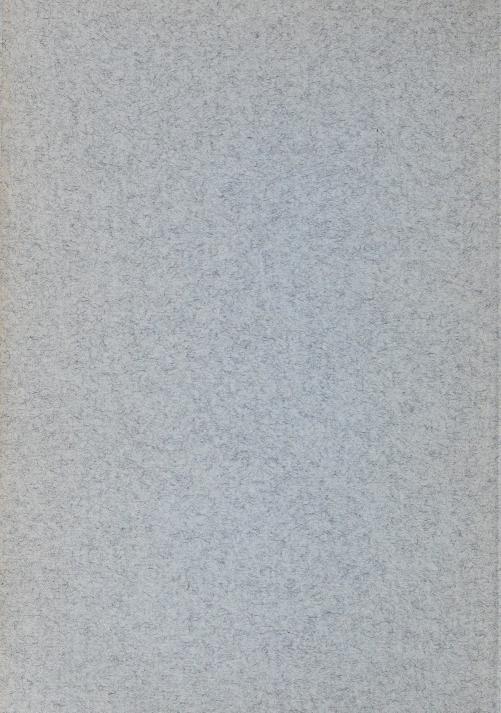
s.p. cortsen LATINSK:DANSK ORDBOG

Digitized by the Internet Archive in 2022 with funding from Kahle/Austin Foundation

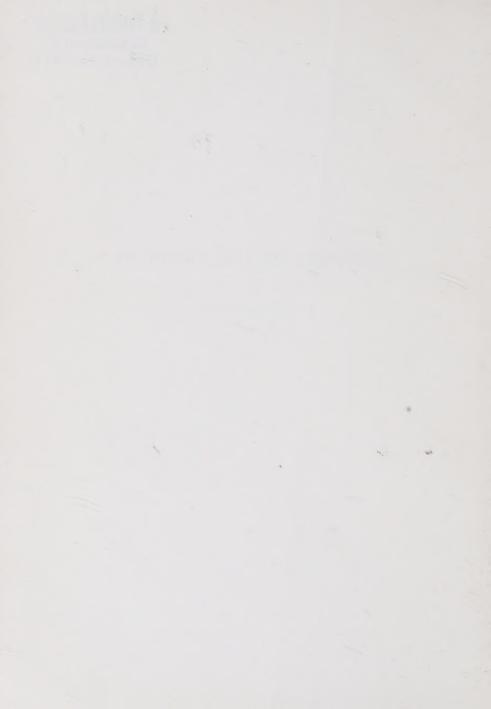
A. Pescheke-Køedt jun. Skovbakkevej 32 Charlottenlund

Dar

LATINSK-DANSK ORDBOG

TIL

SKOLEBRUG

S. P. CORTSEN

LATINSK-DANSK ORDBOG

TIL

SKOLEBRUG

KØBENHAVN H. HAGERUPS FORLAG 1924

FORORD

Dette lille Leksikon er nærmest beregnet paa nysproglige Elever og andre latinstuderende, der efter foregaaende Gennemgang paa Skole eller Kursus, ved Hjælp af en Kommentar eller med Støtte af begge Hjælpemidler skal arbejde sig igennem en ikke alt for svær latinsk Tekst og ønsker at skaffe sig Oplysning om de i denne forekommende Ords Grundformer og almindelige Betydning.

Der er taget Hensyn til følgende Prosaforfattere: Caesar, Cornelius Nepos, Sallust, Livius, Cicero (Talerne undtagen ganske enkelte, der vanskeligt kan tænkes anvendt i Skolerne, Brevene, de amicitia og de senectute samt Tusculanae disputationes) og Seneca (Brevene og consolatio ad Marciam). Af Poesi har jeg medtaget Vergils Aeneide, Ovids Metamorphoser, Horats samt de Udvalg af Catul og Phaedrus, der findes i min latinske Læsebog for Gymnasiet I.

Desuden har enkelte i Dansk forekommende Ord af latinsk Oprindelse, hvis Grundbetydning syntes mig af Interesse, fundet Optagelse. Deminutiver af den almindeligste Form og Betydning er ikke anført.

Mellem prosaisk og poetisk Sprogbrug er der i Almindelighed ingen Forskel gjort, bl. a. fordi Gennemførelsen af et saadant Synspunkt inden for de medtagne Tekster vilde give et falskt Billede af Forholdet mellem Poesi og Prosa. Egennavne er (med et Par Undtagelser) kun medtaget, naar de ogsaa kan have Betydning som Fællesnavn.

Af Længdetegn anvendes kun Tegnet for lang Vokal (-). Det sættes over Vokaler, der er lange af Naturen, dog ikke, hvis Stavelsen ogsaa er lang ved Position (muta cum liquida samt qu betragtes som et enkelt Bogstav og h som ikke eksisterende). Kvantiteten er ikke betegnet i Bøjningsendelser, hvor den maa forudsættes bekendt, derimod helt igennem i Partikler, Eenstavelsesord og nogle sjældnere Former.

Jeg venter ikke, at man skal finde, at jeg altid har grebet rigtigt med Hensyn til de talrige Afgørelser af forskellig Art, jeg stadig har maattet træffe.

Navnlig vil maaske adskillige mene, at jeg har udeladt for meget. Men heroverfor maa jeg som et almindeligt Forsvar gøre gældende, at jeg var nødt til at skære bort med haard Haand, hvis det skulde lykkes at skabe en billig og overskuelig Ordbog.

Helsingør i September 1924.

S. P. CORTSEN
Lektor, Dr. phil.

a (som Forkortelse) 1) a.d. = antediem (ved Datoangivelser), 2) a. u. c. = anno urbis conditae eller = ab urbe condita, 3) absolvo, 4) antiquo.

ā interj. ak! ak ve! ih! oh!

 $\bar{a}$ (foran Konsonanter undt. h) eller ab (foran alle Lyd) (ogsaa abs te) præp. med abl. fra; af; i Retning af, i Henseende til; i en Afstand af; maa i forskellige Forbindelser oversættes ved andre Præp.: a latere i Flanken, ab tergo i Ryggen (kan ogsaa betyde: fra Ryggen); ab oriente mod Øst; defendo ab forsvarer mod; incipio ab begynder med; sto ab aliquo holder med en; tutus ab beskyttet mod, sikker for; non ab re ikke uvedkommende; (ved Bynavn) fra Omegnen af.

abacus, i m kostbart Bord.

abalieno 1 fjerner, støder bort; brin-

ger til Frafald; afhænder.

abavus, i m Tipoldefader; Stamfader. abdicātio, iōnis f Frasigelse (af et Embede).

abdico 1 frasiger mig, me dictaturā a.

eller dictaturam a. fratræder.

abditus, a, um skjult, afsides liggende. abdo, didi, ditum 3 skjuler; a. me begiver mig bort.

abdomen, inis n Vom; Fraadseri. abdūco 3 fører bort; fjerner; bringer til Frafald.

abeo, ii, itum, īre 4 gaar bort; gaar; gaar over (til); gaar ud; hengaar; taber mig, forsvinder; abi (ogsaa) godt!

abequito 1 rider bort.

aberrātio, iōnis f Bortdragen.

aberro 1 farer vild; fjerner mig fra;

vender mig bort fra.

abhinc adv. for ... siden; tidligere. abhorreo, ui — 2 gyser, farer tilbage for; er fremmed for, ugunstig imod; staar i Modstrid (med); er forskellig fra. alicui unddrager.

abicio, ieci, iectum 3 kaster bort, ned; kaster fra mig, slynger bort; a. versum henkaster; bortødsler; opgiver; nedsætter, nedværdiger; a. aliquem berøver en Modet.

abiectio, ionis f animi Modløshed.

abiectus, a, um skødesløst henkastet; nedslaaet; tarvelig.

abiegnus, a, um Grantræ-.

abies, ietis f Grantræ; Skib; Lanse. abigo, ēgi, actum 3 driver bort, forjager; røver.

abitus, us m Bortgang; Udgang.

abiūdico 1 fradømmer.

abiungo, iunxi, iunctum 3 spænder fra; adskiller; fjerner.

abiūro 1 frasværger mig. ablēgātio, ionis f Bortsendelse.

ablēgo 1 bortsender.

ablūdo, lūsi, lūsum 3 afviger.

abluo 3 afvasker; bortskyller; vasker. abnego 1 afslaar.

abnepos, pōtis m Sønnesøns Sønnesøn. abnormis, e afvigende fra Reglen; ikke tilhørende nogen Skole.

abnuo, ui — 3 benægter; nægter.

aboleo, lēvi, litum 2 tilintetgør, udsletter; a. alicui magistratum fratager: renser.

abolesco, ēvi — 3 forsvinder. abolitio, ionis f Afskaffelse. abominor 1 ønsker bort fra mig; for-

bander.

Aborīgines, um m plur. Urbeboere. abortio, ionis f for tidlig Fødsel. abortīvus, a, um for tidlig født. abortus, us m for tidlig Fødsel. abrādo, rāsi, rāsum 3 afrager. abripio, ripui, reptum 3 bortriver, bortfører; røver; a. me skynder mig bort. abrogātio, ionis f Afskaffelse.

abrogo 1 afskaffer; fratager; a. fidem

abrotonum, i n vellugtende Plante (brugtes i Lægekunsten).

abrumpo, rūpi, ruptum 3 afbryder; bryder, sprænger; ender

abruptio, ionis f Sprængning (af Ægteskabet).

abruptus, a, um stejl, brat, -um, i n dyb Afgrund.

abs = a, ab.

abscēdo, cessi, cessum 3 gaar bort; a. (ab) aliqua re trækker mig tilbage fra, opgiver.

abscessus, us m Bortgang.

abscīdo, cīdi, cīsum 3 afhugger, afskærer; adskiller.

abscindo, scidi, scissum 3 afriver; overskærer; afskærer.

abscīsus, a, um brat.

absconditus, a, um skjult, hemmelig: abscondo, condi (condidi), conditum 3 skjuler.

absens, ntis fraværende.

absentia, ae f Fraværelse.

absimilis, e ulig.

absinthium, i n Malurt.

absisto, stiti, stitum 3 fjerner mig fra, afstaar fra

 $absolar{u}tio,\ iar{o}nis\ f$ Frikendelse; Fuldkommenhed.

absolūtus, a, um fuldkommen; absolutabsolvo, solvi, solūtum 3 befrier; frikender; fuldender; beretter.

absonus, a, um uharmonisk.

absorbeo, ui — 2 opsluger, sluger.

absp... = asp...

absque præp. med abl. borte fra, uden. abstēmius, a, um afholdende.

abstergeo, tersi, tersum 2 aftørrer, tørrer; fordriver.

absterreo 2 jager bort; afskrækker. abstinens, ntis afholdende; uegennyttig; kysk.

abstinentia, ae f Afholdenhed; Uegen-

nyttighed.

abstineo, ui — 2 holder borte (fra); a. (me) afholder mig, ab (ogsaa) skaaner. absto — 1 staar borte.

abstraho, traxi, tractum 3 drager, fører bort; slæber bort; a. ab afskærer fra, afholder fra.

abstrūdo, trūsi, trūsum 3 skjuler.

abstrūsus, a, um skjult.

absum, a(b)fui — abesse er borte, fjern; er fraværende; mangler, non longe (haud multum) abest, quin der mangler ikke meget i. at; er fri for; er forskellig (fra).

absūmo, sumpsi, sumptum 3 forbru-

aosumo, sumpsi, sumptum 3 forbru

ger; tilintetgør.

absurdus, a, um uharmonisk; ufornuftig; ubegavet.

abundans, ntis vandrig; rig; rigelig. abundantia, ae f Rigelighed, Overflod.

abunde adv. rigeligt.

abundo 1 gaar over Bredderne; er til Stede i Overflod; har Overflod (paa). abūsio, iōnis f Brug af et Ord i over-

ført Betydning.

abūtor, ūsus sum 3 opbruger; udnyt-

ter; misbruger.

ac (foran Kons. undt. h), atque conj. og; og det; (ja) endog; a. etiam (adeo) ja endog, eller rettere; og saa; men; (efter Udtryk, der betegner Lighed og Ulighed) som eller end; alius ac en anden end.

acanthus, i m Bjørneklo; f stedse-

grønt ægyptisk Træ.

accēdo, cessi, cessum 3 gaar, kommer til, kommer, a. ad causam (ogsaa) overtager Processen, a. ad manum kommer i Haandgemæng, a. ad rempublicam begynder paa Politik, (huc, eo) accedit quod eller ut hertil kommer, at; rykker frem (til); kommer frem; indfinder mig; tiltræder; vokser.

accelero 1 fremskynder; iler.

accendo, ndi, nsum 3 antænder, tænder; ophidser; fremkalder; forøger.

accenseo — censum 2 regner med til.
accensus, i m Retsbetjent; plur. let
bevæbnede Reservesoldater.

acceptio, ionis f Modtagelse.

acceptus, a, um velkommen; yndet, kær.
accers ... = arcess ...

accessio, iōnis, f Henvendelse; morbi Anfald; Forøgelse, Tilvækst; Tilskud.

accessus us m Nærmen sig (til); Adgang, Tilgang; Tilstrømning.

accido, cidi — 3 falder (ned), kommer, naar til; hænder, indtræffer, accidit ut det sker, at.

accīdo, cīdi, cīsum 3 gør Indsnit i;

afskærer; svækker.

accingo, cinxi, cinctum 3 spænder om, omgjorder; udruster; a. me skrider til, bereder mig til.

accio 4 tilkalder, henter.

accipio, cēpi, ceptum 3 antager; modtager, faar; tager imod; a. dolorem føler; a. calamitatem, iniuriam lider; hører om, erfarer; a. male, bene behandler; optager; paatager mig; indkasserer, acceptum Indtægt, refero (facio) aliquid acceptum indfører som indbetalt, refero

alicui aliquid acceptum har en at takke for noget.

accipiter, tris m Høg: Falk.

accītu (kun abl.) alicuius efter ens Kalden, Indbydelse.

acclāmātio, ionis f Tilraab.

acclāmo 1 raaber til; hilser som.

acclāro 1 gør klar.

acclīnis, e lænende sig til.

acclino 1 læner til; slutter til.

acclīvis, e (acclīvus, a, um) jævnt stigende.

acclīvitas, ātis f Skraaning (opad).

accola, ae m Nabo.

accolo, colui, cultum 3 bor nær ved. accommodatio, ionis f Tilpasning;

Imødekommenhed.

accommodātus, a, um tilpasset, egnet. accommodo 1 tilpasser, afpasser; læg-

ger an; anvender.

accommodus, a, um egnet. accrēdo, didi, ditum 3 tror.

accresco, crēvi, crētum 3 kommer til; vokser.

accrētio, ionis f Tilvækst.

accubitio, ionis f den Handling at lægge sig til Bords.

accubo — 1 ligger (ved).

accumbo, cubui, cubitum 3 lægger mig hen.

accumulo 1 ophober.

accūrātus, a, um omhyggelig; omhyg-

geligt udarbejdet; udførlig. accurro, (cu)curri, cursum 3 løber til. accūsābilis, e som kan gøres til Gen-

stand for Anklage. accūsātio, ionis f Anklage.

accūsātor, ōris m Anklager.

accūsātōrius, a, um Anklager-; -e adv. paa Anklagervis.

accūso 1 anklager; klager over.

acer, eris n Ahorn.

ācer, cris, cre skarp; streng; heftig; ivrig, energisk; haard; vild.

acerbitas, ātis f Bitterhed; Haardhed, Strenghed.

acerbo 1 forbitrer, forværrer.

acerbus, a, um bitter; umoden; haard,

streng; sørgelig, smertelig.

acernus, a, um Ahorn-. acerra, ae, f Røgelsekar.

acervātim adv. dyngevis; kort og fyndigt.

acervo 1 opdynger.

acervus, i m Dynge. acesco - - 3 bliver sur.

acētābulum, i n en Taskenspillers

Bæger.

acētum, i n Eddike; bidende Spot.

acidus, a, um sur; modbydelig.

acies, ēi f Æg; skarpt Blik; Syn; Øje; Skarpsindighed; Hær (i Kampstilling); Slagorden; Række; Slag.

acinaces, is m persisk Krumsabel.

acinus, i m Bær.

acipenser, eris m Stør.

aclys, vdis f. Kastespyd (med Svingrem). aconitum, i n Giftplante (Stormhat); Gift.

acquiesco, quievi, quietum 3 gaar til Hvile, falder til Ro; hviler (ud); sover hen; er tilfreds.

acquiro, quisivi, quisitum 3 erhverver (yderligere).

ācrimonia, ae f Energi.

acroama, atis n Underholdning; Foredragsholder (Sanger, Musiker o. l.).

acroāsis, is f Foredrag, Forelæsning. acta, ae f smuk Strandbred; Ophold ved Kysten.

acta, orum n plur. Handlinger; Bedrifter; offentlige Foranstaltninger; a. publica, urbana Dagblad.

actio, ionis f Udførelse; Handling; Foredrag, Foredragsmaade; Embedshandling; Retsforhandling; Klageret; Klageformel; Klage.

actito 1 beskæftiger mig meget med. actor, oris m Driver, Hyrde; Hjælper i praktiske Forhold; Klager; Sagfører; Taler; Skuespiller.

actuārius, a, um hurtigsejlende; -us, i m Hurtigskriver; actuāriola, ae f let Rorskib.

actuōsus, a, um virksom, livlig.

actus, us m den Handling at drive; Bevægelse; Virksomhed; Fremstilling (af en Rolle); Akt, Optrin.

actūtum adv. straks.

acula = aquula dem. af aqua.

aculeātus, a, um forsynet med Brod;

aculeus, i m Brod.

acūmen, inis n Spids, Od; Skarpsindighed; Snedighed.

acuo 3 skærper: ægger; forøger.

acus, us f Naal.

acūtus, a, um skarp, spids; heftig

skarpsindig.

ad præp. med acc. til; hen til; indtil; imod; henimod; med Hensyn til, over for; efter, i Overensstemmelse med; foruden; ved; ad id (hoc) hidtil eller: foruden dette, desuden; ad præsens for Øjeblikket; ad tempus for nogen Tid eller: i rette Tid; omnes ad unum alle som een; ad summam i det hele.

adactio, iōnis f Føren til; a. iuris iurandi Tagen i Ed.

adaequo 1 gør lige (med); er lige

(med), naar.

adamanteus, a, um staalhaard. adamantinus, a, um staalhaard.

adamas, antis m Staal.

adamo 1 elsker inderligt; faar kær. adaperio, aperui, apertum 4 aabner; blotter.

adaquor 1 henter Vand.

adaugeo, auxi, auctum 2 forøger yderligere.

adbibo, bibi — 3 inddrikker.

adc... = acc...

addenseo 2 gør tættere.

addīco 3 er gunstig; tilkender; tilslaar; overlader; prisgiver; tvinger; addictus alicui Slave af en; indvier.

addisco, didici — 3 lærer desuden. additāmentum, i n Tillæg.

addo, didi, ditum 3 lægger paa, til; føjer til, tilføjer; forøger; bibringer.

addoceo, docui, doctum 2 lærer til. addubito 1 tvivler.

addūco, duxi, ductum 3 fører, trækker til; bringer (til, i); bevæger til; sammendrager.

adedo, ēdi, ēsum 3 bider løs paa;

fortærer delvis.

ademptio, ionis f Fratagelse.

adeo, ii, itum, īre 4 gaar, kommer til; besøger, betræder; vender mig til; giver mig i Lag med, paatager mig; angriber. adeo adv. i den Grad, saa meget, a. non saa lidt; netop; atque a. ja endog eller: eller rettere; usque a. saa længe;

nec a. alligevel ikke.

adeps, ipis m og f Fedt; Fedme.

adeptio, ionis f Opnaaelse.

adequito 1 rider hen til; (med præp.) rider ved Siden af.

adf... = aff...

adg... = agg...

adgn... = agn...

adhaereo, haesi, haesum 2 hænger fast ved, i; viger ikke fra; grænser op til.

adhaeresco, haesi, haesum 3 bliver hængende ved; gaar i Staa.

adhibeo 2 holder hen til, lægger paa; anvender; viser, øver; tager med; (med adv.) behandler.

adhinnio 4 vrinsker til.

adhortātio, iōnis f Opmuntring. adhortātor, ōris m Opmuntrer. adhortor 1 opmuntrer.

adhūc adv. hidtil; endnu; stadig.

adiaceo 2 ligger ved.

adicio, iēci, iectum 3 kaster, lægger, sætter paa, hen til; føjer til; indgyder;

a. supra byder over.

adiectio, iōnis f Tilføjelse; Overbud.
adigo, ēgi, actum 3 driver, fører til,
frem; rammer ned; kaster, slynger; tvinger til; a. (ad) ius iurandum (iure
iurando) tager i Ed.

adimo, ēmi, emptum 3 berøver.

adipiscor, adeptus sum 3 indhenter; opnaar; adeptus ofte med passiv Betydning.

aditus, us m den Handling at nærme sig; Fremrykning; Ankomst; Adgang, Tilgang, Indgang; Foretræde; Indledning. adiūdico 1 tildømmer; tilskriver.

adiūmentum, i n Hjælpemiddel, Hjælp. adiunctio, iōnis f Tilslutning; Med-

virkning.

adiunctor, öris m Tilføjer.

adiunctum, i n Ejendommelighed. adiungo, iunxi, iunctum 3 føjer, spænder, binder til; forbinder (med); vinder; a. fidem skænker Tillid.

adiūro 1 sværger yderligere; sværger

(paa).

nytter.

adiūtor, öris m og -trix, īcis f Hjælper. adiūtōrium, i n Understøttelse. adiūvo, iūvi, iūtum 1 hjælper; gavner,

adl... = all...

admātūro 1 fremskynder.

admētior, mensus sum 4 tilmaaler.

adminiculo 1 understøtter. adminiculum, i n Støtte.

administer, stri m og -stra, ae f Med-

hjælper, Tjener; Redskab.

administrātio, ionis f Hjælp; Ledelse. administro 1 leder, fører Opsyn med; udfører, besørger; handler; passer sin Gerning; hjælper.

admīrābilis, e beundringsværdig; for-

underlig.

admīrābilitas, ātis f Vidunderlighed;

Beundring.

admīrātio, iōnis f Beundring; Forundring.

admīror 1 beundrer; undrer mig over. admisceo, miscui, mixtum (mistum) 2 blander ind i, imellem; blander med; pass. (ogsaa) bliver fortrolig med.

admissārius, i m liderligt Menneske.

admissio, ionis f Foretræde.

admissum, i n Forseelse.

admitto, mīsi, missum 3 sætter i hurtig Bevægelse, a. equum giver frie Tøjler, taurus admissus fremstormende; lader

komme, gaa til; giver Adgang; tillader; (ogsaa *in me*) begaar.

admixtio, ionis f Tilblanding.

admodum adv. i høj Grad; meget; ganske; (ved Tal o. l.) i det hele, godt og vel; a. nihil saa godt som intet eller: aldeles intet.

admoneo 2 formaner; minder om;

tilskynder; advarer.

admonitio, ionis f Formaning; Erindring.

admonitor, oris m Formaner.

admonitu m (kun abl.) alicuius paa ens Opfordring.

admordeo - morsum 2 bider i.

admoveo, mōvi, mōtum 2 bevæger, fører frem (til); henvender paa; anvender; indgyder.

admurmurātio, ionis f Meningstilken-

degivelse.

admurmuro 1 lægger Bifald eller Mishag for Dagen.

 $adn \dots = ann \dots$

adoleo, ui — 2 brænder som Offer; ærer ved Brandoffer.

adolescens, ntis adj. ung; m ung Mand.

adolescentia, ae f Ungdom.

adolesco, olévi, ultum 3 vokser til; vokser.

adoperio, operui, opertum 4 tildækker; tilhyller; lukker.

adoptātio, ionis f = adoptio.

adoptio, ionis f Adoption.

adoptīvus, a, um Adoptiv-.

adopto 1 antager; tager i Søns Sted.
ador, öris n Spelt.
adörans a um Spelt: adorea (adoria)

adōreus, a, um Spelt-; adorea (adoria), ae f Æresgave af Spelt, Krigsberømmelse.

adorior, ortus sum 4 angriber; begynder paa.

adorno 1 tilbereder; udruster; smyk-

ker; træffer Forberedelse til.

adoro 1 beder til; tilbeder; beder om.

adp... = app...adq... = acq...

adr... = arr... $adr\bar{a}do, r\bar{a}si, r\bar{a}sum 3$ studser (Haar, Skæg).

ads... = ass...

adsc... = asc...

adsp... = asp...

adst... = ast...

adt... = att...

 $ad\bar{u}l\bar{a}tio, i\bar{o}nis \ f$ Logren; krybende Smiger.

adulesc... = adolesc...

adūlor og -o 1 logrer for; kryber for;
a. sanguinem afvisker.

adulter, eri m og -era, ae f Ægteskabsbryder; Elsker(inde), Boler, adj. bolersk.

adulterīnus, a, um falsk.

adulterium, i n Ægteskabsbrud.

adultero 1 begaar Ægteskabsbrud; vanærer; forfalsker.

adultus, a, um udvokset; fremrykket; kraftig; indgroet.

adumbrātio, ionis f Omrids.

adumbrātus, a, um antydet; ufuldstændig; falsk.

adumbro 1 skildrer kort.

aduncus, a, um krum indad.

adurg(v)eo, ursi - 2 trykker tæt, forfølger ivrigt.

adūro, ussi, ustum 3 svider (langsomt); forbrænder; faar til at stivne.

adusque præp. med acc. = usque ad lige til.

adustus, a, um solbrændt. advectīcius, a, um indført.

adveho, vexi, vectum 3 fører, bringer til; pass. (med eller uden curru, equo, navi) rider, kører, sejler til.

advēlo 1 tildækker.

advena, ae m og f fremmed.

advenio, vēni, ventum 4 kommer til; nærmer mig; tilfalder.

adventīcius, a, um ydre, fremmed; tilfældig.

advento 1 nærmer mig hurtigt.

adventus, us m Ankomst; Fremryk-

adversārius, a, um fjendtlig; -us, i m og -a, ae f Modstander; -a, ōrum n plur. Kladdebog.

adversor 1 er ugunstig; modsætter

mig.

adversus, a, um vendt imod, vendende imod, frem, vulnus adversum Saar forpaa, in os adversum lige i Ansigtet, adverso colle op ad Højen, ex adverso n lige overfor; vendt mod hinanden; modsat, in adversum n i modsat Retning; lige overfor staaende; fjendtlig; ugunstig.

adversus og -sum adv. imod; — præp. med acc. imod; (i Sammenligning) med;

over for; lige over for.

adverto, verti, versum 3 vender, retter, styrer (imod), pass. vender mig til; vender til, adversa nocte da Natten stundede til; bemærker; animum a. henvender Opmærksomheden.

advesperascit, rāvit — 3 det lakker

mod Aften.

advigilo 1 vaager (ved):
advocātio, iōnis f Tilkaldelse (af Jurister); Kreds af Hjælpere for Retten; Frist.
advocātus, i m sagkyndig; Sagfører.
advoco 1 tilkalder; sammenkalder;

paakalder.

advolo 1 flyver til; iler til.

advolvo, volvi, volūtum 3 vælter hen til.

advors... = advers...

adytum, i n det allerhelligste.

aedes eller -is, is f Tempelrum, Tempel; plur. ogsaa Værelser, Hus, Celler. aedificātio, iōnis f den Handling at bygge; Bygning.

aedificātor, ōris m Bygmester; adj.

byggelysten.

aedificium, i n Bygning.

aedifico 1 bygger; grundlægger; anlægger.

aedīlicius, a, um Ædil-; -us, i m for-

henværende Ædil.

aedīlis, is m Ædil (Øvrighedsperson, der sørgede for de offentlige Lege og havde Politivæsenet under sig).

aedīlitas, ātis f en Ædils Embede,

Værdighed.

aeditumus og -tuus, i m Tempelvogter. aedus = haedus.

aeger, gra, grum syg, lidende; bedrøvet, bekymret; smertelig; sørgelig; — adv. aegre ugerne, ae. fero, patior ærgrer mig over, er misfornøjet med, harmes; med Nød og næppe.

aegresco — 3 bliver værre.

aegrimōnia, ae f Tungsind; Ærgrelse.
aegritūdo, inis f Bekymring; Ærgrelse,
Harme.

 $aegr\bar{o}t\bar{a}tio$, $i\bar{o}nis$ f sygelig Tilstand, Sygdom.

aegrōto 1 er syg.

aegrōtus, a, um syg, lidende.

aemulātio, ionis f Kappestrid; Skinsge.

aemulātor, ōris m Efterligner, Efteraber.

aemulor 1 efterligner; kappes med; er skinsyg paa; er Medbejler (over for).

aemulus, a, um rivaliserende; skinsyg; -us, i m og -a, ae f Medbejler.

aëneātor, ōris m Trompeter.

aēneus og ahēneus, a, um, ogsaa aēnus og ahēnus, Kobber-, Bronze-; a(h)ēnum, i n Kobberkedel.

aenigma, atis n Gaade; Antydning;

Hentydning (til).

aequābilis, e ensformig, jævnt flydende; uforandret; upartisk; nedladende.

aequābilitas, ātis f Ensformighed; Ligelighed, Lighed; Upartiskhed.

aequaevus, a, um jævnaldrende. aequālis, e jævn; lige; ensformig; jævnaldrende; -is, is m Ungdomsven.

aequālitas, ātis f jævn Overflade;

aequanimitas, ātis f Taalmodighed. aequātio, iōnis f ligelig Fordeling. aequilībrium, i n Ligevægt. aequinoctiālis, e Jævndøgns-aequinoctium, i n Jævndøgn.

aequiparo 1 stiller lige med; naar. aequitas, ātis f Lighed; Retfærdighed;

Taalmodighed; Nøjsomhed.

aequo 1 jævner, gør lige, aciem, frontem retter ud; sammenligner; er lig med, naar.

aequor, oris n Flade; Slette; Havoverflade, Hav; Vand.

aequoreus, a, um Hav-.

aequus, a, um jævn, flad, -um, i n fladt Terræn; lige, ex aequo i lige Grad, pugna ae. uafgjort; gunstig; velvillig; retfærdig; rolig, mens ae. Sindsligevægt; taalmodig; — adv. aeque i lige Grad, lige, ae. ac i samme Grad som; retfærdigt.

āēr, āeris, m den lavere Luft, Sky; Taage. aerārius, a, um Kobber-; -us, i m Borger af laveste Klasse; -a, ae f Malmgrube; -um, i n Skatkammer, Statskasse, ae. commune Forbundskassen.

aerātus, a, um kobbersmykket; godt beslaaet.

aereus, a, um Kobber-, kobberbeslaaet. aerifer, era, erum kobberbærende. aeripes, edis adj. kobberfodet.

āerius, a, um som hører til i Luften;

ragende op i Luften.

aerūginōsus, a, um fuld af Spanskgrønt.

aerūgo, inis f Spanskgrønt; Havesyge. aerumna, ae f Kummer; Besvær. aerumnōsus, a, um sorgbetynget.

aes, aeris n Malm, Kobber, Bronze; Kobbergenstand; Penge, aes alienum Gæld; (mest plur.) Løn, Sold; plur. Felttog.

aesculētum, i n Egeskov. aesculeus, a, um Ege-. aesculus, i f Vintereg.

aestas, ātis f Sommer; Sommerfelt-

tog; Aar; Sommervarme.

aestifer, era, erum bringende Hede. aestimābilis, e som kan vurderes. aestimātio, iōnis f Vurdering; Betaling gennem takserede Ejendomme; saaledes modtagne Ejendomme.

aestimātor, ōris m Taksator; Bedømmer.

aestimo 1 vurderer, skatter; anser for;

aestīvus, a, um Sommer-; -a, orum n plur, Sommerleir: Felttog.

aestuārium, i n Strandsø.

aestuo 1 gløder, er hed; bølger; vakler. aestuosus, a, um brændende varm: heftigt bølgende.

aestus, us m Hede, Glød: (ogsaa plur.) Strøm, Flodbølge, maritimi aestus maximi Springflod; Bølgegang; Sindets Opbrusen, Lidenskab; Uro, Bekymring.

aetas, ātis f Liv, Livstid; Alder (Ungdom, Alderdom); Tidsalder; Tid; Slægt. aeternitas, ātis f Evighed, Udødelighed.

aeterno 1 foreviger.

aeternus, a, um evig, udødelig; adv. aeternum uophørligt; in aeternum for

aether, eris m den højere Luft, det rene Luftlag; Luft; Himmel; Oververden. aetherius, a, um hørende til Æteren: himmelsk.

aethra, ae f den klare Himmel. aevum, i n Evighed; Tid; Liv, Leve-

tid; Alder; Menneskealder.

affābilis, e elskværdig. affabre adv. kunstfærdigt.

affatim adv. rigeligt.

affātus, us m Tiltale.

affectatio, ionis f ivrig Stræben. affectio, ionis f Indvirkning; Tilstand,

Beskaffenhed, Stemning.

affecto 1 tager fat paa; stræber efter, søger at vinde.

affectus, us m Stemning, Følelse;

uædel Lidenskab.

affectus, a, um forsynet med, i Besiddelse af; beskaffen; sindet, til Sinds; svækket, medtaget, affecta aetas fremrykket.

affero, attuli, allātum 3 bærer, bringer, fører til, hen; lægger paa; overbringer; forebringer, melder (om); fremfører, anfører; foraarsager; angiver; medfører,

bevirker; nytter.

afficio, fēci, fectum 3 paavirker, a. aliquem aliqua re tilføjer en noget (kan tit oversættes ved Verbet, der svarer til det Navneord, som staar i abl., altsaa a. aliquem poena straffer en, praemio belønner o. s. v.), pass. lider under, rammes af; (med adv.) behandler; gør Indtryk paa; svækker.

affigo, fixi, fixum 3 fæster til; fængsler,

binder til.

affingo, finxi, fictum 3 tilføjer, tildigter. affinis, e grænsende til: delagtig i: besvogret.

affinitas, ātis f Svogerskab.

affirmātio, ionis f Bekræftelse, Forsikring.

affirmo 1 styrker, befæster; bekræfter,

forsikrer.

afflātus, us m Pust.

affleo — 2 græder derved.

afflictātio, ionis f Kval.

afflicto 1 sønderslaar, beskadiger stærkt, a. me slaar mig for Brystet; hjemsøger, plager.

afflictus, a, um stærkt medtaget; ned-

slaaet, fortvivlet.

affligo, flixi, flictum 3 slaar til Jorden, slaar imod; nedslaar; beskadiger, ødelægger, svækker; gør bedrøvet.

afflo 1 blæser hen paa, blæser til; blæser imod; aander paa; pass. rammes af, afflatus incendio forbrændt.

affluens, ntis rigelig; rig (paa); ødsel.

affluentia, ae f Overflod.

affluo, fluxi - 3 flyder, strømmer til; er til Stede i Overflod; har Overflod paa. affor 1 tiltaler, anraaber.

affrico, fricui, fric(ā)tum 1 gnider paa. affulgeo, fulsi — 2 straaler (frem). affundo, fūdi, fūsum 3 gyder til;

pass. kaster mig ned.

Africus, a, um afrikansk; (ventus) A.

Sydvestvinden.

agāso, onis m Rideknægt. agellus, i m dem. af ager.

agēma, atis n Livvagt.

ager, gri m Mark; Omraade, Distrikt; (mest i plur.) Land; (ved Længdemaal) in agrum i Længden.

agger, eris m Materiale til en Vold, Jord, Grus o. 1.; Jordvold; Dæmning; Dynge, Stabel.

aggero 1 opdynger.

aggero, gessi, gestum 3 bærer til.

agglomero 1 slutter til.

agglūtino 1 klæber, limer til.

aggravo 1 forværrer.

aggredior, gressus sum 3 gaar hen til; henvender mig til; angriber; anklager; begynder (paa).

aggrego 1 skarer, samler; slutter til. agilis, e let bevægelig; hurtig; virk-

agilitas, ātis f Bevægelighed.

agitābilis let bevægelig.

agitātio, ionis f Bevægelse; Udøvelse, Virksomhed.

agitator, oris m Styrer.

agito 1 driver frem; bevæger stærkt, ryster, oprører; ror, kører, styrer; forfølger, ansporer; har travlt med, besørger; a. pacem, festos dies holder, fejrer; a. noctem tilbringer; overvejer; forhandler; plager; ængster; opholder mig; lever.

agmen, inis n Tog, Skare, Sværm; March; Hær (paa March), a medium Centrum, a extremum eller novissimum Bagtroppen; Kamp; a constituo gør Holdt.

agna, ae f Gimmerlam.

agnātus, a, um beslægtet paa fædrene Side.

agnīnus, a, um Lamme-; -a, ae f Lammekød.

agnosco, nōvi, nitum 3 vedkender mig; anerkender; erkender; genkender.

agnus, i m Lam.

ago, ēgi, actum 3 driver, fører, pass. (ogsaa) bryder op; fører bort, med mig; rammer ned; river med; jager; fører frem; løfter; a. bellum fører Krig eller: fører planmæssigt Krig, ago causam alicuius fører ens Sag; gør, udfører, arbejder med, a. festum, triumpham fejrer, holder, a. stationem staar paa Post, a. censum holder; anlægger; frembringer; tager Vare paa; leder, beklæder; (ofte med adv.) optræder; handler; behandler; forhandler; foredrager; spiller; taler; befinder mig; tilbringer; lever; fero atque ago røver og plyndrer (fra); gratias eller grates ago takker; quid agam hvad skal jeg gøre; *quid agi*s hvad har du for eller: hvorledes gaar det dig; agitur de det drejer sig om; bene agitur mecum det gaar mig godt; actum est det er forbi; age (agite) velan! godt!

agrārius, a, um som vedrører Markerne, særlig Statens Jorder, lex a. Agerlov; agrarii, örum m plur. Venner af

Agerlovene.

agrestis, e landlig; vildtvoksende; bondsk; plump; dyrisk; -is, is m Bonde. agricola, ae m Landmand.

agricultio, agricultor, agricultūra =

cultio, cultor, cultūra.

agripeta, ae m Kolonist. $\bar{a}h$, aha interj. = a.

ahen... = aen...

ai interj. ak!

āio verb. def. siger ja; forsikrer; siger;
 ain (= aisne) virkelig, er det muligt?
 āla, ae f Armhule, Skulder; Vinge;

Skjoldrand; Fløj; Rytterafdeling.

alacer, cris, cre fyrig, ivrig, hidsig; munter.

alacritas, ātis f Iver; Munterhed.

ālārius, a, um og ālāris, e Fløj-; m plur. Fløjsoldater.

alauda, ae f Lærke.

albātus, a, um hvidklædt.

albeo - - 2 er hvid. albesco - - 3 bliver hvid, lys.

albico 1 er hvid.

albidus, a, um hvid.

albus, a, um (mat-)hvid; skyfordrivende; gunstig; -um, i n hvidt Farvestof, hvid Tavle (Trætavle hvidtet med Gips).

alces, is f Elsdyr.

alcyon, halcyon, onis f Isfugl.

ālea, ae f Terning; Terningspil; blinde Tilfælde; Vovespil.

āleātor, ōris m Spiller.

 $\bar{a}l\bar{e}c$, $\bar{e}cis$ n=allec.

āles, itis (be)vinget; hurtig; — m og f Fugl: Fuglevarsel.

alga, ae f Søgræs, Tang. algeo, alsi — 2 fryser.

algidus, a, um kold.

aliā (underf. viā) adv. ad en anden Vej. aliās adv. ellers; a. — a. snart — snart, a. aliter snart saaledes, snart anderledes.

 $alib\bar{\imath}$ and etsteds; a, -a. her - der;

ellers.

alicubi adv. et eller andet Sted; a. — a. snart — snart.

alicunde adv. fra et eller andet Sted. aliēnātio, iōnis f Frafald, Brud; Bevidstløshed.

aliënigena, ae m fremmed.

alieno 1 afhænder; fjerner, skaffer af Vejen; stemmer fjendtligt, faar til at falde fra, insulae alienatae frafaldne; forvirrer, gør afsindig.

aliēnus, a, um fremmed, a. ab fremmed for, aes alienum Gæld; -um, i n fremmed Jord, Ejendom; udenlandsk; ikke beslægtet med; upassende (for); ugunstig; fiendtligt stemt, ab mod.

āliger, era, erum vingebærende.

alimentārius, a, um Næringsmiddelalimentum, i n Næring.

alio adv. and ensteds hen; a - a. til den ene Side — til den anden Side.

aliōquī eller aliōquīn ellers. ālipēs, edis vingefodet; hurtig.

alipilus, i m Slave, der fjernede Haarene paa Kroppen.

alipta, ae m Indsalver (Massør).

aliquā (underf. viā) adv. ad en eller anden Vej; paa en eller anden Maade.

aliquamdiū adv. temmelig længe.
aliquammulti, ae, a (ogsaa i to Ord)

temmelig mange.

aliquando adv. engang; endelig en

Gang; en Gang imellem.

aliquantus, a, um temmelig stor; -um, i n en hel Del; adv. -um og -o temmelig, ikke saa lidt; aliquantulum, i n en lille Smule.

aliquatenus adv. til en vis Grad.

aliquis (subst. og adi.) og aliqui (adi.). -qua (subst. og adj.), -quid (subst.) og -quod (adj.) pron. indef. nogen; en eller anden; en anden; n noget betydeligt.

aliquo adv. et eller andet Sted hen. aliquot pron. correl. nogle, adskillige. aliquoties eller -ens adv. pron. ad-

skillige Gange.

aliter adv. anderledes, atque end; a. a. paa een Maade — paa en anden; a. apud alios forskelligt hos de forskellige; ellers.

aliubi = alibi.

 $\bar{a}lium = allium$.

aliunde adv. andensteds fra.

alius, a, ud pron. en anden, atque end; a. - a. den ene - den anden, plur. nogle — andre; kan ofte oversættes ved: hinanden, gensidigt, alius ex alia navi de forskellige fra de forskellige Skibe; den ene eller den anden af to; (ulogisk anvendt) desuden.

allabor, lapsus sum 3 glider hen til,

flyver hen til.

allaboro 1 anstrenger mig (med noget) ud over.

allacrimans grædende ved. allapsus, us m Gliden hen til.

allātro 1 gø'r ad; river ned paa. allēc, ēcis n Fiskesuppe.

allecto 1 lokker til.

allegatio, ionis f Afsendelse af Bud. allego 1 afsender som Bud.

allego, lēgi, lectum 3 vælger yderligere.

allevāmentum, i n Lettelsesmiddel. allevātio, ionis f Lindring.

allevo 1 løfter i Vejret; letter; opmuntrer.

allicio, lexi, lectum 3 lokker, drager til. allīdo, līsi, līsum 3 kaster imod; allisus sum har faaet en Læk.

alligo 1 binder til; binder; forbinder;

fængsler; forpligter.

allino, lēvi, litum 3 smører paa; sætter

allium, i n Hvidløg.

allocūtio, ionis f (trøstende) Tiltale. alloquium, i n (trøstende) Tiltale, Trøst; plur. Trøstemidler.

alloquor, locūtus sum 3 tiltaler.

all $\bar{u}$ ceo, luxi — 2 lyser (for). $al(l)\bar{u}cin... = halucin...$

allūdo, lūsi, lūsum 3 spiller, leger

(med); leger med; spøger. alluo, lui -- 3 beskyller.

alluvies, ēi f opskyllet Stykke Jord. almus, a, um nærende, frugtbar; huld.

alnus, i f El; Baad.

alo, alui, altum eller alitum 3 nærer; underholder; styrker; fremmer.

Alpes, ium f plur. Alperne.

alsius adj. comp. sing. n køligere.

altāria, ium n plur. Alter.

alter, era, erum pron. den ene eller den anden (af to), plur. det ene eller andet Parti; (num.) den anden; Næsten; modsat; alterum tantum dobbelt saa meget.

altercātio, iōnis f Meningsudveksling.

altercor 1 trættes.

alterno 1 afveksler; vakler.

alternus, a, um afvekslende; alternis verbis ved hvert andet Ord regelmæssigt vekslende; gensidig; adv. alternis (underf. vicibus) afvekslende.

alteruter, tra, trum eller alter uter, altera utra, alterum utrum pron. indef. den ene eller den anden (af to).

altilis, e fedet; f plur. fedet Fjerkræ. altisonus, a, um højttordnende.

altitūdo, inis f Højde; Dybde; Indesluttethed.

altor, oris m Ernærer, Plejefader. altus, a, um høj; ophøjet; dyb; dyb-

sindig; gammel; -um, i n Himlen, det høje, rum Sø, Dyb.

alumnus, i m Fostersøn. alūta, ae f fintgarvet Læder.

alveus, i m Trug; Skibsbund; Baad;

Badekar; Flodseng.

alvus, i f Bug; Underliv.

amābilis, e elskværdig; tiltalende. āmandātio, ionis f Bortfjernelse; For-

āmando 1 sender bort, forviser.

amans, ntis elskende; en elskende; kærlig.

āmanuensis, is m Sekretær.

amāracus, i m og f Majoran (en Plante).

amārus, a, um bitter; skarp; vranten. amātor, ōris m Elsker; Forfører.

amātōrius, a, um Elskovs-; -um, i n Elskovsdrik.

ambactus, i m Vasal, en hørig.

ambāges, um f plur. Omvej; Omsvøb, Udflugter; Gaade; gaadefuld Optræden. ambedo, ēdi, ēsum 3 afgnaver rundt om.

ambigo — 3 strider.

ambiguitas, ātis f Tvetydighed.

ambiguus, a, um tvivlsom, usikker; tvetydig; upaalidelig; vaklende; forvandlende sig.

ambio 4 gaar omkring; omfatter; gaar omkring til (for at vinde Stemmer); an-

ambitio, ionis f Optog; Embedsansøgning: Jagen efter Popularitet; Partiskhed; Ærgerrighed.

ambitiosus, a, um omslyngende; yppig;

behagesvg; ærgerrig.

ambitus, us m Snoning; Omløb; Omvej; ulovlig Embedssøgen; Forfængelighed.

 $amb\bar{o}$, ae, $\bar{o}$ pron. num. begge to. ambrosius, a, um salvet med Ambrosia, -ia, ae f Gudespise, Gudesalve. ambūbāia, ae f (syrisk) Fløjtespillerske.

ambulātio, ionis f Spadseretur; Spadseregang.

ambulo 1 spadserer; gaar; rykker frem. ambūro, ussi, ustum 3 brænder rundt om, svider.

āmens, ntis afsindig. āmentia, ae f Afsind.

āmentum, i n Svingrem (paa et Kastespyd).

āmes, itis m gaffeldannet Stang (til Fuglenet).

amfractus = anfractus.

amicio - ictum 4 indhyller, klæder;

pass. ogsaa: omslynges.

amīcitia, ae f Venskab; Venskabskreds. amictus, us m Kappe; Klædning, Klædningsstykke.

amiculum, i n Kappe, Kaabe.

amīcus, a, um venlig, venligsindet; kær; gunstig; -us, i m og -a, ae f Ven (Veninde); amīculus, i m kær Ven.

āmigro 1 vandrer bort. āmissio, ionis f Tab. amita, ae f Faster, Tante.

āmitto, mīsi, missum 3 opgiver, a. fidem bryder mit Ord; lader gaa bort: lader ubenyttet; mister, taber.

amm... = adm...

ammentum = amentum.

amnicola, ae m og f voksende ved en Flod.

amnis, is m Flod; Strøm, secundo amne med Strømmen; Vand.

amo 1 elsker, holder af; plejer; amabo te vær saa god, si me amas for Guds Skyld.

amoenitas, ātis f henrivende Beliggenhed; Tillokkelse.

amoenus, a, um yndig; yppig; hagelig.

āmōlior 4 skaffer bort, skaffer mig af

med; forbigaar.

amōmum, i n Krydderplante.

amor, oris m Kærlighed (ogsaa plur.);

āmoveo, movi, motum 2 skaffer bort, fierner.

amphora, ae f Amfora (tvehanket Krukke med snæver Hals, spids forneden); Maal for flydende Varer, c. 25 Liter; ogsaa et Skibsmaal (sml. Tons).

amplector, plexus sum 3 omfavner; skatter højt; omfatter, omgiver; sammen-

fatter; indbefatter; overvejer.

amplexor 1 forstærket Form af amplector.

amplexus, us m Omfavnelse; Om-

slyngning.

amplificatio, ionis f Forgelse. amplificator, oris m Forger. amplifico 1 forøger, gør større.

amplio 1 forøger, gør større; udsætter

(Dommen over).

amplitūdo, inis f Størrelse; Omfang; Storhed; Anseelse.

amplius comp. af adv. ample mere; hoc(eo) a. (mere end dette =) desuden. amplus, a, um rummelig, stor; betydelig; rigelig; ærefuld; glimrende; højt anset.

ampulla, ae f Salvekrukke; svulstig

ampullor 1 taler svulstigt. amputātio, ionis f Afskæring. amputo 1 afskærer; beskærer.

amystis, idis f det at tomme et Bæger

paa een Gang; Kapdrikning.

an conj. eller; eller mon (undertiden forstærket ved vero); (efter nescio, dubito o. l.) om ikke, om ikke maaske; om. anagnostes, ae m Forelæser.

analecta, ae f Opsamler (af Levninger). analogia, ae f Overensstemmelse.

anapaestus, a, um (underf. pes) Anapæst $(\smile \smile -)$; -um, i n Digt i dette Versemaal.

anas, atis f And.

anatocismus, i m Rentes Rente.

anceps, cipitis dobbelthovedet; tosidet, dobbelt, a. proelium uafgjort eller paa to Fronter; tvetydig; vaklende; farlig.

ancile, is n (gen. plur. ogsaa anciliorum) helligt Skjold (der efter Sagnet faldt ned fra Himlen under Numas Regering); Skiold.

ancilla, ae f Tjenestepige.

ancillaris, e Tjenestepige-.

ancora, ae f Anker; ad ancoras (in ancoris) for Anker.

ancorāle, is n Ankertov. ancorārius, a, um Anker-.

andabata, ae m Gladiator, hvis Hjelm

ingen Aabning havde foran Øjnene.

androgynus, i m Tvetulle.

ānellus, i m dem. lille Ring.

anfractus, us m Krumning; Kredsløb; Krogveje.

angiportus, us m Gyde.

ango — — 3 snører sammen; ængster, foruroliger.

angor, ōris m Beklemthed; (ogsaa

plur.) Angst, Uro.

anguicomus, a, um slangehaaret. anguifer, era, erum slangebærende. anguigena, ae slangefødt. anguilla, ae f Aal. anguinus, a, um Slange-.

anguipes, pedis slangefodet.
anguis, is m og f Slange.

angulus, i m Vinkel; Hjørne; Spids;

Krog, Afkrog.

angustiae, ārum f plur. Snæverhed, Snævring, snævert Pas; Korthed; Mangel; Snæverhjertethed.

angusto 1 gør snæver; indskrænker.
anhēlitus, us m Stønnen; Pust; Ud-

dunstning.

anhēlo 1 stønner; udaander (trans.). anhēlus, a, um stønnende, pustende; fremkaldende Stønnen.

anicula, ae f dem. af anus. anīlis, e gammelkoneagtig.

anima, ae f Vind; Luft; Aande; Sjæl; de afdødes Aander; Liv, animam ago ligger i de sidste Krampetrækninger; a. mea min kære; dem. animula, ae f stakkels Sjæl, Smule Liv.

animadversio, ionis f Opmærksomhed;

Straf.

animadverto, verti, versum 3 giver Agt paa; bemærker; iagttager; dadler; a. in aliquem straffer.

animal, ālis n Skabning, levende Væ-

sen; Dyr.

animālis, e luftig; levende.

animans, ntis levende; m og f Skab-

animātus, a, um besjælet; (med adv.) sindet.

animo 1 besjæler.

animōsus, a, um modig; stolt. animus, i m Aand; Sjæl; Sind, ar

animus, i m Aand; Sjæl; Sind, animo og animi i Sindet; Tanke; Tænkemaade, Karakter; Mening; Mod; (mest i plur.)

Overmod, Stolthed; Adspredelse, animi caus $\bar{a}$ for Fornøjelse; Tilbøjelighed; plur. Stemning; Følelse, Hjerte, ex animo oprigtigt; Hensigt, hoc animo ut i den Hensigt, at. (Kan ofte udelades i Oversættelse.)

annālis, e angaaende Aarene; m (mest plur.) Aarbog (underf. liber).

anne conj. eller maaske.

annecto, nexui, nexum 3 knytter til. anniculus, a, um etaarig.

annītor, nixus eller nīsus sum 3 støtter

mig til; anstrenger mig (for). anniversārius, a, um aarlig.

anno 1 svømmer hen til.

annōna, ae f aarligt Udbytte, særlig af Korn; Næringsmidler; Kornforsyning; Markedspris, a. cara (modsat a. vilis) Dyrtid.

annōsus, a, um bedaget, ældgammel. annōtinus, a, um fra sidste Aar, fjor-

gammel.

annoto 1 optegner; bemærker. annumero 1 optæller; tæller til.

annuo, ui — 3 nikker til; siger ja;

lover; betegner ved Nik.

annus, i m Aar; Aarstid; anno i Løbet af et Aar, i et helt Aar, aarlig; ad annum næste Aar, in annum for et Aar, for det næste Aar, ad Aare.

annuus, a, um varende et Aar, for et

Aar; aarlig.

anquīro, quisīvi, quisītum 3 søger alle Vegne efter; undersøger, anstiller Undersøgelse; foreslaar Straf.

ansa, ae f Greb, Hank; Holdepunkt.

anser, eris m Gaas.

ante præp. med acc. foran; før; fremfor; adv. foran, før, tidligere; ante ... quam = antequam.

anteā adv. tidligere; antea ... quam

= antequam.

antecapio, cēpi, captum eller ceptum 3 besætter i Forvejen; skaffer i Forvejen; fremkalder før Tiden; benytter paa Forhaand.

antecēdo, cessi, cessum 3 gaar foran, forud for; kommer førend; overgaar.

antecello — -3 rager frem; overgaar.

antecessus, us m Forudgaaen, kun in antecessum forud.

antecursores, um m plur. Fortrop.

anteeo, ii — ire 4 gaar foran, forud for; overgaar; udmærker mig.

antefero, tuli, lātum, ferre 3 bærer foran: foretrækker.

antefixus, a, um fæstet foran; -a,

örum n plur. Udsmykninger paa Templernes og Husenes Tage.

antegredior, gressus sum 3 gaar foran, forud for.

antehāc adv. tidligere.

antelūcānus, a, um før Dag; som varer til Daggry.

antemeridianus, a, um Formiddags.

antemitto = ante mitto.

antemna eller antenna, ae f Raa. antepīlāni, örum m plur. de Soldater, der stod foran de med pilum bevæbnede triarii, altsaa hastati og principes.

antepono, posui, positum 3 sætter

foran; foretrækker.

antequam conj. (ogsaa ante ... quam) ørend.

antesignāni, ōrum m plur. Soldaterne, der kæmpede foran Fanerne, altsaa i første Række; udsøgte Soldater.

antesto, bedre antisto.

antestor 1 tilkalder som Vidne.

antevenio, vēni, ventum 4 kommer i

Forkøbet; overgaar.

anteverto, verti, versum 3 kommer i Forkøbet, forud (for), aliquem alicui foretrækker for.

anticipo 1 tager forud, a. viam tilbage-

lægger tidligere.

antidotum, i n Modgift.

antipodes, um m plur. Antipoder: Mennesker, der vender op og ned paa Dag og Nat.

antiquitas, ātis f Oldtiden; Fortiden: høj Alder; gammeldags Ærlighed.

antiquitus adv. fra gammel Tid; i gammel Tid.

antiquo 1 forkaster.

antīquus, a, um gammel; gammeldags; comp. og sup. vigtigere.

antistes, itis m Tempelforstander;

Overpræst.

antistita, ae f Tempelforstanderinde: Præstinde.

antisto, stiti — 1 overgaar.

antrum, i n Hule, Grotte.

ānulus, i m Ring. ānus, i m Bagdel.

anus, us f gammel Kone; adj. bedaget.

anxietas, ātis f Ængstelse; Angst. anxifer, era, erum angstvækkende. anxius, a, um ængstelig; ængstende. apage (græsk imper.) pak dig! apathia, ae f Følesløshed. aper, pri m Vildsvin.

aperio, perui, pertum 4 blotter; viser, a. me kommer til Syne; aabner, a. sal-

tum gør tilgængelig; pecuniam anviser; aabenbarer, afslører.

apertus, a, um ubedækket; ubeskyttet; aaben, -um, i n det aabne Land; klar; aabenbar, tydelig; aabenhjertig.

apex, icis m Spids; Top; Præstehue;

høi, spids Hue; Tiara; Krone.

aphractus, i f og -um, i n Skib uden Dæk.

apis, is f Bi.

apiscor, aptus sum 3 naar; opnaar.

apium, i n Selleri, Krusblad.

apoclēti, orum m plur. de udvalgte (et staaende Raad hos Ætolerne).

apodytērium, i n Afklædningsværelse.

apologo 1 forsmaar.

apothēca, ae f Forraadskammer, Depot. apparātus, us m Forberedelse; Foranstaltning; Udrustning, Apparater, Instrumenter, Maskiner o. l.; Udstyr, Pragt. apparātus, a, um vel forsynet; glim-

rende.

appāreo 2 viser mig; er indlysende, apparet det er klart; tjener.

appāritio, ionis f Tjeneste; plur. Tjenerskab, Tjenere.

appāritor, ōris m Statstjener (Skriver,

Bud, Liktor o. l.).

apparo 1 tilbereder; anlægger; anordner: forbereder, skaffer til Veie: forbereder mig til.

appellatio, ionis f Tiltale, Henven-

delse; Benævnelse.

appellator, oris m en appellerende.

appello 1 tiltaler; henvender mig til; anraaber (om Hjælp); appellerer til; appellor de pecunia kræves for; kalder for; nævner, betegner.

appello, puli, pulsum 3 driver hen til; (med og uden navem, classem) lander. ogsaa pass. i samme Betydning.

appendix, icis f Vedhæng; plur. Hjælpe-

tropper.

appendo, ndi, nsum 3 tilvejer. appetens, ntis begærlig (efter).

appetītio, ionis f ivrig Stræben efter. appetitus, us m = appetitio.

appeto, petīvi (-petii), petītum 3 nærmer mig; søger til, søger at naa; truer; angriber; tragter efter.

appingo, pinxi, pictum 3 maler (noget)

til. ved.

applaudo, plausi, plausum 3 slaar paa.

applicātio, iōnis f Tilslutning, a. animi Tilbøjelighed til at slutte sig til en.

applico, plicāvi eller plicui, plicātum eller plicitum 1 føjer, læner til; a. aures laaner; slutter (til); (navem) applico styrer til, lander.

applodo = applaudo.apploro (1) jamrer for.

appono, posui, positum 3 stiller, sætter ved, paa, a. canem pudser paa; anretter; giver med; føjer til; regner til.

apporrectus, a, um strakt ved Siden af. apporto 1 bringer til, hid.

apposco — 3 kræver yderligere. appositus, a, um egnet.

apprecor 1 beder til.

apprehendo, ndi, nsum 3 griber; bemægtiger mig; fremfører.

apprendo = apprehendo.apprīme adv. overmaade.

approbātio, ionis f Billigelse.

approbator, oris m en, som billiger. approbo 1 billiger; beviser.

appromitto, misi, missum 3 lover

vderligere.

appropero 1 fremskynder; skynder mig.

appropinguātio, ionis f nær Forestaaen.

appropinquo 1 nærmer mig. appulsus, us m Landing.

aprīcātio, iōnis f Spadseretur i Solskin. apricor 1 soler mig.

aprīcus, a, um solbeskinnet, -um, i n Dagslys; solelskende.

Aprīlis, e hørende til Aprīl; -is, is m (underf. mensis) April

aps... = abs...

apto 1 tilpasser; bereder; udruster. aptus, a, um bunden; afhængig (af); forberedt, a. exercitus kampberedt; udrustet med; egnet; gunstig.

apud præp. med acc. ved, hos; i Nær-

værelse af, for.

aqua, ae f Vand; Hav, Sø; Kyst; Flod; Regn; Vandledning; Vandrør; plur. Regnskyl, Vandstraale, Kilder, Taarer; aquam praebeo giver Vand (til at blande Vinen med), beværter; aqua et igni alicui interdico forbyder en Vand og Ild, erklærer fredløs; dem. aquula.

aquāliculus, i m dem. (lille Vand-

beholder =) Mave.

aguārius, a, um Vand-; aguaria provincia Opsynet med Vandledningerne; -us, i m Vandmester (under Ædilen); -us, i m Stjernebilledet Vandmanden.

aquāticus, a, um voksende i Vandet;

regnbringende.

aquātio, ionis f Vandhentning.

aquātores, um m plur. vandbærende Soldater.

aquila, ae f Ørn; Legionsørn.

aquilifer, eri m (Legionens) Fanebærer. aquilo, onis m Nordvinden; Nord.

aguor 1 henter Vand.

aquōsus, a, um vandrig.

āra, ae f Alter; Tilflugt; et Stjernebillede.

arānea, ae f Edderkop; Spindelvæv. arātio, ionis f Plojning, Agerdyrkning: plur. Statsdomæner.

arātor, ōris m Landmand; Forpagter (af Statsdomænerne).

arātrum, i n Plov.

arbiter, tri m og -tra, ae f Øjenvidne, Vidne; Voldgiftsmand (som dømmer efter et personligt Skøn); Dommer: Hersker. arbitrārius, a, um beroende paa et Skøn.

arbitrātu (kun abl. sing.) alicuius

efter ens Forgodtbefindende.

arbitrium, i n Dom; Herredømme, Raadighed; Afgørelse; vilkaarlig Fastsættelse af (salis vendendi Salgsprisen for Salt).

arbitror 1 mener.

arbor og (digt.) arbos, oris f Træ; Trævækst; Ror; Skib.

arboreus, a, um Træ-, trælignende. arbustum, i n Træplantning; plur. Buskads.

arbuteus, a, um Jordbærtræs-.

arbutus, i f Jordbærtræ. arca, ae f Kiste; Kasse; Pengekasse; Fængselscelle.

arcānus, a, um med adv. -o hemmelig, -um, i n Hemmelighed.

arceo, ui - 2 indeslutter; holder borte, afværger.

arcesso eller accerso, īvi, ītum 3 henter; hidkalder; stævner.

archipīrāta, ae m Sørøveranfører. architectus, i m Bygmester; Skaber.

arcitenens, ntis bueførende.

Arctos den store og den lille Bjørn; Nordpolen, Norden.

arcuātus, a, um krummet, currus a. med Skærmtag over.

arcus, us m Bue; Regnbue; Hvælving;

Cirkel. ardens, ntis brændende; funklende;

ardeo, arsi, arsum 2 brænder; gløder, funkler.

ardesco, arsi — 3 kommer i Brand; opflammes.

ardor, oris m Brand, Glød; Lidenskab; Elskovsflamme; plur. den varme Zone.

Høidedrag: høi: vanskelig.

ārea, ae f fri Plads, Grund; Byggeplads; Gaard; (frit beliggende) Tærskeplads; Legeplads; Løbebane; Kampplads. arēna, ae f Sand; Ørken; Strandbred;

Kampplads; Kamp; plur. Sandskorn. arēnāriae, ārum f plur. Sandgruber.

arēnosus, a, um sandet.

ārens, ntis tør; brændende; -ntia, ium n plur, brændende Sandørkener.

āreo, ui — 2 er tør; vansmægter.

Argei, ōrum Argivere, Grækere; Navn paa visse Kapeller i Rom, der var bestemt til Ofringer (af Menneskefigurer af Siv, der vistnok traadte i Stedet for almindelige Menneskeofre af Romernes Fjender, - Romerne følte sig jo som Trojanere).

argentārius, a, um Sølv-; Penge, a. taberna Vekselererbod; -us, i m Vekselerer; -a, ae f Vekselererbod, Vekselererforretning, a. facio driver, Sølvgrube.

argentātus, a, um sølvbeslaaet.

argenteus, a, um Sølv-; forsølvet; sølvhvid.

argentum, i n Sølv, a. infectum Sølvbarrer; Sølvgenstande; Penge.

argilla, ae f Ler.

argūmentātio, iōnis f Bevisførelse; Bevis.

argumentor 1 anfører et Bevis for; anfører som Bevis.

argumentum, i n Bevis; Indhold; sammenhængende Indhold; Fortælling, Fabel; Drama, Stykke; billedlig Fremstilling.

arguo, ui - 3 lægger for Dagen, viser; beskylder, beskylder for; gendriver; overbeviser.

argūtiae, ārum f plur. Aandrighed,

Spidsfindighed.

argūtus, a, um tvdelig: udtrvksfuld: stærkt lydende; poēta sangfyldt; sindrig; aandrig; udførlig; snu.

argyraspides, um m plur. Soldater med Sølvskjolde, "Sølvskjoldene".

āridus, a, um tor, -um, i n tort Land; gold; mager; tarvelig; vansmægtende.

aries, etis m Væder; Stormbuk; Bølgebryder.

arieto 1 støder heftigt; snubler; stormer mod.

ariol... = hariol...

arista, ae f Akseskæg; Aks.

arithmētica, orum n plur. Regnekunst.

arma, orum n plur. Redskaber, Værk-

arduus, a, um stejl, -um, i n stejlt tøj; Udrustning; Forsvarsvaaben, Vaaben (Panser, Skiold, Hjelm); Skjold; Kamp; Krigsmagt; Soldater.

armāmenta, ōrum n plur. Takkelage.

armāmentārium, i n Tøjhus.

armārium, i n Skab.

 $arm\bar{a}tu$ (kun abl. sing.) = $armatur\bar{a}$. armātūra, ae f Bevæbning; bevæbnede Soldater.

armātus, a, um bevæbnet; udrustet (med). armentālis, e græssende hjordvis. armentum, i n Storkvæg; store Dyr;

Flok.

armifer, era, erum vaabenbærende. armiger, era, erum vaabenbærende; -ger, eri m og -gera, ae f Vaabendrager (ske).

armilla, ae f Armbaand.

Armilustrum, i n Plads i Rom, hvor Vaabenindvielsesfesten (armilustrium) feiredes hvert Aar.

armipotens, ntis vaabenmægtig. armisonus, a, um vaabenklirrende. armo 1 udruster; tiltakler; bevæbner. armus, i m Skulder, Overarm; Bov. aro 1 pløjer; driver Agerbrug. arrectus, a, um stejl.

arrēpo 3 kryber hen til, sniger mig ind i.

arrideo, risi, risum 2 ler med; smiler (til); behager.

arrigo, rexi, rectum 3 retter i Vejret, a. comas rejser, a. aures spidser; opmuntrer; opflammer.

arripio, ripui, reptum 3 river til mig; samler hurtigt; griber; angriber; fører for Retten; dadler; lægger mig efter; tilriver mig.

arrisor, oris m altid smilende Smigrer. arrodo, rosi, rosum 3 gnaver paa.

arrogans, ntis anmassende. arrogantia, ae f Hovmod.

arrogo 1 sætter ved Siden af; anmasser mig; skaffer.

arrōsor, ōris m Snylter (paa). ars, artis f Færdighed; Dygtighed; Egenskab; Haandværk; Kunst, Videnskab; Kunstværk; Kunstgreb, Svig.

artēria, ae f Luftrør; Pulsaare. arthriticus, a, um gigtsvag.

articulus, i m Led; det kritiske Øjeblik.

artifex, icis m og f Kunstner; Mester; Skaber; Anstifter; adj. kunstfærdig. artificiosus, a, um kunstfærdig. artificium, i n Kunstfærdighed: Kunst:

Haandværk; Kunstværk; List.

arto 1 indsnævrer, gør mindre.

artolaganus, i m Brødkage.

artus, uum m plur. Led; Lemmer.

artus, a, um snæver; a. silva tæt; snærende, stram; fast; vanskelig, -um, i n snævert Sted, Knibe.

ārula, ae f dem. af ara.

arundo, inis f Rør; Medestang; Limstang; Pileskaft; Rørfløjte, Fløjte; Kam (paa en Væv); Kæphest; Fugleskræmsel.

aruspex = haruspex.arvīna, ae f Spæk.

arvum, i n Pløjeland, Eng.

arx, arcis f Borg; Tilflugt; Spids.

ās, assis m As, romersk Kobbermønt (paa Ciceros Tid c. 4 Øre); ad assem til den sidste Hvid.

ascendo, ndi, nsum 3 stiger op, a. in navem gaar om Bord; hæver mig; bestiger.

ascensus, us m Opstigning; Opgang. ascio eg adscio 4 optager.

ascisco og adscisco, scīvi, scītum 3

optager; antager; anmasser mig.

ascrībo og adscrībo 3 skriver (til), føjer skriftligt (til); indsætter skriftligt; indfører (paa en Liste); regner med (til); tilskriver; skriver bag Øret.

ascriptio, ionis f skriftlig Tilføjelse. asellus, i m dem. Æsel.

asīlus i m Brems.

asinus, i m og -a, ae f Æsel (Hunæsel).

aspecto 1 betragter (opmærksomt); ligger lige over for.

aspectus, us m Syn; Blik.

aspello og abspello, puli, pulsum 3 driver bort.

asper, era, erum ujævn; a. mare oprørt, a. capilli strittende; stejl; skarp; bitter; streng, barsk; vild, trodsig; vanskelig.

aspergo, inis f Paastænkning; Fraade;

Regndraaber.

aspergo, spersi, spersum 3 sprøjter paa; sætter paa; bevirker; føjer til; bestænker, aspergor infamia tilsmudses af.

asperitas, ātis f Ujævnhed; Skarphed; Strenghed, Barskhed; Vanskelighed.

aspernatio, ionis f Afvisen; a. ab Afsky for.

aspero 1 oprører.

ser hen paa, til; ser op til; ser i Naade nen til Brøde. til; faar Øje paa, ser; betragter; beundrer.

aspīro og adspīro 1 aander hen til,

blæser hen til, tibia a. angiver Tonen (for); begunstiger, tilsmiler; aander ud; nærmer mig; indgyder.

aspis, idis f Snog.

asportātio, iōnis f Bortførelse. asporto, absporto 1 fører bort. asprētum, i n vildt Terræn. assecla, ae m Følgesvend. assectātio, ionis f (ærbødig) Ledsagelse. assectātor, ōris m. Ledsager.

assector 1 ledsager stadig. assensio, ionis f Bifald; plur. Bifalds-

ytringer.

assensor, öris m en Bifalder. assensus, us m Bifald; Ekko. assentātor, ōris m Smigrer.

assentātōrie adv. paa en krybende Maade.

assentior, sensus sum 4 og assentio. sensi, sensum 4 bifalder.

assentor 1 smigrer.

assequor, secūtus sum 3 indhenter: opnaar; naar; begriber, a. coniecturā slutter mig til.

asser, eris m Pæl; Stang.

assero, sēvi, situm 3 planter ved Siden af.

assero, serui, sertum 3 føjer til; gør Fordring paa, a aliquem in libertatem erklærer for fri.

assertor, oris m den, der for Retten gør Fordring paa, at en Person skal betragtes som fri eller Slave; Hævder; Befrier.

asservio 4 understøtter.

asservo 1 gemmer; bevogter.

assessio, ionis f Sidden ved ens Side, Deltagelse.

assevēranter adv. haardnakket. assevērātio, ionis f Bedyring.

assevēro 1 handler i Alvor; paastaar for Alvor.

assideo, sēdi, sessum 2 sidder hos bor hos; hjælper; ligger i Lejr ved.

assīdo, sēdi, sessum 3 sætter mig; sætter mig hos.

assiduitas, ātis f stadig Tilstedevæ-

relse; Udholdenhed; Vedvaren. assiduus, a, um stadig, til Stadighed;

bosiddende; flittig; utrættelig; uafbrudt. assignātio, iōnis f Anvisning (paa aspernor 1 afviser; forkaster; fjerner. Jord); plur. anviste Landejendomme.

assigno 1 anviser; tilskriver, a. culaspicio og adspicio, spexi, spectum 3 pae fortunam regner et Udslag af Skæb-

> assilio, silui - 4 stormer frem mod; skyller frem.

assimilis, e temmelig lig.

assimulo 1 gør lig med; sammenligner: efterligner: opdigter.

assis = axis

assisto, stiti - 3 træder hen (til); staar ved.

assolet -- 2 impers. det plejer (at ske). assono -- 1 stemmer i med.

assuēfacio, fēci, factum 3 vænner til. assuesco, suēvi, suētum 3 vænner til; vænner mig til; perf. kan undertiden oversættes ved: plejer.

assuētus, a, um tilvant, sædvanlig; vant (til).

assuētudo, inis f Tilvænnelse (til); Vane.

assultus, us m Stormløb.

assum, affui eller adfui — adesse er til Stede; er nær; deltager (i); indfinder mig; giver Møde (for Retten); a. animo haard. (abl.) er fattet; hjælper.

assūmo, sumpsi, sumptum 3 antager; optager; tager med; føjer til; erhverver mig: tilraner mig.

assuo 3 syr til.

assurgo, surrexi, surrectum 3 reiser mig, a. querelis bryder ud i.

assus, a, um tor; a. sol Solbad (uden Salvning); -a, ōrum n plur. Værelse til Svedebade; tørstegt, -um, i n Steg.

assve... = assue...

ast saa, til Gengæld; men.

asta... = hasta...

asternor — 3 kaster mig ud ved.

astipulor 1 slutter mig fuldstændig til. asto og adsto, stiti — 1 staar (ved): staar oprejst.

astrictus, a um fastbunden; sammen-

astringo, strinxi, strictum 3 binder (til); sammensnører; faar til at stivne: forpligter, astrictus maioribus optagen af vigtigere Ting; a. me gør mig skyldig (i); sammentrænger.

astrologus, i m Stjernetyder.

astronomia, ae f Astronomi.

astrum, i n Stjerne.

astruo og adstruo, struxi, structum 3 bygger til.

astu indecl. n Staden, Athen.

astupeo — — 2 studser over.

astus, us m List.

astūtia, ae f. Snedighed; plur. Rænker.

astūtus, a, um snild, forslagen.

 $as\overline{v}lum$, i n Fristed.

at conj. men; men derimod; men i ethvert Tilfælde; imidlertid; at (enim) ja, men; at (certe) saa i det mindste,

saa dog; (ved Forbandelser, Ønsker o. l.) saa (gid) da!

atābulus, i m Sciroccoen.

atavus, i m Tiptipoldefader, Stamfader; plur. (ogsaa) Forfædre.

āter, tra, trum mørk, sort; sørgelig, ulvkkelig; giftig.

athlēta, ae m Væddekæmper, Bryder. atque se ac.

atquī og (sjælden) atquīn men dog;

og dog: men nu. ātrāmentum, i n Sværte; Blæk.

ātrātus, a, um sortklædt.

ātrium, i n Atriet, Hovedsalen i det romerske Hus; Hal; Palads; Bolig.

atrocitas, ātis f Grufuldhed; Streng-

atrox, ōcis gruelig, skrækkelig; streng;

attactu (kun abl. sing.) ved Berøring. attagēn, ēnis m Jærpe.

attempt... = attent...

attendo, ndi, ntum 3 spænder, retter mod; giver Agt paa, lægger Mærke til.

attento 1 prøver; frister; angriber. attenus, a, um spændt, opmærksom; paaholdende.

attenuo 1 fortynder, gør mindre; svækker, fornedrer.

attero, trīvi, trītum 3 gnider mod; slider; svækker, opriver.

attexo, texui, textum 3 fletter (til).

attineo, tinui - 2 holder til; a. aliquem spe holder hen; (3. pers?) henhører til, angaar, quod attinet ad me hvad mig angaar, non, nihil attinet det er ligegyldigt, unyttigt.

attingo, tigi, tactum 3 berører, rører: grænser til; staar i Forbindelse med;

naar; giver mig af med.

attollo - 3 hæver op; hæver; a. arcem rejser.

attondeo, ndi, nsum 2 beskærer; afgnaver.

attonitus, a, um lamslaaet; greben af Guddommen, ekstatisk.

attono, ui, itum 1 lamslaar.

attorqueo — 2 svinger i Vejret. attraho, traxi, tractum 3 trækker til

mig; slæber hid; hidkalder.

attrecto 1 berører; tragter efter.

attribuo 3 tildeler; overdrager; paalægger; giver Befalinger over; giver med; a. pecuniam anviser; lægger paa (som Afgift).

attribūtio, ionis f Anvisning (af Penge). attrītus, a, um slidt.

attrītus, us m Gnidning (op til noget).

auceps, cupis m Fuglefænger.

auctio, ionis f Auktion, a. proscribo berammer, a. facio holder; Auktionsgods.

auctionarius, a, um Auktionsauctionor 1 holder Auktion.

auctor, oris m Ophavsmand; Grundlægger; Stamfader; Skaber; Anstifter; Raadgiver, a. sum alicuius rei tilraader, auctore aliquo efter ens Raad; Forslagsstiller, Anbefaler; Forbillede; Læremester; Forfatter, Hjemmelsmand, a. levis upaalidelig, a. gravis troværdig, a. sum bekræfter, beretter; Formynder (for en Kvinde); Sælger.

auctorāmentum, i n Kontrakt.

auctoritas, ātis f Overledelse; Myndighed; Indflydelse; Anseelse; Vægt; (vægtigt) Forbillede, Eksempel; Tilskyndelse; Raad; Befaling; Vilje; Erklæring, Beslutning, senatus a. (ogsaa) den Bekræftelse fra Senatets Side, hvorved først alle Beslutninger fik Gyldighed; Meningstilkendegivelse; Fuldmagt; Ejendomsret.

auctoro 1 forpligter.

auctumn... = autumn...

auctus, a, um forøget, større. auctus, us m Tilvækst.

aucupium, i n Fuglefangst: Jagen

efter.

aucupor 1 jager efter.

audācia, ae f Dristighed; Frækhed; plur, dumdristige Handlinger.

audax, ācis (adv.-citer eller -cter)

dristig; fræk.

audens, ntis dristig.

audeo, ausus sum 2 vover; er modig; si audes hvis du har Lyst.

audiens, ntis m Tilhører.

audientia, ae f Opmærksomhed.

audio 4 hører; hører paa; hører om; erfarer; forhører; følger; staar i Ry, male a. staar i daarligt Ry; kaldes; dicto audiens sum alicui adlyder ens Ord; audio det lader sig høre; non audio derom vil jeg intet høre.

audītio, ionis f Rygte, Meddelelse.

audītor, oris m Tilhører.

audītum, i n Rygte; audito ved Efter-

retningen om.

aufero, abstuli, ablātum, auferre 3 bærer, drager, fører bort, river bort; røver; berøver; fordriver; opnaar, a. nihil certi intet bestemt Svar; indser.

aufugio, $f\bar{u}gi - 3$ flygter bort; und-

drager mig.

augeo, auxi, auctum 2 forøger, ali-

Cortsen: Latinsk-Dansk Leksikon.

quem honore o. 1. viser stor Ære: overdriver: priser: overvælder.

augesco, auxi — 3 vokser.

augur, uris m Augur (Fuglevarselstyder); Sandsiger; aquae a. varslende Regn.

augurālis, e Augur-. augurāto se auguro.

augurium, i n lagttagelse af Fuglevarsler, a. capio foretager; Varsel; Anelse; Spaadomsevne.

augurius, a um Augur-.

auguro 1 tager Varsler; augurato (abl.) efter at der var taget Varsler; indvier; spaar; aner.

auguror 1 spaar; aner.

augustus, a, um hellig; ærværdig. aula, ae f Gaard; Hovedsal; Slot; Hof. aulaeum, i n Tæppe; a. tollitur trækkes op (ved Stykkets Slutning, idet Tæppet var fastgjort forneden).

aulici, orum m plur. Hoffolk.

auloedus, i m Sanger (til Akkompagne-

ment af Fløjte).

aura, ae f Luftning; Pust (maa oversættes efter de omgivende Substantiver, f. Eks. ved Glimt, Straale, Medbør o. 1.), tua aura Færten af dig; Luft; Dagslys, Oververden; Vind; Duft.

aurātus, a, um forgyldt, a. milites

med forgyldte Skjolde; gylden.

aureus, a, um gylden; Guld-, a. nummus Guldmønt; forgyldt; straalende som Guld; herlig; -eus, i m Guld-Denar (c. 20 Kr.).

auricomus, a, um gyldenløvet.

aurifer, era, erum guldførende.

aurifex, icis m Guldsmed. aurīga, ae m Vognstyrer.

aurigena, ae m guldfødt.

auris, is f Øre, a. adhibeo, praebeo, do laaner; Smag; Tilhører.

auricula, ae f (dem. af auris) (det ydre)

Øre, a. infima Ørelap.

aurītus, a, um langøret; opmærksom. aurōra, ae f Morgenrøde; Østen. aurum, in Guld; Guldgenstande; Guld-

skeer: Guldalder.

ausculto 1 hører opmærksomt efter; adlyder.

ausim gl. perf. conj. af audeo.

auspex, icis m (Fugle-) Varseltyder; Anfører, Leder, diis auspicibus under Gudernes Ledelse.

auspicāto (abl. af perf. part. af gl. auspico) efter foretagne Fuglevarsler. auspicātus, a, um indviet ved Varsler;

gunstig.

auspicium, i n lagttagelse af Fuglevarsler; (mest plur.) Ret til at tage Fuglevarsler: Ledelse; Varsel; libido facit a. indgiver en Idé.

auspicor 1 tager Fuglevarsler; begynder noget (paa en lykkelig Maade).

auster, stri m Søndenvind.

austērus, a, um streng.

austrālis, e sydlig. ausum, i n Vovestykke.

aut coni. eller; eller ogsaa; eller endog: eller kun; aut—aut, aut—vel (ve) enten-eller.

autem conj. men; fremdeles; nu, imidlertid: (ved Spørgsmaal) dog; sed a. men derimod, men dog.

authepsa, ae f Selvkoger.

automatum, i n en selvbevægelig Ma-

Automedon, ontis m Akhilleus' Vognstyrer; Vognstyrer.

autumnālis, e høstlig. autumnus, i m Efteraar.

auxiliāris, e hjælpende, milites a. Hjælpetropper; auxiliares, ium m plur. Hjælpetropper.

auxiliārius, a, um = auxiliaris.

auxilior 1 hjælper; hjælper mod noget. auxilium, i n Hjælp; plur. Hjælpemidler, Hjælpetropper, Understøttelse, Stridskræfter.

avāritia, ae f Gridskhed; Gerrighed; plur. Udslag af Havesyge.

avārus, a, um begærlig (efter); havesyg; gerrig, -us, i m Gnier.

avē, avēto vær hilset! (goddag! farvel!). äveho, vexi, vectum 3 fører bort: pass. kører, rider, sejler bort.

āvello, velli, vulsum 3 afriver; fjer-

ner; river fra.

avēna, ae f Havre; Straa; Rørfløjte, plur. den sammensatte Fløjte Syrinx.

aveo - 2 attraar.

Avernus, i m Sø i Kampanien, der antoges for Nedgangen til Underverdenen; adi. underjordisk.

āverro, verri — 3 fejer bort.

āverrunco 1 afværger. āversor, ōris m Raner.

aversor 1 vender mig bort (fra); af-

āversus, a, um bortvendt, vulnus a. bagpaa, caedebantur aversi bagfra; -a, ōrum n plur. de bageste Dele; fjendtlig.

āverto, verti, versum 3 vender, drejer, styrer bort; a. puppes vender om med Skibene, a. hostem (in fugam) driver paa Flugt; bortjager; bringer bort; bringer til Frafald; tilvender mig; afvær-

ger.

avia, ae f Bedstemoder. aviārium, i n Fuglebur.

aviditas, ātis f Begærlighed (efter); Pengebegær.

avidus, a, um begærlig (efter); umættelig; herskesyg; kampivrig.

avis, is f Fugl; Varsel.

avitus, a, um Bedstefader: nedarvet. āvius, a, um afsidesliggende; -a, ōrum n plur. afsidesliggende Steder; uvejsom; gaaende for sig selv, menneskesky.

āvocātio, ionis f Bortkaldelse; forstyr-

rende Indflydelse.

āvoco 1 kalder bort; drager bort; adspreder.

āvolo 1 flyver, iler bort.

avunculus, i m Morbroder, Onkel. avus, i m Bedstefader; Oldefader; Forfader.

axis, is m Hjulakse; Vogn; Akse; Nordpolen; Himmel; Himmelegn, a. hesperius Vesten.

axis, is f Planke.

bāca, ae f Bær; Oliven; Træfrugt; Perle.

bācātus, a, um Perle-.

bacca = baca.

Baccha, ae f Bakkantinde.

Bacchānal, ālis n Kultsted for Bacchus; plur. -ia, ium eller iorum Bacchusfesten.

bacchātio, ionis f Orgie.

bacchor 1 fejrer Bacchusfest, bacchantes Bakkantinderne; raser; tumler mig.

Bacchus, i m Bacchus; Vin.

bacillum, i n dem. = baculum.

baculum, i n (sjæld. -us, i m) Stok; Stav.

bāiulus, i m Lastbærer. bālaena, ae f Hval.

balanus, i f Agern; en Nød, hvoraf der pressedes Olie.

balatro, onis m Bajads.

bālātus, us m Brægen.

balbus, a, um stammende.

balbūtio 4 stammer; vrøvler; fremstammer.

balin... = baln...

ballista og bālista, ae f Kastemaskine. balneae, ārum f plur. Badeanstalt. balneāria, ōrum n plur. Badeværelser.

balneātor, ōris m Bademester.

balneum, i n Bad; Badekar.

bālo 1 bræger.

balsama, orum n plur. Balsam. balteus, i m Bælte; Sværdbælte.

baptistērium, i n Svømmebassin.

barathrum, i n Afgrund.

barba, ae f Skæg.

barbaria, ae f og -es, ēi f fremmed Land; Raahed.

barbaricus, a, um udenlandsk, især østerlandsk.

barbarus, a, um udenlandsk; fremmed; udannet; raa; -us, i m Udlænding.

barbātus, a, um skægget. barbitos (acc. on, voc. e) m Lyre.

bāro, onis m enfoldigt Menneske.

barrus, i m Elefant.

bāsiātio, ionis f Kyssen; plur. Kys. basilica, ae f stor offentlig Bygning med dobbelte Søjlegange, Retsbygning, Børs.

bāsio 1 kysser.

basis, is f Fodstykke.

bāsium, i n Kys.

batillum, i n Pande.

beātus, a, um lykkelig; herlig; rig. beccus, i m Næb.

Krigs-.

bellātrix, īcis f adj. krigersk.

bellicosus, a, um rig paa Krig; krigslysten.

bellicus, a, um Krigs-; krigersk; -um, i n Trompetsignal, b. cano blæser til Angreb.

belliger, era, erum stridbar; krigersk. men b. bor ved; forsyner med Vand.

belligero 1 kriger.

bellipotens, ntis krigsmægtig; Guden fugtig; tør, b. lapis Pimpsten. Mars.

bello 1 fører Krig; kæmper.

bellum, i n Krig, b. gero fører, duco, traho trækker i Langdrag, facio begynder; domi bellique i Fred og Krig; Kamp.

bellus, a, um smuk; udmærket; kær; munter: b. revertor er frisk som en Fisk; belle sum, (me) habeo befinder

mig godt.

bēlua, ae f stort Dyr; Uhyre; Udyr. bēluosus, a, um rig paa store Dyr.

bene adv. godt, b. dico godt; b. pugno heldigt; b. mori med Ære; b. ago rigtigt; b. dico alicui roser en (pass. b. audio); b. facio handler rigtigt; b. facis, fecisti fortræffeligt!; b. facio alicui vder en gode Tienester eller handler rigtigt mod en, b. factum (ogsaa benefactum) Velgerning, ædel Handling, Fortjeneste; b. est alicui det staar godt til med en, han er glad; foran adj. og adv. meget.

benedico 1 se bene. benefacio 3 se bene.

beneficiārius, a, um hørende til Velgerning; -us, i m en begunstiget Soldat (der er fritagen for visse ubehagelige Arbejder).

beneficium, i n Velgerning; Daad; Tjeneste; Udmærkelse; Æresbevisning, Forfremmelse; beneficio alicuius ved

Hjælp af en.

beneficus, a, um godgørende.

benevolentia, ae f Velvilje; Beviser paa Velvilje; Yndest.

benevolus, a, um velvillig.

benignitas, ātis f Velvilje; Gavmild-

hed; Hjælpsomhed.

benignus, a, um velvillig; venlig; gavmild; b. vini gørende mig til gode med; rigelig; benigne me`tracto gør mig til gode; benigne (dicis, facis) nej Tak! ja Tak!

beo 1 glæder, me b. gør mig til gode. bēryllus, i m grøn indisk Ædelsten (= Brille).

bēs, bessis m 2/3; fenus ex triente bellator, oris m Kriger; adj. krigersk, factum erat bessibus Renten var steget fra 1/3 til 2/s.

bestia, ae f vildt Dyr.

bestiārius, a, um Dyre-, b. ludus Dyrekamp; -us, i m Dyrekæmper.

bēta, ae f Rødbede.

bibliothēca, ae f Bogsal, Bogsamling. bibo, bibi - 3 drikker; indsuger; flu-

bibulus, a, um som gerne drikker;

biceps, cipitis tvehovedet; med to Toppe.

bicolor, oris tvefarvet.

bicorniger, era, erum tvehornet.

bicornis, e tvehornet.

bicorpor, oris tvekroppet.

bidens, ntis f Offerdyr, som har skiftet to Fortænder i Underkæben (c. 11/2 Aar gammelt); Mælam.

bidental, ālis n et af Lynet truffet Sted (hvor der ofredes en bidens).

biduum, i n Tidsrum af to Dage. biennium, i n Tidsrum af to Aar. bifariam adv. i to Dele; paa to Steder.

bifidus, a, um tvespaltet.

biforis, e dobbeltfløjet, cantus b. gennem to Aabninger i Fløjten (højt og lavt).

biformātus, a, um tveformet.

biformis, e tveformet.

bifrons, ntis tvehovedet. bifurcus, a, um tvetakket.

bigae, ārum f plur. Tospand.

bīgātus, a, um forsynet med (Billede af) et Tospand; -us, i m (underf. nummus) Sølv-Denar.

biiugis, e eller biiugus, a, um tospændig; -i, ōrum m plur. Tospænder.

bilībra, ae f to Pund.

bilībris, e rummende to Pund. bilinguis, e tosproget; tvetunget.

bīlis, is f Galde.

bilix, īcis totraadet, b. lorica hvori hver Ring bestaar af to Traade.

bimaris, e ved to Have.

bimarītus, i m gift med to Koner, Bigamist.

bimāter, tris m med to Mødre.

bimembris, e tvelemmet; -es, ium plur. Kentaurerne.

bimenstris og bimestris, e to Maane-

bīmus, a, um toaarig; legio b. som kun har tjent i to Aar.

bīni, ae, a num. distr. to til hver, to ad Gangen; (ved Flertalsord) to; bis

bina to Gange to; et Par. binominis, e med to Navne.

bipalmis, e to Spand lang.

bipartītus, a, um (adv. -o) delt i to Afdelinger.

bipatens, ntis dobbelt aabnet.

bipedālis, e to Fod lang.

bipennifer, era, erum bærende Dobbeltøkse.

bipennis, e tveægget; -is, is f (underf. securis) Dobbeltøkse.

bipert... = bipart...

bipēs, pedis tobenet; -es, um m plur. til Bacchus). Menneskene.

birēmis, e med to Aarer; -is, is f (underf. navis) Skib med to Rækker Aarer.

bis adv. num. to Gange.

bisulcus, a, um tvekløvet, spaltet. bitūmen, inis n Jordbeg.

bitumineus, a, um Jordbegs-.

bivius, a, um med to Veje; -um, i n Skillevei.

blaesus, a, um læspende.

blandimentum, in Smigreri; Tillokkelse.

blandior 4 smigrer; lokker.

blanditia, ae f Smigreri; Tillokkelse, Kærtegn.

blandus, a, um smigrende, indsmig-

rende: lokkende.

blatero 1 pjatter. blatta, ae f Møl.

blattārius, a, um mørk.

boārius, a, um Okse-.

Boeötarches, ae m Böotarch (en af de øverste Embedsmænd for Boioterne). bonitas, ātis f Godhed, b. ingenii,

naturae gode Anlæg.

bonus, a, um brav, god, mens b. sund Sans; ædel, fornem; tapper; velsindet (i politisk Betydning = Optimat), res optimae Optimatpartiet; retskaffen; - -um, in det gode, Gods, Forrettighed; Lykke, Vel, b. publicum Statens Vel; b. naturale Talent; -a, orum n plur. Godser, Formue.

boreas, ae m Nordenvinden; Nord.

 $b\bar{o}s$, bovis m Okse, f Ko. bovillus, a, um Kvæg-.

brācātus, a, um bærende Bukser

(brācae, keltisk Ord).

bracchium og brāchium, i n Underarm; Arm, levi b. ago aliquid behandler overfladisk, do b. collo (dat.) slynger om Halsen; Klo; Trægren; Sejlstang; Sideaabning (i en Havn); Tværdæmning.

bractea, ae f tynd Guldplade.

bracteātus, a, um behængt med Guldstads; falsk.

bratt... = bract...

breviārium, i n kort Fortegnelse. breviloquens, ntis summarisk.

brevis, e kort, in breve cogo sammenfatter kort eller sammenruller; smal; lille; lav, -ia, ium n plur. lave Steder; ringe; kortfattet; kortvarig; kortlevende; brevi i Løbet af kort Tid.

brevitas, ātis f Lidenhed; Korthed. Bromius, i m den larmende (Tilnavn

brūma, ae f Vintersolhverv; Vinter. brūmālis, e Vintersolhvervs-; vinterlig. brūtus, a, um tung; indskrænket. $b\bar{u}bo$, $\bar{o}nis$ m (sjæld. f) Ugle.

bubulcus, i m Oksedriver. bubulus, a, um Okse-.

bucca, ae f fyldig Kind; b. fluentes Hængekinder; quod in b. venit hvad der falder (en) ind; dem. buccula, ae f Kindstykke (paa Hjelmen).

būcerus, a, um hornet.

būcina, ae f (snegleformet) Horn; Signalhorn.

būcinātor, ōris m Hornblæser: Udbasunerer.

būcolicus, a, um Hyrde-.

būcula, ae f Kvie (dem. af bos). būleutērion, i n (græsk) Raadhus. Døre); Guldkapsel (bares som Amulet). būmastus, i f stordruet Vinranke. bustuārius, a, um hørende til Grav-

stedet; gladiator b. som kæmper ved Graven (til Ære for den afdøde).

bustum, i n Gravsted, Grav.

buxifer, era, erum buksbombærende. buxum, i n (sjæld.) og buxus, i f bulla, ae f Vandblære; Knop (paa Buksbomtræ; Fløite; Top.

C = Calendae; c = 1) centum, 2) condemno.

caballus, i m Arbejdshest; Øg. cachinnātio, ionis f Skoggerlatter. cachinno 1 skoggerler.

cachinnus, i m Skoggerlatter.

caco 1 skider.

cacumen, inis n Spids, Top.

cacūmino 1 tilspidser.

cadāver, eris n Lig; Kadaver.

cado, cecidi, cāsum 3 falder; falder ned: oculi c. falder til: falder af: (om Penge) forfalder; falder ud; tilfalder; synker; syinder; kommer ind i, falder i. c. in suspicionem bliver Genstand for Mistanke; indtræffer; cado in (med acc.) hører til, gælder om, rammer; c. causā, in iudicio taber Processen.

cādūceātor, ōris m Herold. cādūceus, i m Heroldstav.

cādūcifer, eri m stavbærende.

cadūcus, a, um faldende; falden; tilbøjelig til at falde; forgængelig; herreløs. cadus, i m Vindunk; Vin; Urne.

caecitas, ātis f Blindhed.

caeco 1 forblinder.

caecus, a, um blind, den blinde; forblindet; usikker, execrationes c. som træffer i Blinde; skjult, usynlig, vulnus, ictus (ogsaa) i Ryggen; (om Lyden) dump; mørk; uigennemsigtig.

caedes og (sjæld.) caedis, is f Drab; Mord; Blodbad, Nedsabling; Slagtning;

Blod; Lig.

caedo, cecīdi, caesum 3 fælder, dræber, nedsabler; omhugger; afhugger; nedhugger; sønderhugger; slaar, slaar paa, c. virgis pisker; slagter, inter caesa et porrecta mellem Slagtningen af Offerdyret og Fremlæggelsen af Indvoldene, i ubelejlig Tid.

caelāmen, inis n (svagt) ophøjet Ar-

beide,

caelātor, ōris m Ciselør.

caelātūra, ae f (svagt) ophøjet Arbejde.

caelebs, ibis ugift; ensom.

caeles, itis himmelsk; caelites, um m (i Reglen plur.) de himmelske Guder.

caelestis, e himmelsk; -ia, ium n plur. de himmelske Ting, Himmellegemerne; guddommelig.

caelibātus, us m ugift Stand (kun om

Mænd).

caelicola, ae m Himmelbeboer.

caelifer, era, erum bærende Himlen. caelo (1) ciselerer; c. auro indlægger med Guld.

caelum, i n Himmel, de c. tangor, percutior rammes af Lynet, de c. servo iagttager Tegnene paa Himlen, in c. tollo løfter til Skyerne, c. ac terras misceo vender op og ned paa alting; Himmelegn; Luft; Horisont; Oververdenen: Udødelighed.

caelum, i n Mejsel.

caementum, i n utilhugne Sten.

caenum, i n Skarn, Smuds.

caepa, ae f = cepa.

caerimonia og cerimonia, ae f Ærefrygt; Hellighed; (i Reglen plur.) hellig Handling: Ceremoni.

caeruleus og caerulus, a, um mørkeblaa, blaa, caerula, orum n plur. (caeli) Blaahed, den blaa Havflade; mørkegrøn;

mørkfarvet.

caesaries, ēi f Hovedhaar.

caesim adv. ved Hug.

caesius, a, um blaagraa. caespes, itis m Grønsvær; Græstørv; Græsmark.

caestus, us m Læderrem med indsyet Metalfyldning.

caetra, ae f lille Læderskjold.

caetrātus, a, um bærende et lille Læderskjold; -i, orum m plur. letbevæbnede.

calamister, stri m og -strum, i n Krølleiern.

calamistrātus, a, um krøllet med

Krølleiern.

calamitas, ātis f Skade, c. fructuum Misvækst; Ulykke; Nederlag, c. accipio

calamitosus, a, um fordærvelig; udsat for Skade; ulykkelig.

calamus, i m Rør; Straa; Pen; Fløjte; Pil; Medestang.

calathus, i m Kurv.

calcar, āris n (sjæld. i sing.) Spore, c. addo equo giver Hesten af Sporerne. calceamentum, i n Fodbeklædning. calceo 1 forsyner med Sko. calceus, i m Halvstøvle,

calcia... = calcea...

calcitro 1 slaar bagud; vægrer mig. calco 1 træder paa; betræder; træder under Fod.

calculus, i m lille Sten: Regnesten; Regning, voco aliquid ad c. underkaster noget en Beregning, voco aliquem ad c. opgør Regnskabet med en; Stemmesten; Spillesten.

caldārium, i n Varmebadeværelse.

caldus = calidus.

calefacio, fēci, factum 3 opvarmer; foruroliger.

calefacto 1 varmer.

Calendae, ārum f plur. den første Dag i Maaneden, C. intercalariae i Skudmaaneden.

calendārium, i n Gældsbog; ogsaa calendarii liber.

caleo 2 er varm; gløder; er ivrig; er frisk, ny; drives ivrigt, res satis calet er moden til Udførelse.

calesco, calui — 3 bliver varm; gløder (af).

calfacio = calefacio.

calidus, a, um varm, -a, ae f varmt Vand; fyrig; hidsig; ivrig; uovervejet. caliendrum, i n Hovedpynt (Paryk). caliga, ae f Halystøyle. Soldaterstøyle. cālīginōsus, a, um taaget; mørk. cālīgo, inis f Taage; Mørke; Elendighed.

cālīgo 1 udbreder Mørke; er mørk. calix, icis m Bæger, Pokal. calleo, lui — 2 er klog; forstaar. calliditas, ātis f Snildhed; Snedighed. callidus, a, um snild; klog; snedig. callis, is m Skovsti, Bjergsti; plur. Statens Skovstrækninger.

callosus, a, um haardkogt.

callum, in haard Hud, labor c. ob-

ducit dolori gør ufølsom over for Smerten, c. duco bliver ufølsom.

calo 1 sammenkalder (i religiøse Sa-

cālo, ōnis m Trosknægt.

calor, ōris m Varme; Lidenskab. calumnia, ae f falsk Anklage, c. iuro sværger paa, at Anklagen ikke er et Udslag af Chikaneforsøg; Straf for falsk Anklage; ugrundet Paastand; Bagvaskelse.

calumniātor, oris m falsk Anklager; Bagvasker.

calumnior 1 fordrejer Retten; plager mig selv uden Grund; dadler.

calva, ae f Pandeskal.

calvitium, i n skaldet Plet paa Hove-

calvus, a, um skaldet; -us, i m Skaldepande.

calx, cis f Hæl, c. remitto slaar bagud. calx, cis f Kalksten; Maalet (paa en Løbebane).

camēlus, i m Kamel.

camera, ae f Hvælving; hvælvet Loft.

caminus, i m Ovn; Kaminild.

campester, stris, stre hørende til en Slette, Slette-, c. loca fladt, aabent Terræn, c. hostis vant til at kæmpe paa en Slette; paa Marsmarken; -stre, is n (underf. velamentum) Lændeskørt.

campus, i m Mark; Slette; (med og uden Martius) Marsmarken (Roms Fælled, hvor der holdtes Legemsøvelser og visse Valg); vid Mark (for).

canālis, is m Rør; Rende.

cancelli, orum m plur. Gitter; Skran-

cancer, cri m Krebs; Krebsens Stjerne-

billede; Syden; Hede; Kræft. candēla, ae f Vokssnor; Vokslys.

candēlābrum, i n Lysestage; Lysekrone.

candeo, dui -- 2 straaler hvidt; er glødende.

candesco, dui — 3 skinner; bliver glødende.

candidātōrius, a, um Embedsansøger-. candidātus, i m Embedsansøger (bar en skinnende hvid Toga), Ansøger til.

candidus, a, um skinnende hvid: straalende; klar; ren; ærlig, redelig.

candor, öris m skinnende hvid Farve; hvid Sminke; Glans; Redelighed.

cāneo — — 2 er graa.

canephoros, i (plur. canephoroe) f Kurvebærerske.

cānesco — — 3 bliver graa. caninus, a, um Hunde-.

canis, is m og f Hund, c. marinus Sælhund; dem. canicula, ae f Hundestjernen.

canistra, orum n plur. Rørkury.

cānities, ēi f hvidgraa Farve; graat Haar.

canna, ae f Rør; Rørfløjte.

cano, cecini, cantum 3 synger; skriger, galer; lyder; blæser, bellicum, classicum, signum c. giver Signal til Angreb, receptui c. blæser til Tilbagetog; (med abl.) blæser paa; besynger, priser; varsler; digter; fortæller.

canor, oris m Klang.

canōrus, a, um vellydende; syngende; højtlydende.

cantharis, idis f spansk Flue.

cantharus, i m Kande.

cantherius, i m kastreret Hingst.

canticum, i n Sangforedrag (med Fløjteakkompagnement og livlig Mimik af en Skuespiller).

cantilena, ae f Lirumlarum.

canto 1 synger; (med abl.) spiller paa; | m Krigsfange, Fange; erobret. besynger; fortryller, forhekser. capto 1 griber, jager efter

besynger; fortryller, forhekser.

cantor, ōris m Sanger; Skuespiller;

Skraalhals; Lobhudler.

cantus, us m Sang; Melodi; Tone; Tryllesang.

cānus, a, um hvidgraa, graa, -i, ōrum m graa Haar; ærværdig.

capācitas, ātis f stort Rum.

capax, ācis rummelig; som kan rumme; modtagelig.

capella, ae f dem. (af capra) lille Ged;

Navn paa en Stjerne.

caper, pri m Gedebuk.

capesso, sīvi eller sii, sītum 3 griber hurtigt; tager fat paa, slaar ind paa, c. rem publicam slaar ind paa den politiske Løbebane; iler, stræber mod.

capillātus, a, um behaaret.

capillus, i m Haar.

capio, cēpi, captum 3 fanger, capti, ōrum m plur. Fanger; tager, c. locum besætter eller vælger; rummer; griber, c. virtutem erhverver mig; fængsler; betager, forvirrer, mente captus forblindet; pass. svækkes, lammes; besnærer; c. laetitiam, dolorem føler, c. detrimentum lider; begriber; tillader; naar; naar til; opnaar; overtager; faar.

capis, idis f Offerskaal med Hank.

capistrum, i n Grime.

capital, ālis n Forbrydelse, som medfører Døden.

capitālis, e drejende sig om Livet, Hoved-, Livs-, poena c. Dødsstraf; dødelig; fremragende. capitulātim adv. kort sammenfattet. capra, ae f Ged; Navn paa en Stjerne; Stank som af en Buk.

caprea, ae f vild Ged.

capreolus, i m Gemse; Tagsparre. capricornus, i m Stjernebilledet Stenbukken.

caprificus, i f vildt Figentræ.

caprigenus, a, um Gede-. caprīnus, a, um Gede-.

capripës, pedis bukkefodet.

capsa, ae f Bogkiste, Bogkapsel; dem. capsula, ae f (ogsaa) Smykkeskrin, juvenis de c. Modeherre.

captātor, ōris m Efterstræber (af);

Testamentjæger.

captio, ionis f Bedrag; Ordkløveri.

captiosus, a, um bedragerisk.

captiuncula, ae f dem. (af captio) Ord-kløveri.

captīvitas, ātis f Fangenskab.

captīvus, a, um fangen i Krig, -us, i

capto 1 griber, jager efter; stræber efter; søger at erobre, vinde; lytter ivrigt efter.

captūra, ae f Fangst.

captus, us m Fatteevne, Opfattelse.

capulus, i m Greb; Sværdgreb.

caput, itis n Hoved; Top, Spids, Ende; Munding; Kilde; Forstand; Person; Liv, accuso capitis anklager paa Livet; borgerlig Ære, capitis damno dømmes til Tab af borgerlige Rettigheder, capite deminutus som har tabt sine borgerlige Rettigheder; Hovedsag, Hovedpunkt; Hovedstad; Kapital; Kapitel; Leder, Hovedmand.

carbaseus og carbasus, a, um af fint Lærred.

carbasus, i f Hør, Lærred; carbasa, örum n plur. Klæder, Sejl.

carbo, onis m Trækul.

carcer, eris m Fængsel, Fængslets Indhold; plur. Skranker (paa Rendebanen), ad c. a calce revocor vender tilbage til Begyndelsen fra Maalet, begynder Livet paa ny.

carchēsium, i n et i Midten indbøjet

Bæger med store Hanke.

Cardaces, um m plur. Lejetropper hos Perserne.

cardiacus, a, um mavelidende.

cardo, inis m Dørtap, c. verto, verso lukker Døren op; Grænselinie; Vendepunkt.

carduus, i m Tidsel.

careo 2 mangler; savner; maa savne;

er fri for: afholder mig fra; gør ikke Brug af.

Cārica, ae f tørrede (kariske) Figner. caries, ēi f det at være raadden. carīna, ae f Køl; Skib.

cariosus, a, um raadden; vissen.

cāritas, ātis f høj Pris, c. nummorum Pengemangel; Dyrtid; Kærlighed, Højagtelse: magna c. est staar i høj Yndest.

carmen, inis n Sang; Lyd, Tone; Digt, Ode: c. famosum Smædedigt; lyrisk Poesi; Indskrift paa Vers; Verslinie; Spaadom;

Tryllesang; Formular.

carnifex, icis m Bøddel; "Skurk". carnificina, ae f Tortur; Pine. carnifico 1 afhugger Hovedet paa. carnuf... = carnif...caro, carnis f Kød, plur. Kødstykker;

c. putida Aadsel. carpentum, i n tohjulet Vogn.

carpo 3 plukker; æder, apis c. suger; afriver; sønderriver; splitter; afkræfter; fortærer; tager; nyder; c. agmen hostium foruroliger; dadler.

carptim adv. i smaa Dele; c. partes nogle Stykker efterhaanden; paa forskel-

lige Steder.

carrus, i m firhjulet Kærre. cārus, a, um dyr; dyrebar, kær. casa, ae f Hytte. cāseus, i m Ost. casses, ium m plur. Jægernet.

cassis, idis f og cassida, ae f Metal-

hjelm.

forgæves; (med abl.) tom for, manglende. castellāni, ōrum m plur. Beboerne af eller Besætningen i en Fæstning.

castellātim adv. fæstningsvis.

castellum, i n Skanse; Fæstning; c. immunita Bjerglandsbyer; Tilflugtssted. castīgātio, ionis f Tilrettevisning; Revselse.

castīgātor, ōris m Revser.

castigo 1 tøjler; revser; affiler.

castimonia, ae f legemlig Renhed; sædelig Renhed: Faste.

castitas, ātis f Kyskhed. castor, oris m Bæver. castrensis, e Lejr-, i Lejren.

castro 1 afskærer (Kønsdelene).

castrum, i n befæstet Sted; - castra, örum n plur. Lejr, c. pono, facio slaar Lejr, c. moveo bryder op, c. utor opholder mig i Lejr, c. alicuius sequor følger en i Krig, c. stativa Standleir, c. nautica til Dækning af Flaaden; Krig; Dagsmarch.

castus, a, um ren; uplettet, ab af; kysk; from.

cāsus, us m Fald; Tilfælde, casu tilfældigt; Begivenheder; Uheld; Skæbne; Vanskæbne; Undergang.

cataphractus, a, um pansret. catapulta, ae f Kastemaskine.

cataracta, ae f Vandfald (særlig i

Nilen): Faldgitter. catēia, ae f Kølle til at kaste.

catella, ae f lille Kæde (af gyldne

catellus, i m dem. lille Hund; (i Til-

tale) min kære!

catēna, ae f Lænke; Kæde.

caterva, ae f Skare; Skuespillertrup;

Troppeafdeling, Afdeling. catervātim adv. skarevis.

cathedra, ae f Lænestol. catillus, i m dem. lille Tallerken.

catīnus, i m bredt Fad.

catulus, i m dem. Hundehvalp; Unge.

catus, a, um snild.

cauda, ae f Hale; c. traho slæber Halen efter mig, bærer Narrekappen.

caudex, icis m Træstamme; Bog, c. accepti et expensi Bog over Indtægt og Udgift; Regnskabsbog.

caulae, ārum f plur. Faarestald. caulis, is m Kaalstok, Kaal. caupo, ōnis m Krovært.

caupona, ae f Kro.

caurus, i m Nordvestvind.

causa, ae f Grund, Aarsag, Qb eam c. cassus, a, um tom; unyttig, in cassum af den Grund, qua de c. af hvilken (af denne) Grund, res causae (dat.) est tjener som Grund; Paaskud, per hanc c. under dette Paaskud; causā for ... Skyle, paa Grund af; Undskyldning; Stridspunkt; Sag, Retssag, causā cognitā efter retslig Undersøgelse, c. dico taler (min egen eller en andens) Sag eller er anklaget, c. vinco vinder; Stof; Stilling; Sygdomsanfald; Venskabsforbindelse.

causārius, a, um sygelig; -i, ōrum m

plur. utjenstdygtige Soldater.

causidicus, i m Sagfører (foragteligt). causor 1 anfører som Grund.

cautes, is f Klippe.

cautio, ionis f Forsigtighed; Punkt. der kræver Forsigtighed; Forsikring, Garanti, c. chirographi mei min egenhændigt skrevne.

cautor, ōris m Afværger.

cautus, a, um sikret; sikker; forsigtig. cavea, ae f Bur; Tilskuerrum.

caveo, cāvi, cautum 2 tager mig i Agt, cave credas, feceris tro ikke, gør ikke; (med acc.) tager mig i Agt for: (med dat.) tager Vare paa; (med ut) sør- Hovedmaaltid, indtoges c. Kl. 3), inter c. ger for, at; garanterer, sikrer, ab imod; ved Bordet. yder (juridisk) Bistand; sikrer mig; tager Bestemmelse, cautum est det er bestemt (ved Lov).

cavernae, arum f plur. Hulning, Hule. at have spist til Middag; fortærer.

cavillatio, ionis f Stikleri.

cavillator, oris m Spotter; Sofist.

cavillor 1 skæmter; stikler til; søger Udflugter.

cavo 1 udhuler, cavatus hul; gennemborer; forfærdiger (ved Udhuling).

cēdo, cessi, cessum 3 gaar; gaar frem; (oftest med adv.) forløber; tilfalder; c. in (med acc.) gaar over til; viger, c. vitā forlader Livet; (med dat.) viger for, giver efter for; staar tilbage for; c. alicui aliqua re eller alicui aliquid aftræder, indrømmer en noget.

cedo hid med!

cedrus, i f Cedertræ; Cederolie.

celeber (sjæld. -bris), bris, bre meget besøgt; talrig; rig (paa); festlig, højtidelig; bekendt; navnkundig.

celebrātio, iōnis f talrig Forsamling

Høitideligholdelse.

celebrātus, a, um fejret; talrigt besøgt højtidelig; almindeligt udbredt, bekendt.

celebritas, ātis f Besøgthed; talrig Tilstrømning, talrig Forsamling, in c. versor færdes blandt Mængden; Festlighed; Højtideligholdelse; Berømthed; Hyppighed.

celebro 1 fejrer; hædrer, ophøjer; besøger i store Skarer, totā Siciliā celebrante under Tilstrømning af hele Sicilien; fylder, (med abl.) opfylder med; ledsager; c. artem o. l. driver ivrigt; forherliger; bekendtgør.

celer, eris, e hurtig; overilet; remedium c. hurtigvirkende; consilium c.

overilet.

celeripēs, pedis m rapfodet.

celeritas, ātis f Hurtighed, c. animorum, consilii Aandsnærværelse.

celero 1 fremskynder.

cella, ae f Forraadskammer, do in cellam leverer til Køkkenet, c. penaria Kornkammer; Kammer; Celle; Tempelrum, Kapel.

cēlo 1 skjuler; c. aliquem skjuler for en; celor de eller aliquid holdes i

Uvidenhed om noget.

celox, ōcis f Hurtigsejler.

celsus, a, um høj, c. in cornua med stemte i comitia centuriata. knejsende Takker; ophøjet; højsindet; overmodig.

cēna, ae f Middagsmaaltid (Romernes

cēnāculum, i n øverste Etage; Etage. cēnito 1 plejer at spise.

cēno 1 spiser til Middag, cenatus efter

censeo, censui, censum 2 vurderer (en Borgers Formue og optager ham paa Mandtalslisten), capite censi Borgere af den laveste Klasse (som kun blev talt). suntne ista praedia censui censendo kan de optages paa Censuslisten som virkelig Ejendom, legem censui censendo dico bestemmer Formlen for Vurderinger; angiver til Vurdering (i denne Betydn. ogsaa pass.); censeor de aliquo betragtes som ens Ejendom; mener (foreslaar), stemmer for; bestemmer, beslutter.

censor, oris m Censor (førte Opsigt med Sædeligheden og med offentlige Bygninger; bortforpagtede Statens Indtægter og bortliciterede dens Leverancer);

streng Dommer.

censorius, a, um Censor-, c. nota Æresstraf; streng; -us, i m forhenværende Censor.

censūra, ae f Censur, en Censors

Embede, c. gero beklæder.

census, us m Census (Formueansættelse og Folketælling); Censusangivelse; Folketælling; Formue; Censusliste.

centēni, ae, a num. distr. hundrede til hver, hundrede hver Gang; sing.

hundreddobbelt.

centēsimus, a, um num. ord. den hundrede; -a (underf. pars) 1 Procent (om Maaneden, altsaa 12 Procent om Aaret efter vor Beregning).

centiceps, cipitis hundredhovedet. centiens eller centies adv. num. hun-

drede Gange.

centimanus, a, um hundredarmet. cento, onis m Lapper; Madrasser. centum num, card, hundrede; over-

maade mange.

centumgeminus, a, um hundreddobbelt, med hundrede Arme.

centumvirālis, e Hundredmands-.

centumviri, ōrum m plur. en Domstol paa 105 Mand, der dømte i Privatsager.

centunculus, i m dem. (af cento) lille Lap. centuria, ae f Afdeling paa hundrede; Centurie, 1/60 af Legionen; en af de 193 Afdelinger af romerske Borgere, der

centuriatim adv. centurievis. centuriātus, us m Centurionpost. centuriātus, us m Inddeling efter Cen-

turier (?).

centurio 1 inddeler i Centurier; comitia centuriata hvor Folket stemte efter Centurier, lex c. vedtaget paa comitia centuriata.

centurio, ionis m Centurion (Fører

for en Centurie).

 $c\bar{e}pa$, $ae f og c\bar{e}pe n$ (kun nom. og

acc.) Løg.

cēra, ae f Voks, fingo e cera modelerer i Voks; Skrivetavle, c. extrema sidste Side; Vokssegl; (plur.) Anebilleder (af Voks).

cērārium, i n Afgift af Voks.

cērātus, a, um overstrøget med Voks; sammenføjet med Voks.

cercūrus, i m Kutter.

Cerealia, ium n plur. Ceres-Fest.

cerebrōsus, i m Brushoved.

cerebrum, i n Hjerne; Forstand; Hidsighed.

Ceres, eris f Gudinde for Agerdyrk-

ningen; Korn; Brød.

cereus, a, um Voks-; gul; blændende hvid; bøjelig som Voks; -us, i m Vokskerte.

cerimōnia = caerimonia.

cerno, crēvi, crētum 3 ser; erkender; træffer Afgørelse; bestemmer, c. hereditatem erklærer at ville tiltræde en Arv, tiltræder en Arv.

cernulo 1 styrter hovedkulds.

cernuus, a, um styrtende forover.

cērōma, atis n Vokssalve (til Brydere); Brydeplads.

cerritus, a um forrykt.

certāmen, inis n Væddekamp; Kamp, c. ineo, committo, consero, contraho begynder; Strid; Stridslyst; (plur.) Partistridigheder.

certātim adv. om Kap.

certatio, ionis f Væddekamp; Strid, multae om en Mulkt.

certe adv. sikkert; i hvert Fald, at c.

saa dog.

certo 1 kappes, c. cum usuris fructi- tegnelse. bus praediorum søger at bestride Renterne ved Udbyttet af Godserne; kæmper; forhandler om.

certo adv. sikkert.

certus, a, um bestemt; sikker, certiorem aliquem facio (pass. certior fio) underretter om, certum eller pro certo habeo anser for sikkert; paalidelig; samvittighedsfuld; en vis; virkelig, sine c. re uden virkelig Grund; anerkendt gennem Loven.

cērula, ae f dem. (af cera) Stykke Voks; c. miniata Rødkridt; plur. Rødkridtsstreger (Kritik).

cerva, ae f Hind; Hjort. cervīnus, a, um Hjorte-.

cervix, īcis f (mest plur.) Hals; Nakke,

c. do alicui strækker Hals for en. cervus, i m Hjort; gaffelformet Stang.

cespes = caespes.

cessātio, iōnis f Tøven; Lediggang. cessātor, ōris m Nøler, Udsætter; Dovenkrop.

cesso 1 nøler, cessat voluntas har du ikke Lyst; bliver tilbage, c. ab hører op med; hviler ud; hviler.

cestrosphendone, es f Kastemaskine.

cestus = caestus.

cētārium, i n Bugt, hvor Tunfisk holdt til.

cēterōquī(n) adv. i øvrigt.

cēterus, a; um (sjæld.) den øvrige, de cetero for øvrigt; plur. de øvrige, (et) cetera og saa videre; adv. ceterum i øvrigt, men, men dog; cetera i andre Henseender.

cetra = caetra.

cētus, i m. plur. cēte n, stort Havdyr: Tunfisk, Delfin.

ceu conj. ligesom, som om.

chalcaspides, um m plur. Kobberskjoldbærere.

chalybs, lybis m Staal.

chaos n (kun nom., acc. og abl.) det grænseløse Rum; Underverdenen; Urstof.

chara, ae f Navn paa en ukendt Rod. charta, ae f Papir, c. dentata glattet; Skrift, Bog, Digt.

chartula, ae f dem. til charta.

cheragra = chiragra.

chīliarchus, i m Kiliark, den øverste Embedsmand hos Perserne.

chimaerifer, era, erum Kimære-frembringende.

chīragra, ae f Gigt (i Hænderne). chīrographum, i n Haandskrift; Op-

chīrurgia, ae f Kirurgi.

chlamys, ydis f græsk Krigskappe; Pragtkappe.

chorda, ae f Streng.

chorea, ae f Kordans.

chorēus, i m Trokæ (underf. pes) (—). chorus, i m Kordans; Dans; Kor; Skare. chrysolithus, i m Topas.

vittighedsfuld; en vis; virkelig, sine c. cibārius, a, um Føde-; — -ia, ōrum re uden virkelig Grund; anerkendt gen- n plur. Levnedsmidler; Føde; Proviant;

Foder.

ciborium, i n Drikkebæger.

cicātrix, īcis f Skramme; Ar.

cicer, eris n Ært.

cichorēum (sjæld.) og cichorium, i n tionum Marskandiser. Cikorie.

ciconia, ae f Stork.

cicur, uris tam.

cicūta, ae f Skarntyde.

cieo, cīvi, citum 2 sætter i Bevægelse; c. mare oprører; hidkalder; nævner, possum ciere patrem kan bevise, at jeg er fribaaren; fremkalder, c. lacrimas udgyder, c. gemitus udstøder.

cilicium, i n groft Tæppe af (kilikiske)

Gedehaar.

cīmex, icis m Væggelus.

cincinnus, i m (kunstig) Haarlok, krøllet

cinctus, us m (egentlig) Omgjordning. c. Gabinus en Maade at bære Togaen paa, der særlig brugtes ved religiøse Fester: Togaens Flig, der ellers hang over den venstre Skulder, blev trukket skaaret rundt om. igennem under den højre Arm.

cinctūtus, a, um som bærer et (kort)

Skørt (i Stedet for Tunika).

cingo, cinxi, cinctum 3 omgjorder, ombælter, pass. omgjorder mig; opkilter; omgiver; omringer; beskytter; omkredser.

cingula, ōrum n plur. Livbælte; Sværdbælte (baaret over Skulderen).

ciniflo, onis m Slave, der gjorde Krøllejernet varmt.

cinis, eris m Aske; Ligbrænding; Askehob; Ruin.

cinnamum, i n Kanel.

cio 4 = cieo.

cippus, i m spidst tilløbende Sten; Gravsten.

 $circ\bar{a} \ adv$. rundt om; ogsaa = omliggende og = Omgivelserne; $- pr \alpha p$. med acc. omkring; omkring i, paa, til, ved; (om Tid) henimod, omtrent ved, i; omtrent; med Hensyn til.

circamoerium, i n Plads paa begge

Sider af Muren.

circensis, e Cirkus-; -es, ium m plur. (underf. ludi) Skuespil (i Cirkus).

circino 1 gennemkredser.

circinus, i m Passer.

circiter adv. omtrent; præp. med acc. omtrent ved.

circlus = circulus.

circueo = circumeo.

circuitio eller circumitio, ionis f Inspektion af Vagtposterne.

circuitus eller circumitus, us m Om-

løb; Omvej, pons c. habet bevirker; Omcibus, i m Næringsstof; Næring; Spise. kreds, in circuitu rundt om; Rejse gennem.

circulator, oris m Omstreifer, c. auc-

circulor 1 træder sammen med andre i en Gruppe; samler Folk om mig.

circulus, i m Kreds; Ring; Forsamling, Selskab.

circum adv. rundt om, paa begge, alle Sider; - præp. med acc. omkring; om-

kring i, paa, til, ved.

circumago, ēgi, actum 3 fører omkring i en Kreds; pass. (om Slaver) frigives; pass. eller se c. drejer sig omkring, forløber; vender, drejer om, omkring; driver fra et Sted til et andet; pass. omstemmes.

circumaro 1 ompløjer,

circumcīdo, cīdi, cīsum 3 afskærer rundt om; formindsker.

circumcirca adv. rundt om.

circumcīsus, a, um steil; steilt af-

circumclūdo, clūsi, clūsum 3 indeslutter rundt om, omringer: omgiver. circumcolo — — 3 bor omkring.

circumdo, dedi, datum 1 lægger, stiller, sætter omkring; opstiller, opfører rundt om, omgiver (med), circumdatus amiculo hyllet i en Kappe.

circumdūco 3 fører, trækker omkring,

om i en Kreds.

circumeo, ii (īvi), itum, īre 4 gaar omkring, c. (equo) rider omkring, gaar omkring til; sniger mig omkring; omgaar; omringer; drager omkring til; inspicerer: henvender mig til.

circumequito 1 rider omkring.

circumfero, tuli, lātum, ferre 3 bærer, fører omkring, c. oculos lader løbe; vender mod; udbreder til alle Sider.

circumflecto, flexi, flexum 3 bøjer omkring, c. longos cursus styrer udenom i

lang Afstand.

circumflo 1 blæser omkring, omblæser. circumfluo, fluxi, fluctum 3 flyder rundt om; har Overflod (paa).

circumfluus, a, um omflydende; om-

flydt.

circumfodio, fodi, fossum 3 graver rundt om.

circumforaneus, a, um hørende til Torvet; c. aes Gæld hos Vekselererne; omvandrende.

circumfremo, fremui - 3 larmer omkring.

circumfundo, fūdi, fūsum 3 omgyder;

pass, omgiver, flyder om, strømmer om,

kring.

circumgesto 1 bærer omkring overalt. circumgredior, gressus sum 3 omringer. circumiaceo — - 2 ligger om.

circumicio, iēci, iectum 3 kaster, stiller, lægger rundt om; opfører rundt om; circumiectus, a, um omliggende, lig-

gende om.

circumit... = circuit...circumlātro 1 gø'r omkring.

circumligo 1 binder til; ombinder. circumlino — litum 3 smører paa;

besmører med.

circumlitio, ionis f Bemaling af Marmor med en af Olie og Voks tilberedt Farve; Farvetone.

circumlūcens, ntis straalende (rundtom). circumluo — — 3 omskyller.

circummitto, mīsi, missum 3 sender omkring; sender ad en Omvej.

circummūnio 4 indeslutter.

circummūnītio, ionis f Indeslutning (ved Fæstningsværker).

circumpadānus, a, um paa begge Sider

af Padus (Po). circumplector, plexus sum 3 omslynger.

circumpono, posui, positum 3 lægger rundt omkring; sætter hist og her.

circumrētio 4 fanger i et Net. circumrodo, rosi — 3 gnaver paa,

tygger paa; pass. fortæres.

circumsaepio, saepsi, saeptum 4 omgiver.

circumscindo — — 3 river Klæderne

circumscrībo, scripsi, scriptum 3 beskriver en Kreds om; afgrænser; indskrænker, e. tribunos viser inden for de rette Grænser; overlister; forbigaar.

circumscriptio, ionis f Kreds; Begrænsning; Omrids; Bedrageri.

circumscriptor, oris m Bedrager. circumseco - sectum 1 beskærer,

aliquid serrulā saver et Hul i.

circumsedeo, sēdi, sessum 2 omringer; bestormer.

circumsēpio = circumsaepio. circumsessio, ionis f Belejring. circumsīdo, sēdi — 3 lejrer mig omkring.

circumsilio — 4 hopper omkring. circumsisto, steti — 3 omringer.

circumsono, sonui, sonitum 1 genlyder rundt om (af); lyder om; c. murum armis lader lyde om.

circumsonus, a, um omlarmende.

circumspecto 1 ser med Opmærksomcircumgemo - - 3 brummer om- hed omkring mig; ser mig om efter noget; betragter nøje; lurer paa.

circumspectus, us m Udsigt; Over-

circumspicio, spexi, spectum 3 ser omkring mig; beser; betragter, c. me prøver mig; overvejer; ser mig om efter; opdager.

circumsto, steti — 1 staar rundt om;

omringer.

circumtextus, a, um omvævet.

circumtono, ui — 1 omtordner, be-

circumtonsus, a, um klippet rundt om, kunstlet.

circumvādo, vāsi — 3 omringer; overfalder.

circumvagus, a, um ombølgende. circumvallo 1 indeslutter rundt om.

circumvectio, ionis f Omkringføren, portorium circumvectionis Gennemgangstold.

circumvector 1 sejler, rider atter og atter til.

circumvehor, vectus sum 3 (med og uden equo, navi, classe) kører, rider, seiler omkring til.

circumvēlo 1 omhvller.

circumvenio, vēni, ventum 4 omringer, omgiver; forfølger, bringer i Fare, c. pecuniā ved Bestikkelse af merne.

circumverto, verti, versum 3 drejer om, pass. drejer mig om.

circumvolito 1 omflagrer.

circumvolo 1 omflagrer.

circumvolvo, volvi, volūtum 3 vælter omkring, magnum sol circumvolvitur annum gennemkredser.

circus, i m Kredslinie; Rendebane, den mest kendte i Rom c. maximus.

cīris, is f ukendt Fugl.

cis præp. med acc. paa denne Side. cisalpīnus, a, um paa denne Side Alperne.

cisium, i n og cisia, orum n plur. Gig. cisrhënanus, a, um paa denne Side Rhinen (Øst for).

cista, ae f Kiste.

cisterna, ae f Cisterne.

cisternīnus, a, um Cisterne-.

cistophorus, i m (underf. nummus) asiatisk Mønt med Billede af en Cista. citātus, a, um hurtig; equo c. i Galop. citerior, ius comp. dennesidig, sydlig; nærmere; senere (forefaldet).

spil.

citharista, ae m Citarspiller. citharistria, ae f Citarspillerske.

citharizo 1 spiller paa Citar. citharoedus, i m Citarsanger.

cito 1 fremkalder; hidkalder, stævner; opraaber; anraaber; beraaber mig paa; anklager; udraaber; istemmer.

 $citr\bar{a} \ adv$. paa denne Side; — $pr \alpha p$. med acc. paa denne Side af, virtus non est c. genus staar ikke tilbage for; før; bortset fra.

citreus, a, um af Citrustræ (afrikansk

kostbar Træsort).

citro adv. (kun) ultro citroque hid og

did, frem og tilbage.

citus, a, um hurtig; - adv. cito hurtigt, dicto citius hurtigere end kan sige det, i et Nu; comp. (ogsaa) snarere.

cīvicus, a, um Borger-, corona c. Egekrans (til den, der frelste en Medborgers

Liv i Slaget).

cīvīlis, e Borger-, quercus c. om corona civica, victoria c. over sine Medborgere, ius civile Statsret eller Privatret; Stats-; offentlig, politisk, procellae, fluctus c. det offentlige Livs; civil (modsat militaris); nedladende.

civis, is m og f Borger, Medborger. cīvitas, ātis f Borgersamfund; Stat; By; Borgerret.

clādes og (sjæld.) clādis, is f Ulykke; Tab; Nederlag, c. facio foraarsager.

clam adv. hemmeligt, c. fero skjuler; præp. med abl. hemmelig for.

clāmito 1 raaber højt.

clāmo 1 raaber; snadrer; raaber paa;

udraaber; udraaber som.

clāmor, öris m Raab, Skrig, c. edo udstøder; Klageraab; Jubel; Larm; Ekko. clandestīnus, a, um hemmelig.

clangor, ōris m Larm; Skrig; Skingren. clāreo 2 er klar, tydelig; glimrer. clāresco, rui — 3 lyder tydeligt.

clārigātio, ionis f Erstatningskrav (over for den, der træffes uden for det ham anviste Opholdssted).

clāritas, ātis f Klarhed; Berømmelse.

clāritūdo, inis f Berømmelse.

clāro 1 gør berømt.

clārus, a, um klar; (om Lyden) høj; straalende; anset, berømt; bekendt; berygtet.

classiārii, ōrum m plur. Skibssoldater;

Matroser.

classicus, a, um angaaende de romer- | Skrænt.

cithara, ae f (firstrenget) Citar; Citar- ske Borgerklasser, classici m plur. bruges særlig i Betydn, første Klasses Borgere, derfor er c. senere = fortrinlig, klassisk; angaaende Hæren, (kun) classicum, i n (underf. signum) Trompetsignal, Krigstrompet; Flaade-.

classis, is f Klasse af Borgere: Hær: Flaade; Skib, classe (classi) til Søs.

clātri, ōrum m plur. Gitter. claudico 1 halter; vakler.

claudo, clausi, clausum 3 lukker: slutter, afslutter, c. agmen danner Bagtroppen; spærrer, clausum, i n afspærret Sted; afspærrer; afskærer; indeslutter, indelukker; omringer; omgiver; begrænser.

claudo — clausum 3 halter; vakler.

claudus, a, um halt; lam.

claustra, ōrum n plur. Slaa; Skranke; Bom; Lukke; Bolværk.

clausula, ae f dem. Slutning, Ende.

clausum se claudo (lukker). clāva, ae f Knippel; Stok; hemmelig

Befaling. clāvicula, ae f Ranke.

clāviger, era, erum køllebærende. clāvis, is f Nøgle, c. adulterina falsk;

Slaa.

clāvus, i m Søm, ex eo die clavum anni movebis skal du regne Aarets Begyndelse (fordi efter etruskisk Skik Statens øverste Embedsmand 13. Sept. slog et Søm ind i Juppiters Tempel som Betegnelse for det nye Aars Begyndelse); Ror: Purpurstribe (paa Tunikaen).

clēmens, ntis rolig; mild.

clementia, ae f Mildhed; Medfølelse. clepsydra, ae f Vandur (tjente til at maale den Tid, som en Taler maatte tale i).

cliens, ntis m Klient, der stod i Afhængighedsforhold til en Patricier; bruges ogsaa om Personer eller Lande, der er afhængige af andre, hørig, Undersaat; Protégé.

clienta, ae f Klientinde.

clientēla, ae f Klientforhold, alicuius til en: Beskyttelse af svagere; plur. Kreds af Klienter; Lydrige.

clipeātus, a, um skjoldbærende; m

plur. skjoldbærende Soldater.

clipeus, i m Rundskjold (af Metal); Solskive: Brystbillede paa en skjoldformet Flade.

clītellae, ārum f plur. Paksadel.

clīvosus, a, um stejl.

clīvus, i m Høj; Bakke; Skraaning;

cloāca, ae f underjordisk Kanal til Bortfiernelse af Urenligheder.

Cloacina den rensende, Tilnavn til

clūnis, is m og f Bagdel.

co- i Sammensætn. = com- og cum-. coacervo 1 opdynger, sammendynger. coacesco, acui — 3 bliver fuldstændig

coacta, orum n plur. Filt.

coactor, oris m Skatteopkræver; Mægler: Nøder.

coactu (kun abl. sing.) m alicuius ved ens Tvang, tvunget af en.

coaedifico 1 bebygger.

coaeguo 1 jævner.

coagmento 1 sammenføjer.

coagmentum, i n Sammenføjning.

coāgulum, i n Løbe.

coalesco, alui, alitum 3 vokser sammen; smelter sammen; slaar Rod; kommer til Kræfter.

 $coarct \dots = coart \dots$

coarguo, ui — 3 beviser tydeligt; domini c. aures forraader, røber; gendriver, modbeviser; overbeviser.

coartatio, ionis f Sammenpressen. coarto 1 sammenpresser; afkorter. coccum, i n Skjoldlus; Skarlagen-

farve.

coc(h)lea, ae f Snegl.

coctilis, e brændt, murus c. Teglstensmur.

coctūra, ae f Kogning.

cocus, i m = coquus. $c\bar{o}da$, ae f = cauda.

 $c\bar{o}dex$, $icis\ m = caudex$.

cōdicārius, a, um Blok-.

codicillus, i m lille Træstamme; plur. Skrivetavle: Brev.

coelebs, ibis = caelebs.

 $coel \dots = cael \dots$

coëmo, ēmi, emptum 3 opkøber.

coëmptio, ionis f Ægteskab, der blev indgaaet i juridisk bindende Form ved et Skinkøb; Proformaægteskab.

coëmptionalis, e senex gammel Udskudsslave (som gaar med i Købet).

 $coen \dots = cen \dots$

coenum, i n = caenum.

coëo, ii (īvi), itum, īre 4 gaar sammen; træffer sammen; støder sammen; forener mig; samler mig; parrer mig; c. societatem indgaar.

coepi, coeptus, coepisse verb. def. har begyndt, pass. har eller er begyndt. coepto 1 begynder.

coeptum, i n Foretagende.

coërceo 2 holder sammen; indeslutter; tvinger; holder i Tømme, aver; indskrænker.

coërcitio, ionis f Tvangsmiddel.

coetus, us m Forsamling, c. celebro møder talrigt.

cogitate adv. med Overlæg.

cogitatio, ionis f Tænkeevne, Tænkning, cogitatione aliquid comprehendo forestiller mig noget; Tanke; Hensigt.

cogitatum, in (plur.) Tanke, Anskuelse;

plur. Plan, Hensigt; Indfald.

cōgito i tænker; overvejer; tænker paa; paatænker; gennemtænker; er betænkt paa, har til Hensigt; er sindet, amice c. de aliquo er en venligt sindet.

cognātio, ionis f Slægtskab (ved Fødsel); Slægtskabsforbindelse, Slægtninge. cognātus, a, um beslægtet (ved Fød-

sel): -us, i m Slægtning; tilsvarende. cognitio, ionis f nærmere Bekendt-

skab; Erkendelse; plur. Begreber; retslig Undersøgelse.

cognitor, oris m Identitetsvidne; Sagfører (som Stedfortræder for Retten); Forfægter.

cognomen, inis n Tilnavn; Familienavn; Navn.

cognōminis, e med samme Navn som. cognosco, nōvi, nitum 3 lærer at kende, perf. kender, homo per se cognitus ikke kendt gennem Forfædrene; erfarer, c. de faar Underretning om, cognito (abl.) efter at man havde faaet Underretning om; genkender; bevidner ens Identitet; vedkender mig; undersøger, causā cognitā efter foregaaende Undersøgelse; adskiller prøvende; læser, studerer.

cogo, coēgi, coactum 3 fører sammen; driver sammen; samler; sammentrænger; indsnævrer; forener, lac coactum Tykmælk; c. agmen holder Hæren sammen, danner Bagtroppen, er den sidste. slutter; driver ind; tvinger, c. aliquem in ordinem viser en ind i Række og Geled; fremtvinger, lacrimae coactae fremhyklede Taarer.

cohaereo, haesi, haesum 3 hænger sammen, oratio cohaerens sammenhængende.

cohēres, ēdis m og f Medarving.

cohibeo 2 omslutter; indeholder; fastholder; holder tilbage; holder i Tømme; hindrer; c. cervos arcu nedlægger.

cohonesto 1 hædrer meget; forherliger.

cohorresco, rui — 3 gyser, ryster.

cohors, rtis f Indhegning; Følge; Skare; Livvagt, c. praetoria Feltherrens; Kohorte (1/10 af en Legions Fodfolk); Forbundsfællernes Tropper.

cohortātio, ionis f Opmuntring; op-

muntrende Tale, c. facio holder.

cohortor 1 opmuntrer.

coicio, ieci, iectum 3 = conicio. coitio, ionis f Sammensværgelse, c.

facio stifter.

coitus, us m Samleje.

colaphus, i m Næsestyver; Næveslag (i Ansigtet).

 $c\bar{o}leus$, i m = culleus.

collabefio, factus sum, fieri bringes til at vakle, bliver styrtet.

collābor, lapsus sum 3 styrter sam-

men; synker sammen.

collacrimo 1 begræder.

collāticius, a, um laant fra forskellige

collātio, ionis f Sammenføjen, c. signorum Sammenstød; Bidrag; Sammenligning.

collaudo 1 roser meget.

collecticius, a, um hurtigt sammen skrabet.

collectio, ionis f Opsamling; Slutning; Kolonist; Beboer.

Samling af fordærvede Vædsker. collēgium, i n Embedsfællesskab; Kol-

legium, Sammenslutning, Broderskab. collevo 1 glatter fuldstændigt.

collibertus, i m medfrigiven.

collibet, libuit eller libitum est 2 det lyster.

collīdo, līsi, līsum 3 støder, slaar sammen; slaar itu; pass. støder sammen. colligo 1 sammenbinder; forbinder;

binder, hemmer; fængsler.

colligo, lēgi, lectum 3 samler, c. vasa pakker sammen, bryder op; c. arma (ogsaa) tager Sejlene ind; c. me eller pass. in arma dukker mig bag Skjoldet; c. equos holder tilbage; opregner; slutter; overvejer; erhverver mig; c. frigus bliver kold, c. rabiem bliver rasende; c. me, animum, mentem fatter Mod paa ny; c. pulverem dækker mig med Støv. collino, lēvi, litum 3 besmører.

colliquefactus, a, um smeltet.

collis, is m Høj.

collocatio, ionis f Anbringelse; Bort-

giftelse.

colloco 1 opstiller, anbringer, nuptum bortgifter, castra slaar; lægger, sætter, synet med Hjelmbusk. stiller; bosætter; tilbringer; indsætter; indretter.

collocutio, ionis f Samtale.

colloquium, i n Samtale; Forhandling, colloquor, locūtus sum 3 samtaler; forhandler.

collūceo — 2 lyser klart.

colluctor 1 kæmper med.

collūdo, lūsi, lūsum 3 leger med; spiller under Dække med.

collum, i n Hals.

colluo - - 3 skyller, væder, c. ora slukker Tørsten.

collūsio, iōnis f hemmelig Forstaaelse. collūsor, ōris m Medspiller.

collustro 1 mønstrer.

colluvio, ionis f Bærme; utiltalende Blanding; Kaos.

collybus, i m Opgæld; Vekselforretninger.

collyrium, i n Øjensalve.

colo, colui, cultum 3 dyrker; avler; bebor; bor; plejer, sysler med; øver, udøver; c. fidem holder Ord; c. vitam tilbringer; ærer, højagter; tilbeder.

colonia, ae f Koloni.

colonicus, a, um bestaaende af Kolonister.

colonus, i m Landmand, Forpagter;

color eller (siæld.) colos, oris m Farve, collēga, ae m Embedsbroder, Kollega. c. duco faar; Ansigtsfarve; Anstrøg, Ka-

> colorātus, a, um farvet; brunlig. coloro 1 farver, giver et svagt Anstrøg; farver brun.

colos = color.

coluber, bri m og colubra, ae f Øgle. colubrifer, era, erum slangebærende. columba, ae f Due.

columbārium, i n Dueslag; underjordisk Begravelseskammer med Nicher til

Urnerne.

columbinus, a, um Due-.

columbor 1 næbbes.

columbus, i m Handue; Due. columella, ae f dem. lille Søjle.

columen, inis n Gavl, Spids; Støtte.

columna, ae f Søjle; Støtte; Skamstøtten paa Forum, hvor tarvelige Forbrydere dømtes.

columnārii, ōrum m plur. tarveligt Pak. columnārium, i n Søjleskat.

colus, i f Rok, Haandten.

com = cum.

coma, ae f Haar; Løv, Aks o. l. comans, ntis langhaaret, galea c. for-

comātus, a, um langhaaret, silva c. som har faaet Løv.

combibo, bibi — 3 indsuger.

combūro, ussi, ustum 3 opbrænder (fuldstændigt); ødelægger.

comedo, ēdi, ēsum 3 fortærer; bort-

ødsler.

comes, itis m og f Ledsager; Lærer. comētes, ae m Komet.

comicus, a, um fra Komedien; komisk;

-us, i m Komediedigter.

comis, e venlig, høflig; fin.

comissabundus, a, um lystig omsværmende.

comissatio, ionis f Drikkelag. comissator, oris m Svirebroder.

comissor 1 drager omkring paa Svir. comitas, atis f Venlighed, Imødekommenhed.

Reiseselskab.

comitiālis, e hørende til Folkeforsamlingen; dies c. naar der holdes Folke- mod Mand; nærved.

forsamlinger.

af Forum, hvor Folkeforsamlingerne blev holdt: Eforernes Forsamlingslokale i Sparta; -ia, orum n plur. besluttende Folkeforsamling.

comitor 1 ledsager; er forbunden med; tagende; Brøde; Hemmelighed.

følger til Graven.

commaculo 1 pletter.

Tilførsel; Proviant.

commemini, isse erindrer (nøje).

commemoratio, ionis f Erindring: Omtale.

commemoro 1 husker; minder om; omtaler; taler rosende eller vidt bredt om.

commendābilis, e anbefalelsesværdig. commendaticius, a, um anbefalende. commendatio, ionis f Anbefaling; (med

gen.) Anbefaling, der ligger i.

commendātus, a, um anbefalelsesværdig; anbefalet, c. mihi aliquem habeo har en i venlig Erindring.

commendo 1 overgiver, betror, c. memoriae (dat.) nomina indprenter mig; anbefaler.

commentariolum, i n dem. flygtigt Udkast.

commentārius, i m Udkast, Memorandum, Journal; Protokol; enkelt Bog af et Værk; plur. Optegnelser, Mindeskrift. commentatio, ionis f Overvejelse; Forberedelse.

commenticius, a, um opdigtet. commentor 1 overvejer; øver mig; med. udarbejder; forfatter.

commentum, i n Opdigtelse.

commeo 1 kommer ofte, kommer, drager. commercium, i n Handel, Handelssamkvem, si commercio locus est hvis Handel kan finde Sted; Ret til Køb og Salg; Omgang; Samkvem; c. sermonum Samtale, Tale; Forhandling.

commercor 1 opkøber. commereo 2 fortjener.

commētior, mensus sum 4 udmaaler. commigro 1 vandrer, drager.

commīlito, onis m Vaabenbroder.

comminātio, ionis f Trusel.

comminiscor, mentus 3 udtænker; opfinder; commentus opdigtet.

comminor 1 truer (med).

comminuo 3 formindsker; svækker, comitatus, us m Ledsagelse; Følge; comminuor lacrimis røres af Taarer; slaar itu, ødelægger, knuser.

comminus adv. i Nærkamp: Mand

commisceo, miscui, mixtum (mistum) 2 comitium, i n den Plads i Nærheden sammenblander, blander; clamor commixtus forvirret.

commiseror 1 beklager.

commissio, ionis f Væddekamp.

commissum, i n det foretagne, Forecommissūra, ae f Sammenføjning.

committo, mīsi, missum 3 sender samcommeātus, us m Orlov; Transport; men, c. manum Teucris kommer i Haandgemæng med; føjer sammen, forener (med); forbinder; iværksætter; afholder, holder; pugnam, proeliam o. l. begynder; lader gaa i Opfyldelse; begaar; forsynder mig; overlader, betror, rem proelio (dat.), rem in aciem lader det komme an paa

> (in) vover mig ind i, udsætter mig for; c. ut er Skyld i, at.

> commoditas, ātis f Hensigtsmæssighed; Bekvemhed; Fordel; passende Udtryk.

> et Slag; stoler paa, betror mig til; c. me

commodo 1 viser Tjenester, publice til Staten; skænker, overlader; laaner.

commodum, i n Bekvemmelighed: Gode, Fordel, commodo (dat.) valetudinis tuae uden Skade for; belejligt Tidspunkt, ex c. til belejlig Tid; Laan; plur. Lykke.

commodus, a, um passende, bekvem. gunstig; føjelig, omgængelig.

commonefacio, fēci, factum 3 minder (om).

commoneo 2 minder om, formaner til. commorior, mortuus sum 3 dør tillige

commoror 1 opholder mig.

commōtio, iōnis f Bevægelse; Sinds- udruster, træffer Forberedelse til; c. amibevægelse.

commōtus, a, um bevæget; foruroliget.

forskrækket; opbragt; forrykt.

commoveo, movi, motum 2 sætter i Bevægelse, c. aciem rykker frem, c. castra bryder op, c. cervum opjager, c. hostem bringer til at vige; bevæger; fremkalder, bevirker; rører; fjerner; ryster; gør Indtryk paa, foruroliger, oprører; pass. (ogsaa) bliver svg.

commūnicātio, ionis f Meddelelse.

commūnico 1 gør fælles med, c. consilia cum aliquo lægger Raad op med en; drøfter, raadslaar i Fællesskab; meddeler, c. aliquid cum aliquo meddeler en noget; tildeler; deler; føjer til.

commūnio 4 befæster stærkt; bestyrker.

commūnio, ionis f Fællesskab.

commūnis, e fælles; almindelig, sensus c. sund Sans; offentlig; nedladende; --e, is n det offentlige Liv (ogsaa plur.); Fællesgods: Statens Ejendom: Stat, in c. til det fælles Bedste; Banalitet; almindelige Grundsætninger.

commūnitas, ātis f Fællesskab: Ned-

ladenhed.

commurmuror 1 mumler. commūtābilis, e foranderlig.

commūtātio, ionis f Forandring, Omskiften

commūto 1 forandrer; forfalsker; bort-

bytter, udveksler; veksler.

como, compsi, comptum 3 sætter sammen; strækker til. (Haaret); fletter; kæmmer; smykker; comptus, a, um sirlig.

comoedia, ae f Lystspil.

comoedus, i m Komiker, komisk Skue- 3 sammenføjer; spiller.

compacto (abl.) efter Aftale.

compāges, is f eller compāgo, inis f Sammenføjning.

compār, aris lige; ensartet; m. og f.

Kollega; Mage.

comparābilis, e som kan sammen-

lignes.

comparātio, ionis f Sammenligning, c. habeo tilsteder; fælles Overenskomst (mellem Kollegaer om Provinsfordeling). comparātio, ionis f Tilvejebringelse; Forberedelse; Udrustning.

compāreo, ui — 2 kommer til Syne;

indfinder mig; er til Stede, findes; viser

mig tydeligt.

(hinanden); stiller ved Siden af; sammenligner; overvejer; kommer overens om. comparo 1 skaffer til Veje; ruster; bonorum c. Indbegreb af.

Cortsen: Latinsk-Dansk Leksikon.

citias stifter; anskaffer: bestemmer: vinder.

compecto = compacto.

compellatio, ionis f (heftig) Bebreidelse. compello 1 tiltaler; skænder paa; udskælder for; anklager.

compello, puli, pulsum 3 driver sammen; driver, jager; tvinger; tvinger (til), c. eo bringer i den Grad i Klemme.

compendiāria, ae f (underf. via) og compendiarium, i n (underf. iter) Genvej.

compendium, i n Fordel; Genvej. compensatio, ionis f Udjævning.

compenso 1 opvejer.

comperendinatio, ionis f og comperendinātus, us m Udsættelse af en Retsforhandling (egentl. til Tredjedagen).

comperendino 1 udsætter, faar udsat Behandlingen af en Retssag, c. reum udsætter Behandlingen af den anklagedes Sag.

comperio, peri, pertum 4 og comperior, pertus sum 4 erfarer; aliquid compertum (pro comperto) habeo ved noget med Sikkerhed: compertus (med gen.) overbevist om; comperto (abl.) efter at man havde erfaret.

compēs, pedis f (sing. kun abl.) Lænke. compesco, cui — 3 tæmmer; c. sitim stiller.

competītor, ōris m og competītrix, īcis f Medsøger.

competo, tīvi (tii), tītum 3 træffer

compīlātio, ionis f Udplyndring. compilo 1 udplyndrer; udbytter.

compingo, pēgi (sjæld. pinxi), pactum indelukker; trænger sammen; bemaler.

compitālia, ium og iōrum n plur. aarlig Fest for Husguderne (fejredes paa Korsvejene).

compitālicius, a, um hørende til compitālia (se dette).

compitum, i n Korsvej.

complāno 1 jævner.

complector, plexus sum 3 omslynger; omfavner; omslutter; omfatter, indbefatter; sammenfatter, forener; udtrykker kort; opfatter; c. virtutem dyrker; sætter Pris paa; c. aliquem aliquā re behandler. omfatter en med noget.

compleo, plēvi, plētum 2 udfylder, opfylder; fylder (med); gør fuldtallig; fuldcomparo 1 forbinder; stiller over for ender; forsyner med; besætter; c. naves

bemander.

complexio, ionis f Sammenknytning;

matri obviae iler i Møde med udbredte Arme: est in complexu meo er Genstand for min Kærlighed.

complico, cui (cāvi), cātum (citum) 1

sammenfolder.

comploratio, ionis f og comploratus, us m fælles Jamren.

complōro (1) begræder.

complūres, a (sjæld. -ia) adskillige.

compono, posui, positum (sjæld. postum) 3 sætter, stiller, bringer sammen, c. insidias lægger; forener; bringer i Stand, danner, c. urbem anlægger, c. pacem, foedus slutter; opstiller i Orden, ordner, c. ad eller in (med acc.) afpasser efter; lægger til Side, c. controversias, bellum bilægger, componitur der stiftes Forlig; opbevarer; bisætter; opdigter; forfatter; besynger, beskriver; aftaler, (ex) composito efter Aftale; c. amicos forliger; stiller mod hinanden; sammenligner.

comporto 1 bærer, bringer sammen. compos, potis mægtig over, mentis suae ved sin fulde Forstand, voti som ser sit Ønske opfyldt; delagtig i.

compositio, ionis f Sammenstilling; Forlig; Opstilling, Anordning, anni af

Kalenderen.

compositus, a, um ordnet, velordnet, -ita, orum n plur. ordnede Tilstande; c. litterulae velformet; vel forberedt; c. in skikket til; opdigtet.

compōtātio, iōnis f Drikkelag. compōtor, ōris m Drikkebroder. compransor, öris m Svirebroder. comprecātio, ionis f Paakaldelse (af). comprecor 1 trygler.

comprehendo, ndi, nsum 3 sammenholder, forbinder; griber, fanger, c. ignem fænger; sætter mig i Besiddelse af; besætter; opdager; c. aliquem amicitiā omfatter; opfatter; forstaar; fremstiller.

comprehensio, ionis f Paagribelse; Be-

griben, Begreb.

comprendo, ndi, nsum 3 - com-

prehendo.

comprimo, pressi, pressum 3 sammentrykker; sammentrænger; compressis manibus sedeo med Hænderne i Skødet: voldtager; c. annonam tilbageholder; undertrykker, standser.

comprobo 1 billiger; bekræfter; be-

compromissum, i n Overenskomst. compromitto, misi, missum 3 forpligter mig over for en anden (der paa samme) Maade forpligter sig over for mig) til at

complexus, us m Omfavnelse, fero c. | anerkende en Voldgiftsdommers Kendelse, medens jeg i modsat Fald taber den hos Voldgiftsmanden deponerede Sum.

comptus se como.

compungo, punxi, punctum 3 stikker; betegner som uægte.

computātio, ionis f Beregning. computo 1 beregner, regner.

conamen, inis n Støtte; Anstrengelse. conatum, i n (sjæld.) og conata, orum n plur. Forsøg.

conatus, us m Tilløb; Forsøg; An-

strengelse.

 $conb \dots = comb \dots$

concalefacio, fēci, factum 3 opvarmer ganske, pass. kommer i Sved.

concalesco, calui — 3 opvarmes. concallesco, callui - 3 bliver haardhudet, afstumpet.

concavo 1 krummer.

concavus, a, um hul; hvælvet; c. aqua opbrusende.

concēdo, cessi, cessum 3 gaar, drager til, in deditionem c. overgiver mig; gaar over (til); kommer i; gaar bort; viger for; staar tilbage for; giver efter (for); overlader; indrømmer; c. alicui aliquid tilgiver, (ogsaa) opgiver noget for ens Skyld, c. alicui aliquem benaader en for en andens Skyld.

concelebro 1 fejrer; besøger talrigt;

priser. concēnātio, ionis f Spiseselskab.

concentio, ionis f Harmoni. concentus, us m Harmoni. conceptio, ionis f Syangerskab. concerpo 3 plukker itů; gennemhegler. concertatio, ionis f Ordstrid. concerto 1 kæmper; strides.

concessio, ionis f Tilladelse, Indrøm-

melse.

concessu (kun abl. sing.) alicuius med ens Tilladelse.

concha, ae f Musling; Muslingeskal, muslingelignende Horn; Perle; Purpur-

conchyliatus, a, um purpurfarvet; pur-

purklædt.

conchylium, i n Østers; Purpurfarve, Purpur.

concido, cidi, cisum 3 sønderhugger: gennemskærer; dræber, nedhugger; slaar, c. virgis pisker; tilintetgør.

concido, cidi - 3 falder sammen, ventus c. lægger sig; falder; bryder sammen, gaar til Grunde, bukker under. concieo, cīvi, citum 2 og concio 4

sætter i (hurtig) Bevægelse; hidkalder; ophidser; fremkalder.

conciliābulum, i n Forsamlingsplads,

Retssted.

conciliatio, ionis f Forbindelse; Erhvervelse.

conciliator, oris m og -trix, īcis f

Stifter (af), c. gratiae.

conciliatura, ae f Kobleri. conciliatus, a, um vndet.

concilio 1 stemmer gunstigt, mihi over for mig, forsoner; skaffer til Veie; bevirker, stifter.

concilium, i n Folkeforsamling: Landdag; Sammenkomst; Forbindelse.

concinnitas, ātis f Forskruethed. concinno 1 tilrettelægger; udvikler harmonisk.

concinnus, a, um tiltalende: smagfuld: træffende: c. alicui behagelig (mod).

concino, cinui, centum 3 synger sammen; lyder sammen; stemmer overens; lader lyde i Kor; besynger; forkynder.

concio 4 = concieo.

concio, ionis f = contio.

concipio, cēpi, ceptum 3 optager i mig, opfanger; indsuger; undfanger; c. (animo, mente) odium, spem fatter, nærer; paatager mig; paadrager mig, dolor, a se ipso conceptus selvforskyldt; begaar; c. (spe, mente) stræber efter; begriber; c. animo, mente forestiller mig; aner; affatter (i Ord), conceptis verbis iuro aflægger en højtidelig Ed; udtaler; forkvnder.

concīsūra, ae f Fordeling. concisus, a, um afbrudt.

concitatio, ionis f hurtig Bevægelse; Livlighed; Ophidselse; Opløb.

concitator, oris m Anstifter.

concitatus, a, um hurtig; heftig; livlig. concito 1 sætter i hurtig Bevægelse: telum c. udslynger, mare c. oprører; hidkalder; tilskynder; ophidser; foraarsager, fremkalder.

concitor, $\bar{o}$ ris m = concitator.

conclāmātio, ionis f højt Raab (ogsaa

conclāmo 1 raaber enstemmigt; raaber højt; c. "vasa" giver Befaling til Opbrud; jamrer over; kalder sammen.

conclāve, is n Værelse.

conclūdo, clūsi, clūsum 3 indelukker, indespærrer, mare conclusum Indhav (om Middelhavet), indeslutter, omfatter; afslutter; afrunder; slutter.

ning: Afrunding.

concoenātio = concenatio.

concolor, oris ensfarvet med

concoquo, coxi, coctum 3 fordøjer: taaler, c. odia hadefulde Ytringer; overtænker.

concordia, ae f Enighed; Harmoni concordo 1 stemmer overens.

concors, cordis enig: overensstemmende.

concrēdo, didi, ditum 3 betror.

concremo 1 opbrænder fuldstændigt. concrepo, pui - 1 rasler stærkt drøner; klaprer.

concresco, crēvi, crētum 3 vokser sammen; sammenfiltres; løber sammen; stivner; danner mig, opstaar.

concrētio, ionis f Stof.

concrētus, a, um tæt, tyk; dolor c. taareløs.

concubīna, ae f Kvinde, som lever i Konkubinat (Samliv uden for Ægteskab); Elskerinde.

concubitus, us m Samleje.

concubius, a, um paa den dybe Søvns Tid, concubia nocte kort før eller ved Midnatstid.

conculco 1 nedtramper, tramper paa. concumbo, cubui, cubitum 3 lægger mig (sammen med).

concupisco, pīvi (pii), pītum 3 attraar. concurro, curri (cucurri), cursum 3 løber, strømmer sammen; støder sam-

concursātio, ionis f Løben frem og tilbage: Reisen frem og tilbage: Omstreifen (af Blænkere); Vaklen.

concursator, oris m Blænker (Forpost-

fægter).

concurso 1 løber frem og tilbage; streifer om; drager omkring til (som Blænker), c. in agmen angriber flere Gange.

concursus, us m Sammenløb, c. facio

fremkalder; Sammenstød.

concutio, cussi, cussum 3 slaar sammen (med et Brag); ryster stærkt; giver et Stød; c. arma udslynger; ængster; me c. gennemprøver.

condecoro 1 smykker, pryder.

condemno 1 domfælder, c. aliquem mihi tildømmer mig selv den Bøde, som en anden skulde have betalt; faar dømt; fordømmer.

condensus, a, um tæt sammentrængt;

c. arboribus tæt besat med.

condicio, ionis f Overenskomst; Forconclūsio, ionis f Indeslutning; Slut- slag; Betingelse, sub hac condicione paa det Vilkaar: Parti, Ægteskabsforbindelse,

condico 1 bestemmer, aftaler; c. alicui

inviterer mig selv hos en.

condimentum, i n Krydderi.

condio 4 krydrer; balsamerer; mildner. condiscipulātus, us m Skolevenskab. condiscipulus, i m Medelev.

condisco, didici - 3 lærer omhygge-

ligt.

conditio, ionis f Krydren.

conditio, ionis f = condicio.

conditivum, i n Grav.

conditor, oris m en, som laver krydrede Sager.

conditor, oris m Grundlægger.

conditus, a, um krydret; tiltalende. condo, didi, ditum 3 grundlægger, ab urbe condita fra Byens Grundlæggelse; anlægger, bygger; civitatem, leges stifter; lægger hen, ned, c. in carcerem kaster i Fængsel; skjuler; gemmer; begraver; c. carmen affatter; c. diem tilbagelægger; c. lustrum afslutter Censuren (se lustrum).

condocefacio, feci, factum 3 afretter. condolesco, lui - 3 smerter; føler

Smerte.

condonātio, ionis 1 Bortskænkning. condono 1 bortskænker, giver (til); c. crimen alicui tilgiver, c. praeterita Divitico tilgiver Fortiden for D.'s Skyld: eftergiver; opofrer (for); giver til Pris (for).

condūco 3 fører sammen, samler: hverver, lejer, conducti, orum m plur. Lejetropper; overtager ved Forpagtning; laaner; conducat det gavner.

conducticius, a, um Leje-.

conductio, ionis f Forpagtning; Forpagtningskontrakt.

conductor, oris m Lejer; Entreprenør. $c\bar{o}necto = connecto.$

confectio, ionis f Tilendebringelse; c. tributi Inddrivelse.

confector, oris m Tilendebringer; Tilintetgører.

confercio, fersi, fertum 4 trænger tæt sammen; confertus tæt sammentrængt;

(med abl.) fyldt med.

confero, contuli, conlātum og collātum, conferre 3 bærer, fører, bringer sammen; maa i denne Grundbetydning oversættes forskelligt efter Omgivelserne: culpam, causam o. l. c. in aliquem tilskriver en Skylden, Aarsagen o. 1., aliquid in longiorem diem c. opsætter, munera alicui c. bringer i Mængde, plu-

Elskovsforhold, Elskere; Forhold, Stil- rimum operae c. anvender; nærmer til hinanden, capita c. stikker sammen, gradum c. nærmer mig; særlig bringer sammen i fjendtlig Betydn.: manum, arma (cum aliquo) c. kæmper, støder sammen, signa c. kommer i Nærkamp, Haandgemæng, signis collatis pugno i regulært Feltslag, collato gradu, pede certo kæmper Mand mod Mand, mecum confer kæmp med mig; samler; skyder sammen, bidrager, leverer; sammenfatter; me c. begiver mig; sammenligner, maaler; samtaler om: drøfter: anfører; opsætter; overfører; erhverver; overlader; me c. ad, in slutter mig til; animum c. in retter mod; forvandler.

confertim adv. i tætsluttede Rækker. confervesco, ferbui — 3 opflammes. confessio, ionis f Tilstaaelse.

confestim adv. straks.

conficiens, ntis bevirkende, c. littera-

rum skrivesvg.

conficio, feci, fectum 3 bringer i Stand; bringer til Udførelse; forfærdiger, c. alutas garver; tilvejebringer; affatter; tilbagelægger; bevirker; ender, tilendebringer, c. rem divinam fuldbyrder en hellig Handling; besejrer fuldstændigt, underkaster mig; dræber; (om Føden) knuser; fortærer; udmatter, svækker; beviser, conficitur heraf følger.

confictio, ionis f Opdigtelse.

confidens, ntis selvtillidsfuld; dristig; fræk.

confidentia, ae f Selvtillid; Dristighed: Frækhed.

confido, fisus sum 3 stoler paa. configo, fixi, fixum 3 sammenføjer; gennemborer.

confingo, finxi, fictum 3 opdigter. confinis, e grænsende til; beslægtet. conjinium, i n Grænseegn; Grænse-

linie, Grænse.

confio - fieri = conficior, consolatioconfieri debet bør meddeles.

confirmatio, ionis f Befæstelse; Trøst;

Forsikring.

confirmator, oris m Kautionist. confirmātus, a, um modig; sikker.

confirmo 1 befæster; styrker, plane confirmatus helt rask; bestyrker; sikrer: ordner; understøtter; opmuntrer; bestemmer; bekræfter; forsikrer; beviser.

confisco 1 inddrager i den kejserlige Kasse.

confisio, ionis f Tillid.

confiteor, fessus sum 2 tilstaar: viser tydeligt; - perf. partic. confessus, a, um som har tilstaaet, indrømmet: utvivlsom, est in confesso det er utvivlsomt. conflagro 1 brænder op.

conflicto 1 ryster stærkt, medtager haardt; pass. kæmper med, lider af.

conflictus, us m Sammenstød.

confligo, flixi, flictum 3 støder sammen, strides.

conflo 1 blæser sammen; fremkalder ved at puste; smelter; c. pecuniam mønter; forbinder nøje; anstifter, c. crimen udklækker; samler; skraber sammen; c. alicui aliquid bereder.

confluens, ntis m og confluentes, ium m plur. Sammenløb af to Floder.

confluo, fluxi — 3 flyder sammen: strømmer sammen.

confodio, fodi, fossum 3 gennemborer; iudiciis confossus knust.

conformo 1 former; danner.

confragosus, a, um ujævn, knudret; -um, i n knudret Sted.

confremo, fremui — 3 larmer stærkt. confrico, fricui, fricātum 1 indgnider. confringo, frēgi, fractum 3 bryder itu, knuser; tilintetgør.

confugio, fūgi — 3 tager min Til-

confundo, fūdi, fūsum 3 blander sammen, sammenblander, c. proelia ypper Strid. pass. blandes med; kaster mellem hinanden; forvirrer; c. foedus bryder; gyder sammen, pass. strømmer sammen; gør ukendelig.

confūsio, ionis f Forvirring. confūsus, a, um forvirret.

confūto 1 dæmper; gendriver. congelo 1 lader fryse; bringer til at

stivne; fryser til; bliver sløv; stivner.

congemino 1 fordobler.

congemo, ui — 3 sukker højt.

congeries, ēi f uordnet Masse: Mængde, Hob; Baal.

congero, gessi, gestum 3 bærer, dynger sammen; samler; sammensætter; c. in ophober paa; opbygger.

congesticius, a, um ophobet.

congiārium, i n (underf. donum) Gave til Folket eller Soldaterne, oprindelig bestaaende af et Maal Korn, Olie eller Vin, senere Penge.

congius, i m Maal, omtr. 3¹/₄ Liter.

conglacio 1 fryser til Is; tribunatus Curio (dat.) conglaciat C. udretter intet i Tribunatet.

conglobo 1 sammenruller; sammentrænger.

conglūtinātio, ionis f Sammenlimning.

conglūtino 1 sammenlimer; sammensætter; forbinder nøje.

congrātulor 1 ønsker meget til Lykke med.

congredior, gressus sum 3 træffer sammen med; kommer sammen med, møder; støder sammen (med), kæmper.

congregatio, ionis f Samliv.

congrego 1 samler.

congressio, ionis f Sammenkomst: Omgang.

congressus, us m Sammenkomst: Omgang: Sammenstød.

congruens, ntis overensstemmende (med), passende (til); enstemmig.

congruo, ui — 3 træffer sammen; stemmer overens.

conicio, iēci, iectum 3 kaster sammen, kaster, c. aliquem in sortem eller alicuius sortem lader en kaste Lod; bringer hurtigt; slynger; udslynger; støder; petitionem c. retter et Stød; me c. styrter, flygter hurtigt; c. libellum in epistolam vedføjer i Hast; formoder, slutter

coniectio, ionis f Udkasten.

coniecto 1 formoder, slutter.

coniectūra, ae f Formodning; Slutning, c. capio, facio drager, coniecturā consequor slutter mig til; Tydning.

coniectus, us m Paakastning; Udslyngning: Henvendelse (paa).

conifer, era, erum koglebærende.

 $c\bar{o}n\bar{\iota}tor = connitor.$

coniugălis, e ægteskabelig.

coniugium, i n Ægteskab; Kærlighedsforbindelse; Ægtefælle.

coniunctim adv. i Fællesskab.

coniunctio, ionis f Forbindelse; Forening; Slægtskab.

coniunctus, a, um forbunden, amicitia c. fortroligt; (med dat.) grænsende til; beslægtet; nærstaaende; venligsindet.

coniungo, iunxi, iunctum 3 forener, forbinder, c. bellum fører i Fællesskab, castra castris c. opslaar Lejr lige over for Leir; føjer til; c. amicitiam o. l. slutter, stifter.

coniunx, iugis f = coniux.

coniūrātio, ionis f fælles Ed; Edsforbund; Sammensværgelse.

coniūro 1 sværger sammen, i Fællesskab; aflægger Faneeden; slutter Edsforbund; sammensværger mig; — perf. partic. coniuratus taget i Ed; forbundet ved Ed; -i, ōrum m plur. de sammensvorne.

coniux, iugis f Ægtefælle; Elskede,

Brud.

coniveo = conniveo.

conl... = coll...

conm... = comm...

connecto, nexui, nexum 3 knytter, slynger sammen; knytter; forbinder.

connitor, nisus eller nixus sum 3 stemmer mig imod, støtter mig; bestræber mig for at naa; anstrenger mig.

conniveo — 2 connivent lukker sig (om Øjnene); lukker Øjnene; lukker

Øinene over for.

connūbium, i n juridisk gyldigt Ægteskab; Ret til at indgaa et juridisk gyldigt Ægteskab.

conopeum, i n Myggenet; en med

Myggenet overtrukken Seng.

cönor 1 forsøger.

conp... = comp...

conquassatio, ionis f stærk Rystelse. conquasso 1 ryster stærkt.

conqueror, questus sum 3 klager stærkt, beklager mig (over).

conquestio, ionis f Besværing. conquestu (kun abl.) Veklage.

conquiesco, quievi, quietum 3 hviler;

hviler ud; forholder mig rolig.

conquīro, quisīvi, quisītum 3 opsøger;
tilvejebringer: udskriver: søger ivrigt

tilvejebringer; udskriver; søger ivrigt efter.

conquīsītio, iōnis f Opsøgning; (streng) Udskrivning.

conquīsītor, ōris m Hverver. conquīsītus, a, um udsøgt.

conr... = corr...

consaepio, saepsi, saeptum 4 om- (med). hegner.

consaeptum, i n Indhegning. consalūtātio, iōnis f samtidig Hilsen.

consalūto 1 hilser samtidigt. consānesco, sānui — 3 helbredes.

consanguineus, a, um blodbeslægtet; -us, i m Broder.

consanguinitas, ātis f Blodsslægtskab. conscelerātus, a, um forbryderisk. conscelero 1 besmitter (ved Forbry-

delse).

conscendo, ndi, nsum 3 bestiger,
stiger ind i, c. (in) navem gaar om

Bord.

conscientia, ae f Medviden; Kundskab (om); Bevidsthed; Overbevisning;
Samvittighed: c. (animi) daarlig Sam-

Samvittighed; c. (animi) daarlig Samvittighed, Skyldbevidsthed.

conscindo, scidi, scissum 3 sønder-

river; river ned paa; c. sibilis piber ud. conscriçãtio, ionis conscio 4 er mig (noget slet) bevidst. conscisco, scīvi (scii), scītum 3 beslutter i Fællesskab; beslutter mig til, overholder; skaaner.

tilføjer mig, mihi mortem c. begaar Selvmord.

conscius, a, um medvidende; c. (sibi) sig bevidst; skyldbevidst; -us, i m Med-

vider, Deltager (i).

conscribo, scripsi, scriptum 3 samler (og inddeler) i visse Klasser; optager paa Listen, patres conscripti forsamlede Fædre (Tiltale til Senatorerne); udskriver; indskriver; affatter; skriver fuld.

conscriptio, ionis f skriftlig Affattelse. conseco, secui, sectum 1 skærer i

Stykker.

consecrātio, iōnis f Indvielse; Forbandelse.

consecrātus, a, um indviet, hellig. consecro 1 indvier; gør ukrænkelig; erklærer for guddommelig; foreviger; prisgiver; forbander.

consector 1 forfølger; stræber efter consenesco, senui — 3 bliver gammel; svækkes, taber mig.

consensio, $i\bar{o}nis\ f$ Enighed; hemmelig Aftale, Komplot.

consensus, us m Overensstemmelse; enstemmigt Ønske, consensu omnium enstemmigt.

consentaneum, a, um steinmende med. consentaneum est det er fornuftigt.

consentiens, ntis overensstemmende; enstemmig.

consentio, sensi, sensum 4 er enig; er enig om; mihi ipse c. er konsekvent; sammensværger mig; stemmer overens (med).

consequens, ntis følgerigtig; n Slutning.

consequor, secūtus sum 3 følger umiddelbart efter; forfølger; følger efter, suis omnibus consecutis i sluttet Trop; følger; indtræder, indtræffer; efterligner; indhenter, invidia c. rammer; opnaar; naar op, ved Siden af; naar, coniecturā c. slutter mig til; begriber; udtrykker.

consero, sēvi, situm 3 besaar; be-

planter; saar.

consero, serui, sertum 3 sammensletter, sammensøjer, consertis manibus med sammenslyngede Hænder; forbinder med; manum, pugnam o. l. c. begynder; extiure (in iure) manum c. indleder Processen om Ejendom ved at lægge Haand paa Stridens Genstand.

conserva, ae f Medslavinde. conservātio, iōnis f Bevarelse. conservātor, ōris m Bevarer.

conservo 1 bevarer, beskytter; holder, overholder: skaaper

conservus, i m Medslave.

consessor, oris m Sidemand; Bisidder. consessus, us m Forsamling.

consīderātio, iōnis f Overvejelse.

considerātus, a, um velovervejet; besindig.

consīdero 1 betragter nøje; overvejer. consīdo, sēdi, sessum 3 sætter mig ned; slaar mig ned; lægger mig; lejrer mig; holder Møde; lander; synker; forsvinder; urbs consedit luctu er nedsunket i.

consigno 1 forsegler; bekræfter; optegner.

consiliārius, i m Raadgiver.

consilior 1 raadslaar; raadslaar om; giver Raad.

consilium, i n Raadsforsamling; Forsamling; Krigsraad; Raad, adhibeo in c. tager med paa Raad; Beslutning, vestrum c. est I maa tage Beslutning; Overvejelse; Plan; Hensigt, hoc (eo) consilio ut i den Hensigt, at; Forslag; Klogskab; Krigslist; List; consilio (abl.) med Vilje.

consimilis, e ganske lig.

consisto, stiti — 3 stiller mig, perf. staar, c. ad ancoram, in ancoris lægger mig for Anker; opstiller mig; slaar mig ned, sætter mig fast; gør Holdt; gaar i Staa; staar fast; nedsætter mig; opholder mig; indtræder, finder Sted; c. in (med abl.) bestaar af, beror paa; hævder mig; fatter mig, c. mente er fattet.

consitio, ionis f Beplantning. consitor, oris m Planter.

consobrīnus, i m og -a, ae f Søskendebarn, Fætter (Kusine).

consociātio, ionis f Forbindelse.

consociātus, a, um inderlig forbunden. consocio 1 forener, c. me in consilia slutter mig til; danner i Forening; aftaler

consōlābilis, e som kan trøstes, beroliges.

consōlātio, iōnis f Trøst; Trøsteskrift. consōlātor, ōris m Trøster.

consolor trøster; mildner.

consono, sonui — 1 lyder sammen, clamor consonans enstemmigt; genlyder; stemmer overens.

consonus, a, um harmonisk; overensstemmende.

consopio 4 dysser i Søvn.

consors, sortis delagtig (i); fælles om Ejendom; søsterlig; broderlig; m f Deltager; Ledsager; Broder (Søster). consortio, iōnis f Fællesskab.

consortium, i n Fællesskab.

conspectus, us m Syn, Synskreds, Blik, in c. cado bliver synlig, frequens conspectus vester eders talrige Forsamling, in conspectu alicuius for ens Øjne; Fremtræden; Nærværelse; Udseende; Betragtning.

conspectus, a, um synlig; paafaldende. conspergo, spersi, spersum 3 bestæn-

ker, væder.

conspiciendus, a, um seværdig.

conspicio, spexi, spectum 3 faar Øje paa; betragter, ser; vender mod; pass. der bliver lagt Mærke til.

conspicor I faar Øje paa.

conspicuus, a, um synlig; iøjnefaldende; straalende.

conspīrātio, iōnis f Enighed; Sammensværgelse.

conspīro 1 blæser sammen; stemmer overens; sammensværger mig.

consponsor, oris m Medkautionist.

conspuo 3 bespytter. consputo 1 spytter paa.

constans, ntis stadig; rolig, besindig; aetas c. sat; uforanderlig; overensstemmende; konsekvent; karakterfast; stand-

haftig, udholdende.

constantia, ae f Fasthed; Regelmæssighed; Overensstemmelse; Konsekvens; Karakterfasthed; Standhaftighed; Sindsro; Besindighed; Udholdenhed.

consternātio, ionis f Stejlen; Rædsel;

Oprør.

consterno 1 gør sky, pass. bliver sky; forskrækker; jager op, af Sted; ophidser.

consterno, strāvi, strātum 3 bestrør; bedækker; c. pontes belægger med Brædder, navis constrata forsynet med Dæk; nedkaster.

constipo 1 trænger sammen.

constituo 3 opstiller, stiller, testes, accusatores; oprejser; anbringer, lægger; bosætter; grundlægger; opbygger; anlægger; opslaar; befæster; indsætter; mihi auctoritatem c. skaffer mig; indstifter; indretter; ordner; bestemmer, c.de træffer Bestemmelse om; beslutter; aftaler.

constitūtio, ionis f Forfatning; Forord-

constitūtum, i n Aftale.

consto, stiti — I staar, holder sammen, acies, ordines c. holder Stand; staar fast, constat inter omnes alle er enige om, in sententia c. holder fast ved, mihi constat jeg er sikker paa, besluttet paa; er uforandret, color ei non c. han skifter Farve; er forhaanden; bestaar;

ens; ratio c. er i Orden.

constringo, strinxi, strictum 3 snører sammen; binder; holder i Tømme.

constructio, ionis f Opstilling af (Bøger): Bygning.

construo, struxi, structum 3 ophober; opfører, bygger.

constuprātor, ōris m Voldtægtsforbryder.

constupro 1 skænder.

Consuālia, ium n plur. Fest til Ære for Consus (gammelitalisk Guddom).

consuēfacio, fēci, factum 3 vænner til. consuesco, suēvi, suētum 3 vænner mig til, perf. plejer; har Omgang med. consuētudo, inis f Vane, ex, pro c efter Vane, c. vitae Levemaade, aliquid venit in c. noget bliver Vane: Sædvane: Skik; Levemaade; c. alicuius rei Øvelse i; fortrolig Omgang; Kærlighedsforhold. consuētus, a, um vant; sædvanlig.

consul, is m Konsul (den højeste Embedsværdighed inden for den romerske Republik), Cicerone consule medens C. var Konsul, under C.s Konsulat; pro consule i Konsulens Sted (som Statholder eller øverstkommanderende); undertiden = pro consule.

consulāris, e Konsul-; c. vir eller for. consularis, is m forhenværende Konsul. consulātus, us m Konsulat.

consulo, sului, sultum 3 raadspørger; holder Raad, raadslaar; beslutter; tager Beslutning; c. in aliquem behandler; (med dat.) giver Raad til, sørger for, tager Hensyn til, skaaner.

consultatio, ionis f Raadslagning; Forespørgsel; Spørgsmaal.

consulto 1 raadspørger; raadslaar, super aliqua re om noget; (med dat.) sørger for.

consulto adv. med Overlæg.

consultor, oris m Raadgiver; Raadspørger.

consultum, i n Plan; Beslutning; Orakelsvar.

consultus, a, um kyndig (i), c. iuris lovkyndig; veloverlagt; adv. med For-

consummābilis, e som kan fuldkommengøres.

consummātio, ionis f Fuldendelse. consummātus, a, um fuldendt.

consummo 1 sammenregner; samler; fuldfører.

consūmo, sumpsi, sumptum 3 anvender; tilbringer; opbruger; fortærer; spil-

c. in beror paa; koster; stemmer over- der; ødelægger; pass. (med abl.) bortrives, omkommer ved.

consuo 3 sammensyr, os c. giver

Mundkurv paa.

consurgo, surrexi, surrectum 3 rejser mig; hæver mig; staar op; bryder ud. consurrectio, ionis f Rejsen sig op i

Fællesskab.

consve... = consue...

contābesco, bui — 3 hentæres. contabulātio, ionis f Bjælkestillads. contabulo 1 forsyner med Bjælkestillads.

contactus, us m Berøring; Smitte. contāgio, ionis f og contāgium, i n

(ogsaa plur.) Berøring; Smitte.

contāmino 1 besmitter, fordærver. contego, texi, tectum 3 dækker, bedækker; c. naves forsyner med Dæk; c. arma forsyner med Hylster; skjuler; begraver.

contemno, tempsi, temptum 3 foragter;

trodser; spotter over.

contemplatio, ionis f Betragtning. contemplātīvus, a, um teoretisk. contemplator, oris m Betragter. contemplor 1 betragter. contemptim adv. med Foragt. contemptio, ionis f Foragt, med gen.

contemptor, oris m Foragter, animus c. som ser ned paa alt.

contemptus, us m Foragt, med gen. for. contemptus, a, um foragtet; foragtelig. contendo, ndi, ntum 3 spænder sammen med, sammenligner; spænder; c. hastam udslynger; anspænder, anstrænger mig, c. vi anvender Magt; tilbagelægger med Anstrengelse; maaler mig; skynder mig, iler; forlanger; paastaar strides.

contentio, ionis f Sammenligning: Anspændelse; ivrig Stræben; Strid.

contentus, a, um spændt; anspændt.

contentus, a, um tilfreds. conterminus, a, um stødende op til.

contero, trīvi, trītum 3 søndergnider; c. me eller pass. opslides, in aliqua re af noget; udsletter; ringeagter; tilbringer. conterreo 2 forskrækker heftigt.

contestor 1 paakalder, besværger; c. litem indleder en Proces (ved Tilkaldelse af Vidner); perf. partic. i passiv Betydning, virtus contestata prøvet.

contexo, texui, textum 3 sammenfletter; sammensætter; forbinder; fortsætter. contextus, us m Sammenhæng. contextus, a, um sammenhængende.

conticesco, ticui — 3 forstummer; ophører; tier.

contignātio, ionis f Bjælkestillads. contigno 1 belægger med Biælker. contiguus, a, um tilstødende; c.hastae

som kan naas af.

continens, ntis grænsende til; umiddelbart paafølgende; sammenhængende; Gallia c. Fastlandet Gallien, -ns, ntis f Fastland; uafbrudt; maadeholden.

continentia, ae f Selvbeherskelse.

contineo, tinui, tentum 2 holder sammen, omnium legionum hiberna millibus passuum centum continebantur Afstanden mellem to af Vinterleirene var i det højeste 100000 Passus; holder, c. in officio til Pligten, c. munitionibus holder inden for; holder tilbage; holder i Tømme; opretholder; forbinder; omringer, omslutter, pass. omgives (af); holder indesluttet; indeholder, omfatter, res iudicium continet er Hovedpunktet i.

contingo, tigi, tactum 3 berører; griber; smager paa; bestrør; grænser til, trabes inter se c. staar tæt sammen, c. aliquem sanguine er beslægtet med en; tilfalder; opnaar; naar, rammer; besmitter; angaar; contingit det hænder,

det lykkes.

continuātio, iōnis f Fortsættelse.

continuo 1 forbinder; fortsætter, c. magistratum beholder et Embede ud over den lovbefalede Tid, continuantur aedificia moenibus støder umiddelbart til, c. dapes frembærer Ret efter Ret, c. alicui magistratum forlænger Embedet for en; pass. følger umiddelbart

continuo adv. straks derpaa; non c. ikke straks, ikke med det samme.

continuus, a, um sammenhængende; stødende op til; følgende paa hinanden,

c. dies næste Dag; uafbrudt.
contio, iōnis f Forsamling (i Reglen
af Folket eller Soldater), der sammenkaldes for at modtage en Besked, og hvor Sagen underkastes en foreløbig Behandling; Tale (i en saadan Forsamling).

contionabundus, a, um talende i en

Forsamling.

contionalis, e hørende til Folkeforsamlingen; c. prope clamor senatus næsten lige saa slemt som i Folkeforsamlinger; c. senex den gamle Folkeophidser.

contionārius, a, um = contionalis; c. ille populus hin Pøbel i Folkeforsam-

lingerne.

contionator, oris m Folkeophidser.

contionor 1 danner en Folkeforsamling; holder en Tale, taler (til Folket eller Soldaterne).

contiuncula, ae f dem. til contio.

contorqueo, torsi, tortum 2 dreier rundt: slynger.

contortus, a, um kunstlet.

contrā adv. lige overfor; paa den modsatte Side; derimod; til Gengæld; imod, c. consisto holder Stand, c. liceor byder over, c. atque (quam) tvært imod hvad; anderledes, omvendt, si contra i modsat Fald; — præp. med acc. lige over for; imod, contra ea derimod, omvendt.

contractio, ionis f Sammentrækning, c. paginae tæt Skrift, c. animi Mismod;

sygelig Spænding.

contractiuncula, ae f let Beklemthed. contractus, a, um indskrænket; snæver; kort; frigus c. stiv; paupertas c. trykkende: uforstyrret.

contrādīco 3 modsiger.

contraho, traxi, tractum 3 trækker sammen, samler, c. aes alienum gør Gæld; forsamler; forener; afslutter, bringer i Stand, res contractae Forlig, res c. cum aliquo har Forretninger med; bevirker; trækker sammen, vela c. reber; indskrænker; begrænser; gør mismodig.

contrārius, a, um lige overfor liggende; modsat; ugunstig; uhensigtsmæssig; fordærvelig; -um, i n og -a, orum n plur. Modsætning, modsat Side; ex contrario derimod.

contrecto 1 berører; c. voluptates tota mente kaster mig over i Tanken.

contremisco (-mesco), tremui — 3 begynder at skælve; skælver for.

contribuo 3 tildeler, indlemmer; bi-

contristo 1 formørker; gør, stemmer bedrøvet.

controversia, ae f Strid, c. compono, dirimo bilægger, venio in c. bliver Genstand for, sine c. ubestrideligt; Stridspunkt; Tvivl.

controversiosus, a, um meget omstridt.

controversus, a, um omstridt.

contrūcīdo 1 nedhugger.

contrūdo, trūsi, trūsum 3 støder ned; gemmer.

contubernālis, is m og f Teltkammerat; Ledsager (i Krigen); Husven.

contubernium, i n Samliv (mellem Feltherren og unge fornemme Romere; mellem Slave og Slavinde); fælles Telt. contueor, tuitus sum 2 betragter.

contumācia, ae f Trods.

contumax, ācis trodsig.

contumelia, ae f Beskadigelse; Mishandling; Forhaanelse, c. accipio lider; per c., contumelia paa en haanende Maade.

contumēliōsus, a, um haanlig; haanende.

contundo, tudi, tūsum 3 støder itu; knuser; lammer.

conturbātio, iōnis f Forvirring; Bestyrtelse.

conturbātus, a, um forvirret; bestyrtet.

conturbo 1 forvirrer; bringer i Uorden, c. rationes bringer Regnskabet i Uorden, c. basia udsletter; gør bestyrtet; gaar fallit.

contus, i m Stang, Baadshage.
conūbium, i n = connubium.
conus, i m Kegle; Hjelmknap.
convalesco, valui — 3 kommer til
Kræfter, vinder f Polosekaring.

convallis, is f Dalsænkning. convecto 1 fører sammen.

conveho, vexi, vectum 3 fører, bringer sammen.

convello, velli, vulsum 3 river løs; river om; river ned; naves convulsae sprungne læk; rykker op, signa c. bryder op; ødelægger; undergraver.

convenae, ārum m plur. tilstrømmende

fremmede.

conveniens, ntis enig, convenientes optime propinqui som lever i god Forstaaelse; overensstemmende (med); passende.

convenientia, ae f Overensstemmelse, Harmoni.

convenio, vēni, ventum 4 kommer sammen, c. in unum locum forenes; træffer sammen; træffer; taler med; kommer; c. in equitum numero kommer med i; aliquid convenit eller (upers.) convenit inter nos vi bliver enige om noget, pax conventa en Fred, man er blevet enig om, bene convenit (alicui) cum aliquo staar paa god Fod med en eller: bliver forligt med en; mihi cum aliquo convenit bliver enig med en; passer til, paa; stemmer overens; (upers.) convenit det sømmer sig.

conventiculum, i n lille Sammenkomst. conventio, iōnis f Overenskomst. conventum, i n Overenskomst.

conventus, us m Forsamling; Forbundsforsamling; Landdag; Sammenslutningen af romerske Borgere i en Provins; Overenskomst.

converbero 1 tugter.

conversātio, ionis f Omgang.

conversio, ionis f Omdreining, Kredsløb: Forandring.

converso 1 overvejer.

conversor 1 omgaas.

converto, verti, versum 3 vender, drejer om; vender, me eller terga c. gør omkring, conversa signa infero gør en Drejning og angriber; forandrer, castra castris (abl.) c. ombytter Lejr med Lejr, iter c. forandrer Retningen, fugam c. indstiller; bringer til at vige; henvender paa mig; retter mod noget, me c. begiver mig, me in (ad) aliquem c. retter Blikket mod en; henvender; tilvender mig; anvender; omstemmer; oversætter.

convestio 4 beklæder; omgiver.

convexus, a, um hvælvet, -um, i n Hvælving, supera c. Himmelhvælvingen; skraanende, -a, $\bar{o}$ rum n plur. Dalsænkning.

convīciātor, ōris m Udskælder.

convicior 1 skælder ud.

convīcium, i n højt Skrig; Skældsord; Bebrejdelse; c. nemorum Spottefugle.

convictio, ionis f selskabeligt Samliv;

c. domesticae Omgang.

convictor, ōris m Omgangsven.
convictus, us m selskabelig Omgang.

convinco, vīci, victum 3 overbeviser; beviser; gendriver.

conviti... = convici... convīva, ae m Gæst. convīvālis, e Gæstebuds-.

convīvātor, ōris m Vært. convīvium, i n "Samleven"; Gæste-

bud; Gæster.

convīvo 1 lever sammen med; spiser

sammen med. convīvor 1 spiser og drikker i Selskab;

convivor I spiser og drikker i Selskab; holder Gæstebud.

convoco 1 sammenkalder. convolo 1 iler sammen (til).

convolo 1 her sammen (iii).
convolūtor 1 vælter mig omkring.
convolvo, volvi, volūtum 3 ruller sam-

men; ruller rundt; omvikler.

convomo — 3 overspyr. convulnero 1 saarer stærkt.

cooperio, perui, pertum 4 dækker helt. cooptātio, iōnis f Suppleringsvalg. coopto 1 vælger (til Supplering).

coorior, ortus sum 4 opstaar; rejser

mig.

cōpia, ae f Stof; (rigeligt) Forraad, Proviant, Tilførsel; Fylde, Mængde; Skare; Velstand; Rigdom; Middel; Mulighed; Lejlighed, c. facio giver; — plur. (ogsaa)

Stridskræfter, c. summae samtlige, Trop- | giver mig til Pris for enhver; Kød, c. per, Gladiatorbander; Formue; Skatte.

copiolae, arum f Smaaskarer. copiosus, a, um rigelig; rig; fyldig;

ordrig.

copula, ae f Baand; Entrehage. copulatio, ionis f Sammenknytning. copulātus, a, um sammenknyttet. copulo 1 sammenknytter: forbinder. coquo, coxi, coctum 3 koger: bager: tørrer; modner; overvejer; plager.

coquus, i m Kok.

cor, cordis n Hjerte; Forstand; Følelse; cordi est alicui er til Behag, ligger paa Hierte, er kær for en.

corallium, i n Koral.

coram adv. Ansigt til Ansigt med en. under fire Øjne; foran alles Øjne; personligt; mundtligt; præp. med abl. i Nærværelse af.

corbis, is f Kurv.

corbita, ae f Lastskib (sprogl. = Kor-

corculum, i n (dem. af cor) lille Hierte; (som Tilnavn) den forstandige. corda, ae f = chorda.

corium, i n Hud; Skind; Læder. corneus, a, um Korneltræ-.

corneus, a, um Horn-.

cornicen, inis m Hornblæser.

unge.

corniculum, i n lille Horn; hornformet Prydelse paa Hjelmen.

corniger, era, erum hornet. cornipēs, pedis hovfodet.

cornix, icis f Krage. cornu, us n og (sjæld.) cornum, i n Horn, cornua addo pauperi giver Mod; Tak; (yderste) Hjørne; Fløj; Spids; Ende (af Raaen); c. galeae Hjelmkegle; Bue; Oliefad; Tragt; hornlignende Udvækst.

Korneltræ).

cornus, i f Korneltræ; Kastespyd (af Korneltræ).

cornūtus, a, um hornet.

corollārium, i n dem. lille Krans som

Gave til Skuespillere; Foræring.

corona, ae f Krone; Krans; sub c. vendo sælger ved Auktion (Slaverne og Krigsfangerne blev bekranset); Tilhørerkreds; Belejringslinie, Troppekæde.

corono 1 bekranser; omgiver. corporālis, e legemlig.

corporeus, a, um legemlig. corpulentus, a, um svær.

corpus, oris n Legeme; Krop, c. vulgo (paa Vedbend).

amitto mister mit Huld; Person; Kerne; Helhed, Samfund, c. civitatis Borgersamfundet; samlet Værk; Lig; de dødes Skygger; Testikel.

correctio, ionis f Forbedring: Tilrette-

visning.

corrector, oris m Forbedrer; Dydsprædikant.

corrēpo 3 kryber sammen.

corrigo, rexi, rectum 3 gør lige; retter. cursum c. bringer i rigtig Retning; forbedrer.

corripio, ripui, reptum 3 griber hurtigt, naves c. samler hurtigt, corpus c. springer op, me c. iler hastigt bort, campum c. iler gennem, gradum c. fremskynder; griber; bemægtiger mig; angriber; udskælder; anklager; henriver; afkorter, moras c. forkorter Fristen.

corroboro 1 styrker, aetas iam corro-

borata modnere.

corrodo, rosi, rosum 3 gnaver itu. corrogo 1 beder sammen; tigger sammen.

corrūgo 1 gør rynket, mappa c. nares tibi faar dig til at rynke paa Næsen.

corrumpo, rūpi, ruptum 3 tilintetgør; ødelægger, opportunitatem c. lader gaa ubenyttet hen; fordærver; forfører; vancornīcula, ae f (dem. af cornix) Krage- ærer; (pecuniā) bestikker; forfalsker; svækker.

> corruo, ui — 3 styrter sammen; falder; histriones c. gør Fiasko; gaar til Grunde. corruptēla, ae f Fordærvelse; Forførelse; Bestikkelse.

corruptio, ionis f Fordærvelse; Urig

corruptor, oris m og -trix, īcis f Fordærver; Forfører; Bestikker; adj. forførerisk.

corruptus, a, um fordærvet; moralsk cornum, i n Kornelbær; Kastespyd (af ødelagt; forført; bestukket; kunstlet.

cortex, icis m (sjæld. f) Bark; Kork. cortina, ae f Kedel; (kedelformet) Trefod.

corulus, i f Hasselbusk.

corus, i m = caurus.

corusco 1 svinger hurtigt; linguas c. spiller med.

coruscus, a, um sitrende, bølgende; blinkende; spillende.

corvus, i m Ravn.

corycus, i m Lædersæk (hvormed Fægterne øvede sig).

corylus, i f = corulus. corymbus, i m drueformet Frugtklase

cörvtus, i m Pilekogger.

cos, cotis f Slibesten.

costa, ae f Ribben, plur. Sider.

costum, i n indisk Busk, af hvis Rød- ren; Drønen; Knagen; Brusen. der der lavedes en kostbar Salve.

 $c\bar{o}tes$, is f = cautes.

cothurnātus, a, um bærende Koturnen; -i, orum m plur. de tragiske Skuespillere: ophøjet.

cothurnus, i m Koturne (Halvstøvle med tyk Saal); Tragedien; tragisk, op-

højet Stil.

cotīdiānus, a, um daglig; almindelig.

cotīdiē adv. daglig.

coturn. = cothurn...

crābro, ōnis m Gedehams.

crāpula, ae f Rus. crās adv. i Morgen.

crassesco — — 3 bliver tyk. crassitūdo, inis f Tykkelse.

crassus, a, um tyk; tæt; grov; fed; aquae c. plumrede; crassā Minervā med Forstand til Husbehov.

crastinus, a, um hørende til i Morgen, dies c. Morgendagen; -um, i n Dagen i

crāter, ēris m og crātēra, ae f Blandingskumme; Kar; vulkansk Afgrund, Krater.

crātes, is f (mest plur.) Fletværk: Risknippe.

creator, oris m Skaber; Fader; Stifter; -trix, īcis f Moder.

crēber, bra, brum (adv. -bro) tætstaaende; talrig; fuld (af); hyppig; maa ofte oversættes som adv.

 $cr\bar{e}b(r)esco, cr\bar{e}b(r)ui$ - 3 bliver

hyppig.

crēbritas, ātis f Hyppighed.

crēdibilis, e trolig.

crēditor, ōris m Kreditor. crēditum, i n Laan; Gæld.

crēdo, didi, ditum 3 betror, res creditae betroet Gods, Penge, me pugnae c. indlader mig i Kamp; laaner; tror; tror paa; mener; (i Indskud) tror jeg, kan jeg tænke (mest ironisk).

crēdulitas, ātis f Lettroenhed.

crēdulus, a, um lettroende, armenta c. intetanende.

cremo 1 opbrænder.

creo 1 avler, creatus (med abl.) Søn af; føder; skaber; frembringer; opretter; vælger; lader vælge.

crepax, ācis knitrende. crepida, ae f Sandal.

crepidātus, a, um sandalbærende. crepido, inis f Fremspring; Kaj.

crepito 1 rasler; klirrer; drøner; bruser: knebrer.

crepitus, us m Raslen; Klirren; Knit-

crepo, ui, itum 1 rasler; klirrer; knitrer: drøner; knager; fremplaprer; lader lyde: snakker altid om.

crepusculum, i n Tusmørke.

cresco, crēvi, crētum 3 vokser frem; vokser; opstaar, cretus (med ab eller abl.) oprunden, udsprungen; stiger; hæver mig.

crēta, ae f Kridt, fin Lerjord (til Sminkning, Skrivning og Forsegling).

crētātus, a, um kridtbestrøgen.

crētio, ionis f Erklæring om Overtagelse af en Arv, c. simplex unyttig, c. libera uden nøjere Bestemmelse.

crētōsus, a, um kridtrig.

crētula, ae f (dem. af creta) Segljord, Segl.

crībrum, i n Si.

crīmen, inis n Beskyldning, c. meum af eller imod mig, in c. vocor eller venio anklages, c. invidiae af Misundelse udsprungen; Bebrejdelse, crimini do bebreider: Forbrydelse: sero c. belli Paaskud til; Ægteskabsbrud.

crīminātio, iōnis f Beskyldning. crīminor 1 beskylder: klager over.

crīminosus, a, um fuld af Beskyldninger, tjenende til Beskyldning; bagtalerisk, smædende.

crīnālis, e Haar-, aurum c. gyldent Haarbaand; crinale, is n Haarsmykke. crīnis, is m Hovedhaar; Haar; Komet-

hale.

crīnītus, a, um langhaaret. crisis, is f afgørende Vending. crispo 1 kruser; svinger. crispulus, i m Krøltop. crista, ae f Kam; Hjelmbusk.

cristatus, a, um forsynet med Kam:

forsynet med Hjelmbusk.

criticus, i m Kunstdommer. croceus, a um safrangul. crocodīlus, i m Krokodille.

crocus, i m Safran; Safranfarve; (vel-

lugtende) Safranvand.

cruciāmentum, i n Pinsel.

cruciātus, us m Pinsel, Henrettelse under Pinsler.

crucio 1 piner.

crūdēlis, e grusom; gruelig, frygtelig. crūdēlitas, ātis f Grusomhed. crūdesco — 3 bliver heftig.

crūditas, ātis f Overlæsselse af Maven. crūdus, a, um raa; umoden; senectus c. endnu kraftig; med overlæsset Mave; ubearbejdet, caestus c. af raat Okseskind: grusom.

cruento 1 besudler med Blod.

cruentus, a, um blodig, -a, orum n plur. Blodsudgydelse; dens c. blodigt saarende; blodtørstig; grusom.

crūmēna, ae f Pung, c. non deficiens

som ikke siger stop.

cruor, oris m Blod; Blodsudgydelse; plur. Bloddraaber.

crūs, crūris n Ben; Skinneben.

crusta, ae f Skorpe; indlagt Arbejde; tynd Plade (om Sølv- og Guldkar); halvophøjet Arbejde.

crustulārius, i n Kagebager.

crustum, i n Bagværk.

crux, crucis f Marterpæl, Kors; Kval. crypta, ae f underjordisk Gang, Grotte. crystallinus, a, um Krystal-; -um, i n

Krystalkar.

cubiculāris, e Sovekammer-. cubiculārius, i m Kammertjener. cubiculum, i n Sovekammer. cubīle, is n Leje; Hovedsæde. cubital, ālis n Armpude. cubitālis, e en Alen lang. cubito 1 ligger ofte. cubitum, i n og cubitus, i m Albue;

Alen.

cubo, bui, bitum 1 ligger, cubans skraanende; ligger til Bords; sover.

cucūlus, i m Gøg.

cūiās, ātis pron. interr. hvad for en Landsmand?

cuicuimodī hvordan end.

cūius, a, um pron. interr. og rel. hvis. cūiusmodī hvordan (= cuius modi). cūiusquemodī af enhver Art (= cuiusque modi).

culcita, ae f Madras. culex, icis m Myg.

culīna, ae f Køkken; Kost, Spise.

cul(l)eus, i m Lædersæk.

culmen, inis n Top, Tinde; Tag; Mønning.

culmus, i m Halmstraa; Halm; Straatag. culpa, ae f Brøde, Skyld, sum in culpa er skyldig.

culpo 1 dadler; skyder Skylden paa. cultellus, i m lille Kniv.

culter, tri m Kniv.

cultio, ionis f Dyrkning.

cultor, oris m Dyrker; Landmand; Be-

boer: Ven (af).

cultūra, ae f Dyrkning, c. potentis amici ærbødig Omgang med; Agerdyrkning: Uddannelse.

cultus, us m Dyrkning; plur, dyrkede Marker; Pleje; Uddannelse; c. litterarum ivrig Beskæftigelse med; Tilbedelse: Hyldest; Levemaade; Kultur; (ogsaa plur.) Yppighed, Luksus; Dragt; Pynt.

cultus, a, um dyrket, bearbeidet, -a. orum n plur. bebygget Land; kultiveret,

dannet; pyntet.

culullus, i m Pokal. cūlus, i m Bagdel.

cum præp. med abl. med, sto, facio cum aliquo holder med en; sammen med; samtidig med; mereo cum aliquo gør Krigstjeneste under en; (om ledsagende Omstændigheder) under, med. multis cum lacrimis under, cum bona pace i god Ro og Mag; cum eo, ut paa

den Betingelse, at.

cum conj. (følgende Regler gælder i Alm i klassisk Sprogbrug:) med indic. dengang da (perf.); siden, multi sunt anni, cum ego vos delegi; naar, saa ofte som; idet; medens (om Tid); da pludselig (stærkt betonet); - med conj. dengang da (imperf. eller plusq.); da (om Grunden, = fordi); skønt; medens derimod (ved Modsætning); — cum ... tum baade - og, ikke alene - men ogsaa; cum primum saa snart som; cum maxime ganske særlig.

cumba, ae f Baad, Jolle. cumera, ae f Kornkiste. cuminum, i n Kommen.

cumprimis (= cum primis) adv. se primus, prior.

cumque = et cum.

cumque adv. til enhver Tid.

cumulātus, a, um forøget; rigelig; fuldkommen.

cumulo 1 ophober; fylder; overvælder (med); forøger; sætter Kronen paa.

cumulus, i m Dynge; Tilvækst; Højdepunkt.

cūnābula, ōrum n plur. Vugge; Hjemstavn.

cūnae, ārum f plur. Vugge.

cunctābundus, a, um tøvende.

cunctans, ntis tøvende; langsom; sejg. cunctātio, ionis f Tøven.

cunctator, oris m Nøler.

cunctor 1 nøler, nøler med; er ubeslutsom.

cunctus, a, um al, hel, plur. alle som en.

cuneātim adv. kileformet.

cuneātus, a, um kileformet tilspidset. cuneo 1 forsyner med Kiler.

cuneus, i m Kile; Pløk; kileformet

Slagorden, c. facio, do danner; kile- div) lader; leder, fører Kommandoen formet Afdeling af Siddepladser.

cuniculus, i m underjordisk Gang,

Mine.

cunnus, i m kvindelig Kønsdel. cunque adv. = cumque.

cūpa, ae f Tønde.

cūpēdia, ae f Slikmundethed.

cupiditas, ātis f Begærlighed, Lyst; Lidenskab: Ærgerrighed; Herskesyge; Gridskhed; Begejstring; Partiskhed.

cupīdo, inis f Begærlighed; Lidenskab;

Ærgerrighed.

cupidus, a, um begærlig, ivrig (efter); lidenskabelig; havesyg; hengiven; par-

tisk: adv. med Glæde.

cupiens, entis ivrig, cupientissimā plebe efter Folkets indtrængende Ønske. cupio, cupīvi (cupii), cupītum 3 begærer; ønsker; alicui c. er venligsindet over for en.

cupresseus, a, um af Cyprestræ.

cupressus, i f (abl. ogsaa cupressu) Cypres.

cūr adv. hvorfor, non est cur, quid

est cur Grund til at.

cūra, ae f Omhu, Omsorg, c. habeo alicuius rei drager Omsorg for noget, mihi est curae er Genstand for min Omsorg; Interesse, c. publica for Politik; Bekymring; Pleje; Ledelse, Opsyn; Stilling, Virksomhed; Studium; Nysgerrighed; Kærlighed, iuvenum publica cura fælles Sværmeri; Yndling.

 $cur\bar{a}l(l)ium$, i n = corallium.

cūrātio, iōnis f Pleje; Omsorg; Besørgelse; Ledelse, in c. regni sum er Rigsforstander; Kurmetode, Behandling.

cūrātor, ōris m Opsynsmand, Leder; c. negotiorum Forretningsfører; mynder (for sindssyge og Ødelande).

cūria, ae f Kurie, en af de Afdelinger, hvori det romerske Folk var delt fra de ældste Tider; Forsamlingssted for Kurierne; Raadhus; Senatsforsamling.

cūriātus, a, um hørende til Kurierne, comitia c. i hvilke der stemtes efter

Kurier.

cūrio, ionis m Kurieforstander, c. maximus øverste.

cūriōsitas, ātis f Videbegærlighed.

cūriōsus, a, um omhyggelig; opmærk-

som; videbegærlig.

cūro 1 sørger for, cura ut valeas lev vel, praeceptum diligenter c. opfylder: (om Penge) lader udbetale; bryder mig om; besørger; prodigia c. soner; (med gerun-

corpus c. plejer; helbreder.

curriculum, i n Rendebane; Væddeløb; Omløb; Vogn (til Væddekørsel).

curro, cucurri, cursum 3 løber; iler; seiler.

currus, us m Vogn; Strídsvogn, Triumfvogn; Triumf; Spand.

cursim adv. i Løb.

cursito 1 løber frem og tilbage. curso 1 løber frem og tilbage.

cursor, ōris m Løber.

cursus, us m Løb; Væddeløb; Omløb; Fart; Overfart; Kurs; c. exspecto gunstig Vind; Bane; Gang; c. vivendi Livsretning.

curto 1 afkorter.

curtus, a, um forkortet; mulus c. kastreret; lemlæstet (omskaaret); res c.

ringe Formue.

curūlis, e hørende til en Vogn, equi c. Væddeløbsheste, sella c. (elfenbenssmykket) Embedsstol: magistratus c., aedilis c. som betjener sig af en saadan Stol.

curvamen, inis n Krumning. curvātūra, ae f Krumning.

curvo 1 krummer, bøjer.

curvus, a, um krum; krumbøjet; hvælvet; hul; bølgende.

cuspis, idis f Spids; Kastespyd; Tre-

custodia, ae f Bevogtning; Omsorg; Vagt; Vagtpost, Post; Besætning; Fængsel; c. suae religionis Overholdelse af sin Ed.

custodio 4 bevogter, vogter, c. ab beskytter mod; overholder; gemmer; holder

fangen.

custos, odis m og f Bevogter, Vogter, plur. Vagt; Opsynsmand; Hovmester; Drabant; Fangevogter.

cutis, is f Hud, c. curo gør mig til

gode.

cyathus, i m lille Bæger, statuor ad c. bliver Mundskænk; Øseske.

cybaea, ae f (navis) Transportskib. cyclicus, a, um — scriptor en af de Digtere, der havde behandlet hele den Sagnkreds, der knyttede sig til den trojanske Krig.

cycnus, i m Svane.

cymba, ae f = cumba.

cymbalum, i n Malmbækken.

cymbium, i n Drikkekar. cynicus, i m Kyniker.

cynocephalus, i m hundehovedet Abe.

cyparissus, i f = cupressus.

D

d = diem i a. d. = ante diem;D = 500.

dactylicus, a, um daktylisk.

dactylus, i m Daktyl (- - -).

Daedalus, i m Kunstner, der byggede Labyrinten paa Kreta; -us, a, um kunstfuld, snild.

dāma, ae f Gemse (Daadyr, Raadyr?). damnātio, iōnis f Domfældelse. damnātōrius, a, um fordømmende.

damno 1 dømmer, damnari voti dømmes til sit Løfte, d. v. s. til at opfylde sit Løfte (ved at faa det dertil knyttede Ønske opfyldt), se sit Ønske opfyldt; fordømmer; domfælder; faar domfældt; dømmer skyldig i; forkaster; misbilliger; damnatus alicui indviet til en.

damnösus, a, um skadelig; fordærvelig, damnose bibo over alle Bredder.

damnum, i n Tab; Skade, d. accipio, facio lider; Fejl; Pengebøde; Nederlag. daps, dapis f (mest plur.) Offermaaltid; Maaltid, Spise, Ret.

datio, ionis f det at give; Ret til at

bortgive.

dē præp. med abl. bort, ned fra; fra; af; om; (om Tid) henved; straks efter; endnu i Løbet af, multa de nocte endnu i den dybe Nat; diem de die differo fra Dag til Dag; paa Grund af; med Hensyn til; de mea sententia efter; de integro paa ny, de improviso uformodet.

dea, ae f Gudinde. dealbo 1 hvidter. dearmo 1 afvæbner. dēbacchor 1 raser.

dēbellātor, ōris m Besejrer.

dēbello 1 kæmper til Ende; udkæmper;

besejrer fuldstændigt.

dēbeo 1 skylder, debentes, ium m plur. Skyldnere; (foran infin.) bør, skal, maa, har at takke for, maa (om logisk Konsekvens); er bestemt til; pass. er hjemfaldet til.

dēbilis, e lam; kraftløs; skrøbelig,

svag.

debilitas, ātis f Lamhed; Kraftløshed;

Svaghed.

 $d\bar{e}bilit\bar{a}tio$, $i\bar{o}nis\ f$ Lammelse, $d.\ animi$ Modløshed.

dēbilito 1 lammer; svækker; nedslaar, debilitor lacrimis overvældes af.

 $d\bar{e}bitio$, $i\bar{o}nis$ f det at skylde.

dēbitor, ōris m Skyldner; (med gen.) som har en at takke for.

dēbitum, i n Gæld; det, der skyldes. dēbitus, a, um skyldig; fortjent; bestemt; hiemfaldet til.

dēcanto 1 afsynger; aflirer; holder op

med at synge.

dēcēdo, cessi, cessum 3 drager bort fra; drager bort; gaar bort fra, d. foro opgiver offentlig Virksomhed, d. praesidio forlader min Post; kommer bort fra; d. alicui gaar af Vejen for en; staar tilbage for; (de vita) gaar bort; forsvinder; afstaar; opgiver; aqua d. falder; sol d. gaar ned.

decem num. card. ti.

December, bris, bre som hører til den tiende (senere den tolvte) Maaned; December (mensis) December.

decempeda, ae f Maalestang paa ti

Fod

decempedātor, ōris m Landmaaler.

decemplex, plicis tifoldig.

decemscalmus, a, um forsynet med ti Aaretolde.

decemvir, i m Medlem af et Timands-kollegium.

decemvirālis, e Timands-.

decemvirātus, us m Timandsembedet. decens, ntis sømmelig; yndefuld.

dēcerno, crēvi, crētum 3 afgør, træffer Afgørelse, armis ved Kamp; bestemmer; antager for sikkert; erklærer mig for; stemmer for; anviser; beslutter.

dēcerpo 3 afplukker, decerptus ex mente divina udstrømmet fra; tilegner mig; nyder; forringer.

dēcertātio, iōnis f Afgørelse (ved

Kamp).

 $d\bar{e}certo$ 1 kæmper afgørende; kæmper $d\bar{e}cessio$, $i\bar{o}nis$ f Bortgang; Formindskelse.

dēcessus, us m Bortgang; d. aestus Aftagen.

decet, decuit — 2 klæder; sømmer sig.
 dēcido, cidi — 3 falder ned; synker;
 falder i; styrtes; a spe d. skuffes i.

dēcīdo, cīdi, cīsum 3 afskærer; afgør;

affinder mig.

deciē(n)s adv. num. ti Gange.

decimānus, a, um hørende til den tiende, ager d. tiendepligtig; -us, i m Tiendeforpagter, -a, ae f Tiendeforpagterens Kone; porta d. den Port i Leiren, der vendte bort fra Fjenden (hvor Legionens tiende Kohorte laa).

decimus, a, um num. ord. tiende; -a, ae f Tiendedel, Tiende; -um adv. for

tiende Gang.

dēcipio, cēpi, ceptum 3 narrer; viā d. tager feil af; faar til at glemme, pass. bringes til at glemme.

dēcīsio, iōnis f Afgørelse.

dēclāmātio, ionis f Taleovelse; hul Deklamation.

dēclāmātörius, a, um skoleagtig (i Retning af Veltalenhed).

dēclāmito 1 holder Taleøvelser, causas d. over Retstilfælde.

declamo 1 øver mig i Talekunsten; buldrer løs; foredrager.

dēclārātio, iōnis f Tilkendegivelse. dēclāro 1 betegner; tilkendegiver, viser; belvser: udraaber.

dēclīnātio, ionis f Bøjning; Utilbøje-

lighed.

dēclīno 1 bøjer af, ictum d. parerer; vender mig bort fra; afviger fra; søger at undgaa; in Pholoen d. vender min Tilbøielighed til.

dēclīvis, e skraanende; -e, is n stejlt

Sted.

dēclīvitas, ātis f Skraaning. dēcoctor, ōris m Ødeland.

dēcollo 1 halshugger.

decolor, oris farvet; brunet; vanartet. decoloro 1 farver, mare d. farver rødt. dēcondo — 3 begraver.

dēcoquo, coxi, coctum 3 afkoger, pass. gaar til Spilde; koger mør; destillerer

min Formue.

decor, ōris m Anstand; Skønhed.

decoro 1 smykker; hædrer.

decorus, a, um passende; sømmelig, værdig; smuk; straalende; palaestra d. anstandsforlenende.

decrepitus, a, um affældig.

decresco, crevi, cretum 3 aftager. dēcrētōrius, a, um afgørende.

dēcrētum, i n Beslutning (særlig af en Øvrighed), decreto (abl.) sto retter mig efter; Læresætning.

decum... = decim...

dēcumbo, cubui — 3 ligger syg; bukker under.

decuria, ae f Afdeling paa (oprind.) 10 (særlig inden for Rytteriet); Afdeling.

decuriatio, ionis f Inddeling i Afdelinger paa ti.

decurio, ionis m Anfører for en Rytterafdeling; Byraadsmedlem.

decurio 1 inddeler i Afdelinger (op-

rind. paa ti).

dēcurro, (cu)curri, cursum 3 løber ned; løber; strømmer; strømmer over; iler; rejser; sejler; holder Øvelse; tager min Tilflugt; eo d. kommer til det Resultat; gennemløber; udholder til Enden.

dēcursio, ionis f Overfald; Manøvre. dēcursus, us m Løben ned; Nedløb; Manøvrering, Eksercits; Gennemløben

(af en Bane).

dēcurtātus, a, um lemlæstet.

decus, oris n Glans; Herlighed; Smykke; Ære, Dyd; (plur.) glimrende Bedrifter.

dēcutio, cussi, cussum 3 slaar ned; fierner; alicui aliquid d. fratager en noget

dēdecet, decuit — 2 sømmer sig

ikke.

dēdecoro 1 bringer Skam over:

dēdecus, oris n Vanære, per d. paa vanærende Maade; Skam; skændig Handling; Last.

dēdicātio, ionis f Indvielse.

dēdico 1 indvier, Junonem d. indvier et Tempel til; angiver ved Skatteansættelse.

dēdignor 1 afviser, forsmaar. dēdisco, didici — 3 glemmer.

dēditicius, a, um som har overgivet sig; Fange, Undersaat.

dēditio, ionis f Overgivelse, venio in d. overgiver mig.

dēditus, a, um hengiven (til), eo d.

rettet opmærksomt herpaa. dēdo, dēdidi, dēditum 3 overgiver. udleverer; viser til; hengiver til, deditā

operā med Forsæt. $d\bar{e}doceo - 2$ faar en til at glemme;

vænner af med.

dēdūco, duxi, ductum 3 fører ned, equitem ad pedem d. lader afsadle: fører i Søen; trækker ned, vela d. udfolder; fører bort; colonos d. bosætter; grundlægger; bringer til Frafald; forleder: trækker fra; afleder; fører frem; milites d. (ogsaa) trækker til mig; fører hen til; fører, bevæger til; bringer i; ledsager; spinder; udarbejder omhyggeligt.

deductio, ionis f Fordrivelse; Fradrag;

Indkvartering.

dēductor, oris m Ledsager af en Embedsansøger.

deerro 1 farer vild.

dēfatīgātio, ionis f Udmattelse.

dēfatīgo 1 udmatter.

defectio, ionis f Frafald; d. solis For-

mørkelse; Aftagen, d. animi Modløshed: Udmattelse.

dēfectus, us m Aftagen; Formørkelse.

defectus, a, um svækket.

dēfendo, ndi, nsum 3 støder bort; forsvarer mig mod; holder borte; afværger, bellum d. fører Forsvarskrig; forsvarer, ab imod; forsvarer mig; paastaar; paaviser; udfører.

dēfensio, ionis f Afværgelse; Forsvar;

Forsvarsskrift.

dēfensito 1 plejer at forsvare. dēfenso 1 forsvarer; forsvarer mig. dēfensor, ōris m Afværger; Forsvarer.

defero, tuli, latum, ferre 3 bærer, bringer ned, castra in viam d. forlægger til, in undas deferor styrter ned i; styrter ned; bærer, bringer bort, navis defertur forslaas; fører med mig; fører, pass: kommer, kommer (i); pecuniam in aerarium indbetaler i; tilbyder; overdrager; tildeler; crimen d. forebringer; bringer til Torvs; melder; nomen alicuius d. indstævner; anklager.

dēfervesco, ferbui (fervi) − 3 raser ud. dēfessus, a, um udmattet, afkræftet.

dēficio, fēci, fectum 3 falder fra, ad aliquem d. gaar over til en; svigter, deficior ab mangler; sol d. formørkes, mare d. ebber ud: slipper op, er utilstrækkelig; svækkes, formindskes, animus d. Modet synker eller: jeg mister Bevidstheden; dør.

dēfīgo, fixi, fixum 3 rammer, slaar ned, pass. fæster mig; borer i, borer ned, in cogitatione defixus hensunken i; retter mod; nagler til Stedet; ind-

prenter mig dybt.

dēfingo, finxi, fictum 3 skildrer liv-

agtigt.

dēfinio 4 begrænser; bestemmer; definerer; indskrænker.

dēfīnītio, iōnis f Bestemmelse. dēfīnītīvus, a, um forklarende.

dēfīnītus, a, um bestemt. dēfīo — fieri mangler.

dēflagrātio, ionis f Opbrænding. deflagro 1 brænder ned; brænder op; raser ud.

dēflecto, flexi, flexum 3 bøjer bort; vender, drejer bort, novam viam d. anlægger i en ny Retning.

dēfleo, flēvi, flētum 2 begræder; for-

tæller med Taarer.

dēfloresco, florui — 3 afblomstrer.

dēfluo, fluxi — 3 flyder ned, ud; svømmer ned; sejler ned; glider ned; vestis d. bølger ned, toga d. hænger slapt ned; derfra; dernæst.

flyder bort; salutatio defluxit er forbi: svinder bort, forsvinder; stikker af; gaar over til; tilfalder.

dēfodio, fōdi, fossum 3 me d. "begraver"; opgraver. nedgraver:

dēformātio, ionis f Nedværdigelse. dēformis, e vanskabt; hæslig, grim; vanærende; vanæret.

deformitas, ātis f Hæslighed.

deformo 1 udformer; skildrer; gør hæslig; skæmmer; vanærer.

dēfraudo 1 bedrager.

dēfrēnātus, a, um tøjlesløs.

defrico, fricui, fricatum (frictum) 1 afgnider; gennemhegler.

dēfringo, frēgi, fractum 3 afbryder.

dēfugio, fūgi — 3 flygter bort; søger undgaa.

dēfunctus, a, um hedengangen. dēfundo, fūdi, fūsum 3 udgyder.

dēfungor, functus sum 3 bliver færdig med; overstaar; nøjes med; (om Embeder) beklæder; vitā d. vandrer heden. degener, eris vanslægtet, vanartet.

dēgenero 1 vanslægter, udarter; ned-

værdiger.

 $d\bar{e}go - 3$ henlever; lever. dēgravo 1 trykker ned; nedbøjer.

degredior, gressus sum 3 gaar ned: gaar bort.

dēgusto 1 smager paa; smager; prøver; aliquid speculae ex sermone d.

øser en Smule Haab; strejfer. dehinc adv. herefter; fra nu af; der-

næst. dehisco - 3 gaber, aabner mig. dehonestāmentum, i n Vanære.

dehonesto 1 vanærer.

dehortor 1 fraraader. deicio, iēci, iectum 3 kaster ned, equum in viam d. tvinger ned paa; lader falde ned; styrter, river, skyder ned, pass. styrter ned; kaster bort; slaar til Jorden, caput d. slaar til Jorden, afhugger; fordriver, pass. (om Skibe) for-

slaas; holder borte; vender bort; fjerner; fortrænger; styrter. deiectio, ionis f Fordrivelse (fra en

Ejendom); Diarrhé.

dēiectus, us m Nedstyrtning; Skraaning, Fald, collis lateris deiectus habebat skraanede jævnt ned til alle Sider.

dēiectus, a, um lavtliggende; modløs. dein (digt. ogsaa enstavelses) = deinde. deinceps (digt. ogsaa tostavelses) adv. i Rækkefølge, umiddelbart efter hinanden. deinde (digt. ogsaa tostavelses) adv.

dēlābor, lapsus sum 3 glider ned; svæver ned; flyder ned; flyder; kommer ind i, til; hælder til.

dēlāmentor 1 jamrer over.

dēlasso 1 udmatter.

dēlātio, ionis f Angivelse.

dēlātor, ōris m Angiver.

dēlectāmentum, i n Adspredelse.

dēlectātio, ionis f Fornøjelse.

dēlecto 1 glæder, pass. glæder mig. dēlectus, us m Udvalg; Valg; Udskrivning, d. habeo holder.

dēlēgātio, ionis f Betalingsanvisning, d. res non recipit taaler ikke Henvisning til en anden.

dēlēgo 1 henviser; giver Anvisnin

paa; tilskriver.

dēlēnīmentum, i n beroligende Middel: Lokkemiddel.

dēlēnio 4 formilder; vinder.

dēleo, lēvi, lētum 2 ødelægger, tilintetgør, bellum d. gør en Ende paa.

dēlīberābundus, a, um i Færd med at

overveie.

dēlīberātio, ionis f Overvejelse, res habet d. fortjener.

dēlīberātor, ōris m Overvejer.

dēlīberātus, a, um afgjort.

dēlībero 1 overvejer; raadspørger; beslutter mig til.

dēlībo 1 nipper til; nyder (i smaa Partier); borttager.

dēlibro 1 afbarker.

dēlibūtus, a, um besmurt.

dēlicātus, a, um henrivende; yppig; magelig; sanselig; forvænt.

dēliciae, ārum f plur. Nydelse; Luksus; Fryd, Glæde, aliquem in d. habeo har min Lyst i en.

dēlictum, i n Fejltrin.

dēligo 1 fastbinder, binder.

dēligo, lēgi, lectum 3 afplukker; udvælger, vælger; fjerner.

 $d\bar{e}l\bar{i}ni \dots = deleni \dots$

dēlinguo, līgui, lictum 3 fejler.

dēliquesco, licui — 3 smelter. dēlīrātio, ionis f Forrykthed, Taabe-

dēlīro 1 er forrykt, quicquid delirant reges alt, hvad Konger begaar i deres Afsind.

dēlīrus, a, um forrykt.

dēlitesco, litui — 3 skiuler mig.

dēlītigo 1 buldrer løs.

delphīn, īnis m og delphīnus, i m Delfin.

dēlūbrum, i n Helligdom. dēlūdo, lūsi, lūsum 3 narrer. dēmando 1 betror.

dēmens, ntis afsindig; taabelig. dementia, ae f Afsind; Taabelighed.

demereo 2 vinder for mig.

dēmergo, mersi, mersum 3 nedsænker; dvkker ned; begraver i Bølgerne; borer i Sænk; nedtrykker.

dēmeto, messui, messum 3 afhøster; afskærer.

dēmigrātio, iōnis f Udvandring. dēmigro 1 udvandrer.

dēminuo 3 formindsker; forringer; tager fra; skiller mig af med; me d. eller pass, capite indskrænkes i eller mister mine borgerlige Rettigheder.

dēminūtio, ionis f Formindskelse; d. capitis Indskrænkning i eller Tab af mine borgerlige Rettigheder; Ret til at bortsælge, hvad man vil.

dēmīror 1 undrer mig meget over.

dēmissio, ionis f Nedsænkning, d. animi Modløshed.

dēmissus, a, um nedsænket, in obscuro i fuldstændig Ubemærkethed; nedhængende; hængende; dybtliggende; lav; dæmpet; jævn; modløs.

dēmītigo 1 formilder.

dēmitto, mīsi, missum 3 sender ned; lader gaa ned; sænker ned, sænker; me d. begiver mig ned, drager ned, firer mig ned, strømmer ned; castra d. forlægger; (om Tøjet) lader falde ned; gladium d. borer ned; nedtrykker; animum d. eller me animo d. lader synke; me in causam d. indlader mig paa; befrier fra; demittor ab nedstammer fra,

dēmiurgus, i m højeste Øvrighed i

nogle græske Stater.

dēmo, dempsi, demptum 3 aftager; borttager, caput gladio d. afhugger; dempto auctore uden Hensyn til Anstifteren, dempto fine uden Ende.

dēmōlior 4 nedriver; tilintetgør. dēmolītio, ionis f Nedrivning. dēmonstrātio, ionis f Fremstilling. demonstro 1 viser; forklarer; fortæller,

omtaler; beviser.

demorior, mortuus sum 3 dør bort. demoror 1 opholder; sinker; Teucros armis d. afholder fra Kamp; arma d. sinker Kampen.

dēmoveo, movi, motum 2 bringer bort, hostes gradu fra Stillingen; fjerner; fordriver; fortrænger.

dēmūgītus, a, um opfyldt af Brøl. dēmulceo, mulsi, mulctum 2 klapper. dēmum adv. endelig; først; just; tum d. først nu. omsider.

dēmurmuro 1 fremmumler.

dēnārius, a, um indeholdende ti hver, nummus d. Denar, Sølvmønt paa 10 (siden 16) As, c. 65 Øre; -ius, i m Denar, ad d. solvo i Denarer.

dēnarro 1 fortæller udførligt. dēnato 1 svømmer ned.

dēnego 1 nægter bestemt.

dēni, ae, a num. distr. ti til hver;

hver ti.

dēnique adv. til sidst; kort sagt; endelig; overhovedet; først, multo d. die først langt hen paa Dagen.

dēnōmino 1 benævner.

dēnormo 1 gør uregelmæssig.

dēnoto 1 betegner tydeligt; udpeger;

sigter til.

dens, dentis m Tand; Spids; d. eburneus (eller Indus) Elfenben.

denseo — 2 fortætter; opstiller tæt;

lader følge tæt.

denso 1 gør tæt; stiller tæt sammen. densus, a, um tæt, tyk, litus d. med dybt Sand, plaga d. med tætte Masker; følgende tæt efter hinanden; uafbrudt.

dentātus, a, um tandforsynet; glattet

med en Tand

 $d\bar{e}n\bar{u}do$ 1 blotter; aabenbarer; udplyndrer.

dēnuntiātio, ionis f Forkyndelse; Er-

klæring.

dēnuntio 1 forkynder; erklærer; befaler; truer med; alicui testimonium d. opfordrer en til at fremkomme med et Vidneudsagn, ligesaa testibus d.

dēnuo adv. paa ny. deonero 1 aflæsser.

deorsum eller deorsus adv. ned ad;

sursum d. op og ned.

dēpaciscor, pactus sum 3 betinger mig; slutter Overenskomst; honestissimo (periculo) d. indlader mig med.

dēpasco, pāvi, pastum 3 lader af-

græsse; afgræsser, fortærer.

dēpascor, pastus sum 3 fortærer. dēpeciscor, pectus sum 3 = depaciscor.

dēpecūlātor, ōris m Udplyndrer.

depeculor 1 udplyndrer.

dēpello, puli, pulsum 3 støder ned; driver ned; driver bort; viser fra mig; afværger; fordriver; fjerner; vænner fra.

dēpendo, pendi, pensum 3 betaler. dēperdo, perdidi, perditum 3 mister. depingo, pinxi, pictum 3 afmaler;

skildrer.

dēplango, planxi — 3 jamrer over. dēplōrātio, iōnis f Jamren over.

dēploro 1 jamrer; jamrer over; op-

giver.

dēpōno, posui, positum 3 lægger ned; nedlægger; lægger bort, sitim d. stiller; bringer i Sikkerhed; gemmer; betror; opgiver; depositus (ogsaa) død, døende. dēpopulātio, iōnis f Plyndring.

dēpopulor 1 hærger, plyndrer; perf. partic. undertiden passiv Betydning.

dēporto 1 bringer ned; fører bort; hiemfører.

dēposco, poposci — 3 forlanger indtrængende; betinger mig; kræver udleveret; mihi aliquem d. udfordrer til Kamp.

dēpositus se depono.

dēprāvātio, ionis f Fordrejelse; Fordærvelse.

dēprāvātus, a, um fordærvet.

dēprāvo 1 fordærver.

dēprecātio, iōnis f Bøn (om Afvendelse), Forbøn; Bøn om Tilgivelse (for); d. deorum Bøn til Guderne.

dēprecātor, ōris m en, som søger at afværge noget ved Forbøn eller gaar i

Forbøn for en; Fortaler.

dēprecor 1 søger at afvende ved Bønner; beder mig fri for; undskylder mig (med); beder om Skaansel for; bønfalder.

dēprehendo, ndi, nsum 3 griber; navem d. opbringer; overrasker; erkender. dēprehensio, iōnis f Opdagelse.

 $d\bar{e}$ prendo, ndi, nsum 3 = deprehendo. $d\bar{e}$ pressus, a, um lav, lavtliggende.

dēprimo, pressi, pressum 3 trykker ned; in ludum deprimor tvinges ind i; borer i Sænk; graver ned; undertrykker; dæmper.

dēproelior 1 udkæmper en Kamp. dēprōmo, prompsi, promptum 3 fremtager: laaner.

dēpropero 1 skynder mig med; coronas

d. skynder mig at flette.

dēpugno 1 kæmper paa Liv og Død. dēpulsio, iōnis f Afværgelse.

dēque se susque.

dērectus se directus.

dērelinquo, līqui, lictum 3 forlader ganske, lader i Stikken.

dērīdeo, rīsi, rīsum 2 udler.

dērīdiculus, a, um fuldstændig latterlig. dērigesco, rigui — 3 bliver ganske tiv.

dēripio, ripui, reptum 3 river ned; river bort; river af; de auctoritate alicuius d. formindsker.

dērīsor, ōris m Spotter.

dērīsus, us m Forhaanelse; Spot. dērīvātio, ionis f Afledning.

dērīvo 1 afleder; leder bort. dērogo 1 tager fra; frakender.

dēruo, rui, rutum 3 kaster ned, d. cumulum de laudibus eius berøver ham hans største Ros.

dēruptus, a, um stejl; -a, orum n

plur. Afgrunde.

dēsaevio 4 raser vældigt; raser ud. descendo, ndi, nsum 3 stiger ned; gaar ned; kommer ned; sænker mig; d. in (ad) indlader mig paa, nedlader mig til.

descensus, us m Nedstigning.

descisco, scīvi (scii), scītum 3 falder

fra; tjerner mig (fra).

descrībo, scrīpsi, scriptum 3 afskriver; tegner; skildrer; betegner; bestemmer; fastsætter; paalægger; fordeler; inddeler. descriptio, iōnis f Kopi; Plan; Beskrivelse; Fordeling; Inddeling.

dēseco, secui, sectum 1 afskærer.

dēsero, serui, sertum 3 forlader; lader ligge udyrket; forsømmer; opgiver; svigter; deserterer.

dēsertor, ōris m Flygtning; Forræder. dēsertus, a, um øde, -a, ōrum n plur. øde Steder; forladt.

dēservio 4 tjener ivrigt; ofrer mig helt

dēses, idis uvirksom.

dēsideo, sēdi — 2 sidder uvirksom dēsīderābilis, e ønskelig; uforglemmelig.

dēsīderātio, ionis f Savn.

dēsīderium, i n Længsel; in d. sum længes efter eller: er Genstand for Længsel; Savn; Trang (til); "Skat".

dēsīdero 1 længes efter; savner; perpaucis desideratis, quin omnes caperentur idet der kun manglede ganske faa i, at: mister.

dēsidia, ae f Uvirksomhed.

dēsidiosus, a, um uvirksom; slappende.

dēsīdo, sēdi — 3 synker ned; forfalder. dēsignātio, iōnis f Indretning, Anordning.

dēsignātor, ōris m Kampdommer;

Bedemand.

dēsigno 1 afgrænser; udpeger; betegner; luxuriam d. røber; fremstiller; anordner; bestemmer til; designatus som er valgt til et Embede, men endnu ikke har tiltraadt det, fremtidig; anordner; bevirker.

dēsilio, silui, sultum 4 springer ned. dēsino, sii, situm 3 hører op med; ender.

dēsipio — — 3 er afsindig.

dēsisto, stiti, stitum 3 afstaa fra; holder op med.

dēsolātus, a, um forladt; øde.

dēsolo 1 lader ene.

despecto 1 ser ned paa; (om højtliggende Steder) behersker.

despectus, us m Udsigt. desperanter adv. haabløst.

despērātio, iōnis f Fortvivlelse; Opgiven (af en syg).

despērātus, a, um fortvivlet.

despēro 1 opgiver Haabet, de se, sibi med Hensyn til sig selv; opgiver Haabet om, desperatis rebus i den fortvivlede Stilling; opgiver.

despicātus, a, um ringeagtet. despicientia, ae f Ringeagt.

despicio, spexi, spectum 3 ser ned paa; foragter; ser bort.

despolio 1 udplyndrer; berøver.

despondeo, spondi, sponsum 2 lover højtideligt; mihi aliquid d. betinger mig noget; forlover; mister.

despūmo 1 afskummer; hører op at

despuo — 3 spytter ud.

destillātio, iōnis f Neddryppen; Snue. destillo 1 drypper (ned).

destinātio, ionis f Bestemmelse.

destino 1 befæster; bestemmer, ex destinato forsætligt; sigter efter, -um, i n Maal; mihi aliquid d. udser mig noget til Købs.

destituo 3 stiller hen, stiller; lader

tilbage; lader i Stikken; narrer.

destitūtio, ionis f Svigten.

destitūtus, a, um forladt; berøvet. destringo, strinxi, strictum 3 trækker af, gladium d. drager; strejfer.

destruo, struxi, structum 3 nedriver; tilintetgør.

dēsūdo 1 anstrenger mig.

dēsuēfacio, fēci factum 3 afvænner.

dēsuētūdo, inis f Uvanthed.

dēsuētus, a, um uvant; afvænnet med.

dēsultor, oris m Kunstrytter.

dēsultōrius, a, um hørende til en Kunstrytter; -us, i m (underf. equus) en Kunstrytters Hest.

dēsum, fui, esse mangler, fattes; tager ikke Del i; svigter; forsømmer; non desum, quin lader det ikke mangle paa, at.

desumo, sumpsi, sumptum 3 udtager. desuper adv. ovenfra.

dēsurgo, surrexi, surrectum 3 staar op fra.

desve... = desue...

dētego, texi, tectum 3 afdækker, berøver Taget; blotter; aabenbarer.

dētendo, ndi, nsum 3 afspænder; af-

bryder.

dētergeo, tersi, tersum 2 aftørrer; "stryger"; bortjager; renser; afbrækker. dētergo, tersi, tersum 3 = detergeo. dēterior, ius comp. ringere.

dētermino 1 afgrænser.

dētero, trīvi, trītum 3 afgnider; for-

dēterreo 2 afskrækker; afværger. dēterrimus, a, um superl. til deterior. dētestābilis, e afskyelig.

dētestātio, ionis f Forbandelse.

dētestor 1 ønsker ned (over); forbander, afskyr, detestandus afskyelig; afviser; dētestātus (pass. Betydn.) (digt.) afskyet.

dētineo, tinui, tentum 2 afholder, hindrer; holder tilbage, opholder; fasthol-

der; fængsler; beskæftiger.

dētondeo, tondi, tonsum 2 afklipper. dētono, tonui — 1 aftordner, raser ud. dētorqueo, torsi, tortum 2 drejer, vender bort; afleder; fordrejer; krummer.

detract... = detrect...

dētractio, ionis f Borttagelse.

dētraho, traxi, tractum 3 trækker ned; trækker af; fradrager; afriver; slæber, fører bort (fra); fjerner; fratager; forringer; unddrager.

dētrectātio, iōnis f Vægring. dētrectātor, ōris m Nedsætter.

dētrecto 1 nedsætter; vægrer mig ved. dētrīmentōsus, a, um meget skadelig. dētrīmentum, i n Tab, d. facio lider;

Nederlag.

dētrūdo, trūsi, trūsum 3 støder ned; støder bort; støder af; driver, bringer bort (fra); fordriver; comitia d. forhaler (med Magt).

dētrunco 1 afhugger; arborem d. kap-

per; lemlæster.

dēturbo 1 driver, kaster ned; driver bort; fordriver, d. aliquem de mente berøver.

deunx, ncis m $^{11}/_{12}$ As.

deūro, ussi, ustum 3 afbrænder; afsvider.

deus, i m Gud; di meliora (underf. ferant) det forbyde Guderne! deūtor — 3 mishandler.

dēvasto 1 ødelægger fuldstændigt. dēveho, vexi, vectum 3 fører, bringer ned; fører, bringer bort, pass, sejler.

dëvelo afslører, blotter.

dēvenio, vēni, ventum 4 gaar ned; kommer (til).

deversor 1 tager ind.

 $d\bar{e}vers\bar{o}rium$, i n Herberg; Tilflugtssted.

dēverticulum, i n Herberg.

dēverto, verti, versum 3 og dervertor — 3 drejer af; gør en Afstikker; tager ind i; tager min Tilflugt til.

dēvexus, a, um sænkende sig ned, -um, i n Skraaning; amnis d. strømmende ned, aetas d. tiltagende; ad otium d. stundende mod.

davinaio vinai vinatu

dēvincio, vinxi, vinctum 4 omvinder; binder, devinctus studiis fængslet af; tvinger til Lydighed; me scelere d. gør mig skyldig i; vinder; forpligter.

dēvinco, vīci, victum 3 besejrer fuldstændigt, bella devicta sejrrigt tilende-

bragte.

dēvītātio, ionis f Undgaaelse.

dēvīto 1 undgaar.

dēvius, a, um afsides beliggende, -a, ōrum n plur. Sideveje; afsides boende; ustadig.

dēvoco 1 kalder ned, bort; indbyder;

sætter paa Spil.

dēvolo 1 flyver ned, bort; iler ned.

dēvolvo, volvi, volūtum 3 vælter ned; pass. styrter ned, synker ned; lader strømme.

dēvoro 1 opsluger; sluger; ødelægger; undertrykker; søger.

 $d\bar{e}vort...=devert...$

dēvotio, ionis f Opofrelse; Forbandelse.

dēvotus, a, um forbandet; hengiven.
 dēvoveo, vōvi, vōtum 2 indvier (til Guderne); forbander; hengiver.

dextella, ae f (dem. af dextra) (lille)

høire Haand.

dexter, t(e)ra, t(e)rum højre, -t(e)ra, ae f (underf. manus) højre Haand; Løfte, Troskab; ad dext(e)ram til højre; dextrā til højre, til højre for; lykkebringende; gunstig; dygtig.

dexteritas, ātis f Snildhed.

dextrorsus og -sum adv. til højre Side.

diadēma, atis n Diadem.

diaeta, ae f Diæt.

dialectica, örum n plur. dialektiske Undersøgelser.

dialogus, i m Dialog.

dibaphus, a, um to Gange farvet; -us, i f (underf. vestis) Toga med Purpurstrimler (bares af de højeste Embedsmænd).

dica, ae f Proces, d. sortior vælger

Dommerne ved Lodtrækning.

dicācitas, ātis f bidende Vittighed. dicātio, ionis f Optagelse i et andet Borgersamfund.

dicax, ācis bidende vittig.

dicio, ionis f (nom. findes ikke) Magt, Herredømme.

dicis, gen., kun d. causā for et Syns

Skyld.

dico 1 indvier; ofrer; hengiver, me d. alii civitati (in aliam civitatem) lader

mig optage som Borger.

dīco 3 siger, ius d. afsiger Kendelse, sententiam d. afgiver min Stemme (om en Senator); forsikrer; taler, causam d. forsvarer mig eller fører Forsvaret; omtaler; mener; foredrager; forudsiger; besynger; priser; benævner; udnævner til; fastsætter; lover; udnævner; indicem d. udbeder mig.

dicrotum, i n (underf. navigium) torad-

aaret Skib.

dictamnum, i n lægende Urt, der voksede paa Bjerget Dikte (paa Kreta).

dictāta, ōrum n plur. Lektie. dictātor, ōris m Diktator.

dictātōrius, a, um Diktator-, iuvenis d. en Søn af Diktatoren.

dictātūra, ae f Diktaturen.

dictio, ionis f Udtalelse; d. causae Forsvar; d. iuris Retskendelse: Orakelsvar; Foredrag.

dictito 1 siger ofte; paastaar ofte. dicto 1 fremsiger; dikterer; forfatter. dictum, in Ytring; Orakelsvar; Vittig-

hed; Befaling; Løfte.

dīdo, dīdidi, dīditum 3 fordeler; pass.

udbreder mig.

dīdūco 3 adskiller, rictum d. spærrer op; splitter, diductus adspredt; løsriver; udfolder.

dies, diēi m og f Dagslys; Dag. Døgn. multo die højt op ad Dagen, in dies (singulos) fra Dag til Dag, ad diem paa den fastsatte Dag, in diem fra Dag til Dag, for en Dag, diem ex die duco udsætter Fristen fra Dag til Dag, diem dico alicui stævner en for Retten, diem supremum obeo, diem (meum) obeo dør; sidste Dag; d. (natalis) Fødselsdag; Datum; Frist, Termin, d. annua Aarsfrist,

diarium, i n daglig Kost (for Soldater | in diem til en bestemt Termin eller for en kort Tid, diem obeo møder i Retten

Dagværk: Dagsreise.

diffamo 1 udbreder onde Rygter om. differo, distuli, dīlātum, differre 3 fører fra hinanden, spreder; sønderriver; udbreder; opsætter; holder hen; (uden perf. og sup.) er forskellig, nihil differt der er ingen Forskel.

differtus, a, um opfyldt, fyldt.

difficilis, e, adv. difficulter, vanskebesværlig; farlig; uomgængelig; uvenlig.

difficultas, ātis f Vanskelighed; Besværlighed, d. nummaria Pengeforlegen-

hed: Uomgængelighed.

diffidens, ntis mistroisk; ængstelig.

diffidentia, ae f Mistillid.

diffido, fisus sum 3 har ikke Tillid til; tvivler om.

diffindo, fidi, fissum 3 kløver, diem d. afbryder Forhandlingen; aabner.

diffingo, finxi, fictum 3 omsmeder; forandrer.

diffiteor — 2 benægter.

diffluo, fluxi — 3 flyder fra hinanden; flyder ud; forsvinder, luxuriā d. svælger i.

diffugio, fūgi, fugitum 3 flygter fra

hinanden; spredes.

diffundo, fūdi, fūsum 3 udgyder, pass. strømmer ud; vina d. omtapper; udbreder, pass. udbreder mig, bella d. gør navnkundige; opmuntrer; letter.

diffūsus, a, um udstrakt; vidtløftig; -e

adv. udførligt.

digamma, atis n det græske Bogstav Digamma (F); Rentebog (fordi der paa denne var skrevet FENVS, Udlaansrente).

dīgero, gessi, gestum 3 fordeler; inddeler; mandata d. besørger (i Række-

følge); udlægger (i Rækkefølge).

digitus, i m Finger, digito liceor, digitum tollo byder over ved at hæve Fingeren; novi digitos tuos din Regnefærdighed; Taa, d. summus Taaspids; Tomme (c. 18 mm).

dīgladior 1 krydser Klinger.

dignātio, ionis f Agtelse; Anseelse. dignitas, ātis f Pragt; Værdighed, plur. Mænd af Værdighed; Anseelse: højt Embede; Agtelse, Ære, plur. Æresposter; res d. non habet stemmer ikke med Ærens Krav.

dignor 1 anser for værdig; (med infin.)

har Lyst til.

 $dignosco, n\bar{o}vi - 3$ skelner (fra).

dignus, a, um værdig, d. sum, qui er værdig til at; passende, dignum est det sømmer sig.

digredior, gressus sum 3 gaar bort;

fjerner mig (fra).

dīgressio, iōnis f Adskillelse. dīgressus, us m Adskillelse.

dītūdico 1 træffer Afgørelse; afgør; skelner (mellem).

diun... = disiun...

dīlābor, lapsus sum 3 falder fra hinanden; opløses; gaar til Grunde; spreder mig; svinder bort; glider bort.

dīlacero 1 sønderslider, sønderriver;

ødelægger.

dīlanio 1 sønderriver.

dīlargior 4 bortskænker i rigeligt Maal.

 $d\bar{\imath}l\bar{a}tio$, $i\bar{o}nis$ f Opsættelse; Udsættelse.

dīlāto 1 udbreder, udstrækker; udvider.

dīlātor, ōris m Opsætter. dīlaudo 1 roser meget.

dīlectus, a, um kær, dyrebar.

dilectus, us m = delectus.

dīligens, ntis omhyggelig, med gen. i Retning af, d. veritatis sandhedskærlig; agtpaagivende; opmærksom; nøjagtig; sparsommelig.

dīligentia, ae f Omhu; Nøjagtighed;

Paapasselighed.

dīligo, lexi, lectum 3 holder af; sætter Pris paa.

 $d\bar{\imath}l\bar{u}ceo$ — 2 bliver tydelig.

 $d\bar{\imath}l\bar{u}cesco$, luxi-3 begynder at lyse frem; dilucescit det bliver lyst.

dīlūcidus, a, um tydelig.

dīlūculum, i n Morgendæmring.

dīlūdium, i n Pavse (mellem Kamp-legene); Udsættelse.

dīluo 3 opløser; afkræfter; borttager. dīluvies, ēi f og -ium, i n Oversvømmelse, Vandflod; Ødelæggelse.

dīmāno 1 udbreder mig.

dīmensio, iōnis f Udmaaling.

dīmētior, mensus sum 4 udmaaler, castra, opus d. afstikker Lejrpladsen.
dīmēto 1 udmaaler, afstikker.

dīmicātio, iōnis f Kamp, d. universa

Hovedslag.

dīmico 1 kæmper.

dīmidiātus, a, um halveret, halv. dīmidius, a, um halv; -ium, i n Halvdel. dīminūtio, iōnis f = deminutio. dīmissio, iōnis f Afskedigelse.

dīmissui (kun dat. sing.) est e re herre; ab aliqua re d. forlader noget, aliqua tjener til Befrielse fra noget (m.). a mente d. taber Besindelsen; forsvin-

dīmitto, mīsi, missum 3 udsender; aciem in omnes partes d. lader Blikket løbe; sender bort; lader gaa fra hinanden; lader slippe bort; ludos d. afslutter; afskediger; lader ubenyttet; opgiver, iracundiam reipublicae d. opgiver for Statens Skyld.

dīmoveo, mōvi, mōtum 2 adskiller; gennempløjer; gennemroder; trænger mig igennem; aabner; fjerner fra.

dīnumero 1 udbetaler Penge; bereg-

ner.

dioecēsis, is f Distrikt.

diōta, ae f Drikkekar med to Hanke. diplōma, atis n Anbefalingsskrivelse; Benaadningsdokument.

dīrae se dirus.

dīrectus, a, um, (adv. -o) i lige Retning, lige, in directum lige frem, directo uden Omsvøb; lodret, stejl; direkte; streng.

dīremptus, us m Adskillelse.

dīreptio, ionis f Udplyndring.

dīreptor, ōris m Plyndrer.

dīribeo, ui — 2 ordner.

dīribitio, *iōnis f* Sondring af Stemmetavlerne.

dīribitor, ōris m Ordner af Stemmetaylerne.

dīrigo, rexi, rectum 3 retter; styrer, (me) d. begiver mig; slynger, afskyder; indretter; stiller; opstiller, frontem d. formerer Front; stiller; anlægger; bestemmer.

dīrimo, ēmi, emptum 3 tager fra hinanden, adskiller; deler; afbryder; forstyrrer; ophæver; bilægger.

dīripio, ripui, reptum 3 sønderriver;

udplyndrer; røver; strides om.

dīritas, ātis f Grufuldhed; gruelig Hændelse; Grusomhed.

dīrumpo, rūpi, ruptum 3 sønderbryder; sønderriver; pass. revner, homo diruptus som har Brok.

dīruo, rui, rutum 3 sprænger fra hinanden; nedriver; ophæver, homo dirutus ruineret.

dīrus, a, um gruelig; grusom; afskyelig; skrækkelig; skæbnesvanger; — -ae, ārum f plur. ulykkelige Varsler; Forbandelser.

dis, ditis = dives.

discēdo, cessi, cessum 3 gaar fra hinanden; aabner mig; skilles; gaar bort, ab armis d. nedlægger; drager bort; kommer fra noget, victor d. som Sejrherre; ab aliqua re d. forlader noget, a mente d. taber Besindelsen; forsvinder; d. in slutter mig til, in alia omnia d. stemmer for det stik modsatte.

disceptātio, ionis f Drøftelse; Afgø-

relse.

disceptātor, ōris m Voldgiftsmand. discepto 1 drøfter; forhandler; afgør; fortuna reipublicae in uno proelio d. Afgørelsen af Statens Skæbne beror

discerno, crēvi, crētum 3 adskiller;

afgør; holder borte.

discerpo 3 sønderriver; adsplitter.

discessio, iōnis f Afstemning (Senatorerne stemte ved at træde til forskellige Sider).

discessus, us m Bortgang; Afmarch;

Afreise.

discidium, i n Adskillelse; Skilsmisse; Fraværelse: Uenighed.

discinctus, a, um letsindig.

discindo, scidi, scissum 3 sønderriver; afbryder voldsomt; deler.

discingo, cinxi, cinctum 3 løser op,

discinctus med løst Bælte.

disciplīna, ae f Undervisning; Lære; Kundskab; Kunst, d. militaris Krigskunst; Statsforfatning; Undervisningsfag; Skole; Tugt, Disciplin; Øvelse; Sædvane, Grundsætning, disciplinae sanctitas Ærlighed i Handel og Vandel; System.

discipulus, i m og -a, ae f Elev. disclūdo, clūsi, clūsum 3 holder fra

hinanden; adskiller.

disco, didici — 3 lærer (selv), discentes, ium m plur. Elever; lærer at kende; studerer; hører ofte; faar at vide. discolor, öris forskelligt farvet; broget; forskellig (med Hensyn til Klædedragt).

disconvenio — 4 harmonerer ikke

(med); ogsaa upers.

discordia, ae f Uenighed. discordiōsus, a, um trættesyg. discordo 1 er uenig (med).

discors, cordis uenig; modsigende; uharmonisk.

discrepantia, ae f Uoverensstemmelse. discrepo, ui — 1 stemmer ikke overens; upers. man er uenig.

discrībo, scripsi, scriptum 3 fordeler;

anviser.

discrīmen, inis n Skillelinie; Afstand; Interval; Skelneevne; Forskel; afgørende Øjeblik, haec haud in magno d. pono tiskriver jeg ikke stor Betydning; Fare, in ultimo d. vitae sum ligger paa det yderste.

discrimino 1 adskiller.

discript... = descript...

discrucio 1 piner paa alle Maader. discumbo, cubui, cubitum 3 lægger

mig til Bords.

discurro, (cu)curri, cursum 3 løber til forskellige Sider, spreder mig; løber frem og tilbage.

discursus, us m Løben omkring; Sej-

len frem og tilbage; Omløb.

discus, i m Diskos (Kasteskive af

Sten eller Metal).

discutio, cussi, cussum 3 slaar i Stykker; jager fra hinanden; afværger; gendriver.

disertus, a, um velordnet; tydelig;

veltalende.

disicio, iēci, iectum 3 kaster, driver, jager fra hinanden; disiecta comas med flagrende Lokker; hugger itu; ødelægger; tilintetgør; opløser.

disiectus, a, um spredt.

disiunctio, iōnis f Adskillelse; Forskellighed.

disiunctus, a, um adskilt; forskellig. disiungo, iunxi, iunctum 3 spænder fra; adskiller; fjerner.

dispālor 1 strejfer omkring.

dispār, paris ulige, colores d. afstikkende.

disparo 1 adskiller.

dispectus, us m Hensyntagen.

dispello, puli, pulsum 3 adsplitter.
dispendium, i n Udgift, d. morae Tabaf Tid.

dispensātio, iōnis f Forvaltning; Skatmesterembede.

dispenso 1 uddeler; inddeler, ordner, d. victoriam træffer Bestemmelse til at befæste; forvalter, d. recte holder Hus. disperdo, perdidi, perditum 3 ødelæg-

ger.

dispereo, ii — īre 4 gaar til Grunde. dispergo, spersi, spersum 3 udstrør; udbreder; fordeler.

dispersio, ionis f Ødelæggelse.

dispersus, a, um spredt.

dispertio og (sjæld.) dispertior 4 fordeler.

dispicio, spexi, spectum 3 begynder at se; udfinder; overvejer.

displiceo 2 mishager, mihi d. er misfornøjet med mig selv.

displōdo, plōsi, plōsum 3 sprænger

fra hinanden.

dispōno, posui, positum 3 udstiller paa forskellige Steder; opstiller; anbringer; inddeler; ordner; indretter.

dispositio, ionis f Inddeling.

dispositus, a, um velordnet, ex dis-

disputābilis, e hvorom man kan stri-

disputātio, iōnis f Undersøgelse, Drøftelse: Diskussion.

disputo 1 drøfter; overvejer, in utramque partem for og imod; forhandler.

disquiro — 3 undersøger.

disquisitio, ionis f Undersøgelse.

dissaepio, saepsi, saeptum 4 afgrænser.

dissavior 1 kysser ømt.

dissēmino 1 udsaar; udbreder.

dissensio, ionis f Meningsforskel; Uenighed; Uoverensstemmelse.

dissensus, us m Uenighed.

dissentio, sensi, sensum 4 er uenig (med); afviger (fra); er fjendtlig over for; stemmer ikke overens.

disserēnascit, nāvit — 3 det klarer op. dissero, serui, sertum 3 drøfter; udvikler.

dissero, sēvi, situm 3 stikker i Jorden (med Mellemrum).

dissidens, ntis fjendtlig.

dissideo, $s\bar{e}di-2$ sidder skævt; er fjernt fra; er uenig (ab med); er fjendtligsindet mod; afviger (fra).

dissign... = design...

dissilio, silvi — 4 spalter mig; brister. dissimilis, e ulig, forskellig fra.

dissimilit $\bar{u}$ do, inis f Ulighed; Modsigelse.

igeise.

dissimulanter adv. hemmeligt.
dissimulātio, iōnis f Forstillelse.
dissimulātor, ōris m Hykler, cuius
rei simulator ac d. en Mester i al Slags

Hykleri og Forstillelse.

dissimulo 1 skjuler; hykler.

dissipātio, iōnis f Adsplittelse.

dissipātus, a, um uordnet. dissipo 1 udstrør; udbreder, pass. deler mig; splitter; ødelægger.

dissociābilis, e skillende.

dissocio 1 adskiller; gør fremmed for hinanden; opløser.

dissolūtio, iōnis f Opløsning; Kraftløshed; Gendrivelse; Ophævelse.

dissolūtus, a, um læk; slap; ligegyldig; udsvævende.

dissolvo, solvi, solūtum 3 opløser, pontem d. afbryder; frigus d. mildner; løsriver; ophæver; gendriver; betaler.

dissonus, a, um uharmonisk; forvirret;

afvigende.

dissuādeo, suāsi, suāsum 2 fraraader. dissuāsio, iōnis f Fraraaden.

dissuāsor, oris m Fraraader.

dissulto 1 springer til Siden, preller af; revner; udbreder mig.

dissuo 3 opløser efterhaanden.

dissupo = dissipo. distantia, ae f Forskel.

distendo, ndi, ntum (sjæld. nsum) 3 udspænder, udstrækker; udbreder; holder spredt; drager til to Sider; gør vaklende.

1. distentus, a, um spændt; fyldt.

II. distentus, a, um optaget.

distillo 1 = destillo.

distinctio, iōnis f Sondring; Forskel. distinctus, a, um smykket; adskilt; mangfoldig; tydelig; velordnet.

distineo, tinui, tentum 2 holder fra hinanden; holder spredt; pass. er op-

taget (af); forhaler, forhindrer.

distinguo, stinxi, stinctum 3 pletter, farver, smykker; opliver; adskiller; betegner.

disto — — 1 er fjernet (fra); er for-

skellig (fra).

distorqueo, torsi, tortum 2 fordrejer; iner.

distortio, iōnis f Forvridning. distortus, a, um vanskabt. distractio, iōnis f Adskillelse.

distraho, traxi, tractum 3 drager, trækker til forskellige Sider; gør vaklende; sønderriver; sprænger; spreder; fordeler, pass. fordeler mig; adskiller; river fra; opløser; distrahor cum aliquo bliver uenig med en.

distribuo 3 fordeler; inddeler; paalæg-

distribūtio, ionis f Fordeling.

distribūtus, a, um vel ordnet.
districtus, a, um stærkt optaget.
distringo stringi strictum 3 uds

distringo, strinxi, strictum 3 udspænder; spænder paa Pinebænken; optager.

disturbo 1 jager fra hinanden; oprører;

ødelægger; tilintetgør.

 $d\bar{\imath}tesco$ — 3 bliver rig.

dīthyrambus, i m Dithyrambe (begejstret lyrisk Digt særlig til Bacchus).

ditio, $i\bar{o}nis$ f=dicio.

dīto 1 beriger.

diū adv. længe; iam d. allerede i lang Tid eller: allerede for længe siden.

diurnus, a, um Dag-; daglig, currus d. Solvogn; -um, i n (underf. frumentum) daglig Ration.

dīus, a, um guddommelig. diūtinus, a, um langvarig. diūtius comp. til diu. diūturnitas, ātis f Langvarighed; Va-

diūturnus, a, um langvarig; længelevende.

dīvārico 1 udspiler.

dīvello, velli, vulsum (volsum) 3 sønderriver: løsriver: ophæver: somnum d. forstyrrer.

dīvendo, vendidi, venditum 3 sælger

enkeltvis.

dīverbero 1 kløver. dīverbium, i n Dialog.

dīversus, a, um i forskellig Retning; paa forskellige Steder; skilt fra hinanden; hver for sig; afvigende; modsat; lige overfor liggende; afsides liggende.

 $d\bar{\imath}vertium = divortium$.

dīves, dīvitis eller ditis (comp. ogsaa ditior og superl. ditissimus) rig; rigelig; prægtig; lingua d. veltalende.

dīvexo 1 sønderslider; mishandler.

dīvido, vīsi, vīsum 3 adskiller; skiller, kløver; deler, sententiam d. lader afstemme om de enkelte Punkter i et Forslag; inddeler; uddeler; tildeler; fordeler; concentum d. tilintetgør; muros d. gennembryder; carmina citharā d. foredrager taktvis til Citar.

dīviduus, a, um delt.

dīvīnātio, ionis f Anelse; Spaadomsevne; Valg af Anklager; Tale holdt ved en saadan Afgørelse.

dīvīnitas, ātis f guddommelig Natur. dīvīnitus adv. efter guddommelig Tilskyndelse; guddommeligt.

dīvīno 1 spaar; aner.

 $d\bar{\imath}\nu\bar{\imath}nus$, a, um guddommelig, res d. Gudstjeneste, -um, i n Gudstjeneste, -a, orum n plur. guddommelige Egenskaber; scelera d. mod Guderne; anende: forudsigende; forkyndende, -us, i m Spaamand; herlig.

dīvisio, ionis f Deling; Uddeling. dīvīsor, oris m Pengeuddeler.

dīvīsui (kun dat. sing.) m. Uddeling, d. est bliver uddelt.

dīvitiae, ārum f plur. Rigdom. dīvortium, i n Skillepunkt, Skillelinie; Skilsmisse.

dīvulgātus, a, um vidt udbredt; almindelig.

dīvulgo 1 udbreder; gør bekendt. dīvulsio, iōnis f Adskillelse.

dīvus, a, um guddommelig; -us, i m Gud, -a, ae f Gudinde; -um, i n Himmel; sub divo under aaben Himmel.

do, dedi, datum 1 giver, litteras d.

poenas d. lider Straf, verba (alicui) d. narrer (en), me alicui d. retter mig efter en eller: slutter mig til en eller: hengiver mig til en, me rei alicui d. lægger mig efter, alicui aliquem d. tilgiver en for ens Skyld, senatum alicui d. giver en Adgang til Senatet, operam (alicui rei) d. gør mig Umage (for noget); dans, ntis m Giver; datum, i n Gave, -a, orum n plur. Udgifter; tildeler; overgiver; tilbyder; tilstaar; indrømmer, veniam d. tilgiver, datur det er tilladt; bestemmer; tilskriver; skaffer; bevirker, fremkalder, fugam d. anretter, finem d. alicui rei gør Ende paa noget, ruinam d. styrter ned, viam d. baner Vej; siger, angiver, nomen d. melder mig; udgyder; lader lyde; stiller, lægger, sætter, kaster, hostes in fugam d. kaster, manus d. rækker Hænderne frem, giver efter, me d. alicui frembyder mig for, viser mig for, me obviam d. møder, vela d. sætter Sejl til, afsejler, me fugae d. begiver mig paa Flugt, terga d. flygter, impetum d. in gør Angreb paa, crimini aliquid d. regner til Beskyldning, equites d. stiller.

doceo, docui, doctum 2 belærer, lærer, underviser, aliquem aliquid en i noget; underretter (om); forklarer; fortæller; holder Foredrag om; oplyser om; indstuderer; lader lære.

docilis, e lærvillig.

docilitas, ātis f Lærvillighed. doctor, oris m Lærer.

doctrīna, ae f Lære; Undervisning;

Lærdom; Kundskab; Dannelse. doctus, a, um lærd; dannet; erfaren;

documentum, i n Bevis; Eksempel.

dodrans, ntis m 3/4 af et Hele; 9/12 $(^{3}/_{4})$ As.

dolābra, ae f lille Hakke. dolens, ntis smertelig.

doleo 2 smerter; føler Smerte; sørger. de (ex) aliquo over en; sørger over: bedrøver.

dölium, i n Tønde.

dolo 1 tilhugger; prygler.
dolo(n), onis m Stok med Jernspids; lille Sejl (paa Formasten).

dolor, oris m Smerte; Sorg, d. capio føler; Krænkelse; Ærgrelse; Harme.

dolōsus, a, um svigefuld.

dolus, i m Svig.

domābilis, e som kan tæmmes.

domesticus, a, um huslig; Hjem-, hjemlig, usus d. fortrolig Omgang; Faskriver Brev eller overgiver Brevet, milie-, -i, orum m plur. Husfæller, Hus

venner; egen; personlig; privat; national; indre.

domicilium, i n Bolig, Sæde; plur.

(ogsaa) Slotte.

domina, ae f Frue: Herskerinde. dominātio, ionis f Encherredømme. dominātus, us m Eneherredømme. dominicus, a, um som hører til Her-

ren. Herrens.

dominium, i n Herredømme; Gæste-

dominor 1 regerer, dominantia verba

egentlige Benævnelser.

dominus, i m Herre, plur. (ogsaa) Herren og Fruen; Hersker; Eier; Vært; min Herre; Herre-, Hersker-.

domito 1 tæmmer.

domitor, oris m Tæmmer; Betvinger. domo, ui, itum 1 tæmmer; equum d. tilrider; beseirer, betvinger, uvas prelo d. perser; partem tergoris ferventibus

undis d. koger mør.

domus, us f Hus; Bolig; Fædreland; Familie; Slægt; de nærmeste Slægtninge; (filosofisk) Skole; — domum hjem; domi hjemme, i Hjemmet, domi alienae i en andens Hjem, domi est mihi aliquid har noget selv, domi militaeque i Krig og Fred, domi belloque (bellique) i Krig og Fred; domo hjemmefra.

donātio, ionis f Bortskænkning; Gave. donec conj. indtil, usque eo... d.

saa længe, indtil; saa længe som.

 $d\bar{o}nicum = donec.$

dono 1 giver; ofrer; tilgiver, alicui aliquid noget for ens Skyld; eftergiver; lader ustraffet; aliquem aliqua re d. be- ker ud, frem; colorem d. antager; aanriger med.

donum, i n Gave.

viser ikke samme Overbærenhed over for alle; er ubekymret.

dormito 1 er søvnig; sover; er sløv,

tankeløs.

dorsum, i n og (sjæld.) dorsus, i m Ryg; Bjergryg.

dos, dotis f Medgift; Gave.

dotālis, e hørende til Medgiften. dōtātus, a, um rigeligt udstyret. $d\bar{o}to$ 1 udstyrer (rigeligt).

drachma, ae f Drakme (græsk Sølv-

mønt = en romersk Denar). drāco, onis m Slange.

dromas, adis m Dromedar.

druides, um m plur. de galliske Præster.

Dryas, adis f Skovnymfe. dubitābilis, e omtvistelig.

dubitanter adv. tøvende; non d. uden Betænkning.

dubitātio, ionis f Tvivl; Betænkelighed, d. belli med Hensyn til Krigen.

dubito 1 tvivler; tvivler om, non d. quin tvivler ikke om, at eller: (sjæld.) tøver ikke med at; tager i Betænkning. non d. flumen transire tager ikke i Betænkning at gaa over Floden.

dubius, a, um tvivlende, vaklende; tvivlraadig; tvivlsom, usikker, haud dubie utvivlsomt, nox d. Aftendæmring, coelum d. skyet, fluctibus d. volvi i usikker Retning; upaalidelig; betænkelig; farlig, res Stilling; -- -um, i n Tvivl, Fare, in d. devoco sætter paa Spil, in d. est staar paa Spil, er i Fare, in d. vocare drager i Tvivl; haud pro dubio utvivlsomt.

ducēni, ae, a num. distr. to Hundrede

til hver.

ducentēsimus, a, um num. ord. den tohundrede.

ducenti, ae, a num. card. to Hundrede. ducentie(n)s adv. num. to Hundrede

Gange.

 $d\bar{u}co$, duxi, ductum 3 leder; fører; anfører: befaler, ordinem d, er Centurion: lader marchere i Spidsen; rykker frem; foranstalter; trækker, drager, rimas d. slaar, lanas (stamina) d. spinder, ilia d. stønner; trækker efter mig; trækker til mig; trækker i Langdrag, holder hen; tilskynder, ductus amore af Kærlighed, forleder; animam d. henslæber Livet; noctem d. tilbringer, aetatem d. henlever; trækder, indaander, animam d. drager Aande, somnos d. sover; trækker til mig, pocula dormio 4 sover; non omnibus d. d. slubrer i mig; fortrækker (om Ansigtet); hidfører; bevirker; tager med; hjemfører, in matrimonium d. gifter mig med; opfører, danner; regner, anser for, laudi d. regner til Ros; mener; beregner; rationem duco alicuius rei tager Hensyn til noget.

ducto 1 fører.

ductor, ōris m Fører, d. ordinum Centurion: Hærfører.

ductus, us m Ledelse.

dūdum adv. længe, haud d. for ikke lang Tid siden; nylig

duellum, i n = bellum.

dulcēdo, inis f Sødme; Lyst.

dulcis, e sød; liflig; kær; -e, is n sød Drik, Behagelighed.

dum adv. (forstærkende ved imper.) age dum nuvel da! - conj. (regelm. som; (indic.) indtil (om Tiden); (conj.) fornyer; verba d. sætter sammen. indtil (noget kan ske); (indic.) idet; (coni.) naar blot.

dūmētum, i n Tjørnekrat.

dummodo (ogsaa dum modo) conj. naar blot.

dūmōsus, a, um kratbevokset. dumtaxat adv. blot; i det mindste. dūmus, i m Tjørn; (plur.) Krat. duo, ae, o num. card. to; de to. duodē... "to fra" se de enkelte Talord. duodeciē(n)s adv. num. tolv Gange. duodecim num. card. tolv.

duodecimus, a, um num ord. den tolvte. duodēni, ae, a num, distr. tolv til hver;

toly tilsammen.

duovir, i m = duumvir.

duplex, icis (adv. dupliciter) dobbelt; dobbelt saa meget; begge; tvetunget.

duplicārius, i m Soldat, der faar dob-

belt Løn.

duplico 1 sammenbøjer; faar til at

præs. indic.) medens; (indic.) saa længe bøje sig; fordobler; forøger; bellum d.

duplus, a, um dobbelt saa stor. dupondius, i m Mont = to As. $d\bar{u}resco$, $d\bar{u}rui - 3$ bliver haard.

dūritia, ae f og (sjæld.) -ties, ēi f Haardhed: Haardførhed.

dūro 1 hærder; tørrer; holder ud; varer: holder mig.

dūrus, a, um haard; haardfør; barsk, streng, alvorlig; plump; trykkende; sparsommelig; -a, orum n plur. Ubehageligheder.

duumvir, i m Medlem af en Tomandskommission, d. perduellionis Undersøgelsesdommere i en Højforræderisag, d. navales til at sørge for Krigsskibene, d. sacris faciundis til at sørge for Religionen; d. municipiorum højeste Øvrighed i Municipierne.

dux, ducis m Fører, dis ducibus un-

der Gudernes Førelse.

dynastes, ae m Hersker; Fyrste.

 $\bar{e}$ (foran Konsonanter undt. h) eller ex(foran alle Lyd) præp. med abl. ud fra, dens e. Elefanttand. ex itinere aggredior uden Forberedelse; ud af, ex animo af mit ganske Hjerte; fra; af; (straks) efter, diem ex die Dag efter Dag, aliud ex alio det ene efter det andet; ex quo efter at; paa Grund af; ifølge, i Overensstemmelse med, efter, ex sententia efter Ønske, ex composito efter Aftale; e re mea til min Nytte, ex usu fordelagtigt, e re publica til Statens Gavn; ex industria med Flid: ex memoria efter Hukommelsen, udenad; ex parte til Dels; e vestigio straks.

 $e\bar{a}$ (underf. $vi\bar{a}$) adv, der.

 $e\bar{a}dem$ (underf. $vi\bar{a}$) adv. ad samme Vei.

eātenus adv. for saa vidt.

ebenus, i m Ibenholt. ēbibo, bibi — 3 drikker ud; drikker op.

ēblandior 4 tilsmigrer mig. ēbrietas, ātis f Rus; Drukkenskab. ēbriositas, ātis f Drikfældighed.

· ēbriosus, a, um drikfældig; m Drukkenbolt.

ēbrius, a, um drukken, beruset. ēbullio 4 koger i Vejret; praler med. ebur, oris n Elfenben; Skede, Billede, Stol af Elfenben.

eburneus og -nus, a, um Elfenbens-;

ecce interj. se der!

ecdicus, i m Statens Sagfører.

ecf... = eff...

echidna, ae f Slange.

echīnus, i m Søpindsvin; Spølkum (af Metal).

eclogārii, orum m plur. udvalgte Stykker af et Skrift.

ecquandō adv. mon nogen Sinde?

ecquis (subst. og adj.) og ecqui (adj.), ecquae og ecqua, ecquid (subst.) og ecquod (adj.) pron. interrog. mon nogen; om nogen; ecquid adv. mon vel.

eculeus, i m Føl; Træhest. edācitas, ātis f Graadighed.

edax, ācis graadig, m plur. Fraadsere; fortærende; nagende.

edera, ae f = hedera.

ēdīco 3 bekendtgør; bestemmer, sena-

tum e. berammer Senatsmøde.

ēdictum, i n Bekendtgørelse, særlig Prætorens Edikt ved Embedstiltrædelsen angaaende de Grundsætninger, han vilde følge ved sin Virksomhed i Retssager; Plakat.

ēdisco, didici — 3 lærer udenad: lærer at kende.

ēdissero, serui, sertum 3 skildrer.

ēdisserto 1 skildrer.

ēditīcius, a, um foreslaaet. ēditio, ionis f Angivelse.

ēditus, a, um ragende frem; høj.

ēdo, didi, ditum 3 giver fra mig, animam e. udaander; udstøder; fører ud, frem, flumen editur udgyder sig; bringer frem; frembringer, partum e. føder, editus (med abl.) avlet af; udfører, bevirker, anretter, foranstalter, proelium e. leverer; opstiller; udgiver; bekendtgør; udbreder; angiver; indfører i en Protokol; nomen alicuius e. udgiver mig for; besynger; bestemmer.

edo, ēdi, ēsum 3 æder; fortærer;

nager.

ēdoceo, docui, doctum 2 belærer: lærer; underviser; underretter om; meddeler:

ēdolo 1 udarbeider (ved at tilhugge). ēdomo, domui, domitum 1 betvinger

ēdormio 4 sover ud; tilbringer sovende.

ēducātio, ionis f Opdragelse; Opdrætning.

ēducātor, ōris m Opdrager.

ēduco 1 opdrager; opfostrer; nærer.

ēdūco 3 fører ud; trækker, rykker ud, oculos e. river ud; me multitudini e. unddrager mig; naves e. lader løbe ud; drager ud; udfører; tager med; fører for Retten; afleder; hæver op; trækker op; oprejser; opdrager.

edūlis, e spiselig.

effarcio, fersi, fertum 4 stopper fuld.

effātum, i n Udsagn.

effectīvus, a, um virkende. effector, oris m Frembringer.

effectus, us m Udførelse, in e. sum er Fuldendelsen nær; betydningsfuld Begivenhed; Virkning, effectu caret er virkningsløs.

effeminātus, a, um kvindagtig.

effēmino 1 gør kvindagtig. efferātus, a, um vild.

effercio, fersi, fertum 4 = effarcio.

efferitas, ātis f Raahed. effero 1 gør vild; ophidser.

effero, extuli, ēlātum, efferre 3 bærer, bringer, fører ud, signa e. rykker ud med; bekendtgør; røber; bærer, bringer, fører bort; me (pedem) e. begiver mig bort, begraver; river bort; overvinder; henriver; løfter i Vejret; hæver, laudibus e. priser; gør overmodig, stolt, pass. bryster mig (med abl.), elatus overmodig, folder; frembringer; giver Slip paa; op-

stolt; overvælder med; bringer; indfører (i et Skrift); frembringer; udtaler.

efferus, a, um raa; ude af sig selv. effervesco, ferbui (fervi) — 3 bruser

op; myldrer frem.

effētus, a, um afkræftet, verique effeta senectus afstumpet over for.

efficācitas, ātis f Virksomhed.

efficax, ācis energisk, virksom; daad-

efficio, feci, fectum 3 frembringer; skaber, fremkalder; bevirker; tilvejebringer; danner; bygger; udfører; fuldender; tilbagelægger; gør (til); beviser. effigies, ēi f Efterligning, Billede;

Skyggebillede: Skikkelse: Antydning: Ideal.

effingo, finxi, fictum 3 afbilder: efterligner; skildrer; afvisker.

efflāgitātio, iōnis f og -ātus, us m ivrigt Forlangende.

efflagito 1 fordrer indtrængende. effligo, flixi, flictum 3 slaar ihjel.

efflo 1 udblæser, animam e. opgiver Aanden. effloresco, rui — 3 blomstrer frem.

effluo, fluxi — 3 flyder, strømmer ud; falder ud; forsvinder; svinder; hengaar ubenyttet.

effodio, fodi, fossum 3 opgraver; stikker ud; graver; gennemroder.

effor (1. pers. findes ikke) 1 udtaler: afgrænser; effatus bestemt (til).

effractārius, i m Indbrudstyv. effrēnātio, ionis f Tøjlesløshed.

effrēnātus, a, um uden Tøjler; tøjlesløs.

effrēnus, a, um uden Tøjler; tøjlesløs.

effrico — fricātum 1 afgnider. effringo, frēgi, fractum 3 opbryder;

bryder: knuser.

effugio, fūgi, fugitum 3 undflyr; undgaar, aliquid me effugit undgaar min Opmærksomhed.

effugium, i n Flugt; Lejlighed til Flugt (fra); Udgang; Udvej.

effulgeo, fulsi — 2 straaler frem; udmærker mig.

effultus, a, um støttet til, liggende

højt paa.

effundo, füdi, füsum 3 udgyder, me e. eller pass. strømmer ud, strømmer over; nimbus effusus fremvældende, lacrimis effusus henflydt i Taarer; pass. eller me e. hengiver mig til; sender ud i Mængde; lader strømme ud, hælder ud; kaster af; udstrækker (paa); spreder; udgiver; udslynger; udstøder; bortødsler. sætter over Styr; tømmer; udtømmer.

effūsio, ionis f Udstrømning; Over-

givenhed: Ødselhed.

effusus, a, um vidt udstrakt, effuse adv. vidt og bredt; uordentlig; udslaaet, løs, effuso curru i strakt Løb; umaadelig; ødsel.

effūtio 4 fremplaprer; snakker hen i Veiret.

ēgelidus, a, um kølig.

egens, ntis fattig, (med gen.) manglende.

egēnus, a, um manglende; hjælpeløs. egeo, egui — 2 mangler; lider Nød;

ēgero, gessi, gestum 3 fører ud; fører bort; driver bort; giver fra mig; optegner.

egestas, ātis f Nød; (med gen.) Mangel paa.

ego pron. pers. jeg; alter ego mit

andet Jeg; egomet jeg selv.

ēgredior, gressus sum 3 gaar, drager ud; rykker ud; gaar bort; afsejler; stiger op; gaar ud af; overskrider.

ēgregius, a, um udmærket, -ia, ōrum

n plur. udmærkede Bedrifter.

egressus, us m Udgang; Landing.

eheu interi. ak! ve!

ei interj. ak!

eia interj. nu vel!

ēiaculor 1 udslynger.

ēicio, ēiēci, ēiectum 3 kaster ud, me e. styrter ud, bryder frem; kaster, jager, støder bort, cadaver eiectum henslængt ubegravet; kaster op, naves in terram lader løbe op paa Land, pass. strander, eiectus skibbruden; fordriver; forkaster; iler ud; forstuver.

ēiectio, ionis f Forvisning.

ēiecto 1 udkaster.

 $eier... = \bar{e}iur...$

ēiulātus, us m Jamren.

ēiulo 1 jamrer.

ēiūro 1 afsværger; bonam copiam e. erklærer mig fallit; forum (eller iudicem) iniquum e. forkaster som partisk; fornægter.

ēiusdemmodī (ogsaa ēiusdem modī) af

samme Slags.

ëiusmodī (ogsaa ēius modī) saadan. *ĕlābor*, lapsus sum 3 glider bort, ned; undslipper; forsvinder; svinder.

ēlaborātus, a, um omhyggeligt ud-

arbeidet.

ëlaboro 1 arbejder ivrigt; udarbejder; iværksætter; fremkalder.

ēlāmentābilis, e klagende. ēlanguesco, langui — 3 slappes.

ēlātio, ionis f Henrykkelse.

ēlātro 1 udbjæffer.

ēlātus, a, um ophøjet; overmodig.

ēlectio, ionis f Valg.

electrum, i n Rav; Blanding af Guld og Sølv.

ēlectus, a, um udvalgt.

ēlegans, ntis fin; udsøgt; smagfuld. ēlegantia, ae f Finhed; Smagfuldhed; videnskabelig Grundighed.

elegi, orum m plur, elegiske Vers

(Heksameter og Pentameter).

elementa, orum n plur. Grundstoffer;

Begyndelsesgrunde; Begyndelse.

elementarius, a, um hørende til Begyndelsesgrundene; senex e. som skal til at lære Abc.

elephantus, i m og -phas, ntis m Ele-

fant; Elfenben.

ēlevo 1 løfter i Vejret; letter; mildner; svækker.

ēlicio, licui, licitum 3 lokker ud; lokker; fralokker; fremkalder; vækker; frembringer.

ēlīdo, līsi, līsum 3 slaar, driver, støder ud; lader bryde frem; knuser; bryder;

skiller; sammensnører.

ēligo, lēgi, lectum 3 udrydder; udvælger; vælger.

ēlīmino 1 plaprer ud med.

ēlīmo 1 udarbeider.

ēlinguis, e stum; uden Veltalenhed.

ēlisio, iōnis f Udpresning.

ēlix, icis m bred Fure paa Marken til

Opsamling af overflødigt Vand. ēlixus, a, um kogt i Vand.

ellebor... = hellebor...

ēloco 1 bortforpagter.

ēlogium, i n Gravskrift; Tilføjelse i

et Testament.

ēloquens, ntis veltalende.

ēloquentia, ae f Veltalenhed. ēloquium, i n Udtryksmaade.

ēloquor, locūtus sum 3 udtaler; taler. ēlūceo, luxi — 2 lyser frem; viser

mig tydeligt; udmærker mig.

 $\bar{e}l\bar{u}cesco$, luxi - 3 lyser frem; udmærker mig.

ēluctor 1 overvinder.

ēlūcubror 1 udarbejder ved Lys.

ēlūdo, lūsi, lūsum 3 undgaar, parerer; undviger; spotter; narrer; gør frugtesløs; fidem miraculis (dat.) e. berøver Tiltro; driver mit frække Spil.

ēlūgeo, luxi — 2 sørger den fastsatte

Tid (over).

ēluo 3 afvasker.

ēlūtus, a, um udpint.

ēluvies, ēi f Oversvømmelse; Vandpyt. em interj. se!

ēmacero 1 udmagrer.

ēmancipo 1 erklærer (en Søn) fri for Faderens Myndighed; overlader; sælger. ēmaneo, mansi, mansum 2 udebliver ēmāno 1 bliver bekendt; opstaar.

ēmarcesco, marcui — 3 svinder hen. emax, ācis købelysten.

emblēma, atis n Reliefplade.

embolium, i n pantomimisk Mellem-spil.

ēmendābilis, e som kan forbedres. ēmendātio, iōnis f Forbedring. ēmendātor, ōris m og -trix, īcis f

Forbedrer.

ēmendātus, a, um fuldkommen.

ēmendīco 1 tiltigger mig. ēmendo 1 forbedrer.

ēmentior 4 opdigter.

ēmereo 2 og *ēmereor 2* tjener til Ende.

ēmergo, mersi, mersum 3 lader dukke op, me e. og pass. dukker op; træder frem; kommer i Vejret; arbejder mig ud; undslipper.

ēmētior, mensus sum 4 udmaaler; tildeler; vandrer igennem, emensus ogsaa pass.; tilbagelægger.

ēmeto 3 afmejer.

ēmico, micui, micātum 1 glimter frem; farer frem; springer frem, op; løber frem; iler ud; svinger mig op; rager i Vejret.

ēmigro 1 vandrer ud.

ēminens, ntis ragende frem, -ntia, ntium n plur. Fremspring; iøjnefaldende; fremragende.

ēmineo, ui — 2 rager frem; træder

frem, udmærker mig.

ēminiscor, mentus sum 3 udtænker. ēminus adv. paa lang Afstand. ēmīror 1 undrer mig stærkt over. ēmissārium, i n Afløbskanal. ēmissārius, i m Spejder.

ēmissio, ionis f Udslyngning.

ēmitto, mīsi, missum 3 udsender, animam e. opgiver; kaster, skyder, slynger ud; lader lyde; lader falde, taber; lader gaa bort; frigiver, manu e. frigiver en Slave; udgiver.

emo, ēmi, emptum 3 køber, emptum, i

n Købekontrakt.

ēmollio 4 blødgør; mildner; gør blødagtig.

ēmolumentum, i n Fordel.

ēmoneo 2 formaner.

ēmorior, mortuus sum 3 opgiver Aanden; dør.

ēmoveo, mōvi, mōtum 2 løfter ud af; fjerner; ryster.

emporium, i n Handelsplads.

emptio, ionis f Køb.

emptor, öris m Køber.

ëmungo, *munxi*, *munctum 3* snyder Næsen; *homo emunctae naris* med en fin Næse; snyder.

ēmūnio 4 opbygger; befæster stærkt. ēn interj. se! se der! en umquam

mon nogen Sinde? nu vel!

ēnarrābilis, e som kan fortælles. ēnarrātio, iōnis f Opregning.

enarratio, tonts f Opregning. enarro 1 fortæller udførligt.

ēnascor, nātus sum 3 vokser frem. ēnato 1 redder mig ved Svømning;

snor mig igennem.

 $\bar{e}n\bar{a}vigo$ 1 sejler ud (i rum Sø); besejler.

ēneco, necui, nectum 1 piner til Døde; udmatter helt.

ēnervātus, a, um udmarvet. ēnervo 1 udmatter, afkræfter.

enim conj. eller adv. thi (begrunder ofte en underforstaaet Tanke); ja thi; nemlig; ja, at enim ja men; ganske vist; virkelig.

enimvērō adv. sandelig; virkelig; men ganske vist.

ēniteo, nitui — 2 straaler frem; udmærker mig.

ēnitesco, nitui — 3 straaler frem; udmærker mig.

ēnītor, *nixus* (*nīsus sum*) 3 arbejder mig ud, i Vejret; anstrenger mig;

sætter igennem; føder.

ēnixus, a, um heftig; ivrig.

ēno 1 svømmer bort; flyver bort.

ēnormis, e uden for Reglen, vældig.

ēnōtesco, nōtui — 3 bliver bekendt.

ensis, is m Sværd.

ēnūbo, nupsi, nuptum 3 gifter mig ud af min Stand eller Familie.

ēnucleo 1 forklarer nøjagtigt; suffragia

enucleata ærligt afgivne.

ēnumerātio, iōnis f Opregning.

ēnumero 1 opregner; beregner. ēnuntiātīvus, a, um udtrykt i Ord. ēnuntiātum, i n Udsagn.

 $\bar{e}$ nuntio 1 udsiger, udtrykker; røber. $\bar{e}$ nuptio, $i\bar{o}$ nis f den Handling at gifte

sig fra en Familie ind i en anden. ēnūtrio 4 opfostrer.

eo, ii (īvi), itum, īre 4 gaar, in sententiam (pedibus) eo tiltræder et For-

slag; begiver mig; kommer; drager; rider, kører, sejler; skrider til, in poenas eo skrider til Afstraffelse; naar til; gaar ud paa; gaar over i; forgaar; forløber.

eo adv. derhen; saa vidt; i den Grad; usque eo i den Grad eller saa længe;

derfor; (ved compar.) desto.

eodem adv. samme Sted hen; paa

samme Sted.

 $e\bar{o}us$ (langt og kort e), a, um østlig; -us, i m Morgenstjernen.

ephēbus, i m ung Mand (16-20 Aar). ephēmeris, idis f Dagbog; Regnskabs-

ephippiātus, a, um benyttende Ridedækken.

ephippium, i n Ridedækken.

ephorus, i m en af de højeste fem

Embedsmænd i Sparta.

epicopus, a, um forsynet med Aarer. epigramma, atis n Indskrift; Epigram. epistula og -ola, ae f Brev. epitaphius, i m Ligtale.

epitoma, ae f eller -e, es f kort Udtog. epitonium, i n Hane paa et Rør.

epops, opis m Hærfugl. epos, - n Heltedigt.

ēpōto, pōtāvi, pōtum 1 drikker ud; opsluger; epotus som har drukket ud.

epulae, ārum f plur. Maaltid; Gæstebud; Retter.

epulāris, e hørende til Gæstebud. epulo, onis m Ordner af Festmaaltidet (som var forbundet med de offentlige Spil); Svirebroder.

epulor 1 spiser.

epulum, i n Festmaaltid.

equa, ae f Hoppe. '

eques, itis m Rytter; Ridder; Ridderstand.

equester (sjæld. -stris), stris, stre Rytter-; Ridder-.

equidem adv. virkelig; rigtignok; ego e. jeg for min Part, (ogsaa ved Verber) e, nihil amisi.

equinus, a, um Heste-.

equitātus, us m Rytteri, plur. Rytterskarer; Ridderskab.

equito 1 rider; raser.

equuleus, i m = eculeus.

equus, i m Hest; (plur.) Spand; ad e. rescribo udskriver til Ryttertjeneste, ogsaa: hæver op i Ridderstanden.

era, ae f Husfrue.

ērādo, rāsi, rāsum 3 udsletter.

ērectus, a, um oprejst; opretstaaende: ophøjet; stolt; modig; opmærksom; spændt.

ērēpo 3 klatrer opad. ēreptio, ionis f Frarøvelse. ēreptor, ōris m Røver. ergā præp. med acc. imod. ergastulum, i n Straffeanstalt.

ergō adv. altsaa; (ved Opfordring) da; (med gen.) for - Skyld.

ēricius, i m Pindsvin; jernspidsbesat Biælke.

ērigo, rexi, rectum 3 oprejser; hæver, me e. og pass. hæver mig; oculos e. slaar op; aures e. spidser; opfører, viam in arcem e. anlægger op til; lader rykke op: retter mod; spænder; fremkalder, vækker; opmuntrer; me (animum) e. og pass, tager mig sammen, bliver opmærksom.

erīlis, e Herre-, Frue-.

ēripio, ripui, reptum 3 river, trækker ud; river, trækker bort; river, trækker (ned) fra; udriver fra, me e. ne unddrager mig fra at; befrier (fra); røver; berøver; fugam e. griber.

ērōdo, rōsi, rōsum 3 ødelægger. ērogātio, iōnis f Udbetaling.

ērogo 1 udbetaler.

errābundus, a, um omstrejfende.

errāticus, a, um omflakkende; svømmende omkring.

errātio, ionis f Omflakken.

errātum, i n Fejl.

errātus, us m Omflakken. erro, onis m Landstryger.

erro 1 farer vild; forvilder mig; flakker om; snor mig; vakler; tager fejl; fejler.

error, oris m Omflakken; Snoning; vildsom Gang; Vildfarelse; Feilfagelse, viarum med Hensyn til den rette Vej; Forblindelse; Forseelse; List.

ērubesco, rubui — 3 bliver rød: rødmer; skammer mig (over); nærer Skv

for.

ērūca, ae f en Slags Kaal. ēructo 1 opræber; udspyr.

ērudio 4 underviser; oplyser. ērudītio, ionis f Undervisning; Dannelse.

ērudītus, a, um oplyst; kultiveret; kyndig; lærd.

ērumpo, rūpi, ruptum 3 lader bryde frem, me e. og pass. bryder, styrter frem; bryder frem, ud; kommer for Lyset; e. in (ad) ender i; gennem-

bryder. ēruo, rui, rutum 3 udgraver; udriver; opstøver; fremdrager; ødelægger, om-

styrter.

ēruptio, ionis f Udbrud; Udfald. erus, i m Husherre; Herre; Hersker.

ervum, i n Vikke.

esca, ae f Spise; Mading.

escendo, ndi, nsum 3 stiger op; drager op; bestiger.

escensio, ionis f Landgang. esculentus, a, um spiselig. essedarius, i m Vognkæmper.

essedum, i n og (sjæld.) -ae, ārum f plur. gallisk Stridsvogn; Reisevogn.

essentia, ae f Væsen. essurio 4 = esurio.

ēsurio 4 er sulten; sulter.

et conj. og, et ... et (-que ... et) baade — og, dels — dels, et ... neque baade — og heller ikke, ligesom — lige saa lidt, neque ... et paa den ene Side ikke — men paa den anden Side, vel ikke — men; ogsaa; et ipse ligeledes; og det; og virkelig; og dog; (især efter Nægtelse) men; (efter Ord, der betyder Lighed) som; (efter alius) end.

etenim adv. thi; thi — jo; endvidere;

virkelig.

etēsiae, ārum m plur. Passatvinde. ēthologia, ae f Karakterskildring.

etiam adv. ogsaa; ja; endog, quin e. ja endog; (navnlig ved compar.) endnu, nondum e. endnu ikke; e. atque e. atter og atter.

etiamnunc (ogsaa etiam nunc) adv.

endnu stadig; endnu.

etiamsī (ogsaa etiam sī) conj. selv om. etiamtum (ogsaa etiam tum) og etiamtunc (ogsaa etiam tunc) adv. endnu den Gang.

etsī conj. og adv. skønt; for øvrigt. etymologia, ae f Ordafledningslære.

eu interj. bravo!

eu(h)ans, ntis raabende Eu(h)an, e. orgia fejrende Bacchusfesten under Raabet Eu(h)an.

eu(h)oe interj. Bakkantindernes Jubel-

raab.

eunūchus, i m Kastrat.

euripus, i m smalt Sund; Kanal.

eurōus, a, um østlig.

eurus, i m Sydøstvinden, Østvinden. ēvādo, vāsi, vāsum 3 gaar, slipper, stiger ud; gaar, stiger frem, op, in terram e. gaar i Land; kommer over; undslipper; faar et Udfald, udvikler mig til. ēvagātio, iōnis f Svingen ud.

ēvagor 1 svinger ud, gør en omgaa-

ende Bevægelse; overskrider.

ēvalesco, valui — 3 bliver stærk; formaar.

ar. [Cortsen: Latinsk-Dansk Leksikon. $\bar{e}v\bar{a}nesco$, $v\bar{a}nui$ — 3 forsvinder; svinder.

 $\bar{e}v\bar{a}nidus$, a, um forsvindende; kraftesløs; skyggeagtig.

evans = eu(h)ans.

ēvasto 1 ødelægger fuldstændigt.

ēveho, vexi, vectum 3 fører, bringer ud, pass. sejler, rider, kører ud; (pass.) udgaar fra; fører, bringer op, pass. rider, kører op; hæver, pass. svinger mig op; (pass.) henrives.

ēvello, velli (sjæld. vulsi), vulsum 3 rykker af, ud, op; fjerner; omstøder.

ēvenio, vēni, ventum 4 kommer frem; falder ud, male evenit det forløber daarligt; indtræffer; sker; tilstøder; tilfalder.

ēventum, i n Udfald; Begivenhed.

ēventus, us m Udfald, e. urbis Udfaldet af Angrebet paa Byen; Afgørelse; Slutning, Ende; Virkning; Begivenhed; Skæbne; Held.

everbero 1 pisker; afryster.

ēverriculum, i n Fejekost.

everro, verri, versum 3 fejer ud; udplyndrer.

ēversio, iōnis f Omstyrtning; Ødelæggelse.

ēversor, ōris m Omstyrter.

ēverto, *verti*, *versum 3* omstyrter; *mare* (*aequora*) *e.* oprører; *vælter*; *vender om*; *styrter*; *tilintetgør*; *udjager*.

ēvestīgātus, a, um udfundet.

ēvidens, ntis øjensynlig; aabenbar; indlysende.

ēvigilo 1 er vaagen; anstrenger mig; consilia evigilata tuis cogitationibus om-

hyggeligt overvejede.

evincio, vinxi, vinctum 4 ombinder.

ēvinco, vīci, victum 3 besejrer fuldstændigt; sætter igennem; overtaler; beviser uigendriveligt.

ēviscero 1 sønderflænger. ēvītābilis, e undgaaelig.

ēvīto 1 undgaar.

ēvīto 1 berøver Livet.

ēvocāti, ōrum m plur. frivillige (Soldater, der havde udtjent, men paa ny blev opfordret til at gøre Krigstjeneste).

ēvocātor, ōris m Hverver.

ēvoco 1 kalder ud, frem til; hidkalder; opfordrer til at gaa bort; indkalder; stævner; udfordrer; fremkalder; opmuntrer, lokker.

ēvolo 1 flyver ud, frem, bort, op; iler

frem.

ēvolvo, volvi, volūtum 3 vælter, ruller ud, frem, ned; me e. og pass. vælter

mig ud, breder mig; opruller; skildrer; klargør; fortrænger; berøver.

ēvomo, vomui, vomitum 3 brækker op, udspyr.

ēvulgo 1 gør bekendt.

ex se e.

exacerbo 1 forbitrer; ophidser.

exactio, ionis f Inddrivelse; Beskatning; Skat.

exactor, ōris m Fordriver; Skatteopkræver; Tilsynsmand; Fuldbyrder.

exactus, a, um nøjagtig.

exacuo 3 skærper; hvæsser; ansporer. exadversum og -us præp. med acc.

lige over for.

exaedifico 1 opbygger.

exaequātio, ionis f Ligestilling.

exaequo 1 gør lige (med); indretter ligeligt.

exaestuo 1 bølger, bruser op. exaegerātio, ionis f Løftelse.

exaggero 1 forøger; fremhæver; hæver, ophøjer.

exagito 1 sætter i stærk Bevægelse, res rumoribus exagitata ivrigt diskuteret; forfølger; plager; dadler; ophidser; op-

vækker.

exāmen, inis n Sværm; Skare; Tunge
(paa Vægtskaalen); Undersøgelse, e. servo
anstiller.

exāmino 1 afvejer; undersøger. exanimātio, iōnis f Tilstand af Mod-

exanimis, e afsjælet; afmægtig.

exanimo 1 dræber; bringer ud af Fatning; pass. taber Vejret, exanimatus, a, um forpustet.

exanimus, a, um afsjælet.

exantlo 1 døjer til Enden.

exardesco, arsi, arsum 3 blusser op; opflammes.

exāresco, ārui — 3 bliver helt tør; udtørres; hentørres.

exarmo 1 kapper Takkelagen.

exaro 1 oppløjer; fremskaffer; frembringer; optegner.

exaspero 1 oprører; forraaer; forbitrer.

exauctōro 1 giver Afsked; kasserer. exaudio 4 hører tydeligt; hører; bønhører.

exaugurātio, iōnis f Profanering. exauguro 1 ophæver Indvielsen af. excaeco 1 blinder; tilstopper.

excalceo 1 tager Skoene af; excalceati de skoløse (om de mimiske Skuespillere, der kun bar Sandaler).

excandescentia, ae f Hidsighed.

excandesco, candui — 3 farer op i Hidsighed; farer op.

excanto 1 tryller ned.

excarnifico 1 piner til Døde; martrer. excavo 1 udhuler.

excēdo, cessi, cessum 3 gaar ud, bort; gaar bort fra Emnet; gaar ud af, forlader; trækker mig ud af; træder frem; gaar over til; overgaar; overskrider; forsvinder; falder i; afstaar.

excellens, ntis fremragende; fortræffe-

lig; ualmindelig.

excellentia, ae f Ophøjethed; fremragende Personlighed.

excello, cellui — 3 rager frem; udmærker mig.

excelsus, a, um høj, -um, i n højt Sted, høj Stilling; ophøjet.

exceptio, ionis f Undtagelse;

skrænkning; Forbehold; Vilkaar. exceptiuncula, ae f dem. til exceptio.

excepto 1 tager ud; løster op. excerno, crēvi, crētum 3 udskiller.

excerpo 3 udtager; udvælger; afsondrer; unddrager.

excerptum, i n Uddrag. excessus, us m Bortgang; Død. excetra, ae f Slange.

excidium, i n Undergang; Ruin.

excīdo, cīdi, cīsum 3 hugger ud; afhugger; omhugger; ødelægger; udrydder. excido, cidi — 3 falder ud, ned, fra; falder, slipper ned; gaar Glip af, magnis excidit ausis han forfejlede et stort Vovestykke; ender med; gaar bort; for-

svinder.

excieo — — 2 (sjæld.) og excio 4
sætter i Bevægelse, ryster; kalder, jager
ud, op; fremkalder; vækker; hidkalder;
ophidser; opskræmmer.

excipio, cēpi, ceptum 3 tager ud, op; opsnapper; fanger; opfanger, parerer, vim fluminis e. bryder Flodens Strøm; optager; overfalder; saarer; modtager; faar; hører; belurer; følger paa; afløser; fortsætter; befrier; undtager, excepto quod med Undtagelse af, at; bestemmer særligt; udholder; modstaar; paatager mig; venter; møder; slutter mig til; nedskriver; udbedrer.

excitatus, a, um heftig; kraftig.

excito 1 driver, jager ud; driver, jager op; fremkalder; foraarsager; lader rejse sig; hæver; hidkalder; opfører; antænder; opmuntrer; tilskynder.

exclāmo 1 raaber højt; raaber højt paa exclūdo, clūsi, clūsum 3 udelukker; holder borte; undtager; udskiller; hindrer. excogitatio, ionis f Tænkeevne.

excogito 1 udtænker.

excolo, colui, cultum 3 uddanner; forædler.

excors, cordis uforstandig.

excrucio 1 piner til Døde: piner heftigt.

excubiae, ārum f plur. Vagt, e. ago

holder; Vagtpost.

excubitores, um m plur. Vagtpost.

excubo, cubui, cubitum 1 holder Vagt; ligger paa Lur; vaager, in aliquid e. holder vaagent Øje med noget.

excūdo, cūdi, cūsum 3 slaar ud af; smeder; forfærdiger.

exculco 1 træder fast.

excurro, cucurri (sjæld. curri), cursum 3 løber ud; gør et Udfald, Indfald; løber; strækker mig frem; gør en Afstikker; viser mig.

excursio, ionis f Udfald, Indfald.

excursor, oris m Speider.

excursus, us m Udfald, Indfald.

excūsātio, ionis f Undskyldning, plur. (ogsaa) Undskyldningsgrunde; Vægring (ved).

excūso 1 undskylder; anfører til min Undskyldning; undskylder mig; skyder

Skylden paa.

excutio, cussi, cussum 3 ryster, kaster ud: ryster, kaster af: kaster bort, bortjager; omstøder; frariver; berøver; afskyder; udfolder; udbreder; gennemsøger; undersøger.

exec... = exsec...

exedo, ēdi, ēsum 3 fortærer; ødelægger; plager.

exedrium, i n Rotunda med Sidde-

exemplar, āris n Forbillede; Mønster;

Afskrift; Billede.

exemplum, i n Eksempel, exempli causā som Eksempel, e. facio, edo statuerer; Forbillede; Mønster; advarende Eksempel; Vedtægt; Udkast; Efterligning; Afskrift; Fortælling; Ordlyd; Straf.

exeo, ii (sjæld. īvi), itum, īre 4 gaar ud, ud af, bort; ex potestate e. mister Forstanden; rykker ud; kommer ud; undgaar; bliver bekendt; falder ud; forløber; kommer frem; overskrider.

exequ... = exsequ...

exerceo 2 holder i stærk Bevægelse, equos e. tumler; øver, pass. øver mig; indøver; udøver; quaestionem e. anstiller Forhør; cantus e. lader lyde; diem e. forretter mit Dagværk; leder; bestyrer: bearbeider; plager.

exercitatio, ionis f Øvelse; Udøvelse. exercitātus, a, um beskæftiget; øvet; plaget.

exercitus, a, um øvet; haardt prøvet;

lidelsesfuld.

exercitus, us m regulær Hær; Fodfolk; Skare.

exf... = eff...

exhaeresimus, a, um som kan udskydes.

exhālātio, iōnis f Uddunstning.

exhālo 1 uddunster; animam, vitam

udaander; opgiver Aanden.

exhaurio, hausi, haustum 4 udøser: udtømmer; kaster, graver ud; kaster, graver op; borttager, aes alienum e. afbetaler; tømmer; affolker; udplyndrer; svækker; bringer til Ende; udstaar.

exhedrium, i n = exedrium.

exhērēdo 1 gør arveløs.

exhibeo 2 skaffer til Veje; har med; fremstiller (for Retten); fremfører; udleverer; frembyder; viser; foraarsager.

exhilaro 1 opmuntrer.

exhorresco, horrui 3 skælver; gyser.

exhortatio, ionis f Opmuntring.

exhortor 1 opmuntrer; opflammer til. exibeo 2 = exhibeo.

exigo, ēgi, actum 3 driver ud, bort, af Sted: støder ud: bortsælger; fortrænger; svinger; indkræver; kræver; fører Opsigt med; afmaaler; bedømmer; overvejer; forhandler; indretter; opfører; tilbagelægger; tilendebringer; tilbringer, pass. forløber; homo exacta aetate af høj Alder.

exiguitas, ātis f ringe Udstrækning;

ringe Antal; Knaphed.

exiguus, a, um ringe, -um, i n campi lidt af Sletten; knap; kort; svag; ubetydelig.

exīlis, e tynd; svag; ringe, res e.

ringe Formue; fattig; tør.

exilium, i n = exsilium.

eximius, a, um undtagen; udmærket. eximo, ēmi, emptum 3 tager ud, de reis e. sletter af Anklagelisten; befrier; udelader; undtager; fjerner; forbigaar; diem, tempus e. trækker Tiden ud.

exin = exinde.

exinanio 4 tømmer; udplyndrer fuld-

exinde, afkortet exin, adv. derpaa. existimātio, ionis f Mening; Rygte; Anseelse; Kredit.

existimo 1 anser for; mener; afgør; skønner; dømmer.

existo 3 = exsisto.exitiābilis, e fordærvelig. exitiālis, e fordærvelig. exitiosus, a, um fordærvelig. exitium, i n Undergang; Ødelæggelse;

Fordærvelse.

exitus, us m Udgang; Tilladelse til, Mulighed for Udgang; Slutning; Livsafslutning; Resultat.

exlex, legis ikke bunden af Loven. exodium, i n (komisk) Efterspil.

exolesco, lēvi, lētum 3 taber mig; gaar af Brug.

exolētus, a, um ukysk, -us, i m prostitueret ung Mand; forældet.

exonero 1 aflæsser; befrier (for); letter; skaffer bort.

exoptātus, a, um kærkommen. exopto 1 ønsker inderligt. exōrābilis, e som kan overtales.

exordior, orsus sum 3 begynder paa; exorsa, örum n plur. Begyndelsen.

exordium, i n Begyndelse; Indledning. exorior, ortus sum 4 træder, bryder frem; dukker op; staar op; opstaar.

exorno 1 udsmykker; udruster; ordner; træffer Forberedelse til.

exōro 1 anraaber; trygler om; bevæger ved Bønner; overtaler.

exorsus, us m Begyndelse. exortus, us m Opgang.

exōsus, a, um hadende. exōticus, a, um udenlandsk.

expallesco, pallui — 3 blegner for. expando, pandi, pansum (passum) 3

udbreder. expavesco, pāvi — 3 forskrækkes. expect... = exspect...

expectoro 1 forjager af Brystet.

expedio 4 løser, hjælper ud; befrier, pass. (ogsaa) undslipper; gør rede, me e. gør mig rede til Kamp; udøver; skaffer til Veje; ordner; jager paa Porten; udvikler; expedit det gavner.

expedītio, ionis f Krigstog.

expeditus, a, um uhindret, -us, i m rask Fodgænger; let; bekvem; beredt, miles e. uden Oppakning, kampberedt, navis e. hurtigsejlende; in expedito i Beredskab; letbevæbnet; ordnet; sikret, sikker.

expello, puli, pulsum 3 uddriver, udjager; river ud; jager, driver bort; forstøder; forjager; forviser; forstyrrer; kaster i Land; afskyder.

expendo, pendi, pensum 3 overvejer; prøver; betaler; expensum, i n Udgift, ratio accepti et expensi Regnskab over ning, e. urbana af et Hus i Byen.

Indtægt og Udgift, alicui expensum fero debiterer en for, expensum sumptui fero bogfører som Udgift; lider; bøder for;

expergēfacio, fēci, factum 3 vækker, me e. kommer til Besindelse.

expergiscor, perrectus sum 3 vaagner op. experiens, ntis virksom; (med gen.) haardfør over for.

experientia, ae f Forsøg.

experimentum, i n Forsøg; Forsøgsobiekt: Prøve: Basis.

experior, pertus sum 4 forsøger; gør gældende; sætter paa Spil; maaler mig med; lærer at kende.

expers, pertis udelagtig (i); manglende;

ukendt (med); fri for.

expertus, a, um erfaren; prøvet.

expetībilis, e ønskelig.

expeto, petīvi, petītum 3 henter; forlanger; attraar; poenas e. ab aliquo (in aliquem) straffer; rammer.

expiātio, ionis f Soning. expīlātio, ionis f Udplyndring. expilator, oris m Udplyndrer. expilo 1 udplyndrer; udriver. expingo, pinxi, pictum 3 udmaler. expio 1 soner; afvender; forsoner. expiscor 1 fisker ud.

explānātio, ionis f Forklaring, Udlæg-

explano 1 forklarer. explaudo 3= explodo.

explēmentum, i n Udfyldringsmiddel. expleo, plēvi, plētum 3 fylder; udfylder, skaffer det nødvendige Antal til: opfylder; mætter; tilfredsstiller; beløber sig til; naar; supplerer; erstatter.

explicatio, ionis f Udvikling; For-

klaring.

explicatus, a, um ordnet; tydelig.

explico, cāvi (cui), cātum (citum) 1 udfolder, opruller; udvikler; frontem e. opklarer; udstrækker, udbreder; bringer Orden, nomen e. afvikler en Gæld; bringer i Stand; fuldfører; udøver; reder ud (af); udfinder.

explodo, si, sum 3 udklapper (forjager),

udpiber; fordriver.

explorator, oris m Spejder, plur. Spejderafdeling.

exploratus, a, um sikker, afgjort. exploro 1 udspejder; udforsker; prøver; explorato (abl.) efter at man havde spejdet (eller: erfaret).

explösio, ionis f Udpibning.

expolitio, ionis f Afglatning, Udsmyk-

expono, posui, positum 3 stiller, sætter ud; udskiber; stiller, sætter frem; udsætter; opstiller; stiller til Disposition; giver til Pris for; fremsætter; forklarer; fortæller.

exportatio, ionis f Udførsel.

exporto 1 tager med ud; udfører; forviser.

exposco, poposci — 3 forlanger indtrængende; beder ivrigt om; forlanger udleveret; kræver.

expositio, ionis f Forklaring.

expositus, a, um tilgængelig (for); staaende frit (for).

expostulatio, ionis f Besværing.

expostulo 1 gaar i Rette med; besværer mig (over).

expōtus se *epoto*.

expressus, a, um udtryksfuld; tydelig. exprimo, pressi, pressum 3 presser, trykker ud; bringer til at hæve sig; afnøder; danner; fremstiller; efterligner; oversætter.

exprobrātio, ionis f Bebrejdelse.

exprobro 1 bebrejder; minder bebrejdende om.

expromo, prompsi, promptum 3 fremtager, supplicia e. anvender; fremfører; aabenbarer.

expugnābilis, e indtagelig.

expugnācior, us (compar.) virksommere.

expugnātio, ionis f Erobring.

expugnātor, ōris m Erobrer; Overvinder.

expugno 1 erobrer; besejrer; tvinger til Overgivelse; sætter igennem; quaestiones e. forhindrer.

expulsio, $i\bar{o}nis$ f Fordrivelse.

expulsor, oris m Fordriver.

expultrix, īcis f Fordriverske.

expuo = exspuo.

expurgo 1 renser; helbreder.

exputo 1 udregner.

exquīro, quisīvi, quisītum 3 udsøger; udvælger; søger efter; gennemsøger; udforsker; undersøger; udtænker; spørger om; forlanger indtrængende.

exquisitus, a, um udsøgt.

exsaevio 4 raser ud.

exsanguis, e blodløs; bleg; afkræftet; livløs; blodfortærende.

exsanio 1 renser ud.

exsarcio - sartum 4 erstatter.

exsatio 4 mætter (helt).

exsaturābilis, e (non) (u-)mættelig. exsaturo 1 mætter (helt).

exscen... = escen...

exscindo, scidi, scissum 3 tilintetgør. exscrībo, scripsi, scriptum 3 afskriver; opskriver.

exsculpo 3 udsnitter; udsletter.

exseco, secui, sectum 3 udskærer; bortskærer.

exsecrābilis, e forbandelsesværdig; forbandende; odium e. uudslukkelig.

exsecratio, $i\bar{o}nis\ f$ Forbandelse; Edsaflæggelse.

exsecrātus, a, um forbandet, Forbandelsens.

exsecror 1 forbander; e. in udstøder Forbandelse mod; sværger under Forbandelse.

exsectio, iōnis f Udskæring. exsecūtio, iōnis f Fuldbyrdelse.

exsecutor, oris m Fuldbyrder. exsequiae, arum f plur. Ligtog.

exsequiālis, e Lig-.

exsequor, secūtus sum 3 følger til Graven; fuldbyrder; udfører; sætter igennem; hævner; forfølger; straffer; fortsætter; udvikler; angiver; udfinder; døjer.

exsero, serui, sertum 3 hæver op; udstrækker; blotter; befrier.

exserto 1 strækker frem.

exsicco 1 udtørrer; tømmer.

exsigno 1 optegner.

exsilio, silui, sultum 4 springer ud, frem, op.

exsilium, i n Landflygtighed; Tilflugts-

exsisto, stiti — 3 træder ud, frem; optræder (som), viser mig (som); opstaar, indtræder; bliver.

exsolvo, solvi, solūtum 3 udløser; befrier; indfrier, fidem e. holder mit Ord; betaler; tildeler; ophæver; forjager.

exsomnis, e søvnløs; sværmende om Natten.

exsorbeo, sorbui — 2 indsuger; sluger; døjer.

exsors, sortis uden for Lodtrækning; usædvanlig; udelagtig (i); ude af Stand til.

exspatior 1 gaar uden for Banen.

exspectătio, ionis f Forventning, e. facio, commoveo fremkalder; praeter e. mod Forventning.

exspectātus, a, um velkommen.

exspecto 1 venter; venter paa.

exspergo, spersi, spersum 3 over sprøjter.
exspēs (kun nom. sing.) adj. uden

Haab. exspīro 1 udblæser; udaander.

exsplendesco, splendui — 3 udmærker

exspolio 1 udplyndrer; berøver.

exspuo 3 spyr ud.

exsterno 1 forskrækker heftigt.

exstimulo 1 ansporer.

exstinctio, ionis f Udslukkelse. exstinctor, oris m Tilintetgører.

exstinguo, stinxi, stinctum 3 slukker, pass. dør; udtørrer; udsletter; rydder af Vejen; tilintetgør; bringer i Forglemmelse.

exstirpo 1 rykker op med Rode; ud-

rydder.

exsto — — 1 rager frem, op; træder frem; foreligger; viser mig; eksisterer endnu.

exstructio, ionis f Opførelse.

exstructus, a, um høj; vel besat; fyldt til Randen.

exstruo, struxi, structum 3 ophober; overlæsser (med); opbygger; ophøjer; opfører.

exsūdo 1 sveder over.

exsul, sulis m og f landflygtig; landsforvist; (med gen.) berøvet.

exsulo 1 lever i Landflygtighed; er hjemløs.

exsultātio, ionis f Jubel.

exsultim adv. i kaade Hop.

exsulto 1 springer op; tumler mig; bruser op; jubler.

exsuperantia, ae f Fremragenhed.

exsupero 1 hæver mig (højt) op, flammae e. slaar i Vejret; rager frem, op; vinder Overhaand; overgaar; overvinder. exsurdo 1 bedøver.

exsurgo, surrexi, surrectum 3 rejser mig op; rejser mig.

exsuscito 1 vækker; fremkalder; me

e. tager mig sammen.
exta, $\bar{o}$ rum n plur. (ædlere) Indvolde

særlig Lever, Hjerte og Lunge. extābesco, tābui — 3 hentæres.

extemplo adv. straks.

extemporālis, e ud fra Øjeblikket, uforberedt.

extendo, ndi, nsum (ntum) 3 udspænder; udstrækker; udbreder; strækker til Jorden; strækker frem; udfolder; anspænder, extentis itineribus i forcerede Dagsmarcher.

extenuātus, a, um ubetydelig.

extenuo 1 fortynder; gør tyndere; gør mindre, pass. bliver mindre; formindsker; gør ringere; lindrer.

extergeo, tersi, tersum 2 aftørrer, fejer ren.

exteri, ae, a fremmede; comp. exterior, us ydre; — superl. extrēmus, a, um yderst, e. pons (ogsaa) den yderste Del af Broen; sidst; fjern; extrēmum, i n Ende, Slutning, Død; ad extremum til det sidste, til sidst; extremum adv. for sidste Gang, til sidst; extremo adv. til sidst.

extermino 1 udjager. externo 1 = exsterno.

externus, a, um udenlandsk; fremmed; ydre, timor e. Frygt for en ydre Fjende.

extero, trīvi, trītum 3 søndertræder,

knuser.

exterreo 2 forskrækker.

exti... = exsti...

extimesco, timui — 3 frygter meget for; bliver forskrækket.

extollo, tuli — 3 løfter, hæver op; priser, in maius e. overdriver.

extorqueo, torsi, tortum 2 fravrister; forstrækker; piner.

extorris, e landflygtig.

extrā adv. udenfor; extra quam si undtagen naar; udvendigt; — præp. med acc. uden for; ud over; uden; undtagen.

extraho, traxi, tractum 3 trækker ud, op, frem; trækker i Langdrag; lokker ud; lokker; nøder; river ud; befrier; opsætter; holder hen; tilbringer unyttigt; bringer frem.

extrāneus, a, um kommende udefra;

ydre; fremmed.

extraordinārius, a, um usædvanlig; overordentlig; ekstraordinær; -i, ōrum m plur. udvalgte Folk af Hjæfpetropperne.

extrīco 1 vikler ud af; skaffer med

Besvær; udretter.

extrinsecus adv. udefra; udvendigt.

extrūdo, trūsi, trūsum 3 støder, jager ud; trænger tilbage; skaffer mig fra Halsen.

extundo, tudi — 3 støder ud, forjager; slaar itu; udhamrer.

exturbo 1 udjager; tilintetgør; bringer ud af Fatning.

exūbero 1 strømmer over.

exul = exsul.

exulceratio, $i\bar{o}nis$ f Oprivning af Saar.

exulcero 1 slaar med Bylder; forværrer; forbitrer; ødelægger.

exulo = exsulo.

exult... = exsult...exululo 1 hyler op. exundo 1 strømmer over.

exuo 3 trækker frem, ud, ud af; af- brænder; fortærer; udtørrer. fører, me jugo e. afkaster; aflægger; animam e. opgiver; blotter; gør fri for; Rustning tagen fra Fjenden; Krigsbytte; berøver.

exūro, ussi, ustum 3 udbrænder: op-

exuviae, ārum f plur. Klædning; Hud.

faba, ae f Bønne.

fābella, ae f dem. lille Fortælling; Fabel; Eventyr; Skuespil.

faber, bri m Haandværker (Smed. Tømrer, Snedker o. l.); praefectus fabrum Værkfører.

faber, bra, brum snild.

fabrēfacio, fēci, factum 3 forarbeider kunstfærdigt.

fabrica 1 Værksted.

fabricator, oris m Skaber.

fabrico 1 forfærdiger; smeder; danner. fabrīlis, e Haandværker-, -ia, ium n

plur. Haandværkergerning.

fābula, ae f Rygte; Genstand for Snak; Fortælling; Fabel; Sagn; Eventyr; Skuespil.

fābulātor, ōris m Historiefortæller.

fābulor 1 snakker.

fābulōsus, a, um sagnrig.

facesso, cessīvi, cessītum 3 udfører (ivrigt); bereder; pakker mig bort.

facētiae, ārum f plur. Vittigheder, Vid. facētus, a, um vittig; fin, -um, i n Ynde; beleven.

facies, ēi f Udseende; Syn; Beskaffen-

hed; Skikkelse; Ansigt; Skønhed.

facilis, e let, in facili og e(ex) facili let, somnus f. som let indfinder sig; smidig; oculi f spillende; gunstig; villig (til); venlig, nedladende; — adv. facile let; (ved superlativiske Udtryk) sikkert, f. primus vel den første; villigt.

facilitas, ātis f Tilbøjelighed (til);

Venlighed.

facinorosus, a, um forbryderisk, -us, i

m Misdæder.

facinus, oris n Handling; Udaad, f. in me admitto begaar; Ugerningens Red-

skab: Skurk.

facio, fēci, factum 3 danner, forfærdiger; frembringer, bygger, skaber; gør, maa oversættes forskelligt efter Forbindelsen: caedem f. anstifter, fidem f. vækker, fugam f. griber, iter f. tilbage- Rænker, Intriger. lægger, proelium f. leverer, verba f. taler: (med to acc.) gør til, særlig cer-

tiorem aliquem f. underretter en (om); aliquem dicionis f. bringer en ind under mit Herredømme; damnum, detrimentum, naufragium f. lider; bevirker, foraarsager; fremkalder; sørger for, fac veniat lad ham komme; summam f. tilvejebringer; yder; giver; ofrer; (med partic. eller infin.) indfører, lader, foregiver, antager; (med Prisens gen.) vurderer, magni f. højt; (med adv.) handler; cum, ab aliquo f. holder med en; (med dat.) gavner, passer til.

facteon (et af Cicero i Spøg dannet Ord med græsk Endelse) = faciendum. factio, ionis f Udførelse, f. testamenti Ret til at gøre Testament; Parti: Par-

tiskhed.

factiosus, a, um intrigant, -us, i m Intrigemager.

factito 1 plejer at gøre; gør til.

factum, i n (med adj.) Handling; Begivenhed; Arbejde; ogsaa partic (med adv.).

factus, a, um forarbeidet, argentum f.

præget; kunstfærdig; dannet.

facultas, ātis f Mulighed; Lejlighed; Evne; Anlæg; f. tui Raadighed over dig selv; Middel; (plur.) Pengemidler, Formue: Veltalenhed

tācundia, ae f Veltalenhed. fācundus, a, um veltalende.

faecula, ae f Vinstensalt.

faen... = fen...

faex, faecis f Bærme; Saft; Vinstensalt.

fāginus, a, um Bøge-.

fāgus, i f Bøg.

falārica, ae f Brandpil.

falcārius, i m Seglmager, inter f. i Seglmagergaden.

falcātus, a, um forsynet med Segl; seglformet.

falcifer, era, erum seglbærende.

fallāciae, ārum f plur. (sjæld. sing.)

fallax, ācis svigefuld.

fallo, fefelli, falsum 3 faar til at glide;

bedrager; skuffer, aliquid me fallit jeg tager feil med Hensyn til noget, nisi me fallit animus hvis jeg ikke tager fejl, pass. tager feil; bryder, fidem f. bryder mit Ord; undgaar (ens Opmærksomhed); fordriver: efterligner.

falsus, a, um falsk; uægte; ubegrundet; usand, -um, i n Usandhed; upaalidelig; bedragerisk; tagende feil; falso adv. falskelig; med Urette.

falx, falcis f Krumkniv, Segl.

fāma, ae f offentlig Mening; Rygte, f. est det Rygte gaar; godt Rygte, Berømmelse; daarligt Rygte.

fames, is f Sult; Hungersnød; Tørst

(efter).

familia, ae f Tyende, Tjenestefolk, Slaver; Husstand, alle af en afhængige (Slaver, livegne og frie); Bande; Familie, paterfamilias (-as gammel gen.) Hus-

faderen; Formue.

familiaris, e hørende til Tjenerne, -is, is m Slave; Familie-, Hus-, res f. Husvæsen, Formue; bekendt; fortrolig; venskabelig, -is, is m god Ven; bestemt for Staten (om en Del af Indvoldene).

familiāritas, ātis f fortrolig Omgang;

Venskab.

fāmosus, a, um berømt; berygtet; ærekrænkende.

famulāris, e Slave-.

famulātus, us m Trældom.

famulus, i m Slave, Tjener, -a, ae f Slavinde, Tjenerinde; adj. tjenende.

fānāticus, a, um guddomsbegejstret; rasende.

fandum se for.

fanor 1 farer rasende omkring.

fānum, i n Helligdom.

 $f\bar{a}r$, farris n Spelt (en Art Hvede); Brød. farcio, farsi, fartum (farctum) 4 stopper fuld; stopper ind i.

farīna, ae f Mel.

fartor, öris m Fjerkræhandler.

 $f\bar{a}s$ (kun nom. og acc.) n guddommelig Ret (modsat ius); Ret; f. est det er tilladeligt, muligt; Gudernes Vilie; Moral; Pligt.

fascia, ae f bredt Baand; Diadem. fasciculus, i m (dem. af fascis) (lille)

Bundt; Pakke; Buket.

fascino 1 forhekser.

fascis, is m Bundt, Pakke; Oppakning; plur. Stokkebundter (med en Økse i Midten, baarne af Liktorerne); Konsulmagten.

- -i, ōrum m plur. Almanak; f. con- bruariae 1. Februar.

sulares Fortegnelse over hvert Aars højeste Embedsmænd.

fastīdio 4 ækles ved; rynker paa Næ-

sen ad, afviser.

fastīdiōsus, a, um kræsen, blaseret; (med gen.) led og ked af; ærgerlig; vækkende Lede.

fastīdium, i n Lede (ogsaa plur.);

Modvilje; Hovmod.

fastīgātus, a, um stigende skraat opad, gavlformet: skraanende, leniter jævnt.

fastīgium, i n Stigning; Hældning; Spids, Top; Højde, Dybde; Kulmination; Stilling; summa f. Hovedpunkter.

fastus, us m Hovmod.

fātālis, e Skæbne-, skæbnebestemt: skæbnesvanger; fordærvelig.

fateor, fassus sum 2 tilstaar; tilkendegiver.

fāticanus eller fāticinus, a,

skæbneforkvndende.

fātidicus, a, um skæbneforkyndende. fātifer, era, erum dødbringende. fatīgātio, ionis f Udmattelse.

fatīgo 1 trætter; anstrenger; overvælder, bestormer; plager; ansporer.

fātiloqua, ae f Skæbneforkynderske.

fatisco — 3 revner.

fatuitas, ātis f Taabelighed.

fātum, i n Spaadom; (ofte plur.) Skæbne; (Gudernes) Bestemmelse; (plur.) Skæbnebøger; (naturbestemt) Død; ulykkelig Skæbne.

fatuus, a, um enfoldig, -us, i m Nar. tauces, ium f plur. (i sing. kun abl. fauce) Svælg; Strube; Kløft; Afgrund; snæver Indgang; Bjergpas; Landtange; Stræde.

faustus, a, um heldbringende, gunstig. fautor, ōris m og -trix, trīcis f Vel-

ynder; Tilhænger.

faveo, fāvi, fautum 2 begunstiger, favete linguā begunstig (den hellige Handling) ved at tie stille, ti andægtigt: klapper ad; er naadig.

favilla, ae f glødende Aske. Favonius, i m Vestenvinden.

favor, oris m Gunst; Bifald (i Teatret); andagtsfuld Tavshed.

favus, i m Honningskive.

fax, facis f Fakkel; Stjernernes Lys eller Skin, ogsaa Komet, Stjerneskud o. l.; Glød, Brand.

febris, is f Feber; Feberanfald.

Februārius, a, um (egentl. hørende til Renselse) hørende til Februar; -us, i m fasti, ae, a plur. - dies f. Retsdage; (underf. mensis) Februar; Calendae Fefēcunditas, ātis f Frugtbarhed.

fecundus, a, um frugtbar; rig (paa); rigelig; befrugtende.

fel, fellis n Galde. fēles (fēlis), is f Kat.

fēlīcitas, ātis f Lykke, Held (ogsaa plur.).

fēlix, īcis frugtbar; lykkelig; lykkebringende.

fēmina, ae f Kvinde; Hun.

fēmineus, a, um kvindelig; Kvinde-; kvindagtig.

femur, oris og inis (af ikke forekom-

mende femen) n Laar.

fënebris, e Rente-; res f. Skyldforhold, opstaaet ved Renternes Ophobning.

. fēnerātio, iōnis f Aager.

fēnerātor, ōris m Pengeudlaaner;

Aagerkarl.

fēnero 1 og fēneror 1 laaner ud mod Rente; aagrer med.

fenestra, ae f Muraabning; Vindue;

Aabning, Skydeskaar.

fēniculārius, a, um hørende til Fennikel; campus f. Omskrivning for Spanien.

fēnīlia, ium n plur. Høloft. 🍙

fēnum, i n Hø.

fēnus, oris n Rente; den ved Renternes Ophobning forøgede Gæld; Aager. fera se ferus.

fērālis, e Lig-, Døds-; dødbringende;

fērālia, ium n plur. Dødsfesten.

ferax, ācis frugtbar. ferculum, i n Baare; Ret.

ferē adv. omtrent; i Reglen; non f. siælden, ikke let.

ferentarius, i m let bevæbnet Spyd-

kaster; Blænker.

feretrum, i m Dødsbaare.

fëriae, ārum f plur. Festdage, Ferie-

dage; f. forenses Retsferie.

fēriātus, a, um ferierende, holdende fri, male f. som holder Fest i Utide.

ferīnus, a, um af vilde Dyr, et vildt

Dyrs, (caro) ferina Vildt.

ferio — 4 slaar, mare f. pisker; støder; rammer; gør Indtryk paa; slagter, foedus f. slutter Forbund (fordi der saa blev slagtet et Svin); dræber.

feritas, ātis f Vildskab.

 $ferm\bar{e}$ adv. = fere.

fermentum, i n Gæring.
fero, tuli, lātum, ferre 3 bærer, prae
me f. bærer til Skue, ventrem f. er
svanger; bevæger, signa f. in hostem
rykker frem, me f. eller pass. iler, flyver,
springer, stiger, strømmer, styrter mig;

aegre, graviter, moleste f. er bedrøvet over, harmes over; finder mig i; udholder, døjer; (bærer omkring =) fortæller, ferunt man fortæller; omtaler, pass. prises som; melder; løfter, hæver, laudibus i rosende Ord; — fører, mæ fero opfører mig; bortfører, rapio et f., f. et ago røver og plyndrer; indfører (i Hovedbogen); fremfører, legem f. foreslaar, condicionem f. stiller, suffragium f. afgiver min Stemme; medfører, fortuna ita fert mager det saaledes; skaffer, foraarsager; — bringer; frembringer; overbringer; giver; viser.

ferōcia, ae f Trodsighed. ferōcitas, ātis f Trodsighed.

ferox, ocis uforfærdet; kampivrig; ivrig; trodsig; overmodig; vild.

ferrāmenta, ōrum n plur. Jernred-skaber; Vaaben.

ferrárius, a, um Jern-; -us, i m Smed; -a, ae f Jerngrube.

ferrātus, a, um jernbeslaaet; jern-

klædt.

ferreus, a, um Jern-, f. seges telorum "Skov af Lanser"; jernhaard; følesløs; os f. skamløs, fræk; urokkelig, fast.

ferrūgineus, a, um rustfarvet; mørk,

mørkeblaa.

ferrūgo, inis f Rust; mat, mørk Farve. ferrum, i n Jern; Jernredskab (Dolk, Kniv, Sværd o. s. v.).

fertilis, e frugtbar; frugtbargørende. fertilitas, ātis f Frugtbarhed.

ferula, ae f Gyvel; Ris, Ferle.

ferus, a, um vild; -us, i m og -a, ae f stort, vildt Dyr; grusom; udannet; tarvelig.

fervēfacio, fēci, factum 3 gør glødende

fervens, ntis sydende; glødende; brusende; opfarende.

fervie, ferbui — 2 og (digt.) fervo, fervi — 3 syder; gløder; bruser; bølger frem og tilbage; vrimler (af).

fervidus, a, um glødende; brændende;

bølgende; fyrig.

fervo, fervi — 3 se ferveo.

fervor, ōris m Syden; glødende Hede; Brusen; Lidenskab.

fessus, a, um revnet, læk; svækket; træt.

festinanter adv. skyndsomt.

festīnātio, ionis f Ilen; Hurtighed.

festīno 1 skynder mig; har travlt; fremskynder.

festīnus, a, um skyndsom. festīvitas, ātis f Lune.

festīvus, a, um munter; elskværdig; f. copia librorum en artig Mængde; vittig.

 $fest\bar{u}ca$, ae f = fistuca.

festus, a, um festlig, Fest-, -um, i n

fētiālis, is m en af fētiāles, Præstekollegium, hvis Medlemmer brugtes som Herolder; fētiālis, e adj. Fetial-.

fētūra, ae f Yngel.

fētus, a, um drægtig; svanger (med),

frugtbar (paa); som har født.

fētus, us m Fødsel; Afkom; Frugt. fibra, ae f Trævl; (plur.) Indvolde. fībula, ae f Spænde.

fictilis, e Ler-; -e, is n (underf. vas)

Lerfad.

fictor, oris m Skaber; f. fandi Mester i skuffende Tale.

fictus, a, um opdigtet; -um, i n Løgn;

hyklerisk. ficulnus, a, um Figentræ-.

fīcus, i og us f Figentræ; Figen. fidēlia, ae f Lerkar, Malerpotte. fidēlis, e trofast; paalidelig. fidēlitas, ātis f Trofasthed.

fīdens, ntis tillidsfuld. fidentia, ae f Selvtillid.

fides, ei f Tiltro, Tillid, f. habeo nærer Tillid eller nyder Tillid, f. facio vækker Tiltro; Kredit; Troværdighed; Paalidelighed, pro deum fidem ved alle Guder!; Troskab, in f. aliquem accipio modtager ens Overgivelse; Samvittighedsfuldhed, (ex) bona fide ærligt og redeligt; Bevis; Forsikring, f. et iusiurandum edeligt Løfte; Løfte, (givet) Ord, f. publica frit Lejde; Opfyldelse; Beskyttelse; Ukrænkelighed.

fides, ium f plur. (siæld. sing. fides,

is) Strengeleg (Citar, Lyre o. 1.). fidicen, inis m Citar-, Lyrespiller.

fidicina, ae f Citarspillerske. Fidius, i m Troskabens Gud. fīdo, fīsus sum 3 stoler paa.

fīdūcia, ae f Tillid; Paalidelighed; Selvtillid; Overdragelse af en Ejendom paa Tro og Love; Pant.

fīdūciārius, a, um overdraget paa Tro

og Love.

fīdus, a, um trofast; paalidelig.

figo, fixi, fixum 3 fæster; borer, slaar, stikker ind; ophænger; oprejser; retter (mod); indprenter; gennemborer.

figulus, i m Pottemager.

figūra, ae f Skikkelse; Udseende: Skyggebillede; Beskaffenhed; Maade. *figūro 1* skaber.

fīlia, ae f Datter.

filicātus, a, um smykket med Figurer af Bregneblade.

fīliola, ae f lille Datter; Svækling. fīlius, i m Søn; plur. ogsaa Børn.

filix, icis f Bregne.

fīlum, i n Traad; Udtryk.

fimbria, ae f Frynse; f. cincinnorum vderste Spidser af Lokkerne.

fimus, i m Gødning; Snavs. findo, fidi, fissum 3 kløver.

fingo, finxi, fictum 3 former, modelerer; skaber; danner; gør til; uddanner; omskaber; smykker; forestiller mig; udtænker; opdigter.

fīnio 4 begrænser; sætter som Grænse; fastsætter; ender, pass. ender eller dør; aliquem f. gør Ende paa ens Liv.

fīnis, is m (sjæld. f) Grænse; (plur.) Afslutning; Ende; Endeligt; Land: Maal; Højdepunkt.

finitimus, a, um tilgrænsende, -i, orum

m plur. Naboer; beslægtet med.

fio, factus sum, fieri sker, quid de illo fiet hvorledes skal det gaa ham; fieri non potest umuligt; bliver; certior fio underrettes; opstaar; udnævnes til; gøres; laves; ofres; skattes, plurimi meget høit.

firmāmen, inis n Støtte. firmāmentum, i n Støtte. firmitas, ātis f Styrke, Kraft. firmitūdo, inis f Styrke, Kraft. firmo 1 sikrer; styrker, egør stærk;

opmuntrer; bekræfter; forsikrer.

firmus, a, um (adv. firme, firmiter) stærk; kraftig, fundus non pascere f. ude af Stand til, vinum f. holdbar, mægtig; fast; standhaftig; paalidelig.

fiscina, ae f Kurv.

fiscus, i m Kasse; Statskasse.

fissilis, e spaltelig. fistūca, ae f Rambuk.

fistula, ae f Rør; Vandrør; Rørfløjte; Byld.

fixus, a, um fast; uforanderlig; varig. flābellum, i n Vifte.

flābilis, e luftagtig.

flābra, ōrum n plur. Blæsen.

flacceo - 2 er vissen; er slap.

flagello 1 pisker.

flagellum, i n Pisk, Svøbe; Rem (paa et Kastespyd); Arm (paa en Polyp).

flāgitātor, ōris m en, som ivrigt kræver.

flāgitiosus, a, um skændig.

flāgitium, i n Skam; Skændsel; Forbrydelse.

flagito 1 forlanger, kræver, aliquem frumentum f. kræver Korn af en.

flagrans, ntis brændende: glødende:

flammende; straalende.

flagrantia, ae f Gløden; Funklen. flagro 1 brænder; luer; funkler; invidia f. fortæres af Hadets Luer.

flagrum, i n Pisk, Svøbe.

flamen, inis m Præst for en bestemt Guddom; (flamen) Dialis Juppiters Præst. flamen, inis n Blæsen, Pust; Vind.

flāminium, i n en Flamens Embede. flamma, ae f Flamme, f. concipio

fænger; Ild; Fakkel.

flammeus, a, um flammende; straalende.

flammifer, era, erum flammende. flammo 1 brænder; ophidser.

flātus, us m Blæsen; Vind; Aandedrag; Snøften; (plur.) Opblæsthed.

flavens, ntis gullig; blond. flāvus, a, um gul; blond.

flēbilis, e begrædelsesværdig; begrædt;

grædende; klagende.

flecto, flexi, flexum 3 bøjer; drejer, iter f. forandrer Retning; (om Blikket) retter; styrer; forandrer; bevæger, in gyrum flector snor mig i en Kreds; drager (en) bort fra; bøjer om; vender mig.

fleo, flēvi, flētum 2 græder; begræder. flētus, us m Graad; f. tacitus stille

Hulken.

flexibilis, e bøjelig. flexilis, e bøjelig. flexio, ionis f Bøjning. flexipēs, pedis krumfodet. flexūra, ae f Bugtning.

flexus, us m Krumning; Sidevei:

Vendepunkt.

flexus, a, um bøjet, krummet.

flictus, us m Sammenstød. flo 1 blæser; smelter.

floccus, i m Fnug, non flocci facio

bryder mig ikke en Døjt om.

florens, ntis blomstrende; anset; straalende; florentes, ium m plur. de mægtige.

floreo, ui — 2 blomstrer; er mægtig;

udmærker mig.

 $fl\bar{o}resco$ — 3 blomstrer. floreus, a, um Blomster-.

floridus, a, um blomstrende.

flörilegus, a, um blomstersamlende. $fl\bar{o}rus$, a, um straalende.

flos, floris m Blomst; f. genae Dun; Styrke; Kerne.

Sentens.

fluctuātio, ionis f Vaklen.

fluctuo 1 og fluctuor 1 bølger; omtumles; vakler.

fluctus, us m Bølge, f. civiles den politiske Uro.

fluens, ntis slap.

fluenta, orum n plur. Strøm.

fluidus, a, um flydende; slap; slap-

fluito 1 flyder; driver om paa Vandet;

flagrer; vakler.

flūmen, inis n Strøm, f. vivum Flodvand; Flod, secundo f. ned ad Floden.

flümineus, a, um Flod-.

fluo, fluxi — 3 flyder; strømmer; bølger; strømmer over (af); driver (af); strømmer frem, ud (fra); slappes; svinder bort; udbreder mig.

fluviālis, e Flod-. fluviātilis, e Flod-.

fluvidus, a, um forgængelig.

fluvius, i m Flod.

fluxus, a, um slap; vaklende. focale, is n Halstørklæde.

focilo 1 bringer til Live igen.

focus, i m Ildsted, Arne; Brændalter; Baal: Ildbækken.

fodico 1 støder; plager.

fodio, fodi, fossum 3 graver; opgraver; undergraver; gennemborer; piner heftigt.

foederātus, a, um forbundet.

foeditas, ātis f Hæslighed; Afskyelighed.

foedo 1 tilreder paa det hæsligste, besudler; vanærer.

foedus, eris n Forbund, f. facio, ferio, ico slutter; Lov.

foedus, a, um hæslig; (med dat.) fordærvelig for; afskyelig.

foen... = fen...

foetidus, a, um stinkende.

foetor, oris m Stank.

folium, i n Blad.

folliculus, i m dem. Lædersæk; Dække.

follis, is m Blæsebælg.

fomentum, i n Omslag; Forbinding; Lindringsmiddel.

fomes, itis m Tønder.

fons, fontis m Kilde; Vand; Udgangspunkt.

fonticulus, i m lille Kilde.

fontinālis, e helliget Kildeguden.

(for, ubrugeligt, kun fatur, fantur) fatus sum 1 verb. defect. taler; fandus, flosculus, i m blomstrende Udtryk; a, um tilladelig, tilladt, -um, i n Ret; spaar.

forābilis, e gennemborlig. forāmen, inis n Hul; Aabning.

forās adv. ud.

forceps, ipis m og f Tang. fordus, a, um drægtig.

fore = futurus esse.forem = essem.

forensis, e Torve-; opera f. Virksomhed paa Forum (som Taler eller Sagfører); offentlig, vestitus f. fint Tøj; retslig.

fores, ium f plur. (sjæld. sing. foris,

is) Dør: Fløjdør.

forīs adv. ude; udefra.

forma, ae f Form; Læst; Figur; Skikkelse; Ansigt; Skønhed; Art; Beskaffenhed; Forfatning; Forestilling; Billede; Plan.

formātio, ionis f Dannelse.

formīca, ae f Myre.

formīdābilis, e gyselig; frygtindjagende. formīdo, inis f Angst; Rædsel.

formīdo 1 ængstes; gyser for; formi-

datus Parthis (dat.) afskyet af.

formīdolōsus, a, um gruelig; ængstelig. formo 1 former; danner; skaber; indretter; underviser; uddanner; fremstiller.

formosus, a, um smuk.

formula, ae f (dem. af forma) Norm; Bestemmelse; Forbundsbestemmelse; Formel.

fornax, ācis f Ovn.

fornicātio, ionis f Hvælving.

fornicātus, a, um hvælvet.

fornix, icis m Hvælving; overdækket Udfaldsport; Triumfbue; Kælderknejpe.

fors (kun nom. og `abl. sing.) f Tilfælde; forte (abl.) adv. tilfældigt, (efter si) maaske; fors (digt.) adv. maaske, fors et maaske endog.

forsan adv. maaske.

forsit adv. maaske.

forsitan adv. maaske.

fortassē adv. maaske.

forte se fors.

fortis, e stærk; rask; tapper; modig; energisk.

fortitūdo, inis f Styrke; Tapperhed;

Energi.

fortuītus, a, um (adv. -o) tilfældig. fortūna, ae f Tilfælde; Skæbne, f. secunda Medgang; Lykke; Ulykke; Stilling; Forhold; (mest plur.) Ejendele, Formue.

fortūnātus, a, um lykkelig; velhavende. fremitus, u fortūno 1 velsigner; tildeler, beskærer. len; Prustenforum, i n Torv, f. boarium Kvæg-fremo, frem

torv, f. olitorium Grønttorv; f. (Romanum) Pladsen mellem den kapitolinske og den palatinske Høj, Stedet for det offentlige Liv, Pengeforretninger og Retsforhandlinger, in foro sum giver mig af med offentlige Anliggender, de f. decedo forlader det offentlige Liv; Handelsplads; Kredsby i en Provins, f. ago holder Retsmøde.

forus, i m, oftest -i, orum m plur.

Skibsgang; Sidderækker.

fossa, ae f Grav (ogsaa plur.); Hul; Flodseng; Kanal (ogsaa plur.); Fure.

fossio, iōnis f Gravning. fossor, ōris m Graver. fovea, ae f Faldgrube.

foveo, fōvi, fōtum 2 varmer; bader; kæler for; holder kærtegnende; plejer; nærer; understøtter; begunstiger; opholder mig stadig i, paa.

fractus, a, um nedbrudt; svag; kraftes-

løs.

fragilis, e skrøbelig; sart; forgængelig; kraftesløs.

fragilitas, ātis f Skrøbelighed.

fragmen, inis n og fragmentum, i n Stykke.

fragor, öris m Bulder, Knagen.

fragösus, a, um knudret; larmende. frāgro 1 dufter.

frāgum, i n (kun plur.) Jordbær.

frango, frēgi, fractum 3 bryder; brækker; knækker; knuser; undertvinger; nedbryder; gør modløs; overvælder; nedbøjer; rører.

frater, tris m Broder; Søskendebarn;

god Ven.

fraterculus, i m (dem. af frater) lille Broder; kær Broder.

fraternus, a, um broderlig, Broder-;

frātricīda, ae m Brodermorder.

fraudātio, ionis f Bedrageri. fraudātor, oris m Bedrager.

fraudo 1 bedrager; (med abl.) unddrager en noget; tilraner mig.

fraudulentus, a, um bedragerisk. fraus, fraudis f Svig, f. facio legi om-

fraus, fraudis f Svig, f. facio legi omgaar; Bedrageri; Skuffelse; Vildfarelse, Fejltagelse; Skade; Misgerning.

fraxineus, a, um Asketræ-.

fraxinus, i f Asketræ.

fremebundus, a, um larmende; fnysende.

fremidus, a, um larmende.

fremitus, us m Larm; Brusen; Mumlen; Prusten.

fremo, fremui, fremitum 3 larmer;

bruser; brøler, hyler o. l.; mumler; taler højt om; knurrer over; raaber paa. fremor, oris m Larm: Mumlen.

frendo - 3 skærer Tænder.

freno 1 lægger Tømme paa, equites frenati med optømmede Heste; holder i Tømme; styrer.

frēnum, i n (plur. ogsaa -i, ōrum m)

Tømme, Tøjle; Bidsel.

frequens, ntis hyppig; talrig, senatus f. beslutningsdygtigt; (med abl.) opfyldt af; tæt befolket; ofte til Stede.

frequentia, ae f Mængde; Antal; tal-

rig Forsamling; talrigt Besøg.

frequento 1 besøger ofte, talrigt; bruger ofte; fejrer; memoriam alicuius f. genkalder; opfylder; befolker; forsamler i Mængde.

fretensis, e hørende til et Stræde;

mare f. Havindsnævring.

fretum, i n og (sjæld.) fretus, us m Stræde: Strædet ved Messina: Hav: Bølgen.

frētus, a, um stolende paa, i Tillid til.

frico, fricui, frictum 1 gnider.

frigeo - 2 bliver kold; er slap, uvirksom; modtages med Kulde.

frīgesco — — 3 bliver kold; bliver

slap.

frīgidus, a, um kold, -um, i n Kulde; kølig; skrækkelig; slap; mat; indholdsløs.

frīgo, frixi, frictum 3 rister.

frigus, oris n Kulde, plur. Vinterkulde; Kølighed; Gysen; Sløvhed; Unaade.

frīvolus, a, um værdiløs; latterlig.

frondator, oris m Løvafskærer.

frondeo — — 2 løves. frondesco — — 3 begynder at løves. frondeus, a, um løvdækket.

frondosus, a, um løvrig. frons, frondis f Løv.

frons, frontis f Pande; Forside; Front; Mine, Udtryk, ydre Skin; a fronte fortil; in fronte fortil, i Bredden.

frontālia, ium n plur. Pandesmykke. fructuārius, a, um frugtbærende; ind-

tægtbringende.

fructuōsus, a, um frugtbringende; ind-

bringende; fordelagtig.

fructus, us m Frugt; Afgrøde; Udbytte; Nydelse.

frūgālitas, ātis f Tarvelighed; Maadehold; Retskaffenhed.

frūgi se frux.

frūgifer, era, erum frugtbærende. frūgilegus, a, um kornsamlende. frūmentārius, a, um Korn-; res f. For-

plejningen, Korn, Proviant; kornrig; -us. i m Kornhandler, plur, Kornindsamlere, frūmentātio, iōnis f Proviantering.

frumentator, öris m Kornopkøber,

Kornindsamler.

frumentor 1 henter Korn. frümentum, i n Korn.

fruor, fruitus (fructus) sum 3 nyder;

nyder Indtægten af.

frustrā adv. forgæves; skuffet, f. sum ser mig skuffet; uden Hensigt; uden Grund.

frustrātio, ionis f Skuffelse.

frustror 1 og (sjæld.) frustro 1 skuffer; narrer.

frustrum, i n lille Stykke, Bid.

frutex, icis m Busk. fruticētum, i n Krat.

fruticor 1 springer ud.

fruticosus, a, um fuld af Grene.

(frux, ubrugeligt i nom.) frūgis f Markfrugt; Afgrøde; Frugt; Udbytte, ad bonam f. me recipio forbedrer mig; frūgī (dat.) adj. indecl. brav, retlinet; tarvelig.

fūcātus, a, um sminket; uægte.

 $f\bar{u}co$ 1 farver; sminker.

fūcosus, a, um forfalsket; uægte.

fūcus, i m rødt Farvestof; rød Farve; Svig, f. facio alicui laver Numre.

fuga, ae f Flugt, ex fuga paa eller efter Flugten, in fugam do (verto) kaster paa Flugt; (frivillig) Dragen i Landflygtighed; (med gen.) Utilbøjelighed til, Frygt for; Hurtighed.

fugax, ācis flygtende; flygtig.

fugiens, ntis (med gen.) flygtende for. fugio, fūgi, fugitum 3 flygter; gaar i Landflygtighed; iler bort; svinder bort; flygter for, fra; søger at undgaa; (med nfin.) undlader; afslaar; undgaar; undgaar Opmærksomheden.

fugitivus, a, um bortløben; -us, i m

bortløben Slave.

fugito 1 søger at undgaa. fugo 1 slaar, jager paa Flugt.

fulcio, fulsi, fultum 4 støtter; styrker; sikrer.

fulcrum, i n Støtte.

fulgens, ntis straalende.

fulgeo, fulsi — 2 og (digt.) fulgo — 3 lyner; straaler; glimrer.

fulgor, oris m Lyn; Glans; Berømmelse; Pryd.

fulguro 1 3. pers. det lyner.

fulica, ae f Vandhøne.

fūlīgo, inis f Sod.

fullonius, a, um Valker-, Valkernes.

fulmen, inis n Lynstraale; Lyn; Tordenslag; morderisk Kraft; Førstekraft.

fulmineus, a, um Lyn-; morderisk.

fulmino 1 lyner.

fultūra, ae f Støtte; styrkende Middel. fulvus, a, um brungul; rødgul; mørkegul.

fūmeus, a, um rygende. fumidus, a, um rygende.

fümifer, era, erum røgbringende.

fumificus, a, um dampfrembringende. fūmo (1) ryger.

fumösus, a, um røgfyldt; tilrøget.

fūmus, i m Røg; Damp.

 $f\bar{u}n\bar{a}le$, is n Snor; Fakkel; Lysekrone.

functio, ionis f Besørgelse.

funda, ae f Slynge.

fundāmen, inis n og fundāmentum, i n Grundvold.

fundator, oris m Grundlægger. funditor, oris m Slyngekaster.

funditus adv. fra Grunden af; i Bund

og Grund; fuldstændigt.

fundo 1 forsyner med Bund; lægger Grundvolden til, bygger; befæster; fæster til Bunden.

fundo, fūdi, fūsum 3 udgyder, pass. eller me f. strømmer, flyder; slynger; smelter; uddriver; slaar paa Flugt, pass. styrter af Sted; slaar til Jorden; udbreder, pass. lejrer mig; fusus (ofte =) udstrakt; frembringer; udstøder.

fundus, i m Bund, Grund; Grund-

stykke.

fünebris, e Lig-; -ia, ium n plur. (iusta) Begravelsesceremonier; skæbne-

funereus, a, um Lig-; fordærvelig;

ulykkeforkyndende.

funero 1 bisætter; gør til Lig.

funesto 1 besmitter.

funestus, a, um besmittet (ved Lig);

skæbnesvanger.

fungor, functus sum 3 overstaar, bliver færdig med, stipendio functus sum har udtjent, morte functus sum har udstridt; -um, i n Fremtiden.

forretter, officio f. gør min Pligt, more f. retter mig efter; yder; beklæder.

fungus, i m Svamp.

funis, is m Tov.

fūnus, eris n Ligfærd, Begravelse; Lig; (voldsom) Død; Mord; Død, Undergang.

 $f\bar{u}r$, $f\bar{u}r$ is m og f Tyv. fūrax, ācis tyvagtig.

furca, ae f Fork; gaffelformet Stiver; Gaffeltræ (i Form af et V), der blev lagt om Nakken paa en Slave, naar han skulde piskes.

furcifer, eri m Slyngel.

furcula, ae f gaffelformet Stiver; Pas.

furenter adv. rasende.

furia, ae f Hævngudinde; ond Aand; plur. Raseri.

furiālis, e rasende; forfærdelig; raseri-

fremkaldende.

furibundus, a, um rasende.

furio 1 gør rasende.

furiosus, a, um rasende. furnus, i m Bagerovn; Bageri.

furo — 3 raser; er rasende (over). furor, oris m Raseri; Rasen; afsindig Elskov; rasende Begejstring.

fūror, 1 stjæler; tilsniger mig; und-

drager.

furtim adv. hemmeligt. furtīvus, a, um stjaalen; hemmelig. furtum, i n Tyveri; Tyvekost; List; Krigslist; hemmelig Kærlighedshistorie; hemmeligt Paaskud; Hemmelighed; furto (abl.) i al Hemmelighed.

furvus, a, um kulsort; mørk. fuscus, a, um mørkfarvet.

fūsilis, e flydende.

fustis, is m Knippel. fustuārium, i n Ihjelpryglen.

fūsus, i m Ten.

fūsus, a, um vidtstrakt, corpora f. store; bølgende; vidtløftig.

fūtilis, e upaalidelig.

futūrus, a, um kommende, fremtidig,

gaesum, i n (tungt) Kastespyd. galea, ae f Læderhjelm; Hjelm. galērus, i m Skindhue. gallīna, ae f Høne. gallus, i m Hane. gānea, ae f Knejpe; Værtshusliv. gāneo, onis m Svirebroder.

garrio 4 pludrer, vaaser. garrulitas, ātis f Snakkelyst. garrulus, a, um snakkelysten. garum, i n (kostbar) Fiskesovs. gaudeo, gāvīsus sum 2 glæder mig, mihi g. glæder mig paa mine Vegne; (med abl.) glæder mig over, ingenio meo g. følger helt min Tilbøjelighed; | Kommune; Egn, ubinam gentium hvor holder meget af; refer Celso gaudere bring C. min Hilsen.

gaudium, i n Glæde, plur. Glædesytringer; Nydelse, plur. Haab.

gausape, is n Viskestykke.

gāza, ae f Skatte.

gelidus, a, um iskold; kold, -a, ae f koldt Vand; kølig; stivnende.

gelu (kun abl.) n Kulde; Blodets

gemebundus, a, um sukkende. gemellipara adj. f tvillingfødende.

gemellus, a, um Tvilling-, -i, orum m plur. Tvillinger; dobbelt; fuldstændig

lignende.

gemino 1 fordobler; aera g. slaar mod hinanden; gentager, cacumina geminata sunt følger parvis tæt efter hinanden; serpentes avibus g. parrer med. geminus, a, um Tvilling-, -i, orum m

plur. Tvillinger; dobbelt; begge; fuld-

stændig Mage.

gemitus, us m Suk; Larm.

gemma, ae f Knop; Ædelsten; Seglring; "Øje".

gemmans, ntis ædelstensbesat.

gemmātus, a, um ædelstensbesat. gemmeus, a, um Ædelstens-; ædelstensbesat.

gemo, gemui, gemitum 3 stønner; sukker; drøner; sukker, klager over.

gena, ae f (sing. sjæld.) Kind; Øjenhule.

gener, eri m Svigersøn; Svoger.

generālis, e almindelig.

generatim adv. efter Klasser, Stammer.

enerātor, ōris m Stamfader.

genero 1 avler; skaber, frembringer. generōsus, a, um ædel; højsindet. genetīvus, a, um medfødt. genetrix, īcis f Moder.

geniālis, e hørende til Skytsaanden, lectus g. Ægtesengen; munter; festlig; vederkvægende.

geniculātus, a, um forsynet med Knæ. genitālis, e avlende.

genitīvus, a, um = genetivus.

genitor, oris m Fader; usus g. ska-

bende Sprogbrug.

genius, i m Skytsaand, Personifikation af Avlekraften, et aandeligt Væsen, der fulgte Manden gennem hele Livet og delte hans Glæder og Sorger.

gens, gentis f Slægt, homo sine gente uden Aner; (plur.) Rang; Afkom; Folke- skægløs Slave. slag, ius gentium Folkeret; Stamme;

i Alverden.

gentīlicius, a, um Slægts-.

gentīlis, e Slægts-, Familie-; -is, is stammebeslægtet.

genu, us n Knæ; genuum orbis Knæ-

genuālia, ium n plur. Knæbaand.

genus, eris n Oprindelse; høj Byrd; Slægt; Familie; Afkom; Folkeslag; Stamme; Klasse; Art; Vaabenart; Maade, Beskaffenhed; Indhold; Omraade; Forhold; Henseende.

geographia, ae f Geografi.

geometria, ae f Landmaalerkunst, Geometri.

geometricus, a, um geometrisk, -a, örum n plur, geometriske Læresætnin-

germānitas, ātis f Broderskab; fælles. Afstamning (fra samme Moderby).

germānus, a, um kødelig; -us, i m kødelig Broder, -a, ae f kødelig Søster oprigtig; sand; ægte.

germen, inis n Spire; Afkom.

germino 1 fremspirer.

gero, gessi, gestum 3 bærer; har, (om-Følelser) nærer; lægger for Dagen (ogsaa: prae me g.); morem alicui g. føjer en; personam alicuius g. spiller ens Rolle; bærer paa; me g. opfører mig; frembringer; bellum g. fører Krig; udfører, besørger, pass. foregaar, his rebus gestis efter at dette var sket, herefter, negotium bene g. foretager et Kup, rem male g. udfører en Sag uheldigt eller: kæmper uheldigt eller: styrer Husvæsenet daarligt, magistratum g. beklæder et Embede, res gesta Begivenhed, plur. Bedrifter (ogsaa kun gesta, ōrum n plur.); leder, rem g. kommanderer; tilbringer.

gerulus, i m Lastdrager. gestāmen, inis n Byrde.

gestātio, ionis f Tur (i Bærestol). gesticulātio, ionis f udtryksfuld Bevægelse.

gestio 4 er overgiven; er overmodig; higer efter.

gesto 1 bærer, pass. tager Motion. gestus, us m Holdning; Haandbevæ-

gibber, eri m pukkelrygget.

gigno, genui, genitum 3 avler; føder; frembringer; gignentia, ium n plur. Planter.

glaber, bra, brum glat; -ber, bri m

glaciālis, e iskold, Is-.

glacies, ēi f Is.

glacio 1 fryser til Is.

gladiātor, ōris m Gladiator (Fægter under de offentlige Kamplege), Bandit, gladiatoribus under Gladiatorlegene.

gladiātōrius, a, um Gladiator-, locus g. Tilskuerplads ved Gladiatorlegene;

-um, in Haandpenge.

gladius, i m Sværd; (plur.) Mord; Gladiatorkampe.

glandifer, era, erum agernbærende. glans, glandis f Agern; Kugle (af Bly eller Ler).

glārea, ae f Kis; Skærver. glāreōsus, a, um fuld af Kis.

glaucus, a, um blaagraa, blaagrøn. glēba, ae f Jordklump; Ager; Klump.

glisco — 3 tager til. globosus, a, um kuglerund.

globus, i m Kugle; Klump; Masse;

Skare: Komplot.

glomero 1 sammenruller; sammenhober; sammentrænger, pass. eller se g. trænger sig sammen.

glomus, eris n. Nøgle.

glōria, ae f Berømmelse; Ry; plur. Udsigt til at vinde Berømmelse; Ærgerrighed; Forfængelighed.

gloriola, ae f (dem. af gloria) en

Smule Berømmelse.

glōrior 1 praler; roser mig af, er stolt af. glōriōsus, a, um berømmelig; ærgerrig; stortalende.

glūtinātor, ōris m Sammenlimer; Bog-

binder.

 $gn\bar{a}rus$, a, um kyndig (i), bekendt (med). $gn\bar{a}tus$, a, um = natus (nascor).

 $gn\bar{a}vus$, a, um = havus.

grabātus, i m Feltseng.

gracilis, e slank; mager; tynd.

gracilitas, ātis f Slankhed; Magerhed; Tyndhed.

graculus, i m Allike.

gradārius, a, um gaaende Skridt for Skridt, g. sum gaar i Skridtgang.

gradatim adv. Skridt for Skridt; efter-

haanden.

gradior, gressus sum 3 gaar.

gradus, us m Trin; Række (paa en Tilskuerplads); Skridt, g. infero rykker frem, g. refero gaar tilbage, g. celero, corripio fremskynder; gradu pleno i Ilmarch; Stilling, de g. paa staaende Fod; Rang, Værdighed, eodem g. sum har samme Stilling; Grad.

graecor 1 efterligner Grækerne.
grāmen, inis n Græs (ofte plur.), graen Tjeneste.

minis herba Græsstraa.

grāmineus, a, um Græs-; hasta g. af Bambusrør; græsbevokset.

grammaticus, a, um hørende til Sprogvidenskaben, tribus g. Kritikernes Lav; -us, i m Filolog, Sproglærer, Kritiker.

grānāria, ōrum n plur. Kornkammer. grandaevus, a, um højtbedaget. grandiloguus, i m stortalende Per-

grandiloquus, i m stortalende Person.

grandis, e stor; omfangsrig; lang; voksen, aetas grandior mere fremrykket, grandis natu op i Aarene; betydelig.

grandiscāpius, a, um højstammet.

grando, inis f Hagl.

grānifer, era, erum kornbærende.

grānum, i n Kerne, Korn. grassātor, ōris m Vagabond.

grassor 1 skrider frem, in possessionem agri publici g. er forhippet paa; gaar frem; sværmer om.

grātes f plur. (kun nom. og acc.) Tak, g. ago takker, g. refero (persolvo) viser

Taknemlighed i Gerning.

grātia, ae f Ynde, Skønhed; Yndest, Gunst; Indflydelse, g. ineo vinder; Anseelse; Behag, in g. til Behag; g. facio giver Tilladelse; cum (bona) g. i al Venskabelighed; Venskab, in g. redeo cum aliquo forsoner mig med en; Gunstbevisning; Tjeneste; gratiā (abl.) (med geneller pron.) for — Skyld, exempli, verbi gratiā for Eksempel, eā gratiā derfor, meā gratiā for min Skyld; Skaansel, Tilgivelse, g. facio tilgiver; Tak, g. facio, gratias ago takker, g. habeo nærer Taknemlighed, g. refero (reddo) gengælder, gratis (= gratiis, abl. plūr.) for Tak alene d. v. s. uden Betaling.

grātificātio, ionis f Gunstbevisning. grātificor 1 viser Tjeneste, føjer; op-

ofrer.

grātiōsus, a, um afholdt; indflydelsesrig; partisk.

grātis se grātia.

grātor 1 lykønsker; takker glad.

grātuītus, a, um ikke betalt, ikke købt; -o adv. uden Betaling, uden Anledning.

grātulābundus, a, um lykønskende. grātulātio, iōnis f Lykønskning; Taksigelse; Takkefest; Jubel.

grātulor 1 lykønsker.

grātus, a, um yndig; kær; kærkommen; dyrebar; taknemlig; — -um, i n Tak; Tjeneste, g. alicui facio viser en en Tjeneste.

gravanter adv. ugerne.

gravātē og gravātim adv. ugerne. gravēdinosus, a, um lidende af Snue. gravēdo, inis f Snue.

graveolens, ntis ildelugtende.

gravidus, a, um svanger; (med abl.)

svanger paa, opfyldt af.

gravis, e tung, aes g. massivt; graviter fero (aliquid) sørger eller harmes over; vægtig; fed; tynget, drægtig; trykkende; alvorlig; ubehagelig; skadelig; usund; vigtig; betydelig.

gravitas, ātis f Tyngde; Tunghed; Vægt; Livsfrugt; Anseelse; Størrelse; Betydning; Kraft; Alvor; Besindighed; Haardhed; Besvær; Usundhed; Svækkelse.

gravo 1 tynger; forværrer; pass. væg-

rer mig ved.

gregālis, e hørende til Flokken; -es. ium m plur. Drabanter; amiculum g. en menig Soldats: simpel.

gregārius, a, um menig. gregātim adv. skarevis. gremium, i n Skød.

gressus, us m Gang; g. tendo styrer mine Fjed, g. comprimo standser.

grex, gregis m Hjord; Skare, g. facto i sluttet Trop; Bande; Skole.

grunnītus, us m Grynten.

 $gr\bar{u}s$, $gruis\ f\ (og\ m)$ Trane.

gubernāculum, i n (digt. ogsaa gubernāclum) Ror (ogsaa plur., da hvert Skib havde to Rorblade).

gubernātio, ionis f Styrelse, Ledelse. gubernātor, ōris m Styrmand; Styrer. guberno 1 styrer, leder.

gula, ae f Strube, Svælg, g. laqueo frango strangulerer; Fraadseri; Ædedolk. gurges, itis m Hvirvel; rivende Strøm; fraadende Vand; Afgrund.

gustātus, us m Smag.

gusto 1 smager; nyder; lucellum g. vinder.

gustus, us m Smag, Forsmag. gutta, ae f Draabe; draabeformet Plet. guttur, uris n Svælg, Hals.

guttus, i m Flaske med snæver Hals. gymnasiarchus, i m Gymnasieforstander.

gymnasium, i n Gymnastikplads; tillige Forsamlingssted for Filosoffer. gymnicus, a, um Gymnastik-. gynaecium, i n Kvindeboligen.

gynaeconītis, idis f Kvindeboligen. gypsātus, a, um overgipset.

gvrus, i m Kreds, g. traho beskriver; Grænse: Kredsløb.

habēna, ae f Tøjle, fluminibus totas h. immitto giver frit Løb; Tømme;

Rem: Pisk.

habeo 2 holder; beholder; holder besat; erholder, faar; indeholder; afholder, senatum h. afholder Senatsmøde; foretager, udfører, iter h. marcherer, verba h. taler; (med adv.) behandler; servi loco habeor behandles som Slave; holder, anser for, in summis ducibus habeor regnes blandt; me h. forholder mig, befinder mig; - har, spem, timorem h. nærer, fidem, honorem alicui h. viser en; ejer; bebor; er i Stand til; kender; (særlig foran spørgende Bisætn.) ved, sic habeto vær overbevist om; ved mig; medfører, suspicionem h. er Genstand for; - tilbringer.

habilis, e let at haandtere; egnet, be-

kvem; (med dat.) passende til.

Cortsen: Latinsk-Dansk Leksikon.

habitābilis, e beboelig. habitātio, ionis f Bolig.

Lamiae nette Lejere af Familien Lamia.

habitātor, ōris m Beboer; h. mundi

habito 1 bor, habitantes, ium m plur. Beboere; bebor; viser mig stadig, in

oculis h. for alles Øine. habitus, us m Holdning; Stilling; Ydre; Dragt; Tilstand, Beskaffenhed, h. pecuniarum de pekuniære Forhold; Sjælstilstand; Karakter.

hāc adv. ad denne Vej; her.

hactenus adv. hidtil; hertil; saa vidt; kun saa vidt.

haedīnus, a, um af Kid, Kidde-.

haedus, i m Kid; plur. Navn paa to Stjerner.

haereo, haesi, haesum 2 hænger fast; sidder fast; sidder fast i, equo h. i Sadlen; hænger ved, osculo haerens hængende ved hans Mund; klæber ved; standser; hænger over; er stadig optaget af; er uadskillelig fra; varer ved; er i Tvivl.

haeresis f Skole, Lære. haesitantia, ae f Stammen. haesitātio, ionis f Vaklen. haesito 1 sidder fast; vakler. haliaeetos, i m Fiskeørn.

hālitus, us m Aande.

hal(1) ūcinor 1 taler i Vildelse.

hālo 1 dufter.

hāmātus, a, um forsynet med Krog; stikkende; krummet.

hāmus, i m Krog; Greb.

haphe, es f fint Sand, som Bryderne strøede over sig.

hara, ae f lille Stald, Sti.

 $har\bar{e}n... = aren...$

hariolor 1 spaar.

harmonia, ae f Samklang, Harmoni. harpago, ōnis m Entrehage; Hage til at nedrive Mure med.

harpe, es f segldannet Sværd. harundo, inis f = arundo.

haruspex, icis m Haruspex, etruskisk Præst, der spaaede af Offerdyrenes Indvolde.

haruspicīnus, a, um hørende til et Offerskue; -a, ae f (underf. ars) Kunsten at tyde Offerdyrenes Indvolde.

hasta, ae f Stang, h. graminea Bambusstav; Spyd; Auktion (Lansen tjente ved Auktioner og Licitationer som Symbol paa Statsmagten), sub h. vendo ved Auktion, h. pono holder Auktion.

hastātus, a, um lansebærende; -i, õrum m plur. Soldaterne i den forreste Række af den tredobbelte romerske Slagorden: hastāti, principes og triārii; -us, i m (underf. ordo) Afdeling af hastati.

hastīle, is n Stang; Spydskaft; Spyd. haud adv. just ikke; ikke; aldeles ikke; h. quisquam næppe nogen.

hauddum adv. endnu ikke.

haudquāquam adv. ingenlunde.

haurio, hausi, haustum 4 øser op, suspiratus h. sukker dybt; tager (fra); opgraver; samler; indsuger, opsuger; tilegner mig ivrigt; tømmer; gennemborer; udøser, udgyder; opsluger, arbores in profundum haustae trukket ned i; ødelægger.

haustus, us m Øsning; h. aquae (ogsaa) Ret til at øse (af en Kilde); h. arenae Paakastning; Drik; Slurk.

hebdomas, adis f Antal af syv (Dage), quarta h. den 28. Dag (der ansaas for kritisk under Sygdomme).

hebeo — -2 er sløv; er mat. hebes, etis sløv; mat, svag; træg.

hebesco - - 3 sløves.

hebeto 1 gør sløv; gør mat; dæmper.

hedera, ae f Efeu.

hēdychrum, i n vellugtende Salve. hei, heia interj. = ei, eia. helleborum, i n Nyserod.

hel(l)uo, onis m Ødeland; (med gen.) Ødelægger af.

hel(l)uor 1 svirer.

hēlotae, ārum m plur. Livegne i Sparta.

helvella, ae f smaa Grønsager.

hem interj. ak!

hēmerodromus, i m Ilbud.

hēmicyclium, i n halvrund Lænestol.

heptēris, is f syvradaaret Skib.

hera, ae f = era.

Hēraea, ōrum n plur. Hera-Fest.

herba, ae f Straa; Græs; Urt; Plante; Sæd; (plur.) Køkkenurter; (plur.) Græsgang; Grønsvær.

herbesco — 3 spirer frem.

herbidus, a, um græsrig.

herbifer, era, erum græsrig.

herbosus, a, um græsrig.

hercisco — — (3) deler en Arv. hercule(s), hercle interj., ogsaa me-

hercule(s), hercie interj., ogsaa mehercule(s), mehercle (maaske for: me, Hercule, adiuves), ved Herkules, sandelig, virkelig.

here adv. (sjæld.) = heri.

hereditārius, a, um angaaende Arv.

hērēditas, ātis f Arv. hērēdium, i n Arvegods.

hēres, ēdis m og f Arving, h. ex dodrante Arving af ³/₄, h. secundus som træder i Stedet for Hovedarvingen; Efterfølger.

herī adv. i Gaar.

herīlis, e = erilis.

hērōicus, a, um heltemodig. hērōs, ōis m Halvgud; Helt.

herus, i m — erus.

Hesperis, idis adj. f vestlig.

Hesperius, a, um vestlig; -a, ae f Vestlandet.

Hesperus, i m Aftenstjernen.

hesternus, a, um Gaars-, Gaarsdagens; den foregaaende Dags.

hetaerice, es adj f. det kammeratlige (Rytteri).

heu interj. ak!

heus interj. hej! hør!

hexameter, tra, trum seksfodet; -ter, tri m seksfodet Vers.

hexēris, is f seksradaaret Skib.

hiātus, us m Gab; Aabning.

hīberna se hibernus.

hībernācula, ōrum n plur. Telte i et Vinterkvarter; Vinterlejr.

hīberno 1 overvintrer.

hībernus, a, um Vinter-, annus h.

Vintertid; vinterlig; stormende: -a, orum n plur. (underf. castra) Vinterleir.

hibrida, ae m Bastard (hvis Moder var en udenlandsk Kvinde eller Slav-

inde).

hīc, haec, hoc pron. dem. denne, dette: forstærket hi(c)ce, i Spørgeform hicīne: denne her, dette her; den, det; hic bruges ofte om den anklagede, hi om Dommerne; en saadan; førstnævnte; sidstnævnte; følgende; nærværende; nuværende; den sidste, his paucis diebus i Løbet af de sidste faa Dage (fra nu, da af); - haec n plur. disse Ting; dette; denne Tilstand; Forholdene her; - hoc (abl.) derfor; (Forskellens abl.) saa meget, desto; for saa vidt; — hoc est i Dag, h. dies den Dag i Dag. det vil sige; hoc copiarum (Artens gen.) saa mange Tropper.

hīc adv. her; under saadanne Forhold;

herpaa.

hiemālis, e vinterlig; Vinter-. hiemo 1 overvintrer; er oprørt.

hiems (digt. hiemps) hiemis f Vinter, summa h. den strengeste Vinter; Kulde;

hilariculus, a, um (dem. af hilaris)

temmelig munter.

hilaris, e og -us, a, um munter, for-

hilaritas, ātis f Munterhed (ogsaa plur.).

hilaro 1 opmuntrer.

hilarulus, a, um (dem. af hilarus) rigtig munter.

hilla, ae f Pølse (lavet af Tarme). hīlotae, ārum m plur. = helotae.

hīlum, i n Trævl; neque... hilum og

ikke i ringeste Maade.

hine adv. herfra; heraf; hine ... illine paa denne Side - paa den anden; fra nu af; herpaa.

hinnītus, us m Vrinsken. hinnuleus, i m Hjortekalv.

hio 1 gaber; lukker Munden, Gabet op efter, hians graadig.

hippagogus, i f Transportskib, der

medfører Heste.

hippopērae, ārum f plur. en Rytters Vadsæk.

hippotoxota, ae m Bueskytte til Hest. hircīnus, a, um Bukke-; af Bukke-

hircus, i m Buk; Bukkestank.

hirsūtus, a, um strittende.

hirtus, a, um strid, laadden; ingenium h. forsømt.

hirūdo, inis f Blodigle.

hirundo, inis f Svale.

hisco - 3 aabner mig; aabner Munden: mukker.

hispidus, a, um raa; udvrket.

historia, ae f Udforskning, historia dignum værd at vide; Fortælling; Historie; Historieskrivning; (plur.) historisk Værk.

historicus, a, um historisk; -us, i m Historieskriver, Historieforsker.

histrio, ionis m Skuespiller.

 $h\bar{o}c$ adv = huc.

hodiē adv. i Dag; h. (quoque) endnu den Dag i Dag; hodieque og endnu den Dag i Dag; straks.

hodiernus, a, um hørende til Dagen

hoed... = haed...

holitor, $\bar{o}$ ris m = olitor.

holus, eris n = olus.

homicīda, ae m og f Manddraber; Morder.

homicīdium, i n Mord.

homo, hominis m Menneske, genus hominum Menneskeslægten; (plur.) Folk; Mand; Mand af Ære; Mand af Smag; (plur.) Landsmænd; Kolonister (med Familie); Tilhængere; Fodfolk.

homonyma, orum n plur. Enslydere (enslydende Ord med forskellig Betyd-

ning).

homullus, i m dem. sølle Fyr.

homuncio, ionis m dem. svagt Menneske.

homunculus, i m dem. stakkels Menneske.

honestāmentum, i n Smykke.

honestas, ātis f Skønhed; Ære; Anseelse; Hæderlighed; plur, ansete Mænd, "Spidser".

honesto 1 pryder; hædrer.

honestus, a, um smuk; hædret; hæderlig; anset, h. loco natus af anset Stand, -i, orum m plur. ansete Folk;

moralsk; ærefuld; passende.

honor, oris m (straalende) Skønhed; Ære, aliquid honori ducitur noget regnes til Ære, aliquem honoris causā nomino nævner en med al mulig Agtelse; Anseelse; Ærestitel; Ærespost, Embede; Betaling, Løn, h. habeo yder; Æresfest; ærende Mindesmærke; Offer; Gave, h. ruris Markens Afgrøde.

honorābilis, e ærefuld.

honorārius, a, um Æres-, arbiter h. som vælges af Parterne paa Grundlag af Tillid.

honorātus, a, um anset; ærefuld;

cani h. ærværdige; rus h. givet som Æresgave.

honorificus, a, um ærefuld. honoro 1 ærer; fejrer. honorus, a, um ærefuld. honos, oris m = honor.

hōra, ae f Time (1/12 af Dagen, regnet fra Solens Opgang til dens Nedgang); quota hora est hvad Tid er det paa Dagen, in horas fra Time til Time; Tid; Solur; Vandur.

hordeum, i n Byg. hornōtinus, a, um fra i Aar. hornus, a, um fra i Aar. hōrologium, i n Solur. horrendus, a, um skrækkelig

horreo — — 2 staar i Vejret, stritter; farer sammen, sitrer, gyser; gyser for.

horresco, horrui — 3 stritter; bølger stærkt; gyser; gyser for

horreum, i n Forraadskammer; Lade. horribilis, e gyselig; forfærdelig.

horridulus, a, um (dem. af horridus) temmelig upoleret.

horridus, a, um strittende; oprørt; skælvende; skrækkelig, gyselig; barsk; ukultiveret; ubehagelig; simpel; jævn.

horrifer, era, erum iskold; skrækindjagende.

horrifico 1 fremkalder Skræk. horrificus, a, um rædselsvækkende. horrisonus, a, um frygteligt larmende. horror, öris m Gysen; religiøs Ærefrygt.

hortāmen, inis n og hortāmentum, i n Opmuntring.

hortātio, ionis f Opmuntring.
hortātor, oris m Opmuntrer; Taktgiver.

hortātu (kun abl. sing.) m alicuius paa ens Opmuntring.

hortor 1 opmuntrer; tilskynder. hortus, i m Have; plur. Anlæg. hospes, itis m Gæsteven (Vært, Gæst); adj. fremmed.

hospita se hospitus.

hospitālis, e Gæste-, Gæstevens-, caedes h. Drab af en Gæsteven; gæstfri, umbra h. indbydende.

hospitālitas, ātis f Gæstfrihed.

hospitium, i n Gæstevenskab, h. facio, iungo slutter, h. renuntio opsiger; gæstfri Modtagelse, hospitio (abl.) accipio modtager gæstevenligt; Herberge; Opholdssted.

hospitor 1 opholder mig som Gæst.

hospitus (kun f sing. og n plur.) fremmed; gæstevenlig, -a, ae f Værtinde. hostia, ae f Offerdyr; Slagtoffer.

hosticus, a, um fjendtlig; -um, i n det fjendtlige Omraade.

hostīlis, e Fjende-, fjendtlig, bella h. mod ydre Fjender; -ia, ium n plur. Fjendtligheder.

hostis, is m og f en fremmed; Fjende (kommende udefra); Højforræder; Mod-

stander.

huc adv. herhen; huc (et) illuc (ogsaa huc et huc) hid og did; dertil, til den Grad; huc accedit hertil kommer.

hucine adv. saa vidt? hucusque adv. saa vidt. hui interj. hvorledes dog! naa saa-

hui interj. hvorledes dog! naa saaledes! ah!

hūius(ce)modī af den Art, saadan.

hūmānitas, ātis f Menneskelighed;
 menneskelig Følelse; Elskværdighed;
 Mildhed; Kultur, Dannelse; Finfølelse.
 hūmānitus adv. paa menneskelig

Maade.

hūmānus, a, um (adv. ogsaa humaniter) menneskelig; Menneske-; -a, ōrum n plur. menneskelige Forhold eller menneskelig Skæbne; elskværdig; mild; taalmodig; dannet.

hūmatio, ionis f Begravelse.

hume... = ume...

hūmidus, a, um = umidus. hūmifer, era, erum = umifer.

humilis, e lav; lavtliggende; lille; ringe; svag; jævn; simpel; tarvelig; forsagt; ydmyg; fornedrende.

humilitas, ātis f Lavhed; lav Herkomst; ringe Stilling; ringe Højde.

humo 1 begraver.

 $h\bar{u}mor$, $\bar{o}ris$ m=umor.

humus, i f Jord; humi (loc.) paa Jorden; humo fra Jorden eller paa Jorden.
Hyacinthia, orum n plur. Fest til

Ære for Hyakinthos.

hyaena, ae f Hyæne. hybrida, ae m = hibrida.

hydra, ae f Slange.

hydraulus, i m Vandorgel.

hydria, ae f Urne.

hydropicus, a, um vattersottig.

hydrops, opis m Vattersot. hydrus, i m Vandslange; Slange.

Hymenaeos og -us, i m Bryllupsguden;

Bryllupssang; (ogsaa plur.) Bryllup. hypodidascalus, i m Underlærer.

hypomnēma, atis n Notits. hypothēca, ae f Pant.

iaceo, iacui -- 2 ligger; ligger hen; ligger svg, overvundet, dræbt, iacens den faldne; ligger lavt; hænger slapt ned, oculi iacentes matte; bor; er hensunket, er nedsunket; er modløs; er mer; foedus i. slutter; ictus, a, um foruvirksom, iacens dorsk, sløv; tilsidesættes.

iacio, iēci, iactum 3 kaster; slynger, udslynger; udstøder; henkaster; ytrer; Stikken; Taktslag; sub ictu udsat for Fare. opkaster; opfører; lægger.

iactans, ntis pralende.

iactātio, ionis f Rystelse; Omtumling; Bevægelse; i. popularis Stræben efter samme; alter idem et andet jeg; over-Folkegunst; i. animi Vankelmod; Praleri. iactātus, us m Rystelse.

iactito i foredrager offentligt.

iacto 1 kaster ofte, stærkt; me i praler; kaster bort; alterna vulnera iactant de tilføjer hinanden; svinger, ryster, pass. (ogsaa) plages; tumler med, me i. eller pass. beskæftiger mig med; henkaster; fremdrager; taler ofte om; priser; praler tig; testis i. paalideligt; gunstig; værdig. med; me i. eller pass opfører mig. iactūra, ae f Tab, i. facio, accipio

lider; Offer, i. criminum facio forbigaar;

Pengeoffer, Udgift.

iactus, us m Udslyngning; Kast.

iaculābilis, e Kaste-.

iaculātor, ōris m og -trix, īcis f Ud-

slynger, Skytte; Spydkaster.

iaculor 1 kaster med Spyd; kaster; kaster med Spyd efter; arces sacras i. slynger Tordenkilen mod; tragter efter.

iaculum, i n Kastespyd.

iam adv. allerede, non iam endnu ikke; først; snart; straks; iam iam om et Øjeblik; iam...iamque snart - snart; just nu; nu; og nu; fremdeles; iam vero og nu fremdeles; peccata iam prope cotidiana man kan sige; iam non, non iam ikke mere, ikke længer.

iambēus, a, um jambisk.

iambus, i m jambisk Versefod, Jambe

 $(\sim -)$; jambisk Vers.

iānitor, ōris m Dørvogter.

iānua, ae f Gadedør; Dør; Indgang. *lānuārius*, a, um hørende til Januar Maaned; J. (mensis) Januar.

lānus, i m Gud for al Begyndelse;

overdækket Gennemgang.

lāpygia, ae f Vestnordvestvind.

iaspis, idis f grøn Ædelsten, i. fulva Topas,

ibi adv. der; da, den Gang; deri. ibīdem adv. sammesteds.

ibis, is eller ibidis f lbis.

ico, īci, ictum 3 slaar; træffer, ramuroliget, plaget, caput i. omtumlet (af Vin). īconismus, i m tro Billede af.

ictus, us, m Slag; Hug; Stød; i. (solis)

ideircō adv. derfor.

idea, ae, f Idé. īdem, eadem, idem pron. dem. den sættes, hvor noget nyt fortælles om samme Subjekt, ved: ligeledes, tillige,

(ved Modsætning) derimod; idem atque (ac, et) den samme som.

identidem adv. gentagne Gange.

ideō adv. derfor.

idiota, ae m uvidende Person.

idoneus, a, um egnet, passende; dygīdos (kun nom. og acc.) n Billede.

Idus, uum f plur. (af et Ord, der betyder Maane) den 15. Marts, Maj, Juli og Oktober, ellers den 13.

iecur, iecoris (sjæld. iocineris) n Lever

(Sædet for Lidenskaberne).

iēiūnitas, ātis f Magerhed.

iēiūnium, i n Faste, i. solvo afbryder;

iēiūnus, a, um fastende; sulten; mager; tør; smaalig.

igitur, adv. altsaa.

ignārus, a, um ukyndig; uvidende, me ignaro uden mit Vidende; (med gen.) uvidende om; ukendt.

ignāvia, ae f Sløvhed, Mangel paa

Energi; Fejhed; Modløshed.

ignāvus, a, um (adv. ogsaa -iter) slap, energiløs; fej; modløs; ufrugtbar; slappende.

ignesco -3 kommer i Brand;

blusser op.

igneus, a, um som er af Ild, Ild-; ildsprudende; brændende.

igniculus, i m (dem. af ignis) Flamme;

Gnist.

ignifer, era, erum ildbærende.

ignigena, ae m den ildfødte.

ignipēs, pedis ildfodet.

ignipotens, ntis ildbeherskende.

ignis, is m Ild, i. concipio, compre-

hendo fænger, ferro ignique med Ild og Sværd; Fakkel; (ogsaa plur.) Baal; Brand; Lyn; Gnist; Glans; Glød; Flamme; Rødme: Elskov.

ignobilis, e ukendt; af ringe Stand;

ignobilitas, ātis f Ubekendthed; lav deraf.

Oprindelse. ignominia, ae f Ærestab; Beskæm-

melse, Skam.

ignominiosus, a, um skammelig. ignorantia, ae f Uvidenhed (med gen.),

ignorātio, ionis f Uvidenhed; (med

gen.) Ukendskab til.

ignoro 1 er uvidende om; kender ikke, ignoratus ubekendt; lader uvidende

ignosco, novi, notum 3 tilgiver; igno-

scendi ratio Tilgivelse.

ignotus, a, um ukendt; fremmed; af ringe Stand; ukyndig.

īlex, icis f Steneg.

īlia, ium n plur. Lysken; i. duco puster: Indvoldene.

īlicet adv. straks.

īlicō adv. paa Stedet; straks.

īlignus, a, um som er af Steneg, Ege-.

illābor, lapsus sum 3 glider ind, ned;

falder, styrter ned; daler ned i.

illaborātus, a, um ubearbejdet. illāc adv. derhen; i. facio staar paa den Side.

illacrimābilis, e taareløs; ubegrædt. illacrimo 1 og (sjæld.) -or græder over, dertil.

illaesus, a, um usaaret. illaetābilis, e uglædelig.

illaqueo 1 besnærer.

ille, illa, illud pron. dem. hin; denne; den anden; han der; den bekendte; i. quidem ganske vist; ex illo fra den Tid af; illo (ved comp.) derfor.

illecebra, ae f Tillokkelse; Lokke-

middel.

illepidus, a, um ufin.

illībātus, a, um uformindsket; usvæk-

illīberālis, e uædel; uhøflig; karrig. illīberālitas, ātis f ufin Opførsel. illīc adv. der; hist.

illicio, lexi, lectum 3 forlokker.

illicitator, oris m Overbyder (der ved at byde driver Prisen i Vejret).

illicitus, a, um utilladelig. $illic\bar{o} \ adv. = ilico.$

illīdo, līsi, līsum 3 støder, slaar ind. ligner; Efteraber.

illigo 1 binder til, binder; forbinder; befæster; knytter til mig; indvikler i.

illim adv. derfra. illīmis, e dyndfri.

illinc adv. derfra; i. facio staar paa den Side; imbuti illine gennemtrængte

illino, lēvi, litum 3 smører paa; breder over; indvæver i; bestryger.

illiquefactus, a, um gjort flydende.

illitterātus, a, um ulærd.

illo adv. derhen; eodem i. pertinet akkurat samme Sted hen.

 $ill\bar{o}tus$, a, um = illutus. illūc adv. derhen; hisset.

illūcesco, luxi — 3 begynder at skinne, illuxit det er blevet lyst.

illūdo, lūsi, lūsum 3 spotter; narrer; illusi pedes vaklende; henkaster i Spøg. illūmino 1 oplyser.

illustris, e lysende; klar; tydelig; fremragende; fornem; berømt; res i.

(ogsaa) mærkelig.

illustro 1 oplyser; forskønner; berømmer: forklarer.

illūtus, a, um ikke (af)vasket.

illuvies, ēi f Smuds.

imāginārius, a, um indbildt, Skin-.

imāginor (1) forestiller mig.

imāgo, inis f Billede, i. ficta Buste, i. cerea Voksdukke; (plur.) Billeder af Forfædrene (Voksmasker); Skikkelse; Syn; Skyggebillede: Drømmebillede: Skygge; Skin; Forestilling; Tanke; Lignelse.

imbēcillitas, ātis f Skrøbelighed; Svaghed; vaklende Helbred; Hiælpeløshed.

imbēcillus, a, um skrøbelig; svag. imbellis, e ukrigersk, res i. fej Opførsel; fredelig.

imber, bris m Regnskyl; Regn; i. tortus om Hagl; Uvejrssky; Vand.

imberbis, e og -us, a, um skægløs. imbibo, bibi — 3 indsuger; foresætter

mig.

imbrifer, era, erum regnbringende. imbuo 3 væder, imbutus (med abl.) som har noget eller kun ringe Kendskab til; opfylder, gennemtrænger, imbutus (med abl.) opfyldt, gennemtrængt af; underviser i; vænner til; bellum sanguine i. indvier, begynder.

imitābilis, e, efterlignelig. imitamen, inis n Efterligning.

imitātio, ionis f Efterligning; Efteraben.

imitātor, oris m og -trix, īcis f Efter-

imitor 1 efterligner; efteraber; fremstiller; ferrum sudibus i. erstatter med; immoderatio, ionis f Umaadeholdenligner.

immadesco, madui — 3 vædes.

immānis, e frygtelig; vild; umenneske- | deholden. lig; umaadelig, immane quantum (underf. est) overordentlig meget.

immānitas, ātis f Vildskab; Grusom-

hed; Umenneskelighed.

immansuētus, a, um utæmmet.

immātūrus, a, um umoden; for tidlig. immedicābilis, e ulægelig.

immemor, oris ikke ihukommende; uden at tænke (paa).

immemorātus, a, um uomtalt.

immensus, a, um umaadelig; uendelig; — -um i n det umaadelige, i. loci umaadelig lang Strækning, i. altitudinis umaadelig Dybde, ad, in i. uhyre meget, stærkt.

immerens, ntis uskyldig.

immergo, mersi, mersum 3 dukker, sænker ned.

immeritus, a, um uskyldig; ufortjent; adv. -o, haud i. ikke med Urette.

immersābilis, e som ikke lader sig dukke ned i.

immētātus, a, um uafmaalt.

immigro 1 drager ind; vinder Indpas. immineo — 2 hænger ud over, imminente lunā i Maaneskin; hænger over; rager frem, op over, behersker; truer, er i Hælene paa; er nær; tragter efter.

imminuo 3 formindsker; afkorter, bort-

tager; svækker; tilintetgør.

imminūtio, iōnis f Formindskelse.

immisceo, miscui, mixtum 2 blander ind i, imellem, med, manus manibus i. suser i; knurrer. kommer i Haandgemæng; me nocti, nubi i. forsvinder i.

immiserābilis, e uden at finde Med-

immissio, ionis f det at lade vokse frit. immītis, e umoden; streng; vild; gru-

immitto, mīsi, missum 3 sender hen til, ind, ned i, me, corpus i. eller pass. styrter mig ind, ned i; afskyder; lader rykke frem; equum i. rider i fuldt Firspring; sænker ned; leder ind i; lader gaa ind i; væver ind i; slipper løs; anstifter; foraarsager, volder; giver løs, slapper; lader vokse frit, immissus langt nedhængende.

immō adv. (forstærket ved etiam, vero) io, ia, sandelig; nej tværtimod, nej; ja

endog.

immōbilis, e ubevægelig.

hed.

immoderātus, a, um umaadelig; umaa-

immodestia, ae f Ubeskedenhed: Tøjlesløshed.

immodestus, a, um ubeskeden.

immodicus, a, um umaadelig; umaadeholden; tøjlesløs.

immodulātus, a, um umelodisk.

immoeni... = immuni...

immolītus, a, um bygget paa.

immolo 1 ofrer.

immorior, mortuus sum 3 dør over, sorori i. paa Søsterens Lig; anstrenger mig til Døde med.

immoror 1 dvæler ved.

immorsus, a, um bidt, medtagen (af skarpe Spiser).

immortālis, e udødelig; evig, i. gratias ago takker i det uendelige; uhyre.

immortālitas, ātis f Udødelighed.

immōtus, a, um ubevægelig; fast: urokkelig.

immūgio 4 brøler, drøner dertil.

immulgeo — — 2 malker ind i.

immundus, a, um uren, smudsig; dicta i. tarvelige.

immūnis, e fri for Afgifter, skattefri; uden Gaver; utjenstvillig; (med gen. eller sjæld. abl.) fri for, ren for; skyld-

immūnitas, ātis f Frihed for Afgifter; Begunstigelse.

immunītus, a, um ubefæstet; via i. ikke brolagt.

immurmuro 1 mumler ind i, imod;

immūtābilis, e uforanderlig.

immūto 1 forandrer; forvandler.

impācātus, a, um ufredelig.

impār, aris ulige, toga dissidet i. skævt, i. sibi i Modstrid med sig selv; forskellig; ikke jævnbyrdig.

imparātus, a, um uforberedt.

impart... = impert...

impastus, a, um ufodret.

impatiens ntis (med gen.) som ikke kan taale; irae i. som ikke kan styre; lidenskabsløs.

impatientia, ae f Lidenskabsløshed.

impavidus, a, um uforfærdet.

impedimentum, i n Hindring, est impedimento (dat.) det er i Vejen; (plur.) Reisegods; (plur.) Tros.

impedio 4 omslynger, ombinder; indvikler (i); hindrer; spærrer; standser; gør ufremkommelig; gør indviklet, cau-

sam i. bringer i Vanskeligheder.

impedītus, a, um utilgængelig; vanskelig; farlig; mindre kampdygtig (bruges om Soldater, der af en Grund, som fremgaar af Sammenhængen, ikke har deres fulde Kampværdi; kan oversættes ved: under Overgangen, under Oppakning o. l.)

impello, puli, pulsum 3 støder til; slaar; sætter i Bevægelse, arma i. svinger; tilskynder; forstyrrer; bringer til at

impendeo - - 2 hænger ud over;

impendium, i n Udgift; Bekostning; lig. Rente; impendio (abl.) adv. ved comp.

impendo, ndi, nsum 3 anvender; ofrer. impenetrābilis, e uigennemtrængelig.

impensa, ae f Udgift; Bekostning; Opofrelse.

impensus, a, um dyr, impenso (abl.) for høj Pris; betydelig; ivrig; stærk;

imperātor, ōris m Hersker; Feltherre, Overanfører; sejrrig Feltherre; Keiser.

imperātōrius, a, um Feltherre-, i. partes Rolle, Embede; kejserlig.

imperātrix, īcis f den kommanderende Skørte-Feltherre.

imperātum, i n Befaling. imperceptus, a, um uopdaget.

imperditus. a, um ikke ødelagt. imperfectus, a, um ufuldendt.

imperfossus, a, um uigennemboret.

imperiosus, a, um herskende, sibi i. beherskende sig selv; mægtig; tyrannisk; streng.

imperītia, ae f Uerfarenhed.

imperito 1 befaler; hersker over.

imperitus, a, um uvidende; (med gen.) slynget.

ukvndig i.

imperium, i n Befaling, i. administro former; den højeste Magt; (den højeste) Embedsmyndighed, i. gero beklæder, Uorden, forvirrer. pro i. i Kraft af Embedsmyndigheden; Overbefaling, ogsaa summa imperii og summum imperium, cum i. sum har anraaber om; raaber grædende. Overkommandoen; (især plur.) høj Øvrighedsperson; Kejsermagt; Rige; Regeringshandling.

impermissus, a, um utilladt.

mandoen; regerer; er Keiser.

imperpetuus, a, um ubestandig. imperterritus, a, um uforfærdet.

impertio 4 tildeler; meddeler; ofrer paa; anvender til; anvender; me talem i. alicui viser mig som en saadan over for en: udstyrer (med); aliquem aliqua re i. underviser en i; multam salutem alicui i. hilser en hjerteligt; impertīta, ōrum n plur. Gunstbevisninger.

imperturbātus, a, um uforstyrret; liden-

skabsløs.

impervius, a, um ufremkommelig.

impete se impetus.

impetrābilis, e opnaaelig; let opnaae-

impetrātio, ionis f opnaaet Fordel. impetro 1 opnaar; sætter igennem;

faar min Bøn opfyldt.

impetus, us m (abl. digt. ogsaa impete) (rivende) Fart; Tilløb; rask Løb; Angreb; (fremstormende) Kraft; Heftighed; Ubændighed; (med gen.) heftig Attraa efter; Begeistring.

impexus, a, um ukæmmet.

impietas, ātis f Ugudelighed; manglende Fædrelandskærlighed.

impiger, gra, grum energisk, rask.

impingo, pēgi, pactum 3 slaar, støder ind paa, mod, clitellas i. støder paa med, agmina muris i. driver mod; paatvinger.

impius, a, um ugudelig; syndig; ukær-

lig.

implācābilis, e uforsonlig.

implācātus, a, um uforsonlig; umættelig.

implācidus, a, um raa.

impleo, plēvi, plētum 2 opfylder, fylder, udfylder; mætter; gør fyldig; besvangrer.

implexus, a um indflettet, sammen-

implicatio, ionis f Forvirring.

implico I eller plicui, plicitum 1 vikuddeler; Magt; Herredømme, Overherre- ler ind i, me dextrae i. klynger mig til; dømme; pro imperio paa en bydende pass. falder i; omvikler, omslynger; Maade; Regering, i. nova nye Regerings- slynger om; sammenknytter, forener; lægger, sænker i; indvikler; bringer i

imploratio, ionis f Anraabelse.

imploro 1 anraaber; beraaber mig paa;

implūmis, e fjerløs, nøgen.

impluo, ui — 3 regner ned paa.

impluvium, i n Regnbassin.

impono, posui, positum 3 sætter, stilimpero 1 befaler, alicui aliquid i. paa- ler, lægger i, paa, pass. (ogsaa) sætter · lægger en noget; behersker; har Kom- mig paa; in naves i. indskiber; oprejser; anlægger; paalægger; paafører; tilføjer; bringer i; indsætter; sætter i Spidsen for; narrer.

importo 1 indfører; medfører; paafører; fremkalder.

 $import\bar{u}nitas$, $\bar{a}tis\ f$ Uforskammethed; Hensynsløshed.

importūnus, a, um uforskammet; hensynsløs; ugunstig; besværlig.

importuosus, a, um uden Havne.

impotens, ntis uden Magt, Indflydelse; svag; viljeløs; (med gen.) ikke mægtig over; ustyrlig; umaadeholden; overdreven; voldsom; tyrannisk.

impotentia, ae f Ustyrlighed; Liden-

skab.

impraesentiārum (= in praesentia hārum underf. rerum) for Øjeblikket.

impransus, a, um som ikke har spist

Frokost, fastende.

imprecātio, ionis f Forbandelse.

imprecor 1 ønsker noget ondt; litora litoribus contraria i. ønsker, at Kyst maa staa mod Kyst.

impressio, ionis f Angreb.

imprīmīs (ogsaa in primis) adv. først

og fremmest.

imprimo, pressi, pressum 3 trykker i, mod, paa, aratrum muris i. lader gaa hen over; crater impressus signis indlagt med; indprenter; præger; forsegler.

improbābilis, e forkastelig. improbātio, iōnis f Misbilligelse. improbitas, ātis f Uredelighed.

improbo 1 misbilliger; forkaster; om-

støder.

improbus, a, um uærlig; slet; uforskammet; rasende; umaadelig; stærk; graadig; grusom; forvoven; slem; — -us, i m Slyngel; Skælm.

impromptus, a, um ikke hurtig, linguā

i. ikke slagfærdig.

improperātus, a, um langsom.

improvidus, a, um intet anende; (med gen.) uden Anelse om; sorgløs; uforsigtig.

improvisus, a, um uforudset; uventet;

(de, ex) i. uventet.

imprūdens, ntis ikke anende; uforvarende; (med gen.) ukendt med; uklog. imprūdentia, ae f Uforsætlighed, per i. uforvarende; (med gen.) Ukendskab til; Uklogskab.

impūbes, eris og impūbis, is ikke vok-

sen; genae i. skægløse; kysk.

impudens, ntis uforskammet. impudentia, ae f Uforskammethed. impudīcitia, ae f Utugt.

impudīcus, a, um ukysk.

impugnātio, iönis f Bestormen.

impugno 1 angriber.

impulsio, iōnis f Tilskyndelse.
impulsor, ōris m Tilskynder.
impulses us m Stade Tilskyndelses D

impulsus, us m Stød; Tilskyndelse; Drift. impūne, adv. ustraffet; uden at hævne sig; uden Fare, uden Skade.

impūnitas, ātis f Ustraffethed; Tøjles-

løshed.

impūnītus, a, um ustraffet; tøjlesløs. impūritas, ātis f Uhumskhed. impūrus, a, um uren; skændig.

imputātus, a, um ubeskaaret. imputo 1 tilregner, tillægger, i. alicui natum tilskriver en Sønnen(s Død).

īmus se inferus.

in præp. med abl. (inde) i, in armis under Vaaben; paa; ved; hos, in Seauanis i S.s Land; med Hensyn til; i Anledning af; til Trods for; under; imellem; pontem facio in Arari over; in oculis omnium for alles Ojne; in milibus passuum tribus inden for; in tempore i rette Tid; in paucis diebus i Løbet af eller om faa Dage; ter in anno tre Gange om Aaret; in praesenti for Øjeblikket; pono, duco in regner for; in eo est, ut det staar paa det Punkt, at; litterae in eadem sententia af samme Indhold; in parte til Dels; — præp. med acc. (ind) i; i; til, in utramque partem disputatio habita for og imod; mod; over for: quantum in me est for saa vidt det beror paa mig; admirandum in modum paa forunderlig Vis; in hoc i denne Hensigt; in tempus for Øjeblikket; in perpetuum for bestandig; in diem for en Dag eller: fra Dag til Dag eller: paa en bestemt Dag eller: for Fremtiden; magistratus in annum creantur for et Aar; in noctem dormio til langt ud paa Natten; imperium in Latinos affecto over; in speciem tilsyneladende.

inaccessus, a, um utilgængelig.

inadc... = inacc...

inadf... = inaff...inads... = inass...

inadt... = inatt...

inaedifico 1 opfører i, paa; bygger; spærrer.

inaeauābilis, e uensartet.

inaequālis, e ujævn, tonsor i. som klipper ujævnt; ulige, calices i. ulige store; foranderlig, auctumni i. skiftende; procellae i. bølgevoldende.

inaequo 1 gør lige.

inaestimābilis, e uberegnelig; uvurderlig.

inaestuo 1 bruser i.

inagitātus, a, um ikke foruroliget. inamābilis, e uhyggelig, skummel. inamāresco — — 3 bliver bitter;

bliver ækel.

inambitiosus, a, um som ikke vækker Ærgerrighed.

inambulo 1 spadserer.

inamoenus, a, um ubehagelig.

inanimus, a, um livløs.

inānis, e tom, uden det sædvanlige eller ventede Indhold eller Tilbehør, equus i. uden Rytter, corpus i. livløst. currus i. uden Fører, galea i. aftaget; -e, is n (ogsaa plur.) det tomme Rum; (med Styrelse) tom, blottet for; tomhændet; ubemidlet; udplyndret; indholdsløs; meningsløs; syngrapha i. værdiløs; unyttig; ugrundet; forgæves; forfængelig, -es, ium m plur. Taaber.

inānitas, ātis f Tomhed, tomt Skin.

inarātus, a, um upløjet.

inardesco, arsi — 3 brænder ind i; tændes i Brand.

inassuētus, a, um uvant.

inattenuātus, a, um usvækket.

inaudax, ācis ikke modig.

inaudio 4 erfarer.

inaudītus, a, um uhørt; ubekendt;

usædvanlig.

inauguro 1 spørger Fuglevarslerne, inaugurato (abl.) efter anstillede Fuglevarsler; indvier.

inauro 1 forgylder.

inauspicātus, a, um uden lagttagelse af Fuglevarsler; inauspicato (abl.) uden Fuglevarsler.

inausus, a, um uforsøgt.

inb... = imb...

incalesco, calui — 3 bliver hed; begeistres.

incalfacio — 3 varmer. incallidus, a, um uforstandig. incandesco, candui — 3 gløder. incanto 1 indvier ved Tryllesange. incānus, a, um graalig.

incassum (ogsaa in cassum) se cas-

incastīgātus, a, um urevset.

incautus, a, um uforsigtig, ab over for: usikker.

incēdo, cessi, cessum 3 skrider, gaar frem; rykker frem; hærger; udbreder mig; bryder frem; indtræder; griber.

incendium, i n Brand; Ildebrand;

Hede; Kærlighedsglød; Fakkel.

flammer; opfylder; forøger; - incensus, a, um fyrig; forbitret.

incensio, ionis f Brand.

incensus, a, um ikke opført paa Census-Listerne.

inceptu (kun abl. sing.) m Begyndelse.

inceptum, i n Foretagende.

incertus, a, um (adv. ogsaa -o) usikker; uvis; upaalidelig; ikke til at afgøre; tvivlraadig; - -um, i n det ubestemte; Uvished; det usikre; ubestemt Tid; incerta plur. vekslende Begivenheder, Omskiftelser.

incesso, cessīvi — 3 angriber.

incessus, us m Gang.

incesto 1 besmitter.

incestum, i n og -us, us m Sædelighedsforbrydelse; Blodskam.

incestus, a, um ukysk; uren; besmittet.

incho... = incoh...

incīdo, cīdi, cīsum 3 skærer, hugger i; beskærer; indhugger paa; skærer, hugger over; tilskærer; afskærer; afbry-

der, borttager.

incido, cidi — 3 falder, styrter ind i, ned i, i; kommer (tilfældigvis) ind i, i; træffer paa; (om Tiden) indtræffer paa; falder paa; henfalder til; trænger ind paa, angriber; overfalder; rammer; opstaar: forefalder.

incīle, is n Afløbsgrav.

incingo, cinxi, cinctum 3 ombælter; omgiver; bekranser.

incipio, cēpi, ceptum 3 begynder, ab med.

incitamentum, i n Drivfjeder.

incitatio, ionis f Drift.

incitatus, a, um hurtig; ophidset.

incito 1 sætter i (hurtig) Bevægelse, me i. stormer frem; driver hurtigt frem, equo incitato i Galop; tilskynder; ophidser; begeistrer.

incitus, a, um hurtig.

inclāmo 1 raaber om Hjælp; raaber til, paa.

inclemens, ntis ubarmhjertig.

inclementia, ae f Ubarmhjertighed.

inclīnābilis, e tilbøjelig (til).

inclīnātio, ionis f Bøjning, Hældning, i. maris begyndende Søgang; Tilbøjelighed; velvillig Stemning; Vending; Overgangsstadium; Omslag.

inclīnātus, a, um synkende; tilbøjelig

(til), stemt for.

inclīno 1 bøjer, pass. hælder, bøjer mig, fortuna se inclinat vender sig; incendo, ndi, nsum 3 bringer til at sænker; bringer til at vakle, vige, me i. straale; antænder, stikker Ild paa; op- og pass. vakler, viger; bringer til at synke, me i. og pass. synker, forfalder: i. aliquid in aliquem vender noget mod en, kaster noget over paa en; er tilbøjelig (til); bringer til Afgørelse; hælder, bøjer mig.

inclitus, a, um = inclutus.

inclūdo, clūsi, clūsum 3 indelukker; indespærrer; omringer; indfatter (i); anbringer (i): spærrer, standser: ender.

inclutus, a, um berømt.

incoactus, a, um utvungen.

incogitatus, a, um uoverlagt. incogito 1 paatænker mod (en).

incognitus, a, um ubekendt; ikke undersøgt; -a, orum, n plur. herreløse Eiendele.

incohātus, a, um (kun) paabegyndt,

mangelfuld.

incoho 1 begynder, lægger Grunden til; begynder at skildre.

incola, ae m Indbygger, Beboer: (plur.) Landsmænd; en indvandret.

incolo, colui, cultum 3 bebor; bor, incolentes, ium m plur. Indbyggere. incolumis, e uskadt; vita i. pletfrit.

incolumitas, ātis f Uskadthed; Sikkerhed.

incomitātus, a, um uden Ledsagelse. incommendātus, a, um prisgiven. incommoditas, ātis f Übehagelighed; Ubeleilighed.

incommodo 1 besværer.

incommodum, i n Ubehagelighed, i. tuo hvis det er dig ubehageligt; Skade; Tab; Nederlag.

incommodus, a, um ubekvem; i. valetudo din Upasselighed; ubehagelig; ube-

leilig; besværlig.

incompertus, a, um uudforsket; usikker.

incompositus, a, um uordnet. incomprehensibilis, e uendelig.

incomptus, a, um uplejet; kunstløs, iævn.

inconcessus, a, um utilladelig. inconcinnus, a, um taktløs, plump. inconcussus, a, um urokket, fast.

inconditus, a, um uordnet; kunstløs, plump.

inconfūsus, a, um ikke bragt ud af

Fatning. inconsiderantia, ae f Ubetænksom-

inconsiderātus, a, um uoverlagt; ube- Fødested; Barndomsaarene. tænksom.

inconsōlābilis, e utrøstelig; ulægelig. inconstans, ntis ustadig; usikker; inkonsekvent.

inconstantia, ae f Ubestandighed. inconsultus, a, um ikke raadspurgt;

uden Raad; uoverlagt.

inconsumptus, a, um uformindsket; evig.

incontāminātus, a, um ubesmittet.

incontinens, ntis umaadeholden; lysten. incontinentia, ae f Umaadeholdenhed. inconveniens, ntis uoverensstemmende. incoquo, coxi, coctum 3 koger i; in-

coctus farvet.

incorporālis, e ulegemlig.

incorruptus, a, um ufordærvet; ukrænket; uforfalsket, ægte, iudicium i. uhildet; ubestikkelig.

 $incr\bar{e}b(r)esco, cr\bar{e}b(r)ui - 3$ tager til; udbreder mig, increb(r)uit proverbis det er blevet til et Ordsprog.

incrēdibilis, e utrolig.

incrēdulus, a, um vantro. incrēmentum, i n Vækst; Tilvækst;

Sædekorn.

increpito 1 tilraaber; skælder ud paa; dadler heftigt; haaner.

increpo, crepui, crepitum 1 rasler; larmer; bruser, suser; lader mig høre; lader lyde, drøne; tilraaber; ansporer; udskælder, haaner; siger udskældende, haanende: bebreider.

incresco, crēvi — 3 vokser frem paa;

tiltager.

incrētus, a, um overstrøet.

incruentātus, a, um ublodig. incruentus, a, um ublodig; miles i.

som ikke har udgydt sit Blod. incrusto 1 tilsmudser.

incubo, cubui, cubitum 1 ligger paa; ligger over; ruger over; sover.

inculco 1 skyder ind; forsyner med Tilføielser.

inculpātus, a, um ulastelig.

incultus, a, um udyrket; -a, ōrum n plur, udvrkede Steder; ubanet; øde; uplejet; udannet, raa; versus i. utilslebet. incultus, us m Mangel paa Omsorg;

Mangel paa Dannelse.

incumbo, cubui, cubitum 3 lægger mig paa, over; bøjer mig over; læner mig til; styrter løs paa, kaster mig over, incubuit ferro styrtede sig over; lægger mig efter; tager ivrigt fat paa; understøtter: fremskynder.

incūnābula, ōrum n plur.

incūrātus, a, um uplejet. incūria, ae f Ligegyldighed. īncūriosus, a, um sorgløs.

incurro, (cu)curri, cursum 3 løber ind

paa, mod; stormer løs paa; gør et Ind- sten; Fortegnelse; Indhold; Indskrift; fald; angriber; støder (tilfældigt) paa; aliquid incurrit in oculos noget kommer for Øje eller falder i Øjnene; falder; kommer; udsættes for; indtræffer, in aliquem i. (ogsaa) rammer.

incursio, ionis f Indfald. incursito 1 støder an.

incurso 1 styrter løs paa; angriber; falder ind i, hærger; støder tilfældigvis mod; dolor meus in te incursabit vil gaa over paa dig.

incurvo 1 krummer; bøjer.

incurvus, a, um krum; krumbøjet.

incūs, cūdis f Ambolt.

incūso 1 anklager; besværer mig over. incustodītus, a, um ubevogtet.

incutio, cussi, cussum 3 slaar, støder mod; fremkalder; indjager; i. alicui nuntium forfærder en ved en Meddelelse.

indāgātio, ionis f Efterforskning. indāgātor, ōris m og -trix, īcis f Ud-

indāgo, inis f Omringelse, omringende Skare (af Jægere), velut indagine som ved en Klapjagt.

indago 1 efterforsker.

inde adv. derfra; inde pugno paa denne Side; hinc ... inde paa denne Side — paa den anden; deraf; af dem; derfor; inde est, quod deraf kommer det, at; fra da af; inde ab (lige) fra — af; derpaa, dernæst.

indēbitus, a, um ufortjent. indecens, ntis uanstændig. indēclīnābilis, e ubojelig. indecoris, e beskæmmende. indecoro 1 vanærer.

indecorus, a, um uskøn; vanærende;

-ae, ārum f plur. uskønne Kvinder. indēfatīgātus, a, um utrættet. indēfensus, a, um ikke forsvaret. indēfessus, a, um utrættet. indēflētus, a, um ubegrædt. indeiectus, a, um ikke omstyrtet. indēlēbilis, e uforgængelig. indemnātus, a, um udømt, uden Dom. indemnis, e skadesløs. indeploratus, a, um ubegrædt. indēprāvātus, a, um ufordærvet.

indeprensus, a, um ubemærket.

indestrictus, a, um usaaret. indetonsus, a, um uklippet, med bøl- | Smerte.

gende Haar. indēvītātus, a, um uundgaaelig. index, icis m og f Angiver; (digitus)

i. Pegefinger; Spion; Kendetegn; Prøve- drøves over-

Titel.

indīcens, ntis kun: me indicente uden

at jeg befaler (siger) det.

indicium, i n Angivelse, i. profiteor tilbyder at angive; Tilladelse til at fremkomme med en Angivelse; Angiverløn; Kendetegn: Bevis.

indīco 3 forkynder; erklærer; bestem-

mer; beordrer; paalægger. indico 1 angiver; røber.

indictus, a, um ikke talt, indictā causā uden Forsvar; ikke besunget.

indidem adv. sammestedsfra. indifferens, ntis ligegyldig.

indigena, ae m og f en indfødt.

indigentia, ae f Trang; Umættelighed. indigeo, gui - 2 mangler, indigens, ntis m en trængende; trænger til, indigens (med gen.) trængende til.

indiges, etis m indenlandsk, hjemlig

Guddom.

indīgestus, a, a, um uordnet.

indignābundus, a, um ytrende sin Harme.

indignans, ntis harmfuld.

indignātio, iōnis f Harme; (plur.) Udbrud af Harme.

indignitas, ātis f oprørende Behandling; oprørende Adfærd; Uværdighed; Nederdrægtighed; Harme.

indignor 1 harmes; harmes over; ud-

taler min Harme over.

indignus, a, um uværdig, (med abl.) til eller for, i. sum, qui (med conj.) er uværdig til at; for god (til); uskyldig; ufortjent, -a, orum n plur. ufortjent Straf; upassende; skændig, oprørende, -i, örum m plur. skændige Personer, indigne patior, fero harmes (over).

indīligens, ntis skødesløs.

indīligentia, ae f Forsømmelighed; Skødesløshed.

indipiscor, indeptus sum 3 naar, indhenter.

indiscrētus, a, um ikke til at skelne fra. indisertus, a, um ikke veltalende.

indo, didi, ditum 3 indfatter i, tillægger.

indocilis, e ulærvillig; uvidende.

indoctus, a, um ulærd, udannet, cano indoctum paa en kunstløs Maade.

indolentia, ae f Ufølsomhed over for

indoles, is f medfødt Anlæg; naturlig Egenskab; Karakter.

indolesco, dolui - 3 bedrøves; be-

indomitus, a, um utæmmet; tøjlesløs; | inita hieme i Begyndelsen af Vinteren,

ubetvingelig.

homine colendo i. sover Lejligheden bort sus i. stormer frem; tiltræder; indgaar, til at.

indotātus, a, um uden Udstyr; corpora i. uden (Døds)gaver.

indubitātus, a, um utvivlsom.

indubito 1 tvivler om.

indūco 3 overtrækker; trækker over; udbreder over; trækker paa; overstryger, udsletter, nomina Gældsposterne; erklærer for ugyldig; fører, bringer frem, ind i, til; (in)animum i, bringer over mit Hjerte eller: vinder den Overbevisning; bevæger til; tilskynder, lokker til; narrer; indfører; lader optræde; forebringer; fører ind, in rationibus i. indfører i Regnskabsbogen; indleder; anfører.

inductio, iōnis f Indførelse; i, iuvenum Optræden; i. animi Tilbøjelighed eller fast Beslutning.

indulgens, ntis overbærende; tjenst-

villig; natura i. gavmild.

indulgentia, ae f Overbærenhed;

Gunst.

indulgeo, dulsi, dultum 2 bærer over (med). med; begunstiger, mihi i. tillader mig meget; hengiver mig til; sørger for, hospitio Gæstevennen; skænker.

induo 3 ifører, pass. ifører mig; alicui speciem latronis i. fremstiller en som; lægger om; sætter paa; omgiver med, indhyller i; me mucrone i. gennemborer mig med, pass. eller me i. kommer ind i, indvikler mig i; antager.

indūresco, dūrui — 3 bliver haard;

forhærdes.

induro 1 gør haard; hærder, hostium timor induratus resistendo Fjenderne blev hærdet mod Frygten ved Modstand.

industria, ae f Virksomhed, Flid, i. pono in aliqua re anvender Flid paa noget, de, ex i. med Flid, med Forsæt.

industrius, a, um virksom, energisk. indūtiae, ārum f Vaabenstilstand, i.

agito holder.

inēbrio 1 beruser.

inedia, ae f Mangel paa Føde. inēlegans, ntis uskøn.

inēluctābilis, e uafvendelig.

inemorior — 3 dør ved. inemptus, a, um ikke købt.

inenarrabilis, e ubeskrivelig; uforklar- talende; pudor i. forlegen.

ineo, ii, itum, īre 4 gaar ind i; betrædet; begynder (trans. og intrans.),

ineunte vere i Foraarets Begyndelse, indormio 4 sover paa, over; in isto suffragia i. skrider til Afstemning, curconsilium i. fatter en Plan; udfinder, hitter paa, rationem i. udfinder en Plan eller: overvejer, numerum interfectorum i. beregner.

ineptiae, ārum f plur. Taabeligheder.

ineptio — 4 er en Taabe.

ineptus, a, um taabelig, urimelig. inermis, e og -us, a, um vaabenløs;

ubeskyttet.

iners, ertis uvirksom; udygtig; træg; mat, stillestaaende; unyttig; fej.

inertia, ae, f Uvirksomhed; Træghed. inesco 1 lokker til mig.

inēvītābilis, e uundgaaelig.

inexcitābilis, e hvoraf man ikke kan vækkes.

inexcītus, a, um ikke vækket, rolig. inexcūsābilis, e uundskyldelig. inexercitātus, a, um uøvet. inexhaustus, a, um uudtømmelig. inexorābilis, e ubønhørlig.

inexperrectus, a, um uvækket.

inexpertus, a, um uprøvet; ikke kendt

inexpiābilis, e uafsonelig; uforsonlig. inexplēbilis, e umættelig.

inexplētus, a, um umættelig. inexplicābilis, e ufremkommelig; uud-

førlig: resultatløs.

inexploratus, a, um ikke undersøgt, inexplorato (abl.) uden foregaaende Undersøgelse.

inexpugnābilis, e uindtagelig, via i.

ufremkommelig.

inexspectātus, a, um uventet

inexsuperābilis, e uoverstigelig; uover-

træffelig; uovervindelig.

inextrīcābilis, e uudredelig. infabrē adv. ubehændigt. infabricātus, a, um ubearbejdet. infacētus, a, um uvittig; smagløs. infācundus, a, um ikke veltalende. infāmia, ae f Vanry; Skændsel. infāmis, e berygtet; skændig.

infamo 1 bringer i Vanry; gør mistænkt.

infandus, a, um usigelig; uhørt; afskvelig.

infans, ntis ikke talende, stum; spæd, m og f lille Barn; Barne-; ikke vel-

infantia, ae f Mangel paa Veltalenhed. infatīgābilis, e utrættelig.

infatuo 1 gør taabelig; bedaarer.

infaustus, a, um ulyksalig. infector, oris m Farver.

infectus, a, um ubearbeidet, umøntet; ugiort; ufuldendt, infecta re med uforrettet Sag; umulig.

infēcunditas, ātis f Ufrugtbarhed.

infēcundus, a, um ufrugtbar. infēlīcitas, ātis f ulykkelig Stilling; Ulvkke.

infēlix, icis ufrugtbar; ulykkelig; ulyk-

kebringende.

infensus, a, um forbitret; fjendtlig. inferi se inferus.

inferiae, ārum f plur. Dødningeofre.

inferior se inferus.

infernus, a, um nedre; underjordisk. infero, intuli, illatum, inferre 3 bærer, bringer, fører ind, til, hen, frem, paa. signa, arma i. rykker frem, angriber, pedem, gradum i. rykker frem; me i. eller alicui i. nærmer mig en; sætter, lægger | formindsker. paa; paafører, alicui manus i. lægger voldeligt Haand paa en; bisætter; indfører (om Regnskab); ofrer; fremfører, mentionem alicuius rei i. bringer noget paa Tale; forebringer; søger at fremkalde; foraarsager; indiager.

inferus, a, um nedre, (mare) i. det opmuntrer. toskanske Hav; underjordisk, -i, $\bar{o}$ rum m plur. de døde, Underverdenen; comp. inferior, ius nedre, lavere, labrum i. Underlæbe; ringere, ordines i. de lavere Centurion-Stillinger; svagere; superl. infimus, a, um nederst, lavest, collis i. (ogsaa) den laveste Del af Højen, locus i. apertus forneden; ringest; superl. īmus, a, um lavest, ab i. fra neden af, ex i. fra Grunden, imo i Dybet, *īma*, *ōrum n plur*. de nederste Dele, Underverdenen; preces i. ydmyge; sidst,

ad i. til sidst.

infervesco, ferbui — 3 begynder at koge.

infesto 1 truer.

infestus, a, um truet; usikker, mare i. habeo gør usikkert; forbitret; kampberedt; fjendtlig; fjendsk; farlig.

inficio, fēci, fectum 3 farver; gennem-

trænger; forgifter; smitter.

infidēlis, e troløs.

infidēlitas, ātis f Troløshed.

infīdus, a, um troløs, upaalidelig. infigo, fixi, fixum 3 fæster, stikker, borer i; slaar imod; indprenter.

infimus se inferus.

infindo, fidi, fissum 3 skærer ind i.

infinitas, ātis f det umaadelige Verdensalt.

infīnītus, a, um uendelig; ubestemt. infirmitas, ātis f Svaghed, i. animi Modløshed: Upaalidelighed.

infirmo 1 svækker; afkræfter; op-

hæver.

infirmus, a, um svag, caput i. lidende; betydningsløs; modløs.

infit (verb. defect.) begynder; begynder at tale.

infitiae, ārum f. plur. Nægtelse, kun: i. eo nægter.

infitiator, oris m Benægter.

infitior 1 nægter.

inflammo 1 antænder; opflammer.

inflātio, ionis f Oppustning.

inflātus, a, um opsvulmet; opblæst;

ophidset.

inflecto, flexi, flexum 3 bøjer; krumpass. skrider frem, drager, iler, styrter mer, pass. krummer mig; ius i. formig; me socium i. slutter mig til; me drejer; forandrer; magnitudinem animi i.

> inflētus, a, um ubegrædt. inflexibilis, e ubøjelig.

infligo, flixi, flictum 3 slaar, kaster paa, mod; bibringer (ved at slaa).

inflo 1 blæser i, paa; blæser; bringer til at svulme; puster op; gør opblæst;

influo, fluxi — 3 flyder ind: munder

ud; indsmigrer mig.

infodio, fodi, fossum 3 nedgraver. informis, e uformelig; uskon; hæslig. informo 1 danner; skildrer; forestiller

infortūnātus, a, um ulykkelig. infortūnium, i n Lidelse; Ulykke, i.

habebo faar en Ulykke.

infrā adv. nedenfor; forneden; comp. inferius længere nede, lavere, for lavt; præp. med acc. neden for; under (i Størrelse); ringere end.

infractio, ionis f Nedbrudthed. infractus, a, um nedbrudt; nedslaaet. infremo, fremui — 3 grynter. infrēnātus, a, um med utøjlet Hest.

infrendeo — 2 skærer Tænder. infrēnis, e og -us, a, um utøjlet. infrēno 1 lægger Bidslet og Tømmen paa.

infrequens, ntis ikke talrig, senatus i. ikke stemmedygtigt; sjælden til Stede; sjælden; lidet besøgt; (med abl.) daarligt forsynet med; svagt befolket, besat.

infrequentia, ae f ringe Antal. infringo, frēgi, fractum 3 brækker; bryder; knækker; svækker; undergraver; slaar mod, itu paa.

infula, ae f Hovedbind (af Uld).

infulcio, fulsi, fultum 4 stopper ind;

føier ind.

infundo, fūdi, fūsum 3 gyder ned i, hælder ned i, paa, over, pass. strømmer ind i; indgyder; fylder; lader trænge ind. pass. trænger ind; udbreder, infusa humeris capillos (gr. acc.) med Haaret udbredt over, pass, udbreder mig; infusus henstrakt.

infusco 1 farver mørk; forstyrrer.

ingemino 1 fordobler, gentager; fordobles, gentages, Troes ingeminant hastis slynger uafbrudt Lanser; vokser.

ingemisco, gemui — 3 sukker, klager;

sukker, klager over.

ingemo -- 3 stønner over.

ingenero 1 indplanter i, ingeneratus medfødt: skaber.

ingeniosus, a, um begavet; skarp-

sindig.

ingenium, i n Natur; Karakter; Tænkemaade; Anlæg. Evner; Opfindsomhed; Aandrighed: begavet Menneske.

ingens, ntis vældig; meget stor; frem-

ingenuitas, ātis f fribaaren Fødsel. ingenuus, a, um fribaaren; ædel; frimodig.

ingero, gessi, gestum 3 bærer, kaster, hælder ind, ned paa, ned; udslynger;

paanøder.

ingigno, genui, genitum 3 indplanter. inglorius, a, um uberømt.

ingluvies, ēi f Graadighed.

ingrāti(i)s adv. (egentl. abl. plur.) mod (ens) Vilie.

ingrātus, a, um ubehagelig; uvelkommen; utaknemlig; som ikke paaskønnes; umættelig.

ingravesco — 3 bliver tungere;

forværres; tager til.

ingravo 1 gør tungere; ingravat haec saevus Drances forstærker disse Klager.

ingredior, gressus sum 3 gaar, træder (ind i); gaar frem; tager fat paa, i. in spem fatter; betræder; begynder.

ingressio, ionis f Adgang.

hindres i at røre mig.

ingruo, ui — 3 styrter ind paa; bry-

der løs.

inguen, inis n Lysken; Kønsdelene. ingurgito 1 styrter ned i et Svælg; i. me eller pass. svælger.

ingustātus, a, um ikke nydt før.

inhabilis, e uhaandterlig; uskikket, uduelig.

inhabito 1 bebor.

inhaereo, haesi, haesum 2 hænger, klæber fast i, ved; klæber fast; er paa Nakken af; sidder fast i.

inhaeresco, haesi, haesum 3 bliver

hængende fast i; sidder fast.

inhālo 1 udaander.

inhibeo 2 holder tilbage; standser; i. navem (retro) ror baglæns; udøver; anvender.

inhibitio, ionis f Baglænsroning.

inhio 1 gaber over, snapper efter; tragter efter, inhians begærlig; stirrer spændt paa.

inhonestus, a, um uskøn,

uhæderlig; vanærende; ringe.

inhonorātus, a, um uhædret; uden Anseelse; ubelønnet.

inhorreo - 2 stritter.

inhorresco, horrui — 3 begynder at stritte; begynder at røre mig; farer sammen.

inhospitālis, e ugæstmild.

inhospitālitas, ātis f Mangel paa Gæstfrihed.

inhospitus, a, um ugæstmild.

inhūmānitas, ātis f Uvenlighed; Hen-Uhøflighed; synsløshed; Karrighed; Umenneskelighed.

inhūmānus, a, um (adv. ogsaa -iter) hensynsløs; udannet; umenneskelig.

inhumātus, a, um ubegravet.

inibi adv. nær derved; nær forestagende.

inicio, iēci, iectum 3 kaster, bringer, lægger i, paa, me i. styrter mig i; bringer om Bord; indjager, foraarsager; henkaster; ytrer; kaster, lægger om, over, alicui manum i. lægger Haand paa en.

inimīcitiae, ārum f (sjæld sing.) Uvenskab.

inimico 1 gjør fjendtligt sindet.

inimīcus, a, um fjendsk (mod); fjendtlig; forhadt; skadelig, fordærvelig; -us, i m Uven.

iniquitas, ātis f Ujævnhed; Ulighed;

Vanskelighed; Uretfærdighed.

inīguus, a, um ujævn; ulige; vanskeingressus, us m Gang; i. prohibeor lig; ugunstig, animo i. fero (patior) tager mig nær; hiemes i. strenge; uretfærdig; utaalmodig; uvillig, animo iniquissimo morior højst ugerne; fjendtlig; alt for megen.

initiamenta, orum n plur. Indvielse (i

en hemmelig Kultus).

initio 1 indvier (i en hemmelig Kultus), aliquem Bacchis i. indvier en i Bacchus-Mysterierne.

initium, i n Begyndelse; (plur.) Begyndelsesgrunde; (plur.) Grundstoffer; (plur.) hemmelig Gudstjeneste.

iniūcundus, a, um ubehagelig.

iniungo, iunxi, iunctum 3 føjer ind; færdig. føjer til, tecta iniuncta muro som strakte sig hen til; tilføjer; paalægger; skaffer mig paa Halsen.

iniūrātus, a, um som ikke er taget i Ed. vildhed; Nød; Hjælpeløshed. iniūria, ae f Uret, iniuriā med Urette; Uretfærdighed, per i. paa uretfærdig Vis;

Voldshandling, Overlast; Fornærmelse. iniūriosus, a, um uretfærdig; voldsom.

iniūrius, a, um uretfærdig.

iniussu (kun abl. sing.) m alicuius uden ens Befaling.

iniussus, a, um frivillig, af sig selv. iniustitia, ae f Uretfærdighed. iniustus, a, um uretfærdig, -um, i n Uretfærdighed.

inl... = ill...inm... = imm...

innābilis, e ikke egnet til at svømme paa.

opstaar. innato 1 svømmer i. innātus, a, um medfødt.

innāvigābilis, e usejlbar.

innecto, nexui, nexum 3 omslynger, ombinder; slynger ind i; causas i. fremfører en Række af Grunde; fraudem clienti i. lægger Snare for.

innitor, nixus (nisus) sum 3 støtter lægger (Maven).

mig til; beror paa.

inno 1 svømmer i, paa; svømmer; sejler paa; strømmer hen over.

innocens, ntis uskadelig; uskyldig; ret- mod. skaffen; uegennyttig.

innocentia, ae f Uskyldighed; Ret-

skaffenhed; Uegennyttighed.

innocuus, a, um uskadelig; sikker; ubeskadiget; retskaffen.

innōtesco, nōtui — 3 bliver bekendt. innovo 1 fornyer.

innoxius, a, um uskadelig; uskyldig (i);

innūbo, nupsi, nuptum 3 gifter mig ind i; thalamis innubere nostris træde

i mit Sted som Hustru. innubus, a, um ugift. innumerābilis, e utallig.

innumerus, a, um utallig. innuo, ui — 3 vinker til.

innuptus, a, um ugift; -a, ae f ung Pige. ikke kan blive ked af. innūtrio 4 opnærer, opfostrer.

inobrutus, a, um uovervældet, uden at blive begravet.

inoffensus, a, um uhindret, uden Hindring, mare i. klippefrit; uden Afbrydelse.

inofficiosus, a, um utjenstvillig; uret-

inolesco, olēvi, olitum 3 vokser fast. inōminātus, a, um usalig.

inopia, ae f Mangel, i. consilii Raad-

inopinans, ntis intet anende.

inopīnātus, a, um (adv. io) uformodet; intet anende.

inopīnus, a, um uformodet.

inops, opis hjælpeløs; fattig; (med gen., sjæld. abl. eller ab) blottet for, uden, i. consilii raadvild; umættelig; afmægtig; ynkelig; kummerlig.

inorātus, a, um ikke talt, kun re inorata uden at have forebragt Sagen.

inordinātus, a, um uordnet.

inornātus, a, um usmykket; jævn; ulovprist.

 $inp \ldots = imp \ldots$

inquam (verb. defect.) siger; (ved diinnascor, nātus sum 3 vokser paa; rekte Tale) siger jeg; inquit (undertiden) siger man.

inquies, ētis urolig. inquieto 1 foruroliger. *inquiētus, a, um* urolig.

inquilīnus, i m Lejer, ogsaa adj. Leje-;

Husfælle, medlogerende.

inquinātus, a, um besudlet; skændig. inquino 1 forurener, besudler; øde-

inquīro, quīsīvi, quīsītum 3 søger efter; undersøger; in aliquem i. anstiller Undersøgelser angaaende, samler Beviser

inguīsītio, iōnis f Udforskning; retslig Undersøgelse.

inquīsītor, ōris m Undersøgelsesdommer, en Mand, der søger at fremskaffe Beviser til en Anklage.

inr... = irr...

insalūber, bris, bre og -bris, bre usund. insalūtātus, a, um uhilset.

insānābilis, e ulægelig; uforbederlig. insānia, ae f Afsind; vanvittig Bekost-

ning; Begeistring.

insanio 4 er afsindig; raser. *insānitas, ātis f* Usundhed.

insānus, a, um afsindig; rasende; begejstret; heftig; umaadelig stor.

insatiābilis, e umættelig; som man

insaturābilis, e umættelig.

insciens, ntis uden Vidende; ubel hændig.

inscientia, ae f Uvidenhed; (med gen.) Ukendskab til.

inscitia, ae f Ubehændighed; Uforstand; (med gen.) Mangel paa Kendskab til.

inscitus, a. um ubehændig: uforstandig.

inscius, a, um uvidende, me inscio uden mit Vidende; (med gen.) uvidende

om: uden at vide deraf. inscrībo, scripsi, scriptum 3 skriver i. paa; indskriver; indprenter; betegner som skyldig i, deos sceleri i. tillægger Guderne Forbrydelsen; forsyner med Ind-

skrift; giver Titelen, pass. fører Titelen. inscriptio, ionis f Paaskrift; Indskrift;

Titel.

insculpo 3 indhugger; indprenter.

insecābilis, e udelelig.

inseco, secui, sectum 1 skærer i, cutem i. gør et Indsnit i; udskærer.

insectātio, iōnis f Forfølgelse; Angreb. insectātor, ōris m Forfølger.

insector 1 forfølger: haaner.

insenesco, senui — 3 bliver gammel ved, over.

insēparābilis, e uadskillelig. insepultus, a, um ubegravet.

insequor, secūtus sum 3 følger efter; følger; sætter efter; forfølger; forfølger en Sag videre; indhenter; stræber; angriber: dadler.

insero, sēvi, situm 3 indpoder; ind-

planter.

insero, serui, sertum 3 stikker, føjer ind; anbringer i, paa; støder ind; lader trænge ind i; optager i, blandt; indfletter; indblander, me i. bellis blander mig i; indskyder.

inserto 1 stikker ind.

inservio 4 retter mig efter; stræber ivrigt efter.

insībilo 1 suser ind.

insideo, sēdi, sessum 2 sidder i, paa; sidder fast i; er indpræget i; gør Indtryk paa; holder besat.

insidiae, ārum f plur. Baghold; Efterstræbelse; List, i. paro, struo, tendo alicui lægger Snare for en; per insidias, (ex) insidiis lumskeligt.

lumsk Efterstræber.

insidior 1 lurer paa; efterstræber.

insidiōsus, a. um rænkefuld; farefuld. insīdo, sēdi, sessum 3 sætter mig i, paa; slaar mig ned; sætter mig fast, slaar Rod; besætter.

insigne se insignis.

insignio 4 betegner; smykker, pass. (ogsaa) stikker af mod andre.

insignis, e kendelig; mærkelig; afstikkende; udmærket; fremragende; omnibus notis turpitudinis i. brændemærket ved; -e, is n Kendemærke, i. militaria Vaabenmærker; Embedstegn; Udmærkelsestegn; Tegn; Udmærkelse; Prvdelse; Diadem.

insignītus, a, um tydelig; iøinefal-

dende: uhørt.

insilio, silui (sjæld. silīvi) — 4 springer ind i, op paa.

insimulātio, ionis f Beskyldning.

insimulo 1 beskylder; fører Klage over.

insinuo 1 lader trænge ind; (me) i. trænger ind, ind i, sniger mig ind.

insipiens, ntis uforstandig. insipientia, ae f Uforstand.

insisto, stiti — 3 stiller mig i, paa, vestigiis alicuius i. træder i ens Spor; tager Fodfæste, firmiter i. staar fast; betræder; trænger ind paa; nærmer mig; vender min Opmærksomhed mod; slaar ind paa; begynder; in aliquid i. arbejder ivrigt paa noget; bliver staaende; dvæler ved; holder fast ved.

insitio, ionis f Indpodning.

insitīvus, a, um indpodet; uægte.

insitus, a, um medfødt.

insociābilis, e uomgængelig; (med dat.) ufordragelig mod.

insolābilis, e utrøstelig.

insolens, ntis uvant; (med gen.) uvant med; usædvanlig; overmodig; exercitus i. sejrsstolt; ødsel.

insolentia, ae f Ukendskab (til); i. rerum secundarum manglende Evne til at taale; Usædvanlighed; Umaadeholdenhed; Overmod.

insolesco — 3 bliver overmodig.

insolidus, a, um kraftesløs.

insolitus, a, um uvant; (med gen.) uvant med; usædvanlig.

insomnia, ae f (ogsaa plur.) Søvnløshed.

insomnis, e søvnløs.

insomnium, i n Drøm.

insono, sonui. sonitum 1 genlyder; insidiator, oris m Soldat i Baghold; larmer, flagello i. knalder med: bruser; lader lyde.

> insons, ntis uskyldig; (med gen. eller abl.) uskyldig i; uden at gøre Skade.

insopītus, a, um aarvaagen. inspectio, ionis f Undersøgelse. inspecto 1 ser paa; ser.

inspectus, us m Betragtning.

inspērans, ntis ikke haabende; ikke ventende.

inspērātus, a, um uventet; uformodet,

ex insperato uformodet.

inspergo, spersi, spersum 3 strør ind i. inspicio, spexi, spectum 3 ser ind i; ser ned paa; ser efter i, læser i; læser; at kende; kender.

inspīro 1 blæser i; indblæser; indgyder.

inspoliātus, a, um urøvet.

inspurco 1 besudler.

instabilis, e ikke til at staa paa; usikker: vaklende; som ikke holder Stand; ustadig.

instans, ntis forestaaende; truende; nærværende, -ia, ium n plur. den nu-

værende Stilling.

instar indecl. n (Vægtskaalens) Ligestilling; Vægt; quantum i. in ipso hvor stadselig ser han ikke selv ud; omnia vix minimi momenti i, habent kan næppe gøre det ringeste Udslag; Sidestykke (til); - i Alm. med gen. i Lighed med; lig med; af Størrelse som; saa meget som, saa stor som.

instaurātio, ionis f Fornyelse.

instauro 1 fornyer; gentager; fejrer | Lejekaserne. paa ny, biduum to Dages Festligheder; (digt.) foranstalter.

insterno, strāvi, strātum 3 udbreder oven paa; bedækker, belægger; equum speciose i. opsadler prægtigt; pass. dækker mig.

instīgo 1 ansporer; ophidser; tilskyn-

der: foraarsager.

instillo 1 inddrypper; drypper paa. instinctu (kun abl. sing.) m alicuius paa ens Tilskyndelse.

- instinguo, stinxi, stinctum 3 ophidser;

tilskynder.

instita, ae f Besætning, Bort. institio, ionis f Staaen stille.

institor, oris m Kræmmer, i. mercis

Falbyder af.

instituo 3 opstiller; anlægger, lader anlægge; opfører; skaffer, tilvejebringer; consilium i. fatter; henter; (navnlig foran infin.) begynder; indstifter, antiquitus institutum est det er en Skik fra gammel Tid; beslutter; foranstalter, foretager; ordner; indsætter; underviser; lærer.

institūtio, ionis f Indretning; Metode; Grundsætning.

institūtum, i n Indretning; Skik; Plan; Grundsætning.

insto, stiti, statum 1 staar paa; staar; temmelig urørt.

trænger frem, ind paa, vestigiis i. følger i Hælene; tager ivrigt fat paa; staar fast paa; er nær, forestaar; truer; er kommet.

instrātus, a, um ubedækket. instructio, ionis f Opstilling.

instructus, a, um udrustet, forsynet betragter; undersøger; mønstrer; lærer (med), ludos instructius fecit med større Pragtudfoldelse: vel forsynet; oplært; dygtig (i).

instrūmentum, i n Redskab; Værktøj; Bohave; Udrustning; Rejseudstyr; For-

raad: Hiælpemiddel.

instruo, struxi, structum 3 bygger ind. ind i; opfører; opstiller; forbereder; foranstalter, fraudem i. iværksætter, insidias i. lægger; indretter; forsyner (med); forsyner med det nødvendige; udruster; underviser; meddeler.

insuāvis, e ubehagelig.

insūdo 1 afsætter Sved paa.

insuefactus, a, um tilvant, afrettet.

insuesco, suēvi, suētum 3 vænner til; vænner mig til.

insuētus, a, um uvant (med); usæd-

insula, ae f Ø; Bygningskompleks;

insulānus, i m Øboer.

insulsitas, ātis f Smagløshed. insulsus, a, um smagløs; uvittig.

insulto 1 springer i, paa; nemora i. springer dansende igennem; springer, danser; haaner; hoverer.

insum, fui — esse er, findes i, paa. insūmo, sumpsi, sumptum 3 anvender paa; anvender.

insuo 3 syr ind.

insuper adv. ovenpaa; fra oven; oven i Købet; i. quam ud over hvad; — præp. med abl. foruden.

insuperābilis, e uoverstigelig; ufrem-

kommelig; uovervindelig.

insurgo, surrexi, surrectum 3 rejser mig; hæver mig; remis i. kaster mig over; stiger op over; rejser mig mod.

insusurro 1 hvisker til; tilhvisker.

insv... = insu...

intābesco, tābui — 3 smelter; svinder hen.

intactus, a, um urørt, bellum i. traho uden Afgørelse; jomfruelig; uangrebet; uskadt; ubesejret; (med abl.) fri for; uforsøgt.

intāminātus, a, um uplettet.

intectus, a, um udækket; uden Tag. integellus, a, um (dem. af integer)

integer, gra, grum urørt; uskadt, hel; usaaret; blomstrende; sund; uantastet; fides i. ubrydelig; in i. restituo bringer skudt, Skud-, Calendae i. den første Dag tilbage til den forrige Tilstand; i. die i en Skudmaaned. ved Dagens Begyndelse; ny, ab, (de, ex) i. paa ny; ren; uden Bagtanke; redelig; frisk; upartisk; uafgjort; uvidende; integrum est mihi jeg har endnu frie Hænder.

intego, texi, tectum 3 dækker.

integritas, ātis f Uskadthed; Retskaffenhed; Uegennyttighed.

integro 1 fornver.

integumentum, i n Dække.

intellectus, us m Forstaaelse; Forstand. intellegens, ntis forstandig; kyndig; kunstforstandig, sagkyndig.

intellegentia, ae f Indsigt.

intellegibilis, e forstaaelig.

intellego, lexi, lectum 3 forstaar, non multum in aliqua re i. forstaar mig ikke meget paa; indser; mærker; føler; tænker; tænker mig, forestiller mig; mener med; forstaar ved.

intemerātus, a, um ubesmittet.

intemperans, ntis umaadeholden; tøjlesløs.

intemperantia, ae f Umaadeholdenhed. i. vini over for: Overmod.

intemperātus, a, um overdreven.

intemperies, ēi f urolige Vejrforhold; i. coeli usundt Vejr; i. aquarum voldsomme Regnskyl; Overmod.

intempestīvus, a, um utidig; ubelejlig. intempestus, a, um utidig; nox i. dyb;

usund.

intemptātus, a, um uprøvet.

intendo, ndi, ntum 3 udspænder; spænder; overspænder (med); anspænder; strækker, retter, vender (mod); retter min Vej mod; beskæftiger mig med; foresætter mig, har til Hensigt; paastaar; forstærker; forøger.

intentātus, a, um = intemptatus. intentio, ionis f Spænding; Anspæn-

delse; Stigning; Hensigt; Anklage.

intento 1 strækker mod; truer (en)

intentus, a, um spændt; lurende paa; opmærksom; ivrig (for); heftig; streng.

intentus, us m Udstrækken.

intepesco, tepui — 3 bliver lunken. inter præp. med acc. imellem, blandt; i Løbet af; under, inter haec (quae) imidlertid; i. se indbyrdes, gensidig; accuso aliquem i. sicarios for Snigmord.

interāmenta, orum n plur. Træværk i

det indre af et Skib.

interāresco — — 3 hentørres.

intercalăris, e og -ius, a, um ind-

intercalo 1 indskyder; opsætter. intercapēdo, inis f Afbrydelse.

intercedo, cessi, cessum 3 gaar, kommer, ligger (mellem): hengaar: ind. træffer; finder Sted (mellem); træder mæglende imellem; gør Indsigelse mod; non i. quominus forhindrer ikke; gaar i Borgen for.

interceptio, ionis f Bortsnappelse.

interceptor, oris m Bortsnapper.

intercessio, ionis f Indsigelse; Mægling: Kaution.

intercessor, oris m en, som gør Indsigelse mod; Kautionist.

intercīdo, cīdi, cīsum 3 gennemskærer; afbryder; afleder.

intercido, cidi — 3 falder (mellem); forefalder; gaar til Grunde; i. memoriā gaar i Glemmebogen.

intercino — — 3 synger imellem.

intercipio, cēpi, ceptum 3 opfanger, opsnapper, tager bort; tilvender mig, røver; afskærer.

interclūdo, clūsi, clūsum 3 spærrer; afskærer: udelukker (fra); forhindrer (fra); indespærrer; indeslutter.

intercolumnium, i n Mellemrummet

mellem to Søjler.

intercurro, (cu)curri, cursum 3 løber ind imellem; iler imidlertid; mægler.

intercurso 1 løber (oftere) imellem. intercursu (kun abl. sing.) m alicuius

ved ens (hurtige) Mellemkomst.

interdīco 3 forbyder, alicui aqua et igni i. erklærer en fredløs, sacrificiis i. udelukker fra Gudstienesten; indskærper, interdicit atque imperat Cassivellauno paalægger C. bestemt.

interdictio, iōnis f Forbud.

interdictum, i n Forbud; Kendelse af Prætoren.

interdiū adv. om Dagen.

interdum adv. undertiden.

intereā adv. imidlertid; alligevel. interemptor, oris m Drabsmand.

intereo, ii, itum, īre 4 forsvinder; er unyttig; gaar til Grunde; omkommer,

dør.

interequito 1 rider imellem. interfatio, ionis f Afbrydelse af en Tale. interfectio, ionis f Drab.

interfector, oris m Drabsmand.

interficio, feci, fectum 3 dræber; nedhugger; tilintetgør.

interfluo, fluxi - 3 flyder imellem. (interfor ubrugeligt, kun -fātur, -fan-

tur) interfatus sum 1 afbryder.

interfūsus, a, um strømmende mellem; maculis trementes interfusa genas (gr. acc.) overgydt, med talrige Pletter paa. interiaceo — 2 ligger imellem.

intericio, iēci, iectum 3 kaster, lægger, stiller imellem, pass. forløber, interiecto anno efter et Aars Forløb, interiectus liggende, staaende (midt) imellem; indskyder.

interim adv. imidlertid; foreløbig.

Vejen, dræber.

interior, ius comp. indre, i. epistolā midt i Brevet, i. periculo (abl.) vulneris sikker for; som bor inde i Landet; kortere; fortroligere; dybere; — superl. intimus, a, um inderst, i. spelunca det inderste af; inderligst, -us, i, m fortrolig Ven; dybest; hemmeligst.

interitio, iōnis f og interitus, us m

Undergang.

interiungo, iunxi, iunctum 3 forbinder

med hinanden; hviler ud. interlino, lēvi, litum 3 bestryger (i

Fugerne) med; forfalsker.

interlūceo, luxi — 2 skinner frem, noctu interluxit det blev pludselig lyst; viser mig; er gennemsigtig; aliquid inter gradus dignitatis et fortunae interlucet der er nogen Forskel.

interlūnium, i n Nymaane. interminātus, a, um forbudt.

intermisceo, miscui, mixtum 2 blander imellem.

intermissio, ionis f Afbrydelse.

intermitto, mīsi, missum 3 lægger, anbringer imellem, *nocte intermissa* da Natten imens var indtraadt, pass. (ogsaa) ligger imellem; lader gaa, komme imellem, pass. hengaar, intermisso spatio efter en Tids Forløb; lader være ubesat, fæstningen; lader ubenyttet; opgiver, ophæver (for en Tid); afbryder, intermisso vento da Vinden var løjet af; holder op klager; slutter. med.

intermorior, mortuus sum 3 besvimer; opriver; adskiller.

internātus, a, um vokset frem (der) drager. imellem, opstaaet imellem.

internecio, ionis f fuldstændig Udryd- nedriver; adskiller. delse, ad i. redigo ødelægger til sidste Mand, bella ad i. gesta paa Liv og Død. causam i. angiver som Grund. internecīvus, a, um morderisk.

internecto — — 3 sammenknytter. internodium, i n Rum mellem to Led. internosco, novi - 3 skelner fra hinanden.

internuntio 1 underhandler (om). internuntius, i m Underhandler; Sendebud.

internus, a, um indre.

interpellātio, ionis f Afbrydelse.

interpello 1 afbryder; indvender; forhindrer; victoriam i. sætter over Styr.

interpolo 1 oppudser; forfalsker.

interpono, posui, positum 3 sætter, interimo, ēmi, emptum 3 rydder af stiller imellem, me i. blander mig i; indskyder; lader hengaa, pass. forløber, spatio interposito efter en Tids Forløb; sætter, stiller, fidem meam in rem i. sætter mit Ord i Pant, iusiurandum aflægger; gør gældende; benytter som Paaskud, interpositā causā under det Paaskud: anvender: tilkalder: tager med til.

interpositio, ionis f Indskud.

interpres, etis m og f Underhandler; Bud; Tolk; Fortolker; Oversætter.

interpretātio, iōnis f Fortolkning.

interpretor 1 fortolker; oversætter; opfatter; forstaar; afgør.

interpunctio, ionis f Afdeling af Ord ved Punkter.

interpungo, punxi, punctum 3 afdeler Ord ved Punkter.

interquiesco, quiëvi, quiëtum 3 holder Pause.

interregnum, i n Mellemregering, Mellemtid, hvor der ikke findes Konge eller Konsul.

interrex, rēgis m midlertidig Statsstyrer.

interritus, a, um uforfærdet, med gen. over for.

interrogatio, ionis f Udspørgen, Forhør; logisk Slutning.

interrogatiuncula, ae f (dem. af interfri, intermissa munimenta Huller i Be- rogatio) — i. necto drager korte Slutninger.

interrogo 1 udspørger; forhører; an-

interrumpo, rūpi, ruptum 3 afbryder;

intersaepio, saepsi, saeptum 4 spærintermūrālis, e som er mellem Murene. rer, alicui conspectum exercitus i. und-

interscindo, scidi, scissum 3 afbryder;

intersero — 3 føjer ind imellem,

intersum fui - esse er imellem, hoc

interest der er denne Forskel: interest det er vigtigt, meā interest det er mig magtpaaliggende, magni interest det er uovervindelig; uomgængelig. af stor Betydning, non interest det er ligegyldigt; er forskellig (fra); er til Stede utilreden; uforsøgt. ved; tager Del i; rebus divinis i. leder.

intertexo, texui, textum 3 fletter ind

imellem: indvæver.

intertrimentum, i n Slid; Indsmeltning; Tab.

intervallum, i n Mellemrum; Afstand, ex i. paa Afstand; Standsning, Pause, ex i. efter nogen Tids Forløb.

intervello, velli vulsum 3 river i. barbam i. river enkelte Haar ud af.

intervenio, vēni, ventum 4 kommer imellem, midt under, til; lægger mig imellem; afbryder; indtræffer; bliver til

interventus, us m Mellemkomst.

interverto, verti, versum 3 vender i en anden Retning, pass. forandrer mig; tilvender mig; forbigaar.

interviso, visi, visum 3 ser efter: be-

søger af og til.

intervolito 1 flyver imellem.

intestābilis, e æreløs; skændig.

intestātus, a, um som ikke har gjort Testament.

intestīnus, a, um indre; -um, i n (især plur.) Indvolde, Tarm(e), ex i. laboro har Mavepine.

intexo, texui, textum 3 indvæver (i); indføjer; indfletter; overfletter, gennem- er opblæst; bliver opbragt.

væver; omslynger.

intimus se interior.

inting(u)o, tinxi, tinctum 3 væder med. ind. intolerābilis, i og intolerandus, a, um utaalelig, ulidelig; uimodstaaelig.

intolerans, ntis ude af Stand til at taale; adv. intoleranter heftigt, utaal-

modigt.

intolerantia, ae f Overmod.

intono, tonui, tonātum 1 tordner (ogsaa impers.); tordner løs, fluctibus over Bølgerne: larmer: udtordner.

intonsus, a, um ubarberet, uklippet, ora i. ungdommelig; med lange Lokker;

ukultiveret; løvrig.

intorqueo, torsi, tortum 2 snor, fletter ind i; snor, vikler; slynger; kaster til

Jorden.

intrā adv. indvendigt, indad, indadtil; comp. interius længere ind, dybere; præp. med acc. inden for, i. se ved sig selv; inden Forløbet af; endnu inden; i Løbet af; ind imellem; (ved Tal) mindre 'end.

intrābilis, e tilgængelig.

intractābilis, e ikke til at behandle:

intractātus, a, um ubehandlet, equus i.

intremisco, tremui - 3 begynder at

intremo — 3 skælver.

intrepidus, a, um uforfærdet.

intrītus, a, um usvækket, ab labore

i Retning af.

intro 1 gaar ind (i), betræder, maria i. besejler; trænger ind (i); trænger mig ind i, opnaar.

intro adv. ind.

introduco 3 fører ind.

introductio, ionis f Indførelse (i et Hjem).

introeo, ii, itum, īre 4 gaar ind. introfero, tuli, lātum 3 bærer ind.

introgredior, gressus sum 3 gaar ind. introitus, us m Indgang; Indtog; Adgang; Begyndelse.

intromitto, mīsi, missum 3 sender,

slipper ind; giver Adgang.

introrsum og -us adv. indad; indvendigt.

introrumpo, rūpi, ruptum 3 bryder ind. introspicio, spexi, spectum 3 ser ind i;

betragter; undersøger nøje.

intueor, tuitus sum 2 beskuer; betragter; retter Blikket mod; tager Hensyn til. intumesco, tumui — 3 svulmer op;

intus adv. indvendigt; inde, hjemme (i Huset, i Byen, i Lejren); i ens Indre;

intūtus, a, um ubefæstet; usikker.

inula, ae f Alant (Plante).

 $\bar{i}$ nuleus, i m = hinnuleus. inultus, a, um uhævnet; ustraffet;

sikker.

inumbro 1 overskygger.

inundātio, iōnis f Oversvømmelse.

inundo 1 oversvømmer; strømmer over af.

inung(u)o, unxi, unctum 3 indgnidermed Salve, pass. bruger Salve.

inurbānus, a, um udannet; uvittig.

inūro, ussi, ustum 3 indbrænder; paatrykker; tilføjer; brændemærker, mærker med.

inūsitātus, a, um usædvanlig; ualmindelig.

inūtilis, e unyttig; ubrugelig; skadelig. fordærvelig.

invādo, vāsi, vāsum 3 gaar, drager ind (i); betræder; viam i. tiltræder; tager dristigt fat paa: trænger, styrter ind (i), ind paa, op i; angriber; overfalder; bemægtiger mig; udbreder mig, breder mig. invalesco, valui - 3 bliver stærk;

tager til.

invalidus, a, um kraftesløs, afmægtig. invectīcius, a, um indført, gaudium i.

ikke naturlig.

inveho, vexi, vectum 3 fører, bringer ind (i), til; medfører; me i. og pass. trænger (fjendtligt) frem, angriber, pass. gaar løs paa, udskælder; pass. (med og uden curru, equo, navi) kører, rider, sejler ind (i), op paa.

invenio, vēni, ventum 4 træffer paa; finder; befinder at være; faar; erhverver; finder ud af, opdager; udtænker; er-

farer

inventio, ionis f Opfindsomhed. inventor, oris m Opfinder.

inventum, i n Opfindelse; -a, orum n

plur. Lærdomme.

invenustus, a, um uden Ynde. inverēcundus, a, um uforskammet. invergo — 3 hælder, gyder paa. inverto, verti, versum 3 vender, drejer om; kaster omkuld; ompløjer; oprører; omstyrter, udtømmer; forandrer til det værre.

invesperascit - - 3 det lakker ad

investigator, oris m Opsporer.

investīgo 1 opsporer; udforsker; op-

dager.

investio 4 beklæder (med Kranse). inveterasco, āvi — 3 bliver gammel, res nostrae inveterascent vil leve videre: slaar Rod.

inveterātio, ionis f indgroet Fejl.

inveteror 1 bliver gammel; slaar Rod; inveterātus, a, um gammel, rodfæstet.

invicem (ogsaa in vicem) adv., se vicis. invictus, a, um uovervunden; ubetvingelig; uigendrivelig.

invidentia, ae f Misundelse.

invideo, vīdi, vīsum 2 ser med ondt (skadende) Øje paa; misunder; nægter (en noget) af Misundelse; invidendus, a, um misundelsesværdig.

est hvorfor ser du skævt til; Uvilje, sum er hadet (af en), i. dictatoria mod D., i. rei det hadefulde i; hadefuld Beskyldning.

invidiosus, a, um misundelig; misundelsesværdig; hadefuld; vækkende Uvilje (mod); forhadt; berygtet.

invidus, a, um som ser skævt til; misundelig, -us, i m Misunder.

invigilo 1 vaager ved; vaager over.

inviolābilis, e ukrænkelig.

inviolātus, a, um ukrænket; uskadt, fama i. pletfrit; ukrænkelig.

invīsitātus, a, um uset, ukendt; usæd-

invīso, vīsi, vīsum 3 ser til; besøger.

invīsus, a, um ikke set.

invīsus, a, um forhadt; hadefuld. invītāmentum, i n Tillokkelse.

invītātio, ionis f Indbydelse; Opfordring.

invītātu (kun abl. sing.) m alicuius efter ens Indbydelse.

invīto 1 indbyder; beværter; opfordrer, tilskynder; lokker; indbyder til.

invītus, a, um modvillig, me invito

mod min Vilje; uvillig.

invius, a, um uvejsom, ufremkommelig; -a, $\bar{o}$ rum n plur. uvejsomme Egne.

invocātus, a, um ukaldet, uindbudt.

invoco 1 paakalder. involito 1 flagrer om. involo 1 flyver ind.

involūcrum, i n Dække.

involūtus, a, um indhyllet, dunkel. involvo, volvi, volūtum 3 ruller, vælter af Sted, ind, op, paa; omvikler; indhyller, me litteris i. begraver mig i Bøgerne; skjuler under.

invulnerābilis, e usaarlig. invulnerātus, a, um usaaret. iō interj. oh! aah! hah! hej! iocātio, ionis f Spøgen; Spøg.

iocor 1 spøger, in aliquid i. stikler

til; siger spøgende.

iocōsus, a, um spøgefuld.

ioculāris, e morsom, -ia, ium n plur. Morsomheder.

ioculātor, öris m Spøgefugl.

ioculor 1 skæmter.

iocus, i m (plur. -i, orum og -a, orum) Spøg, per i. for Spøg, extra i., ioco remoto Spøg til Side; i. moveo turnerer en Vittighed; i. moveo alicui morer en;

Genstand for Spot; Tidsfordriv.

ipse, a, um pron. dem. selv; han, hun invidia, ae f Seen skævt til, quae i. selv, ogsaa om Herren i Huset, Læreren, Kongen o. s. v.; hans, hendes egen, ip-Had (ogsaa plur.), invidiae, in i. (alicui) sorum linguā i deres eget Sprog; personlig; netop denne; han, hun, den, det; et i. ligeledes, ogsaa, nec i. heller ikke; selve, selv, i. dies selv samme Dag; netop, eo ipso netop derfor; allerede i og for sig, alene, per se i. i og for sig, af sig selv; forstærkes ved Suffixet -met.

ira, ae f Vrede, Forbitrelse (ogsaa n: id consilii en saadan Beslutning, ad plur.), per i. i Vrede, irae suae mod sig id loci, locorum hidtil, in id i den Henselv, paternae mod sin Fader, iras dirimo adskiller de forbitrede.

īrācundia, ae f Hidsighed; Forbitrelse,

i. dimitto lader fare.

īrācundus, a. um hidsig; forbitret,

īrascor — 3 vredes (paa, over).

īrātus, a, um vred, mare i. rasende; hin; ofte foragteligt: den Slags. preces i. Forbandelser.

irrationālis, e ufornuftig. irreligiosus, a, um ugudelig.

irremeābilis, e som ikke tilsteder Til-

bagevenden, Udgang.

irremediābilis, e uforsonlig. irreparābilis, e uigenkaldelig. irrepertus, a, um uopdaget. *irrēpo, repsi, reptum 3* sniger mig ind. irreprehensus, a, um udadlelig. irrequiētus, a, um urolig. irresectus, a, um uklippet. irrētio 4 fanger i Net: besnærer. irretortus, a, um ikke tilbagedrejet. irrevocābilis, e uigenkaldelig; uforanderlig.

irrevocātus, a, um ikke opfordret igen. irrīdeo, rīsi, rīsum 2 spotter over;

spotter.

irrīdicule adv. uvittigt. irrigātio, ionis f Vanding.

irrigo 1 leder (Vand) ind, lader risle;

vander; vederkvæger.

irriguus, a, um vandende; vandet. irrīsus, us m Spot; ab i. spottende. irrītābilis, e pirrelig.

irrītāmen, inis n Pirringsmiddel. irrītāmentum, i n Pirringsmiddel;

Lokkemiddel.

irrītātio, ionis f Ophidselse; Drift.

irrītātor, ōris m Ophidser.

irrīto 1 ægger, ophidser; vækker, fremkalder.

irritus, a, um ugyldig; fejlslagen; forgæves, ad i. cadit slaar fejl; unyttig.

irrogo 1 foreslaar for Folket (og sætter Lys. igennem) noget mod en; paalægger.

irroro 1 falder som Dug paa; stænker

paa; bedugger; væder.

irrumpo, rūpi, ruptum 3 bryder, trænger ind (i), ind paa, ind gennem, in patrimonium alicuius i. bemægtiger mig.

irruo, *rui* — 3 styrter, trænger ind, ind paa, in odium i. paadrager mig.

irruptio, ionis f Indfald.

irruptus, a, um ubrudt; ubrydelig.

sigt, id est det vil sige, in eo est, ut det er lige ved, at: id temporis paa den Tid; et is og det; is timor Frygt herfor; eo (ved compar.) desto.

iste, ista, istud pron. dem. denne din, denne eders, ista subsellia Bænkene i Nærheden af dig; din, eders; denne,

istīc adv. der, hvor du er.

istic, istaec, istuc (istoc) pron. dem. et forstærket iste.

istim adv. derfra, hvor du er.

istinc adv. derfra, hvor du er; deraf. istīusmodī (ogsaa istīus modī) af den Art, saadan.

isto adv. derhen, hvor du er; deri.

istūc adv. derhen, hvor du er.

ita adv. saaledes, ut ... ita ligesom - saaledes (ogsaa), vel - men; (ved Forsikringer) gid saa sandt; (kun) paa det Vilkaar; følgelig; og derpaa; itane altsaa virkelig, nej virkelig; quid ita hvorfor det, hvorledes; ita plane, prorsus jo vist; under saadanne Omstændigheder; i den Grad; non ita ikke synderlig.

itaque adv. og saaledes; derfor.

item adv. paa samme Maade, ligeledes; og ligeledes; non i. derimod ikke.

iter, itineris n Vej, Rejse, March, i. facio foretager en Rejse eller tilbagelægger en Vej, in i. paa Marchen, undervejs, ex i. direkte fra Marchen, uden Forberedelse; fri Gennemmarch; Dagsmarch; Gennemgang; Gang; Løb; Gade. itero 1 gentager; fornyer; pløjer igen;

farver to Gange.

iterum adv. atter; paa den anden Side. itio, ionis f Gaaen.

ito 1 gaar.

itus, us m Bortgang. iuba, ae f Manke; Hjelmbusk.

iubar, aris n Straaleglans; straalende

iubātus, a, um forsynet med en Kam. iubeo, iussi, iussum 2 befaler, pass. faar Befaling til; bestemmer; vedtager; vælger; opfordrer; aliquem salvere i. hilser en, aliquem valere i. byder en Farvel.

iūcunditas, ātis f Behagelighed; Mun-

terhed; Beviser paa Venlighed.

iūcundus, a, um behagelig; elskværdig; iucundius bibo med større Lyst.

iūdex, icis m Dommer, i. quaestionis is, ea, id pron. dem. han, hun, den, Leder af en Domstol, i. do udnævner, det t denne, dette; en saadan; ofte subst. i. dico siger, hvem jeg vil have til Dommer, i. fero foreslaar; me iudice efter iunctior nærmere (ved); fenestrae i. min Mening.

iūdicātio, ionis f. retslig Undersøgelse;

iūdicātum, i n retslig Afgørelse; i. non facio sidder overhørig.

iūdicātus, us m Dommerembede.

iūdiciālis, e retslig, Rets-.

iūdiciārius, a, um retslig, Rets-.

iūdicium, i n retslig Undersøgelse, i. do, reddo tillader, i. in aliquem reddo, committo anstiller over en; Proces, i. habeo har en Proces, er under Anklage, i. vinco vinder; Ret, Domstol, in i. for Retten, i. inter sicarios angaaende Snigmord, i. facio holder Ret (ogsaa: fælder Dom eller: skønner, dømmer), i. exerceo leder, i. arcesso anklager; Dom, i. fit de aliquo fældes over en; Dommermyndighed; bestemt Mening, Anskuelse; Dømmekraft, non est sui i. han kan ikke bedømme; Indsigt; Overlæg, iudicio (abl.) med Forsæt.

iūdico 1 dømmer; fordømmer; afgør, mihi iudicatum est det er afgjort; bestemmer; anser for; mener; antager; bedømmer; erklærer for.

iugālis, e spændt til Aaget; -es, ium m plur. Spand; ægteskabelig; Brude-.

iugārius, a, um hørende til Aaget; Ægteskabs-.

iugātio, ionis f Fastbinden af Vinrankerne ved Hjælp af Tværbjælker.

iūgerum, i (gen. plur. iugerum, dat. og abl. plur. iugeribus) n et Agermaal. omtr. 1/2 Tønde Land (80 m langt, 40 m bredt).

 $i\bar{u}gis$, e stedse rindende. iūglans, ndis f Valnød.

iugo 1 sammenknytter; forbinder i

iugulo 1 slagter; myrder; knuser.

iugulum, i n Strube, Hals, i. do strækker.

iugum, i n Aag; Spand (Okser eller Heste); Skagle; Væverbom; Rorbænk; Bjergryg.

lūlius, i m (underf. mensis) Juli, kaldet saaledes til Ære for C. Julius Caesar. iūmentum, i n Lastdyr, Trækdyr (særlig Heste og Muldyr).

iuncosus, a, um sivbevokset. iunctio, ionis f Forbindelse.

iunctūra, ae f Sammenføjning; For- hæver. bindelse; Forbindelse af Ord.

lukkede.

iuncus, i m Siv.

iungo, iunxi, iunctum 3 sammenføjer; forener, forbinder, Ticinum ponte i. slaar en Bro over; forener i Ægteskab; pass. grænser til; me ad aliquem, alicui i. slutter mig til en; knytter, slutter; spænder for: forspænder.

iūnior se iuvenis.

lūnius, a, um hørende til (det romerske Slægtsnavn) Iunius; -us, i m (underf. mensis) Juni; hørende til Juni; Calendae Iuniae 1. Juni.

Iuppiter, *Iovis m* Himlens Hersker; sub love under aaben Himmel; I. malus

daarligt Klima.

iūrātor, ōris m edsvoren Vurderingsmand.

iūrātus, a. um edsvoren.

iūreconsultus, a, um se iurisconsultus. iūreperītus, a, um se iurisperitus. iurgium, i n Kiv; Strid; Skældsord.

iurgo 1 strides; aliquem i. udskælder en.

iūrisconsultus og iūreconsultus (ogsaa i to Ord), a, um lovkyndig, retskyndig. iūrisdictio, ionis f Retspleje (i civile

Sager); Myndighed til at holde Ret. iūrisperītus og iūreperītus (ogsaa i to

Ord), a, um retskyndig.

iūro 1 sværger, in paa; in verba (alicuius) i. aflægger den (af en) fremsagte Edsformel, in verba magistri i. sværger Læreren Troskab; sværger ved; forsikrer under Ed; forpligter mig ved Ed; fralægger mig ved Ed.

iüror 1 sværger. iūs, iūris n Suppe.

iūs, iūris n (menneskelig) Ret, i. gentium Folkeret; Retsbestemmelser, i. do giver Love; (plur.) Ceremonier; retslig Afgørelse; retslig Stilling; Skik og Brug, i. est det er Skik og Brug, det er tilladt; iure med Rette, meo iure med fuld Føje; Retsstedet; Magt, Raadighed, mei iuris sum er min egen Herre.

iūsiūrandum, iūrisiūrandi (ogsaa i to Ord) n Ed, ad i. adigo tager i Ed.

iussum, i n Befaling.

iussu (kun abl. sing.) m alicuius paa ens Befaling.

iustitia, ae f Retfærdighed.

iustitium, i n Retshvile, i. remitto op-

iustus, a, um retfærdig; retskaffen; iunctus, a, um forbunden, iunctissi- retmæssig, i. iure med fuld Føje; -um, i mus alicui inderligt forbunden med en; n Ret, Retfærdighed; regelmæssig, iter i. sædvanlig; regulær; gyldig; rimelig; plus iusto alt for meget; vigtig; -a, orum n plur. Ceremonier, Ofre, i. solvo viser første Dun. den sidste Ære; ad iusti cursum amnis egentlige.

iuvenālis, e ungdommelig.

iuvencus, a, um ung; — -us, i m ung Mand, ung Søn; ung Tyr; - -a, iuvat det glæder, fornøjer (mig); hjælae f ung Pige; ung Ko.

iuvenesco - 3 vokser til. iuvenīlis, e ungdommelig.

iuvenior), ung: -is, is m og f ung Mand, i lige Grad (lige højt, lige lidt); i. quam, ung Kvinde, plur. det yngre Mandskab. cum lige saa godt som.

iuvenor 1 opfører mig ungdommeligt. iuventa, ae f Ungdom, prima i. de

iuventas, ātis f Ungdom; Ungdoms-

kraft; de første Dun.

iuventus, ūtis f Ungdom.

iuvo, iūvi, iūtum 1 glæder; behager. per, dis iuvantibus med Gudernes Hiælp.

iuxtā præp. med acc. lige ved Siden iuvenis, e, compar. iūnior (sjæld. af; ved; næst efter; — adv. tæt derved;

K

k fortrængtes tidlig af c; holdt sig i senere Tid kun i Forkortelser som K = Calendae (Kalendae).

at vakle; ryster, rokker.

labefacto i faar til at vakle; ryster,

rokker.

labellum, i n (dem. af labrum) Læbe. lābes, is f Fald, l. terrae Jordskred; Plet; Skamplet; Fordærvelse.

labo 1 vakler; er usikker.

labor, oris m' Arbejde; Anstrengelse: Energi; Arbejdskraft; Værk, 1. operum Byggeværk, labores boum pløjede Marker; Bedrift; Nød, Besvær, Lidelse, 1. est det er besværligt.

lābor, lapsus sum 3 glider, synker; falder bort, ned; hac spe lapsus bedraget i dette Haab; svæver; sejler, svømmer, flyder, sinistra parte ud over, altis ripis langs med: henglider; undslipper; kommer lidt efter lidt bort (fra); kommer i Forfald; snubler; vakler; tager fejl.

labörifer, era, erum døjende Anstren-

gelser.

laboriosus, a, um arbejdsom; besvær-

lig; pinlig; plaget.

laboro 1 arbejder; anstrenger mig, de, in for; lider, ab, ex eller abl. af; er i Nød, utero i Barnsnød; bryder mig om; ynkelig. forfærdiger; bearbejder; indvirker; laborans tynget; in aliqua l. er forelsket i.

labos, $\bar{o}$ ris m = labor.

labefacio, fēci, factum 3 bringer til | labrum, i n Læbe, superius l. Overlæben; Rand, ab labris paa Randene.

lābrum, i n Badekar; Bækken.

labyrinthus, i m Labyrint. lāc, lactis n Mælk; Saft.

lacer, era, erum sønderrevet; sønder-

rivende.

lacerātio, ionis f Sønderrivelse.

lacerna, ae f Kappe med Hætte; Overtræk over Togaen.

lacero 1 sønderriver; ødelægger i Bund og Grund; saarer dybt; gennemhegler.

lacerta, ae f Firben; en Slags Saltvandsfisk.

lacertosus, a, um muskelkraftig.

lacertus, i m Overarm; Arm; (plur.) Styrke.

lacesso, sīvi, sītum 3 udæsker; angriber; anraaber om; udfordrer til; fremkalder, foranlediger.

lacinia, ae f Flig.

laconicum, i n Svedebad.

lacrima, ae f Taare.

lacrimābilis, e begrædelsesværdig,

lacrimābundus, a, um udbrydende i Taarer.

lacrimo 1 græder.

lacrimosus, a, um klagende; taarevoldende; sørgelig.

lactans, ntis givende Mælk; diende. lactens, ntis diende, (mest plur.) endnu uvirksom; føler Lede. diende Dyr (underf. hostiae); saftig.

lacteus, a, um som er af Mælk; visner; bliver mildere.

mælkehvid.

lactūca, ae f Hovedsalat. lacuna, ae f Dam; Hul; Tab. lacūnar, āris n tavlet Loft.

lacuno 1 danner til et tavlet Loft.

Kar: Køletrug.

laedo, laesi, laesum 3 saarer; collum zonā l. hænger mig; beskadiger; krænker; foruroliger, bedrøver.

laena, ae f tyk Kappe. laetābilis, e glædelig.

laetatio, ionis f Fryd, Jubel.

laetitia, ae f Fryd, Jubel (ogsaa plur.). laetor 1 frydes, glæder mig.

laetus, a, um yppig, frodig; frugtbar; velnæret; glad; glædelig; naadig.

laevus, a, um venstre; -a, ae f middel for Maven). (underf. manus) venstre Haand, (underf. pars) venstre Side, l. pete sejl til venstre, laevā til venstre; -a, ōrum n plur. det, som ligger paa venstre Side; kejtet; daarlig, taabelig; ubelejlig; uheldvarslende, med Sten (ogsaa pass.). ugunstig (efter græsk Opfattelse, idet Grækerne ved Varseltagen vendte Ansigtet mod Nord); heldvarslende, gun- | plur. Smaasten; Stemmesten; Perle. stig (efter romersk Opfattelse, idet Au- | lapis, idis m Sten; Milesten; Grænsegurerne vendte Ansigtet mod Syd; den østlige Side ansaas i Oldtiden i Alm. for den gunstige).

laganum, i n Pandekage (af Mel og Olie). lagoena, ae f Dunk med smal Hals. lagois, idis f Jærpe.

lāma, ae f Vandpynt.

lambo, bi — 3 slikker, beskyller. lāmenta, örum n plur. Veklager. lāmentābilis, e beklagelsesværdig;

jamrende.

lāmentātio, iōnis f Veklage. lāmentor 1 jamrer; jamrer over.

lāmina og lamna, ae f tynd Plade; umøntet Guld eller Sølv i Barrer; (foragteligt) Penge "Guldet"; Klinge.

lampas, adis f Fakkel; Lys; Lyse-

stage; Meteor.

de lana caprina strides om Kejserens Skæg; (plur.) Uldstoffer; Spinden; Bomuld.

lānātus, a, um uldbærende.

Rem).

lancino 1 sønderriver; bortødsler.

lāneus, a, um ulden.

langueo, gui — 2 er mat, slap; er

languesco, gui - 3 bliver mat, slap;

languidus, a, um mat, slap; træg; langsom; langsomt flydende; uvirksom; vinum l. mild; slappende; conviva l. næsten mæt.

languor, oris m Mathed, Slaphed; lacus, us m Sø; Vand; Vandbeholder; l. aquosus Vattersot; Uvirksomhed;

Kedsommelighed.

laniëna, ae f Slagterbænk.

lāniger, era, erum uldbærende; ulden; -er, eri m Væder.

lanio 1 sønderriver.

lanista, ae m Fægtemester; Ophidser. lanius, i m Slagter.

lanterna, ae f Lampe. lānūgo, inis f Dun.

lanx, lancis f Skaal; Vægtskaal.

lapathum, i n en Bregneart (Læge-

lapicīda, ae m Stenhugger.

lapidatio, ionis f Kasten med Sten.

lapideus, a, um Sten-.

lapidat (verb. impers.) 1 det regner

lapidosus, a, um stenet, fuld af Sand. lapillus, i m (dem. af lapis) lille Sten,

sten; Ædelsten; Marmor, l. albus hvidt Marmorbord; Juppiter l. en "Tordensten", som man holdt i Haanden ved Edsaflæggelse, Jovem lapidem iuro sværger en dvr Ed.

lapsio, ionis f Tilbøjelighed til at falde.

lapso 1 vakler.

lapsus, us m Gliden, l. rotarum rullende Hjul; Falden, Fald; Løb, Strømmen; Sammenstyrtning; Fejltrin.

laqueāria, ium n plur. tavlet Loft. laqueātus, a, m forsynet med et

tavlet Loft.

laqueus, i m Slynge; Snare.

lār, laris m (mest plur.) Skytsgud for Marker, Veje og Huse; Arne; Hus; l. familiaris Hus og Hjem.

largior 4 skænker rigeligt, largiendo lana, ae f Uld, l. duco spinder; rixor ved Bestikkelse; uddeler Gaver; bort-

ødsler; tilstaar, indrømmer.

largitas, ātis f Rigelighed; Gaymildhed. largitio, ionis f (rigelig) Uddeling: Gavmildhed; Bestikkelse; Tildeling, cilancea, ae f Lanse (udslynget af en vitatis af Borgerret, I. aequitatis Udvisen af.

largitor, oris m rundhaandet Giver:

Stemmeopkøber; adj. gavmild.

largus, a, um (adv. ogsaa largiter) rigelig, megen; (med gen.) rig paa; gavmild; rum) Sting i Siden, l. alicuius tego, largiter possum har stor Indflydelse.

larva, ae f Maske. larvālis, e spøgelseagtig.

lasanum, i n Krukke.

lascīvia, ae f Lystighed; Tøjlesløshed; Udsvævelse.

lascīvio 4 er lystig; agnus l. fugā hopper lystigt bort; er tøilesløs.

lascīvus, a, um munter, kaad; tøiles-

løs; yppig.

laserpicifer, era, erum frembringende Statholders Virksomhed). Dyvelsdræk (hvis Saft brugtes som Lægemiddel).

lassitudo, inis f Træthed, Udmattelse.

lasso 1 trætter.

gen.) træt af.

latebra, ae f (mest plur.) Skjulested, animae l. Livets skjulte Sæde; Udflugt. latebrösus, a, um fuld af Skjulesteder: pumex l. hullet.

lateo, ui — 2 er skjult, latens skjult;

er sikker.

later, eris m Teglsten.

laterculus, i m (dem. af later) lille Teglsten: Mursten.

latericius, a, um Teglstens-; -um, i n

Teglværk.

 $l\bar{a}terna$, ae f = lanterna.

latex, icis m Vædske (især Vand og Vin); Olie.

latibulum, i n Skjulested.

lātifundium, i n stort Landgods.

Latīnus, a, um latinsk; Latine loquor taler Latin (= ærligt, bogstaveligt).

lātio, iōnis f Bringen, l. auxilii Ydelse af; l. legis Lovforslag; l. suffragii Stemmeret.

latito 1 holder mig skjult.

lātitūdo, inis f Bredde; Udstrækning. $l\bar{a}tomiae$, $\bar{a}rum f plur$. = lautumiae. lātor, ōris m Forslagsstiller.

lātrātor, ōris m en Gøer, "med Hunde-

hoved".

lātrātus, us m Gøen.

latro, onis m Lejesoldat; Røver.

lātro 1 gø'r; gø'r ad; knurrer; lader høre; rumperis et latras du skriver dig ihjel; latrans, ntis m Hund.

latrocinium, i n Røveri; Røvertog;

Overfald; Rænker; Røverbande.

latrocinor 1 begaar Røveri.

latrunculārius, a, um: tabula l. Spillebræt, Skakbræt.

latrunculus, i m (dem. af latro) lille Soldat; Brik i Brætspil.

latus, eris n Side, dolor lateris (latecingo gaar ledsagende ved ens Side; Bryst; Flanke; Legeme.

lātus, a, um bred, in latum i Bredden; vidtstrakt, vid, longe lateque vidt og bredt; vidtløftig; latius opibus utor gør en mere udstrakt Brug af.

laudābilis, e rosværdig.

laudātio, ionis f Lovtale; rosende Vidnesbyrd; Ligtale; Takskrivelse (fra Provinsboere til Senatet i Anledn af en

laudātor, ōris m og -trix, īcis f Lovpriser; rosende Vidne; Ligtaler.

laudātus, a, um fortræffelig.

laudo 1 roser, priser; aflægger et rolassus, a, um træt; (med abl. eller sende Vidnesbyrd for en for Retten; holder Ligtale over; anfører.

laurea se laureus.

läureātus, a, um laurbærkranset.

laureola, ae f (dem. af laurea) Laurbærkrans; Triumf.

laureus, a, um Laurbær-; — -a, ae f (underf. arbor) Laurbærtræ; (underf. corona) Laurbærkrans; Triumf.

laurus, i (nogle Kasus ogsaa efter 4. Deklin.) f Laurbærtræ: Laurbærkrans.

laus, laudis f Ros, l. habeo fortjener; Berømmelse; Ære; (plur.) Lovprisninger, Lovtaler, aliquem summis laudibus (abl.) effero hæver en ved de højeste Lovprisninger, roser og priser i høje Toner, alicui laudes gratiasque ago priser og takker en; (plur.) Fortjeneste, Fortrin.

lautia, orum n plur. Beværtning (af fremmede Udsendinge i Rom paa Statens Bekostning); loca lautiaque Kost og

lautitia, ae f Luksus, flot Levemaade. lautumiae, ārum f plur. Stenbrud.

lautus, a, um ren; smagfuld; anselig; fin; fornem; laute vivo flot.

lavātio, ionis f Bad.

lavo, lāvi, lautum (lavātum) 1 og lavo 3 vasker; bader; bader mig (ogsaa pass.); fugter; bortskyller.

laxāmentum, i n Lettelse; Skaansel. laxitas, ātis f Rummelighed; Afslap-

pelse.

laxo 1 udvider, manipulos l. lader tage Afstand; slapper, pass. er slap; løsner; letter, skaffer Hvile; l. ab befrier for; eftergiver; formindsker, annonam l. nedsætter; bliver lettere.

laxus, a, um slap; løs; aaben; utvun-

gen; annona laxior lavere Kornpriser; lang; vid, udstrakt, laxior locus neglegentiae videre Spillerum for.

lea, ae f og leaena, ae f Løvinde.

lebes, ētis m Metalkedel.

lectīca, ae f Bærestol.

lectīcārius, i m Bærer (af Bærestol). lectīcula, ae f (dem. af lectīca) Bærestol: Baare.

lectio, ionis f Udvælgelse; Eæsning;

Oplæsning.

lectisternium, i n Gudemaaltidet (egentlig: Belæggelse af Spisesofaen med

lectito 1 læser ivrigt.

lectiuncula, ae f (dem. af lectio) let

lector, ōris m Læser; Oplæser.

lectulus, i m (dem. Betydn. tabt) Seng;

Løjbænk; Spisesofa.

lectus, i m Seng, l. genialis, iugalis Ægteseng; Løjbænk; Spisesofa; Ligseng. lectus, a, um udsøgt; fortræffelig.

lēgātio, ionis f Gesandtskab, Udsen-Begunstigelse at rejse til en Provins i egne Anliggender med en Udsendings Rettigheder; en Udsendings Hverv; en Udsendings Beretning; Legatstilling.

lēgātōrius, a, um som hører til en agtig; vittig.

Legat.

lēgātum, i n et Legat.

lēgātus, i m Udsending; Legat (Underfeltherre); l. pro praetore som træder i den øverste Feltherres Sted.

lēgifer, era, erum lovgivende.

legio, iōnis f Skare; Legion (Hærafdeling paa 10 Kohorter, 4200-6000 Mand); Troppeafdeling.

legionārius, a, um Legions-; -i, orum

m plur. Legionssoldater.

lēgitimus, a, um lovbestemt; lovlig; -a, orum n plur. Formaliteter; tilbørlig; regelmæssig.

legiuncula, ae f (dem. af legio) stak-

kels Legion.

lego 1 sender som Udsending; ud-

nævner til Legat; efterlader.

lego, lēgi, lectum 3 samler; ossa l. samler Knoglerne (efter Ligbrændingen) eller: udtager Benene af en Legemsdel; vela l. tager ind; spinder; stjæler; mønstrer; gennemsejler; sejler forbi; strejfer; læser; oplæser, l. senatum (om Censor) oplæser Listen over Senatorerne; udvælger; udskriver.

legumen, inis n Bælgfrugt. lembus, i m lagt, Kutter: Baad.

lemniscātus, a, um smykket med Baand. lemniscus, a, um farvet Baand (paa Kranse).

lemures, um m plur. de afdødes Aander, der flakker om som natlige Spø-

gelser.

lēna, ae f Rufferske. lēnīmen, inis n Lindring.

lēnio 4 mildner; beroliger, dæmper, saepius fatigatus lenitur giver efter.

lēnis, e mild; blid; langsom; jævn;

jævnt stigende; venlig.

lēnitas, ātis f Mildhed; Blidhed;

Langsomhed.

lēnitūdo, inis f Mildhed. lēno, onis m Kobler; Forfører.

lēnocinium, i n Rufferi; Koblerløn;

Tillokkelse.

lēnōcinor 1 kryber for.

lentiscifer, era, erum bærende Mastiks-

lentitudo, inis f Flegma.

lento 1 bøjer.

lentus, a, um sej; bøjelig; klæbrig; dinge; l. (libera) den en Senator tildelte langsom; længe varende; rolig, risus l. lunt Smil; flegmatisk.

lēnunculus, i m Baad.

leo, onis m Løve; ogsaa Stjernebilledet. lepidus, a, um nydelig; forfinet; kvind-

lepos, ōris m Elskværdighed; munter

Skæmt.

lepus, oris m Hare; ogsaa Stjernebil-

lepusculus, i m (dem. af lepus) lille Hare; (plur.) Smaavildt.

lētālis, e dødbringende, n plux. dødbringende Midler.

lēthargicus, a, um som lider af Sove-

syge.

lēthargus, i m Sovesyge. lētifer, era, erum dødbringende.

lēto 1 afsjæler, dræber.

lētum, i n Død; Undergang.

leucaspis, idis forsynet med hvidt Skjold.

levāmen, inis n og levāmentum, i n Lindringsmiddel; Trøster.

levātio, ionis f Lindring. levidensis, e ubetydelig.

lēvis, e glat; blank; skægløs; skaldet; ungdommelig; levia sector søger at skrive

flydende.

levis, e let (af Vægt); let fordøjelig: letbevæbnet; hastig; flygtig; upaalidelig; forfængelig; simpel; svag; usikker; ubetydelig, pecunia ei est levissima gælder slet intet hos ham; letsindig; mild, ut

levissime dicam mildest talt; ligegyl- til Staten), -us, i m og -a, ae f en fridig.

levitas, ātis f Lethed; Letsindighed.

levo 1 glatter; mildner.

levo 1 løfter i Vejret, l. me cubito støtter mig paa; borttager; afvender; letter; befrier for; formindsker; forfrisker

lex, lēgis f Vilkaar, Betingelse, i. Cico foreskriver: Kontrakt: Lovforslag: Lovbestemmelse, Lov, lege (legibus) efter Loven (Lovene), lege ago fuldbyrder den af Loven fastsatte Straf, ogsaa: klager til sufficiebat man kunde næppe begrave Domstolene; Forskrift, Regel, Bestemmelse.

lībāmen, inis n og lībāmentum, i n Offer; l. sacrificiorum Frembærelse af

Ofringerne.

lībārius, i, m Kagebager.

lībella, ae f (dem. af libra) 1/10 af en denarius; heres ex l. Universalarving.

libellus, i m (dem. af liber) lille Bog, lille Skrift; Fortegnelse; Brev; Satire; Klageskrift; Indbydelsesskrivelse; kendtgørelse.

libens, ntis villig; med Glæde.

Liber, eri m Bacchus; Vin.

liber, bri m Bast; Bog, Skrift; Brev, Skrivelse; (plur.) sibyllinske Bøger, religiøse Bøger, Retsbøger; Fortegnelse.

līber, era, erum fri, -er, eri m fri Mand; (med ab, abl. eller gen.) fri for, uden: aedes l. frit for Beboere eller Besøgere; ubunden; uindskrænket, mandata 1. uindskrænket Fuldmagt; som er til fri Raadighed, aliquid l. habeo har i min Magt; fri for Bekymring eller Forretning; befriende; frimodig; tøjlesløs.

līberālis, e ædel; victus liberalior finere Kost; velvillig; venlig; imødekommende, indulgeo mihi liberalius hengiver mig for meget til mine Tilbøjelig-

heder; gavmild.

līberālitas, ātis f ædel Tænkemaade;

Storsind: Venlighed: Gavmildhed.

līberātio, *iōnis f* Befrielse; Frikendelse. līberātor, ōris m Befrier, adj. befriende.

līberi, ōrum (eller um) m plur. Børn; (ogsaa) eet Barn (ved retorisk Overdrivelse).

lībero 1 løser; befrier; ophæver, obsidionem hæver; erklærer ugyldig; opfylder, fidem meam mit givne Ord; nomina l. ordner Gælden; frikender.

līberta se libertus.

libertas, ātis f Frihed; Frihedsfølelse; Frimodighed.

lībehtīnus, a, um frigiven (i Forhold

given.

lībertus, i m og -a, ae f en frigiven

(i Forhold til Herren).

libet, libuit (libitum est) 2 det behager (mig).

libīdinōsus, a, um nydelsessyg; ud-

svævende; tøjlesløs; vilkaarlig.

libīdo, inis f Begærlighed: Lidenskab: Vellyst; Lyst; Vilkaarlighed.

Libitīna, ae f Dødsgudinde, L. vix

alle; Død. lībo 1 udgyder, ofrer; vier; smager paa, nyder, oscula natae l. kysser; tager

af; forringer; svækker.

lībra, ae f Vægt; Vægtskaal; ad l. fecerat turres efter Vandvægten, i lige Højde; libra et aere paa retsgyldig Vis; Ejendomsoverdragelse ved Skinkøb (idet Køberen i Vidners Nærværelse berørte Vægten med et Pengestykke); l. (pondo) et Pund (= 12 unciae); ogsaa Stjernebilledet.

lībrāmentum, i n Vægt. librārium, i n Bogkasse.

librārius, a, um Bog-; -us, i m Afskriver, Skriver.

lībrīlis, e som har et Punds Vægt; fundae l. med hvilke der kan slynges Stene af et Punds Vægt.

lībro 1 holder svævende i Ligevægt; in geminas alas corpus suum l. svinger sig holdende Ligevægten ind i; svinger.

lībum, i n Offerkage.

licens, ntis fri; tøjlesløs. licentia, ae f Frihed; Vilkaarlighed;

Tøjlesløshed.

liceo, licui - 2 er til Salg; gælder. liceor 2 byder (paa); contra l. byder

licet, licuit (licitum est) 2 det er tilladt: per me l. jeg har intet derimod; man kan; (med conj. uden ut) lad kun, om end, selv om.

licitatio, ionis f Byden, Bud.

licitus, a, um tilladt.

lictor, oris m Liktor (Retsbetjent), l. proximus som gik nærmest ved Øvrighedspersonen; Livdrabant.

ligamen, inis n Baand; Forbinding. lignārius, i m Træarbejder; Træhandler, inter l. Træhandlergaden.

lignātio, iōnis f Træfældning.

lignator, oris m Brændehenter.

ligneolus, a, um (dem. af ligneus) af fint Træarbeide.

ligneus, a, um Træ-.

lignor 1 henter Brænde.

lignum, i n Brænde; Brændestykke; Træ; Skaft.

ligo, onis m Hakke.

ligo 1 binder; spænder for; ombinder; sammensnører; forener.

ligūr(r)io 4 slikker paa; attraar.
ligūr(r)itio, iōnis f Slikmundethed.
ligustrum, i n Liguster (en Plante).
līlium, i n Lilje; (liljeformet) Fald-

grube.

līma, ae f Fil; Affiling.

līmātus, a, um affilet; dannet.

limbus, i m Bort; Søm.

limen, inis n Tærskel; Indgang; Hus; Bolig; Grænse; Skrankerne paa en Rendebane.

līmes, itis m Markskel; Vej, Sti; Bane. līmo 1 affiler, glatter; udgrunder;

tager bort; forringer.

līmōsus, a, um dyndet. limpidus, a, um klar.

līmus, i m Dynd; l. princeps det op- stridt.

rindelige Ler.

limus, *i m* purpurbesat Skørt (baaret af Offertjenerne).

līmus, a, um skelende.

līnea, ae f Rettesnor, Lod, ad l. (ogsaa rectis l.) lodret; Linie; Grænse; Grænselinie.

līneāmenta, ōrum n plur. Omrids. līneus, a, um Hør-.

lingo — — 3 slikker.

lingua, ae f Tunge, linguā promptus slagfærdig, l. magna dristig; Landtunge; Tale; Sprog; Ord; Aetolorum l. retundo stopper Munden paa; Sang; Dialekt; Veltalenhed.

lingula, ae f (dem. af lingua) lille

Tunge; Landtunge.

līniger, era, erum linnedbærende. lino, lēvi, litum 3 overstryger, be-

smører; vinum l. tilspunser.

linquo, līqui 3 efterlader; lader; lader fare, opgiver; undlader; forlader. linteātus, a, um lærredsklædt.

linter, tris f Baad; Trug.

linteum, i n Lærred; Lærredsstykke; Sejl, do l. ventis (dat.) sætter Sejl til. linteus, a, um Lærreds-.

līnum, i n Hør; Snor; Snøre; Net;

Lærredsstykke.

lippio 4 har Øjenbetændelse.
lippitūdo, inis f Øjenbetændelse.
lippus, a, um som har Øjenbetæn- horn.

liquefacio, fēci, factum 3 smelter; svækker, opløser.

liqueo, licui (liqui) — 2 er flydende; liquet det er klart.

liquesco — — 3 smelter; bliver klar;

forgaar; svækkes.

liquidus, a, um flydende; odores l. vellugtende Salver; -um, i n Drik; klar, ren, Baiae l. med den rene Luft; ublandet; tydelig, -um, i n Vished, Sikkerhed; adv. liquido med Sikkerhed, bestemt, uden Betænkning.

liquo 1 klarer.

liquor, ōris m Vædske; Vin; Hav. līquor — 3 flyder; svinder hen.

līs, lītis f Strid; Proces, adhuc sub iudice l. est Sagen verserer endnu; Stridens Genstand, l. in rem meam verto tilegner mig selv.

litatio, ionis f Opnaaelse af gunstige

Varsler.

liter... = litter...

lītigator, ōris m Procesfører.

lītigiosus, a, um proceslysten; om-

lītigo 1 strides; fører Proces.

lito 1 faar gunstige Varsler, non litato (abl.) uden at have faaet gode Varsler; ofrer lykkeligt; bringer Sonoffer; giver gode Varsler.

lītoreus, a, um Strand-.

littera, ae f Bogstav; Gravskrift; Haandskrift; -ae, ārum f plur. skriftlige Optegnelser, Skrift, per litteras, litteris skriftligt; Skrivelse, Brev eller Breve; Købebrev; Dokumenter; Regnskabsbøger; Indberetninger; skriftligt Bevis; Bøger, Litteratur; Videnskab; videnskabelig Dannelse, Lærdom, l. domesticae teoretisk Dannelse.

litterārius, a, um omfattende Læsning

og Skrivning.

litterātor, ōris m Sproglærer.

litterātūra, ae f Undervisning i Læs-

ning og Skrivning.

litterātus, a, um videnskabelig dannet; lærd; adv. (ogsaa) med tydelige Bogstaver.

litterula, ae f (dem. af littera) lille Bogstav; (plur.) lille Brev; Smule litterær Virksomhed.

litūra, ae f Overstrygning, Udstregning, litterae sunt in l staar paa et Sted, hvor der er foretaget en Udslettelse.

litus, oris n Strandbred; Kyst; Bred. lituus, i m (krum) Augurstav; Signal-

liveo - 2 er blaalig; livens blaalig. r; lividus, a, um blaagrøn; blodunder-løben; misundelig.

līvor, oris m blaa Plet; Misundelse. | longus, a, um lang; navis l. Krigspagtningskontrakt, l. induco erklærer for faciam (fiat) for at sige det kort; longum

ugyldig.

loco 1 stiller, lægger, castra l. slaar; opfører; anvender; anbringer paa Rente, udlaaner; bortforpagter, locatum, i n Forpagtning; slutter Akkord om.

loculi, orum m plur. (dem. af locus)

Æske, Kasse; Pennalhus.

locuples, etis velhavende; rig; tro-

værdig.

locupleto 1 beriger, pass. beriger mig. locus, i m (plur. i Reglen loca; loci mest Steder i Bøger) Sted, (in) loco (med gen.) i Stedet for, som, aliquid praedae loco habeo betragter som, loco argumenti sumo tager som Bevis, res habet 1. finder Sted, primo 1. for det første, først; Plads, l. do gør, giver Plads, l. do alicui viger for en, meo l. nu, hvor jeg skal tale eller: efter Tur, de l. superiore fra det ophøjede Sæde (om Embedsmænd, Dommere, Talere), non relinquo precibus l. Plads for; Bolig; Post, Stilling, loco moveo styrter, afsætter, fordriver fra; Terræn, natura loci Naturforholdene; (mest plur.) Egn; Tilstand; Punkt, hoc l. i dette Punkt; Afsnit; Lejlighed; Anvendelse; Omstændighed; Mulighed; Rang, Stand, summo l. natus af fornem Familie; Tid, ad id loci, locorum hidtil, til dette Tidspunkt, ad l. snart, (in) loco til rette Tid, tilbørligt.

locusta, ae f Græshoppe.

logicus, a, um logisk; -a, ōrum n pl. Tænkelære.

lolium, i n Hejre (Plante). lolligo, inis f Blæksprutte. lomentum, i n Vaskemiddel. longaevus, a, um højtbedaget.

longe adv. langt, langt ud, langt bort(e); i høj Grad, meget, l. aliter helt anderledes, l. primus den allerførste; l. lateque vidt og bredt; paa lang Afstand; vidtløftigt; længe.

longinquitas, ātis f lang Afstand;

Længde; Langvarighed.

longinquus, a, um fjerntliggende, fjerntboende, cura l. for fjerntliggende Genstande; e. l. i lang Afstand; -i, ōrum m plur. fjerntstaaende Personer; fjern; udenlandsk; langvarig.

longitūdo, inis f Længde.

longiusculus, a, um (dem. af longius) temmelig lang.

longurius, i m lang Stang.

lixa, ae m Marketender; (plur.) Tros. skib; vid; høj; langvarig; longi anni høj locatio, ionis f Bortforpagtning; For- Alder; adv. longum længe, ne longum est det vilde være for vidtløftigt.

> loquācitas, ātis f Snakkesalighed. loquax, ācis snakkesalig; sladrende.

loquella, ae f Ord.

loquor, locūtus sum 3 taler, ut consuetudo loquitur som man plejer at sige; taler (stadig) om; siger; nævner,

lorica, ae f Læderpanser; Panser med Ringe eller Plader af Metal; Bryst-

lörīcātus, a, um forsynet med Panser. lōrum, i n Rem; Tøjle; Pisk.

lotos eller lotus, i f (siæld, m) Lotustræ; Lotus.

lub... = lib...

lūbricus, a, um slibrig; glat; usikker; oculi l. stikkende; farlig, -um, i n farlig Stilling; forførerisk, bedragerisk; spillende.

lucellum, i n (dem. af lucrum) lille

Fordel; Udbytte.

 $l\bar{u}ceo$, $luxi - 2 \cdot lyser$; impers. lucet det er lyst; træder frem.

lucerna, ae f Lampe; (plur.) natligt

 $l\bar{u}cescit$, luxit - 3 det bliver lyst.

lūcidus, a, um lysende; klar.

lūcifer, era, erum lysbringende; -er, eri m Morgenstjernen (Venus); Dag.

lūcifuga, ae m en, som gør Nat til Dag.

 $l\bar{u}ciscit = lucescit.$

lucrātīvus, a, um bringende Fortjeneste.

lucrifico (1) vinder.

lucror 1 vinder; stipendium l. beholder for mig selv; erhverver mig; lucretur indicia veteris infamiae lad ham slippe for at høre.

lucrum, i n Vinding, lucri facio aliquid høster Fordel af; de l. vivo lever af andres Naade; Vindesyge, Havesyge;

Rigdomme.

luctāmen, inis n Anstrengelse.

luctātio, ionis f Brydekamp; Anstrengelse.

luctator, oris m Bryder.

luctificus, a, um sørgelig.

luctisonus, a, um sørgeligt lydende. luctor 1 brydes; kæmper (med).

luctuōsus, a, um sorgvoldende, sørgelig; sorgfuld.

luctus, us m Sorg (ogsaa plur.); Anledning til Sorg.

lūcubrātio, ionis f Arbejden ved Lys; et om Natten fuldført Arbeide.

lūcubro 1 arbejder ved Lys.

lūculentus, a, um lysfuld; betydelig; dygtig; vægtig; adv. -e, (-ter) godt.

lūcus, i m Lund; Skov.

lūdibrium, i n Legetoj, l. ventis debeo tiener til Bold for; Spot, per l. under haanende Tilraab.

lūdibundus, a, um lystig; som i Leg. lūdicrum, i n Tidsfordriv; Skuespil; (plur.) Barnagtigheder.

lūdicrus, a, um underholdende; Skue-

spiller-.

lūdificātio, iōnis f Bespottelse.

lūdifico 1 narrer.

lūdificor 1 narrer; ophæver, tilintetgør ved List.

 $l\bar{u}d\bar{l}magister$, tri m = ludi magister, se ludus.

lūdio, ionis m og lūdius, i m Skue-

spiller.

 $l\bar{u}do$, $l\bar{u}si$, $l\bar{u}sum$ 3 leger, spiller, aleā Terning; spøger; optræder; danser; øver mig i (for Tidsfordriv); frembringer (for Tidsfordriv); fremstiller paa en spøgefuld Maade; narrer; gør Nar af.

lūdus, i m Leg, Spil; (plur.) offentlige Lege eller Skuespil, ludis under Legene; Skole, l. gladiatorius Fægteskole, l. lit-Elementarskole, l. militaris Krigsskole, ludi magister Skolelærer; Spøg, Løjer.

lues, is f Sot.

lūgeo, luxi — 2 sørger, campi lugentes

Sorgens Enge; sørger over.

lūgubris, e Sørge-; -ia, ium n plur. Sørgeklæder; sørgende; sørgelig; ulykkevarslende.

lumbus, i m Lænd.

lūmen, inis n Lys, Lampe, sub lumina prima naar Lysene tændes, l. diurnum Sollyset; Dag; Livslys; Glans; Øje; Blik; Klarhed; lysende Forbillede; Smykke; Redning.

lūna, ae f Maane, l. plena Fuldmaane, per l. i Maaneskin, ad l. minorem ved aftagende Maane, quarta l. den fjerde Dag efter Nymaane; Maaned.

lūnāris, e Maane-; (halv-)maaneformet. lūno 1 krummer seglformet; lunatus

seglformet.

luo, lui — 3 bøder for, soner; poenas 1. lider Straf.

lupa, ae f Ulvinde; Skøge.

lupātus, a, um forsynet med Ulvetænder, pigget; -a, örum n plur. (underf. | Stjernebilledet. frena) Bidsel med Jernpigge.

lupīnus, a, um Ulve-; -us, i m Lupin (Plante), Skillemønt.

lupus, i m Ulv; Rovfisk; Krog. lūridus, a, um bleggul; bleg.

luscinia, ae f og -us, i m Nattergal.

luscus, a, um enøjet. lūsio, ionis f Leg; Spil. lūsorius, a, um Spille-.

lustrālis, e rensende, sacrificium l. Renselsesoffer.

lustrātio, ionis f Vandring, l. solis Løb; Renselsesoffer.

lustro 1 oplyser.

lustro 1 betragter; gennemvandrer, pericula l. udstaar; gaar, danser omkring; renser ved Sonoffer; mønstrer.

lustrum, i n (vilde Dyrs) Leje; Utugts-

hus: Udsvævelse.

lustrum, i n Renselsesoffer (særlig Censorernes, der holdtes hvert 5. Aar); l. condo afslutter Censuren, sub l. henimod Afslutningen af Censuren; Tidsrum af 5 Aar; 5-aarig Skatteperiode.

lūsus, us m Leg; Spil; Spøg, per l.

for Spøg.

lūteus, a, um guldgul.

luteus, a, um af Dynd, dyndet; foragtelig; værdiløs, negotium l. noget Bras. lutulentus, a, um dyndet; smudsig; lumpen.

lutum, i n Dynd; Ler.

lux, lūcis f Lys; l. brumalis Vintertid; Dagslys, ante l. før Daggry, prima luce ved Daggry; Dag, multa luce højt op ad Dagen, luce (luci) om Dagen; Livslys; Liv, mea l. min kære; Oplysning, Klarhed; Frelse, Hjælp; Offentligheden.

luxo 1 forvrider.

luxuria, ae f og -es, ēi f yppig Vækst; Overdaadighed; Tøjlesløshed.

luxurio 1 og (sjæld.) -ior 1 er yppig; svulmer; springer kaad omkring; udarter. luxuriosus, a, um yppigt voksende;

overdreven; udsvævende. luxus, us m Overdaadighed; Pragt.

Lyaeus, i m den befriende (Tilnavn til Bacchus); Vin.

lychnobius, i m en, som gør Nat til Dag. lychnūchus, i m Kandelaber.

lychnus, i m Lampe.

lympha, ae f (klart) Vand.

lymphāticus, a, um og lymphātus, a, um afsindig.

lynx, lyncis m og f Los.

lyra, ae f Lyre; lyrisk Digt; ogsaa

lyricus, a, um lyrisk.

M = magister (i Ciceros Tusc. disp.). macellum, i n Kødtorv.

macer, cra, crum mager.

māceria, ae f Hegn; Lermur. mācero 1 svækker, afkræfter; piner. machaerophorus, i m Sværdbærer.

Drabant. māchina, ae f Maskine; Beleiringsmaskine; List.

māchināmentum, i n Maskine.

māchinātio, iōnis f Mekanisme; Maskine; Kunstgreb.

māchinātor, ōris m Bygmester; An-

stifter.

māchinor 1 udtænker; pønser paa. macies, ēi f Magerhed.

macresco - 3 afmagres.

macrocollum, i n Papir af stort For-

macte (med abl., ofte tillige med Former af verb. sum) til Lykke med! vær priset for!

macto 1 forherliger; hædrer.

macto 1 ofrer, slagter; dræber; tilintetgør; (med abl.) hjemsøger med.

macula, ae f Plet; Skamplet; Maske

maculo 1 pletter; besudler.

maculosus, a, um plettet; besudlet; skændig.

madefacio, fēci, factum 3 væder. madeo, ui - 2 er vaad, drypper,

madens fugtig; strømmer over. madesco, madui — 3 bliver vaad,

madidus, a, um fugtig, vaad; vandrig;

beruset. Maeander, dri m Flod i Jonien med bugtet Løb; kunstig slynget Bort.

maena, ae f en lille Havfisk.

maenas, adis f Bakkantinde.

maereo, ui — 2 sørger, maerens sørgmodig; begræder; udraaber i Sorg.

maeror, ōris m Sorg.

maestitia, ae f Sørgmodighed.

maestus, a, um bedrøvet; sørgelig; Sørge-; Ulykkes-.

māgālia, ium n plur. = mapalia. mage adv. = magis.

magicus, a, um Trylle-; fremkaldt ved Trolddom.

magis adv. mere; non magis quam lige saa meget (eller lidt) som, ikke saa

Cortsen: Latinsk-Dansk Leksikon.

magister, tri m Forstander; m. populi Diktator; m. equitum Diktatorens næstkommanderende (tillige Rytteranfører); m. societatis (eller in societate) Formand for et Selskab af Statsforpagtere; m. elephanti Styrer, m. pecoris Overhyrde; m. navis Kaptajn, Reder, Styrmand; m. ludi Skolelærer; Lærer; Raadgiver.

magisterium, i n Embede som magister, m. morum Embede som Censor, m. sacerdotii Embede som Overpræst. magistra, ae f Lærerinde; arte magistra ved Kunstens Hjælp.

magistrātus, us m Embede; Embeds-

mand; (plur.) Øvrighed.

magnanimitas, ātis f Højhjertethed. magnanimus, a, um højhjertet; modig. Magnes, ētis fra Magnesia i Lydien; lapis M. Magnet.

Magnētarches, ae m den højeste Øvrighed hos Magnesierne i Thessalien.

magnificentia, ae f Højhjertethed; Pragt; m. liberalitatis glimrende Gavmildhed.

magnificus, a, um højsindet; ophøjet; pragtelskende; glimrende; udmærket; pralende.

magniloquentia, ae f ophøjet Sprog;

magniloquus, a, um stortalende.

magnitūdo, inis f Størrelse, m. aquae høj Vandstand; Styrke; Vigtighed; Storhed: Anseelse.

magnopere (ogsaa magn $\bar{o}$ opere), superl. maximopere (ogsaa maximō opere), adv. indtrængende, i høj Grad; i Forbindelse med en Nægtelse: ikke synderlig, ikke videre.

magnus, a, um stor; rummelig; høj, aquae m. høj Vandstand; mare m. (ogsaa) oprørt; magni (maximi) (gen.) sum gælder meget (saare meget), magno (abl.) emo køber dyrt; stærk, heftig; streng; anset; betydelig, anselig; vigtig; ophøjet, ædel, højhjertet; farlig; pralende; magnam (maximam) partem væsentlig(s)t, magna (ex)parte for en stor Del; magnum est det er en vanskelig Opgave; comp. og superl. (ogsaa) ældre og ældst, undertiden tilføjes natu af Fødsel: maiores (natu) de ældre Folk (særlig Senatet); maiores Forfædrene; maior meget som; quo magis ... eo minus jo quam triginta annos natus mere end mere — des mindre; snarere; hellere. | 30 Aar gammel; maior pars Flertallet;

in maius overdreven; quod maius est hvad mere er.

magus, i m Præst hos Perserne;

māiālis, is m Galt.

māiestas, ātis f Højhed, Værdighed, m. patria den faderlige Myndighed, m. minuo krænker Statens Højhed, crimen maiestatis Krænkelse af Folkets Højhed.

māior, us compar. til magnus.

Maius, a, um hørende til Maj Maaned; M. (mensis) Maj.

māiusculus, a, um (dem. af maius) noget større, temmelig stor.

māla, ae f Kæbe; Kind. malacia, ae f Vindstille. malaxo 1 gør smidig.

male adv. slet, daarligt, m. audio staar i daarligt Ry, m. facio alicui tilføjer en ondt, m. accipio (habeo) aliquem behandler en daarligt, m. vobis sit gid I maa faa en Ulykke, pessime agitur de aliquo det staar daarligt til med en; emo m. dyrt, vendo m. billigt; i Utide, m. ago vælger en forkert Fremgangsmaade ved Indleveringen af en Klage; uheldigt; heftigt, i høj Grad, alt for; ikke rigtig, m. fidus upaalidelig, m. parens ulydig, m. sanus ikke rigtig klog, m. pertinax kun paa Skrømt.

maledīco 3 bagtaler.

maledictum, i n Skældsord.

maledicus, a, um bagtalerisk, -us, i m Bagtaler.

malefactum (ogsaa male factum), i n Misgerning.

maleficium, i n Misgerning; m. causā

i fjendtlig Hensigt.

maleficus, a, um forbryderisk; ugun-

stig.

malesuādus, a, um forførerisk.

malevolentia, ae f Vrangvilje; Skadefryd.

malevolus, a, um ildesindet.
mālifer, era, erum æblebærende.
malignitas, ātis f Ondskab; Karrighed.

malignus, a, um ondskabsfuld; skadelig; karrig; ufrugtbar; ringe, svag.

malitia, ae f Slethed; Ondskabsfuldhed; Skurkagtighed (i mildere Betydn.).
malitiōsus, a, um ondskabsfuld; underfundig.

malleolus, i m (dem. af malleus) Stikling; Brandpil.

malleus, i m Hammer.

mālo, mālui — malle vil hellere; vil

hellere have, (potius) m. foretrækker; er gunstigere stemt mod.

mālobathron, i n vellugtende øster-

landsk Salve.

mālum, i n Æble; mala cana (eller aurea) Kvæder; ab ovo usque ad mala fra Begyndelsen til Slutningen af Maaltidet.

mālus, i f Æbletræ.

mālus, i m Mast; m. turrium Hjørnebjælker.

malus, a, um slet, daarlig; ond; ringe; auctor m. upaalidelig; crus m. hæsligt; pudor m. falsk; carmina m. Smædedigte; politisk slettænkende, mali, örum m plur. Folkeforførerne; fordærvelig; ubehagelig; sørgelig; ugunstig; uheldvarslende; forheksende; more malo ved slet Fremgangsmaade; — malum, i n Fejl; Skade; Ulykke; Onde; Lidelse; Udaad; Straf; (plur. ogsaa) ulykkelig Stilling; (som Udraab) for Pokker! m. militibus gid Pokker tage!

malva, ae f Katost (Plante). mamma, ae f Bryst; Yver.

manceps, cipis m Opkøber af Statsgods eller af Godser, der var konfiskeret af Staten.

mancipium, i n lovformeligt Køb af en Ting; lex mancipi Købekontrakten; aliquid mancipio do (accipio) sælger (køber); Ejendomsret, res mancipi hvorover man har fuldstændig Ret; Slave, Slavinde.

mancipo 1 overgiver som retmæssig Ejendom; quaedam m. usus giver Ejendomsret til.

mancus, a, um vanfør, -us, i m Krøbling; kraftløs, officiis (dat.) m. udygtig til; mangelfuld.

mandātu (kun abl. sing.) m alicuius efter ens Ordre.

mandātum, i n Paalæg, Befaling, litterae mandataque skriftlige og mundtlige Paalæg; mandati iudicium for ikke at have udført et betroet Hverv eller for at have udført det bedragerisk.

mando 1 overgiver, me fugae m. begiver mig paa Flugt; betror, menti (mentibus) m. indprenter i, aliquid memoriae m bevarer noget i Erindringen; paalægger; bestiller.

mando, ndi, nsum 3 tygger; bider i, tygger paa, humum m. bider i Græsset; fortærer.

mandūco 1 tygger.

māne (indecl.) n Morgen, multo m.

meget tidlig; om Morgenen, bene m. i god Tid om Morgenen.

maneo, mansi, mansum 2 forbliver; overnatter; vedbliver at være; holder mig; holder fast ved; maneat lad det staa fast; forestaar, venter.

mānes, ium m plur. de afdødes Aander (ogsaa om een afdød); de underjordiske Guder; Helvedespine; Lig.

mango, onis m Slavehandler; Kræm-

manica; ae f (langt) Ærme; Haandlænke.

manicātus, a, um forsynet med lange Ærmer.

manifesto 1 aabenbarer.

manifestus, a, um (adv. ogsaa -o) haandgribelig; tydelig; greben paa fersk Gerning; tydelig overbevist (om).

manipulāris, e Manipel-; -is, is m menig Soldat.

manipulātim adv. manipelvis, efter Manipler.

manipulus, i m Haandfuld; Manipel (1/3 af en Kohorte); Skare.

mannus, i m lille Hest.

 $m\bar{a}no\ 1$ strømmer; drypper; udbreder mig; udgaar; udgyder.

mansio, iōnis f Forbliven.

mansuēfacio, fēci, factum 3 tæmmer; gør civiliseret; formilder.

mansuesco, suēvi, suētum 3 tæmmes;

bliver mildere.

mansuētūdo, inis f Overbærenhed, Mildhed.

mansuētus, a, um tam; mild; fredelig, malum m. mindre farligt.

mantēle, is n Haandklæde. mantica, ae f Tværsæk.

manubiae, ārum f plur. Penge, som kommer ind ved Salg af Krigsbyttet; Rov; Bytte.

manūbrium, i n Haandtag. manuf... = manif...

manuleātus, i m iført en Tunika med lange Ærmer.

manūmissio, ionis f Frigivelse af en

Slave.

manūmitto, mīsi, missum 3 frigiver. manupretium, i n Arbejdsløn; Løn.

manus, us f Haand; teneo (in) manu (ogsaa) ved sikkert; in manibus habeo bærer paa Hænder eller: har i Arbejde, in manibus est er i vore Hænder eller: er i Arbeide eller: er ved Haanden, foregaar; de manu egenhændigt; ad m. habeo har ved Haanden, hos mig; aliquid alicui ad manus venit frembyder krigersk; erhvervet i Kamp.

sig for en; manu bona patria lacero ved Tærningspil; manus do (rækker Hænderne frem for at lade mig binde =) overgiver mig; manu munitus ved Kunst: aliquem e manibus dimitto frigiver; sub manu ved Haanden, i Nærheden, let; per m. ved Hænderne eller fra Haand til Haand; inter m. i Hænderne, med Hænderne, mellem Hænder; Magt; væbnet Haand, in m. venio, ad m. accedo kommer i Haandgemæng, manu fortis personlig tapper, m. confero, consero kommer i Kamp, aequis manibus med uafgjort Kamp; Skare, Hær; Haandskrift. Stil; Snabel; Entrehage.

mapālia, ium n plur. Nomadetelte.

mappa, ae f Serviet; Flag.

Marcellīa, orum n plur. Fest paa Sicilien til Ære for Familien Marcellus.

marceo — 2 er kraftløs. marcesco - 3 svækkes. marcidus, a, um vissen. marcor, oris m Mathed.

mare, is n Hav; m. nostrum Middelhavet, m. superum det adriatiske og joniske Hav, m. inferum det tyrrhenske Hav; mari til Søs, terra marique, mari atque terra, et mari et terra til Lands og til Vands; Søvand.

margarita, ae f Perle.

margino 1 forsyner med Indfatning. margo, inis m Rand; Grænse.

marīnus, a, um Hav-; canis m. Sæl; ros m. Rosmarin; -a, ae f Havgudinde. marīta se maritus.

maritimus, a, um Sø-, Hav-, res m. Søvæsenet: -a, ōrum n plur. Kystegne. marīto 1 bortgifter; omslynger med. maritumus, a, um = maritimus.

marītus, a, um ægteskabelig; Ægteskabs-; ulmus m. omslynget (af Vinranken); -us, i m Ægtemand, Han, -a, ae f Hustru.

marmor, oris n Marmor; (plur.) Marmorblokke eller Billeder af Marmor; Sten: den glatte Havflade.

marmorārius, i m Arbejder i Marmor. marmoreus, a, um Marmor-, marmor-

hvid, straalende hvid.

Mars, Martis m Krigsguden Mars; Kamp, Slag; suo M. cadunt i indbyrdes Kamp, suo (nostro, vestro) M. paa egen Haand, selvstændigt; Kampmaade; Tapperhed; Krigslykke.

Martius, a, um hørende til Mars, campus, gramen M. Marsmarken, M. (mensis) Marts; Calendae M. 1. Marts;

mās, maris m Han-; mandlig; mandig. masculus, a, um mandlig, -us, i m Mandsperson; mandig.

massa, ae f Klump; Klump af et eller

andet Metal; Kaos.

matara, ae f og mataris, is f (gallisk) Kastespyd.

matella, ae f Natpotte.

māter, tris f Moder; m. familias (familiae) Husmoder; Ægtefælle; Morlil; Moderby.

māteria, ae f og -ies, ēi f Stof, Materiale (ogsaa plur.); Træ, Bygningstømmer (ogsaa plur.); Levnedsmidler; Forraad, m. ficti af opdigtede Paaskud; Aarsag; Anlæg, Talent; Argument.

māteries, ēi f se materia. māterio 1 bygger af Træ.

māterior 1 fælder, henter Træ.

māternus, a, um moderlig; Moder-; paa mødrene Side.

mātertera, ae f Moster, Tante. mathēmatice, es f Matematik. mathēmaticus, i m Matematiker.

Mātrālia, ium n plur. en Fest, der fejredes 11. Juni af de romerske Kvinder til Ære for māter Mātūta (Gudinde for Dagslyset).

mātricīda, ae m Modermorder.

mātrimōnium, i n (retsgyldigt) Ægteskab; in m. duco ægter, in m. colloco bortgifter.

mātrīmus, a, um hvis Moder endnu

ICVCI.

mātrōna, ae f fribaaren, fornem gift Kone; Ægtefælle.

mātronālis, e sømmende sig for en

ærbar Husmoder.

mātūresco, rui — 3 bliver moden, ud-

vikler mig.

mātūritas, ātis f Modenhed; scelerum
 m. erupit alle Forbrydelser har naaet
 deres Højdepunkt; det rette Tidspunkt.
 mātūro 1 modner; fremskynder; m.

facere aliquid (ogsaa) gør noget for tidlig; m. signum dare giver for tidlig; skynder mig; maturato opus est Hurtighed er nødvendig.

mātūrus, a, um moden, partus m. fuldbaaret, virgo m. voksen, senex m. bedaget, gloria m. paa sit Højdepunkt, virtus m. fuldendt; betimelig, maturum videtur det synes paa Tide; belejlig; nær forestaaende; tidlig; hurtig; adv. (ogsaa) i god Tid.

mātūtīnus, a, um Morgen-; tidlig, Aeneas se matutinus agebat var tidlig

paa Færde.

maxime adv. mest, i højeste Grad; nunc (tum) cum m. netop nu (da) i særlig Grad; et m. navnlig; unus omnium m., m. omnium, multo, vel m. allermest; quam m. saa meget som muligt; meget, i høj Grad; i det væsentlige; helst.

maximus, a, um superl. til magnus. māzonomus, i m stort kurveformet

Fad.

meamet, meapte se meus. meātus, us m Gang; Løb.

medeor — 2 helbreder; afhjælper; kommer til Hjælp.

mediastīnus, i m Slave, der brugtes

som Karl eller Bud.

medicābilis, e helbredelig.

medicāmen, inis n Lægemiddel; Trylle-middel.

medicāmentum, i n Lægemiddel; Middel (mod); Gift.

medicātus, us m Tryllemiddel. medicātus, a, um lægende.

medicīna, ae f (underf. ars) Lægekunst; (underf. res) Lægemiddel; Middel (mod).

medico 1 blander med lægende Stoffer; semina m. bestænker, sedes medicatae besprængte med Saften af Urter; somnus medicatus fremkaldt ved Tryllemidler; farver.

medicor 1 læger.

medicus, a, um lægende; -us i m

medimnum, i n og -us, i m græsk Hovedmaal for tørre Sager (= 6 romerske modii, c. 52 l).

mediocris, e middelmaadig, ikko videre

stor; ubetydelig, ringe; nøjsom.

mediocritas, ātis f Middelmaadighed; Maadehold, Middelvej, m. perturbationum animi afdæmpede Lidenskaber.

mediocriter adv. kun i ringe Grad; non m. fero aliquid uden at vise Maade-

hold.

meditātio, iōnis f Tænken over noget; Forberedelse (til).

meditātus, a, um overlagt; omhygge-

ligt udarbejdet.

mediterrāneus, a, um som er midt i eller inde i Landet, -us, i m Indbygger i Landets Indre, -a, ōrum n. plur. det indre af et Land.

meditor 1 tænker paa; udtænker, ogsaa med pass. Betydn.: meditati illi sunt labores tui du har sat dine bekendte Rekorder; øver mig i.

medius, a, um midterst, locus m. utriusque midt imellem begge; (om den midterste Del) i Midten, Midt-, Mid-, midt i, paa, m. acies Centrum, in medio foro midt paa Torvet, m. nox Midnat, complector aliquem medium om Midjen: -um, i n Midten, Midtpunktet, rem in m. relinquo lader uafgjort, de m. recedo gaar til Side, in m. confero overgiver til Offentligheden, udsætter som Gevinst, in m. venio optræder for Retten, de (e) m. tollo rydder af Vejen, in medio posita Fællesejendom; liggende imellem, mellemst; staaende imellem; holdende Middelvejen; (moralsk) indifferent, -a. ōrum n plur. de (ligegyldige) ydre Goder; almindelig, sædvanlig; upartisk; responsum m. tvetydigt; uafgjort; mæglende; forstyrrende.

mediusfidius (ogsaa me Dius Fidius) saa sandt hjælpe mig (underf. iuvet)

Troskabens Gud.

medulla, ae f Marv; damnum propius medullis som gaar nærmere til Hjertet. mefītis, is f pestagtig Uddunstning fra Jorden.

Megalensia (-ēsia), -ium n plur. Fest til Ære for Gudinden Kybele (magna

mater).

mehercule(s), mehercle se hercule(s), hercle.

 $m\bar{e}io$ — 3 lader Vandet.

mel, mellis n Honning (ogsaa plur.); hoc melli est er behageligt; "Øjesten". melancholicus, a, um melankolsk (egentl. med sort Galde).

melicus, a, um lyrisk. melimēlum, i n Honningæble.

melior, us compar. til bonus.

meliusculus, a, um (dem. af melius) noget bedre, meliuscule mihi est jeg har det noget bedre.

mellifer, era, erum honningfrembrin-

mellītus, a, um Honning-; allerkærest.

melos n Sang, Digt.

membrāna, ae f tynd Hud, Hinde; Pergament.

membrātim adv. stykkevis; i smaa

Afsnit.

membrum, i n Lem; Led; Afsnit. meminī — isse (verb. defect.) husker. Memnonius, a, um østerlandsk (af

Memnon, en Konge over Æthioperne). memor, oris ihukommende; erkendtlig; som har en god Hukommelse; mindende (om); uforsonlig; hævnende; adv. med god Hukommelse, nøjagtigt.

memorābilis, e mærkværdig; omtalt. mentorātus, a, um almindelig bekendt. Indtægter.

memoria, ae f Hukommelse, Erindring: memoriae prodo, trado beretter, memoria teneo husker, post hominum m. i Mands Minde, hac memoriā i vor Tid: Tid: Begivenhed: Tanke: Fortælling, aliquid memoriā prodo mundtligt.

memoro 1 omtaler, memorandus minde-

værdig; priser; fortæller.

mendācium, i n Løgn; Bedrag.

mendax, ācis løgnagtig, m Løgner; svigefuld; ubegrundet; efterlignet.

mendīcātio, iōnis f Tiggen (om). mendīcitas, ātis f Tiggerfattigdom. mendīco 1 tigger.

mendīcus, a, um meget fattig; -us, i m

Tigger.

mendosus, a, um feilfuld; ofte feilende.

mendum, i n Feil.

mens, mentis f Tænkeevne, Forstand, mens et ratio Fornuft og Forstand; Aand, animus et mens Hjerte og Aand; Sind, captus mente forblindet; Tanke; Siæl, mens bona (ogsaa) siælelig Sundhed; Tænkemaade; Omtanke; Samvittighed; (plur.) Stemning; Mod; Anlæg; Hensigt; Beslutning; Mening; Lidenskab.

mensa, ae f Bord, m. publica Vekselererbord; (plur.) Retter; m. secunda, mensae alterae eller secundae Dessert: Offerbord.

mensārius, i m (offentlig) Bankier.

mensis, is m Maaned.

mensor, ōris m Udmaaler; Landmaaler. menstruus, a, um maanedlig; varende en Maaned; -um, i n (underf. frumentum) Levnedsmidler for en Maaned.

mensūra, ae f Maaling; Maal (Længde

og Størrelse).

ment(h)a, ae f Krusemynte.

mentio, ionis f Omtale, m. alicuius rei, de aliqua re facio bringer noget paa Bane; Forslag.

mentior 4 digter, opdigter, mentitus opdigtet, falsk; lyver, m. si jeg vil være en Løgner, hvis; skuffer; benytter som Paaskud; lover falskelig.

mentum, i n Hage.

meo 1 vandrer; gaar.

mephitis, is f = mefitis.

merācus, a, um uforfalsket.

mercātor, ōris m stor Købmand; Opkøber.

mercātūra, ae f Handel, m. facio driver. mercātus, us m Handel; Marked; Festforsamling.

mercēdula, ae f (dem. af merces) ringe

mercēn(n)ārius, a, um lejet, betalt, vincula m. de for Løn overtagne For-

pligtelser; -us, i m Daglejer.

merces, ēdis f Løn; Betaling; non aliā m. bibam paa ingen anden Betingelse; unā m. duas res assequor slaar to Fluer med eet Smæk; Leje; Renter; Straf.

mercor 1 køber.

Mercuriāles, ium m plur. Købmændene (som i Rom dannede et Lav).

Mercurius, i m Handelens Gud; Her-

messøjle.

merdae, ārum f plur. Ekskrementer. mereo 2 og mereor 2 fortjener, stipendia m. gør Krigstjeneste, triplex m. faar tredobbelt Løn; erhverver mig; tiltusker mig; nihil m. er uskyldig; (med adv.) gør mig fortjent, de aliquo af en; paadrager mig; begaar; merens værdig, skyldig, efter Fortjeneste; meritus fortjent, retfærdig.

meretrīcius, a, um Skøge-. meretrīcula, ae f ussel Skøge.

meretrix, īcis f, Skøge.

mergo, mersi, mersum 3 dykker (ned), sænker (ned), pass. gaar ned; stikker (ned) i; skjuler; usurae mergunt sortem overstiger langt Kapitalen; nedstyrter i; mersus overvældet af (med abl.).

mergus, i m Dykker (en Søfugl).
meridiānus, a, um Middags-; sydlig.
merīdies, ēi m Middag; Syd.
merito 1 fortjener; indbringer.
merito adv. med Rette.

meritorius, a, um lejet; pueri m. som

udlejer sig til Utugt.

meritum, i n Fortjeneste, merito tuo efter din Fortjeneste; Tjeneste; Skyld. meritus, a, um se mereo.

merso 1 nedsænker, mersor civilibus

undis opsluges af Politik.

merula, ae f Drossel.

merus, a, um ublandet, -um, i n ublandet Vin; ren, ægte.

merx, mercis f Vare.

messis, is f Høst.

messor, ōris m Høstkarl. messōrius, a, um Høst-.

-met Stavelse, der hænges forstærkende

til pron. person. og poss.

mēta, ae f Kegle; kegleformet Maalog Vendesøjle paa en Rendebane, m. lustro Pachyni sejler forbi (Forbjerget) P.s Maalsøjler; Vendepunkt; Grænse, Ende; m. sudans Springvand uden for Amfiteatret.

metallum, i n Metal; Bjergværk.

metamorphösis, is f Forvandling. mētātor, ōris m Opmaaler.

mētior, mensus sum 4 afmaaler, udmaaler; nummos m. maaler skæppevis; tilmaaler; gennemvandrer; bedømmer.

meto, messui, messum 3 mejer, høster, metentes, ium m plur. Høstfolk; afskæ-

rer; nedmejer.

mētor 1 afstikker.

metuo, ui — 3 frygter, ab Hannibale for, ne at; (med dat.) er bekymret for; (foran infin.) vil, kan ikke, penna metuens solvi som ikke kan opløses; metuendus frygtelig, truende.

metus, us m Frygt (ogsaa plur.), m. capio bliver bange, m. habeo nærer eller foraarsager, m. regius for Kongen, m.

mortis for Døden.

meus, a, um pron. poss. min, (foran subst.) min egen; mei m. plur. mine Slægtninge eller Venner; mea n plur. mine Ejendele; meum n min Ejendom, min Sag, min Maade; mea iniuria den af mig øvede eller den mig tilføjede Uret; mea finxisse minora min Indflydelse hos dig; (i Tiltale) min kære; forstærket ved -met eller -pte min egen.

mica, ae f Krumme; Korn (Salt);

Hummer (lille Værelse).

mico, micui — 1 farer sammen, skælver; spiller, digitis m udstrækker Fingrene hurtigt (om et Spil, hvor man hurtigt udstrakte Fingrene og lod Medspilleren gætte Antallet, det nuværende Mora); funkler, glimter, lyner.

migrātio, iōnis f Udvandring, Vandring; m. in alienum Overgang til en anden

Betydning.

migro 1 udvandrer, drager bort; skaf-

fer bort; overtræder.

mīles, itis m Soldat, ogsaa: Soldaterne, Hæren; Soldat (Soldater) til Fods; menig; f. Ledsagerske.

mīlia se mille.

 $m\bar{\imath}li\bar{a}rius$, a um = milliarius.

 $m\bar{\imath}li\bar{e}s = millies.$

mīlitāris, e krigersk, Soldater-, Krigs-; res m. Krigsvæsenet; arma m. regulære; homo m. krigsvant eller tapper Kriger; -is, is m Kriger.

mīlitia, ae f Krigstjeneste; domi militiaeque i Krig og Fred; Krigsmandskab.

milito 1 gør Krigstjeneste, gør Tjeneste; militantes, ium m plur. Soldater; bellum militatur tjenes (til Ende).

mille num. card. tusind; utallige; n eet Tusind; mīl(l)ia, ium n plur. flere Tusind

millesimus, a, um num. ord. den tusinde; millesimum adv. for tusinde

milliārius, a. um som indeholder 1000 af en vis Art; aper m. 1000 Pund tungt; -ium, i n Milesten (en romersk Mil = 1000 passus, c. $1^{1/2}$ km).

millie(n)s adv. num. tusind Gange. mīluīnus, a, um Glente-; pullus m.

ung Grib.

mīluus, i m Glente; en Rovfisk. mīma, ae f mimisk Skuespillerinde. mīmicus, a, um mimisk; iocus m. fræk.

mīmus, i m mimisk Skuespil (opr. drastisk Fremstilling af en Enkeltscene af Folkelivet i Form af Monologer og Dialoger), Farce; romersk Skuespiller. mina, ae f en Mine (c. 70 Kr., kun

Regnemønt).

minae, ārum f plur. Tinder; Trusler. minax, ācis ragende frem; truende.

Minerva, ae f Visdommens Gudinde; invitā M. uden indre Trang; pingui M. paa uvidenskabelig Maade; homo crassā M. som kun har jævn Forstand; Uldarbejde; Olietræ.

mingo, minxi, mictum 3 lader Vandet.

miniātus, a, um mønjefarvet.

minimus, a, um superl. til parvus. minister, tri m og -tra, ae f Tjener-(inde), m. cubiculi Kammertjener, m. vini Mundskænk; (underordnet) Medhjælper; m. legum Haandhæver; Udfører.

ministerium, i n Tjeneste, m. nauticum Matrostjeneste; Tjenerskab, scribarum m. det tjenstgørende Personale af; partita ducibus multitudinis m. erant Rollerne var blevet fordelt mellem.

ministrātor, ōris m Raadgiver; Tjener. ministro 1 betjener; rækker; yder,

skænker.

minitābundus, a, um truende.

minitor 1 truer; truer med.

minium, i n Mønje.

minor 1 rager i Vejret; truer; truer med; lover pralende.

minor, us compar. til parvus. minumus, a, um = minimus.

minuo 3 skærer i Stykker; formindsker, controversias m. bilægger, me m. eller pass. formindskes; tager af; nedsætter; svækker.

minusculus, a, um (dem. af minus)

noget lille, kort.

minūtātim adv. stykkevis; Skridt for Skridt.

minūtia, ae f Lidenhed; aliquid ad m. redigo knuser ganske fint.

minūtus, a, um ubetydelig; animus m.

Forsagthed.

mīrābilis, e forunderlig, underlig; beundringsværdig.

mīrābundus, a, um fuld af Forundring. mīrāculum, i n Vidunder; vidunderlig Ting eller Begivenhed; vidunderlig Skikkelse; det vidunderlige, paafaldende.

mīrandus, a, um vidunderlig.

mīrātor, ōris m og -trix, īcis f Beundrer.

mīrificus, a, um beundringsværdig:

mærkelig.

mīror 1 undrer mig; undrer mig over: beundrer.

mīrus, a, um beundringsværdig; underlig, besynderlig; overordentlig; m. in modum paa paafaldende Maade; mirum quantum overordentlig; mirum! o Under!

misceo, miscui, mixtum (mistum) 2 blander, mixtus muliebri fletu blandet med; forener (med), pass. forsamler mig (med), slutter mig til; fremkalder, vulnera inter sese bibringer hinanden, certamina, proelia m. ypper Kampe; bringer i Uorden; oprører, kaster over Ende, caelum et terras m. sætter Himmel og Jord i Bevægelse; fylder (med).

misellus, a, um (dem. af miser) saare

ulvkkelig.

miser, era, erum ulykkelig, sørgelig, stakkels, (o) me miserum ak, jeg ulykkelige, habeo aliquem miserrimum plager en, miserum! hvor sørgeligt; lidende, ussel, elendig, ynkelig; overordentlig, overdreven; misere noluit tradere vilde slet ikke.

miserābilis, e beklagelsesværdig, ynke-

lig; klagende.

miseratio, ionis f Medlidenhed.

misereor 2 forbarmer mig (over); miseretur me ynkes.

miseresco - -3 forbarmes. miseret - -2 me ynkes.

miseria, ae f Elendighed, Ulykke; Besvær; Ængstelse.

misericordia, ae f Barmhjertighed, m. adhibeo udviser, m. habeo fortjener.

misericors, cordis barmhjertig.

miseror 1 jamrer over, beklager; ynkes over, miserandus ynkværdig.

missilis, e Kaste-, telum, ferrum m.

Kastespyd; -e, is n Kastespyd.

missio, ionis f Afsendelse; Frigivelse; Afskedigelse, Afsked; Orlov; Benaadning, Skaansel; Slutning.

missito 1 sender ofte.

Sendelse, Ordre.

 $m\bar{\imath}tesco$ — — 3 bliver mør; mildnes,

formildes; tæmmes.

mītigo 1 gør blød; gør moden; tæmmer; lindrer; formilder; beroliger.

mītis, e blød; solum m. løs; rolig;

tam: mild.

mitto, mīsi, missum 3 kaster, slynger, styrter, driver til (i); neci m. dræber; sender, missi, orum m plur, udsendte Bud; sender Bud, Brev, lader sige; udsender, giver fra mig, sibila m. lader høre; sender bort, senatum m. lader gaa fra hinanden, missum facio aliquem lader fare, løslader; (manu) m. frigiver; legiones m. afskediger, missi, orum m plur. afskedigede Soldater; opgiver; forbigaar, tager ikke Hensyn til; undlader; bringer ind under, aliquem in possessionem m. indsætter en i; me in foedera m. slutter Forbund.

mitulus, i m spiselig Musling. mixtura, ae f Blanding.

mōbilis, e (let) bevægelig, oculi m. spillende; hurtig; bøjelig; vankelmodig. mobilitas, ātis f Bevægelighed; Hurtighed; Ustadighed.

moderāmen, inis n Styremiddel; Sty-

relse.

moderātio, ionis f Indskrænkning (af); Ledelse; harmonisk Beherskelse (af); det rette Forhold, Maal; Maadehold, Selvbeherskelse.

moderātor, ōris m og -trix, īcis f Styrer.

moderātus, a, um maadeholden, for-

nuftig, besindig.

moderor 1 tøjler, holder Maade med, styrer; fides m. rører Strengene; indretter; bestemmer.

modestia, ae f Maadehold, Selvbeherskelse; Beskedenhed; Lydighed.

modestus, a, um maadeholden; beske-

den; mild, sagtmodig; ærbar.

modicus, a, um maadeholden; passende; ikke synderlig stor; besindig; beskeden.

modificatio, ionis f rigtig Afmaaling. modifico 1 afmaaler tilbørligt.

modius, i m romersk Kornmaal (c. 91),

Skæppe; pleno m. rigeligt.

modo adv. blot, non modo ikke blot eller: jeg vil ikke sige (undertiden = non modo non); modo ut eller modo naar blot, modo ne naar blot ikke (begge med conj.); nylig, for nogen Tid siden (ofte telse.

om Begivenheder langt tilbage); modo missus, us m Kast; (kun abl. sing.) ... modo, modo ... interdum (... nunc, tum, deinde) snart - snart.

modulātor, ōris m som angiver Ryt-

men.

modulātus, a, um melodisk.

modulor 1 afmaaler; synger rytmisk, m. verba fidibus under Ledsagelse af; m. arundine carmen foredrager spillende paa; barbitos modulatus alicui slaaet af en.

modulus, i m (dem. af modus) Maalestok, homo m. bipedalis kun to Fod høj. modus, i m Maal; det rette Maal; Størrelse, m. anni Længde, m. trunci Omfang; Grænse; Maadehold; Maade, in modum venti som Vinden blæser, hoc modo, ad hunc m. paa denne Maade, modo servorum paa Slavers Maade, som Slaver, mirum in m. paa forunderlig Vis; multis modis i mange Henseender; Form; Middel; Forskrift; Melodi, (plur.) Musik.

moecha, ae f Ægteskabsbryderske. moechor 1 begaar Ægteskabsbrud. moechus, i m Ægteskabsbryder.

moenia, ium n plur. Bymure; Dæmning: Bygninger inden for Murene, Byen; Vægge; Palads.

moer... = maer...

mola, ae f Møllesten; (plur.) Mølle; Offergryn, m. salsa blandede med Salt. molāris, e saa stor som en Møllesten, Mølle-; -is, is m Stenblok.

 $m\bar{o}les$, is f tung, vældig Masse, m. clipei det tunge Skjold; Vægt; Størrelse; vældig Magt; Hærmasse; Dæmning; Klipperev; Krigsudrustning; Krigsmaskiner; vældig Bygning; Besvær.

molestia, ae f Besværlighed; Fortry-

delse, m. capio, traho føler.

molestus, a, um besværlig, ubehagelig, nisi molestum est hvis det ikke er (dig) til Besvær, aliquid moleste fero er ked af, bedrøvet over noget; tvungen.

molimen, inis n og -mentum, i n Anstrengelse, Besvær; adminicula parvi m. Maskiner af ringe Kraft; vigtig Mine.

mölior 4 sætter i Bevægelse, ancoras letter, montes sede sua flytter; slynger, svinger, styrer; opbryder, sprænger, fidem m. undergraver Kreditten; omgraver; bygger; ad moliendum til Opførelse af Bolværket; tilvejebringer, viam m. baner mig; pønser paa; fremkalder; iværksætter; bryder op; sætter mig i Bevægelse; anstrenger mig.

molitio, ionis f Oprvkning: Iværksæt-

molitor, oris m Frembringer.

mollesco — - 3 bliver blød; forædles:

bliver blødagtig.

mollio 4 gør blød, smidig, ferrum m. smelter, lanam m. spinder; clivum m. gør mindre stejl; formilder, rører; blødagtiggør.

mollis, e blød; bøjelig, smidig; fin; blid, mild; jævnt strømmende; jævnt skraanende; blødagtig; følsom; følsom

for Smiger.

mollitia, ae f og -ies, ēi f Følsomhed; Svaghed; Blødagtighed.

mollitūdo, inis f Blødhed.

molo, molui, molitum 3 maler (paa Mølle), cibaria molita Mel.

 $m\bar{o}lv$, lyos n en Plante (Middel mod

Fortryllelse).

momentum, i n Bevægelse; bevægende Aarsag; Bevægelseslov; Bevægelsesvarighed; Forløb; Omløb; (Vægtskaalens) Udslag; kort Strækning, parvo m. antecedo lidt, parvo m. superior Romana res erat kun lidt; kort Tidsafsnit, Øjeblik, momento (temporis) i et Øjeblik; udslaggivende, vigtig Omstændighed; Gyldighed, Vigtighed, Betydning, Indflydelse, levi m. aestimo vurderer ringe.

monēdula, ae f Skade (Fugl).

moneo 2 minder om; opfordrer til, raader til: forudsiger.

monēris, is f Skib med een Række Aarer.

monēta, ae f Møntstedet; Penge. monētālis, is m Møntmester. monīle, is n Halsbaand. monimentum, i n = monumentum. monitio, ionis f Formaning.

monitor, oris m Formaner, officii til Pligten; retskyndig Veileder; = nomen-

clator.

monitum, i n Formaning; Forudsigelse. monitus (næsten kun abl. sing.) m Formaning.

monopodium, i n etbenet Bord.

mons, montis m Bjerg.

monstrātor, ōris m Anviser; Fører. monstro 1 viser; anviser, foreskriver; raader.

monstrōsus, a, um = monstruōsus. monstrum, i n Jærtegn; Uhyre; Uhyrlighed, urimelig Ting.

monstruōsus, a, um unaturlig; mærkelig; corpus m. afskyelig lemlæstet.

Bjerg-; -i, orum m plur. Bjergboerne; -a, ōrum n plur. Bjergegne.

monticola, ae m Bjergbo.

montivagus, a, um streifende om i Bjergene.

mont(u)osus, a, um biergrig.

monumentum, i n Mindesmærke, Minde. særlig Templer og Statuer; Gravmæle, Begravelse; (plur.) skriftlige Mindesmærker, Dokumenter, m. annalium historiske Aarbøger, m. orationum opbevarede Taler.

mora, ae f Tøven, Frist, Ophold, m. traho tøver, aliquid est in m. quo minus forhindrer at, res habet m. kan taale Opsættelse, habui paululum morae maatte vente lidt; Ophold paa Marchen; Tidsrum, morā i Tidens Løb; Hindring.

mora, ae f Afdeling af den spartanske

Hær (400-900 Mand).

morālis, e som angaar Sæderne, etisk. morātor, ōris m Forhaler; Efternøler. morātus, a, um beskaffen; poëma m. karakterfuldt; fabula recte m. med gode Karakterskildringer.

morbidus, a, um syg. morbus, i m Sygdom.

mordax, ācis bidsk; skærende, skarp; nagende.

mordeo, momordi, morsum 2 bider; bider i; bider mig fast i; beskyller; tygger; tager fat i; angriber; stikler til; krænker, nager.

mordicus, a, um bidende, med Tæn-

derne.

moribundus, a, um døende; dødelig.

mörigeror 1 retter mig efter.

morior, mortuus sum 3 dør; er dødeligt forelsket; morientia lumina bristende Øine: mortuus død, en død; moriturus som maa dø eller: er i Begreb med at

dø eller: er rede til at dø.

moror 1 tøver; morāti, ōrum m plur. Soldater, der er blevet for længe tilbage paa et Sted; nihil m. quo minus gør ingen Indvending mod at; opholder mig, dvæler, lever, cum aliquo m. omgaas; ligger, hviler (paa); opholder, spilder Tiden for, sinker; aliquem non m. opgiver Klagen imod en; standser; hindrer; har intet imod; nihil (non) moror bryder mig ikke om; fængsler.

morositas, ātis f Egensindighed.

morosus, a, um egensindig, canities m. gnaven; haardnakket; vanskelig at opfylde.

mors, mortis f Død, m. necessaria montānus, a, um som bor paa Bjerge, naturlig; alicui morti sum bringer en i Døden; in extrema m. i Dødsøjeblikket; Dødsfald; Lig; Blod.

morsus, us m Bid; Fastholden, m.

roboris Spalten i et Træ, der fastholder et Kastespyd; Tand; Nag; (stikkende)

Smerte.

mortālis, e dødelig, m. (mest plur.) den dødelige (Mennesket); forgængelig; menneskelig; jordisk, -ia, ium n plur. menneskelige Tilskikkelser.

mortālitas, ātis f Dødelighed; For-

gængelighed.

morticīnus, a, um selvdød; død. mortifer, era, erum dødbringende, n plur. dødbringende Stoffer.

morum, i n Morbær; Brombær.

morus, i f Morbærtræ.

mōs, mōris m Vilje, m. gero alicui gør en til Vilje, føjer en; Forskrift, Regel, Lov, sine m. tøjlesløs, in morem regelmæssigt; Skik, Sædvane, in morem venit bliver Skik og Brug, more alicuius fungor retter mig efter ens Skik; (plur) Sæder; Maade; Beskaffenhed; (plur.) Tænkemaade, Karakter; gode Sæder; Uskik.

mōtio, iōnis f Bevægelse; Indtryk. mōtiuncula, ae f (dem. af motio) lille Feberanfald.

mōto 1 bevæger frem og tilbage.

mōtus, us m Bevægelse, m. terrae Jordskælv, m. Austri Rasen; (plur.) Danse, Gestikulation; Hærbevægelse; Opbrud; Virksomhed; Røre, Gæring, Uro; (aandelig) Tilskyndelse; Lidenskab; (plur.) aandelige Rørelser. Tanker.

moveo, mōvi, mōtum 2 bevæger, me m. og pass. bevæger mig eller: begiver mig bort eller: bryder op; me m. og pass. rører mig eller: danser; Cyclopa m. fremstiller mimisk; (om Instrumenter) rører, slaar; arma m. griber til Vaaben eller: rører Vaabnene; angriber; forandrer, castra m. bryder op; fjerner, bringer bort, aliquem senatu, tribu m. udstøder en af; tager frem, lægger for Dagen; bringer paa Bane; opgraver; overvejer; (mest pass.) foruroliger; ophidser; begejstrer; bevirker, fremkalder; begynder.

mox, adv. snart; snart efter; derpaa.
mūcro, ōnis m Od, Æg; Sværd;

Skarphed.

mūginor 1 nøler, fjaser Tiden bort.
 mūgio 4 brøler, mugientium greges
 Hjorder af Hornkvæg; drøner, larmer.
 mūgītus, us m Brølen; Drøn.

 $m\bar{u}la$, ae f Hun-Muldyr.

mulceo, mulsi, mulsum 2 klapper; slikker; berører let, strejfer; beroliger; fornøjer.

mulco 1 prygler, mishandler, male mulcatus ilde tilredt.

mulcta, ae f = multa. mulcto 1 = multo.

mulctrāria, ōrum n plur. Mælkespand.

mulctrum, i n Mælkespand. mulgeo, mulsi, mulctum 2 malker.

muliebris, e Kvinde-, kvindelig, donum m. fra en Kvinde, iniuria m. som en Kvinde er udsat for; muliebria (n. plur.) patior lader mig bruge som en Kvinde; umandig.

mulier, eris f Kvinde; gift Kone.

muliercula, ae f (dem. af mulier) svag Kvinde; Tøs.

mulierositas, ātis f Kvindekærhed. mūlio, ionis m Muldyrdriver.

mūliōnius, a, um hørende til en Muldyrdriver.

mullus, i m Barbe (kostbar Fisk).
mulsum, i n Honningvin.

multa, ae f Straf, Bøde, m. dico bestemmer, m. peto forlanger idømt, m. committo er hjemfalden til.

multātīcius, a, um Bøde-. multicavus, a, um hullet.

multifāriam adv. paa mange Steder. multifidus, a, um kløvet i mange Dele

multiformis, e mangeformet; ubestan-

multiforus, a, um mangehullet.

multilugis, e og -us, a, um forspændt sammen; plur. mangfoldige.

multiplex, icis mangfoldig, alvus m. mangfoldigt snoet; som har mange Lag; mangeartet; mangesidig; mange Gange saa stor; foranderlig; skjult.

multiplicābilis, e mangfoldig.

multiplicātio, iōnis f Mangfoldiggørelse.
multiplico 1 mangfoldiggør; gør større.
multitūdo, inis f Mængde; Menneskemængde, Folkemængde; den store Hob.

multo 1 straffer; Veneri esse multatum være hjemfalden som Straf til V.; (med abl.) berøver.

multo og multum se multus.

multus, a, um megen, plur mange, bene multi rigtig mange, minime multi yderst faa, quam minime multa vestigia saa faa som muligt; multi, orum m. plur mange Mennesker eller: den store Hob; multa, orum n. plur mange Ting, ne multa (ne multis) (dicam) kort sagt; multa nocte (først) langt ud paa Natten. ad multam noctem til sent; stor, stærk, tæt; vidtløftig; hyppig; ivrig; — multum, i n meget, oftest med gen.: in multum

vini processerat han var bleven temmelig beruset, in m. diei til langt op ad Dagen; multum adv. meget; - multo adv. (egentl. abl. n.) meget, m. ante, post længe før, efter, m. aliter helt anderledes, m. formosissimus den allersmukkeste; — $pl\bar{u}s$ n. comp. mere, plusvirium flere Kræfter; plūris (gen. om Prisen) højere, dyrere; plus nimio (abl.) alt for meget; plures, ium flere, Flertallet; plura scribo mere; — plūrimus, a, um superl. særdeles megen, plur. særdeles mange, de fleste, quam plurimi saa mange som muligt; meget stor; meget hyppig; — plūrimum, i n det meste, (overmaade) meget; p. possum har stor Magt, Indflydelse; (gen. og abl. om Prisen) meget højt, meget dyrt; plūrimum adv. (overmaade) meget eller: for det meste.

mūlus, i m Muldvr

mundanus, i m Verdensborger.

munditia, ae f og -ies, ēi f Sirlighed; Finhed; fin Levemaade.

mundus, i m Pynt; Toilet; Verden; Himlen; Jorden.

mundus, a, um net; fin.

mūnero 1 og mūneror 1 skænker; forsvner med en Gave.

mūnia, n plur. Hverv, Pligter.

municeps, cipis m og f Indbygger i et Municipium; Bysbarn.

mūnicipālis, e fra et Municipium, -is,

is m Borger i et Municipium.

mūnicipium, i n By i Italien under romersk Overherredømme, men med egen Administration og med romersk Borgerret uden (senere med) Stemmeret i Rom; senere, efter Forbundsfælleenhver Kommune uden for Krigen, Rom.

mūnificentia, ae f Gavmildhed. mūnificus, a, um gavmild. mūnīmen, inis n Forsvar.

mūnīmentum, i n Forsvarsmiddel; Fæstningsværk, Befæstning; Beskyttelse. mūnio 4 befæster; sikrer, beskytter; grundlægger; baner, anlægger, rupem m. gør Vejen over Klippen fremkommelig.

mūnītio, ionis f Anlæggelse af Fæstningsværker, m. viarum Vejbygning; Fæstningsværker, Skanser.

mūnīto 1 viam baner (mig).

mūnītor, oris m Skansearbejder; Minør. mūnītus, a, um befæstet, beskyttet.

mūnus, eris n Opgave; Pligt; Afgift; Embede, Forretning; Krigstjeneste, munere vaco er fritagen for; Tjeneste, m.

fungor viser, munere alicuius rei ved Hjælp af; Gunstbevisning, totum hoc est muneris tui har jeg dig fuldstændig at takke for, suprema munera den sidste Kærlighedstjeneste; Æresbevisning; Gave; Offer; Festspil, særlig Gladiatorkampe; Pragtbygning.

mūnusculum, i n (dem. af munus) lille

Gave.

mūrālis, e Mur-.

murēna, ae f Muræne (kostbar Fisk). mūrex, icis m Purpurmusling; spiselig Musling; Purpurfarve; Klipperev.

muria, ae f Saltlage.

murmur, uris n Mumlen, Hvisken;

Bragen, Brusen o. 1.

murmurātio, ionis f Mumlen. murmuro 1 mumler; bruser.

murr(h)a, ae f Myrrasaft.

muri(h)eus, a, um salvet med Myrra. murtētum, i n Myrtelund.

murteus, a, um Myrte-.

murtus, i og us f Myrtetræ; Myrtelund; Spyd af Myrtetræ.

mūrus, i m Mur.

mūs, mūris m Mus; ogsaa muselignende Dyr.

mūsa, ae f Muse; Digt, Sang.

musca, ae f Flue.

muscipula, ae f Musefælde.

muscõsus, a, um mosgroet.

musculus, i m (dem. af mus) lille Mus; Stormtag.

muscus, i m Mos.

mūsica, ae f Tone- og Digtekunst. mūsicus, a, um musikalsk, -us, i m en musikkyndig, Musiker, -a, orum n plur, Musik.

mussito 1 mumler.

musso 1 mumler, taler sagte; betænker

mig paa, nøler.

mustāceum, i n Laurbærkage; laureolam in m. quaero søger en Laurbærgren i Kagen, d. v. s. søger at komme let til en Seir eller Triumf.

mustēla, ae f Væsel.

mustum, i n (ogsaa plur.) Most; Høst.

mūtābilis, e foranderlig.

mutābilitas, atis f Foranderlighed. mūtātio, ionis f Forandring, rerum af Statsforfatningen, m. castrorum Forlæg-

gelse; Omskiftelse.

mutilo 1 lemlæster; formindsker.

mutilus, a, um lemlæstet, m. cornibus med afstumpede Horn.

mūto 1 bevæger (bort); mutor finibus (abl.) skifter Opholdssted, mutor civitate fordrives fra; (ogsaa pass.) omstemmes, forandrer mig; forandrer, skifter, res mutatae Omslag i Lykken; vinum m. fordærver: bytter, bortbytter, tilbytter mig; anlægger (Sørgeklæder); terras, lares et urbem m. udvandrer.

mūtuātio, ionis f Laan. mūtuor 1 laaner (af en).

mūtus, a, um stum; tavs, stille; som

ikke omtales.

mūtuus, a, um (adv. ogsaa -o) laant, til Laans, quaero pecunias m. fenore Pengelaan mod Renter; gensidig; — -um, i n Laan; Gensidighed; per mutua gensidigt. sterierne.

mvoparo, onis m Kaperskib. myrīca, ae f Tamarisk. mvrr(h)... = murr(h)... $mvrt\bar{e}tum$, i n = murtetum. myrteus, a, um = murteus. myrtus, i og us f = murtus. mystagogus, i m Fører paa hellige

Steder.

mystēria, ōrum n plur. hemmelig Gudstieneste: Hemmeligheder.

mysticus, a, um som hører til My-

Nabat(h)aeus, a, um østerlandsk (efter et Folk i Arabien).

nae, naenia = ne (adv.), nenia.

naevus, i m Modermærke. Nāias, adis f eller Nāis, idis f Na-

jade, Vandnymfe; Nymfe.

nam conj. og adv. thi (begrunder ofte en underforstaaet Tanke); for øvrigt; sandelig; vel (i Reglen hængt til et Spørgeord), quisnam? hvem — vel?

namque conj. og adv. thi - jo (begrunder ofte en underforstaaet Tanke);

sikkert.

nanciscor, nanctus (nactus) sum 3 faar, fidem n. gaar i Opfyldelse; finder,

nardum, i n og nardus, i f Salve af

Narde (vellugtende Plante).

nāris, is f Næsebor, plur. (sjæld. sing.) Næse; omnis copia narium alle Slags vellugtende Blomster; naribus utor øver Kritik.

narrātio, ionis f Fortælling. narrātor, ōris m Fortæller. narrātus, us m Fortælling.

narro 1 fortæller, bene n. fortæller godt eller: bringer god Efterretning;

siger; taler om.

nascor, nātus sum 3 fødes, ex fratre et sorore nati Søskendebørn, n. certo patre ved, hvem min Fader er, Graeci stof, Element; (plur.) Egenskaber; Fornati in litteris opvoksede blandt Viden- nuft; Verden, rerum n. Verdensaltet; skaberne; nedstammer fra, summo loco natus af meget fornem Stand; vokser, plumbum n. findes; opstaar, collis a kødelig. flumine n. hæver sig, luna nascente ved Maanens Opgang; argumentum epistolae nascor. mihi nascitur jeg finder Stof til: ex

hoc nascitur heraf følger, at; - nātus beskaffen, pro re nata efter Sagens Beskaffenhed; skabt, egnet (til); (med Tidsbestemmelse i acc.) gammel; — nātus, i m Søn, -a, ae f Datter, plur. Børn eller: Unger.

nassa, ae f Fiskeruse; Fælde. nasturcium, i n en Art Karse.

nāsus, i m Næse, aliquem (aliquid) naso suspendo rynker paa Næsen ad; fin Næse.

nāsūtus, a, um som har en stor Næse.

nāta, ae f se nascor.

nātālīcius, a, um Fødsels-, n. praedicta Forudsigelser ved Fødslen (efter Stjernernes Stilling).

nātālis, e Fødsels-, Føde-; -- -is, is m Fødselsdag; Fødested; Fødselsgenius; -es, ium m plur. Fødsel; Fødselsstjerner.

natātio, iōnis f Svømning. natātor, ōris m Svømmer.

nātio, ionis f Fødsel; Folkestamme.

Nation; Klasse, Slags.

natis, is f Rumpeballe, plur. Rumpe. nātīvus, a, um opstaaet ved Fødsel; naturlig, medfødt.

nato 1 svømmer; svømmer igennem; bølger, strømmer; vakler, er ubestandig;

driver hid og did; er mat.

nātūra, ae f Fødsel; Natur; Grund-Kønsdele.

nātūrālis, e naturlig, medfødt; Natur-;

nātu, a, um og nātus, i m se

nātu (kun abl. sing.) m Fødsel, Alder,

magnus (grandis) natu bedaget, maiores natu de ældre Folk. maximus natu ældst.

nauarchus, i m Skibsfører.

naufragium, i n Skibbrud, n. facio lider; Ødelæggelse, Nederlag; Rester.

naufragus, a, um skibbruden, -us, i m en skibbruden eller: "et Vrag"; skibsødelæggende.

nausea, ae f Søsyge; Kvalme.

nauseābundus, a, um søsyg; som har daarlig Mave.

nauseātor, öris m en søsyg. nauseo 1 er søsyg; har Kvalme.

nauta, ae m Sømand, Matros; Skip-

per; Skibsejer.

nauticus, a, um Skibs-, Sømands-; res n. Søvæsen, -i, örum m plur. Sømænd.

nāvālis, e Skibs-, Sø-; socii navales Søfolk, Søsoldater; -- -ia, ium n plur. (siæld. sing.) Skibsværft: Takkelage.

nāvicula, ae f lille Skib.

nāviculārius, a, um hørende til et (lille) Skib; -a, ae f Fragtseilads; -us, i m Skipper.

nāvifragus, a, um skibsødelæggende.

nāvigābilis, e seilbar.

nāvigātio, iōnis f Sejlads; Sørejse; Skibslejlighed.

nāvigium, i n Fartoj, Skib.

nāvigo 1 sejler; gennemsejler, befarer; quae homines navigant Skibsfarten.

nāvis, is f Skib; n. longa Krigsskib, n. oneraria Lastskib.

 $n\bar{a}vita$, ae m (digt.) = nauta.

nāvitas, ātis f Virksomhed, Travlhed. nāvo 1 udfører ivrigt; rempublicam n. tiener Staten ivrigt; operam n. tjener ivrigt, hjælper ivrigt, operam n. in acie tager tappert Del i.

nāvus, a, um (adv. -iter og sjæld. -e) virksom, ivrig, ufortrøden, dygtig.

 $n\bar{e}$ adv. sandelig (med pron.).

 $n\bar{e}$ (ne) adv., conj. ikke i Forbindelsen ne ... quidem ikke engang, heller ikke; desuden ved imp. (digt.) og med coni. I Ønskesætn., i Følgesætn. med ut, i Genstandssætn. med ut og ved dum, dummodo, tantum naar blot; ne med conj. for at ikke (i Hensigtssætn.), at ikke (efter Virke-, Stræbe- og Viljesverber), at (efter Frygtsverber og Verber, der betegner en Hindring og Modstræben); — vide ne se til, om ikke maaske: (= nedum) endsige.

ne spørgende adv.; det udlydende e

forsvinder ofte, og et foregaaende s bortfalder saa: vin = visne vil du?; det hænges efter et Ord, i Reglen Verbet, for at angive et neutralt Spørgsmaal: videsne ser du? (det gengives kun ved Ordstillingen); mon ikke (= nonne); mon vel (= num); ved acc. med inf. udtrykker det Forundring eller Beklagelse; om (i alm. afhæng. Spørgesætn.): eller (i toleddede afhæng. Spørgesætn.).

nebula, ae f Taage; Damp; Sky. nebulo, onis m Døgenigt; Slyngel.

nebulōsus, a, um taaget.

nec conj., adv. og ikke, men ikke, (og) heller ikke; n. . . . n. hverken eller; n. ... et paa den ene Side ikke — men paa den anden Side; et ... n. paa den ene Side — men paa den anden Side ikke; ne, c = non (ikke) i Forbindelse med enim, tamen, vero; nec non meget godt eller: og ogsaa.

necdum og endnu ikke, heller ikke

endnu.

necessārius, a, um (adv. -o) nødvendig, usus n. Livsfornødenheder; uundgaaelig, tvingende, tempus n. kritisk, n. res Nødvendighed; quod mihi maxime n. est hvad der ligger mig mest paa Hjerte; beslægtet; venskabeligt sindet; -us, i m og -a, ae f Slægtning, Ven(inde), Klient.

necesse n adj. indecl. — n. est. det er nødvendigt; n. habeo anser for nød-

vendigt, maa.

necessitas, ātis f Nødvendighed; haard Skæbne; Tvang, Disciplin; (ogsaa plur.) Nød; (plur.) Fornødenheder, nødvendige Udgifter; forpligtende Kraft.

necessitūdo, inis f Nødvendighed, Nød, vanskelig Stilling; nært Forhold; Ven-

skab; Klientforhold.

necne conj. eller ikke.

neco 1 dræber.

necopinans, ntis (ogsaa nec opinans) intetanende, imod Forventning

necopinātus, a, um (adv. -o) uventet, ex necopinato uformodet; -a, orum n

plur. det uforudsete. necopinus, a, um uformodet; intet-

anende. nectar, aris n Gudedrik; Gudesalve; Liflighed.

nectareus, a, um Nektar-.

necto, nexui (nexi), nexum 3 fletter, knytter sammen; binder til; ombinder; fængsler (paa Grund af Gæld); sammenknytter, forbinder, dolum n. spinder Rænker, moras n. søger stadig Udsættelse. *nēcubi coni*, for at ikke nogensteds.

neconde coni, for at ikke nogenstedsfra.

nedum conj. endsige at (saa meget mindre; endsige (= saa meget mere).

nefandus, a, um ugudelig, skændig; -um. i n Synd.

nefarius, a, um ugudelig, skændig; -us, i m Forbryder; -um, i n Skændsels

nefas (kun nom. og acc, sing) n For brydelse mod guddommelig eller naturlig Ret, Synd, Skændsel; hen nefas! aah hvor skændigt!; Rædsel, Utyske.

nefastus, a, um forbudt af religiose Grunde: dies nefasti Dage, paa hvilke det var forbudt at holde Ret og for handle med Folket; ulykkebringende; syndig

negatio, ionis f Nægtelse.

negito I mægter stadig, bestemt. neglectio, ionis f Ligegyldighed.

negicetus, a, um forsomt.

neglegens, ntis forsommelig; letsindig. neglegentia, ae f Forsommelighed, Skodesloshed: Ligogyldighed.

ringeagter; straffer ikke, lader gaa upaa- ikke; kan ikke, talt hen.

neglig negleg .

nego I siger nei; nægter, benægter; ,med acc. med inf.) siger at ikke; afslaar; n. vela ventis (dat.) trækker Seilene ind.

negotiatio, ionis f Storhandel; (særlig) Bankforretninger.

negotiator, oris m Forretningsmand i det store; Bankherre.

negotior 1 driver Storhandel; driver Handel; negotians, ntis m Storhandler, Handelsmand.

negotiosus, a, um virksom; travl.

negôtium, i n Virksomhed; Deltagelse i Statslivet; Opgave, Hverv; Statssager; Husvæsen; Handling, n. bene gero gor et Kup; Foretagende; krigersk Fore tagende, Kamp; Handelsforretning; udestaaende Penge; Sag; Ting; Forhold, Stilling; strengt Arbeide, Besvær, nullo " uden Besvær; Person.

nemo (desuden kun neminem, nemini) m og f ingen; non n. nogen, mangen en; " non alle, alle og enhver.

nemoralis, e liggende ved en Lund, Skor-

nemorosus, a, um skovrig; trærig. nempe adv. jo dog, jo; sagtens; rigtignok.

nemus, oris n Lund; Skov.

nenia, ac f Sorgesang; Tryllesang; Sang: Visc.

neo, nevi, netum 2 spinder; indvæver. nepos, otis m Sonneson, Datterson, Barnebarn: Efterkommer.

nepos, otis m Odeland; Fraadser. neptis, is f Sonnedatter, Datterdatter.

Neptunus, i m Havets Gud; Havet. neonam adi, indeel, (adv. negniter) slet.

nequaquam adv. ingenlunde. neque conj., adv. = nec.

nequedum - . necdum.

nequeo, quiri - quire 4 kan ikke.

negnite)quam, neguidquam adv. forgæves; uden Grund; uden Udsigt til Resultat

neguitia, ae f og (sjæld.) -ies, éi f Stethed: Slaphed; Odselhed; Udsvævelser: Nederdrægtighed.

nerrosus, a, um senet; kraftig.

nervus, i m Sene, Muskel; (plur.) Kraft; Hovedstotte, Drivfjeder, Kerne; Streng; Buestreng; Fængsel.

nescio 4 kender ikke; forstaar ikke; n. quis en eller anden, en vis; n. quoneglego, lexi, lectum 3 forsommer; modo, n. quo pacto mærkværdigvis; ved

> nescius, a, um uvidende, (med gen.) om; ude af Stand til; ukendt.

neu coni. = neve.

neuter, tra, trum ingen af to; in neutram partem moveor or ligogyldig; neutri m plur, ingen af de to Partier; neutra n plur, de ligegyldige Ting (hvad der hverken er godt eller ondt).

neutiquam adv. aldeles ikke.

neutro adv. til ingen af de to Sider. neve conj. (= et ne) og ikke; og for at ikke; nere ... nere hverken eller.

nex, necis f (voldsom) Død, Drab; n. mihi conscisco dræber mig selv.

nexilis, e sammenknyttet.

nexum, i n en i Vidners Nærværelse foretagen Retshandling, efter hvilken Debitor, der ikke betalte sin Gæld i rette Tid, maatte gaa i Gældsfængsel hos Kreditor; Gældshæftelse.

nexus, i m Skyldner, der ikke*kunde betale og derfor kom i Fængsel.

nexus, us m Sammenknytning: Gældshæftelse.

ni conj. (= ne) ikke, quid ni hvorfor ikke; (= nisi) hvis ikke.

nicator, oris m (græsk Ord) Sejrherre. midor, oris m Lugt (af brændte Ting), Os. midus, i m Rede, n. servo forsvarer:

Klipperede; Ungerne i Reden.

niger, gra, grum sort, mørk; sørgelig, gruelig; ondskabsfuld; bidende.

nigrans, ntis sortladen.

nigresco, grui - 3 bliver sort.

nihil (kun nom. og acc. sing.) n intet, non n. noget, n. non alt, alt muligt, n. (aliud) nisi, n. aliud quam, n. praeterquam kun, n. est cur (quam ob rem, quod) der er ingen Grund til at, n. est det har intet at sige, ogsaa: det nytter ikke noget; slet intet, i ingen Henseende. n. ad rem det gør intet til Sagen, ogsaa: der kan intet paavises.

nihildum endnu intet.

nihilum, i (kun acc., gen. og abl.) n — (gen.) nihili: nihili aestimo regner ikke for noget; (abl.) nihilo: de nihilo uden Grund, (Forskellens abl.) nihilo magis, plus lige saa lidt, nihilo minus ikke (des) mindre, nihilo secius ikke des mindre.

 $n\bar{\imath}l = nih\bar{\imath}l.$

nīlum = nihilum.

Nīlus, i m Nilfloden; Vandgravning. nimbosus, a, um stormfuld; skyindhyllet.

nimbus, i m taaget Regnsky; Sky; lysende Taagesky; Regnskyl; Regn; Storm; Mængde.

nīmīrum adv. ganske vist; naturligvis. nimis adv. alt for (meget); meget, i høj Grad; non n. ikke synderlig.

nimius, a, um alt for stor, alt for megen, overdreven, n. mero (abl.) stærkt beruset; meget stor; — nimium (= nimis) adv. alt for; i høj Grad; nimium quantum umaadelig meget; nimio (abl. ved comp.) adv. alt for meget, nimio plus mere end alt for meget = alt for meget; overmaade meget.

nisi conj. hvis ikke; undtagen; non aliter nisi kun paa den Betingelse, at; non ... nisi, nisi ... non kun; nisi tamen (efter nægtende Sætn.) (ogsaa) dog, imidlertid; nisi quod undtagen for saa vidt som; nisi forte, nisi vero med-

mindre maaske.

nisus, us m = nixus.

nītēdula, ae f Hasselmus.

nitens, ntis straalende; straalende smuk; taurus n. velnæret.

niteo, ui — 2 straaler.

nitesco — 3 begynder at skinne. nitidus, a, um straalende; straalende smuk; blomstrende; velnæret; -us, i m beleven Bybeboer.

nītor, ōris m Glans, n. diurnus Da-

gens; blændende Skønhed.

nītor, nixus (nīsus) sum 3 stemmer mig (imod), støtter mig (paa), genībus n. knæler; søger at faa Fodfæste; træder; svæver; klatrer op; stoler paa; arbejder, anstrenger mig (for at naa noget), contra verum n. modarbejder; stræber frem; tragter, ad aliquid efter noget; har Fødselsveer.

nitrum, i n Natron; Renselsesmiddel. nivālis, e Sne-; snehvid; snedækket. nivātus, a, um sneafkølet.

niveus, a, um Sne-, snehvid.

nivosus, a, um snefuld.

nix, nīvis f Sne, plur. Snemasser. nixor 1 støtter mig.

nixus, us m Fodfæste, Stilling af Fødderne, eodem n. med samme Stilling af Fødderne; Opstigning; Svingning; Flugt; Anstrengelse; Fødsel.

no 1 svømmer.

nöbilis, e bekendt; berømt; adelig, fornem; fortræffelig; udmærket; berygtet. nöbilitas, ātis f Berømthed; Adel, fornem Fødsel; Rang; Finhed; Fortræffelighed.

nōbilito 1 gør bekendt; gør berømt;

gør berygtet.

nocens, ntis skadelig; skyldig (med gen. i); forbryderisk, m Forbryder.
noceo 2 skader; noxam n. gør mig

skyldig i en Forseelse.

noctilūca, ae f den om Natten lysende (Maanen).

noctivagus, a, um strejfende omkring om Natten.

noctū adv. om Natten.

noctuābundus, a, um som har rejst hele Natten.

nocturnus, a, um natlig, Natte-.

nōdo 1 sammenknytter, crines in aurum nodantur Haarknuden er ombundet med et Guldbaand.

nodosus, a, um knudret, Knude-.

nōdus, i m Knude; Led; Bælte; Baand; Vanskelighed.

nolo, nolui — nolle vil ikke; noli putare tro ikke; alicui n. er ugunstig stemt mod en.

nomas, adis m Nomade.

nōmen, inis n Navn, (ab, ex) aliqua re n. accipio, capio, traho faar Navn efter noget, n. do, edo, profiteor, ad n. respondeo lader mig indskrive (især som Soldat), nomine med Navn, nomine alicuius i ens Navn, efter ens Ordre, nomine obsidum som Gidsler, uno nomine under eet; Omskrivning for Person, Folk, Slægt, Borgere, vestrum n. (= vos)

I. n. Romanum alle de romerske Borgere; berømt Navn, Berømmelse; Navnet i Modsætn. til Realiteten, Skin; Grund, Aarsag, eo nomine af den Grund, nomine alicuius for ens Skyld; Hensigt, eo nomine ut i den Hensigt at; Gældspost, Gæld, odi meo nomine for egen Regning, bonum n. solid Skyldner, n. facio indfører en Gældspost i Hovedbogen, n. transscribo in alium betaler gennem Anvisning paa en anden, pecunia mihi est in nominibus jeg har Penge udestaaende.

nomenclator, oris n Navneopregner (en Slave, der skulde nævne sin Herre

Navnene paa dem, de mødte).

nominatim adv. med Navns Nævnelse, udtrykkeligt.

nominatio, ionis f Udnævnelse; For-

slag til Udnævnelse.

nomino 1 benævner, kalder, pass. foreslaar; anklager.

nomisma, atis n Pengestykke.

non adv. ikke; danner stundom med et andet Ord eet Begreb: non corpus noget ulegemligt, non homo ingen, non possum non jeg kan ikke lade være at, non nemo mangen en, nemo non alle; ne non = ut; (i Spørgsmaal) mon ikke (= nonne); (i Svar) nej; et non (undertiden) og ikke snarere; digt. = ne.

Idus, altsaa den 7. Dag i Marts, Maj, Juli og Oktober, den 5. i de andre

Maaneder.

nonageni, ae, a num. distr. 90 til hver.

nonagesimus, a, um num. ord. den 90. nonagie(n)s adv. num. 90 Gange. nonaginta num. card. 90.

nondum adv. endnu ikke.

nongentēsimus, a, um num. ord. den lis, is f (underf. terra) Brakmark. 900.

nongenti, ae, a num. card. 900. nonne adv. mon ikke; ikke sandt; om ikke.

nonnēmo = non nemo, se nemo og

nonnihil = non nihil, se nihil,nonnullus = non nullus, se nullus. $nonnumquam \ adv. = non \ numquam,$ se numquam.

 $n\bar{o}nus$, a, um num. ord. den 9.; $n\bar{o}na$, ae f (underf. hora) den 9. Time (c. Kl. 3 Eftermiddag).

norma, ae f Rettesnor.

nos pron. pers. vi; nosmet vi selv.

noscito 1 bemærker; kender; genkender.

nosco, novi, notum 3 lærer at kende, erfarer, perf. kender, ved; genkender,

vedkender mig; anerkender.

noster, tra, trum pron. poss. vor; amor noster vor Kærlighed eller Kærlighed til os: nostri homines vore Landsmænd; nostri m plur. vore Landsmænd, Soldater, Venner; nostra n. plur. vor Eiendom, mine Skrifter; min (= meus); gunstig (for os).

nostras, ātis hjemlig.

nota, ae f Mærke; Tegn, n. litterarum Bogstavtegn; (plur.) Skrift, Brev; Brændemærke, Beskæmmelse; (dadlende) Mærke, som Censorerne kunde tilføje ved en Borgers eller Senators Navn paa Fortegnelserne; Ærestab; Vink.

notābilis, e mærkværdig; synlig.

notātio, ionis f Afmærkning; Underhedder; nævner; berømmer; udnævner; søgelse (ved Valget); (Censorernes) Bemærkning.

notātus, a, um kendelig.

nōtesco, nōtui — 3 bliver bekendt. nothus, a, um uægte; -us, i m Bastard. nōtio, iōnis f Undersøgelse; Kundskab (om); Begreb.

nōtitia, ae f det at være bekendt; Bekendtskab, alicuius med en; Kendskab,

Viden; Begreb.

noto 1 mærker; betegner; skriver; nonae, arum f plur, den 9. Dag før hentyder til; optegner; mærker mig; anfører; iagttager; (om Censorerne) sætter et dadlende Mærke ved, straffer, dadler. nōtor, ōris m Vidne, Identitetsvidne.

notus, i m Søndenvind; Storm.

notus, a, um bekendt; m plur. bekendte, gode Venner; velkendt; berømt; berygtet; sædvanlig.

novācula, ae f Ragekniv.

novāle, is n (underf. solum) og novā-

novātrix, īcis f Fornyerske.

novellus, a, um (dem. af novus) ny, ung; nylig erobret.

novem num. card. 9.

November, bris, bre hørende til den 9. Maaned; November (mensis) November.

novendiālis, e som varer i 9 Dage; som finder Sted den 9. Dag.

novēni, ae, a num. distr. 9 til hver. novensiles, ium (adj. m plur.) divi

nye Guder (optagne udefra). noverca, ae f Stifmoder.

novīcius, a, um ny; m plur. nye Slaver.

noviē(n)s adv. num. 9 Gange.

novissime adv. se novus.

novitas, ātis f Nyhed: n. anni Foraaret: (plur.) nye Venskabsforbindelser: ny opstaaet Adel; Usædvanlighed: novitates aquarum Forandring af Drikkevandet.

novo 1 fornyer, vulnus n. opriver; forfrisker; forandrer, (res) n. fremkalder Uroligheder; forvandler; nyskaber.

novus, a, um ny, ung, lac n. frisk, frons n. friskt, miles n. Rekrut, sanguis n. som stadig strømmer nyt; n. res Nyhed, plur. (ogsaa) Omvæltninger; novum, i n det nye, Nyhed; homo n. en Mand, der har svunget sig i Veiret, den første af en ikke adelig Familie, der har opnaaet et curulisk Embede; tabulae n. nve Regnskabsbøger. Nedsættelse Gælden; uhørt, usædvanlig (ofte med nedsættende Betydning); uerfaren; novissimus, a, um superl. yderst, sidst. bagest, agmen n. Bagtroppen; - novissime adv. for nylig; til sidst.

nox, noctis f Nat, nocte om Natten. ante noctem ved højlys Dag, sub noctem henimod Natten, de nocte før Daggry, multa de nocte langt ud paa Natten; natlig Ro; Mørke; Blindhed; Forblindelse.

noxa, ae f Skade; Forseelse; Straf.

noxia, ae f Forseelse, aliquid est noxiae regnes til Last.

noxius, a, um skadelig; skyldig; m plur. Forbrydere.

nubes, is f Sky; Slør; Skare; Streng-

hed; alvorlig Stilling.

nūbifer, era, erum skybærende; skybringende.

nūbigena, ae m skyfødt. nūbilis, e giftefærdig.

nūbilus, a, um skyfuld, -um, i n. skyet Vejr, -a, orum n. plur. Skyer; skybringende: mørk: ulvkkelig.

nūbo, nupsi, nuptum 3 ægter (om Kvinden); nupta gift, -a, ae f forlovet,

Hustru. nucleus, i m Kerne.

 $n\bar{u}dius$ adv. = nunc dius (= dies)(est) det er nu den ... Dag siden; n. tertius i Forgaars, n. quartus for tre Dage siden.

nūdo 1 blotter, gladium (vaginā) n. drager, tectum nudatum blottet for Tagsten; agros n. ødelægger Sæden paa; klæder af, blotter for, berøver; røber, bringer for Dagen.

nūdus, a, um nøgen; let klædt (i Tunika); ubeskyttet; vaabenløs; n. iacebis

in arena ubegravet; tom; blottet (for), manglende; fattig; alene; jævn, usmyk-

nūgae, ārum f plur. Narrestreger, Snak; ligegyldig Samtale; (om Personer)

nūgātor, ōris m Vrøvlehoved.

nūgātōrius, a, um vrøvlet, intetsigende. nūgax, ācis spøgefuld.

nūgor 1 skæmter.

nullus, a, um ingen, nullo periculo uden Fare, n. admodum saa godt som ingen, n. dum endnu ingen; n. non enhver; non n. (ogsaa nonnullus) nogen, plur. nogle, adskillige, non n. pars militum en ikke ubetydelig Del, non nulla parte delvis; nullius partis sum er neutral; slet ikke; n. sum er død eller: er fortabt eller: er ikke født endnu; ubetydelig, ringe, patre nullo af en ukendt

nullusdum = nullus dum, se nullus. num adv. mon (kan ofte udelades i Oversættelsen); forstærkes ved ne eller quid; mon vel, maaske; (conj.) om-

nūmen, inis n Vink, Vilje; guddommelig Bestemmelse; guddommelig Magt; Guddom (ogsaa plur.).

numerābilis, e tællelig; lille. numerātio, ionis f Udbetaling.

numero 1 tæller; regner; opregner; udbetaler; n. in regner imellem; anser for: numeratus kontant, -um, i n rede Penge.

numerōsus, a, um rytmisk.

numerus, i m Tal, Antal, n. ineo beregner, n. exsequor angiver; det bestemte Antal, ad numerum fuldtalligt; nos numerus sumus vi er Nuller; (plur.) Matematik; (plur.) Tabeller; Mængde; Forraad; Klasse, Række, in hostium numero duco regner for Fjender; Rang, Stilling, (in) numero militis i Egenskab af, som; væsentlig Del af et Hele; Takt, Rytme, Melodi; Versefod, Vers.

numisma, atis n = nomisma.

nummārius, a, um Penge-; bestukken. nummātus, a, um forsynet med Penge. bene n. vel beslaaet.

nummus, i m Mønt, plur. Penge, habeo in nummis i rede Penge, in meis n. versor har Formue; n. iactatur Kursen vakler; = sestertius; "Skilling", ad n. convenit det stemmer paa en Prik.

numne se num.

numquam adv. aldrig; n. non altid; non n. (ogsaa nonnumquam) undertiden. numquid = num quid, se num.

quum maxime netop nu, iam n. nu, f (kvindeligt) Sendebud, Forkynderske. straks, n. iam nu (omsider); n. . . . n. snart - snart.

nunci... = nunti...

nuncupātio, iōnis f Aflæggelse af Løfter. nuncupo 1 benævner; nævner; udtaler; vota n. aflægger Løfter til Guderne.

nundinae, ārum f plur. (underf. feriae) hver 9. Dag, Torvedag; n. obeo besøger Markederne (for at samle Stemmer); Marked; Handel, Salg.

nundinātio, ionis f Handlen.

nundinor 1 købslaar; tiltusker mig.

nundinum, i n (opr. gen. plur.) Tidsrum af 9 Dage; trinum n. enten tre Uger à 8 Dage eller tre Torvedage, altsaa henholdsvis 24 eller 17 Dage (Anmeldelsesfrist for Valgforsamlinger og Lovforslag).

nunquam adv. = numquam.

nuntia se nuntius.

nuntiatio, ionis f Forkyndelse (af et moder. Varsel).

nuntio 1 forkynder, melder; nuntiato Bifald; Tyngdekraft. (abl.) ved Meddelelsen om.

nunc adv. nu, n. ipsum lige nu, n. n. uxori remitto skiller mig ved; -a, ae

nuper adv. (superl. nuperrime) nylig; for nogen Tid siden.

nupta se nubo.

nuptiae, ārum f. plur. Bryllup, Ægteskab, n. concilio stifter et Ægteskab.

nuptiālis, e Bryllups-. nurus, us f Svigerdatter; ung Kone.

nusquam adv. intetsteds; intetstedshen: intetstedsfra; ved ingen Lejlighed; til intet.

nūto 1 rokker; svajer; nikker; vakler.

nūtrīcius, i m Opdrager.

nūtrīcula, ae f (dem. af nutrix) Amme. nūtrīmen, inis n Næringsmiddel.

nūtrīmentum, i n (mest plur.) Næringsmiddel.

nūtrio 4 ammer, opføder; silvam n. planter; opdrager; plejer, passer; Graeciam n. behandler skaansomt; nærer, forøger.

nūtrix, īcis f Amme; leonum n. Foster-

nūtus, us m Nik, Vink; Befaling;

nux, nucis f Nøddetræ; Nød; Frugt nuntius, a, um forkyndende; — -us, med haard Skal, n. castaneae Kastanier. i m Sendebud, Forkynder; Efterretning, nympha, ae f ung Kone; Nymfe.

ō interj. oh! aah! ak!

ob præp. med acc. hen for; for; paa Grund af, ob eam rem, quam ob rem derfor; ob rem med Resultat.

obaerātus, a, um forgældet; m plur. | undergiven.

Skyldnere.

obambulo 1 spadserer hen imod; spadserer omkring.

obarmo 1 bevæbner.

obaro 1 lader Ploven gaa hen over. obc... == occ...

obdo, didi, ditum 3 sætter for, fores o. lukker; udsætter (for).

obdormisco, īvi — 3 falder i Søvn.

obdūco 3 drager foran, trækker for; trækker over som Beskyttelse, drager over, tenebras rebus o. breder Mørke over, obducta nocte i Nattens Mørke; dækker, overtrækker, cicatrix obducta tilgroet, dolor obductus læget; tilhyller; frontem o. rynker; diem posterum o. tilbringer endnu; drikker.

obdūresco, dūrui — 3 bliver haard, ufølsom.

obdūro 1 gør mig haard, holder ud. obediens, ntis lydig, adlydende, m. en

obēdientia, ae f Lydighed.

obēdio 4 laaner Øre til; adlyder.

obeo, ii, itum, īre 4 gaar hen; ad hostium conatus o. imødegaar; gaar ned: gaar, kommer til, besøger, berejser; gennemgaar; omgiver; besørger; underkaster mig, pericula o. vover mig ind i; vadimonium o. møder for Retten til den fastsatte Termin, diem o. iagttager Terminen; gaar i Møde, mortem o., diem supremum o., diem meum o. dør.

obequito 1 rider frem (til).

oberro 1 griber fejl.

obēsus, a, um fed; opsvulmet.

obex, icis m og f Slaa; Dæmning; Klippevæg; Hindring, o. viarum ufremkommelige Veje.

obf... = off...

obhaeresco, haesi — 3 bliver hæn- bringende. gende fast i

obiaceo, iacui — 2 ligger foran.

obicio, iēci, iectum 3 kaster, lægger. stiller for, imod, insula obiecta portui liggende foran, res obicitur alicui frembyder sig pludselig for en; lukker; kaster, holder som Beskyttelse; kaster til, udsætter for, prisgiver; forekaster, bebrejder; indgiver, foraarsager.

obiectātio, ionis f Bebrejdelse.

obiecto 1 kaster imod; udsætter for,

prisgiver til; bebrejder.

obiectus, us m Modstilling, o. plutei foranstillet Skærmvæg, obiectu laterum ved de fremspringende Bjergvægge.

obiex, icis m og f = obex.

obīrascor — 3 vredes (paa); obīrātus vred.

obitus, us m Nedgang: Undergang:

Død.

obiurgātio, ionis f Irettesættelse. obiurgātor, ōris m Irettesætter. obiurgātōrius, a, um irettesættende.

obiurgo 1 irettesætter, bebrejder; opfordrer under Bebreidelser; straffer.

oblātro (kun præs. og inf.) 1 farer løs paa.

oblectāmen, inis n og -mentum, i n Tidsfordriv, Underholdning; Trøstemiddel.

oblectātio, ionis f Nydelse.

oblecto 1 morer, underholder; tilbringer paa en behagelig Maade.

oblēnio 4 formilder.

obligātio, ionis f Forpligtelse.

obligo 1 binder; forbinder; forpligter, fidem o. sikrer mig (ens) Troskab; gør forbunden; giver som Pant; obligātus forpligtet, lovet.

oblīmo 1 bortødsler.

oblino, lēvi, litum 3 oversmører, besudler; overlæsser.

obliguo 1 stiller paa skraa, ensem in latus o. støder paa skraa, sinus velorum in ventum o. krydser, oculos o. skeler.

obliquus, a, um skraa, Side-, o. itinere paa en Sidevej, colles o. skraanende; in, per obliquum i skraa Retning, fra Siden; per obliqua campi ad Sideveje.

oblitesco, litui — 3 skjuler mig. oblittero 1 bringer i Forglemmelse. oblīvia, ōrum n plur. Glemsel.

oblīvio, ionis f Forglemmelse, Glemsel, ab o. vindico befrier fra, lex oblivionis almindelig Benaadning.

oblīviosus, a, um glemsom; glemsel-

oblīviscor, oblītus sum 3 glemmer; omtaler ikke.

oblongus, a, um aflang.

obloquor, locūtus sum 3 modsiger; dadler; spiller, synger til.

obluctor 1 kæmper imod.

obmolior 4 vælter for; tilstopper.

obmūtesco, mūtui — 3 forstummer. obnātus, a, um voksende paa.

obnītor, nixus (nīsus) sum 3 stemmer mig imod; obnixus urokkelig, stand-

haftig.

obnoxius, a, um strafskyldig, skyldig; hengiven til, hjemfalden til; hæftende for; underdanig; afhængig af (med dat.); ydmyg, pax o. ydmygende; prisgiven.

obnūbo, nupsi — 3 tilhyller.

obnuntiātio, ionis f Anmeldelse af et ugunstigt Varsel.

obnuntio 1 anmelder et ugunstigt Varsel.

 $oboedi \dots = obedi \dots$

oborior, ortus sum 4 opstaar; bryder

obrēpo, repsi — 3 lister mig hen, oblanguesco, langui — 3 bliver mat. over, frem; ad honores o. tillister mig; afløser umærkeligt.

obrigesco, rigui — 3 stivner.

obrogo 1 ophæver en ældre Lov ved en ny.

obruo, rui, rutum 3 nedgraver, nedsænker; begraver; overvælder; nedtrykker; tildækker, stiller i Skygge; tilintet-

obrussa, ae, f Guldets Lutring ved

Ild: Prøvesten.

obsaepio, saepsi, saeptum 4 spærrer. obsc(o)ēnitas, ātis f Uanstændighed. obsc(o)ēnus, a, um hæslig, fetus o.

Misfoster; skamløs, uanstændig; -a, ōrum n plur. Bagdelen, Kønsdelene, usædelige Ord eller Sange; ulykkevarslende,

Ulykkes-.

obscūritas, ātis f Formørkelse, o. affero alicui rei stiller noget i Skygge; Uforstaaelighed; Uvished; Ubekendthed. obscuro 1 formørker; tilhyller, skju-

ler; stiller i Skygge, lader gaa ad Glemme, pass, gaar ad Glemme; lader upaaagtet; memoria obscuratur taber sig.

obscurus, a, um, dunkel, mørk, luce iam obscurā da det allerede begyndte at blive mørkt, ibant obscuri gennem Mørket, -um, i n Mørke; hemmelig, skjult, obscure fero holder hemmeligt;

utydelig, uforstaaelig; ubekendt, o. loco

natus af ringe Stand, in obscuro vitam ago lever i Stilhed; simpel; tillukket.

obsecrātio, ionis f Bønfaldelse. obsecro 1 bønfalder, besværger; te o.

hør en Gang, nu beder jeg dig.

obsecundo 1 retter mig efter.

obsequens, ntis føjelig. obsequentia, ae f Føjelighed.

obsequium, i n Føjelighed, obsequio aquarum deferor med Strømmen; Lydighed; Underdanighed; erotisk Gunst.

obsequor, secūtus sum 3 føjer, retter

mig efter; hengiver mig til.

obsero 1 tillukker, lukker.

obsero, sēvi, situm 3 besaar, beplanter; - obsitus beplantet, bevokset; bedækket (med).

observans, ntis iagttagende; tui

ærbødig over for.

observantia, ae f Ærbødighed. observātio, ionis f lagttagelse. observātor, ōris m lagttager.

observo 1 iagttager; beregner; passer paa, ordinem o. holder min Plads i Rækken; retter mig efter, overholder; ærer. obses, idis m og f Gidsel; Pant, Sikkerhed, o. alicuius rei sum garanterer for noget.

obsessio, ionis f Belejring; Spærring.

obsessor, oris m Belejrer.

obsideo, sēdi, sessum 2 sidder paa; holder besat; palus obsessa salictis op- skytter. fyldt med; beleirer, indeslutter; behersker; lurer paa.

obsidiālis, e Belejrings-.

obsidio, ionis f Belejring, in obsidione sum belejres; Fare.

obsidium, i n Belejring.

obsīdo, sēdi, sessum 3 besætter.

obsignator, oris m Forsegler, o. testa-

menti Medunderskriver af.

obsigno 1 forsegler; sætter mit Segl under, tabellis obsignatis agis mecum du gaar frem over for mig, som om mine Ord stod i et forseglet Dokument. obsisto, stiti — 3 stiller mig imod; modsætter mig, bekæmper.

obsolefio, factus sum, fieri 3 opslides;

mister min Betydning.

obsolesco, lēvi, lētum 3 opslides: forældes; mister min Betydning.

faldefærdigt; almindelig; værdiløs.

obsonium, i n Tilmad (alt, hvad der spises til Brød, særlig Fisk og Grøn-

obstetrix, īcis f Jordemoder. obstinatio, ionis f Stædighed; Fasthed, ufølsom; lammes.

Urokkelighed, o. taciturna haardnakket

obstino 1 beslutter bestemt; obstinātus, a, um haardnakket; fast, urokkelig; aures o. forstokkede; fast besluttet (paa).

obstipesco, stipui -3 = obstupesco.

obstipus, a, um ludende.

obsto, stiti, stātum 1 staar imod, foran, i Vejen, spærrer; obstantes colubrae stædige, remi modstræbende; modarbejder, hindrer, obstantia, ium n plur. Hindringer; staar i Modstrid med; er forhadt.

obstrepo, strepui, strepitum 3 bruser, larmer foran, mod; overdøver; plager.

obstrigillo 1 staar i Vejen.

obstringo, strinxi, strictum 3 tilsnører, binder, obstrictus conscientiā tynget af: forpligter, iure iurando o tager i Ed (paa); indvikler i, gør skyldig i.

obstructio, ionis f Tildæmning.

obstruo, struxi, structum 3 bygger foran, imod; saxa obstructa lagte foran som en Dæmning; tilstopper, spærrer. obstupefacio, fēci, factum 3 slaar med

Forbavselse: sløver.

obstupesco, stupui — 3 forbayses, studser: lammes.

obsum, obfui, obesse skader.

obsurdesco, surdui — 3 bliver døv. obtego, texi, tectum 3 dækker; be-

obtempero 1 adlyder.

obtendo, ndi, ntum 3 spænder, drager for; tilhvller.

obtentus, us m den Handling at lægge noget over; Paaskud; Tilsløring.

obtero, trīvi, trītum 3 nedtræder; til-

intetgør; forringer; foragter.

obtestatio, ionis f Besværgelse (under Paakaldelse af en Guddom); indtrængende Bøn.

obtestor 1 kalder til Vidne; besvær-

ger, anraaber.

obtexo, texui, textum 3 overvæver: bedækker.

obticesco, ticui — 3 forstummer.

obtineo, tinui, tentum 2 sidder inde med, besidder, obtinet locum proverbii gælder som Ordsprog, fama plerosque obtinet tros af de fleste; beholder; opobsolētus, a, um slidt, tectum o. retholder, bevarer; hævder; sætter igennem, rem o. fører Sagen igennem eller: vinder Sejr; besætter; faar, opnaar; gælder for.

> obtingo, tigi — 3 tilfalder; hænder. obtorpesco, torpui - 3 bliver stiv.

obtorqueo, torsi, tortum 2 drejer om til Siden, obtorti per collum circulus ned; gaar til Grunde. auri en snoet Guldhalskæde.

obtrectātio, ionis f Misundelse (ogsaa

plur.); Chikaneri.

obtrectator, oris m Misunder.

obtrecto 1 modarbeider, obtrectant inter se hinanden; nedsætter.

tilhyller. obtrūdo, trūsi, trūsum 3

"bræmmer".

obtrunco 1 nedhugger, dræber.

obtundo, tudi, tūsum (tunsum) 3 dø- strakt i, hos. ver, aures alicuius o tuder en Ørene fulde; plager: sløver, aegritudinem o. mildner.

obtunsus, a, um = obtusus.

obturbo 1 bedøver; forstyrrer.

obtūro 1 tilstopper, aures alicui o. vil ikke høre paa en.

obtūsus, a, um sløv; ufølsom.

obtūtus, us m Blik, Betragtning, defixus in uno o. helt fordybet i Betragtningen.

obumbro 1 formørker; beskytter.

obuncus, a, um krum.

obvenio, vēni, ventum 4 indfinder mig ved; indtræffer: tilfalder.

obversor 1 opholder mig (i, ved);

viser mig.

obverto, verti, versum 3 vender imod, remos o. vender Aarerne om; vender, pass. vender mig.

obviam adv. i Møde, o. me do, o. fio møder; o. eo alicui rei bekæmper.

obvius, a, um mødende, o. me do, o. fio møder, in obvio sum møder; liggende lige (over)for; prisgiven.

obvolvo, volvi, volūtum 3 indhyller;

besmykker.

occaeco 1 blinder; gør mørk; skjuler. occallesco, callui - 3 bliver tyk-

hudet.

occāsio, ionis f Lejlighed, gunstigt Tidspunkt, occasioni desum lader ube- ind. nyttet, occasione oblata, data ved given Lejlighed, per o. lejlighedsvis; Overrumpling, occasionis est res det gælder et Kup.

occāsus, us m Nedgang; Vesten; Un-

dergang, Død.

occātio, ionis f Harvning.

occidens, ntis m (den nedgaaende, underf. sol) Vest, o. hibernus Sydvest; cursu militum ved de tililende Soldater. Landene mod Vest, Aftenlandet.

dione occido nedhugger til sidste Mand. occido, cidi, cisum 3 nedhugger, dræ- Øje; "Perle". ber's piner til Døde.

occido, cidi, casum 3 falder: gaar

occiduus, a, um nedgaaende; Døden

occino, cinui (cecini) — 3 synger, skriger imod, giver et ugunstigt Varsel. occipio, cepi, ceptum 3 begynder.

occisio, ionis f Mord.

occlūdo, clūsi, clūsum 3 lukker.

occo 1 harver.

occubo, cubui, cubitum 1 ligger hen-

occulco 1 nedtramper.

occulo, cului, cultum 3 tildækker, holder skjult.

occultatio, ionis f Hemmeligholdelse. occultātor, ōris m Skjuler.

occulto 1 skjuler, holder skjult; hol-

der hemmeligt.

occultus, a, um skjult, hemmelig, aliquid o. habeo holder noget skjult; indesluttet; lumsk; — -um, i n skjult Sted; hemmeligt Rum: Hemmelighed.

occumbo, cubui, cubitum 3 falder om, dør, mortem, morti o. gaar i Døden.

occupatio, ionis f Besættelse; Optagethed, Beskæftigelse, o. tantularum rerum med saadanne Smaating; o. publicae politiske Uroligheder; occupatus optagen, in aliqua re af noget.

occupo 1 besætter; bemægtiger mig, o. portum kommer hurtigt i Havn; fylder; lægger Beslag paa, griber; overfalder, angriber; naar til før en, o. portus kommer først i Havn; kommer i Forkøbet med; beskæftiger; o. pecuniam

anbringer paa Rente.

occurro, (cu)curri, cursum 3 løber, gaar, kommer i Møde, (obviam) o. møder; gaar imod; indfinder mig i, ved, overværer; kommer ind i, træffer paa; modarbejder; forebygger; frembyder mig; falder ind, upers. occurrit det falder mig

occursātio, ionis f Gaaen i Møde (for at lykønske).

occursio, ionis f Angreb.

occurso 1 løber i Møde, møder; indfinder mig hurtigt ved; modarbejder; occursans, ntis m Rival.

occursus, us m Tililen, viae vacuae occursu hominum mennesketomme, oc-

Oceanus, i m (ō) Verdenshavet, ogoccidio, ionis f Tilintetgørelse, occi- saa mare Oceanum; Atlanterhavet; Hav. ocellus, i m (dem. af oculus) lille

ōcior, ius adj. i compar. hurtigere;

- ocius adv. hurtigere; serius ocius før eller senere; snarere; stundom = hurtig.

ocliferius, a, um iøjnefaldende.

ocrea, ae f Benskinne.

ocreātus, a, um forsynet med Benskinner.

octāvus, a, um num. ord. den 8.; octā-

vum adv. for 8. Gang.

octië(n)s adv. num. 8 Gange.

octingentēsimus, a, um num. ord. den 800.

octingenti, ae, a num. card. 800.

octō num. card. 8.

October, bris, bre hørende til den 8. Maaned; October (mensis) Oktober.

octōdecim num, card. 18.

octogeni, ae, a num. distr. 80 til

hver. octogēsimus, a, um num. ord. den 80.

octogintā num. card. 80. octōiugis, e ottespændig, 8 Mand høj. octōni, ae, a num. distr. 8 til hver,

8 ad Gangen; 8.

octophoros, on baaren af 8; n en af 8 Mand baaren Bærestol.

octuplicātus, a, um gjort ottedobbelt. octuplus, a, um ottedobbelt, -um, i n det ottedobbelte Beløb.

octussis, is m 8 As.

oculus, i m Øje, in (sub) oculis alicuius for ens Øje, in oculis sum er synlig, oculos circumfero ser mig omkring; Sekraft.

ōdi (sjæld. ōdīvi) ōdisse verb. defect.

hader.

odiosus, a, um forhadt, besværlig;

vækkende Had, anstødelig.

odium, i n Had, sum odio (dat.) eller in odio alicui er forhadt af en, o. suscipio, subeo paadrager mig, magno odio in aliquem feror bliver meget forbitret religio offusa oculis animoque som overpaa en; hadefuld Ytring; Lede; frastødende Væsen; Genstand for Had.

odor (sjæld. odos) öris m Lugt; Vellugt, Røgelse, plur. vellugtende Sager

eller Salver; Stank; Duft, Anelse.

odorātio, ionis f Lugtesans.

odörifer, era, erum vellugtende; røgelsefrembringende.

odoro 1 gør vellugtende. odoror 1 vejrer; opsnuser.

odorus, a, um vellugtende; vejrende, o. canum vis Hundene med den kraftige Sporsans.

odos = odor.

oenophorum, i n Vinkury.

offa, ae f Bid; lille Klump.

offendo, ndi, nsum 3 støder (noget) imod, latus o. støder mig i; støder paa, træffer; fornærmer, saarer, pass. føler mig fornærmet; er uheldig, vækker Anstød, in aliqua re ved noget; bliver fornærmet over.

offensa, ae f Anstød, Uvilje, o. subeo

paadrager mig; Ildebefindende.

offensio, ionis f Anstød, Uvilje; Krænkelse, Ærgrelse, plur. Misstemning; Ildebefindende; Uheld.

offenso 1 støder imod, o. capita stø-

der mod Væggen.

offensus, a, um forhadt, o. fortunae (dat.) hiemsøgt af Skæbnen; opbragt.

offero, obtuli, oblātum, offerre 3 bringer, fører i Møde; viser frem, poenam oculis deorum o. fuldbyrder for Gudernes Øine; me o. frembyder mig, viser mig, alicui me o. træder i Møde eller: kaster mig imod eller: overgiver mig til, pass, viser mig eller: paakommer eller: træffer paa; udsætter for; tilbyder; forebringer; foraarsager, mortem alicui o. dræber en.

officina, ae f Værksted; Arnested.

officio, feci, fectum 3 staar i Vejen (for), spærrer; hindrer.

officiosus, a, um pligtopfyldende; pligt-

mæssig; tjenstvillig.

officium, i n Pligt, officio fungor gør min Pligt; Pligttroskab, Pligtfølelse; Lvdighed; Tjeneste; Ærestjeneste; Tjenstiver; Embede, Hverv.

offigo, fixi, fixum 3 befæster; ned-

rammer.

offirmātus, a, um egensindig.

offulgeo, fulsi — 2 straaler i Møde. offundo, fūdi, fūsum 3 udgyder, udbreder, pass. udbreder mig; foraarsager, vældede.

ohē interi holdt!

olea, ae f Oliven; Olietræ.

oleāgin(e)us, a, um Olie-.

oleārius, a, um Olie-.

oleo, olui — 2 lugter; olens duftende, odorātus, a, um vellugtende, duftende. stinkende; lugter af; lægger for Dagen. oleum, i n Olie; operam et o. perdo spilder Tid og Ulejlighed; o. addo ca-

mino gyder Olie paa Ilden, gør ondt værre.

olfacio, fēci, factum 3 lugter. olidus, a, um stinkende,

olim adv. forhen; allerede i lang Tid; en Gang i Fremtiden; undertiden. olitor, oris m Grønthandler.

olitorius, a, um Grønthandler-, forum Grønttorvet.

oliva, ae f Oliven; Olietræ; Oliegren, Krans af Oliegren.

olīvētum, i n Olivenlund.

olīvifer, era, erum olivenfrembringende.

olīvum, i n Olie.

olla, ae f Potte.

ollus, a, um pron. demonstr. = ille. olor, oris m Svane.

olorinus, a, um Svane-.

olus, eris n Grønsager, Kaal.

olusculum, i n (dem. af olus) Grønsager, Kaal (ogsaa plur.).

Olympias, adis f Olympiade (Tidsrum

af 4 Aar).

Olympius, a, um olympisk; -ium, i n Zeustempel; -ia, ōrum n plur, de olympiske Lege.

Olympus, i m Himlen. omāsum, i n Oksekallun.

omen, inis n Varsel, i secundo omine gaa i Guds Navn; højtidelig Skik (forbunden med Auspicier), prima o. Bryllup; Ønske.

ōminor 1 varsler; aner; udsiger et betydningsfuldt Ord, male ominata verba

uheldvarslende.

omitto, mīsi, missum 3 kaster bort, giver Slip paa; opgiver, omnibus rebus omissis med Tilsidesættelse af alt andet; hører op med; lader ubenyttet; bryder mig ikke om; forbigaar.

omnigena, ae, adj. m og f af alle

Slags.

omnīnō adv. i det hele, i det hele taget; aldeles; blot; ganske vist; i øvrigt. tilhyller; overdænger (med); skjuler. omniparens, ntis altfostrende.

omnipotens, ntis almægtig.

alle (Mennesker), gen. plur. omnium Statens Tjeneste; forretter (en religiøs aller-, in eo sunt omnia derpaa beror Handling); ofrer til. alt, cum eo mihi sunt omnia jeg staar i den inderligste Forbindelse med ham, vanskelig, som har kostet meget Besvær, ante omnia fremfor alt, per omnia i en- moles o. mundi den kunstfærdige Verhver Henseende, eadem omnia netop densbygning. det samme; fuldstændig, hel, omnis in hoc sum er fuldstændigt, helt optagen heraf; enhver; af enhver Slags; lutter.

Onchesmites, ae m (underf. ventus) en fra den epirotiske Havn Onkhesmos

blæsende Vind.

onerārius, a, um Last-, (navis) one- værker.

raria Lastskib.

overfylder mig med; overvælder; hviler lige Førers Rustning; rig paa, beriget som en Byrde paa; plager; forværrer, med (med abl.). forøger; fylder i.

onerosus, a, um tung: tyngende. onus, eris n Byrde, Last; Ladning;

Oppakning; Vægt, tanta o. navium saa tunge Skibe; Ulejlighed, Besvær; Afgift, Skat.

onustus, a, um belæsset; fuld, opfyldt af (med abl.).

onyx, onychis m Salvedaase af Onyx (gulbrun, kostbar Sten).

opācus, a, um skyggefuld, (n plur.) opaca locorum skyggefulde Steder; mørk; skyggegivende.

opella, ae f (dem. af opera) (lille) Ar-

beide, Forretning.

opem se ops. opera, ae f Arbejde, Bestræbelse, Umage, deditā, datā operā med Forsæt, o. do alicui rei anvender Omhu paa. anstrenger mig for noget, operae pretium est det er Betaling for Arbejdet, er nok Umagen værd; Hjælp, Bistand, o. forensis Hiælp for Retten, Forsvar, operā et consilio med Raad og Daad, operā alicuius ved ens Hiælp eller: ved ens (daarlige Hjælp) Fejl; Tjeneste, o. do alicui viser en en Tjeneste, o. do alicui rei er til Stede ved, forretter, afholder; Leilighed, non operae est mihi det er mig ikke belejligt; (mest plur.) Daglejere, lejede Bander; unā operā lige saa godt; eādem operā tillige.

operārius, a, um Arbejds-, homo o.

Arbejder, -us, i m Daglejer. operculum, i n Laag.

operīmentum, i n Dække.

operio, perui, pertum 4 tildækker;

operior, pertus 4 = opperior.

operor 1 beskæftiger mig (med), corpus omnis, e al, n alt, n plur. alt, m plur. operatum rei publicae som arbejder i

operosus, a, um virksom; besværlig,

opertorium, i n Dække.

opertus, a, um tilhyllet; - -um, i n Skiulested: Hemmelighed.

opes se ops.

opifer, era, erum hjælpende.

opifex, icis m og f Skaber; Haand-

opīmus, a, um fed; frugtbar; rigelig, onero 1 belæsser, laster, vino oneror herlig, spolia opima den dræbte fjendt-

opīnābilis, e formentlig.

opīnātio, iōnis f Formodning.

opinio, ionis f Formodning, Mening, Indbildning; Forventning, praeter, contra o. mod Forventning, opinione celerius hurtigere end man havde ventet; Rygte; Ry, Berømmelse.

opinor 1 mener, tror; (indskudt) tror ieg, kan jeg tænke, sikkert; (ut) opinor

saa vidt jeg husker.

opitulor 1 hjælper; afhjælper.

oportet, uit - 2 det bør sig, det sømmer sig; det er nødvendigt, der maa.

oportun... = opportun...

oppēdo — 3 fierter mod; forhaaner. opperior, pertus sum 4 venter paa. oppeto, petīvi, petītum 3 gaar i Møde,

mortem o. gaar i Døden; dør.

oppidānus, i m Bybeboer.

oppidō, adv. saare; pleraque o. quam

parva erant var meget smaa.

oppidum, i n By.

oppignero 1 giver som Pant.

oppīlo 1 tilstopper.

oppleo, plēvi, plētum 2 fylder.

oppōno, posui, positum 3 sætter, lægger, stiller imod, over for, oppositus liggende lige over for; opstiller; udsætter; stiller frem, for Øje; anfører her-

opportūnitas, ātis f gunstig Beliggenhed; gunstigt Øjeblik, gunstig Leilighed, o. temporis det rette Tidspunkt; gunstig Omstændighed; Fordel; gode Anlæg.

opportūnus, a, um gunstig, belejlig, res o. gunstig Lejlighed; gunstigt beliggende; passende, fordelagtig, vel egnet; udsat for Angreb, stillet blot (for); (n plur.) opportuna moenium udsatte Punkter.

oppositus se oppono.

oppressor, öris m Undertrykker.

opprimo, pressi, pressum 3 trykker til, holder for; trykker ned, overvælder; overfalder; undertrykker, holder nede: skjuler; undertvinger, besejrer; knuser; bringer ud af Fatning.

opprobrium, i n Bebrejdelse; Skældsord; Skændsel, o. generis (om Minotau-

rus).

oppugnātio, ionis f Storm, o. ostendo gør et Skinangreb; Belejring (og Storm), o. instruo træffer Forberedelse til; Be lejringsmaade, Belejringskunst.

oppugnātor, oris m Angriber.

oppugno 1 stormer; angriber, o. aliquem pecuniā søger at bestikke; "belejrer"

(ops) opem, opis (ikke i nom. og dat. sing.) f Magt, Styrke, Kraft, non opis en Tale; Ordfører for et Gesandtskab.

est nostrae det staar ikke i vor Magt; Hiælp: - (plur.) Indflydelse, o. ac nervi Indflydelse og Magt; Stridskræfter: Hjælpekilder; Skatte, Rigdom.

ops... = obs...

opt... = obt...

optābilis, e ønskelig. optātio, ionis f Ønske.

optātō adv. efter Ønske.

optātus. a, um ventet med Længsel, velkommen, -um, i n Ønske, mihi in optatis est jeg ønsker.

optimas, ātis fornem; — m (sjæld.) Aristokrat; (plur.) de politisk bedste,

Aristokraterne.

optimus, a, um superl. til bonus.

optio, ionis f frit Valg.

optīvus, a, um selvvalgt.

opto 1 vælger; ønsker, optandus ønskelig.

opulens, ntis rig, opulenter me colo

lever højt; mægtig; prægtig.
opulentia, ae f Velstand; Magt.

opulento 1 beriger.

opulentus, a, um rig; mægtig; glimrende.

opus, eris n Arbeide, Virksomhed, res magni operis est kræver stort Arbejde; Markarbejde; Bygningsarbejde, o. redimo tager i Entreprise; Befæstningsarbejde, Skansearbeide: Kunst (modsat Natur); Værk; Bygningsværk, Dæmning, Forsvarsværk, Belejringsmaskine; Arbejde, Forretning; Bedrift; Stof; litterært Arbejde; Kunstværk; — magno opere i høj Grad, maximo opere i højeste Grad, summo opere i højeste Grad, quanto opere i hvor høj Grad, tanto opere i saa høj Grad (alle fem Forbindelser kan ogsaa skrives i eet Ord, se disse), nimio opere for meget.

opus (indecl., n) est der behøves, det er nødvendigt; det er nyttigt.

opusculum, i n (dem. af opus) lille Værk. ōra, ae f Rand, Grænse; Søm; Kyst;

Egn; Zone. ōra, ae f Tov.

ōrāc(u)lum, i n Orakel; Orakelsvar.

ōrātio, iōnis f Tale; Sprog, utriusque orationis facultas Færdighed i begge Sprog (Græsk og Latin); Ytring, Ord: (udarbejdet) Tale, o. facio forfatter, o. habeo holder, o. iudiciorum Retstaler; Foredrag, Del af et Foredrag; Tema, Stof; Fremstillingsmaade; Prosa.

ōrātor, ōris m Taler, oratoris modo i

orātorius, a, um Taler-.

ōrātu (kun abl. sing.) m tuo paa din Bøn.

orbātio, ionis f Berøvelse.

orbātor, ōris m en, som berøver andre deres Børn.

orbiculātus, a, um cirkelrund, mala o.

en Slags dyre Æbler.

orbis, is m Kreds, o. muri Ringmur; Hjul; Ring; Skive; Garnnøgle; Jordkredsen, o. (terrarum) hele Verden; Land, Rige; Menneskeslægt; Kredsløb; Himmelhvælving; Øjenhule, Øje.

orbita, ae f Hjulspor.

orbitas, ātis f Barnløshed; Mangel.

orbo 1 gør barnløs; berøver.

orbus, a, um barnlos, forældreløs, -us, i m forældreløs Dreng, -a, ae f forældreløs Pige; berøvet, blottet for, res consilii auxiliique orba raad- og hjælpeløs: forladt.

orca, ae f Tønde.

Orcus, i m Underverdenens Gud; Døden, o. moror tøver med at dø; Underverdenen.

ordinārius, a, um sædvanlig, regelmæssig; consules o. som er valgt paa sædvanlig Maade.

ordinātim adv. i Rækkefølge; i sluttet

ordinātor, ōris m Indleder (af en Proces).

ordinātus, a, um ordnet, ordentlig. ordino 1 ordner; opstiller i Række; planter i Række; inddeler; optæller, opfører efter Række, res publicas o. beskriver i Rækkefølge; indretter; opretter et Testament.

ordior, orsus sum 4 begynder, ab aliqua re med noget; begynder at omtale; tager til Orde; orsa, orum n plur. Ord, Tale.

ordo, inis m Række, sedere in quattuordecim ordinibus sidde paa en af de 14 forreste Rækker i Teatret (være Ridder), o. habeo, observo holder Række og Geled, aliquem in ordinem cogo holder en inden for Rækken; Skare; Afdeling, Centurie, o. duco er Fører for en Centurie (Centurion); Centurionpost; Rang, Stand (i Reglen om Senatorstanden); Indretning, Plan, Orden, Rækkefølge, ordine i Rækkefølge eller: tilbørligt, ex ordine eller: Rækkefølge eller: uafbrudt straks, in ordinem ordentligt, in ordine Rækkefølge, extra ordinem imod al

orēas, adis f Bjergnymfe.

Orden, i høj Grad.

organum, i n Instrument.

orgia, orum n plur, natlig Bacchus-Fest.

orichalcum, i n Messing.

oriens, ntis m (den opgaaende, underf. sol) Øst; Landene mod Øst, Morgenlandet.

origo, inis f Oprindelse; Afstamning; Slægt, Familie; Stamfader; Moderstad;

Ophav.

orior, ortus sum 4 rejser mig, staar op, orta luce om Morgenen, oriente sole ved Solopgang; opstaar; (om Floder) udspringer; fødes; nedstammer (fra); vokser; begynder.

oriundus, a, um nedstammende (fra). ornāmentum, i n Udrustning; Smykke;

Hæder, Æresbevisning.

ornātus, us m Udrustning; Tilbehør; Dragt; Rustning; Smykke, Udsmykning. ornātus, a, um udrustet, rustet, equus

o. optømmet, elephantus o. belæsset; velforsynet; udmærkende sig ved (med abl.); smuk, smagfuld; fortræffelig; ærefuld: æret.

orno 1 udruster, forsyner med (med abl.), provinciam o. anviser Statholderen i Provinsen Penge, Vaaben og Følge; smykker, pryder; berømmer, ærer, udmærker, civitatem omnibus rebus o. i enhver Henseende.

ornus, i f vild Bjergask.

oro 1 taler, causam o. fører Sagen; beder, aliquem aliquid en om noget.

orsa se ordior.

ortus, us m Opgang; (solis) Østen; Oprindelse; Tilblivelse, Fødsel, o. duco ab stammer fra.

 $or\bar{y}za$, ae f Ris. $\bar{o}s$, $\bar{o}ris$ n Mund, Mule, uno ore enstemmigt, habeo aliquid in ore fører i Munden, in ore omnium sum er i Folkemunde, in ora hominum abeo kommer i Folkemunde; Sprog, Tale; Sang; Ansigt og Mine (ogsaa plur.), in ore omnium versor for alles Øjne, per ora vestra for eders Øjne, praebeo os alicui ad contumeliam lader mig offentlig behandle skændigt af en; Hoved; Frækhed, os molle Generthed; Munding; Indgang;

os, ossis n Ben, Knokkel, ossa lego samler Knoklerne (efter Ligbrændingen); "Marv og Ben".

oscen, inis m Varselfugl. oscitātio, ionis f Gaben.

oscito 1 gaber.

osculor 1 kysser.

osculum, i n (dem. af os) lille Mund;

Kvs.

ostendo, ndi, nsum 3 viser, lader se, klarer: erklærer.

at vise sig; Praleri, pralende Løfte; tomt langsom.

Skin, Hykleri.

ostentātor, ōris m Fremviser.

lader se, aabenbarer; fremholder; praler per o. i Fredstid. med; stiller i Udsigt; truer med; tilkendegiver.

ostentum, i n Jærtegn, Under; o. fa-

cio spøger vældigt.

ostentui (kun dat. sing.) m til Skue, ostentui sum alicuius rei er et synligt Bevis for noget.

ostiārium, i n Dørskat. ostiārius, i m Dørvogter.

ostiātim adv. fra Dør til Dør. ostium, i n Munding, Indgang, Indløb;

Dør.

ostreum, i n Østers, Musling. ostrum, i n Purpursaft, Purpur; purpurfarvet Tæppe.

ōtior 1 holder fri, domesticus o. hiemme.

ōtiōsus, a, um fri (egentl. for Forretlægger for Dagen, iambos Latio o. ind- ninger), ab for; uvirksom, ledig, bos o. fører i Latium; rem o. byder Stof; truer som ikke pløjer, senectus o. ubeskæfmed; stiller i Udsigt; fremstiller, for-tiget; viet til Hvile; hengiven til litterære Beskæftigelser; rolig, fredelig, ostentātio, ionis f Fremvisning Læg- otiose adv. i Ro og Mag; ubekymret; gen for Dagen, ostentationis causa for ligegyldig; neutral, m plur. de neutrale;

ōtium, i n Frihed for Forretninger og det offentlige Liv; Hvile, per o. i god ostento 1 strækker frem; fremviser, Ro og Mag, o. sequor er ledig; Fred,

ovile, is n Faarestald, Stald; indhegnet Afstemningsplads.

ovillus, a, um Faare-.

ovis, is f Faar.

ovo 1 hoverer, jubler; fejrer en (mindre) Triumf.

övum, i n Æg, integram famem ad ovum affero jeg har intet spist før Maaltidet (Romerne begyndte alm. deres Maaltider med Æg og endte med Frugt), ab ovo usque ad mala fra Begyndelsen til Enden, ova curriculis numerandis (paa Rendebanen i Cirkus var der opstillet 7 Æg, hvoraf eet toges ned efter hver Omkørsel).

p 1) P. C. = patres conscripti, 2) P. R. lover, alicui med en; hengiver; tilbytter = populus Romanus, 3) P.S. = plurimam salutem.

pābulātio, ionis f Fouragering, Hent-

ning af Foder.

pābulātor, ōris m Foderhenter.

pābulor 1 henter Foder.

pābulum, i n Foder; Græs; Næring, Føde.

pācālis, e Freds-.

pācātus, a, um fredeliggiort, fredelig: -um, i n venskabeligt sindet Land.

pācifer, era, erum fredbringende. pācificātio, iōnis f Fredstiftelse. pācificātor, ōris m Fredstifter. pācificātōrius, a, um fredstiftende. pācifico 1 underhandler om Fred. pācificus, a, um fredstiftende.

paciscor, pactus sum 3 kommer overens, slutter Forlig; fastsætter, betinger mig, pactus (med pass. Betydn.) aftalt: forpligter mig til; forlover mig med; for-

mig.

pāco 1 bringer til Fred (formildende Udtryk for: undertvinger); opdyrker.

pacta, ae f Brud, forlovet.

pactio, ionis f Forlig, Overenskomst; Kontrakt (mellem Skatteforpagterne og Provinsbeboerne); hemmelig Aftale.

pactor, ōris m Underhandler.

pactum, i n Overenskomst; (abl.) pacto Maade, nullo pacto paa ingen Maade.

paean, ānis m Lovsang, Hymne (især til Apollon).

paedagōgīum, i n Institut, hvor unge Slaver opdroges; Drengene i et saadant Institut.

paedagogus, i m Slave, som fulgte Drengene til og fra Skole; Opdrager,

paedor, ōris m Smuds. paelex, icis f Medhustru, Frille. paene adv. næsten, nær. paeninsula, ae f Halvø.

paenitentia, ae f Anger.

paenitet, uit — 2 me alicuius rei er utilfreds med noget eller: angrer noget; vis paenitendi Angerens; paenitendus forkastelig.

paenula, ae f Rejsekappe, Regnkappe; scindo p. alicui opfordrer (en Gæst) ind-

trængende til at blive.

paenulātus, a, um kappeklædt, i Rejse-Iragt.

paeonius, a, um hørende til Lægeguden (Paean); lægende.

paetus, a, um skelende.

pāgātim adv. distriktsvis; p. habitant

bor spredt i aabne Landsbyer.

 $p\bar{a}gella$, ae f (dem. af pagina) Blad, Side.

pāgina, ae f beskrevet Stykke Papir, Side.

pāgus, i m Distrikt; Landsby; Landsbyfolkene.

palaestra, ae f Brydeplads; Gymnastikskole; Brydning, Gymnastik; Øvelse i at tale; Kunst, Kunststykke.

palaestricus, a, um hørende til Gymnastikskolen; motus p. kunstlede.

palaestrīta, ae m Forstander for en Gymnastikskole.

palam adv. aabenlyst; aabent, tydeligt, p. facio bekendtgør; præp. med

abl. i Nærværelse af.
 Palātium, i n Palatinerhøjen, hvor
 Kejserne boede; Slot, Palads (mest plur.).

palātum, i n Gane.

paleāria, ium n plur. Doglæp (den under Hornkvægets Hals nedhængende slappe Hud).

palimpsestus, i m Palimpsest (Pergament med ny Skrift oven paa den ældre

udslettede).

palla, ae f lang vid Overklædning, der blev baaret af romerske Kvinder; tragiske Skuespilleres og Apollons Klædning.

Pallas, adis f og Palladium, i n

Billede af Pallas.

pallens, ntis bleg; gullig, grøngul; som gør bleg.

palleo, ui — 2 er bleg; er syg; er

ængstelig for.

pallesco, pallui — 3 bliver bleg. palliātus, a, um iført Pallium; plur. (ogsaa) Statuer i græsk Dragt.

pallidus, a, um bleg; som gør bleg. pallium, i n græsk Kappe (vid Overklædning). pallor, ōris m Bleghed; hæslig Farve, rami p. ducunt antager; Angst.

palma, ae f (flad) Haand, Haandflade; Palme; Palmegren; Fejekost; Sejrspris, gladiator plurimarum palmarum som har vundet mange Laurbær; Ære; Sejr; Sejrherre; Skud.

palmāris, e som fortjener den højeste

Ærespris.

palmātus, a, um smykket med indvirkede Palmegrene.

palmētum, i n Palmelund. palmōsus, a, um palmerig. pālor 1 streifer om.

palpitatio, ionis f Skælven.

palpito 1 sitrer, ryster.

palpo 1 og palpor 1 klapper; smigrer.
palūdāmentum, i n Soldaterkappe;
Feltherrekappe.

palūdātus, a, um iført Krigskappen. pālus, i m Pæl, exerceor ad p. vænner mig til at udholde Skæbnens Angreb (Soldaterne lærte undertiden at fægte mod en Pæl).

palus, ūdis f Sump; Sø.

paluster, tris, tre sumpet; Sump-.
pampineus, a, um omvundet med
Vinløv.

pampinus, i m Vinløv.

panacēa, ae f en tænkt Urt, der skulde læge mod alle Sygdomme.

panchrestus, a, um nyttig til alt, medicamentum p. Universalmiddel.

pando, pandi, passum 3 udbreder, udspænder, udfolder, passis manibus med udbredte Arme, pass. udbreder mig; aabner, sprænger, pass. aabner mig; baner; bekendtgør, aabenbarer; — passus tørret, lac p. oplagt Mælk.

pandus, a, um krum, bøjet. pango, pepigi (sjæld. panxi), pactum 3 slaar fast, clavum p. slaar et Søm ind;

fastsætter; forfatter; besynger.

pānicum, i n italiensk Hirse. pānis, is m Brød, p. secundus groft.

pannosus, a, um pjaltet.

pannus, i m Stykke Tøj, Lap; Pjalter. panthēra, ae f en Panter.

pantomīmicus, a, um pantomimisk.
pantomīmus, i m Skuespiller i en

Pantomime (Ballet).

papāver, eris n Valmue. pāpilio, iōnis m Sommerfugl. papilla, ae f Brystvorte; Bryst. papÿrifer, era, erum frembringende Papyrusplanter.

papvrum, i n Papyrusplante.

pār, paris lige, lige stor, pari proelio

(pari Marte) pugno med uafgjort Kamp, p. ... p. saa snart - saa; i Fællespar atque (par ac, par et) den samme som, par impar ludo effen og ueffen, par pari (paria paribus) respondeo betaler lige for lige, ex pari paa samme Maade, paria facio cum aliquo opgør Regnskabet med en; Ligemand; Mage; jævnbyrdig, voksen, par sum hævder mig; passende, ut par est som rimeligt er, par est (med infin.) det er rimeligt at, det er ens Pligt; et Par.

parābilis, e let at overkomme.

parabole, ēs f Lignelse.

paradoxa, orum n plur, tilsyneladende

urimelige Paastande.

parasita, ae f kvindelig Snyltegæst. parasītus, i m Snyltegæst. parātio, ionis f Stræben efter.

parātus, us m Tilberedelse, Tilbehør, parātus, a, um beredt; besluttet; villig; let opnaaelig; bekvem; vel udrustet, kampberedt; omhyggeligt forberedt.

Parca, ae f Skæbnegudinde.

parco, peperci (sjæld. parsi), parsum 3 sparer; sparer paa; skaaner; tager Hensyn til; undlader; vogter mig for; afholder mig fra, parco metu nærer ingen Frygt.

parcus, a, um sparsommelig; gerrig;

ringe, knap; parce adv. sjælden.

parens, ntis m og f Fader (Moder); plur. Forældre; Skaber, Opfinder; Moderstad.

pārens, ntis lydig; -es, ium m plur. Undersaatter.

parentālis, e hørende til Forældrene; hørende til Forældres eller Slægtninges Dødsfest; -ia, ium n plur. Dødsofret.

parento 1 bringer Dødningeoffer; hævner, bringer Sonoffer (ved at dræbe en anden).

pāreo 2 viser mig, paret det er klart; adlyder; er afhængig af; tager Hensyn til, retter mig efter.

paries, etis m Væg; intra p. rem perago i et Familieraad; intra p. experior ad fredelig Vej.

parietinae, ārum f plur. Ruiner.

parilis, e lige, samme.

pario, peperi, partum 3 føder; frembringer, avler; skaber, opfinder; erhverver, vinder, parta, orum n plur. Formue; volder, fremkalder.

pariter adv. i lige Grad, uden Forskel, pariter atque (ac, et) i samme Grad — som, p. ultimae gentes propinquis (dat.) de fjerneste lige saa vel som de nærmeste; under eet; samtidig;

skab.

parma, ae f lille rundt Skjold; Skjold. parmātus, a, um bevæbnet med et lille Skiold: -i, orum m plur. Skjoldbærere.

paro 1 slutter Overenskomst (om).

paro 1 bereder, træffer Forberedelser til, udruster, p. bellum ruster mig til Krig, p. orationem fremkommer med, p. campum ad certamen jævner; (med infin.) bereder mig til, har i Sinde; træffer Forberedelser til, skaffer til Veje; erhverver; køber.

parochus, i m en Mand, som for en af Staten fastsat Pengesum sørgede for

rejsende Embedsmænd; Vært.

parra, ae f en Fugl (Slørugle?), hvis Skrig varslede Ulykke.

parricida, ae m og f Slægtningemorder; Fader-, Forældremorder; Morder; Høiforræder.

parricīdium, i n Mord (paa nære Slægtninge eller Medborgere); Højforræderi.

pars, partis f Del, tres (copiarum) partes 3/4, multae novem partes detraxit 9/10 af Bøden, partes facio afdeler, inddeler, major pars Flertallet, in partem alicuius rei venio faar Del i noget, in partem voco lader tage Del i, do partes amicis lader mine Venner deltage, quorum pars magna fui hvori jeg selv tog betydelig Del, ex aliqua parte, quadam ex parte i nogen Grad, in parte til Dels, nonnulla parte delvis, maxima parte for største Delen, magnam partem for en stor Del, parte ... parte dels dels, multis partibus plures mange Gange flere; Andel, pro parte in commune confero bidrager min Andel, in parte alicuius rei sum faar Andel i noget; Aktie; Retning, Side, Kant, ea parte paa den Kant, omni (ex) parte fuldstændigt, omnibus (in) partibus overalt, duae cohortes a parte Romanorum paa Romernes Side, accipio aliquid in bonam p. optager noget i en god Mening, in utramque p. disputo for og imod; Egn; Art: (plur.) Parti; (plur.) Rolle; Hverv, Opgave.

parsimonia, ae f Sparsommelighed. particeps, cipis delagtig, deltagende, med gen. i; m Deltager.

participo 1 deler; faar Del i.

particula, ae f (dem. af pars) et lille Stykke, en Smule.

particulatim adv. Led for Led. partim adv. dels, p. ... p. dels - dels; brugt partitivt (i nom. og acc.): en Del, nogle.

partior 4 (siæld. partio 4) deler; fordeler, inddeler; faar min Del af.

partītio, ionis f Deling; Deling af en Arv.

parturio 4 er i Barselnød: fostrer.

partus, us m Fødsel, aliquem partu edo føder, avler; Afkom. parum adv. for lidt, ikke tilstrække-

ligt, p. habeo aliquid facere jeg er ikke fornøjet med, p. id facio jeg betragter det som for lidt vigtigt; lidt.

parumper adv. en kort Tid.

parvulus, a, um (dem. af parvus) ganske lille; ung, a parvulis fra ganske

parvus, a, um lille; ringe, ubetydelig, parvi (gen.) sum gælder lidt, parvo (abl.), parvi duco regner for ringe; -um, i n en Ubetydelighed, en Smule; ung, -us, i m lille Dreng, a parvo (parvis) fra Ungdommen af, natu (aetate) minor yngre, minor viginti annis (abl.) under 20 Aar; svag, sagte; lav, simpel; underlegen, ikke jævnbyrdig, minores de ringere af Stand, underordnede, undergivne; minus adv. i compar. mindre, minus (quam) mille mindre end 1000; nihil minus absolut ikke; nihil minus quam intet mindre end, alt andet end; non minus ikke mindre, lige saa vel, ligeledes; quo minus ... eo jo mindre des; ikke rigtig, ikke synderlig; si (sin) minus hvis ikke; — minime adv. i superl. mindst, quam minime multi saa faa som muligt; ingenlunde; minime saepe vderst sjælden; — minimum adv. mindst; meget lidt; ne minimum quidem aldeles ikke.

pasco, pāvi, pastum 3 lader græsse, pass. æder, græsser, spiser; lader afgræsse, pass. afgræsser, græsser i; vogter Kvæg; driver Kvægavl; nærer, underholder, holder (Dyr); holder ved lige; lader vokse, nummos alienos p. feder andres Penge, laaner Penge mod høje Renter, pass. breder mig; frembringer; glæder, fornøjer.

pascuus, a, um tjenende til Græsgang,

n (plur.) Græsgang.

passer, eris m Spurv; en Art Flynder. passim adv. overalt, til alle Sider; imellem hinanden.

passus, us m (egentl. Udbredelse af Armene) Passus (1¹/₂ m), mille passus en romersk Mil (1/5 ældre dansk Mil, 1¹/₂ km); Udbredelse af Benene, Skridt. pastillus, i m Pastil. pastio, ionis f Græsgang.

pastor, oris m Hyrde.

pastorālis, e, pastoricius, a, um, pa-

stōrius, a, um Hyrde-.

pastus, us m Foder, Føde; Græsgang. patefacio, fēci, factum 3 aabner, sulcum p. trækker; gør tilgængelig; gør synlig, oplyser; aabenbarer, afslører.

patella, ae f (dem, af patera) lille

Skaal, Fad; Offerskaal.

patens, ntis aaben, fri, n aaben Sø, aabent Sted, Breche; vidtstrakt; aabenbar.

pateo, tui — 2 er aaben, staar aaben: er synlig, (impers.) patet det er klart; er aabenbar; er tilgængelig; er udsat (for);

fines p. strækker sig.

pater, patris m Fader (ofte som hædrende Benævnelse for Guder og Mennesker); p. familias (familiae) Husfader, Familiefader; p. patratus Formanden for Fetialerne; (plur.) Forældre; (plur.) vore Fædre, Forfædre; (plur.) ældre Folk; (plur.) Patricierne; (plur.) Senatorerne, patres conscripti se conscribo; Skaber, Ophav; p. cenae Værten.

patera, ae f flad bred Skaal, Offer-

skaal.

paternus, a, um fædrene, avus p. paa fædrene Side; faderlig, Fader-.

patesco, patui — 3 aabner mig; bliver synlig; campus p. strækker sig.

patibilis, e udholdelig.

patibulum, i n gaffelformet Halsblok; Marterinstrument.

patiens, ntis udholdende, som kan taale, amnis p. navium sejlbar; taalmodig; haardfør; nøjsom.

patientia, ae f Lidelse; Evne til at udholde: Taalmodighed, Udholdenhed; Nøjsomhed.

patina, ae f Fad, Pande.

patior, passus sum 3 lider; maa døje. finder mig i; taaler, aegre p. er misfornøjet med, muliebria p. lader mig bruge som Kvinde; tillader; lader.

patrātus se pater.

patria se patrius.

patricius, a, um patricisk, adelig, -us, i m Patricier, -a, ae f Patricierinde; -i, ōrum m plur. Patricierne, den romerske Fødselsadel.

patrimonium, i n Fædreneary; Formue; p. publicum Statsejendom.

patrīmus, a, um hvis Fader endnu

patrītus, a, um arvet fra Faderen. patrius, a, um faderlig, Fader-; fædrene, nedarvet, sermo p. Modersmaalet; - patria, ae f (underf. terra) Fædre-

land: Fædreneby; Hjem.

patro 1 fuldbyrder, udfører, bellum p. ender, pacem p. slutter, ius iurandum p. afslutter et med Ed bekræftet Forbund.

patrocinium, i n Beskyttelse (af en patronus), p. alicuius utor benytter ens Hiælp over for Senat og Folk: Forsvar (særlig for Retten); (plur.) Klienter.

patronus, i m Patron (Beskytter af en Klient); en frigiven Slaves tidligere

Herre; Forsvarer; Sagfører.

patruēlis, e hørende til Faderens Brodersøn; origo p. Nedstamning fra Fædre, der er Brødre; frater p. Fætter.

patruus, i m Farbroder; streng Dom-

mer; adj. en Farbroders.

patulus, a, um aaben; vidtudstrakt,

bred; p. orbis fælles.

paucitas, ātis f ringe Antal.

paucus, a, um faatallig, ringe, tibia foramine pauco med faa Huller; plur. faa; - pauci, orum m plur. nogle faa; Oligarkerne, Optimaterne; nogle faa udvalgte; — pauca, ōrum n plur. lidt; ringe Formue; nogle faa Ord.

paul(l)ātim adv. lidt efter lidt; enkelt-

vis.

paul(l)isper adv. en kort Tid.

paul(l)ulus, a, um (dem. af paulus) ganske lille; paul(l)ulum, i n lidt, en lille Smule; paul(l)ulum adv. lidt.

paul(l)us, a, um lille; — paul(l)um, i n lidt, en Smule; post p. lidt efter; $paul(l)um \ adv. \ og \ paul(l)o \ adv. \ (egent).$ abl. n) lidt, paul(l)o ante, post kort før, efter eller: lidt foran, bagved.

pauper, eris fattig, med gen. paa;

ringe.

pauperies, ēi f Fattigdom.

paupero 1 berøver.

paupertas, ātis f Fattigdom.

pausārius, i m Taktgiver ved Roning. pavefactus, a, um forskrækket.

paveo, pāvi — 2 skælver, er ængstelig; er angst for.

pavesco — — 3 bliver ængstelig.

pavidus, a, um ængstelig, p. e somno som ængstelig farer op af Søvne.

pavīmentātus, a, um forsynet med det værnepligtige romerske Folk. Lerguly.

pavimentum, i n Lergulv, Gulv.

pavito 1 skælver. pāvo, ōnis m Paafugl.

pavor, oris m Skælven; Angst.

pax, pacis f Fred, p. Ariovisti med A., (in) pace i Fredstid, p. facio, com-

pono, conficio, pango slutter, p. ago, agito, habeo holder; (plur.) Fredsslutninger, fredelige Tilstande; Ro; Naade, Gunst, pace tuā med din Tilladelse.

peccātum, i n og peccātus, us m For-

seelse.

pecco 1 snubler; synder, fejler.

pecten, inis m Kam; Væverkam; Griffel (hvormed man slog Strengene paa en Lyre); Sammenfletning; Kammusling.

pecto, pexi, pexum 3 kæmmer; karter; pexa tunica med tæt og glat

Uld, ny.

pectus, oris n Bryst, p. adverso foran paa Brystet; p. forte, firmum Mod; Hjerte, Følelse; Sjæl, Aand; det hele Menneske, cara sororum pectora de dvrebare Væsener.

pecu, us n Kvæg.

pecuārius, a, um Kvæg-; res p. Kvægavl; - -us, i m Kvægopdrætter; Forpagter af de offentlige Græsgange.

peculator, oris m en Mand, som begaar Underslæb med offentlige Midler.

pecūlātus, us m Underslæb.

pecūliāris, e ejendommelig; ordentlig, særlig.

pecūliātus, a, um velforsynet med

Penge.

pecūlium, i n Sparepenge; Formue; Tilgift.

pecūnia, ae f Ejendom, Formue, p. facio erhverver; Penge, Pengesum; p. publica Statskasse.

pecūniārius, a, um Penge-; res p. Pengevæsen, Pengeforretning, Penge. praemia rei p. i Penge.

pecūniosus, a, um velhavende. pecus, oris n Kvæg, Dyr, særlig Smaa-

kvæg; Fæ (Skældsord).

pecus, udis f et enkelt Stykke Kvæg; p. et bestiae tamme og vilde Dyr.

pedālis, e en Fod tyk, lang.

pedārius, a, um hørende til Foden; -i, orum m plur. yngre Senatorer af lavere Rang, som ikke selv stillede Forslag, men kun tiltraadte andres.

pedes, peditis m Fodgænger; incedo, eo, erro p. til Fods; Soldat til Fods; (plur.) Fodfolk; equites peditesque hele

pedester, tris, tre Fod-; copiae p. Fodfolk, ordo p. den Klasse Borgere, som gør Tjeneste til Fods, arma p. Fodfolkets, pugna p. med Fodfolket; Land-; prosaisk; jævn.

pedetemptim eller pedetentim adv.

Skridt for Skridt; lidt efter lidt.

pedica, ae f Fodlænke.

pedis(s)equus, i m og -a, ae f Tjener-(inde).

peditātus, us m Fodfolk. pēdo, pepēdi — 3 fjerter.

pegma, atis n Bogreol; en Teatermaskine.

pēiero 1 sværger falsk; ius peieratum Mened.

pēior, us compar til malus.

pēiūro 1 == peiero.

pelagus, i n Havet; Oversvømmelse. $p\bar{e}lex$, icis f = paelex.

pellax, ācis rænkefuld.

pellectio, iōnis f Gennemlæsning.
pellicio, lexi, lectum 3 lokker.

pellicula, ae f (dem af pellis) lille Skind, p. curo plejer min Bekvemme-

lighed.

pellis, is f Skind, Hud, p. alicui detraho trækker Masken af en, in propria p. quiesco bliver ved min Læst; Ydre, p. decora smukt; Telt; Skorem; Pelshue. pellītus, a, um skindklædt.

pello, pepuli, pulsum 3 støder, slaar, vulnere pulsus ramt af; sætter i Bevægelse, sagittam p. afsender; træffer, rører; fordriver, forjager, sitim p. sluk-

ker.

 $pell\bar{u}c... = perluc...$

peloris, idis f Kæmpemusling.

pelta, ae f lille, halvmaaneformet Skjold.

peltastae, ārum m plur. Peltaster (Soldater væbnede med pelta).

pelvis, is f Bækken, Skaal.

penārius, a, um hørende til Forraad,

cella p. Forraadskammer.

penātes, ium m plur. Penater, Husguder (ogsaa di p.); Bolig, Hus og Hjem. penātiger, era, erum bærende sine

Husguder.

pendeo, pependi — 2 hænger, hænger ned, chlamys apte p. falder smukt, lacerti p. hænger slapt ned, ab ore alicuius p. hænger ved ens Mund; svæver; dvæler; er usikker, uafgjort; afhænger (af); udgaar (fra).

pendo, pependi, pensum 3 afvejer; bedemmer; vurderer; nihil pensi habeo eller: mihi est tager intet som helst Hensyn, nihil pensi neque moderati habeo gennemsolid o. a.), men ofte fraskilt: per viser hverken Hensyn eller Maadehold; tibi accommodatum erit meget bekvemt.

betaler; lider; vejer (intrans.).

pendulus, a, um hængende; uvis.

pēne = paene.

penes præp. med acc. i (ens) Besid- delse Magt; hos.

penetrābilis, e gennemtrængelig; gennemtrængende.

penetrālis, e indre; — n (mest plur.) det indre, de indre Værelser; Midtpunkt; Helligdom.

penetro 1 trænger igennem, ind i; trænger frem, begiver mig.

pēnicillum, i n Pensel; stilistisk Frem-

stilling.

pēnis, is m Hale; mandligt Lem;

kønslige Udskejelser.

penitus adv. dybt ned, nede, ind, inde;

fra Grunden af, fuldstændigt; inderligt, indstændigt; langt borte.

penna, ae f (alm. plur.) Vinger, decisis pennis med stækkede Vinger; Fjerene paa en Pil.

nancilio

pensilis, e hængende, uva p. tørret. pensio, iōnis f Betaling, Udbetaling, Rate.

pensito 1 afvejer; overvejer nøje; betaler.

penso 1 vejer, afvejer; bedømmer;

overvejer; opvejer; holder i Ligevægt.

pensum, i n det tilvejede Kvantum
(Uld); Dagsarbejde; Opgave.

pēnūria, ae f Mangel, omnium rerum paa alt.

penus, oris n eller penus, us m Forraad af Levnedsmidler.

peplum, i n vid Overklædning (for græske Kvinder).

per præp. med acc. hen igennem, igennem, hen over, over, per manus fra Haand til Haand; langs med; rundt omkring paa, til, ved; foran, forbi; i (Løbet af), per menses hver Maaned, per exactos annos hver Gang der er forløbet et Aar; (om den ledsagende Omstændighed) i, med, under, ved, per iocum i Spøg, per otium i Fredstid, per ludum under Legen, per iram i Vrede, per commodum bekvemt: ved Hjælp af, ved (ens) Mellemkomst, Tilskyndelse, per se i og for sig eller: for sig alene eller: paa egen Haand, homo per se cognitus kun ved sine egne Fortjenester; paa Grund af, for — Skyld, under Paaskud af, per potestatem ved Misbrug af sin Embedsmyndighed; (ved Bønner og Eder) ved; forstærkende ved adj. og adv. (sml. vort gennemsolid o. a.), men ofte fraskilt: per

pēra, ae f Ransel, Sæk, Pose. perācer, cris, cre meget skarp. peracerbus, a, um meget bitter.

peractio, ionis f Tilendebringelse, Ende.

peracūtus, a, um meģet skarp, skarp-

peradolescens, ntis meget ung.

peradolescentulus, i m (dem. af peradolescens) ganske ung Mand.

peraeque adv. ganske uden Forskel. peragito 1 foruroliger; ansporer.

perago, ēgi, actum 3 driver af Sted, bevæger frem og tilbage; tilbringer; tilendebringer, fuldender, gennemløber; bearbejder; gennemfører en Proces eller Sag indtil Dommen, reum p. anklager en og faar ham dømt; spiller til Ende; holder, conventus p. afholder; fremstiller i korrekt Form, skildrer udførligt; overvejer.

peragratio, ionis f Gennemvandring.

peragro 1 gennemvandrer; sejler om-

kring til; udbreder mig. peramans, ntis meget elskende.

perambulo 1 gennemvandrer. peramplus, a, um meget stor.

perangustus, a, um meget snæver, smal.

perantīquus, a, um meget gammel. perarduus, a, um meget vanskelig. peraro 1 gennempløjer; gennemfurer; kradser op, skriver.

perattentus, a, um meget opmærk-

som.
perbelle adv. meget smukt, meget fint. |
perbene adv. meget godt.

perbenevolus, a, um meget velvillig. perbibo, bibi — 3 indsuger; tilegner mig.

perblandus, a, um meget indtagende. perbonus, a, um meget god. perbrevis, e meget kort.

percalesco, calui — 3 bliver meget varm.

percallesco, callui — 3 bliver helt følesløs.

percautus, a, um meget forsigtig. percelebro 1 udbreder rundt om, pass. er i Omløb.

perceler, eris, ere meget hurtig. percello, culi, culsum 3 slaar, støder; slaar til Jorden, ødelægger, styrter; gør modløs, bestyrtet, ryster, pass. rammes

haardt, dødeligt.

percenseo, censui — 2 mønstrer, gennemgaar, undersøger; kritiserer; gennemvandrer.

perceptio, iōnis f Indsamling. percieo, cīvi, citum 2 sætter i Bevægelse, percitus opbragt, hidsig.

percipio, cēpi, ceptum 3 indsamler; perdomo, optager (i mig), rigorem p. antager; mod-tvinger helt.

tager, faar, nyder; opfatter, iagttager, hører; tilegner mig; indser.

percitus se percieo.

percolo 1 gennemsier, lader gaa igennem mig.

percommodus, a, um meget bekvem,

passende.

perconor 1 fører et Forsøg til Ende. percontātio, iōnis f Forespørgsel. percontātor, ōris m Udspørger. percontor 1 spørger, gør Spørgsmaal,

udspørger.

percoquo, coxi, coctum 3 gennem-

bager.

percrēb(r)esco, crēb(r)ui — 3 bliver stadig hyppigere, udbreder mig, bliver almindelig bekendt.

percrepo, crepui, crepitum 1 genlyder

højt.

percunct... = percont...
percupidus, a, um meget begærlig.
percūro 1 helbreder fuldstændigt.

percurro, (cu)curri, cursum 3 løber (hen) ad, iler; gennemløber, løber igennem; gennemlæser; omtaler flygtigt, opregner; gennemfarer.

percursio, ionis f Gennemløben. percurso 1 strejfer omkring. percussio, ionis f Slag. percussor, oris m Morder.

percutio, cussi, cussum 3 gennemborer; slaar, støder, rammer, forem virgā p. banker paa, matres percussae pectora (græsk acc.) slaaende sig for, turres de coelo percussae ramte af Lynet; nednugger, securi p. halshugger; griber, berører smerteligt, percussit animum det slog mig; narrer.

perdifficilis, e meget vanskelig.
perdignus, a, um meget værdig.
perdiligens, ntis meget omhyggelig.
perdisco, didici — 3 lærer grundigt,
udenad.

perditor, oris m Ødelægger.

perditus, a, um fortabt, haabløs; ødelagt, fordærvet.

perdiu adv. meget længe. perdīves, dīvitis meget rig. perdix, īcis f Agerhøne.

perdo, didi, ditum 3 ødelægger, tilintetgør, prisgiver; ødsler bort, spilder; mister, taber.

perdoceo, docui, doctum 2 lærer fuld-

stændigt.

perdolesco, dolui — 3 føler stærk Smerte.

perdomo, domui, domitum 1 undertvinger helt.

perduco 3 fører, bringer hen, bringer | overbringer; fortæller, beretter; gennemtil Maalet, rem eo p. ut bringer det saa vidt, at; anlægger, opfører, leder; fortsætter; bringer (til), bevæger (til),

perductor, oris m Kobler.

perduellio, ionis f Højforræderi. perduellis, is m Krigsfjende.

perduro 1 holder ud; varer ved. peredo, ēdi, ēsum 3 fortærer.

peregre adv. i Udlandet; udenlands; fra Udlandet.

peregrīnābundus, a, um som rejser i Udlandet.

peregrīnātio, ionis f Ophold i Udlandet.

peregrīnātor, ōris m en Ynder af Udenlandsreiser.

peregrīnitas, ātis f fremmede Skikke. peregrinor 1 rejser omkring; peregrinans, ntis m rejsende, fremmed; er paa Reise, er fraværende; svæver om.

peregrinus, a, um udenlandsk, fremmed, labor p. Rejsens Besvær; m fremmed Mand, Ikke-Borger (under Rom); sors (eller provincia) peregrina (eller inter peregrinos) Virksomhed som praetor peregrinus, der dømte i Retssager mellem peregrini indbyrdes og mellem dem og romerske Borgere.

perendiē adv. i Overmorgen.

perendinus, a, um hørende til i Over- Maal.

morgen, dies p. i Overmorgen.

perennis, e som varer Aaret igennem; vedvarende, varig, aqua p. altid rindende, fons, amnis p. altid flydende, adamas p. uforgængelig.

pereo, ii, itum 4 forsvinder, gaar tabt, lympha p. fundo (abl.) løber gennem Bunden; omkommer, gaar til Grunde, peream si gid jeg maa faa en Ulykke, hvis; forgaar (af Kærlighed).

perequito 1 rider igennem; rider om-

kring.

pererro 1 gennemstrejfer; mønstrer. perērudītus, a, um meget dannet. perexcelsus, a, um ragende meget højt op.

perexiguus, a, um meget lille, ringe;

meget kort.

perfacētus, a, um meget vittig.

perfacilis, e meget let.

perfamiliaris, e meget fortrolig, -is, is m meget fortrolig Ven.

perfectus, a, um fuldendt.

perfero, tuli, latum, ferre 3 bærer, bringer til Ende, lapis non p. ictum rammer ikke, fluminis alveus p. navem kan bære, p. me ad begiver mig til; angiver, beretter; kalder, nævner.

fører, fuldfører; sætter igennem; taaler, udholder.

perficio, feci, fectum 3 gør færdig; udfører, fuldfører, ender, centum qui p. annos har gennemlevet; sætter igennem, bevirker, ut at, ne (sjæld. quo minus) at ikke; afholder; affatter.

perfidelis, e fuldt ud paalidelig.

perfidia, ae f Troløshed. perfidus, a, um troløs.

perflo 1 gennemblæser.

perfodio, fodi, fossum 3 gennemgraver; gennemborer.

perforo 1 gennemborer; borer igennem.

perfrequens, ntis meget besøgt, folke-

perfrico, fricui, frictum (fricātum) 1 gennemgnider, os p. (gnider mig i Ansigtet for at fordrive Skamrødmen) bider Hovedet af al Skam; caput manu p. klør mig bag Ørerne.

perfrīgidus, a, um meget kold.

perfringo, frēgi, fractum 3 sønderbryder helt, knuser, navis proram p. faar knust; gennembryder; sprænger, baner mig Vej igennem; omstyrter; til-

perfruor, fructus sum 3 nyder i fuldt

perfuga, ae m Overløber.

perfugio, fūgi, fugitum 3 tager min Tilflugt (til); gaar over (til).

perfugium, i n Tilflugt, Tilflugtssted. perfundo, fūdi, fūsum 3 overgyder, overhælder, væder; pass. bader mig (i), salver mig (med), farver; gennemstrømmer, opfylder; overvælder; fylder (med), bestrør, bedækker.

perfungor, functus sum 3 beklæder, udfører fuldt ud; fuldender, overstaar,

p. fato dør; nyder.

perfuro -— 3 raser stærkt. perfüsörius, a, um overfladisk.

pergaudeo, gāvīsus sum 2 glæder mig meget.

pergo, perrexi, perrectum 3 styrer, retter, iter p. drager af Sted; begynder, p. ire begiver mig paa Vej; drager, rykker frem, videre; gaar, kommer; fortsætter, bliver ved.

pergrandis, e meget stor, p. natu højt

bedaget.

pergrātus, a, um meget behagelig. pergravis, e meget vigtig, meget stærk. perhibeo 2 skaffer til Stede, fremstiller; perhonorificus, a, um meget ærefuld;

meget ærbødig.

perhorresco, horrui - 3 skælver; forfærdes for, med infin. er bange for at; bølger stærkt.

perhorridus, a, um ganske stille-

staaende.

perhūmānus, a, um (adv. -iter) meget

venlig, meget høflig.

periclitor 1 gør et Forsøg, prøver; sætter paa Spil, p. salutem reipublicae in uno homine for eet Menneskes Skyld; er i Fare; (med abl.) udsætter mig (i Henseende til d. e.) for at tabe, miste.

perīclum = periculum. perīculōsus, a, um farlig.

periculum, i n Forsøg, Prøve, p. facio alicuius rei vover noget, p. facio summae rerum vover en afgørende Træfning; Fare, p. adeo, obeo, subeo, suscipio udsætter mig for, in p. voco sætter paa Spil; Ansvar, meo p. paa min Risiko; Vovestykke; Proces; Forhandlings(-Pro-

peridoneus, a, um meget egnet.

periero 1 = peiero.

perillustris, e meget tydelig; meget anset.

perimbēcillus, a, um meget svag.

perimo, ēmi, emptum 3 tilintetgør, ødelægger, dræber; spænder Ben for; forhindrer.

perincommodus, a, um meget ubelejlig. perinde adv. paa samme Maade, samme Grad, i samme Forhold, p. atque (ac), p. tamquam paa samme Maade som, p. ac si, quasi, tamquam si, ut ... ita ret som om.

perindulgens, ntis meget overbærende. peringrātus, a, um meget utaknem-

periniquus, a, um meget ubillig; meget ugunstig, p. animo patior det er mig langtfra ligegyldigt.

perinvitus, a, um meget ugerne. peripetasma, atis n Tæppe.

perīrātus, a, um meget vred.

periscelis, idis f Knæbaand, Strømpe-

baand.

perītia, ae f Erfaring, Kendskab, locorum til.

perītus, a, um erfaren, dygtig, kyndig, med gen. i.

periūrium, i n Mened. $peri\bar{u}ro 1 = peiero.$

periūrus, a, um menedersk.

naar til; glider hen over.

perlaetus, a, um meget glad.

perlectio = pellectio. perlego, lēgi, lectum 3 gennemgaar,

mønstrer; gennemlæser; oplæser, senatum Listen over Senatorerne.

perlevis, e meget ringe.

perlibens, ntis meget gerne (gørende eller seende noget), me perlibente til min store Fornøjelse.

perlīberāliter adv. meget gavmildt.

perlicio = pellicio.

perlito 1 ofrer med gunstige Varsler. perlongus, a, um meget lang.

perlubens = perlibens.

perlūceo, luxi - 2 skinner igennem; er gennemsigtig, perlūcens gennemsigtig. perlucidus, a, um gennemsigtig. perluctuosus, a, um meget sørgelig. perluo 3 skyller, væder, pass. bader

perlustro 1 gennemvandrer; mønstrer,

betragter nøje.

permadesco, madui — 3 bliver gennemvaad; slappes.

permagnus, a, um meget stor. permale adv. meget uheldigt.

permaneo, mansi, mansum 2 forbliver, holder mig, vedvarer, in aliqua re p. holder fast ved noget.

permano 1 flyder igennem; trænger

(igennem); udbreder mig.

permansio, ionis f Forbliven; Fastholden (ved).

permarinus, a, um ledsagende til Søs, lares p. Skytsguder paa Havet.

permātūresco, mātūrui — 3 bliver (helt) moden.

permeo 1 gennemvandrer.

permetior, mensus sum 4 udmaaler; gennemvandrer.

permīrus, a, um meget mærkelig.

permisceo, miscui, mixtum 2 sammenblander; bringer Uorden i.

permissio, ionis f ubetinget Overgivelse; Tilladelse.

permissu (kun abl. sing.) m alicuius med ens Tilladelse.

permitto, mīsi, missum 3 kaster, slynger, equum p. giver Hesten frie Tøjler, equitatus permissus som har gjort et Angreb, p. me in hostem styrter løs paa, p. tribunatum udøver Tribunmagten tøjlesløst; overlader, overgiver, p. me potestati fideique (in fidem ac potestatem) alicuius overgiver mig paa Naade og Unaade til en; tillader, lader, permisso perlabor, lapsus sum 3 glider gennem, (abl.) da det blev stillet ham frit, per-

missum, i n Tilladelse.

permixtio, ionis f Sammenblanding, p. terrae Jordens Undergang.

permodestus, a, um meget beskeden. permolestus, a, um meget besværlig: permoleste fero jeg er meget ked af.

permoveo, movi, motum 2 bevæger. tilskynder; rører; forskrækker, foruroliger. gør mismodig, permoveor animo (abl.) taber Modet; — permotus, a, um bevæget, tilskyndet; forskrækket, forbitret, ophidset, betaget.

permulceo, mulsi, mulsum 2 stryger, klapper; berører sagte; beroliger, for-

milder; smigrer.

permultus, a, um overmaade megen. permunio 4 bygger færdig; befæster fuldkomment.

permūtātio, ionis f Forandring: Ud-

veksling; Omsætning (af Penge).

permuto 1 forandrer fuldstændigt; om bytter; udveksler, med abl. mod, løskøber; omsætter ved Vekselforretninger, p. (pecuniam) Athenas anviser til Udbetaling i Athen.

perna, ae f Bov, Skinke.

pernecessārius, a, um meget nødvendig; meget nær forbunden.

pernego 1 nægter bestemt. perniciābilis, e fordærvelig.

pernicies, ēi f og (sjæld.) ii f Fordær-

velse, Undergang.

perniciōsus, a, um fordærvelig. pernīcitas, ātis f Hurtighed. pernix, īcis hurtig, smidig. pernōbilis, e meget berømt. pernocto 1 overnatter.

pernosco, novi — 3 lærer nøje at stadig i Sengen. kende.

pernox (kun nom. og abl.) – pernocte som varer Natten igennem, lunā p. i den maanelyse Nat.

pernumero 1 udbetaler helt.

pēro, onis m Soldaterstøvle af ugarvet

perobscūrus, a, um meget mørk. perodiosus, a, um meget forhadt. perofficiose adv. meget behageligt. peropportunus, a, um meget gunstig, belejlig.

peroro 1 ender, slutter (mit Foredrag, min Omtale af noget); drøfter fuldstæn-

digt; taler, fører (en Sag).

perōsus, a, um hadende stærkt. perpaco 1 bringer helt til Ro.

perparvus, a, um meget lille, -um, i n river fuldstændigt.

en meget ringe Del.

meget lidt.

perpauper, eris meget fattig.

perpello, puli, pulsum 3 bevæger stærkt, driver; sætter igennem.

perpendiculum, i n Blylod, directe ad p. helt lodret.

perpendo, ndi, nsum 3 afveier; overvejer nøje, bedømmer.

perperam adv. forkert.

perpessicius, a, um meget udholdende. perpessio, ionis f Udholden: Udholdenhed.

perpetior, pessus sum 3 udholder, taaler til Ende; (med infin.) finder mig i; (med infin.) bekvemmer mig til.

perpetro 1 fuldfører, tilendebringer. perpetuitas, ātis f uafbrudt Varighed, p. vitae hele Livet, philosophi spectandi

sunt ex p. efter deres Lære i Sammen-

perpetuus, a, um (adv. -o) sammenhængende, uafbrudt. mensae p. sat sammen i en Række; vedvarende, stadig, evig, perpetuā vitā hele Livet igennem, quaestiones p. staaende Kriminaldomstole; in perpetuum, perpetuo adv. for bestandigt.

perplaceo 2 behager meget.

perplexus, a, um indviklet, forvirret, uforstaaelig.

perpolio 4 afpudser, affiler, perpolitus fint dannet.

perpopulor 1 udplyndrer fuldstændigt. perpotationes, um f plur. Drikkelag. perpoto 1 vedbliver at drikke.

perprimo (sjæld. perpremo), pressi, pressum 3 trykker stadig, p. cubilia ligger

perpurgo 1 renser helt; bringer paa

det rene, klarer.

perquam adv. overmaade, i høj Grad. perquiro, quisivi, quisitum 3 søger grundigt efter; spørger om; undersøger. perrārus, a, um (adv. -o) meget

siælden.

perridiculus, a, um meget latterlig. perrogatio, ionis f Beslutning. perrogo 1 spørger alle efter Tur.

perrumpo, rūpi, ruptum 3 bryder (igennem); gennembryder; knuser; overvinder.

persaepe adv. meget ofte.

persāno 1 helbreder fuldstændigt.

persapiens, ntis meget vis.

perscindo, scidi, scissum 3 sønder-

perscrībo, scripsi, scriptum 3 optegner perpauci, ae, a meget faa, n plur. nøjagtigt, nedskriver; meddeler skriftligt, skriver udførligt, alicui orationem p. sender en en Tale nedskreven; anviser (Penge), betaler med Anvisning.

perscriptio, ionis f Nedskrivning; An-

visning (til Udbetaling).

perscriptor, oris m Bogholder.

perscrutor 1 gennemsøger; under-

perseco, secui, sectum 1 gennemskærer; udrydder.

persedeo, sēdi, sessum 2 sidder uafbrudt.

persegnis, e meget uenergisk.

persentio, sensi, sensum 4 føler dybt;

mærker tydeligt.

persequor, secūtus sum 3 følger efter; følger med; følger; efterligner; forfølger, p. bello bekriger, p. iudicio paafører Proces; fortsætter; indhenter; straffer; hæv- strejfer om. ner; stræber efter; gør gældende; udfører (ivrigt), beskæftiger mig med, p. otium hengiver mig til; (med infin.) tragter efter; gennemfører, fuldbyrder; opnaar: søger at opnaa; beskriver, fortæller, opregner.

perseverans, ntis udholdende. persevērantia, ae f Udholdenhed. persevero 1 vedbliver, holder fast, in

ved; fortsætter; paastaar.

persigno 1 optegner nøjagtigt.

persimilis, e meget lig.

persolvo, solvi, solūtum 3 løser helt: udbetaler, betaler, pecuniam ab aliquo p. ved Anvisning paa en; grates p. viser Taknemmelighed; honorem diis p. viser tilbørlig Ære; poenas p. lider Straf; be-

persona, ae f Maske; Rolle, p. fero, gero spiller; Karakter, Menneske, Per-

son; Hovedperson.

personatus, a, um forsynet med Maske, pater p. Faderen i et Skuespil: forklædt:

uvirkelig.

persono, sonui, sonitum 1 genlyder, lyder stærkt; lader mig høre, citharā p. spiller paa; lader genlyde, fylder med Larm, aurem alicui p. raaber en i Øret; raaber højt (om).

perspecto 1 ser paa (indtil Slutningen). perspectus, a, um gennemskuet, prøvet.

perspicax, ācis skarpsindig.

perspicientia, ae f fuldstændig Indsigt. perspicio, spexi, spectum 3 ser (igennem), ser tydeligt; gennemser; betragter nøje, beser; gennemskuer, lærer nøje at kende, erkender, aliquid coniecturā p. gætter mig til noget.

lig, klar.

persterno, strāvi, strātum 3 brolægger helt.

persto, stiti, stātum 1 staar fast, bliver staaende; varer ved; holder fast, in ved. perstringo, strinxi, strictum 3 berører, horror me p. overfalder; dadler, spotter. perstudiosus, a, um meget ivrig.

persuādeo, suāsi, suāsum 2 overtaler (til), mihi persuadetur jeg lader mig overtale; overbeviser (om), mihi p. er overbevist (om): mihi persuasum habeo (est) jeg nærer den Overbevisning eller: er fast bestemt paa; quis hoc sibi persuaderet hvem vilde vel kunne faa sig selv til at tro.

persuāsio, ionis f Overbevisning. persulto 1 springer omkring, in agro

pertaedet, taesum est 2 me er led og ked af.

pertempto = pertento.

pertendo, ndi, nsum (ntum) 3 iler (til). pertento 1 prøver, undersøger; gennemtrænger.

pertenuis, e meget tynd, svag. pertergeo, tersi, tersum 2 aftørrer. perterreo 2 forskrækker (stærkt), timore perterritus lammet.

pertexo, texui, textum 3 væver til Ende; fuldfører.

pertimefactus, a, um noget forskræk-

pertimesco, timui - 3 bliver, er meget bange, de aliqua re for noget; er meget bange for.

pertinācia, ae f Udholdenhed; Stædighed.

pertinax, ācis fastholdende, digitus male'p. paa Skrømt; udholdende; vedvarende; haardnakket, stædig.

pertineo, tinui — 2 strækker mig, pons p. fører; pertinet ad angaar, henhører til, quod ad me p. for mit Vedkommende; pertinet ad rammer, gælder; tager Sigte (paa), tjener (til), quorsum hoc facere p. hvad er Meningen med, eo pertinet quod Meningen hermed er; udbreder mig til.

pertingo - - 3 strækker mig. pertracto 1 beføler; undersøger.

pertraho, traxi, tractum 3 slæber (hele Vejen); lokker.

pertrītus, a, um meget triviel.

pertumultuõse adv. i stor Ophidselse. pertundo, tudi, tūsum 3 gennemhuller. perturbatio, ionis f Forvirring, p. experspicuus, a, um gennemsigtig; tyde- ercitus Panik i Hæren; urolige (politiske) Forhold; p. (animi) Lidenskab.

perturbātus, a, um forvirret, bragt ud af Fatning.

perturbo 1 bringer i Uorden, condiciones periurio p. krænker; forvirrer; for- gelig; aaben, fri. styrrer; fremkalder Uroligheder; foruroliger; bringer ud af Fatning, perturbantur (med spørgende Sætn.) ved i deres Forvirring ikke.

pērula, ae f (dem. af pera) lille gerne.

Ransel.

perung(u)o, unxi, unctum 3 salver.perurbānus, a, um højt dannet; overhøflig.

perūro, ussi, ustum 3 opbrænder. brænder, afbrænder, homo perustus udbrændt; saarer blodigt.

perūtilis, e meget nyttig.

pervādo, vāsi, vāsum 3 trænger igennem; naar (frem) til.

pervagātus, a, um meget udbredt.

pervagor 1 strejfer omkring; gennemstreifer, gennemvandrer; naar; bliver almindelig bekendt.

pervasto 1 ødelægger fuldstændigt.

perveho, vexi, vectum 3 fører igennem, pass. sejler igennem; fører hen; pass. drager, sejler, kommer hen.

pervello, velli — 3 gennemrusker, rykker, stomachum p. pirrer Appetitten;

plager; krænker.

pervenio, vēni, ventum 4 kommer (helt) hen (til), ankommer, kommer, naar (til), in senatum p. optages i, in scripta alicuius p. omtales i ens Skrifter; ad manus pervenitur man kommer i Haandgemæng.

perversitas, ātis f Forkerthed, Urig-

tighed.

perversus, a, um forkert, falsk, slet. perverto, verti, versum 3 omstyrter, vælter, rupes perversae afrevne Klippestykker; tilintetgør, ophæver, perverso numine uden Hensyn til Gudernes Vilje; bringer ud af Fatning.

pervesperi adv. meget sent om Af-

tenen.

pervestigo 1 opsporer, opdager. pervetus, veteris ældgammel.

pervicācia, ae f Halsstarrighed, Egensindighed.

pervicax, ācis stædig, egensindig;

standhaftig.

pervideo, $v\bar{\imath}di-2$ overskuer, overser; skelner; indser fuldt ud.

pervigilium, i n Vaagen Natten igen-

nem: religiøs Nattefest.

pervigilo 1 vaager, tilbringer vaagen. pervinco, vīci, victum 3 sætter min stræber efter, mod; beder om, fordrer,

Mening igennem; overvinder; overdøver: sætter igennem; faar til.

pervius, a, um fremkommelig, tilgæn-

pervolgātus = pervulgatus. pervolito 1 flyver igennem.

pervolo 1 flyver igennem, gennemiler. pervolo, volui — velle ønsker meget

pervolūto 1 opruller stadig, studerer nøie.

pervulgātus, a, um almindelig.

pervulgo 1 gør almindelig bekendt; me p. giver mig til Pris; pervulgatus bekendt.

pēs, pedis m Fod, pedibus til Fods, til Lands, ad pedes desilio, descendo stiger af Hesten, Vognen, pugna it ad pedes man kæmper til Fods, p. confero angriber, p. fero gaar, vandrer, p. refero trækker mig tilbage, pedibus eo in sententiam alicuius tiltræder ens Forslag, servus a pedibus Løber, Opvarter, sub pedibus alicuius i ens Magt, trahantur haec pedibus lad det gaa, som det kan, sub pede pono træder under Fødder, agter ikke, sub pedibus sum trædes under Fødder; (plur.) Kløer, Hove; p. pernae Laarben; Skøde, Sejltov, p. facio slapper; Versefod; Fod som Maal (c. 30 cm); Maal.

pessimus, a, um superl. til malus. pessum adv. til Bunds; eo p. til

Grunde.

pessumdo (pessum do), dedi, datum 1 ødelægger.

pestifer, era, erum fordærvelig.

pestilens, ntis sundhedsfarlig; fordærvelig.

pestilentia, ae f Pest, Epidemi;

Usundhed.

pestis, is f Pest; Ulykke, Fordærvelse, Undergang; p. hominum Uhyrer af Mennesker.

petasātus, a, um iført Rejsehat, rejsefærdig.

petesso — — 3 stræber ivrigt efter. petītio, ionis f Angreb, p. conicio retter et Stød; Anmodning (om); Ansøgning (om), do me petitioni søger; Klage i en Privatsag.

petītor, ōris m Ansøger; Klager i en

Privatsag.

petiturio - 4 er svanger med Ansøgningstanker.

peto, petīvi (petii), petītum 3 søger; angriber, støder, hugger; griber efter;

forlanger, aliquid ab aliquo p. beder en om noget; gør retslig Fordring paa, is qui petit Klageren; ansøger om; bejler til; opsøger; henter, p. gemitus drager Suk; søger mod, drager, sejler til.

petorritum, i n aaben, firhjulet (gallisk)

Vogn.

petra, ae f Klippe.

petulans, ntis kaad; fræk; udskejende. petulantia, ae f Kaadhed; Frækhed. phaecasiātus, a, um iført hvide Sko. phalanga, ae f Valse, Rulle.

phalangītae, ārum m plur., Soldater,

der hører til en Falanks.

phalanx, phalangis f Falanks, den tætsluttede Slagrække, dannet af sværtbevæbnet Fodfolk, især den makedoniske Slagorden i Firkant, 50 Mand i Fronten, 12—16 Mand dyb; Afdeling; Række, Skare.

 $phal\bar{a}rica = falarica.$

phalerae, ārum f plur. Brystsmykke for Krigere; Hestesmykke.

phalerātus, a, um prydet med Bryst-

smykke.

pharetra, ae f Kogger.

pharetrātus, a, um koggerbærende. pharmacopōla, ae m Apoteker.

phasēlus, i m Fartøj (bønneformet).
philitia, ōrum n plur. Kærlighedsmaaltider (Spartanernes fælles Maalti-

der).

philologia, ae f videnskabelig Beskæftigelse; Filologi, Fortolkning af ældre Skrifter.

philologus, i m lærd Mand; Filolog,

Fortolker af ældre Skrifter.

philosophia, ae f Filosofi; (plur.) filosofiske Skoler, filosofiske Emner.

philosophus, i m og -a, ae f Filosof,

adj. filosofisk.

philyra, ae f Lindebast.

phōca, ae f Sæl.

Phoebus, i m Solguden; Solen, sub

utroque Phoebo i Øst og Vest. phrenēsis, is f Sindsforvirring.

phrenēticus, a, um forrykt.

phylarchus, i m Stammefyrste. physicus, i m Naturforsker.

piāculāris, e sonende, sacrificium p.

Sonoffer; n plur. Sonoffer.

piāculum, i n Sonoffer, Sonemiddel; Straf; Synd, p. committo, mereor begaar. pīca, ae f Skade (Fugl).

picea, ae f Fyr (Træ). piceus, a, um begsort. pictor, ōris m Maler.

pictūra, ae f Maleri; Udmaling, billed-

forlanger, aliquid ab aliquo p. beder lig Fremstilling; p. textilis, in textili en om noget; gør retslig Fordring pag. Broderi.

pictūrātus, a, um indvirket.

pictus, a, um malet, bemalet, tabula p. Maleri; broderet, toga p. broderet Overklædning; broget, plettet.

pīcus, i m Spætte.

Pīeris, idis f Datter af Pieros; Muse. Pīerius, a, um hørende til Muserne,

digterisk.

pietas, ātis f Fromhed; Kærlighed hos eller til Fader, Moder, Barn; Fædrelandskærlighed; Taknemlighed; Retfærdighed; Barmhjertighed.

piger, gra, grum træg, doven; langsom, langsomt forløbende; ufrugtbar;

adv. (ogsaa) nødigt.

piget, piguit — 2 me ærgrer mig, har ikke Lyst, alicuius rei over, til noget; man skammer sig.

pigmentārius, i n Farvehandler.

pigmentum, i n Farve.

pignerātor, ōris m Panttager.

pignero 1 pantsætter.

pigneror 1 tager som Pant.

pignus, eris eller oris n Pant; Kærlighedspant, domus cum p. med de dyrebare, p. coniugum ac liberorum deres dyrebare Hustruer og Børn; Gidsel; Tegn, Bevis.

pigritia, ae f og (sjæld.) pigrities, ei f Træghed, Dovenskab.

pigror 1 har ikke Lyst (til).

pīla, ae f Pille; p. saxea Stensætning.

pila, ae f Bold; Boldspil.

pīlātus, a, um forsynet med Kastespyd. pīlentum, i n (firhjulet) Pragtvogn. pilleātus, a, um som bærer Filthat.

pilleus, i m (rund) Filthat (som bares ved Gæstebud og af frigivne); servos ad p. voco tilbyder Frihed (den paasattes første Gang ved Frigivelsen) eller: opfordrer til at frigøre sig (ved Oprør).

pīlum, i n Kastespyd.

pīlus, i m Manipel af Triarierne; primum p. duco er Centurion for den første Manipel af Triarierne; primus p. eller primipilus Centurion ved den første Manipel.

pilus, i m Haar; Ubetydelighed.

Pimplēa, ae f eller Pimplēis, idis f Muse (efter Musernes Kilde Pimplea paa Olympen).

pineus, a, um Fyrre-.

pingo, pinxi, pictum 3 maler; farver; (acu) broderer; smykker; udmaler.

pinguis, e fed, merum p. tyk, ficus,

olivum p. saftig; frugtbar, gødet; frugtbargørende; aandløs, svulstig; magelig.

pinifer, era, erum piniebærende.

pinna, ae f Fjer, Svingfjer, plur.

Vinger; Murtinde, Murspids.

pinnātus, a, um bevinget.

pinniger, era, erum finnebærende. pīnus, us eller i f Fyr, Gran; Fyrre-

krans; Skib; Fakkel.

pio 1 forsoner (ved Offer); soner.

piper, eris n Peber.

pipio 1 pipper.

pīrāta, ae m Sørøver.

pīrāticus, a, um Sørøver-.

pirum, i n Pære.

pirus, i f Pæretræ.

piscātor, ōris m Fisker.

piscātōrius, a, um Fisker-. piscīna, ae f Fiskedam; Bassin.

piscīnārius, i m en, som holder Fiske-

damme for sin Fornøjelse.

piscis, is m Fisk; et Stjernebillede. piscor 1 fisker.

piscor i fisker.

piscosus, a, um fiskerig.

pistor, ōris m Møller (og Bager).

pistrīnum, i n Stampemølle, Trædemølle.

pistrix, īcis f Havuhyre (Hval, Haj).

pītuīta, ae f Slim; Snue

pius, a, um from; salig; hellig; retmæssig; kærlig, trofast (mod Forældre, Børn, Fædreland); elsket.

pix, pīcis f Beg.

plācābilis, e forsonlig, som let lader

sig forsone.

plācābilitas, ātis f Forsonlighed. plācāmen, inis n Forsoningsmiddel. plācātio, iōnis f Forsoning; Beroligelse.

plācātus, a, um forsonet, beroliget;

forsonlig (stemt); rolig, stille.

placenta, ae f Kage.

placeo 2 behager, mihi placeo er tilfreds med mig selv, placens elskværdig; gør Lykke hos; placet (mihi) finder for godt, mener, beslutter, bestemmer; si dis placet om Gud vil, (ofte ironisk) mærkværdigvis.

placidus, a, um rolig, stille; langsom, placide acclivis collis jævnt skraanende;

mild.

placita, ōrum n plur. Læresætninger. plāco 1 forsoner, p. aliquem alicui med en, placor in aliquem forsoner sig med en; beroliger.

plāga, ae f Slag, Stød; Saar; Ulykke,

Tab.

plaga, ae f Jægergarn; Snare.

plaga, ae f Distrikt, Egn, Himmelstrøg, p. aetheria Luften; quattuor p. Zoner.

plagiārius, i m Menneskerøver.

plāgōsus, a, um pryglelysten.

plagula, ae f Omhæng.

planctus, us m Jamren, høje Veraab. plāne adv. tydeligt; fuldstændigt; absolut.

plango, planxi, planctum 3 slaar; pass. slaar med Vingerne; bruser; (ogsaa pass.) slaar mig paa en Legemsdel (af Sorg).

plangor, öris m Slaaen (med et

Klask); Jamren.

planguncula, ae f Voksdukke.

plānitia, ae f og plānities, ēi f Flade, Slette.

planta, ae f Stikling, Skud.

planta, ae f (pedis) Fodsaal.

plantāria, ium n plur. Samling af unge Træer.

plānus, a, um flad, jævn, -um i n og -a, orum n pl. den flade Jord, Slette; tydelig, klar, planum facio beviser.

planus, i m Landstryger.

platanon, onis m Platanlund.

platanus, i f Platan.

platēa (platea), ae f Gade; Gyde.

plaudo, plausi, plausum 3 slaar (med noget), rostro p. knebrer; slaar, choreas pedibus p. opfører Danse ved at stampe med Fødderne; klapper; yder Bifald til, roser.

plausibilis, e værdig til Bifald.

plausor, öris m en Klapper.

plaustrum, i n Lastvogn; et Stjernebillede (den store Bjørn).

plausus, us m Klasken, p. do pennis basker med; Bifaldsklap; Bifald.

plēbēcula, ae f (dem. af plebs) Pøbel. plēbēius, a, um plebejisk, borgerlig, -us, i m og -a, ae f Plebejer; almin-

delig, ringe, tarvelig.

plēbes, ei og i f = plebs. plēbicola, ae m Borgerven.

plebs (plēbis), plēbis f Almuen (modsat Adelen); det simple Folk, Hoben; Pøbelen.

 $plector \leftarrow 3$ straffes; paadrager mig Dadel.

plectrum, i n Lydstav, hvormed man slog Strengene paa en Citar; Citar.

plēnus, a, um fuld; med gen. (abl.) opfyldt af, fuld af, belæsset med; (pecuniā) p. rig, velhavende; fyldig; svanger; mæt; stærk, kraftig; fuldstæn-

dig, fuldkommen, hel, pleno gradu i Hurtigmarch; in plenum overhovedet.

plērumque adv. for det meste; ofte. plērusque, plēraque, plērumque det n plur. poetiske Udtryk. meste, den største Del af; plur. de fleste, overmaade mange, plerique omnes de allerfleste.

plico — plicātum 1 sammenfolder,

sammenruller.

plōdo, plōsi, plōsum 3 = plaudo. plorātus, us m Klageskrig.

ploro 1 jamrer, hyler; klager over. plostellum, i n (dem. af plostrum) lille

plostrum = plaustrum.

pluit, pluit (plūvit) — 3 det regner. plūma, ae f Dunfjer, Fjer; (plur.) Fierdragt; Pude; Hagedun.

plumbeus, a, um Bly-; sløv; uvidende;

trvkkende.

plumbum, i n Bly, p. album Tin; Bly-

kugle; Blyrør.

plūmeus, a, um bestaaende af Fjer. plūres, plūrimus, plūs se multus. plusculus, a, um (dem. af plus) lidt mere.

pluteus, i m Stormtag (af Fletværk og Huder); Brystværn.

pluvia, ae f Regn.

pluviālis, e Regn-; regnbringende;

fungus p. næret af Regn.

pluvius, a, um Regn-; regnbringende. pōcillum, i n (dem. af poculum) lille Ligtog; Tog, Mængde; Pragt. Bæger.

pōculum, i n Bæger; Drikkelag; Drik, p. desiderii Kærlighedsdrik: Gift.

podager, gri m Podagrist.

podagricus, a, um lidende af Podagra; -us, i m Podagrist.

podex, icis m Bagdel.

poecilē, ēs f Søjlehal i Athen smykket med Vægmalerier (egentl. den brogede).

poēma, atis n Digt.

poena, ae f Løsepenge, Erstatning; Straf, Hævn, p. vitae, capitis Dødsstraf, poenas (eller poenam) do, pendo, perfero, solvo, subeo, suscipio straffes, alicui af en, poenā teneor er hjemfalden til, p. peto, expeto, repeto, persequor tager Straf (over), hævner (mig paa), poenas habeo ab aliquo har faaet Hævn over en, p. habeo har faaet min Straf; Kval, Lidelse.

Poenic(e)us, a, um fønikisk, punisk;

purpurrød, purpurfarvet. poenit... = paenit...

poēsis, is f Digtning. poēta, ae m Digter.

poētica, ae f (underf. ars) og poētice, ēs f Digtekunst.

poēticus, a, um poetisk, digterisk,

poētria, ae f Digterinde. pol interj. sandelig! polenta, ae f Byggryn.

polio 4 glatter, polerer; overstryger, hvidter; affiler; politus fin, dannet,

smagfuld.

politicus, a, um politisk. politūra, ae f Afpudsning. pollens, ntis mægtig, stærk. polleo - - 2 er stærk, har Ind-

flydelse.

pollex, icis m Tommelfingeren (ogsaa p. digitus).

polliceor 2 lover, tilbyder. pollicitatio, ionis f Løfte. pollicitor 1 lover (ofte).

polluo 3 besudler, pletter, vanhelliger. pollūtus, a, um ukysk, fordærvet.

polus, i m Polen; Himlen.

polypus (siæld. polypus), i m Polyp. pomārius, a, um hørende til Frugt; um, i n Frugthave; -us i m Frugthandler.

poměrium eller pomoerium, i n ubebygget Rum paa begge Sider af Roms Mure.

pomifer, era, erum frugtbærende, frugt-

pompa, ae f højtideligt Optog, Festtog,

pomum, i n Træfrugt. pōmus, i f Frugttræ.

pondero 1 vejer; overvejer, bedømmer.

ponderōsus, a, um vægtig. pondo (abl. af ikke forekommende

pondu's, i m) af Vægt; n indecl. Pund. pondus, eris n Vægt(skaal), Vægtlod; Tyngde; Ligevægt; Mængde, Masse, tungt Legeme; Byrde; Anseelse, Betydning.

pone adv. bagved, bagefter; præp. med

acc. bag ved, bag efter.

pono, posui, positum 3 sætter, lægger. stiller; opstiller, opslaar, castra p. slaar Lejr; oprejser; anlægger; anbringer; indsætter til; giver som; sætter, stiller frem; fremstiller, fremsætter (særlig skriftligt); fremfører, hævder; bekendtgør; lægger ned, caput p. sænker, hviler, ancoras p. kaster Anker, genu p. bøjer; nedlægger, arma p. strækker Vaaben; planter; lægger paa Dødsbaaren; begraver; nedskriver; indvier (som Gave eller til Ære for en); aflægger, tager af; opgiver, giver Slip paa, vitam p. opgiver Aanden; faar til at lægge sig, freta p. beroliger; fastsætter, bestemmer; rationem p. aflægger Regnskab; bringer i en vis Stilling, aliquem in suspicione p. bringer en il Mistanke, in laude positus sum er Gen- inter caesa et porrecta se caedo. stand for; in aliqua re p. lader bero paa, bygger paa; tilbringer; regner, anser (for), aliquid pro certo p. regner noget strækker frem, pass. strækker mig, porfor sikkert; - positus falden, nedfalden; rectus strækkende sig eller: udstrakt; liggende; in aliqua re p. beroende paa slaar til Jorden; rækker, byder, tilbyder; noget; -a, ōrum n plur. indviede Gaver.

pons, pontis m Bro (ogsaa plur.), p. | sublicius Pælebro; Skibsbro; Faldbro; deles; videre, paa den anden Side. de Bræder, som Folket ved Komitierne gik over paa til Indhegningerne.

pontifex, ficis m Overpræst; plur. et Præstekollegium, hvis Formand hed pon-

tifex maximus.

pontificalis, e (over)præstelig. pontificatus, us m Stillingen som pontifex.

ponto, onis m stor flad Baad. pontus, i m Dyb; Hav; Havdyb.

popa, ae m Offertjener.

popellus, i m (dem. af populus) simple | Telt; Løbegang; den stoiske Filosofi, Folk.

popīna, ae f Knejpe; Knejpemad. poples, itis m Knæhase; Knæ, duplicato p. med bøjet Knæ.

populābilis, e som kan ødelægges. populābundus, a, um hærgende.

populāris, e hørende til Folket, givet af Folket, Folke-; folkelig, demokratisk, civitas, respublica p. Demokrati; folkekær, yndet; oprørsk; indenlandsk — m og fLandsmand; Indbygger; Deltager, coniurationis i; Meningsfælle; (plur.) Demokraterne, Folkepartiet.

populātio, onis f Plyndring, Ødelæg-

populator, oris m Plyndrer, Ødelægger.

populeus, a, um Poppel-.

populifer, era, erum poppelbærende. populiscītum, i n (ogsaa populi scītum) Folkebeslutning.

populor 1 og (sjæld.) populo 1 plyndrer; ødelægger, fortærer; (med abl.) be-

røver.

populus, i m Folkeslag, Folk; Folket; i Rom i ældste Tid Adelen i Modsætning til de retsløse Plebejere, senere i Alm. baade Patricierne og Plebejerne, ogsaa Plebejerne alene; Befolkning; Distrikt; Mængden, Hoben; en stor Mængde.

populus, i f Poppel. porca, ae f So; Svin. porcīnus, a, um Svine-. porcus, i m Gris. porgo = porrigo.

porrectus, a, um udstrakt.

porricio — rectum 3 henkaster, ofrer:

porrīgo, inis f Skurv.

porrigo, rexi, rectum 3 udstrækker, forøger.

porro adv. fremad: langt borte: frem-

porrum, i n eller porrus, i m Løg, Porre.

porta, ae f Port; Pas.

portatio, ionis f Transport.

portendo, ndi, ntum 3 varsler, auspicia p. giver; pass. forestaar, viser mig.

portentificus, a, um unaturlig.

portentosus, a, um unaturlig; uhyggelig. portentum, i n Varsel, Jærtegn; Misfoster; Udskud; Fantasibillede.

porticus, us f Søjlegang; Forhal til et

hvis Stifter underviste i en Søjlegang. portio, ionis f Del, Andel; Forhold,

pro portione forholdsmæssig. portitor, oris m Toldbetjent. portitor, ōris m Færgemand.

porto 1 bærer, bringer, fører; vehiculo portor kører.

portorium, i n Havnetold; Toldafgift. portula, ae f (dem. af porta) lille Port.

portuosus, a, um rig paa Havne.

portus, us, m Havn, p. capio naar, in portu operam do er Toldbetjent; Tilflugtssted.

posco, poposci - 3 fordrer, kræver, aliquid ab aliquo p. eller aliquem aliquid p. fordrer noget af en; poscor aliquid man fordrer noget af mig, poscor, poscimur jeg opfordres til Sang, føler Lyst til at synge, ogsaa: man forlanger at se mig; anraaber; udfordrer; spørger om; fordrer udleveret (til Straf).

positio, ionis f Stilling; Tilstand; Be-

kræftelse.

positor, ōris m en Opfører.

positus, us m Stilling, Ordning af Haaret.

posmerīdiānus = postmeridianus.

possessio, ionis f Tagen i Besiddelse, Beslaglæggelse; Besiddelse; Ejendomsret; Ejendom, Grundejendom, aestimatio possessionum et rerum Vurdering af rørlig og urørlig Ejendom.

possessiuncula, ae f lille Besiddelse. possessor, oris m Besidder, Grundejer. possideo, sēdi, sessum 2 besidder, ejer, har; holder besat.

possīdo, sēdi, sessum 3 bemægtiger

mig, beslaglægger.

possum, potui, posse har Magt til, kan, er i Stand til, ut potest saa vidt det er muligt, (fieri) potest det er muligt, fieri non potest ut non (eller quin) det er umuligt andet end, non possum non scribere eller facere non possum ut non (eller quin) scribam jeg kan ikke lade være med at skrive; (med infin.) bekvemmer sig til, finder mig i; formaar, bevirker, har Indflydelse; forstaar.

post adv. bagved, invidia post erat traadte i Baggrunden, post omnia ponas du skal sætte alt til Side; senere; præp. med acc. bag ved, post tergum (ogsaa) i Ryggen; efter, post ea, haec derefter, post diem tertium to Dage efter, post annum quintum quam expulsus erat fire Aar efter at han var —, post paulum om lidt eller: snart efter, post tempus efter nogen Tids Forløb, post multos annos, multos post annos (ogsaa multis annis post) mange Aar efter eller: (nu) efter mange Aars Forløb.

posteā adv. senere; videre, fremdeles, quid postea hvad saa videre, hvad følger

heraf?

posteāguam conj. (ogsaa posteā... quam med et Ord imellem) efter at.

posteritas, ātis f Fremtiden; Efterverdenen, Efterslægten; Eftermæle, posteritati servio træller for Eftermælet.

posterus, a, um (nom. sing. findes ikke) følgende, postero tempore senere hen i Tiden, in posterum for den følgende Dag eller: for Fremtiden, p. laus hos Efterkommerne, — i, örum m plur. Efterkommerne; — comp. posterior, ius bagest (af to), sidst, verbum posterius facio stiller sidst; ringere; posterius adv. senere; - superl. postrēmus, a, um bagest, sidst, ad postremum til sidst, acies p. Bagtroppen eller: den bageste Træfning, illa prima postrema recitata sunt fra Ende til anden, (hoc) non in postremis i ganske særlig Grad; ringest, slettest; postrēmo adv. endelig, til sidst, Gang.

postfero — — 3 sætter efter; opofrer for.

postgenitus, a, um født bagefter; i, *ōrum m. plur*. Efterslægten.

posthabeo 2 tilsidesætter.

posthāc adv. herefter, i Fremtiden. postīcus, a, um bagest; -um, i n Bagdør. postis, is m Dørstolpe; (plur.) Dør.

postmerīdiānus, a, um Eftermiddags-;

dies v. Eftermiddag.

postmodo og postmodum adv. senere. postpono, posui, positum 3 tilside-

postquam conj. (undertiden skilt med

post i første Sætning) efter at.

postrēmo, postrēmus se posterus. postrīdiē adv. den følgende Dag, p. Calendas Dagen efter den 1., p. quam Dagen efter at; præp. med gen. p. eius diei den følgende Dag.

postulātīcius, a, um forlangt.

postulātio, ionis f Fordring; Begæring til Prætoren om Tilladelse til at forebringe en Klage.

postulātum, i n Fordring; p. facio op-

fylder.

postulātus, us m Klage.

postulo 1 forlanger; stiller Fordringer, de med Hensyn til; anklager; gør Fordring paa (for Retten); indbyder.

postumus, a, um sidst født, yngst. pōtātio, iōnis f Drikkelag.

pote se potis.

potens, ntis mægtig, indflydelsesrig, anset, m plur. de mægtige, Stormændene; kraftig, virksom; (med gen.) mægtig over, Herre over, p. mei min egen Herre eller: mig selv mægtig eller: maadeholden; (med gen.) i Stand til, regni at regere; p. voti som har faaet sit Ønske opfyldt; p. iussi som har udført Befalingen.

potentātus, us m Førerstilling, Over-

herredømme.

potentia, ae f Kraft, Virkning, Magt, Indflydelse, p. rerum Overherredømme, p. singularis Eneherredømme; Overmagt. potestas, ātis f Magt, Herredømme, imperium et p. militær og civil Myndighed, p. (rei) Fuldmagt, senatus populi p. fecit overlod til Folkets Magt, in postate mentis sum er ved min fulde Fornuft; Embedsmyndighed, tribuniciam p. ago spiller Tribun; Øvrighedsperson; Tilladelse, Lejlighed, Mulighed, p. alicui facio giver en Tilladelse, Leilighed, alikort sagt; postrēmum adv. for sidste cui p. mei facio tilbyder en Slag eller: lader en faa Foretræde.

pōtio, iōnis f Drik; Kærlighedsdrik. potior 4 bemægtiger mig, opnaar; er delagtig i, har, besidder, p. rerum sidder inde med den højeste Magt.

potior se potis.

potis, pote (sjæld. potis) i Stand til, potis, pote (est) det er muligt, potin = potisne; — comp. potior, ius foretrukken for, kærere, bedre; vigtigere; potius adv. snarere, hellere; — superl. potissimus, a, um bedst; vigtigst; potissimum adv. snarest, helst.

pōto, pōtāvi, pōtātum (pōtum) 1 drik-

ker; indsuger.

pötor, öris m Drikker; Dranker, Svirebroder

põtus, a, um som har drukket; drukken.

prae præp. med abl. foran, prae me fero lægger for Dagen; i Sammenligning med; fremfor; for, af (oftest om hindrende Grund).

praeacūtus, a, um tilspidset foran. praealtus, a, um meget høj, meget dyb.

praebeo2holder, rækkerhen, frem, aures p. hører efter; udsætter, overlader, p. me legibus retter mig efter; yder, giver, skaffer, viser, p. operam alicui gør Tjenester, p. alicui concilium skaffer Adgang til, me p. viser mig (som); frembyder, fremkalder, vækker, p. sonitum gør Larm.

praebibo, bibi — 3 drikker til. praebitor, öris m Leverandør.

praecānus, a, um graahaaret før Tiden.

praecaveo, cāvi, cautum 2 vogter mig, træffer Forholdsregler, ab aliqua re mod noget; beskytter; forebygger.

praecēdo, cessi, cessum 3 gaar foran,

forud for; overgaar.

praecellens, ntis fremragende. praecelsus, a, um meget høj.

praeceps, cipitis med Hovedet foran, paa Hovedet, flumen silvas p. trahit river op med Rode; over Hals og Hoved, hovedkulds, p. feror iler af Sted, agmen p. flygtende i vild Forvirring, Anio p. rivende, nox p. flygtig; brat; hidsig, p. animi (loc.) forblindet; hældende, in aliquid p. (alt for) tilbøjelig til noget, p. agor drives i Ulykke, p. eo, cado dør, gaar til. Grunde; farefuld, fordærvelig; — n Afgrund, Dyb, in p. deferor styrter ned; Fare, Livsfare.

praeceptio, iōnis f Forskrift, Lære. praeceptīvus, a, um foreskrivende. praeceptor, ōris m Lærer.

praeceptum, i n Forskrift, Befaling,

Lære.

praecerpo 3 afplukker før Tiden; bortsnapper, formindsker. praecīdo, cīdi, cīsum 3 afhugger, afskærer, overhugger, naves p. afhugger Forstavnene paa, ancoras p. kapper Ankertovet; brevi p. fatter mig i Korthed; skærer itu; afbryder; nægter, afslaar; berøver.

praecingo, cinxiş cinctum 3 ombælter; pueri recte praecincti tilbørligt opkiltrede. praecino, cinui — 3 spiller for ved.

praecipio, cēpi, ceptum 3 tager, besætter forud, pecuniam mutuam p. laaner forud, iter p. vinder Forspring, spatium fugā p. flygter forud, tempore praecepto paa Grund af Forspring i Tid, victoriam animo p. nyder forud, rem famā p. erfarer forud, consilia hostium p. ved paa Forhaand, animo, opinione, cogitatione p. forestiller mig paa Forhaand eller: aner; foregriber; foreskriver, befaler; lærer, praecipe cantus lær (mig).

praecipitātio, iōnis f Nedstyrtning. praecipito 1 styrter (ned), pass. styrter mig (ned); tilintetgør, omnes moras p. rydder alle Hindringer af Vejen; bringer til at hælde, aetas praecipitata fremrykket; fremskynder (for stærkt), driver frem, consilia raptim praecipitata overilede; styrter mig ned, synker, falder, hiems p. gaar mod Enden.

praecipuus, a, um særlig; udelukkende;

fremragende, udmærket.

praecīsus, a, um brat; kort; adv. rent ud. praeclārus, a, um meget klar, meget tydelig; glimrende, udmærket, praeclare nobiscum agitur si vi maa være meget glade hvis, res p. Formue, n plur. Kostbarheder; anset, praeclarum est det er ærefuldt; overmodig.

praeclūdo, clūsi, clūsum 3 lukker, spærrer, vocem alicui p. stopper Mun-

den paa en.

praeco, ōnis m Udraaber (særlig ved Auktioner), aliquid praeconi subicio stiller til Auktion.

praecogito 1 overvejer forud.

praecognosco, novi, nitum 3 erfarer forud.

praecōnius, a, um hørende til en Udraaber, quaestus p. Næringsvej som Udraaber; — -um, i n Udraaberembede, p. facio er Udraaber; Bekendtgørelse; Lovprisning.

praeconsūmo, sumpsi, sumptum 3

bruger i Forvejen.

praecontrecto 1 berører i Forvejen. praecordia, ōrum n plur. Mellemgulv; Indvolde; Mave; Bryst; Hjerte; (plur.) Tanker.

praecorrumpo rūpi, ruptum 3 bestikker i Forvejen.

praecurro, (cu)curri, cursum 3 løber, iler, gaar forud (for); kommer i Forkøbet; end.

praecursor, oris m Forløber: (plur.)

Fortroppen.

praecutio, cussi, cussum 3 svinger

praeda, ae f Bytte; Fangst; Roy; (plur.) Fordel, Plyndring.

praedābundus, a, um plyndrende. praedamno 1 fordømmer forud, spem p. opgiver forud.

praedātio, ionis f Plyndring.

praedātor, ōris m Røver, exercitus p. plyndrende; p. aprorum Nedlægger af. praedātōrius, a, um byttegørende; Røver-.

praedēlasso 1 trætter (i Forvejen);

bryder.

praedestino 1 bestemmer i Forveien. praediātor, ōris m Godsopkøber (Køber af Grundstykker, der er pantsat til Staten).

praedicābilis, e rosværdig.

praedicātio, iōnis f Omtale; rosende med. Omtale.

praedicātor, ōris m Lovpriser.

praedīco 3 omtaler tidligere; forudsi-

ger; befaler, indskærper.

praedico 1 udraaber offentligt; fremhæver; priser, roser; omtaler; fortæller. praedictum, i n Spaadom; Aftale; Befaling.

praedispositus, a, um opstillet i For-

vejen paa forskellige Steder.

praeditus, a, um udrustet, forsynet, med abl. med.

praedium, i n Grundejendom, Gods. praedīves, itis meget rig.

praedo, ōnis m Røver, p. (maritimus) Sørøver.

praedoceo, docui, doctum 2 underretter i Forvejen.

praedomo, domui, domitum 1 betvinger i Forvejen.

praedor 1 plyndrer, røver; beriger mig.

praedūco 3 trækker, opfører foran.

praedulcis, e meget behagelig. praedūrus, a, um meget hærdet, stærk.

praeeo, ii, itum, īre 4 gaar foran; foresiger; forordner.

praefatio, ionis f Indledningsformular; Fortale, Indledning.

praefe ctūra, ae f Stillingen som praefectus; Kommando; højere Officerspost ved Hæren i Provinserne; Præfektur (By i Italien, styret af en romersk Øvrigovergaar, reges vitā p. lever lykkeligere hedsperson; Indbyggerne var i ældre Tid Borgere uden Stemmeret).

> praefectus, i m Forstander, Fører, p. annonae Bestyreren af Roms Kornforsyning, p. fabrum Tøjmester, p. classis Admiral, den øverstbefalende over Flaaden, p. navis Skibskaptajn, p. urbis, urbi Kommandant i Rom: Officer; Fører for Forbundsfællernes Tropper, særlig for Rytteriet; Hærfører; Statholder, Sa-

> praefero, tuli, lātum, ferre 3 bærer foran; pass. rives af Sted, iler, stormer forbi; bærer til Skue; tilkendegiver; foretrækker, quam for, praelata puellis (dat.) skønnest blandt; p. me alicui (eller pass.) udmærker mig fremfor en; foregriber.

praeferox, ōcis meget heftig, overmodig.

praefervidus, a, um meget hed, brændende.

praefestino 1 skynder mig for meget

praeficio, fēci, fectum 3 sætter over, sætter i Spidsen for.

praefigo, fixi, fixum 3 fæstner (foran)

paa, nedrammer foran; forsyner fortil med, beslaar. praefinio 4 bestemmer i Forvejen:

indskrænker, neque tibi quicquam p. quominus jeg hindrer dig ikke i at. praefloro 1 berøver Blomsten, Glansen.

praefluo — — 3 flyder forbi.

praefodio, fodi, fossum 3 graver en Grav foran; nedgraver i Forvejen.

(praefor) praefātus sum 1 (1. præs. findes ikke) fremsiger forud; anraaber først; siger først, honorem p. "med Forlov"; forudsiger.

praefractus, a, um kantet; steil; hen-

synsløs.

praefringo, frēgi, fractum 3 afbrækker fortil, knækker.

praefulcio, fulsi, fultum 4 understøtter, arbeider paa.

praefulgeo, fulsi — 2 straaler frem. praegelidus, a, um meget kold.

praegestio 4 higer efter.

praegnans, ntis svanger, drægtig. praegravis, e meget tung; ubehiælp-

praegravo 1 tynger meget; besværer, trykker, stiller i Skygge.

praegredior, gressus sum 3 gaar foran; kommer i Forkøbet; gaar forbi.

praegressio, ionis f Gaaen foran.

praetudicium, i n foregribende Kendelse (der tjener til Rettesnor for senere Afgørelse); Forudafgørelse; Forvarsel, p. vestri facti det Varsel i Retning af Fremtiden, som eders Handling frembyder; (normgivende) Eksempel.

 $praei\bar{u}dico\ 1$ afgiver en foreløbig Kendelse; $praei\bar{u}dic\bar{a}tum$, $i\ n=praeiudicium$; afgør forud, $pro\ praeiudicato\ fero$

antager for afgjort i Forvejen.

praelambo, lambi — 3 slikker lidt af. praelego, lēgi, lectum 3 sejler langs med.

praeli... proeli...

praeligo 1 binder til foran.

praelongus, a, um meget lang.

praelūceo, luxi — 2 lyser for, amicitia bona spe p. in posterum lade Lyset fra et godt Haab falde over Fremtiden; overstraaler.

praemando 1 paalægger i Forvejen; praemandata, örum n pl. Stikbreve.

praemāturus, a, um alt for tidlig. praemeditātio, iōnis f Forudbetænk-

ning, malorum af Ulykkerne.

praemeditor 1 tænker i Forvejen over.
praemetuo, metui — frygter i Forvejen
for.

praemitto, mīsi, missum 3 sender i Forvejen, ad aliquem Bud til en; sender (Bud) frem; (med acc. med infin.) melder forud at.

praemium, i n Fordel; Belønning,

Pris, Gave; Bytte, Rov.

praemolestia, ae f Forudbedrøvelse.

praemolior 4 forbereder.

praemoneo 2 underretter i Forvejen om; formaner i Forvejen; forudsiger.

praemonitus, us m Forvarsel.

praemordeo, mordi, morsum 2 bider i. praemortuus, a, um død (før Tiden), pudoris praemortui iam est hans Skamfølelse er afgaaet ved Døden for længe siden.

praemūnio 4 bygger foran til Værn; illud praemuni ut sørg for at; befæster

(foran).

praenato 1 svømmer, flyder forbi. praenāvigo 1 sejler forbi.

praeniteo, ui — 2 overstraaler. praenomen, inis n Fornavn.

praenunci... = praenunti...
praenuntio 1 melder i Forvejen, ud-

breder Efterretninger i Forvejen.

praenuntium, i n Forvarsel.

praenuntius, a, um forkyndende i Forvejen, -us, i m og -a, ae f Bebuder.

praeoccupātio, ionis f Forudbesæt-

telse.

praeoccupo 1 besætter, bemægtiger mig forud; kommer i Forkøbet med; overrasker.

praeopto 1 foretrækker, vil hellere have.

praeparātio, ionis f Forberedelse.

praeparo 1 forbereder, udruster, gør i Stand, ex praeparato efter Forberedelse; skaffer forud til Veie.

praepedio 4 binder (foran); hindrer, hemmer, me praedā p. lader mig opholde; gør uvirksom.

praependeo, pendi — 2 hænger ned

foran.

praepes, petis flyvende foran; betyddingsfuld, heldig; hurtigflyvende; m Fugl.

praepilātus, a, um forsynet fortil med en Knop.

praepinguis, e meget fed, frugtbar. praepolleo — 2 er meget mægtig. praepondero 1 har Overvægten; op-

vejer.

praepōno, posui, positum 3 sætter foran (paa); sætter i Spidsen (for), praepositus sum har Overbefalingen; foretrækker (for).

praeposterus, a, um forkert, frigus p. utidig, homo p. som handler forkert.

praepotens, ntis meget mægtig.

praeproperus, a, um meget hastig, overdreven; fremfusende.

praequeror, questus sum 3 klager i Forvejen.

praerapidus, a, um meget rivende; meget hidsig.

praeripio, ripui, reptum 3 frarøver;

kommer i Forkøbet; foregriber.

praerōdo, rōsi, rōsum 3 afbider.

praerogātīvus, a, um afstemmende først; — -a, ae f (underf. centuria) den først afstemmende Centurie; forudgaaende Afstemning, Valg; sikkert Varsel.

praerumpo, $r\bar{u}pi$, ruptum 3 overskærer.

praeruptus, a, um brat, brat afskaaren; -a, ōrum n plur bratte Afgrunde, stejle Klipper; overdreven, voldsom, audacia p. Dumdristighed.

praes, praedis m Kautionist, praedibus ac praediis caveo populo stiller Staten Sikkerhed ved Kautionister og fast Pant; Kaution; Kautionisters Formue.

praesaepe, is n Krybbe; Stald.

praesaepio, saepsi, saeptum 4 til-

spærrer (foran).

praesāgio 4 aner; forkynder forud. praesāgium, i n Forudanelse; Spaadom. praesāgus, a, um forudanende; varslende, advarende.

praescisco, scīvi — 3 erfarer i For-

veien.

praescius, a, um forudvidende.

praescribo, scripsi, scriptum 3 foreskriver, forordner, bestemmer.

Spidsfindighed.

foreskreven Grænse.

praeseco, secui, sectum 1 afskærer naar han kommer.

(fortil); overskærer.

praesens, ntis nærværende, tilstedeværende, p. adsum personlig, animus p. Aandsnærværelse, Uforfærdethed, in rem sermo p. mundtlig, perfugium p. i Øjeblikket, in praesens (tempus) for Øjeblikket, in praesenti i dette Øjeblik, nu for Tiden, n plur, de forhaandenværende Forhold, Nutiden; levende, kraftig, tydelig, virksom.

praesentia, ae, f Nærværelse, in p. for Øjeblikket eller: ved Haanden: in praesentiarum (= in praesentia rerum) = impraesentiarum; Virkning.

praesentio, sensi, sensum 4 mærker

forud, aner.

 $praes\bar{e}pe = praesaepe.$

praesertim adv. især; p. cum, cum p., p. qui især da eller: og det skønt.

praeses, idis m og f Beskytter, beskyttende; Styrer, p. belli Krigsgud(inde). praesideo, sēdi, sessum 2 beskytter; fører Opsyn med, befaler; fører Kommandoen.

praesidiārius, a, um, garnisonerende. praesidium, i n Beskyttelse, Hjælp; Støtte, p. generis Familiens Støtte; Hjælpemiddel, Middel, Redning; Besætning, Styrke, Vagtpost; Vagt, p. agito holder; Forskansning.

praesignis, e udmærkende sig.

praestābilis, e fortræffelig, fremragende.

praestans, ntis udmærket, fremragende, p. animi i Mod.

praestantia, ae f Fortrin, p. animantium reliquorum fremfor de andre Skabninger.

Taskenspillerkunster, per p. ved Taskenspillerkunster.

praestituo 3 fastsætter i Forvejen.

praesto, stiti, stātum (sjæld. stitum) 1 udmærker mig; er overlegen, overgaar, aliquem (alicui) aliqua re p. en i noget; praestat (upers.) det er bedre; indestaar for; garanterer imod, p. alicui damnum sikrer en mod Tab; bevarer, bibeholder, overholder; me p. viser mig som (med Omsagnsled til obi.); udviser; gør, udfører, opfylder; leverer, yder, skaffer.

praesto adv. til Stede, ved Haanden, praescriptio, ionis f Forskrift; Paaskud; alicui p. sum indfinder mig hos en eller: er en behjælpelig eller: indfinder mig praescriptum, i, n Forskrift, Befaling; hos en i fjendtlig Hensigt, Verri advenienti p. sum "tager mig af" Verres,

praestolor 1 venter paa.

praestringo, strinxi, strictum 3 til-

snører; blænder.

praestruo, struxi, structum 3 bygger praesentem venio gaar til selve Aastedet, foran, fidem p. skaffer mig Tiltro i Forveien: spærrer.

praesultātor, ōris m Fordanser. praesulto 1 springer foran.

praesum, fui, esse staar i Spidsen for, leder, fører Kommandoen over, p. potestati beklæder et Embede; er Statholder; har Hovedansvaret for.

praesūmo, sumpsi, sumptum 3 tager, nyder, benytter forud; forestiller mig i

Forveien.

praesumptio, ionis f forudfattet Mening.

praesuo 3 syr fortil; bedækker fortil. praetempto 1 berører i Forvejen, silvas manu p. føler mig frem gennem; undersøger i Forvejen.

praetendo, ndi, ntum 3 spænder, anbringer foran; strækker frem, coniugis taedas p. stiller Ægteskab i Udsigt, pass. strækker mig frem; bruger som Paa-

praetento 1 = praetempto.

praeter præp med acc. forbi, langs med; ud over, imod, p. modum umaadelig; fremfor; undtagen; foruden; — conj. undtagen; praeter quam mere end.

praeterago, ēgi, actum 3 driver forbi. praetereā adv. desuden; endvidere;

derudover, mere; herefter.

praetereo, ii, itum, īre 4 gaar forbi, flumen ripas p. holder sig inden for; kommer foran, indhenter; hengaar; praeteritus forløben, henrunden, -a, orum n plur. Fortiden; forbigaar, lader uomtalt; praestigiae, ārum f plur. Blændværk, undlader (at gøre, benytte), p. non potui quin jeg har ikke kunnet undlade at.

praeterequito 1 rider forbi.

praeterferor, lātus sum, ferri 3 føres forbi, iler forbi.

praeterfluo — — 3 flyder forbi; svinder bort.

praetergredior, gressus sum 3 gaar forbi.

praeteritus se praetereo.

praeterlābor, lapsus sum 3 glider forbi, sejler forbi.

praetermissio, ōnis f Undladelse, p. aedilitatis Undladelse af at søge.

praetermitto, mīsi, missum 3 lader gaa forbi, ubenyttet; undlader; lader ustraffet; forbigaar, udelader.

praeterquam conj. undtagen, quod at;

foruden, (quod) at.

praetervectio, ionis f Forbisejlen, For-

bisejlingssted.

praetervehor, vectus sum 3 drager, (curru) kører, (equo) rider, (navi) sejler forbi.

praetervolo 1 flyver forbi.

praetexo, texui, textum 3 væver forpaa; forsyner med Kant, bræmmer, (toga) praetexta Toga med Purpurbræmme; dækker, skjuler, p. funera sacris skjuler Selvmord bag Ofringerne; bruger som Paaskud; (fabula) praetexta Drama, som behandler romerske Emner.

praetextātus, a um bærende toga praetexta.

praetextum, i n Smykke.

praetextus, us m Paaskud.

praetimeo, ui — 2 frygter i Forvejen. praetinctus, a, um vædet i Forvejen. praetor, ōris m Forstander, Overhoved, Feltherre (hos ikke-romerske Folk og i Udtrykkene: quaestor, legatus pro praetore med Feltherremagt); Statholder, pro praetore som Statholder; Prætor (i Rom), den Embedsmand, der ledede Retsplejen, som p. urbanus, naar det drejede sig om romerske Borgere, som p. inter peregrinos mellem fremmede indbyrdes eller mellem romerske Borgere og fremmede.

praetōrius, a, um Feltherre-, imperium p. Overkommando, navis p. Admiralskibet. porta p. den Port i Lejren, der vender mod Fjenden, cohors p. Feltherrens Livvagt; Prætor-, p. potestas Prætorembede, p. comitia Prætorvalg, p. turba som plejer at indfinde sig hos Prætoren; -us, i m forhenværende Prætor; — -um, i n Feltherretelt; Statholderens Embedsbolig i Provinsen; Hovedkvarteret (i den romerske Lejr); Krigsraad.

praetūra ae, f Feltherreværdighed; Prætorværdighed, Prætur.

praeustus, a, um brændt fortil; hærdet i Ild.

praevalens, ntis meget kraftig; meget mægtig.

pravalidus, a, um meget stærk; mægtig, betydelig.

praevāricātio, iōnis f Pligtovertrædelse; Skinanklage.

praevāricātor, öris m Pligtovertræder; Skinanklager, causae publicae p. som kun forsvarer paa Skrømt.

praevāricor 1 taler paa Skrømt, for-

raader min Sag.

praevehor, vectus sum 3 drager, rider foran, i Forvejen; (equo) p. rider forbi. praevenio, vēni, ventum 4 kommer

foran, i Forkøbet; hindrer.

praeverto, verti, versum 3 og praevertor, versus sum 3 vender mig først et Sted hen; udfører (noget) før noget andet; iler forud for; indtager forud; kommer i Forkøbet; overrasker; hindrer. praevideo, vīdi, vīsum 2 ser i Forvejen; forudser.

praevitio 1 fordærver i Forvejen.

praevius, a, um gaaende forud, p. anteit som Forløber.

pragmaticus, a, um forretningskyndig. prandeo, prandi, pransum 2 spiser Frokost; pransus som har spist Frokost; pransus, potus som har spist og drukket godt; spiser noget til Frokost.

prandium, i n Frokost. pransus se prandeo.

prātensis, e Eng., prātum, i n Eng.

prāvitas, ātis f Skævhed; Slethed. prāvus, a, um skæv, krum; slet.

precarius, a, um (ad. -o) opnaaet ved Bönner, tiltigget, precario peto beder om noget som en Naadesag; usikker; forgængelig.

precātio, ionis f Bøn.

preces se prex.

precor 1 bønfalder, beder (til); ønsker, p. bene alicui ønsker en til Lykke.

prehendo, ndi, nsum 3 griber; indhenter: naar; besætter hurtigt.

prehenso 1 griber; griber ens Haand; beder om et Embede.

prēlum, i n Vinperse.

premo, pressi, pressum 3 trykker, presser, knuger, anguem p. træder paa, frena dente p. bider i, aliquid ore p. tygger, vina p. perser; holder mig nær til; følger i Hælene paa, forfølger (i kort

Afstand); trænger, angriber; hviler, ligger, sidder paa; bedækker, skjuler, oversvømmer; fylder, lader, overvælder (med); trykker ind, ned, currum p. kører for lavt, presso cubito støttet paa Albuen; graver, aliquem hasta p. gennemborer; plager, ængster; nedsætter; behersker, overgaar, fordunkler; trykker til, sammen, alicui collum laqueo p. kvæler en, habenas p. strammer, vocem p. dæmper; standser, hemmer, vitem p. beskærer.

prendo = prehendo.

prensātio, ionis f Bestræbelse for at opnaa et Embede.

prenso = prehenso.

pressio, ionis f Anvendelse af Løftestænger; Løftestang.

presso 1 trykker. pressus, us m Tryk.

pressus, a, um trykket, presso pede, gradu incedunt gaar langsomt, i sluttede Rækker; dæmpet; kort, knap; nøjagtig.

pretiōsus, a um kostbar, prægtig; n

plur. Kostbarheder.

pretium, i n Pris, Værdi, Værd, magni pretii est staar i høj Pris, magno pretio stat koster meget, operae eorum p. facio skatter deres Bistand; Betaling, Penge, Guld, operae p. est det er Betaling for Arbejdet, er Umagen værd; Løsepenge; Bestikkelse; Løn, Belønning, p. manus Arbejdslön; Kamppris; Straf.

(prex, precis) f (nom. og gen. sing.

findes ikke) Bön; Forbandelse. pridem adv. for længst; tidligere.

prīdiē adv. den foregaaende Dag; præp. med gen. p. eius diei den foregaaende Dag.

prīmaevus, a, um ungdommelig, ung. prīmārius, a, um fornem, vir p. populi ypperste Mand i Folket.

prīmipīlus, i m Centurion ved den

første Manipel af Triarierne.

prīmitiae, ārum f plur. Førstegrøde, p. miserae det første mislykkede Forsøg. prīmo adv. først; cum p. saa snart som (= cum primum).

primordium, i n Oprindelse.

(prīmor eller prīmōris) ōris (nom. sing. findes ikke) forrest, m plur. de forreste; fornemst, m plur. de fornemste.

prīmum adv. først, p. omnium allerførst; cum (ut, ubi, simulac) p. saa snart som, quam p. saa snart som muligt; for første Gang.

p. den forreste Del af Trosset, agmen p. Fortroppen, in primo foran, forrest; den første, som den første, først, prima nocte ved Nattens Frembrud, primo quoque tempore saa snart som muligt, in primis, cum primis blandt de første eller: særlig; vigtigst, fornemst, bedst, (homo) p. anset, udmærket, p. quisque de fornemste, (partes) primae Hovedrollen; n og n plur. det første (de første, vigtigste Ting), Begyndelsen; a primo i Begyndelsen eller: særlig, in primis (ogsaa imprimis) i Begyndelsen eller: først og fremmest eller: særlig.

princeps, cipis forrest, først; betydeligst, fornemst, mest anset, p. senatus den paa Senatorlisten først opførte Senator; Fyrste (særlig Kejser), Høvding, Fører, plur. Stormænd; p. iuventutis de fornemste af de romerske Riddere; Ophavsmand, Stifter; (plur.) Soldaterne af den anden (oprind, første) Række af Slagordenen; Manipel af principes; Centurion for en Manipel af principes.

principālis, e første; fyrstelig, kejserlig; hørende til Hovedkvarteret i Leiren;

Hoved-.

principātus, us m første Plads; højeste Magt; Kejserdømme; det ledende Prin-

principium, i n Begyndelse, Oprindelse, (in) principio i Begyndelsen eller: for det første; Grundstof; (plur.) Front; (plur.) Hovedkvarter i Lejren.

prior, us compar. forrest (af to), først (af to), p. pedes Forbenene, m plur, de forreste, actio p. den første Forhandling af en Retssag; ældre; forrige, tidligere, m plur. Forfædrene; fortrinligere, vigtigere; numero p. overlegne i Antal.

priscus, a, um gammel, fra Fortiden:

gammeldags; streng.

pristinus, a, um tidligere, gammel, virtus p. prøvet, in pristinum restituo i den gamle Tilstand; nærmest foregaaende, sidst, lenitas p. udvist den forrige Dag. pristis, is f og pistrix, īcis f Hval.

Haj; hurtigsejlende Krigsskib.

prius adv. først (af to); tidligere, før; mest i Forbindelsen prius quam (priusquam) førend eller: hellere end.

prīvātim adv. privat, for (min) egen

Person, i (mit) eget Navn.

prīvātus, a, um afsondret, privat, personlig, consilio p. af egen Drift, in privatum vendo til Privatbrug, (vir, homo) p. (som) Privatmand (uden Embede eller primus, a, um forrest, impedimenta Kommando); -um, i n privat Hus, in privato hjemme, Privatformue, Privatejendom; dagligdags.

prīvigna, ae f Steddatter.

prīvignus, i m Stedsøn; plur. Stedbørn.

prīvilēgium, i n Undtagelseslov. prīvo 1 berøver; befrier. prīvus, a, um en til hyer; egen.

prō præp. med abl. foran; foran i, paa, pro contione i Forsamlingen; hen foran; til Forsvar for, til Gavn for; i Stedet for, som, pro consule med Konsulmyndighed, pro vallo (ogsaa) som en Vold, pro occiso som død, pro summa solitudine som var han ganske ene; til Gengæld, Løn for; paa ens Vegne; paa Grund af, pro eo quod fordi; i Kraft af; pro eo ac debui ifølge min Pligt; i Overenstemmelse med, efter, pro tempore et pro re efter Tid og Omstændigheder; i Forhold til, pro eo ut i Forhold til som, quam pro (efter compar.) end man skulde vente efter —.

pro interj. oh! ak!

proāgorus, i m Borgmester (i nogle Byer paa Sicilien).

proavītus, a, um nedarvet fra Forfædrene.

proavus, i m Oldefader.

probābilis, e rosværdig; sandsynlig. probābilitas, ātis f Sandsynlighed. probātio, iōnis f Undersøgelse; Bevis. probātus, a, um prøvet, fortræffelig; agtet, anerkendt.

probitas, ātis f Retskaffenhed.

probo 1 prøver, undersøger; bedømmer; godtgør, beviser; billiger, bifalder; skaffer billiget, vinder Sympati for, probor alicui vinder ens Agtelse, probandus rosværdig; anerkender som, antager til; p. aliquem pro aliquo udgiver for.

probrum, i n Forhaanelse; Skam, Skændsel, probro habeo regner til; Skændselsdaad; usædeligt Levned.

probus, a, um dygtig, solid; brav, retskaffen; adv. rigtigt.

procācitas, ātis f Frækhed. procax, ācis fræk; kaad.

procēdo, cessi, cessum 3 gaar, kommer, bevæger mig, skrider, sejler frem, ud; rykker frem; træder frem viser mig; gaar, kommer (videre), eo processum est det er kommet saa vidt; hengaar; gør Fremskridt; har Fremgang; lykkes; kommer til Gode.

procella, ae f Storm; heftigt Angreb. procellōsus, a, um stormfuld; Storm-proceres, um m plur. de fornemste.

proceritas, atis f Slankhed.

prōcērus, a, um (høj og) slank, rank. prōcessio, iōnis f Fremrykning.

processus, us m Fremskridt; godt Resultat.

procido, cidi — 3 falder ned.

proclamo 1 raaber op.

prōclīnātus, a, um bøjet fremad, hældende, proclinata iam re da Afgørelsen allerede er nær, rem p. adiuvo gør en daarlig Sag værre.

 $pr\bar{o}cl\bar{i}vis$, e og (sjæld.) $pr\bar{o}cl\bar{i}vus$, a, um hældende fremad, skraanende, n Skraaning; nærmende sig; tilbøjelig;

let.

proclivitas, atis f Tilbøjelighed.
proconsul, is m Prokonsul, Provinsstatholder.

prōconsulāris, e prokonsularisk, imago p. et Skyggebillede af Konsulmagten. prōcrastinātio, iōnis f Opsættelse.

procrastino 1 opsætter (egentl. til i

Morgen).

prōcreātio, iōnis f Avling.
prōcreo 1 avler, frembringer.
prōcūdo, cūdi, cūsum 3 smeder.

procul adv. fjernt, langt borte, (præp. med abl.) procul dubio uden Tvivl, haud procul abest quin det er ikke langt fra at; langt bort; langt borte fra, paa lang Afstand.

prōculco 1 nedtramper.

prōcumbo, cubui, cubitum 3 lægger, bøjer mig forover; lægger, kaster mig ned, synker ned; falder ned; alicui p bukker under for en; forfalder.

prōcūrātio, iōnis f Besørgelse, Bestyrelse; Virkekreds; Udsoning, Ren-

selse.

pröcūrātor, öris m Forretningsfører, Bestyrer, p. regni Rigsforstander.

procuro 1 besørger; sørger for; plejer; udsoner, procuratum est der blev bragt Sonofre.

prōcurro, (cu)curri, cursum 3 løber frem, in ius p. iler frem for Retten; rykker frem, ud; rager frem; vokser.

prōcursātio, iōnis f Forpostfægtning, indledende Kamp.

idledende Kamp.

prōcursātores, um m plur. Blænkere. prōcurso 1 iler frem.

procursus, us m Løben frem.

prōcurvus, a, um (fortil) krum, dybt udskaaren.

procus, i m Frier.

prōdeo, ii, itum, īre 4 gaar, træder frem, alicui p. gaar en i Møde; naar frem; løber ud; rykker ud; træder op,

optræder, in scenam som Skuespiller; rager frem; opstaar.

prodico 3 udsætter (en Termin).

prodigialis, e unaturlig.

prodigiosus, a, um unaturlig.

prödigium, i n Jærtegn, Varsel; Uhyr-

lighed; Uhyre.

prödigus, a, um ødsel, med gen. med, arcani givende til Pris; rig, med gen. paa.

proditio, ionis f Forræderi; Anklage

for Forræderi.

proditor, oris m Forræder, adj. for-

ræderisk.

prōdo, didi, ditum 3 sætter, bringer, rækker frem; bekendtgør, meddeler; udnævner; overgiver, memoriae til Mindet; overleverer, beretter, memoria ved mundtlig Tradition; forraader, røber, udleverer, officium p. svigter, fidem p. bryder mit Ord; forplanter.

prodoceo, docui, doctum 2 forkyn-

der.

prodromus, i m Forløber, Udsending;

Nordnordøstvind.

prōdūco 3 fører, bringer frem; fører ud (af Fængslet); ledsager til Graven; udleverer; lader optræde; lokker (frem); frembringer, skaber; udstrækker, forlænger; opsætter; tilbringer; opdrager, opelsker.

productus, a, um udstrakt; lang; lang-

varig.

proelior 1 kæmper, pedibus til Fods. proelium, i n Slag; Kamp, Slagsmaal. profāno 1 ophæver den religiøse Betydning af.

profānus, a, um uindviet, verdslig, aliquid p. facio skænder noget; udannet; ulykkevarslende; ugudelig.

profectio, ionis f Afrejse, Opbrud,

March.

profecto adv. sandelig, sikkert.

prōfectus, us m Fremgang; Resultat, sine p. forgæves; Fremskridt i Retning af Visdom.

prōfero, tuli, lātum, ferre 3 bærer, bringer, fører frem, signa p. rykker frem, pedem p. skrider frem; fremtager, fremdrager; udbetaler, udleverer; rækker, strækker frem; fremviser, fremfører offentligt, in medium gør almindeligt bekendt, me p. gør mig bekendt; bringer hid, hidskaffer; omtaler, anfører, offentliggør; opfinder, frembringer, artes Kunstværker; udstrækker, forlænger, udsætter; res prolatae Udsættelse af alle offentlige Forretninger, Ferie.

professio, ionis f aaben Erklæring; offentlig Angivelse.

professor, öris m Videnskabslærer.

profestus, a, um ikke festlig, dies,

lux p. Hverdag.

proficio, feci, fectum 3 rykker frem; gør Fremskridt (særlig i Retning af Visdom); udretter, virker, in summam totius spei til Opfyldelsen af; nytter, hjælper.

proficiscor, fectus sum 3 rejser, drager, bryder op, afsejler; begynder; ud-

gaar, stammer fra.

profiteor, fessus sum 2 erklærer (offentligt); erklærer, at jeg er; tilbyder, lover, iudicium p. tilbyder at fremkomme med en Angivelse; anmelder; giver mig af med; (nomen) p. melder mig (til Krigstjeneste eller til et Embede); professus tilstaaet, ex professo aabenlyst.

proflīgātus, a, um ryggesløs.

pröfligo 1 slaas til Jorden, overvælder; tilintetgør; omnia ad perniciem profligata ac perdita en forfærdende Mangel paa moralske Begreber; nedbøjer; bringer Afgørelsen, Enden nær.

proflo 1 blæser frem, somnum toto

pectore p. snorker kraftigt.

pröfluens, ntis flydende; f rindende Vand; n Talestrøm; adv. i rigeligt Maal. pröfluo, fluxi — 3 strømmer frem; naar umærkeligt til.

(profor) 1 (1. pers. findes ikke) ud-

siger.

profugio, fūgi, fugitum 3 flygter bort; søger at undgaa.

profugus, a, um flygtende; forvist,

landflygtig.

profundo, fūdi, fūsum 3 udgyder, udøser, lader strømme, me p. og pass. strømmer, styrter frem; ofrer, me totum in aliquem p. ofrer mig helt for en; forøder; frembringer.

profundus, a, um dyb, bundløs; -um,

i n (bundløst) Dyb, Havdyb.

profüsus, a, um umaadelig; tøjlesløs; ødsel, sui med sit eget.

progener, eri m Sønne- eller Datter-

datters Mand.

progenero 1 avler.

prōgenies, ēi f Afstamning; Afkom, Efterkommere, Barn, Søn, Børn.

progenitor, oris m Stamfader.

progigno, genui, genitum 3 frembringer, avler.

prognātus, a, um avlet; nedstam-

mende (fra).

prōgredior, gressus sum 3 gaar, rykker, sejler frem, ud, in contionem p.

træder frem i en Folkeforsamling, quidquid p. ved hvert Skridt fremad: gaar videre, gør Fremskridt.

progressio, ionis f Fremskridt.

progressus, us m Fremadskriden; Fremrykning; Fremskridt.

progymnastes, ae m en Slave, der underviser sin Herre i Gymnastik.

proh interj. = pro.

prohibeo 2 holder borte, tilbage, afholder; udelukker, afskærer; forhindrer; stopper, spærrer; beskytter, ab eller abl. imod.

prohibitio, ionis f Forbud.

prõicio, iēci, iectum 3 kaster. slænger hen (for), ud, henkaster, me p. styrter frem; strækker frem, ud; kaster paa Porten; kaster ned, kaster, me ex navi tager, henter, bringer frem; vina dolio p. springer fra Borde; proiectus liggende; kaster bort, lægger bort, opgiver; prisgiver; styrter i Fare; træder under Fødder, ringeagter; me in aliquid p. nedværdiger mig til noget.

proiectus, a, um fremspringende, strækkende sig frem; iøjnefaldende; tilbøjelig

(til): foragtelig.

proinde eller proin adv. derfor; i samme Forhold; p. atque paa samme Maade som, p. ac (si), p. quasi ret som

prolabor, lapsus sum 3 glider fremad; ad (in) aliquid p. kommer umærkeligt i, har paa rede Haand, til min Raadighed; forfalder til; glider ned; styrter sammen; feiler; kommer i Forfald.

prolapsio, ionis f Snublen.

prolatio, ionis f Udvidelse; Opsættelse, p. rerum Ophør af alle offentlige Forretninger.

prolato 1 opsætter. prölecto 1 forlokker.

proles, is f Afkom, Barn, Børn; Slægt;

ungt Mandskab.

Klasse, der kun tjente Staten gennem Bjergkæde. sit Afkom.

prolixus, a, um rigelig; villig; føjelig, p. in aliquem gunstig stemt overfor en;

prologus, i m Fortale til et Skuespil. prologuor, locūtus sum 3 siger lige ud. $pr\bar{o}l\bar{u}do - - 3$ øver mig forud, be-

reder mig til.

proluo 3 bortskyller; væder, fugter. prolūsio, ionis f Indledning, indledende Prøve.

proluvies, ēi f Udtømmelse.

fortjener; gør mig fortjent, de aliquo af en. enkelte Meningsudtalelser før Afstem-

promeritum, i n Fortjeneste.

promineo, ui — 2 rager frem: pectore p. bøjer mig frem med Brystet;

strækker mig frem, in ind i.

promiscu(u)s, a, um blandet, i Flæng. divina et humana p. habeo gør ingen Forskel mellem; fælles, aliquid in promiscuo est er Fælleseje; almindelig.

prōmissio, iōnis f Løfte. promissor, oris m Løftegiver.

promissum, i n Løfte, p. satisfacio opfylder.

promissus, a, um langt nedhængende. promitto, misi, missum 3 kaster frem over; lader vokse; lover, stiller i Udsigt; forudsiger.

promo, prompsi, promptum 3 frem-(abl.) p. bringer frem fra Fadet, aftapper; me robore p. kommer frem; kommer frem med, fremdrager, viser, iura clienti p. giver juridisk Oplysning; aabenbarer, erklærer.

promontorium = promuntorium.

promoveo, movi, motum 2 bevæger, rykker frem; lader rykke frem, castra p. drager frem; udvider; forøger.

promptu (kun abl. sing.) m Tydelighed, in promptu est det er tydeligt, synligt for alles Øjne, in p. habeo gør gældende; Beredskab, in p. sum, in p. habeo in p. est det er let.

promptus, a, um synlig, aabenlys; parat, rede; let, bekvem; hurtig, manu p. handlekraftig, $lingu\bar{a}$ p. slagfærdig; villig, beredvillig.

promulgātio, ionis f offentlig Bekendt-

gørelse.

promulgo 1 bekendtgør (ved Opslag).

promulsis, idis f første Ret.

promuntorium eller promunturium, i n proletarius, i m Borger af laveste Forbjerg; fremspringende Del af en

> promus, i m Køkkenmester (en Slave). promūtuus, a, um som skal betales

forud.

pronepos, nepōtis m Barnebarns Søn. pronuba, ae f Ægteskabsstifterske.

pronunci... = pronunti...

pronuntiatio, ionis f (offentlig) Bekendtgørelse.

pronuntiatum, i n Grundsætning.

pronuntio 1 bekendtgør offentligt, forkynder; beretter; udraaber; giver Ordre; udtaler; lover (offentligt, højtideligt); senpromereor 2 og (sjæld.) promereo 2 tentiam p. fremsætter i en Oversigt de

tro (mod).

ningen eller: afgiver en Kendelse eller: fælder Dom.

pronus, a, um foroverbøjet, ludende, sænkende sig, synkende, in paludes p. sænkende sig ned imod, currus p. nedstyrtende, via p. stejl, anni p. flygtende; skraa, -um, i n Skraaning; hovedkulds, med Ansigtet ned; tilbøjelig, let; pronius ad fidem mere troligt.

prooemium, i n Fortale.

propagatio, ionis f Forplantning; Udvidelse: Forlængelse.

propagator, oris m Forlænger, pro-

vinciae af Provinstiden.

propago, inis f Aslægger; Skud, Slægt,

Børn: (plur.) Stamtræer.

propago 1 forplanter; udvider; forlænger, multa saecula reipūblicae (dat.) p. forlænger Statens Tilværelse med mange Aar.

propalam adv. offentligt.

propatulus, a, um aaben, fri, pudicitiam in p. habeo falbyder; -a, orum n plur. (aedium) Gaard (inde i Huset).

prope (comp. propius, superl. proxime) adv. nærved (ogsaa prope ab), pronius absum ab aliquo staar en nærmere; nær (om Tid), proxime nylig, sidst; næsten, prope est ut det er nærved at; præp. med acc. nær ved, hen imod, propius fidem est det er mere troligt, proxime næst efter, straks efter.

propediem adv. snart.

propello, puli, pulsum 3 støder, driver, kaster frem, ud; tilskynder; fordriver; afværger.

propemodum adv. (ogsaa prope mo-

dum) næsten.

propendeo, pendi, pensum 2 hænger, hælder (ned), lanx tantum p. har saa stor Overvægt.

propensus, a, um tilbøjelig, villig, beredvillig, p. in aliquem over for en.

properanter adv. skyndsomt.

properantia, ae f Hastværk. properātio, ionis f Hastværk.

propero 1 skynder mig; er ivrig for; fremskynder, pecuniam heredi p. skynder mig med at efterlade.

properus, a, um hurtig.

propexus, a, um kæmmet frem, nedhængende.

propinātio, ionis f Opfordring til at drikke.

propincus = propinquus.

propino 1 drikker til, opfordrer til at noget.

propinquitas, ātis f Nærhed, Slægtskab.

propinguo 1 fremskynder; nærmer mig. propinguus, a, um nær, nærliggende, tilstødende, in propinguo i Nærheden, ex p. paa kort Afstand; nær forestaaende, snarlig; nærstaaende, nær beslægtet, -us, i m og -a, ae f Slægtning.

propior, ius comp. nærmere (ved), nærmere liggende, -a, orum n plur. de nærmere liggende Steder eller: de senere, nærmere liggende Begivenheder; propius vero est det er sandsynligere; mere egnet; - superl. proximus, a, um nærmest, meget nær, p. quisque de allernærmeste: -us, i m Nabo, plur. de nærmest boende eller: de nærmest staaende; -um, i n Nærhed, plur. de nærmeste Punkter; nærmest foregaaende; nærmest

vero est det er sandsynligst; fuldstændig propitius, a, um naadig, velvillig stemt.

kommende; meget lignende, proximum

propono, posui, positum 3 stiller frem, til Skue, venale til Salg; forelægger, in publicum p. offentliggør; fremsætter; foreslaar; stiller for Øje; stiller i Udsigt, lover; truer med; (animo) p. forestiller mig; foresætter mig; bestemmer som Maal, res proposita Forsæt, propositum est, habeo det er mit Forsæt; giver en Skildring af, omtaler:

propositio, ionis f Forestilling (om). propositum, i n Forsæt, Plan, p. teneo fastholder; Emne.

propositus udsat (for).

propositus, a, um offentlig udsat; forestaaende.

propraetor, oris m Proprætor, Statholder i en Provins.

proprietas, ātis f Ejendommelighed, p. frugum ejendommelige Arter af.

proprius, a, um egen, praedia p. traduntur som Ejendom, proprium facio tilegner mig; sin egen; egentlig; sikker; ejendommelig, særegen, proprium populi Romani karakteristisk for Romerfolket; særlig, personlig, proprius alicuius sum er en trofast hengiven; blivende, varig.

propter adv. i Nærheden; - præp. med acc. ved Siden af, paa Grund af, for — Skyld.

propterea adv. derfor, p. quod af den Grund at.

propugnāculum, i n Bolværk, Fordrikke, alicui aliquid p. drikker en til i svarsværk, Fæstningsværker; Værn, For-| Svar.

propugnatio, ionis f Forsvar.

propugnator, oris m Forsvarer; Soldat til Søs.

propugno 1 gør Udfald, angriber: kæmper, forsvarer mig, propugnantes Forsvarerne.

propulso 1 fordriver; slaar et Angreb tilbage; afværger.

prora, ae f Forstavn; Skib.

prorepo 3 kryber frem.

af Sted, bort; me p. styrter, iler frem, ud, river mig løs, quo proripis (underf. te) hvor styrter du hen?

prorito 1 lokker.

prorogatio, ionis f Forlængelse; Udsættelse, diei af en Termin.

prorogo 1 forlænger.

prorsus og prorsum adv. fremad: fuldstændigt; netop; (særlig ved Nægtelse) absolut, aldeles; overhovedet, kort sagt.

prorumpo, rūpi, ruptum 3 bryder frem; styrter (af Sted), in aliquid p. styrter mig over noget; lader bryde frem, udsender, pass. bryder frem; eo prorumpit audacia saa vidt gaar.

proruo, rui, rutum 3 river ned, kaster

om; styrter frem.

proscaenium, i n Forscene; Scene. proscindo, scidi, scissum 3 opriver;

pløier.

proscrībo, scripsi, scriptum 3 bekendtgør skriftligt (ved Opslag); inddrager (Godser) under det offentlige; udbyder til Salg; erklærer fredløs, proscriptus, i m en fredløs.

proscriptio, ionis f offentlig Udbyden; Inddragelse af Godser og dermed følgende Fredløshedserklæring, Proskription.

proseco, secui, sectum 1 afskærer, prosecta, orum n pl. de afskaarne Dele

af Offerdyrenes Indvolde.

prosequor, secutus sum 3 ledsager, aliquem (cum) aliqua re p. giver en noget med paa Vejen; ærer med, skænker, legatos liberaliter oratione p. taler venlige Ord til, laudibus p. roser, contumeliosis vocibus p. raaber (efter); fortsætter; skildrer; forfølger.

prōsilio, silui (sjæld. silīvi)

springer frem, ned, op; iler hen.

prospecto 1 ser ud paa, betragter (paa Afstand); (om Stedet) har Udsigt til; venter paa.

prospectus, us m Udsigt; Synskreds,

Syn, in p. sum er i Sigte.

prospeculor 1 spejder (efter).

prosper eller -erus, era, erum lykke- seende Omsorg.

lig, gunstig, -a, orum n plur, heldige Omstændigheder; velsignende, frugum med Afgrøde.

prosperitas, ātis f Trivsel, Lykke, p. valetudinis glimrende Helbred.

prospero 1 giver et heldigt Udfald,

victoriam p. forlener med. prospicientia, ae f Forsorg.

prospicio, spexi, spectum 3 ser foran mig, frem, ud; betragter nærmere; ser proripio, ripui, reptum 3 river, slæber langt bort, borte, multum p. har en vid Udsigt; har Udsigt til; spejder efter; passer paa, (med dat.) sørger for, malo p. forebygger; forudser; skaffer til Veje.

prosterno, strāvi, strātum 3 kaster ned, slaar til Jorden; omstyrter, tilintet-

prosto, stiti — 1 staar til Salg. prösum, pröfui, prödesse gavner.

prötego, texi, tectum 3 bedækker (for-

til), beskytter, ab mod.

prōtendo, tendi, tentum 3 strækker frem, udstrækker, aciem oculorum p. retter.

 $pr\bar{o}tenus = protinus.$

prōtero, trīvi, trītum 3 nedtræder, nedtramper; knuser, tilintetgør.

pröterreo 2 bortskræmmer.

protervitas, ātis f Frækhed; Koketteri. protervus, a, um fræk; kaad; dristig; voldsom.

protinus adv. fremad, videre; sammenhængende, cum p. utraque tellus una foret da begge Landene gik i eet; stadig, uafbrudt; med det samme, straks.

protraho, traxi, tractum 3 trækker, slæber frem; drager frem, aabenbarer;

angiver; nøder; trækker ud.

prōtrūdo, trūsi, trūsum 3 støder frem, ned; udskyder.

prōturbo 1 forjager; kaster til Side.

prout conj. alt efter som.

proveho, vexi, vectum 3 fører, bringer frem; pass. rider (equo), sejler; skrider, rykker frem, (aetate, annis) provectus i fremrykket Alder; hæver, in maius p. lader trives; forleder, henriver; pass. lader mig henrive, gaar for vidt, quid ultra provehor hvorfor taler jeg mere.

provenio, vēni, ventum 4 kommer frem,

vokser op; opstaar.

proventus, us m (heldigt) Udfald.

pröverbium, i n Ordsprog, venit in p. eller in consuetudinem proverbii er blevet til et Ordsprog.

providens, ntis forsigtig.

providentia, ae f Forudseenhed; forud-

prōvideo, vīdi, vīsum 2 ser foran mig; er forsigtig; forudser; indser; sørger for; træffer Forholdsregler, de med Hensyn til; forebygger.

providus, a, um forudseende; sørgende

for; forsigtig, betænksom.

provincia, ae f Opgave, Virkekreds, Interessesfære; Overbefaling; Embedsforretninger, Jurisdiktion; Provinsstyrelse, Statholderskab; Provins.

provincialis, e Provins-, scientia p. i at styre en Provins; -es, ium m plur.

Provinsbeboere.

 $pr\bar{o}v\bar{\imath}sio$, $i\bar{o}nis\ f$ Forudseen; Forebyggelsesmaade.

gersesinaade.

prövisor, öris m en Mand, som i Forvejen sørger for.

provocatio, ionis f Appel, Henvendelse

til Folket.

prövoco 1 fremkalder; opmuntrer, tilskynder; udfordrer, udæsker; appellerer, ad aliquem p. beraaber mig paa en.

provolo 1 flyver, iler frem.

 $pr\bar{o}volvo$, volvi, $vol\bar{u}tum$ 3 ruller, vælter frem, ned; me p. og pass. kaster mig ned.

proxenēta, ae m Mellemmand. proximior, ius (senere) comp. til proximus.

proximitas, ātis f nært Slægtskab.

proximus se propior.

prūdens, ntis forudseende, med klog Forudseenhed; bevidst, med fuldt Overlæg; indsigtsfuld; erfaren i (med gen.); forstandig, klog; forsigtig.

prūdentia, ae f Forudseenhed; (med gen.) Kendskab til, Indsigt i; Klogskab.

pruīna, ae f Rimfrost (ogsaa plur.). pruīnōsus, a, um rimfrostbedækket. prūna, ae f glødende Kul.

prūniceus, a, um af Blommetræ.

prūnum, i n Blomme.

prytaneum, i n Raadhus.

prytanis, is m Prytan, en af de højeste Øvrighedspersoner i græske Byer.

psallo, psalli — 3 spiller paa Citar. psaltria, ae f Citarspillerske.

psecas, adis f græsk Navn paa en Slavinde, der satte og salvede Herskerindens Haar; psecade natus Slavindesøn. psēphisma, atis n Folkebeslutning (hos Grækerne).

pseudothyrum, i n Bagdør.

psittacus, i m Papegøje.

psychrolūtes, ae m en Mand, som bader sig i koldt Vand.

ptisanārium, i n Byggrynssuppe, p. oryzae Suppe kogt paa Ris.

pübens, ntis saftig.

pūbertas, ātis f Mandbarhed.

pūbes, is f det unge Mandskab; Mand, Folk: Skamhaar.

pūbes, eris mandbar, voksen; fuldt udvokset; m plur. voksne Mænd, vaabendygtigt Mandskab.

 $p\bar{u}besco - 3$ vokser til.

pūblicānus, a, um hørende til Forpagtning og Statsindtægterne, muliercula p. Statsforpagtertøs; -us, i m Skatteforpagter.

pūblicātio, ionis f Konfiskation.

publice se publicus.

 $p\bar{u}blico$ 1 inddrager (i Statskassen), konfiskerer; stiller til Offentlighedens Disposition, giver fri til Bebyggelse; viser offentligt.

pūblicum se publicus.

pūblicus, a, um hørende til, rettet mod, givet af Staten; offentlig, officiel; Stats-, Folke-; causa p. Statsanliggende eller Kriminalproces; res publica se res; almindelig, -a, ae f offentlig Pige; — publicum, i n Statskasse, in p. redigo, refero inddrager i; Statsforpagtning, p. conduco, redimo overtager; Staten, de p. paa Statens Bekostning, frumentum confero in p. til Brug for Staten; Offentligheden, Publikum, me in publicum proripio ud paa Gaden, in publicum prodeo, in publico sum viser mig offentligt; — publice adv. paa Statens Vegne, Befaling, Bekostning; for Staten; officielt; i Fæliesskab.

pudens, ntis ærekær, ærbar, -es, ium m plur. Mænd af Ære; beskeden

pudet, puduit — 2 me alicuius (rei) skammer mig for nogen (over noget); pudendus skammelig; a, -ōrum n pl. Skamdelene.

pudibundus, a, um blufærdig. pudīcitia, ae f Kyskhed, Ærbarhed. pudīcus, a, um kysk, ærbar.

pudor, ōris m Skamfølelse, Undseelse, pudor (pudori) est (mihi) skammer mig ved; Agtelse, Æresfølelse; Samvittighedsfuldhed; Kyskhed; Skam, Skændsel.

puella, ae f Pige; Datter; ung Kvinde. Kone.

puer, pueri m Dreng; ung Mand; adj. lille, ung, a puero, pueris fra Barnsben, ex pueris excedo af Barnealderen; Søn; (plur.) Børn; Slave, Tjener.

puerilis, e barnlig, Barne-, Drenge-;

barnagtig.

puerilitas, ātis f Barnagtighed. pueritia, ae f Drengealder, Barnealder. puerpera, ae f Barselkone; adj. frem- | Templer; mende Fødselen.

puerperium, i n Barnefødsel.

puertia = pueritia.

puerulus, i m (dem. af puer) lille Dreng.

pugil, ilis m Nævekæmper.

pugillāres, ium m plur. (underf. libelli eller codicilli) Skrivetavle.

pūgio, ionis m Dolk.

pugna, ae f Haandgemæng, Haandgribeligheder; Kamp, p. committo begynder, p. facio leverer; Kampleg; Slagorden, p. media Centrum.

pugnātor, oris m en Kæmper, Strids-

mand.

pugnax, ācis kæmpende; ignis p. aquae (dat.) modsat; kamplysten; haardnakket

pugno 1 kæmper; strides; kæmper for, ut at; modsiger, pugnantia loquor taler selvmodsigende.

pugnus, i m Næve; Nævefuld; Næve-

kamp.

pulc(h)er, c(h)ra, c(h)rum smuk; herlig; lykkelig; fortræffelig; adv. (ogsaa) godt. pulc(h)ritūdo, inis f Skønhed.

pūlēium, i n en Art Mynte (vellug-

tende Plante).

pullārius, i m Hønsevogter.

pullulo 1 fremspirer; vokser frodigt.
pullus, i m Unge; (ung) Høne; "min
Snut".

pullus, a, um mørk, mørkegrøn, sort-

graa, -um, i n mørk Farve.

pulmentārium og pulmentum, i n Tilmad (til Brød), Kødspise, Fisk, Grønt; Portion.

pulmo, onis m Lunge.

pulpāmentum, i n fed Kost, p. est

fames min Kok er Sult.

pulpitum, i n Stillads (til Forelæsninger, Skuespil o. s. v.), Scene, Kateder.
pulsātio, iōnis f Slaaen, scutorum paa

Skioldene.

pulso 1 slaar, støder, ryster, banker paa, tramper i; slaar mod, berører; fordriver; sætter i Bevægelse; plager, ængster.

pulsus, us m Slag, Stød, p. pedum

Fodtrin.

pulvereus, a, um Støv-; støvet; støv-fremkaldende.

pulverulentus, a, um støvet; støvfrem-kaldende.

pulvillus, i, m lille Pude.

pulvīnar, āris n Gudehynde, p. suscipio fremsætter; ad, circa omnia p. i alle

Templer; p. deorum Gudemaaltider; Leie.

pulvīnus, i m Pude.

pulvis, eris m Støv, exiguus pulvis en Haandfuld Jord; Støvsky; Øvelsesplads; Anstrengelse.

pūmex, icis m Pimpsten; Klippe.

pūmilio, iōnis m Dværg. punctim adv. med Stik.

punctiuncula, ae f lille Stik.

punctum, i n Stik; Prik; Stemme (for hver Stemme sattes en Prik); Bifald; et lille Punkt, p. temporis et Øjeblik, puncto mobilis horae i Løbet af en kort Time.

pungo, pupugi, punctum 3 stikker; krænker; foruroliger; me pungit det gør mig ondt.

 $P\bar{u}nic(e)us = Poenic(e)us.$

pūnio 4 og pūnior 4 straffer.

pūnītor ōris m en Hævner.

pūpilla, ae f forældreløs Pige. pūpillāris, e umyndig; hørende til for-

pupularis, e umyndig; nørende til forældreløse Børn.

pūpillus, i m umyndig; forældreløs Dreng.

puppis, is f Bagstavn; Skib.

pūpula, ae f Pupil; Øje.

purgāmen, inis n Renselsesmiddel.

purgāmentum, i n Urenlighed.

purgātio, iōnis f Renselse, p. alvi kunstig Afføring.

purgo 1 renser, auris purgata aabent, purgor bilem (græsk acc.) renser mig for Galden, purgatus morbi helbredet for, crimina p. gendriver, me p. eller pass. tager afførende Midler; retfærdiggør, undskylder, pass. retfærdiggør mig; anfører til min Undskyldning; soner.

purpura, ae f Purpur, Purpurfarve;

Purpurklædning.

purpurātus, i m Hofmand.

purpureus, a, um purpurfarvet, p. anima den røde Livskraft (= Blodet), purpureus pennis med purpurfarvet Hjelmbusk; purpurklædt: straalende.

pūrulentus, a, um materiefyldt; a, ōrum

n. plur. blodigt Kød.

pūrus, a, um (adv. ogsaa pūriter) ren; klar, lys; bar, blot; glat, uden Figurer; ubesmittet; retskaffen, retfærdig.

pūs, pūris n Materie; pus atque vene-

num Gift og Galde.

pusillus, a, um meget lille, ubetydelig, ringe, n en lille Smule, n plur. Ubetydeligheder; smaatskaaren.

pūsio, iōnis m lille Dreng.

pustula eller pussula, ae f Hudblære, Vable.

puta se puto. putāmen, inis n Skal.

putātio, ionis f Beskæring.

puteal, ālis n Brøndindfatning. puteārius, i m Brøndgraver.

pūteo, ui — 2 er raadden; stinker. puter, tris, tre raadden, forfalden; slap,

oculi p, smægtende. pūtesco, pūtui — 3 gaar i Forraadnelse; lugter af.

puteus, i m Brønd.

pūtidus, a, um raadden; modbydelig; vissen; skabagtig.

pūtisco = putesco.

puto 1 ordner, rationes p. opgør Regnskaberne; regner for, vurderer til; anser erne.

for, maximam gloriam in maximo imperio p. sætter; overvejer; tror, deos paa Guder; (ofte som Indskud:) (ut) puto tænker jeg, skulde jeg mene; (ut) puta (egentl. imper.) for Eksempel.

putrefacio, feci, factum 3 faar til at

raadne: gør skør.

putresco - 3 raadner; bliver skør. putridus, a, um raadden; skør.

putus, a, um ren, glimrende.

pylae, ārum f plur. Portene (Navn paa forskellige Bjergpas; ogsaa = Thermopylae).

pyra, ae f Baal.

pyropus, i m Guldbronze. pythaules, ae m Fløjtespiller, der akkompagnerede Monologerne i Tragedi-

quā adv. ad hvilken Vej; hvor; hvorledes; der hvor; der hvorhen; (for) saa saa vidt som; ad en eller anden Vej; paa en eller anden Maade; qua ... qua dels — dels, baade — og.

quācumque (quācunque) adv. overalt

hvor; hvor som helst end.

quādamtenus (quādam tenus) adv.

indtil et vist Punkt.

quadra, ae f (Firkant) (firkantet) Brødskive; (lille) Stykke.

quadrāgēnārius, a, um indeholdende i 4 Dele.

40; pupillus q. 40-aarig.

quadrāgēni, ae, a num. distr. 40 til med 4 Rækker Aarer. hver.

den 40.

quadrāgiē(n)s adv. num. 40 Gange; q. sestertium 4 Millioner.

quadrāgintā num. card. 40.

quadrans, ntis m 1/4 As.

quadrantārius, a, um kostende 1/4 As. quadrātus, a, um firkantet; -um, i n

Firkant, Kvadrat.

quadrīduum, i n Tidsrum af 4 Dage. quadriennium, i n Tidsrum af 4 Aar. quadrifāriam adv. i 4 Dele. quadrifidus, a, um (kløvet) i 4 Dele.

quadrīgae, ārum f plur. Firspand. quadrīgātus, a, um (om Mønter) med

Billede af et Firspand.

quadriiugis, e firspændig. quadriiugus, a, um firspændig, i, ōrum m plur. Firspand.

quadrīmus, a, um firaarig.

quadringēnārius, a, um hver bestaaende af 400 Mand.

quadringēni, ae, a num. distr. 400 til

quadringentēsimus, a, um num. ord. den 400.

quadringenti, ae, a, num. card. 400. quadringentie(n)s adv. num. 400 Gange. quadrip... = quadrup...

quadripartītus (-pertītus), a, um delt

quadrirēmis, is f (underf. navis) Skib

quadro 1 gør firkantet, acervum q. quadrāgēsimus, a, um num. ord. "afrunder"; passer; ad multa quadrat det er i mange Retninger heldigt; stemmer (om et Regnskab).

> quadrupedans, ntis galoperende, sonitus q. af en galoperende Hest; m Hest. quadrupēs, pedis m og f firføddet Dyr. quadruplator, oris m Angiver (der fik en Fjerdedel af den anklagedes Formue); uhæderlig Sagfører.

> quadruplex, icis firdobbelt, n det fir-

dobbelte (Beløb). quadruplus, a, um firdobbelt, n det firdobbelte (Beløb).

quaerito 1 spørger ivrigt.

quaero, quaesīvi, quaesītum 3 søger, søger efter; kræver; søger at skaffe mig, fremkalde, udfinde; erhverver, opnaar; skaffer mig, quaesita n plur. i Forvejen samlede Skatte; tragter efter, længes efter; savner; spørger, aliquid ab, de, med Betydn af comp: praestat, supra, ex aliquo en om noget, si verum quaeris (quaerimus, quaeritis) oprigtigt talt, quid quaeris eller noli quarere kort sagt; anstiller retslig Undersøgelse, holder Forhør om; undersøger, forhandler

quaesitor, oris m Undersøgelsesdommer. Forhørsleder.

quaesītus, a, um udsøgt.

quaeso, quaesīvi — 3 spørger, beder; (ofte som Indskud:) beder jeg! kære! for Himlens Skyld!

quaesticulus, i m lille Fordel.

quaestio, ionis f Udspørgen; Spørgsmaal, Stof, Emne; retslig Undersøgelse, (om Slaver) pinligt Forhør; quaestiones (perpetuae) staaende Domstole; (plur.) Forhørsakterne.

quaestiuncula, ae f (dem. af quaestio) (taabelig) Undersøgelse; Tankeslutning.

quaestor, ōris m Mordanklager (i den ældste Tid); Kvæstor (Embedsmand, der havde med Finans- og Regnskabsvæsenet at gøre).

quaestorius, a, um hørende til en Kvæstor, Kvæstor-; med Kvæstorrang; -us, i m forhenværende Kvæstor; -um, i n Kvæstorens Telt.

quaestuōsus, a, um indbringende.

quaestūra, ae f en Kvæstors Embede, Kvæsturen; Kvæstorens Kasse.

quaestus, us m Fordel, Vinding, Indtægt; quaestui rem publicam habeo beriger mig paa Statens Bekostning; Erhverv, Forretning, q. facio driver.

qualibet adv. paa enhver Maade, for

enhver Pris.

quālis, e adj. og pron. hvordan; saadan som, (talis...) som; af en eller anden Beskaffenhed.

quāliscumque, quālecumque pron. hvor-

dan end; enhver uden Forskel. quālitas, ātis f Beskaffenhed.

quālus, i m Arbejdskurv.

quam adv. og conj. hvor (spørgende og udraabende), i hvilken Grad; (forstærkende et foregaaende Ord) overordentlig, særlig; (relat.) som, (saa —) som (efter foregaaende eller underf. tam, aeque o. 1.), vix dimidium quam quod næppe halvt saa meget som, non tam quam quod ikke saa meget som; (ved comp. og superl., svarende til tam) jo — desto; (ved superl., med og uden possum) saa - som muligt, quam longissimus saa lang som muligt, quam primum saa snart som muligt; (efter comp. og Ord

post o. 1.) end; septimo die ... quam efter at.

quamdiū (quam diū) adv. hvor længe; saa længe som.

quamobrem (quam ob rem) adv. hvorfor (interr. og rel.); (og) derfor.

quamquam conj. skønt; og dog, for øvrigt.

quamvīs adv. og conj. saa — som du vil, at det skal være, om end nok saa: hvor meget end, om end nok saa meget: skønt.

quanam adv. ad hvilken Vei da?

quando adv. og conj. hvornaar?; da (om Tiden); nogen Sinde; fordi nu en-

quandocumque (quandocunque) conj. og adv. saa ofte som; en Gang i Tiden. quandoque adv. og conj. naar engang;

en eller anden Gang; eftersom. quandōquidem (quandō quidem) conj.

da nu engang.

quanquam = quamquam. quanto adv. se quantus.

quantopere (quanto opere) adv. og conj. i hvor høj Grad; lige saa meget som.

quantulus, a, um (dem. af quantus) hvor lille, n hvor lidt.

quantuluscumque, a-, um- cumque (-cunque) hvor lille end, n hvor lidt end.

quantum adv. se quantus.

quantus, a, um hvor stor, hvor megen (ofte: hvor lille, hvor lidt), (tantus ...) quantus (saa stor -) som; (med superl. og possum for at betegne den højest mulige Grad) quanta maxima celeritate potuit med størst mulig Hurtighed; quantum (nom. og acc.) n hvor meget; saa meget som, som, q. in me est saa vidt det staar til mig, q. ego existimare possum saa vidt jeg kan skønne, q. ad saa vidt det angaar; — quanti (gen.) for hvor meget, hvor meget værd; for saa meget som, af saa stor Værdi som; scis q. Tulliam facio hvor stor Pris jeg sætter paa; q. q. hvor dyrt end; - quanto (abl.) adv. hvor meget; saa meget som, i samme Grad som; (ved comp.) jo (med paafølgende eller udeladt tanto eller eo desto); — quantum adv. hvor meget; saa meget som, i samme Grad som, saa vidt som, saa snart som; (med superl. for at betegne den højest mulige Grad) quantum maxime accelerare poterat saa hurtigt han kunde.

quantuscumque, a-, um -cumque (-cun-

que) hvor stor, megen, lille end, q. (n)possum saa meget jeg kan; ligegyldigt hvor stor.

quantuslibet, a-, um -libet nok saa stor, q. (n) intersit lad der være nok

saa stor Forskel.

quantusvīs, a-, um -vīs om end nok saa stor; - quantumvīs adv. og conj. nok saa meget, overmaade; skønt.

quapropter adv. derfor.

quārē (quā rē) adv. hvorved; hvoraf; derfor.

quartana, ae f (underf. febris) Tredjedagsfeber (Romerne medregnede begge Sygedagene, der omgav de to feberfri Dage).

quartārius, i m en Fjerdedel af et

Maal, et lille Maal (c. 1/8 l).

quartus, a, um num. ord. den fjerde, (c. Kl. 10); quarto og quartum adv. for fjerde Gang.

quartus decimus, a, um num, ord.

den 14.

quasi conj. og adv. ligesom; som om; næsten; perinde q., proinde q. ret som

quassātio, ionis f heftig Rysten.

quasso 1 ryster heftigt, svinger stærkt; sønderslaar, naves quassatae havarerede, quassata muri Brecher; rasler.

quassus, us m Rysten.

quatefacio, fēci — 3 ryster.

quātenus adv. og conj. hvor vidt: hvor længe; saa langt som; for saa vidt som; eftersom jo.

quater adv. num. fire Gange.

quaterdeciē(n)s adv. num. 14 Gange. quaterni, ae, a num. distr. fire til

hver, fire ad Gangen; fire.

quatio — quassum 3 ryster, svinger, populum risu q, tjener til Latter for Folket, aliquem mente solida q. rokker fra; slaar, støder, banker paa; sønderslaar, naves quassae havarerede; plager, trætter.

quatrīduum = quadriduum.

quat(t)uor num. card. fire.

quattuordecim num. card. 14; XIV ordines de 14 for Ridderne bestemte Rækker i Teatret, in q. sedeo er Ridder, in q. sessum deduco gør til Ridder.

quattuorvirātus, us m Firemands-

embedet.

sion af fire Mand.

-que conj. (efter Ordet, = et foran Ordet) og; og overhovedet; og derfor; tral; er fri, ab, ex for.

men; que ... et, et ... que, que ... que baade - og, dels - dels.

quemadmodum (quem ad modum) adv. og conj. hvorledes; saaledes som.

queo, quivi, quitum, quire 4 kan.

quercētum = querquētum.

quercus, us f Eg; q. civilis Krans af Egeløv.

querēla (querella), ae f Klage. queribundus, a, um klagende.

querimonia, ae f Klage, q. de aliquo

habeo fører Klage over en.

queror, questus sum 3 klager; klager over, beklager mig (over), cum aliquo q. klager til en.

querquētum, i n Egeskov.

querulus, a, um klagende; klynkende.

questus, us m Klage.

quī, quae, quod pron. rel. som; den n Fjerdedel, f (underf. hora) den 4. Time | som; den - som; en, nogen som; han, denne, quae cum ita sint under disse Forhold; og han, og denne; men han, men denne; thi han, thi denne.

> *quī adv.* hyorledes; hyorfor; saa at derfor; gid! qui illi dii irati (underf.

sint); paa en eller anden Maade.

quia conj. fordi.

quianam adv. hvorfor vel?

quīcum = quōcum, quācum med hvem.

quicumque, quaecumque, quodcumque (eller -cunque) pron. enhver som, plur. alle som; af hvilken Beskaffenhed end; enhver mulig; de q. causa uvist af hvilken Grund.

quidam, quaedam, quiddam (subst.) eller quoddam (adj.) pron. indef. en vis, en; (ofte med tamquam, quasi, velut) en Slags, om jeg saa maa sige; ligefrem, ganske, overordentlig; plur. nogle, adskillige.

quidem adv. fremhæver det nærmest foregaaende Ord, kan ofte gengives ved, at dette Ord betones; og det, netop det; i det mindste; vel; jo, nemlig; men, ja men; men nu; ne ... q. ikke engang eller: heller ikke; cum q. skønt ganske vist; utinam q. ja, gid bare!

quidnī (quid nī) adv. hvorfor ikke? quies, ētis f Ro, Hvile (ogsaa plur.); Søvn, q. capio sover; Fred; Tilbagetrukkenhed fra Politik; den evige Hvile; Neutralitet.

quiesco, quievi, quietum 3 hviler: quattuerviri, orum m plur. Kommis- sover: tier; finder mig roligt i noget; forholder mig i Ro, holder Fred; hører op; trækker mig tilbage fra Politik; er neuquiëtus, a, um rolig; roligt flydende; stille, fredelig; tilbagetrukken.

quīlibet, quaelibet, quidlibet (subst.) eller quodlibet (adj.) pron. indef. enhver som helst; den første den bedste.

quīn (= quī og nē ikke) adv. og conj. hvorfor ikke; betegner oftest en Opfordring: quin expergiscimini saa vaagn dog op; quin etiam (et) ja, ja endog, (ja) snarere; quin contra ja meget snarere; (efter nægtende Sætninger, navnlig ved Udtryk for Tvivl, Hindren og Modstræben) at jo, at, facere non possum quin jeg kan ikke undlade at; (saa) at ikke, uden at; som om ikke.

quincunx, uncis m 5/12 af en Helhed; 5 unciae; de 5 Øjne paa en Terning;

Træplantning (i Krydsstilling).

quindeciē(n)s adv. num. 15 Gange; q. sestertium 1¹/₂ Million.

quindecim num. card. 15.

quingēni, ae, a num. distr. 500 til

quingentēsimus, a, um, num. ord. den 500.

quingenti, ae, a num. card. 500. quīni, ae, a num. distr. 5 til hver, 5 ad Gangen; 5.

quīni dēni, ae, a num. distr. 15 til

nver.

quīni vīcēni, ae, a hum. distr. 25 til hver.

quinquāgēni, ae, a num. distr. 50 til hyer, 50 ad Gangen.

quinquāgēsimus, a, um num. ord. den 50., -a, ae f (underf. pars) den 50. Del. quinquāgintā num. card. 50.

quinquātrus, uum f plur. Fest for

Minerva.

quinque num. card. 5.

quinquennālis, e findende Sted hvert 5. Aar, vota q. som aflægges hvert 5. Aar; varende i 5 Aar.

quinquennis, e 5 Aar gammel.

quinquennium, i n Tidsrum af 5 Aar. quinquerēmis, e femradaaret, -is, is f (underf. navis) femradaaret Skib.

quinquevir, viri m Medlem af en Fem-

mandskommission.

quinquiē(n)s adv. num 5 Gange. quintāna, ae f (underf. via) den Vej i Lejren, der skilte den 5. Manipel og den 5. Turme fra den 6.; her var Mar-

kedspladsen.
quintus, a, um num. ord. den 5.;
quinto og quintum adv. for 5. Gang.
quintus decimus, a, um num. ord.

den 15.

quippe adv. naturligvis, jo, nemlig: quippe qui (med conj.) da han jo.

Quiris, ītis m fuldberettiget romersk

Borger (i Fred) (mest plur.).

quirītātio, ionis f Angstraab.

quirīto 1 raaber om Hjælp; skraaler. quis (subst. og adj.) og quī (adj.), quae, quid (subst.) og quod (adj.) pron. interr. hvem, hvilken. hvad, hvad for en, hvordan, quid hominis est hvad er han for et Menneske, quid tu hvad vil du; — quid adv. hvorfor, hvortil, hvorledes; quid ni = quidni; quid multa (underf. dicam) kort sagt; quid quod og nu det at; og nu, men nu.

quis (subst. og adj.) og quī (adj.), quae og qua, quid (subst.) og quod (adj.) pron. indef. nogen, en eller an-

den.

quisnam (subst.) og quīnam (adj.), quaenam, quidnam (subst.) og quodnam (adj.) pron interr. hvem, hvilken, hvad vel; nogen (med foregaaende num).

quispiam, quaepiam, quidpiam (quippiam) (subst.) og quodpiam (adj.) pron. indef. nogen, en eller anden.

quisquam (m), quidquam (quicquam) (n) pron. indef. nogen, nogen som helst.

quisque, quaeque, quidque (subst.) og quodque (adj.) pron. indef. enhver især, hver enkelt; decimus q. hver 10.; (ved superl.) doctissimus q. netop de lærdeste eller: alle de lærde, primus q. den allerførste, prima quaeque (ogsaa) det første det bedste, primo quoque tempore saa hurtigt som muligt; i Forbindelsen cuiusque modi, generis: enhver; unusquisque hver enkelt; quotus q. hvor mange vel, hvor faa — ikke.

quisquiliae, ārum f plur. Udskud.

quisquis (m), quidquid (quicquid) (n) pron. rel. indef. hvem der end, enhver som, enhver som helst, (n) alt hvad; (n) adv. efterhaanden som.

quīvīs, quaevīs, quidvīs (subst.) og quodvīs (adj.) pron. indef. enhver som

helst, (n) alt muligt.

quō adv. hvorhen, hvortil, quo pertinet illa oratio hvortil sigter; hvor vidt: hvorfor; hvor: hvori; hvorved; (ved compar.) saa meget mere, jo; quo...eo jo—desto; (= ut eo) for at derved, for at (desto); quo ne for at ikke; non quo ikke fordi; (efter efficio) at; nogenstedshen, i en eller anden Retning.

quoad adv. og conj. saa langt som; (saa længe) som, indtil, ad eum finem

quoad saa vidt at; førend.

auōcircā (quō circā) adv. hvorfor; og

quōcumque eller -cunque (ogsaa i to Ord) adv. hyorhen end, quo res cumque que). cadent hvad Udfald Sagerne end faar.

guod adv. og conj. i hvilken Henseende, to Ord) adv. i alle Retninger. hvori; hvorfor, (nihil) est quod der er (ingen) Grund til at; derfor; quod si og nu, quoqueversum (-versus). men nu, hvis nu, hvis imidlertid; quod utinam ja gid!; den Omstændighed at hvortil; hvorfor. (med eller uden foregaaende hoc, id), (det) at, mitto quod jeg taler ikke om mange som. at; med Hensyn til at, naar, male facis quod det er urigtigt af dig, naar; fordi, over at; eftersom; for saa vidt som, selv til hver. om (med conj.).

quolibet adv. hvorhen det

være.

quom = cum.

quōminus conj. at (efter Verber, der ofte som. betegner en Hindren og Modstræben); at ikke (efter per me fit, per me stat jeg er Skyld i).

quōmodo (quō modo) adv. og conj.

hvorledes; saaledes som.

quōmodonam adv. hvorledes vel. quonam adv. hvortil vel.

quondam adv. engang; undertiden. quoniam conj. eftersom.

quōquam adv. nogetstedshen.

quoque adv. ogsaa; endog; quoque non ikke engang.

quoque = et quo (ogsaa abl. af quis-

quōqueversum (eller -versus) (ogsaa i

auōauōversum (eller -versus) adv. =

quorsum (eller -sus) adv. hvorhen;

quot pron. correl. hvor mange; saa

quotannis adv. aarlig.

quotēni, ae, a adj. distr. hvor mange

 $auot\bar{\iota}d... = cotid...$

 $quoti\bar{e}(n)s$ adv. og conj. hvor ofte; saa ofte som.

quotiē(n)scumque (-cunque) conj. saa

quotquot pron. correl. hvor mange end, q. eunt dies hver Dag, der gaar.

quotus, a, um pron. correl. hvilken i Rækken, q. hora est hvad Tid er det paa Dagen, quotā (underf. horā) til hvilket Klokkeslæt, rescribe q. esse velis hvor mandsstærk du kommer; q. quisque hvor mange vel, hvor faa — ikke.

quousque adv. hvor længe. quum = cum.

rabidus, a, um rasende, voldsom. rabies, ēi f Raseri, r. ventris rasende Sult; Rasen, r. civica Borgerkrigens, r. Canis Hundestjernens rasende Brænden. rabiōsus, a, um rasende.

racēmifer, era, erum bærbærende;

druekranset. racēmus, i m Bær, Drue; Druesaft. radiātus, a, um straalende. rādīcesco — 3 slaar Rod.

rādīcitus adv. med Rode; i Bund og Grund.

radio 1 straaler.

radius, i m Stav; lille Stok til at tegne Figurer med; Hjulege; Væverskytte; Straale.

rādix, īcis f Rod, r. ago slaar, radices montis Biergets Fod: Ræddike.

rādo, rāsi, rāsum 3 skraber, kradser, caput r. rager; fejer ren; flyver, løber, sejler, stryger gennem, hen over, tæt forbi; berører let.

raeda, ae f (firhjulet) Rejsevogn. raedārius, i m Kusk.

rāmālia, ium n plur. Ris, Kvas.

rāmosus, a, um grenet; forgrenende sig.

rāmus, i m Gren; (plur.) Træ; (plur.) Træfrugter.

rāna, ae f Frø.

rancidus, a, um stinkende.

rānunculus, i m (dem. af rana) lille Frø.

rapācitas, ātis f Rovbegær.

rapax, ācis rivende, voldsom; rovbegærlig, gridsk, (med gen.) begærlig efter.

rapiditas, ātis f rivende Strøm.

rapidus, a, um rivende, hurtig; overilet; rovbegærlig, graadig; brændende hed.

rapīna, ae f Rov; Røveri (ogsaa plur.). rapio, rapui, raptum 3 river, griber hurtigt, slæber af Sted, bort, galeam tectis (abl.) r. henter hurtigt ud af, me

hinc r. forføjer mig hurtigt bort herfra, viam r. gennemiler, flammam r. fænger hurtigt, nigrum colorem r. antager hurtigt; skynder mig med; fremskynder; river til mig, røver; erobrer hurtigt; bortfører, bortriver; plyndrer, rapiunt feruntque Pergama de røver og plyndrer i; river med mig, henriver, hensætter, aliquem Grund; lidt spidsfindig Slutning. in adversum r. styrter en i Ulykke; tilriver mig.

raptim adv. hurtigt. rapto 1 slæber (bort).

raptor, oris m Røver: Forfører: adi. rovbegærlig.

raptum, i n Rov.

raptus, us m voldsom Afrivning, Inoo raptu ved et Ryk af Ino; Rov.

rāpulum, i n (dem. af rapum) Ræd-

rāpum, i n Roe; Roeknold.

 $r\bar{a}resco - 3$ bliver tyndere, løsere, claustra Pelori r. udvider sig.

rāritas, ātis f Aabenhed.

 $r\bar{a}rus$, a, um $(adv. \cdot o)$ aaben, tynd, rete r. med store Masker; spredt, enkelt, (plur.) faa, rari proeliantur i smaa Afdelinger; sjælden; fortrinlig, udmærket. Oprørere. rāsilis, e glat.

rastrum, i n (plur. mest -i, orum m) pen.

Hakke.

ratio, ionis f Regning, Regnskab, Beregning, r. ineo anstiller, r. conficio affatter, r. habeo anstiller, r. confero sammenligner, holder Afregning, r. reddo aflægger, r. publicas ad aliquem refero aflægger Regnskab for Statens Penge over for en, r. acceptorum et datorum over Debet og Kredit, quantum in r. est lader sig beregne; Fortegnelse, Liste, Protokol; Forretningsforbindelse; Forhold. Sag, r. pecuniarum Pengevæsen, r. habeo (r. mihi intercedit) cum aliquo jeg staar i Forbindelse med en; r. ignoscendi Tilgivelse (Omskrivning for manglende subst.); Omraade; Fordel, Interesse (alm. plur.), Hensyntagen, Omsorg, r. habeo alicuius rei sørger for noget; fornuftig Tanke, Overvejelse, Fornuft, ratione facio handler fornuftigt; indre Sammenhæng; Anskuelse, Mening; (fornuftig) Fremgangsmaade, Forholdsregel, Plan, Opstilling, r. ineo finder paa; (fornuftig) Grund, Begrundelse, Slutning, r. concludo drager en Slutning; Lov, Regel, Princip, Metode; Teori (Modsætning usus), Lære, gaar (omhyggeligt), mønstrer; gennem-Grundsætning; Hensigt; Art, Beskaffen- løber. hed, Maade, omni ratione paa enhver Maade.

ratiocinator, oris m Regnskabsfører. dygtig Beregner.

ratiocinor 1 regner; beregner; slutter rationalis, e hørende til Fornuften, r. pars philosophiae Logikken.

ratis, is f Tømmerflaade: Fartøi.

ratiuncula, ae f (dem. af ratio) (svag)

ratus, a, um beregnet, bestemt, pro rata (parte) forholdsmæssigt; faststaaende, uforanderlig; gyldig, sikker, afgjort, r. duco, habeo bekræfter, spes ratas esse iubet virkeliggør vore Forhaabninger.

raucus, a, um hæs; larmende, bru-

sende, skrattende.

raudusculum, i n (dem. af raudus = rudus) lille Stykke Erts: lille Smule Penge, r. Numerianum en lille Gæld til Numerius.

rāvus, a, um graalig, graagul, brungul. rea se reus.

 $r\bar{e}\bar{a}pse \ adv. \ (= r\bar{e} \ e\bar{a}pse = r\bar{e} \ ips\bar{a}) \ i$

Virkeligheden.

rebellātrix, īcis f oprørsk. rebellio, ionis f Oprør.

rebellis, e oprørsk, -es, ium m plur.

rebello 1 gør Oprør; genoptager Kam-

recalcitro 1 slaar bagud.

recaleo — - 2 er varm.

recalfacio, feci, factum 3 opvarmer paa ny.

recandesco, candui - 3 bliver hvid igen, unda r. skummer hvidt op; bliver glødende; blusser op igen.

recanto 1 synger tilbage, tager i mig igen.

reccido = recido.

recēdo, cessi, cessum 3 gaar tilbage, trækker mig tilbage, viger; gaar bort, fierner mig; de medio r. gaar til Side, ab armis r. nedlægger Vaabnene, a vita r. vandrer heden; forsvinder; ligger tilbagetrukket, svinder bort for Blikket: trækker mig indad.

recello — — 3 farer tilbage.

recens, ntis frisk, ung, ny, recentiores, um m plur. de nyere Forfattere; nylig ankommen, sket, tilføjet, leveret, udvist, sluttet, vundet, r. ab som kommer umiddelbart fra, efter, Dido r. a vulnere den nylig saarede.

recens adv. nylig.

recenseo, censui, censum 2 gennem-

recensio, ionis f og recensus, us m Mønstring.

receptāculum, i n Opbevaringssted; Tilflugtssted.

recepto 1 trækker tilbage; modtager,

optager. receptor, oris m og -trix, īcis f Hæler. receptum, i n paataget Forpligtelse.

receptus, us m Tilbagetagelse; Til-

bagetog; Tilflugt: Tilbagegang.

recessus, us m Tilbagegang; Mulighed for at trække sig tilbage; afsidesliggende Sted, Skjul, Afkrog, indre Sal; Fordybning.

recidīvus, a, um faldende, vendende

tilbage, Pergama r. genopbygget.

recīdo, cīdi, cīsum 3 afhugger, afskærer; beskærer, barbam r. studser; formindsker; udrydder, fjerner.

recido, cidi, cāsum 3 falder tilbage; falder, kommer, in aliquem r. falder

paa en, rammer en.

recingo, cinxi, cinctum 3 løser Bælte o. l.; sumptum anguem (græsk acc.) recingitur lægger den Slange bort, hun har taget om Livet.

recino — 3 skriger; lader genlyde, kaster tilbage, Latonam lyrā r. priser L. i Vekselsang; opremser.

reciper... = recuper...

recipio, cēpi, ceptum 3 trækker tilbage, ensem r. trækker ud igen, gressum ad limina r. trækker mig tilbage, (me) r. trækker mig tilbage, vender tilbage; befrier; faar tilbage, me r. kommer til Kræfter; genoptager, reges r. optager igen i Staten; generobrer; faar, hvad der tilkommer mig, poenas ab aliquo r. tager retfærdig Straf over en: gennembore, tela recipiunt de maa udalicuius r. (om Prætoren) tager mod Klagen mod en; indtager, bemægtiger mig; tillader, tilsteder; paatager mig; forpligter mig (til), lover, Clodius Pompeio fidem de Cicerone r. sætter sit Ord i Pant, lover højt og helligt ikke at ville forfølge C.

reciproco 1 bevæger tilbage; bevæger frem og tilbage, animam r. drager Aande;

gaar op og ned.

reciprocus, a, um strømmende tilbage.

recitātio, ionis f Oplæsning.

recitator, oris m Oplæser (af egne Værker).

recito 1 læser op; oplæser, senatum r. Listen over Senatorerne; paaberaaber mig.

reclāmātio, ionis f Protestraab.

reclāmito 1 gør kraftigt Indsigelse mod, protesterer højlydt mod.

reclamo 1 gør Indvending mod, protesterer mod.

reclīnis, e tilbagelænet.

reclino 1 læner tilbage, lægger ned, reclinatus som har lænet sig tilbage, liggende paa Ryggen; aliquid in aliquem r. lader noget hvile paa en.

reclūdo, clūsi, clūsum 3 aabner, fata r. forandrer Skæbnens Bestemmelser, pass, aabner mig; gennemborer; blotter, fremdrager; aabenbarer.

recogito 1 tænker igen, de aliqua re paa noget.

recognitio, ionis f Undersøgelse.

recognosco, novi, nitum 3 lærer (igen) at kende; genkender; mønstrer, gennemgaar, gennemser.

recolligo, lēgi, lectum 3 samler igen, me r. fatter mig, primos annos r. faar min Ungdom tilbage; forsoner.

recolo, colui, cultum 3 dyrker igen;

overtænker; fornver; erindrer.

reconciliatio, ionis f Genoprettelse; Forsoning.

reconciliator, oris m Genopretter.

reconcilio 1 forener igen, eos in gratiam r. forsoner; forsoner, alicui med en; genopretter; generhverver.

reconcinno 1 reparerer.

reconditus, a, um afsides liggende; dybere liggende, skjult, -a, ōrum n plur.

indre, hemmelige Rum.

recondo, condidi, conditum 3 lægger tilbage (igen), gemmer, skjuler (igen), opfanger, optager, ferrum r. lader mig gladium in vaginam r. stikker igen i, oculos r. lukker igen, me r. trækker holde Beskydning; modtager, nomen mig tilbage til Ensomhed, gladium lateri r. borer i.

recoquo, coxi, coctum 3 koger igen; omsmeder.

recordātio, ionis f Erindring. recordor 1 mindes.

recorrigo, rexi, rectum 3 forbedrer.

recreo 1 opliver, opmuntrer, styrker. pass. og me r. kommer mig eller: kommer til mig selv.

recresco, crēvi, crētum 3 vokser frem igen.

recrūdesco, crūdui — 3 bryder op, ud igen.

rectā adv. (underf. viā) lige, direkte. rectio, ionis f Ledelse.

rector, oris m og -trix, icis f Styrer, Leder, Fører; Hersker.

rectus, a, um lige, recta regione i

lige Retning, recta regione fluminis i lige Linie med, in rectum i lige Linie, coma r. glat; lodret; oprejst, ubøjelig; ligefrem, jævn; moralsk rigtig, ret, tilbørlig, n det rette; retsindig, pligttro; ærlig, nomina r. paalidelige Skyldnere; — recte adv. (ogsaa) god, recte est det staar godt til; med Rette, trygt; efter alle Regler; dyrt.

recubo — 1 ligger tilbagebøjet,

hviler.

recumbo, cubui, cubitum 3 lægger mig ned; lægger mig til Bords; falder ned, synker ned, tilbage.

recuperator, oris m Voldgiftsmand.

recuperātorius, a, um Voldgifts-.

recupero 1 faar tilbage, genvinder, urbem r. generobrer; befrier.

urbem 7. generobier, benrei

recurro, curri, cursum 3 løber, iler tilbage, per annos recurrentes i Aarenes Kredsløb; vender tilbage.

recurso 1 vender tilbage, aliquid r. animo (dat.) træder atter frem for

Sjælen.

recursus, us m Tilbagevej.

recurvātus, a, um krummet tilbage, undae r. bugtet Løb.

recurvus, a, um tilbagebøjet, krum. recūsātio, iōnis f Vægring, Protest.

recūso 1 vægrer mig ved, protesterer mod, gør Indsigelse; (med infin.) nægter at.

recutio, cussi, cussum 3 ryster.

 $r\bar{e}da = raeda$.

redamo 1 genelsker.

redarguo, ui - 3 gendriver.

 $r\bar{e}d\bar{a}rius = raedarius$.

reddo, didi, ditum 3 bringer, sætter tilbage, me r. begiver mig tilbage; giver tilbage; giver, skænker; giver fra mig, animam r. opgiver Aanden; lader høre, udstøder; frembringer, partu r. føder; fremsiger, foredrager; beretter; svarer; gengiver, oversætter, verbum verbo ordret; efterligner, ligner, te nomine reddet han skal bære dit Navn; gør; iværksætter, foranstalter, iudicium r. anstiller retslig Undersøgelse, ius, iura r. afsiger Retskendelser; giver, hvad jeg er pligtig til, giver til Gengæld, gratiam r. viser min Taknemlighed; betaler, opfylder, poenas r. lider Straf; ofrer; udleverer, overgiver.

redemptio, ionis f Løskøbelse; Be-

stikkelse; Forpagtning.

redemptor, oris m Bygmester, Forpagter.

redemptūra, ae f Forpagtning.

redeo, ii, itum, īre 4 kommer, vender tilbage, ad me r. kommer til mig selv igen, cum aliquo in gratiam r. forsoner mig med en, collis ad planitiem r. gaar atter over i, in proelium r. (ogsaa) begynder igen, in memoriam alicuius rei r. tænker tilbage paa noget, res ad arbitrium alicuius r. afhænger af; gaar over til, ad gladios redeunt de griber til Sværdene, aliquid ad me r. tilfalder mig; indskrænker mig til, maa nøjes med; kommer ind; indføres.

redhibeo 2 giver tilbage.

redigo, ēgi, actum 3 driver tilbage; tvinger (atter) til; bringer tilbage; inddriver; indbetaler; udleverer; indskrænker, reducerer; r. in bringer til, gør til, Galliam in formam provinciae r. gør til en Provins, aliquid eo r. ut bringer noget saa vidt at.

redimīculum, i n Baand.

redimio 4 ombinder, bekranser.

redimo, ēmi, emptum 3 køber tilbage; løskøber; køber fri; køber mig fri for, flagitium r. køber mig Straffefrihed for; gør god igen, litem r. ender ved Forlig; køber mig; forpagter, vectigalia redempta habeo har i Forpagtning; overtager (ved Licitation).

redintegro 1 gør atter fuldtallig; for-

nyer.

reditio, ionis f Tilbagekomst.

reditus, us m Tilbagekomst, nullum r. habeo ingen Mulighed for, r. in gratiam Forsoning; Indtægt.

redivīvus, a, um tidligere benyttet, a, ōrum n plur. igen benyttede Sten.

redoleo, ui — 2 lugter, dufter.

redōno 1 giver tilbage; aliquid alicui r. opgiver noget for ens Skyld, aliquem alicui r. tilgiver en for ens Skyld.

redūco 3 fører, bringer, trækker tilbage, me r. trækker mig tilbage, aliquem in gratiam cum aliquo r. forsoner en med; ledsager tilbage; tager til Ægte igen; genindfører; bringer.

reductio, ionis f Genindsættelse.

reductor, öris m Tilbagefører.

reductus, a, um tilbagetrukket, afsides liggende.

reduncus, a, um tilbagebøjet, krum. redundo 1 strømmer over, (med abl.) har Overflod paa, drypper af, flyder med; udgyder mig, udbreder mig, aliquid in me, mihi r. noget rammer mig; findes i Overflod.

reduvia, ae f Neglerod, r. curo interesserer mig for Smaating.

redux, ducis vendt tilbage.

refello, felli — 3 gendriver.

refercio, fersi, fertum 4 stopper fuld, fylder.

referio — — 4 kaster tilbage.

refero, rettuli, relatum, referre 3 bærer, bringer, fører tilbage, pass. eller me r., pedem, gradum r. begiver mig tilbage, hjem eller: træder tilbage eller: bevæger, trækker mig tilbage; fører, kalder tilbage i Mindet, Tankerne, aliauem ore r. ligner en livagtigt, avum nomine r. minder om; genindfører; kaster tilbage, vinum r. udspyr igen; ad aliquid r. vender, retter mod noget; ad aliquid r. henfører til, bedømmer efter, ad me r. retter det Spørgsmaal til mig selv; bringer (Efterretning) tilbage, meddeler; overbringer, melder, omtaler, Celso gaudere r. bringer C. min Hilsen; svarer; bringer, fører (noget) hen, hvor det hører hjemme, hvor jeg er pligtig til at bringe det hen, afleverer; betaler, aera Idibus Skolepenge, gratiam r. gengælder; overbringer, forelægger, aliquid ad senatum r. stiller Forslag, gør Indberetning; indfører i Regnskabet, indskriver, aliquid acceptum alicui r. godskriver en noget (anfører i min Bog som indbetalt af en); hensætter (mellem), regner blandt; hjemfører, opnaar, vinder.

rēfert, rētulit - rēferre 3 det er magtpaaliggende, af Betydning, vedkommer, illorum r. det er af Betydning for hine, meā refert det er af Betydning for, an-

gaar mig.

refertus, a, um opfyldt, fuld, med

abl. af: velhavende.

reficio, fēci, fectum 3 skaber igen, skaffer til Veje igen; genvælger; genopfører; gør fuldtallig igen; udbedrer, reparerer; faar ind; fornyer, forfrisker, pass. og me r. kommer atter til Kræfter; opmuntrer, styrker.

refigo, fixi, fixum 3 tager (noget ophængt) ned, refixus løsnet; pakker sam-

men; afskaffer.

reflātus, us m Modvind.

reflecto, flexi, flexum 3 bøjer, drejer tilbage, bort, pass. bøjer mig tilbage; vender, henvender; bevæger, omstemmer.

reflo 1 blæser imod.

refluo, fluxi - 3 flyder tilbage, campis fra Markerne.

refluus, a, um tilbageflydende.

bedring.

reformīdo 1 gyser tilbage for.

reformo 1 omskaber, in primos annos reformatus omskabt til en ung Mand, quod fui ante r. antager min tidligere Skikkelse.

refoveo, fovi, fotum 2 opvarmer igen.

refractārius, a, um stridbar.

refragor 1 stemmer imod, er ugunstig

refrēnātio, ionis f Betvingelse.

refrēno 1 tøjler, tæmmer.

refrico, fricui, fricātum 1 opriver. pass. bryder frem paany; ripper op i.

refrigeratio, ionis f Afkøling.

refrigero 1 afkøler, pass. taber mig. refrīgesco, frixi — 3 afkøles; slappes, Scaurus refrixit S.s Chancer er smaa, torum ab iudiciis refrixit der er blevet stille paa Forum i Retning af.

refringo, frēgi, fractum 3 sprænger, vestem r. river op; dæmmer op mod,

hæmmer.

refugio, fūgi, fugitum 3 flygter tilbage; tager min Tilflugt; flygter, viger, træder tilbage; flygter for, søger at undgaa, skyr; afviser, vægrer mig ved.

refugium, i n Tilflugtssted.

refugus, a, um flygtende tilbage. refulgeo, fulsi — 2 straaler tilbage, giver Genskin; funkler, straaler; (med

dat.) straaler imod, er i Opposition til. refundo, fūdi, fūsum 3 gyder, lader strømme tilbage, (pass.) strømmer frem,

op, skylles op; (pass.) udgyder mig. refuto 1 tilbageviser; gendriver.

rēgālis, e Konge-, kongelig; herlig; adv. paa kongelig Vis; tyrannisk, brutalt.

regelo 1 optør, opvarmer.

regero, gessi, gestum 3 bærer, bringer tilbage; kaster tilbage, terram e fossa r. kaster op, alicui convicia r. sender tilbage.

rēgia se regius.

rēgificus, a, um kongelig.

regimen, inis n Ledelse; Leder.

rēgīna, ae f Dronning; Kongedatter;

Herskerinde.

regio, ionis f Retning, Linie, regione platearum i Retning mod Gaderne, e regione lige over for (med gen. eller dat.) eller: i lige Linie; Grænselinie, Grænse; Himmelegn; Egn; Landskab, Distrikt.

regionātim adv. distriktsvis.

rēgius, a, um Konge-, kongelig; prægreformatio, ionis f Omdannelse, For- tig, kostbar, morbus r. Gulsot; (m plur.) de kongelige Tropper eller Hoffolkene; — -a, ae f Kongeborg, det kongelige Palads; det kongelige Telt i Lejren; Hoffet; Kongestad; — adv. tyrannisk.

regnātor, ōris m Hersker.

regno 1 hersker som Konge, tot annos regnatum est Romae har der hersket Konger i Rom; hersker, spiller Herre; behersker.

regnum, i n Kongedømme, Kongerige; Rige; Underverdenen; Kongemagt; Kongehus; højeste Magt, Regering, r. vini Forsædet ved Drikkelaget; Eneherredømme, Tyranni.

rego, rexi, rectum 3 styrer, leder;

behersker; tilretteviser.

regredior, gressus sum 3 gaar, vender tilbage; trækker mig tilbage.

regressus, us m Tilbagegang, Tilbage-

tog; Mulighed for at vende om.

rēgula, ae f Lineal; Maalestok, Rettesnor, r. naturae givet af Naturen.

rēgulus, i m (dem. af rex) Underkonge, Fyrste; ung Konge; Kongesøn.

regusto 1 smager atter paa, nyder atter. rēicio, iēci, iectum 3 kaster, slaar, slynger tilbage, bort, pass. (ogsaa) forslaas; oculos arvis (abl.) r. vender bort fra; anbringer bagved: forstøder, afviser, iudices r. forkaster (et vist Antal af de ved Lodtrækning valgte) Dommere; kaster, me huc r. kaster mig over dette; henviser; opsætter.

rēiectio, iōnis f Forkastelse, iudicum af (nogle af de ved Lodtrækning valgte)

Dommere.

relābor, lapsus sum 3 glider, strømmer, synker tilbage; sejler tilbage.

relanguesco, langui — 3 bliver slap: hører op; (absolut) min Vrede er forbi. relātio, iōnis f Tilbageførelse, r. gratiae Gengældelse; Indstilling, Forslag. relātor, ōris m Forslagsstiller.

relaxātio, iōnis f Afslappelse; Veder-

kvægelse.

relaxo 1 slapper, løsner, aabner; udvider; befrier (for); forfrisker, adspreder. relēgātio, iōnis f Forvisning (i mildeste Form; den forviste beholdt romersk Borgerret).

relego 1 sender bort, fjerner; for-

viser; afviser.

relego, lēgi, lectum 3 samler igen, filum r. vikler sammen; gaar atter langs med, litora r. sejler atter langs med; gennemlæser atter; gennemgaar nøje, sermone r. skildrer.

relevo 1 løfter op; gør let; befrier (for); lindrer; styrker, opmuntrer.

relictio, ionis f Laden i Stikken, Svigten.

religātio, ionis f Opbinding.

religio, iōnis f Fromhed, Religiøsitet; Gudsdyrkelse, Dyrkelse; (plur.) religiøse Skikke; Hellighed; hellig, edelig Forpligtelse; Helligdom, hellig, indviet Ting; religiøs Betænkelighed, Hensyn til Religionen; religiøst Sværmeri, Övertro (ogsaa plur.); religiøs Skyld, Forbrydelse mod Guderne; Forbandelse; Samvittighedsfuldhed; Betænkelighed.

religiōsus, a, um from, gudfrygtig; hellig; religiøst betænkelig, dies r. ulykkelig; samvittighedsfuld; adv. (ogsaa) med samvittighedsfuld Overvejelse.

religo 1 binder (tilbage), opbinder; equos r. spænder for; fortøjer; fast-

holder.

relinquo, līqui, lictum 3 lader tilbage, efterlader, velamen r. taber; lader bag mig, efterlader mig; forlader; lader i Stikken, opgiver, relictis omnibus rebus med Tilsidesættelse af alt andet; lader blive tilbage, pass. er tilbage, relinquitur ut der staar tilbage at, heraf bliver Følgen at; lader (i en vis Tilstand); lader upaaagtet, uomtalt; lader ustraffet; overlader, overgiver.

reliquiae, ārum f plur. Levninger,

Rester, Ruiner; Ligrester, Aske.

reliquus, a, um tilbageværende, (som er) tilovers, reliquum est ut der staar tilbage at, aliquem (aliquid) r. facio levner, lader blive tilbage eller: omtaler ikke, nihil reliqui facio efterlader eller: undlader intet, n Rest, Levning, n plur. Restgæld; manglende, resterende; øvrig, quod reliquum est hvad det øvrige angaar eller: i øvrigt, m plur. de øvrige, de andre, n plur. (acc.) i øvrigt; fremtidig, tempus r. Fremtid, in reliquum for Fremtiden.

relūceo, luxi — 2 skinner, straaler (tilbage); olli (= illi) barba reluxit

hans Skæg stod i Flammer.

 $rel\bar{u}cesco,\ luxi - 3$ lyser paa ny. $reluctor\ 1$ kæmper mod; gør Modtand.

remaneo, mansi — 2 bliver tilbage; bliver liggende; forbliver, bliver; vedbliver at eksistere.

remansio, $i\bar{o}nis$ f Forbliven.

remediābilis, e helbredelig.

remedium, i n Lægemiddel; Hjælpemiddel, Middel, Udvej.

remeo 1 kommer, vender tilbage; aevum peractum r. gennemvandrer paa ny.

remētior, mensus sum 4 maaler igen, astra r. iagttager atter; overvejer paa ny; tilbagelægger (Vejen over).

rēmex, igis m Rorkarl; Rormand-

skab.

rēmigātio, ionis f Roning.

rēmigium, i n Aarerne; Flyvning; Rormandskab.

rēmigo 1 ror.

remigro 1 vandrer tilbage. reminiscor — 3 mindes.

remisceo, miscui, mixtum 2 blander igen; blander, med abl. med, carmen remixtum tibiis ledsaget af Fløjtespil.

remissio, iōnis f Tilbagesendelse; Slappelse, r. superciliorum Opklaring af Panden; Afbrydelse, Ophør, r. usus af Omgangen; Ligegyldighed; Mildhed; aandelig Hvile, Tidsfordriv, Skæmt.

remissus, a, um slap; sløv; mild, frigus remissius mindre stærk; rolig,

lidenskabsløs; løs, ubunden.

remitto, mīsi, missum 3 kaster, slynger tilbage, equus calces r. slaar bagud; sender tilbage, nuntium uxori r. skilles fra; giver tilbage; efterlader, bevirker; løser, slapper, sænker; svækker, slaar af paa, gør mindre; lader fare, opgiver; standser, pass. eller me r. holder op; opmuntrer, adspreder; eftergiver, fritager for; indrømmer, tillader; giver Slip paa; hører op (med); giver efter.

remolior 4 vælter fra mig.

remollesco — 3 bliver blød, smelter; lader mig blødgøre; bliver blødagtig.

remollio 4 gør blødagtig.
remorāmen, inis n Hindring.

remordeo, mordi, morsum 2 bider

igen; ængster til Stadighed.

remoror 1 bliver tilbage, tøver, opholder mig; opholder, sinker, num mors Servilium remorata est lod S. vente. lod vente paa sig over for S.; hindrer, aliquem ab aliqua re r. afholder fra.

remōtus, a, um afsidesliggende, fjerntboende, fjern; r. ab fjern fra eller: fri

ror

removeo, mōvi, mōtum 2 bringer bort, fjerner, aliquid de medio r. stikker til Side, me r. ab aliqua re trækker mig tilbage fra noget; rydder af Vejen; forbigaar, tilsidesætter, ioco remoto Spøg til Side; befrier.

remūgio 4 brøler tilbage (som Svar); giver Genlyd; brøler, larmer, suser.

remulceo — — 2 stryger, bøjer tilbage. remulcum, i n Slæbetov, navem remulco (abl.) abstraho, traho tager paa Slæb.

remūnerātio, iōnis f Gengældelse. remūneror 1 gengælder; gør Gengæld.

remurmuro 1 bruser imod, unda r. kastes tilbage med Brusen.

rēmus, i m Aare; ventis remis, velis remisque for fulde Sejl.

renarro 1 fortæller igen.

renascor, nātus sum 3 fødes igen; vokser frem igen; opstaar igen.

renāvigo 1 sejler tilbage. rēnes, um m plur. Nyrerne.

 $ren\bar{\iota}deo - -2$ straaler tilbage, kaster Glansen tilbage; straaler; er glad, stolt (over); smiler.

renītor, nīsus sum 3 gør Modstand.

rēno, onis m Dyreskind.

reno 1 svømmer tilbage, vadis r. dukker igen op fra

renovāmen, inis n Fornyelse, ny Skik-kelse.

renovātio, ionis f Fornyelse.

renovo 1 fornyer, genopretter, agrum, arvum ompløjer eller: fornyer ved at lade ligge brak, annos Anchisae r. forynger Anchises; begynder igen paa, casus omnes r. udsætter mig igen for; fremkalder paa ny; forfrisker, styrker; beregner Rentes Rente.

renunci... = renunti... .

renuntiātio, iōnis f Bekendtgørelse. renuntio 1 melder tilbage; melder, beretter; melder officielt, legationem r. aflægger Beretning om en Sendelee; udraaber; opsiger.

renuo, ui — 3 nikker tilbage (svarende til vort: ryster paa Hovedet), misbilliger, siger nej til, afslaar, renuente

deo mod Gudens Vilje.

reor, ratus sum 2 mener, (som Indskud) skulde jeg mene; ut potius r. som jeg haaber.

repāgula, ōrum n plur. Slaa; Skranke. repandus, a, um tilbagekrummet; opad-krummet.

reparābilis, e genoprettelig.

réparo 1 erhverver igen, faar igen; skaffer atter til Veje, exercitum r. udruster igen; bellum r. genoptager; genopretter; tilbytter mig.

repastinātio, ionis f Omgravning.

repello, reppuli, repulsum 3 støder tilbage, til Side, mensas r. støder om, aera aere repulsa Metalbækkener, der slaas mod hinanden (og derved kastes

tilbage); driver tilbage; holder borte, in numero hominum clarissimorum, in afværger, forhindrer, aliquem ab aliqua re r. hindrer en i at naa; viser tilbage, afviser.

rependo, ndi, nsum 3 opvejer; betaler, miles auro repensus løskøbt; giver som Gengæld, magna r. yder stor Gengæld.

repens, ntis (adv. repente) pludselig. repentinus, a, um (adv. -o) pludselig: pludselig opstaaet, samlet; overilet.

repercussus, us m Tilbagekasten.

repercutio, cussi, cussum 3 kaster tilbage, valles repercussae clamoribus (abl.) som kastede Lyden tilbage.

reperio, repperi, repertum 4 finder: udfinder, udtænker, opfinder; erfarer,

sic følgende; erhverver mig.

repertor, oris m Opfinder; Ophav.

repertus, a, um udsøgt.

repeto, petīvi (sjæld. petii), petītum 3 støder, angriber igen, gentagne Gange, mulam calcibus r. sparker igen; kræver tilbage, res r. kræver Erstatning; pecuniae repetundae (= repetendae) eller repetundae, ārum f plur. Udsugelser: kræver som Gengæld eller som min Ret, gør Fordring paa, poenas ab aliquo til; vender tilbage for at hente, henter til- | tilbage; dæmper, standser. bage, illos animos r, kalder den Stemning tilbage, henter frem, op, suspiria pectore r. drager Sukke; søger at opnaa; generobrer; tilbagedaterer; ab, ex aliqua re r. udleder fra noget; gaar tilbage (i min Fremstilling, Tale), ab til, supra r. gaar længere tilbage; genoptager, fornyer, viam r. gaar den samme Vej tilbage, aliquid (memoriā), r. memoriam alicuius rei r. tilbagekalder noget i Erindringen, søger tilbage i Mindet; gentager.

udfylder, gør fuldtallig; consumpta r.

erstatter.

replico — 1 udfolder, opruller.

rēpo 3 kryber (frem).

repono, posui, positum 3 sætter, lægger, stiller tilbage, me in cubitum r. lægger mig ned igen paa Albuen, aliquem in sceptra r. bringer igen paa Tronen; opbevarer; lægger til Side; bisætter; giver tilbage, iniuriam r. øver Uret til Gengæld; sætter paa; sætter frem; genopfører, bringer paa Scenen igen; sætter i Stedet; giver til Erstatning; svarer; sætter, lægger, anbringer; in in ulmo r. støtter sig til. aliqua re r. lader bero paa noget, repositus beroende (paa), støttende sig (til);

meis r. regner blandt.

reporto 1 bringer, fører tilbage, pedem r. styrer mine Skridt tilbage; hjemfører; overbringer, fidem sikker Efterretning: melder (tilbage).

reposco — — 3 kræver tilbage: fordrer, gør Fordring paa; fordrer Opfyl-

delse af; forlanger Gengæld.

repositōrium, i n Spisebræt, Bakke. repostus (= repositus), a, um fjerntliggende, fjerntboende.

repōtia, ōrum n plur. Drikkelag Dagen

efter et Bryllup.

repraesentatio, ionis f kontant Beta-

ling.

repraesento 1 anskueliggør, gør tydelig, pass. viser mig tydeligt; udfører straks, medicinam r. anvender straks; fremskynder; betaler kontant.

reprehendo, ndi, nsum 3 holder til-

bage, fastholder; dadler.

reprehensio, ionis f Dadel.

reprehenso 1 holder ivrigt tilbage.

reprehensor, oris m Dadler.

reprendo = reprehendo.

repressor, oris m Undertrykker.

reprimo, pressi, pressum 3 trykker, r. tager Hævn over en; vender tilbage trænger tilbage; pedem retro r. trækker

repromissio, ionis f Genløfte.

repromitto, mīsi, missum 3 lover til Gengæld.

repto 1 kryber, slentrer om.

repudiātio, ionis f Afvisning.

repudio 1 afviser, forsmaar; opgiver, svigter; forkaster; holder borte.

repuerasco — - 3 bliver Barn igen. repugnanter adv. modstræbende. repugnantia, ae f Modsætning.

repugno (1) gør Modstand; (med dat.) repleo, plēvi, plētum 2 fylder (igen); modsætter mig, strider mod, his rebus unum repugnabat kun eet hindrede

ham i (at drage Konsekvensen) af disse Forhold.

repulsa ae f Afvisning, Afslag (særlig om Embede), r. fero faar.

repungo - 3 stikker igen, saarer til Gengæld.

repurgo 1 renser (igen), iter r. rydder;

reputo 1 overvejer.

requies, ētis f Ro, Hvile, sine r. uden Ophør.

requiesco, quiēvi — 3 hviler, vitis

requiētus, a, um udhvilet.

requīro, quīsīvi, quīsitum 3 opsøger,

søger efter; forlanger, kræver; længes efter; spørger, (aliquid) ab, de, ex ali-

quo r. spørger en (om noget).

rēs, rei f Ting (i videst mulig Betydning), Sag, res militaris, bellica Krigsvæsen, res divinae Religionen eller: Gudstienesten, meis rebus consulo sørger for mine egne Interesser, rerum potior bemægtiger mig den højeste Magt; ofte kun Omskrivning for Neutrum eller et Begreb: res concessa Indrømmelse, haec res dette, qua in re heri, herved, ea re, iis rebus herved, ob eam rem derfor, magna res noget stort, res mihi est tecum jeg har at gøre med dig, res spectat ad bellum det ser ud til Krig, res bene se habet det staar godt til; (plur.) Verden, rerum (gen. plur.) forstærkende superl.: i Verden, aller-, maximus rerum den allerstørste; res (publica) (ogsaa respublica) Statssag, Statssager, Statsstyrelse, Statsvæsen eller Stat. e re publica est det er i Statens Interesse; Republik; Politik, politiske Forhold, ad rem publicam accedo giver mig i Kast med Politik; Tilstand, Stilling, Forhold, res secundae Medgang, res novae politisk Forandring eller: Omvæltning, quid ad rem hvad gør det til Sagen, pro re efter Omstændighederne; Begivenhed; (plur.) Historie; Handling; res (gesta) Bedrift; Emne, Indhold; Henseende; Grund, ea re (ogsaa) derfor; Middel; Proces; Forretning, Handel; res (familiaris) Formue (ogsaa plur.), Gods, r. facio erhverver; Fordel, Interesse, in rem, e re est det er fordelagtigt, res communis Statens Vel: Virkelighed, Sandhed, faktisk Forhold, Kendsgerning, re (autem) vera, re ipsa i Virkeligheden.

resacro 1 løser fra Forbandelse.

resalūto 1 hilser igen.

resarcio, sarsi, sartum 4 udbedrer

igen, erstatter.

rescindo, scidi, scissum 3 opriver igen; sønderriver, nedriver, pontem r. afbryder; tilintetgør, erklærer ugyldig; aabner.

rescisco, scīvi (scii), scītum 3 erfarer,

faar Underretning om.

rescrībo, scripsi, scriptum 3 skriver som Svar, svarer skriftligt, litteris, ad litteras r. besvarer; indskriver paa ny, indrullerer igen; skriver ind paa et andet Sted, legionem ad equum r. udskriver til Ryttertjeneste eller: optager i Ridderstanden; giver Anvisning paa (Penge); betaler tilbage.

reseco, secui, sectum 1 afskærer, de vivo aliquid r. skærer Stykker af mit eget Kød, nægter mig selv det nødvendigste, id ad vivum non r. skærer ikke ind til Kødet, tager (det) ikke i bogstavelig Forstand; borttager; begrænser, brevi spatio (abl.) til en kort Tid.

resēmino 1 avler igen.

resequor, secūtus sum 3 svarer.

resero 1 lukker op, aabner; aabenbarer.

reservo 1 opbevarer, gemmer; opsætter; forbeholder; bevarer.

reses, idis tilbageblivende; træg, uvirksom; animus r. rolig.

resīdeo, sēdi, sessum 2 bliver tilbage;

sidder.

resīdo, sēdi, sessum 3 sætter mig, pellis cruribus (loc.) r. sætter sig paa Benene; synker; taber mig, hører op.

residuus, a, um tilbageblivende, (som

er) tilovers, resterende.

resigno 1 tager Seglet af, aabner; til-

intetgør; betaler tilbage.

resilio, silui — 4 springer tilbage, preller af; manus in breve spatium r. skrumper stærkt ind.

resīmus, a, um opadbøjet.

resipisco, sipīvi (sipii) — 3 bliver fornuftig igen.

resisto, stiti — 3 bliver tilbage; standser; modstaar, modsætter mig, resistens modstandsdygtig, vix resisti potest quin det kan næppe hindres at.

resolvo, solvi, solūtum 3 opløser, løser; aabner, ora fatis r. aabner Munden for (at forkynde) Skæbnen, iugulum r. overskærer; jager paa Flugt; ophæver; slapper, strækker mageligt; befrier; reder fra hinanden, klarer.

resonābilis, e genlydende.

resono — 1 genlyder, giver Ekko, testudo nervis (dat.) r. genlyder til, danner Sangbund til; giver Lyd fra mig; lader genlyde, lyde.

resonus, a, um genlydende.

resorbeo — -2 sluger i mig igen, suger tilbage.

respecto 1 ser mig tilbage, om; ser mig tilbage efter; tager Hensyn til.

respectus, us m det at se sig tilbage, Tilbageblik; Hensyn, r. habeo alicuius rei tager Hensyn til noget; Tilflugt, Tilflugtssted.

respergo, spersi, spersum 3 bestæn-

ker; oversprøjter.

respicio, spexi, spectum 3 ser tilbage, ser mig om; ser mig tilbage (om) efter, ser hen til, ad hunc summa imperii r. Overledelsen er samlet i hans Person; ser bag mig; ser i Naade til; tager Hensyn til; betænker, me r. kommer paa andre Tanker; venter.

respīrāmen, inis n Luftrøret.

respīrātio, iōnis f Vejrtrækning, sine r. pugno uden Afbrydelse.

respīro 1 aander op igen, ab efter; hører op.

resplendeo, ui — 2 giver Genskin.

respondeo, spondi, sponsum 2 svarer; besvarer, svarer paa; de iure (iura) r. giver juridisk Oplysning; svarer ved Navneopraabet (ad nomina), indfinder mig, melder mig; svarer til, stemmer med, kan maale mig med, aliquid ex voluntate non r. gaar ikke efter Ønske; besvarer, gengælder; betaler; tellus contra r. ligger lige over for.

responsio, ionis f Svar, Besvarelse. responso 1 svarer; modstaar.

responsum, i n Svar, r. fero faar; Orakelsvar.

respublica se res.

respuo, ui — 3 afviser, forkaster.

restagno 1 gaar over Bredderne; staar under Vand.

restinguo, stinxi, stinctum 3 slukker, aggerem den brændende Dæmning, pocula r. køler; tilintetgør.

restis, is f Reb; Strikke.

restito 1 nøler.

restituo 3 stiller, sætter tilbage; bringer tilbage til den tidligere Tilstand, aliquem r. genindsætter en i hans tidligere Rettigheder, in integrum r. bringer tilbage i den forrige Tilstand; fører, bringer, kalder tilbage; giver tilbage, skaffer igen, me Romanis r. slutter mig igen til; erstatter; genopfører; genopretter; ophæver.

restitūtio, iōnis f Tilbagekaldelse.

restitūtor, ōris m Genopretter.

resto, stiti — 1 staar tilbage, er tilovers; mangler, er endnu tilbage; forestaar, quod restat for Fremtiden; gør Modstand, modstaar.

restrictus, a, um sparsommelig; streng. restringo, strinxi, strictum 3 bagbinder. resulto 1 springer tilbage, preller af; genlyder.

resūmo, sumpsi, sumptum 3 tager

igen; faar igen.

resupīno 1 bøjer tilbage, støder bag-

læns til Jorden.

resupīnus, a, um tilbagebøjet; udstrakt paa Ryggen; stolt knejsende. resurgo, surrexi, surrectum 3 rejser, hæver mig igen, cornua lunae r. kommer igen til Syne, amor r. vaagner igen.

resuscito 1 opvækker igen. retardātio, iōnis f Forsinkelse.

retardo I opholder, standser, hindrer, ab i.

rēte, is n Net.

retego, texi, tectum 3 tager Dækket, Laaget af; aabner; gør synlig, viser; aabenbarer.

retempto = retento (prøver igen).

retendo, ndi, ntum 3 spænder tilbage, slapper.

siapper.

retentio, ionis f Tilbageholden, Standsen; Tilbageholdelse af en Pengesum, der skal betales.

retento 1 prøver igen.

retento 1 holder tilbage, standser.

retexo, texui, textum 3 opløser; formindsker; ophæver; omarbejder; omskaber.

reticentia, ae f Tavshed.

reticeo, ui — 2 tier stille; fortier. rēticulum, i n (dem. af rete) lille Net.

retināculum, i n Linie, Tov. retinens, ntis fastholdende.

retineo, tinui, tentum 2 holder tilbage, non r. quin afholder ikke fra at; holder i Tømme; fastholder holder, aliquem in officio r. holder en til hans Pligt; opholder, sinker; beholder, bevarer, hæyder, opretholder.

retorqueo, torsi, tortum 2 drejer, kaster, vender tilbage, om, manibus retortis med bagbundne Hænder; forandrer.

retorridus, a, um indtørret, vissen. retractātio, iōnis f Genkaldelse i Erindringen; Vægring.

retractatus, a, um omarbejdet.

retracto 1 tager tilbage, tilbagekalder; berører, griber igen, sua vota det elskede Billede; behandler igen, beskæftiger mig igen med; overtænker igen; fornyer; vægrer mig ved.

retractus, a, um afsidesliggende, fjern. retraho, traxi, tractum 3 trækker, bringer, henter tilbage; holder tilbage

(fra); redder.

retrecto = retracto.

retribuo 3 betaler tilbage.

retrō adv. tilbage; bagved, r. pono tilsidesætter; bagvendt.

retrōcēdo, cessi, cessum 3 gaar, tilbage, viger.

retrorsum og retrorsus adv. tilbage. retröversus, a, um bortvendt.

bage, fierner.

retundo, re(t)tudi, retūsum 3 støder, slaar tilbage; holder i Tømme; bringer til Tayshed; afstumper, sløver; retusus

stump.

reus, i m og rea, ae f den anklagede; aliquem r. ago facio anklager en; (med gen.) skyldig i, forpligtet til, reus voti forpligtet til at opfylde sit Løfte; (med gen.) ansvarlig for.

reveho, vexi, vectum 3 bringer, fører tilbage: (curru, equo, nave) revehor kører,

rider, sejler tilbage.

revello, velli (sjæld. vulsi), vulsum 3 river, rykker op, af, bort, løs, ud; sprænger, opbryder; krænker (Gravens Fred); udsletter.

rēvērā (ogsaa rē vēra) adv. i Virke-

ligheden.

reverentia, ae f Ærbødighed.

revereor, veritus sum 2 frygter, skyr.

reversio, ionis f Venden om.

revertor, reverti, reversum 3 eller revertor, reversus sum 3 vender tilbage, om, Tiberis r. løber tilbage, in gratiam cum aliquo r. forsoner mig med en, ad sanitatem r. bliver fornuftigere.

revincio, vinxi, vinctum 4 binder, fastgør; binder tilbage, revinctus manus (græsk acc.) post terga med bagbundne

Hænder; bekranser.

revinco, vici, victum 3 overvinder!

(igen); gendriver.

reviresco, virui - 3 grønnes igen; faar nye Kræfter, bliver ung igen.

reviso, visi — 3 besøger atter, genser. revivisco (revivesco), revixi — 3 lever

revocābilis, e som kan kaldes tilbage. revocāmen, inis n advarende Tilraab. revocātio, ionis f Tilbagekaldelse.

revoco 1 kalder tilbage, bort, hjem (fra Landflygtighed); tilbagekalder; bringer, fører tilbage, me r. (ogsaa) trækker mig tilbage, gradum r. vender tilbage; fornyer, genopretter; genoptager, gentager; forlanger gentaget; opraaber igen, aliquem fremkalder; indkalder; indbyder til Gengæld, gør Gengæld; ad aliquid r. indretter, afpasser efter, retter efter; ad aliquid r. henviser til, res ad sortem revocatur afgøres ved Lodtrækning; hensætter, bringer, ad dubium r. gør tvivlsom.

revolo 1 flyver tilbage.

revolvo, volvi, volūtum 3 ruller, vælter tilbage, pass. falder, synker tilbage eller:

retrūdo, trūsi, trūsum 3 støder til- henrinder; opruller, læser (atter); fører tilbage, iter r. tilbagelægger atter, casus r. udstaar atter; pass. vender tilbage; pass bringes i en vis Tilstand.

rex, rēgis m Konge; Perserkongen; (plur.) Kongeparret, Kongefamilien, Prinserne; Tyran; Hersker; Beskytter; Opdrager; den herskende; r. sacrorum, r. sacrific(ul)us en Præst i Republikkens Tid, som besørgede visse Ofringer, der før var udført af Kongen.

rhapsodia, ae f Sang af Homer.

 $rh\bar{e}da(...) = raeda(...)$

rhētor, oris m Lærer i Veltalenhed;

rhētorice adv. overensstemmende med Talekunstens Forskrifter.

rhombus, i m Pighvarre.

rictus, us m (sjæld. rictum, i n) (aaben) Mund; Flab.

rīdeo, rīsi, rīsum 2 ler; smiler; spøger; straaler, angulus mihi praeter omnes r. overstraaler i mine Øine alle (andre); spotter over, ler ad, over, udler; siger for Spøg.

rīdiculus, a, um latterlig; morsom,

vittig.

rigeo, ui — 2 er stiv; rager stejlt i Vejret; stritter; er tung.

rigesco, rigui — 3 stivner.

rigidus, a, um stiv, stivfrossen; stivnende; haardfør; knejsende, strittende; ubøjelig; grusom.

rigo 1 leder; vander, væder.

rigor, ōris m Kulde; Haardhed; Ubøjelighed.

riguus, a, um vandet.

rīma, ae f Revne, r. ago, duco slaar. rīmor 1 gennemroder, hakker i; søger efter.

rīmōsus, a, um revnet, læk.

ringor — 3 skærer Tænder; ærgrer

rīpa, ae f Flodbred; (plur.) Egnen ved Flodbred; Strandbred.

rīsor, ōris m Grinebider.

rīsus, us m Latter, aliquid in r. verto gør noget latterligt, r. moveo fremkalder; Stof til Latter; Spot.

rīte adv. overensstemmende med religiøs Skik og Brug; paa sædvanlig Maade; tilbørligt; med Rette; heldigt, lykkeligt.

rītus, us m religiøs Skik og Brug; Skik og Brug, Sædvane; ritu alicuius efter ens Skik, paa en Maade som.

rīvālis, is m Medbejler.

rīvālitas, ātis f Rivaliseren, Skinsyge. rīvus, i m Bæk; Strøm.

rixa, ae f Strid, Trætte. rixor 1 strides, trættes.

 $r\bar{o}b\bar{i}go$, inis f Rust; Vinsten; daarlige Vaner, Skavanker.

rōboro 1 styrker.

rōbur, oris n Egetræ, Egestamme; Kølle, Lanse, Skibsplanke, den trojanske Træhest (o. l. af Eg); Galge; Kerne; Kernetropper; "Blomst"; Kraft, Styrke. rōbustus, a, um Ege-; kraftig, stærk. rōdo, rōsi, rōsum 3 gnaver paa, tygger

paa, tygger; bagtaler.

rogātio, iōnis f Bøn; Lovforslag, r. fero, promulgo stiller.

rogātor, ōris m Forslagsstiller.

 $rog \bar{a}tu$ (kun abl.) m $a\bar{l}icuius$ paa ens Bøn.

rogito I spørger ivrigt, super om.
rogo I anmoder, beder (om), aliquid
om noget, aliquid ab aliquo, aliquem
aliquid en om noget; spørger, aliquem
aliquid en om noget, aliquem sententiam r. opfordrer en til at udtale sig;
indbyder; opfordrer (en) til at møde;
spørger Folket (om det vil vedtage et
Lovforslag eller vælge en Embedsmand);
uti rogas (U. R.) saaledes som du foreslaar; (populum) magistratum r. lader
(Folket) vælge, ad rogandos magistratus
for at holde Valg; leder et Valg; vælger;
milites sacramento (abl) r. udspørger

rogus, i m Baal.

rorārii, orum m plur. (underf. milites)

let bevæbnede Soldater.

efter Faneeden, tager i Ed.

rōro 1 lader Duggen falde; drypper, pocula rorantia som kun giver Vinen fra sig draabevis; bestænker, roratis aquis ved at stænke Vand paa.

rōs, rōris m Dug; Vand, r. pluvii Regnskyer; Taarer; ros marinus (ogsaa i eet Ord), ros maris Rosmarin (Plante). rosa, ae f Rose; Rosenleje; Roser,

Rosenkrans.

rosārium, i n Rosenhave.

roscidus, a, um dugbringende; vædet. roseus, a, um rosenrød, rosenfarvet, Rosen-.

rostrātus, a, um forsynet med Skibssnabel, navis r. Snabelskib, corona r. Skibskrans, bestaaende af smaa Skibssnabler, columna r. Marmorsøjle med erobrede Skibssnabler.

rostrum, i n Næb, Snude; Skibssnabel; (plur.) Talerstolen paa Forum (smykket med Snablerne af erobrede Skibe).

rota, ae f Hjul; Vogn; Ustadighed.

roto 1 svinger; fumum r. ophvirvler; pass. drejer mig rundt, ruller.

rotundo 1 afrunder, mille talenta r.

naar den runde Sum af.

rotundus, a, um rund, -us, i m Kugle, Cirkel; afrundet.

rubefacio, feci, factum 3 gør rød. rubens, ntis rødmende, rødlig.

rubeo, ui — 2 er rød; rødmer.

ruber, bra, brum rød.

rubesco, rubui — 3 bliver rød.

rubētum, i n Brombærkrat. rubicundus, a, um rød.

rūbīgo = robigo.

rubor, ōris m Rødme; Skamrødme, Beskæmmelse, Skam, mihi rubori est jeg rødmer (over).

rubrīca, ae f rød Farvejord. rubus, i m Brombærbusk.

ructo 1 og (sjæld.) ructor 1 ræber; brækker op.

ructus, us m Ræben.

rudens, ntis m Skibstov; rudentibus apta fortuna en Lykke, der er bundet ved Skibstove (d. e. højst usikker).

rudīmentum, i n første Begyndelse, første Undervisning, r. militare Forskole i Militærvæsenet, r. pono holder Prøve.

rudis, is f Fægterstok; rude donatus udstyret med Fægterstok, udtjent (de udtjente Gladiatorer fik en saadan).

rudis, e raa, grov, ubearbejdet; uordnet; udannet; uerfaren, ukyndig, med gen. i, rudis somni søvnløs, r. ad aliquid ukendt med noget.

rudo — 3 brøler, skriger; knager. rūdus, eris n lille Stykke Metal.

Rufuli, örum m plur. Krigstribuner, der udnævntes af Feltherren (deres Rettigheder var fastsat ved en Lov af en Konsul Rufus).

rūga, ae f Rynke. rūgosus, a, um rynket.

ruina, ae f Sammenstyrtning, Nedstyrtning, Fald, r. do styrter sammen eller: styrter af Hesten, r. traho styrter ned; r. coeli Skybrud; den sammenstyrtede Verden; Undergang; Nederlag; (plur.) Ruiner.

rūminālis, e diende, kun i: ficus Ruminalis det Figentræ, under hvilket man fandt Romulus og Remus diende af Ulvindens Yver.

rūminātio, ionis f Drøvtygning.

rūmor, ōris m Brusen, Mumlen, rumore secundo under larmende Bifald; Rygte, r. est, venit det Rygte gaar.

rumpia, ae f lang Stødlanse (brugt af Trakerne).

rumpo, rūpi, ruptum 3 bryder, sønderriver, river over, sprænger; pass. brister, revner; gennembryder: gennemborer; beskadiger: krænker: tilintetgør, ophæver; afbryder, moras r. tøver ikke længere; lader bryde frem, vocem r. hæver min Røst, voces r. udbryder; me r. eller pass. bryder frem, løs.

ruo, rui, rutum 3 styrter, kaster ned, vælter, knuser; kaster i Veiret, frem, mare r. oprører, terram r. oproder, divitias r. skraber sammen; styrter (mig), løber, iler; bryder, vælder frem; styrter sammen.

rūpes, is f Klippe; Klippehule. ruptor, oris m en Krænker.

rūricola, ae m og f markdyrkende; m Tvr.

rūrigena, ae m en landfødt. Landbo. rursus og rursum adv. tilbage; atter; derimod, omvendt.

rūs, rūris n Landet; Landejendom; rus ud paa Landet; ruri paa Landet; rure paa Landet eller: fra Landet.

rusticānus, a, um landlig, opvokset paa Landet, homo r. Landmand.

rusticātio, ionis f Landliv. rusticor 1 lever paa Landet.

rusticus, a. um landlig, Land-, res r. Landvæsenet; us, i m Bonde, -a, ae f Bondepige; simpel; usleben, plump.

rūta, ae f Rude (en bitter Urt). rutilo 1 farver rød; glimrer som Guld. rutilus, a, um rødlig; guldgul. rutrum, i n Hakke.

S. 1) S. C. = senatus consultum; 2) (i Breve) S. = salutem, S. D. (P.) =salutem dicit (plurimam), S. V. B. E. E. (Q.) V. = si vales bene est, ego (quidem) valeo.

sabbata, orum n plur. Jødernes Hvile-

dag, Lørdag.

Sabīnus, a, um sabinsk; -um, i n sabinsk Vin.

saburra, ae f Sand, Ballast.

sacco 1 sier.

saccus, i m Sæk; Pengesæk.

sacellum, i n (dem. af sacrum) lille Helligdom; Kapel.

sacer, cra, crum hellig; (med dat.) indviet til; ærværdig, ophøjet; bandet.

sacerdos, dotis m og f Præst(inde). sacerdotium, i n Præsteværdighed; Præsteembede.

sacrāmentum, i n Pengesum, som begge Parter i en Civilproces maatte udrede; den tabende Parts Penge tilfaldt Statskassen; Væddemaal for Retten, s. alicuius iustum iudico afgør Processen til Fordel for en; Væddemaal, sacramento (abl.) contendo indgaar et Væddemaal; Faneed, sacramento (abl.) adigo, rogo lader sværge Faneeden; Ed.

sacrārium, i n Opbevaringssted for drede; lang Aarrække. religiøse Ting; Bedehus; Bedesal; s. Ditis D.s Opholdssted.

sacrātus, a, um indviet. hellig. sacrificium, i n Ofring. sacrifico 1 ofrer.

sacrificulus, i m Offerpræst; rex s. se

sacrificus, a, um ofrende; rex s. se rex: Offer-.

sacrilegium, i n Tempelrov; Hellig-

sacrilegus, a, um formastelig; -us, i

m Tempelskænder.

sacro 1 helliger; indvier; gør ukrænkelig, leges sacratae Love, til hvis Overtrædelse der var knyttet en Forbandelse (foruden Straffen); skænker for bestandig; foreviger; forbander.

sacrosanctus, a, um hellig og ukræn-

kelig.

sacrum, i n hellig Genstand, helligt Redskab, hellig Brug; hellig Handling, Offer; (plur.) Ofringer, Gudstjeneste, religiøs Fest, sacra (gentilicia) Familieofre. sacra iugalia Bryllupshøjtidelighed.

saeclum, i n = saeculum.

saeculāris, e hørende til et Aarhundrede, carmen s. Sang til en Hundredaarsfest.

saeculum, i n Menneskealder (c. 33 Aar); Tidsalder; Alder; Tid; Aarhun-

saepe adv. ofte, quam saepissime saa

ofte som muligt.

saepenumero (ogsaa saepe numero) | adv. tidt og ofte.

saepes, is f Hegn, Indhegning.

saepio, saepsi, saeptum 4 indhegner: omgiver; besætter; spærrer; beskytter.

saeptum, i n Hegn; plur. Skrankerne. inden for hvilke Folket stemte ved Komitierne.

saeta, ae f stridt Haar, plur. Børster. saetiger, era, erum børstebærende; -er, eri m Børstebæreren (d. e. Vildsvinet).

saevio 4 raser, in aliquem imod en. saevitia, ae f Rasen: Grusomhed: Strenghed.

saevus, a, um rasende; grusom; streng, barsk.

saga, ae f Spaakvinde.

sagācitas, ātis f Skarphed; Skarpsindighed.

sagax, ācis sporende, canis s. Sporhund; lydhør; skarpsindig; (med gen.) opfindsom over for.

sagīna, ae f Mæskning.

sagīno 1 mæsker.

sagitta, ae f Pil.

sagittārius, i m Bueskytte.

sagittifer, era, erum pilebærende. sagmina, um n plur. hellige Græstotter.

sagum, i n Rejsekappe, Dækken; Krigskappe.

sāl, salis m Salt; Hav; Smag; (ogsaa plur.) Vid, Lune, s. niger bidende Vit-

tighed. salaco, onis m Pralhals.

salārius, a, um Salt-, annona s. aarligt Forbrug af Salt; -ium, i n Honorar (oprind, Saltration til Soldater og Embedsmænd i Provinsen, senere Afløsningen i Penge).

salax, ācis gejl.

salebra, ae f Ujævnheder. salebrosus, a, um ujævn.

saliāris, e hørende til Salierne (et Præstekollegium for Mars); prægtig.

salictum, i n Pilekrat. salignus, a, um Pile-.

salīnae, ārum f plur. Saltværk.

salīnum, i n Saltkar.

salio, salui - 4 springer, hopper; spræller; mica s. Saltkornet knitrer (naar det er kastet i Ilden, et gunstigt Varsel); salientes, ium m plur. (underf. fontes) Vandspring.

salīva, ae f Spyt.

Salmacis, idis f Kilde, hvis Vand gjorde Folk blødagtige; blødagtig Person. hed; Kyskhed; Retskaffenhed.

salsus, a, um salt; vittig; negotia s. en vittig Historie; -us, i m Skælm, male s. det Skarn!

saltātio, ionis f Dans.

saltator, oris m og -trix, īcis f Danser(inde).

saltātorius, a, um Danse-, orbis s. Kredsdans.

saltātus, us m Dans.

saltem adv. i det mindste: (i nægtende Sætn.) endog blot, non s. ikke engang.

salto 1 danser; fremstiller ved Dans. saltuosus, a, um skovbevokset og bjergfuld.

saltus, us m Skovegn; Bjergegn; Pas;

Græsgang.

saltus, us m Spring, s. do foretager. salūbris, e kraftig; gavnlig; fordelagtig. salūbritas, ātis f Sundhed.

salum, i n aabent Hav, rum Sø; Hav;

Skibets Slingren.

salus, ūtis f Sundhed; Liv, Velfærd; Hjælp, Redning; Hilsen, s. dico hilser, s. nuntio lader hilse.

salūtāris, e lægende; heldbringende,

gavnlig, ars s. Lægekunsten.

salūtātio, ionis f Hilsen; Besøg, Opvartning.

salūtātor, ōris m en, som kommer for at aflægge Visit (hos fornemme Folk). salūtifer, era, erum hjælpende.

salūto 1 hilser; hilser en som; tilbeder; gør min Opvartning; modtager Besøg.

salveo — 2; — kun imp. salve vær hilset (Goddag) eller: lev vel, samt infin. salvere aliquem iubeo hilser, byder en velkommen, og salvebis du skal have en Hilsen.

salvus, a, um uskadt, frelst, i god Behold, me salvo saa længe jeg er i Live, salvo officio uden at krænke, ne sim salvus, si gid jeg maa faa en Ulykke, hvis, satin' salvae (underf. res) staar alt godt til?

sambūcistria, ae f Harpespillerske. Samnis, ītis m en som Samniter bevæb-

net Gladiator.

sānābilis, e helbredelig. sānātio, iōnis f Helbredelse.

sancio, sanxi, sanctum 4 fastsætter, bestemmer, foedus s. slutter; bestemmer Straf for; straffer; bekræfter; aner-

kender.

sanctio, ionis f Straffebestemmelse. sanctitas, ātis f Ukrænkelighed; From-

sanctus, a, um hellig, ukrænkelig, aerarium sanctius den mest ukrænkelige Del af Skatkammeret (hvor Reservebe-

holdningerne opbevaredes).

sāne adv. fornuftigt; sandelig, virkelig; ganske vist, unægteligt; ganske, i høj Grad, meget; sane quam overordentlig; nihil sane slet intet; (ved Opfordringer) kun, for mig gerne, age sane nu vel.

sanguinārius, a, um blodtørstig. sanguineus, a, um Blod-; blodig; blodtørstig; blodrød.

sanguinolentus, a, um blodig.

sanguis, inis m Blod; s. haurio udgyder; Blodsudgydelse; Mord; Livskraft; Slægtskab; Slægt, Afkom.

sanies, ēi f Edder.

sānitas, ātis f Sundhed; sund Sans, Fornuft.

sannio, ionis m Bajads.

sano 1 læger; bringer til Fornuft; be-

roliger; omstemmer.

sānus, a, um sund; fornuftig, bene sanus forstandig, male sanus indskrænket, forstyrret, male s. poëtae begejstrede. sapiens, ntis vis, den vise; indsigtsfuld; (med gen.) Kender af.

sapientia, ae f Visdom; Indsigt; Lærdom, Filosofi; (plur.) Visdomsregler.

sapio, sapii — 3 har Forstand, skønner, pectus alicui s. han har god Forstand, nil s. er indskrænket; har Forstand paa; har Smag for.

sapor, ōris m Smag; (plur.) Delika-

sarcina, ae f Pakke; (plur.) Soldaternes Oppakning; Byrde; Foster.

sarcinārius, a, um hørende til Oppak-

ning, iumentum s. Lastdyr.

sarcio, sarsi, sartum 4 udbedrer; genopretter, erstatter, infamiam s. udsletter. sarculum, i n Hakke.

sarīs(s)a, ae f lang makedonsk Lanse. sarīs(s)aphorus, i m makedonsk Lanse-

sarmentum, i n frisk Kvist; (plur.) Ris, Kvas.

sartus, a, um udbedret, i god Stand, aedem sartam tectam trado udbedret (og) tækket, sarta tecta exigo undersøger, om de offentlige Bygninger er i forsvarlig Stand.

sat = satis.

sata se sero (saar).

satagius, a, um ængstelig.

Haandlanger.

satias, ātis f og (alm.) satietas, ātis f Mæthed; Overmættelse, Lede.

satin' = satisne.

satio, ionis f Saaning; tilsaaet Mark; Plantning.

satio 1 mætter; tilfredsstiller.

satira, ae f = satura.

satis adv. (og adj.) tilstrækkeligt, nok; satis scio jeg ved nok eller: jeg ved bestemt; satis præsidii tilstrækkelig Styrke; satis superque mere end nok; satis habeo er tilfreds (med), satis facio = satisfacio (se dette), satis accipio lader mig give Sikkerhed, satis do = satisdo (se dette); (ved adj. og adv.) temmelig; satin' (= satisne) mon rigtig? satius (comp.) bedre, tjenligere.

satisdatio, ionis f Kaution.

satisdo, dedi, datum (ogsaa i to Ord) 1 stiller Kaution, damni infecti for mulig Skade.

satisfacio, fēci, factum (ogsaa i to Ord) 3 tilfredsstiller, officio s. opfylder; gør min Pligt mod; tilfredsstiller en Kreditor, betaler; giver Oprejsning, de aliqua re for noget; godtgør.

satisfactio, ionis f Oprejsning, Und-

skyldning.

satius se satis.

sator, oris m Saamand; Fader; Anstifter.

satrapa, ae eller satrapes, ae eller is m Satrap (persisk Statholder).

satur, ura, urum mæt (af); fig.

satura, ae f et Fad fyldt med alle Slags Frugter; Sammensurium; Digt af blandet (særlig spottende) Indhold, Satire.

satūritas, ātis f Overflod.

Saturnālia, ium eller iōrum n plur. Fest for Saturn; den fejredes nogle Dage i December.

saturo 1 mætter; tilfredsstiller.

satus, us m Saaning, Plantning; Sæd; Slægt.

Satyrus, i m Satyr (Skovgud); Satyrspil.

saucio 1 saarer.

saucius, a, um saaret, malus s. knækket, s. de repetundis ramt af Mistanke for; ængstet.

sāvior 1 kysser.

sāvium, i n Kys.

saxeus, a. um Sten-.

saxificus, a, um forstenende.

saxum, i n Sten; særlig den tarpejiske satelles, itis m og f Drabant; Tjener; Klippe; Stenblok, s. quadratum Kvadersten; Stenbygning.

scaber, bra, brum smudsig, lurvet. scabies, ēi f Udslet, Kløe.

scabo, scābi — 3 kradser.

scaena, ae f Scene, Skueplads, s. rei totius hele Sceneriet; aaben Plads; Offentligheden.

scaenicus, a, um scenisk, artifices s. Skuespiller; -us, i m Skuespiller.

scālae, ārum f plur. Trappe; Stige(r). scalpellum, i n (dem. af scalprum) Lancet.

scalpo 3 kradser, skraber; udskærer;

indhugger.

scalprum, i n Syl; Mejsel. scamnum, i n Skammel.

scando, ndi, nsum 3 stiger op; be-

stiger; stiger op til.

scapha, ae f Baad.

scaphium, i n baadformet Bæger.

scāpus, i m Skaft.

scarus, i m Papegøjefisk (kostbar Fisk). | Kværulant. scateo, ui - 2 og scato vrimler (af).

scatūrex, rigis m Kildevæld. scatūrio 4 strømmer over.

scaurus, a, um med Klumpfod; -us, i m Klumpfod.

scelerātus, a, um forbryderisk, poena s. Straf for Forbrydelse, limen, sedes s. Forbrydernes, -us, i m Forbryder.

scelero 1 besmitter med Forbrydelse. scelestus, a, um forbryderisk, -us, i

m Forbryder.

scelus, eris n Forbrydelse; Ondskab.

scen... = scaen...

sceptrum, i n Stav, Scepter; Kongemagt.

schida, ae f = scida.

schola, ae f Fritid anvendt paa aandelig Beskæftigelse; lærd Undersøgelse, Afhandling; Forelæsning; (filosofisk) Skole.

scida, ae f Papir, Seddel.

sciens, ntis vidende, prudens sciens med Vidende og Vilje; erfaren, indsigtsfuld; (med gen.) kyndig i.

scientia, ae f Kendskab (til); Kundskab; Indsigt; Viden.

scīlicet adv. det er klart; naturligvis;

ganske vist; tænk blot; nemlig. scilla, ae f en Slags Søkrebs.

scindo, scidi, scissum 3 sønderriver; river ned, ødelægger; skiller, kløver, deler, pass. deler mig.

scintilla, ae f Gnist.

scio 4 (perf. ogsaa scii) ved, kender; haud scio an ved ikke, om ikke (maaske), maaske; erfarer; forstaar mig paa. scīpio, ionis m Stav.

sciscitor 1 søger at faa at vide; udfritter.

scisco, scīvi, scītum 3 beslutter; stemmer for.

scītor 1 søger at faa at vide; udspørger.

scītu (kun abl. sing.) m (eller de scitu) alicuius efter ens Beslutning.

scītum, i n Beslutning.

scītus, a, um klog; (med gen.) kyndig i; fin, smagfuld; vittig, scitum est (ogsaa) det er en vittig Bemærkning.

scobis, is f Savspaaner.

scopae, ārum f plur. Fejekost, s. solutae den personificerede Forfiamskelse. "en forvirret Oldenborre".

scopulōsus, a, um klipperig. scopulus, i m Klippe, Skær.

scordalus, i m trættekært Menneske.

scorpio, ionis m og scorpius (sjæld. -os), i m Skorpion; Kastemaskine; Skud fra en Kastemaskine; Navn paa et Stjernebillede.

scortātor, ōris m Horebuk.

scortum, i n Skøge.

scrība, ae m Skriver; offentligt ansat

Kontorbetjent; Sekretær.

scrībo, scripsi, scriptum 3 indridser, lineam s. trækker; skriver; (med ut) befaler, forlanger skriftligt at; nedskriver; forfatter, digter, scribentes, ium m plur. Forfattere; beskriver, skildrer; udskriver; indskriver, scribe tui gregis hunc optag ham i dit Følge; udnævner skriftligt.

scrīnium, i n Skrin (cylinderformet

Beholder til Bøger); Bogkasse.

scriptio, ionis f den Handling at skrive; skriftlig Fremstilling.

scriptito 1 skriver ofte.

scriptor, oris m Skriver, Sekretær, ogsaa s. librarius; Skribent, Forfatter, Digter, s. rerum Historieskriver.

scriptum, i n skriftlig Optegnelse, Kon-

cept; Skrift; det skrevne Ord.

scriptūra, ae f den Handling at skrive, mendum scripturae Skrivefejl; skriftlig Fremstilling, Skrift, scripturā skriftligt, aliquid scripturā persequor optegner; Forfattervirksomhed: Græsningsafgift.

scriptus, us m Skrivertjeneste, s. facio

er Skriver.

scripulum, i n mindste Vægtenhed $(1/24 \text{ af en } uncia, c. 1^3/4 \text{ gr}).$

scrobis, is m og f Grube, Hul.

scrūpeus, a, um stenet.

scrūpulosus, a, um stenet; nojagtig.

scrüpulus, i m Bekymring.

scrūta, orum n plur. Skrammel.

scrūtor 1 ransager, undersøger; søger at udforske.

sculpo 3 udhugger, udskærer. scurra, ae m Nar, Laps.

scurror 1 gør mig til Nar. scūtāle, is n Slyngerem.

scūtātus, a, um skjoldbærende, -i, orum m plur. Soldater med lange Skjolde.

scutella, ae f lille flad Skaal.

scutica, ae f Knut.

scutula, ae f Valse.

scutum, i n aflangt, stort Skjold.

scyphus, i m Bæger.

scytala, ae f Stav; hemmelig Befa-

ling (der ofte skreves paa Stave).

 $s\bar{e}$ (sese) pron. reflex. sig; inter se hinanden, hverandre; per se ved egen Hjælp eller: personlig; ad, apud se i sit Hjem; (i acc. med infin.) han, hun, de; kan forstærkes med -met.

sēbum, i n Talg.

sēcēdo, cessi, cessum 3 gaar til Side, bort; trækker mig tilbage, in me ipsum s. fordyber mig i mine egne Tanker; skiller mig fra; afstaar fra en Mening.

sēcerno, crēvi, crētum 3 afsondrer; udskiller, nihil praedae in publicum s. udtager til Statskassen; skelner (fra).

sēcessio, iōnis f den Handling at skille sig fra andre, milites s. faciunt holder Møde for sig selv; Udsondring, Udvandring.

sēcessus, us m Ensomhed; afsideslig-

gende Sted.

secius se secus.

sēclūdo, clūsi, clūsum 3 indelukker; udelukker, afsondrer, nemus seclusum afsides; curas s. fordriver.

seclum, i n = saeclum.

seco, secui, sectum 1 skærer; udskærer; mejer; klipper; overskærer, sønderskærer; opererer; mishandler, saarer; gennemskærer; flyver, seiler igennem. gennemfarer, viam s. tilbagelægger; slaar optagende) altsaa. ind paa; spem s. nærer; deler, skiller, orbis sectus den halve Verden; afgør.

sēcrētio, ionis f Afsondring.

sēcrētus, a, um (adv. -o) afsondret: særskilt; afsidesliggende, ensom, -um, i n Ensomhed eller: afsidesliggende Opholdssted, in secreto uden Vidner; hemmelig, skjult, -um, i n Hemmelighed.

secta, ae f Grundsætning; Parti.

sectātor, oris m Ledsager.

sectio, ionis f Udstykning (af Krigs- Krigsskuepladsen.

bytte eller konfiskerede Godser); Godsopkøb: Byttemængden, der sælges ved Auktionen.

sector, oris m Udskærer, Afskærer: s. bonorum Godsslagter, Godsudstykker.

sector 1 ledsager; løber efter; forfølger, jager; jager efter; søger efter.

sēctura, ae f Stenbrud.

 $s\bar{e}cubo$, cubui - 1 sover for mig selv. $s\bar{e}cul... = saecul...$

secundāni, orum m plur. Soldaterne af den anden Legion.

secundo 1 begunstiger.

secundo adv. for det andet.

secundum præp. med acc. tæt bag ved; langs med; straks efter; næst efter; i Overensstemmelse med; til Fordel for.

secundus, a, um følgende, den anden, secunda, ae f (underf. hora) c. Kl. 7 Morgen, secundae, ārum f plur. (underf. partes) den anden (underordnede) Rolle, mensa s. Dessert; næstbedste; næste, s. ab næst efter; underlegen; simpel; følgende med, s. flumine ned ad Strømmen; gunstig, heldig, lykkelig, res s. Medgang, -um, i n (ogsaa plur.) Medgang; belejlig, fordelagtig; gunstigt stemt, rumor s. høje Bifaldsraab.

secūrifer, era, erum øksebærende.

secūris, is f Økse, securi (abl.) ferio, percutio halshugger; (plur.) de højeste Embeder (se *lictor*); (plur.) det romerske Herredømme.

sēcūritas, ātis f Sorgfrihed, Sindsro. sēcūrus, a, um sorgfri, ubekymret: rolig, unice s. knusende ligeglad; trvg, sikker, farefri.

secus (indecl.) n Køn.

secus adv. anderledes, non secus atque ikke anderledes end, ligesom; anderledes end det skulde være, uheldigt, modsat; (sjæld.) mindre; — secius comp. anderledes; (efter Nægtelse) mindre; nihilo secius ikke des mindre; mindre godt.

sed conj. men; iøvrigt, imidlertid: (gen-

sēdātio, ionis f Beroligelse.

sēdātus, a, um rolig. sēdecim num, card. 16.

sedeo, sēdi, sessum 2 sidder; sidder som Dommer; forbliver, dvæler; sidder, ligger uvirksom; sidder fast, har ramt: sætter mig, sænker mig.

sēdes, is f Sæde; Siddeplads; Bolig, Opholdssted, Hjem; Plads; Grund, Grundvold, s. belli Krigens Støttepunkt eller

sedīle, is n Sæde; Siddeplads.

sēditio, ionis f Uenighed; Oprør, Mytteri; (plur.) oprørske Tendenser; oprørsk | m Halvdyr (om en Kentaur); halvvild. Mængde.

sēditiosus, a, um oprørsk; urolig.

sēdo 1 beroliger, stiller, lassitudinem militum s. lader Soldaterne hvile ud; bringer til Ophør.

sēdūco 3 fører til Side; stikker til

Side; adskiller, fjerner.

sēductio, ionis f Føren til Siden.

sēductus, a, um fjern.

sēdulitas, ātis f Travlhed; Paatrængenhed.

sēdulus, a, um ivrig, flittig; opmærksom; sēdulo adv. (ogsaa) med Forsæt. seges, etis f Sæd; Udsæd; Kornmark;

Mark; Aarsag.

segnis, e langsom; sløv, slap.

segnitia, ae f og -ies, ēi f Sendræg-

tighed; Slaphed.

sēgrego 1 udskiller, udelukker; fjerner; adskiller, captivos s. efter Nationalitet, pugnam s. deler mine Modstandere.

sēiuges, ium m plur. Seksspand.

seiungo, iunxi, iunctum 3 adskiller; holder adskilt.

sēlībra, ae f halvt Pund.

sēligo, lēgi, lectum 3 udvælger, selecti iudices de af Prætoren udvalgte Dom-

sella, ae f Stol; s. (curulis) de højere Embedsmænds Sæde; Arbejdsstol; Læne-

sellulārius, i m Haandværker.

 $s\bar{e}manimis$, e og -mus, a, um = semi-

animis og -mus.

semel adv. num. een Gang; kun een Gang; engang, først, ut semel saa snart som; een Gang for alle, kort og godt; nu engang, først engang.

sēmen, inis n Sæd; Frø; Oprindelse, Stamme; Afkom; Grundstof; Spire,

Kilde.

sēmenstris, e = sēmestris.

sēmentis, is f Udsæd.

sēmerm... = sēmierm...

sēmestris, e halvaarlig; Seksmaane-

sēmēsus, a, um halvt fortæret.

sēmet se se.

sēmianimis, e og -mus, a, um halvdød.

sēmiapertus, a, um halvt aabnet. sēmicrēmus, a, um halvt forbrændt. sēmicubitālis, e en halv Alen lang. sēmideus, i m Halvgud.

semiermis, e (kun) halvt bevæbnet.

sēmiēsus, a, um = semesus.

sēmifer, era, erum halvdyrisk, -er, eri

Sēmigermānus, a, um halvgermgnsk.

sēmigravis, e halvdrukken.

sēmigro (1) udvandrer.

sēmihomo, hominis m Halvmenneske. halvmenneskelig; halvvild.

sēmilacer, era, erum halvt sønderrevet.

sēmilīber, era, erum halvfri.

sēmilixa, ae m Halymarketender.

sēmimās, maris m Halvmand, Tve-

sēminārium, i n Planteskole.

sēminex, necis (nom. forekommer ikke)

sēmino 1 saar; lader fremvokse.

sēminūdus, a, um halvnøgen; miles s. næsten ubevæbnet.

sēmiplēnus, a, um halvfuld; halvt bemandet; halvt fuldtallig; ufuldstændig.

sēmirutus, a, um halvt nedrevet, -a, örum n plur, halvt ødelagte Dele.

sēmis, issis m en halv As; homo non semissis som ikke er en Døjt værd; Halvdelen af et iugerum; 1/2 Procent (maanedlig).

sēmisomnus, a, um halvdrukken.

sēmita, ae f Sti, Sidevej.

sēmiustulātus, a, um halvt opbrændt. sēmiustus, a, um halvt opbrændt.

sēmivir, i m Halvmand, Tvetulle; Vellystning; kvindagtig.

sēmivīvus, a, um halvdød; svag.

sēmōtus, a, um fjern, terrā s. fjernet fra Jorden.

semper adv. altid.

sempiternus, a, um evig, uforgængelig. sēmuncia, ae f 1/2 uncia (1/24 af en

sēmunciārius, a, um som udgør 1,2 uncia, fenus s. 1/24 af Kapitalen (41/6) Procent aarlig).

 $s\bar{e}must... = semiust...$

senāculum, i n Mødesal for Senatet. sēnārius, i m Vers bestaaende af 6 (mest jambiske) Fødder.

senātor, ōris m Senator; Medlem af

et Raad.

senātorius, a, um Senator-.

senātus, us m Senatet i Rom, princeps senatus den først stemmende Senator, (de) senatu moveo udstøder af Senatet, s. habeo holder, s. mitto, dimitto erklærer for hævet, s. do alicui giver en Foretræde for Senatet; Senatsmøde; Raad.

senātusconsultum, i n (ogsaa senatus consultum) Senatsbeslutning.

senecta, ae f Alderdom.

senectus, ūtis f Alderdom; Alderdommens Gnavenhed.

senesco, senui — 3 bliver gammel; svækkes, sløves; taber mig; tager af.

senex, senis gammel; m Olding; — senior comp. ældre; ældre Mand; Olding.

sēni, ae a num. distr. 6 til hver, 6 ad

Gangen; 6.

sēnidēni, ae, a (ogsaa sēni dēni) num. distr. 16 til hyer.

senīlis, e Gammelmands-, Oldinge-, statua s. af en Olding.

senior se senex.

senium, i n Alderdomssvaghed; evindelig Plage; Græmmelse; alvorligt Væsen.

sensibilis, e følelig.

sensim adv. lidt efter lidt; i al Stilhed. sensus, us m Sanseevne, s. oculorum Synet; Fornemmelse, Bevidsthed; Følelse; Forstand, s. communis sund Sans; Tænkemaade; (politisk) Opfattelse; Anskuelse, Mening, s. communis den almindelige

Mening; Betydning.

sententia, ae f Anskuelse, Mening, meā s. efter min Mening; Overbevisning, ex animi mei s. efter min inderste Overbevisning; Ønske, Vilje, s. stat Hannibali det er Hannibals faste Beslutning, ex s. efter Ønske; Afstemning, Stemme, in s. alicuius discedo, pedibus eo tiltræder, s. fero, dico, pronuntio afgiver; Forslag, Raad; Udtalelse; Fyndsprog; Læresætning; Indhold, epistola in hanc s. scripta af dette Indhold.

sententiola, ae f (dem. af sententia)

kort Fyndord.

sentīna, ae f Kloak; Bundvand; Bundvandsrum (i et Skib); Bundfald, Bærme.

sentio, sensi, sensum 4 føler; nærer Følelse, de aliquo for en, contra rempublicam s. er fjendtligt stemt mod; mærker, de aliqua re s. faar Nys om; opdager; faar at føle, maa døje; forstaar, indser, mener, dømmer, recte s. tænker rigtigt; udtaler en Mening; stemmer, ab, pro aliquo s. staar paa ens Side; tænker mig.

sentis, is m (sing. sjæld.) Tjørnbusk. sentus, a, um tornet, udyrket.

seorsum og seorsus adv. særskilt, adskilt, hver for sig; s. ab i Afstand fra, uden.

sēparābilis, e adskillelig.

sēparātim adv. særskilt, for sig selv. sēparātus, a, um særskilt, separatis temporibus til forskellige Tider.

sēparo 1 adskiller, udskiller, separatā utilitate selv bortset fra Nyttehensynet.

sepelio, pelīvi, pultum 4 begraver; brænder; bringer til at standse; nedsænker i, overvælder med; custode sepulto falden i Søvn.

 $s\bar{e}pes$, is f = saepes.

sēpio, sepsi, septum 4 = saepio.

sepono, posui, positum 3 lægger til Side, henlægger; forbeholder mig, bestemmer; holder borte; udskiller.

sepse = se ipse. septem num, card, 7.

September, bris, bre hørende til den 7. Maaned; September (mensis) September. septemdecim = septendecim.

septemateum — septemateum septemgeminus, a, um syvarmet. septemplex, plicis syvfoldig.

septemvir, viri m Medlem af en Kommission paa 7 Mand.

septēnārius, a, um Vers bestaaende af 7 Fødder.

septendecim num. card. 17.

septēni, ae, a num. distr. 7 til hver, 7 ad Gangen; 7.

septentrionālis, e nordlig.

septentriōnes, um m plur. (sing. sjæld.) Stjernebilledet den store Bjørn (egentl. de 7 Plovøksne); Nord, ab s. mod Nord; Nordvind.

septiē(n)s adv. num. 7 Gange.

septimus, a, um num. ord. den 7; septimum adv. for 7. Gang.

septimus decimus, a, um num. ord. den 17.

septingentēsimus, a, um num. ord. den 700.

septingenti, ae, a num. card. 700. septuāgēsimus, a, um num. ord. den 70. septuāgintā num. card. 70.

septum, i n = saeptum,

septunx, uncis m 7 unciae (7/12 As).

sepulcrālis, e Grav-.

sepulcrum, i n Grav, Gravsted; Gravhøj; Begravelsesplads; Ligbrændingssted, ara sepulcri Ligbaal; Gravmæle; Gravindskrift; Begravelse; (plur.) de døde.

sepultūra, ae f Begravelse.

sequax, ācis stadig; ivrigt følgende, undae s. jagende hinanden; forfølgende.

sequester, tris, tre og (sjæld.) sequester, tra, trum mæglende, pace sequestra under Fredens Beskyttelse; m. Mægler, Mellemmand.

seguius adv. comp. = secius se secus. sequor, secutus sum 3 følger, ledsager, fidem Caesaris s. slutter mig frivilligt til C.; forfølger; opsøger; søger at naa til. stræber efter; er Følgen, sequitur (med ut eller acc. med inf.) heraf følger; kommer af mig selv, telum non s. kan ikke rykkes ud; slutter mig til, retter mig efter; bliver til Del, tilfalder; rammer; fortsætter, svarer.

sera, ae f Slaa.

serēnitas, ātis f klart Vejr, Skyfrihed,

s. fortunae Lykkens Gunst.

sereno 1 gør klar, lys, spem fronte s. lader Haabet træde frem paa skyfri Pande. serēnus, a, um klar, lys; -um, i n klar Himmel, sereno (abl.) i klart Veir; opklarende, frejdig, munter.

sēria, ae f Tønde, Fad.

series, ēi f Række; Slægtrække; Ordenes Forbindelse.

 $s\bar{e}rius$, a, um (adv. -o) alvorlig; -ia,

örum n. plur. Alvor.

sermo, onis m Samtale, in s. habebant, quos crearent de talte om; Omtale, Genstand for Omtale, in s. hominum venio kommer i Folkemunde: Rvgte: Undersøgelse i Dialogform; Foredrag; Emne; Omgangssproget; Værk, hvis Sprog nærmer sig det daglige; Prosa; Udtryksmaade, Stil, Sprog; Udtalelse.

sermōcinor 1 passiarer.

sermunculus, i m (dem. af sermo) Sladder.

sero, serui, sertum 3 fletter, knytter, loricae sertae Ringpanser, sertae, ārum f. plur. (underf. coronae) og serta, örum n plur. Blomsterkranse; fletter, knytter maade mange. til hinanden, sammenknytter, colloquia s. indleder, fabulam argumento (abl.) sero skaber et Drama med sammenhængende Handling.

sero, sēvi, satum 3 saar, planter; tilsaar; avler, frembringer, mest satus oprunden (af), aetas aurea prima sata est fremstod først; udsaar, fremkalder; sata, ōrum n plur. Sæden (paa Markerne);

Sædemarker; Planter.

sēro adv. se serus.

serpens, ntis m og f Slange; Drage. serpentigena, ae m Slangeætling.

serperastra, ōrum n plur. Knæstivere. serpo 3 kryber; bugter mig, slynger mig; sniger mig; breder mig; udbreder mig.

serra, ae f Sav.

serrācum, i n Lastvogn.

serrula, ae f (dem. af serra) lille Sav.

serta se sero (fletter).

sērus, a, um sen, anni s. Alderdommen; (med gen.) sen til; serum, i n diei erat det var sent paa Dagen; for sen; - sēro adv. digt. ogsaa serum og sera) sent, serius ocius, serius aut citius før eller senere; for sent (ogsaa i comp.). serva, ae f Slavinde.

servans, ntis (med gen.) overholdende. servātor, ōris m og -trix, īcis f Frelser. servilis, e Slave-, terror s. for Sla-

verne.

servio 4 er Slave, træller; er behæftet med paahvilende Forpligtelse; træller for, beherskes af; arbeider for, paa; stræber efter; retter mig efter, tager Hensyn til, valetudini servi plej dit Helbred.

servitium, i n Slaveri, corporis servitio utimur Legemet har vi som Træl;

Slavestand, Slaver.

servitus, ūtis f Trældom; Trældomsaag; Underkastelse; Servitut, paahvilende

Forpligtelse; Trælleskare.

servo 1 passer paa, serva giv Agt; iagttager, de caelo s. iagttager Varslerne fra Himmelen, ordinem s. bliver i Rækken, signa s. bliver ved Fanerne, tenorem pugnae s. fortsætter Kampen uafbrudt; dvæler ved, opholder mig i, paa; opbevarer; forsvarer; redder, frelser.

servus, i m Slave; slavisk, Slave-. sescēnāris, e 11/2 Aar gammel.

sescēnārius, a, um indeholdende 600. sescēni, ae, a num. distr. 600 til hver. sescentēsimus, a, um num. ord. den 600.

sescenti, ae, a num. card. 600; over-

sescentiē(n)s adv. num. 600 Gange. sesquimodius, i m $1^{1/2}$ modius (Skæppe). sesquipedālis, e 1¹/₂ Fod lang; alenlang.

sessilis, e bekvem at sidde paa.

sessio, ionis f det at sidde; unyttigt Ophold.

sessor, oris m Tilskuer; Indbygger. sestertius, a, um halvtredje; (nummus) s., forkortet til HS (af $IIS = 2^{1/2}$, S =semis 1/2 As), Sesterts, en lille Sølvmønt paa oprind. 2¹/₂, senere 4 As (paa Ciceros Tid c. 16 Øre); nummo sestertio for en Bagatel. Af Forbindelser som duo millia sestertium (= sestertiorum) opstod Anvendelsen af gen. sestertium som subst. n i nom., der i plur. kom til at betegne 1000 Sestertier: septem sestertia

= septem millia sestertiorum; Millioaf centena millia sestertium (100000 Sestertier) med adv. num. decies, vicies o. s. v., senere udelodes centena millia, saa at sestertium kom til at betegne 100000 Sestertier. Forkortelsen HS kan betegne 1) sestertius, 2) mille sestertii og 3) centena millia sestertium.

set = sed.

seta, ae f = saeta.

setius = secius se secus.

sen = sive.

sevēritas, ātis f Alvor, Strenghed.

sevērus, a, um alvorlig, streng; gru-

som, skrækkelig; afholdende.

sēvoco 1 kalder til Side, populum s. sammenkalder Folkeforsamlingen uden for Rom; fjerner, drager bort (fra).

 $s\bar{e}vum$, i n = sebum.

sex num. card. 6. sexāgēni, ae a num. distr. 60 til hver,

60 ad Gangen.

sexāgēsimus, a, um num, ord. den 60. sexāgiē(n)s adv. num. 60 Gange; (sestertium) s. 6 Millioner Sestertier.

sexāgintā num. card. 60.

sexangulus, a, um sekskantet.

sexc... = sesc...

sexdecim num. card. = sedecim.sexennium, i n Tidsrum af 6 Aar. sexiē(n)s adv. num. 6 Gange.

sextans, ntis m 1/6 As.

sextārius, i $m^{-1/6}$ congius (c. $^{1/2}$ l).

Sextīlis, e hørende til den sjette Maaned (regnet fra Marts); Sextilis (mensis) August.

sextula, ae f 1/6 uncia, 1/72 af en As

eller af et Hele.

sextus, a, um num. ord. den 6.; sextum adv. for 6. Gang.

sextus decimus, a, um num. ord. den 16.

sexus, us m Køn.

eller si quidem (si tamen) hvis ellers. quod si og (men) hvis nu; saa sandt det Tilfælde, at; (efter Sindsstemningsverber) fordi; selv om, si maxime om end nok saa meget; om, om maaske; perinde ac (eller quam) si, velut si som

sībilo 1 hvisler, syder; udpiber.

sībilus, i m (digt. plur. ogsaa -a, ōrum n) Hvislen, Fløjten, plur. Fløjtestød: Udpibning.

sībilus, a, um hvislende.

sīc adv. saaledes; sic habeto du kan nerne dannedes oprind. ved Forbindelse være overbevist om; uden videre; under disse Omstændigheder; sic quoque alligevel: kun paa den Betingelse; i den Grad; (ved Ønsker) gid saa sandt; sic... quasi, tamquam, ut saaledes — som; ut... sic ligesom - saaledes, vel - men.

sīca, ae f Dolk; Snigmord.

sīcārius, i m Snigmorder, inter s. accuso anklager for Snigmord.

siccitas, ātis f Udtørring; Tørke; sund Magerhed, Sundhed.

sicco 1 tørrer, udtørrer; aftørrer; tøm-

mer; udsuger; renser; malker. siccus, a, um tør, -um, i n den tørre Jord; tom; fastende; ædruelig.

sīcubi coni. hvis nogetsteds. sïcunde conj. hvis nogetstedsfra.

sīcut, sīcutī conj. ligesom, saaledes som, epistola sicut erat signata forseglet som det var; sic...ita (sic...sic) ligesom — saaledes, vel — men; som om; saaledes.

sīdereus, a, um Stjerne-, Sol-; straalende.

sīdo, sēdi, sessum 3 sætter mig; sænker mig, nebula s. lægger sig; bliver siddende, sidder fast, navis s. tager Grunden.

sīdus, eris n Stjernebillede; Stjerne; (plur.) Himmel: Himmelstrøg: Aarstid. hiberno s ved Vintertid; Uveir, pestiferum s. Solstik; Pryd, Hæder.

sigillāria, örum n plur. Billledfesten; Smaafigurer, som man sendte hinanden

ved denne Fest.

sigillātus, a, um reliefprydet. sigillum, i n (dem. af signum) Statuette;

signātor, ōris m Vitterlighedsvidne, s. falsi Testamentforfalsker.

signifer, eri m Fanebærer.

significanter adv. eftertrykkeligt.

significātio, iönis f Tilkendegivelse; sī conj. hvis, si minus hvis ikke, si Meningstilkendegivelse; Tilkendegivelse af Bifald; Sætning.

significo 1 tilkendegiver, antyder, de som, da — jo; saa ofte som; naar; for aliqua re s. hentyder til noget; varsler;

betegner.

signo 1 sætter Mærke i, mærker. humum limite s. afgrænser, ceram novis figuris s. omdanner til; afmærker; udmærker; indridser; forsegler; præger, stempler; udpeger; bemærker; iagttager.

signum, i n Tegn; Kendetegn; Spor; Tegn til Kamp, s. propono hejser Fanen (til Kamp); Signal særlig til Kamp, s. cano lader lyde, s. canit lyder; Feltraab; Felttegn, Fane, s. moveo, tollo, vello bryder op, s. constituo gør Holdt, s. infero rykker frem, signis infestis concurrunt støder sammen i et forbitret Slag, collatis signis pugnant kæmper i regulær Kamp, s. confero (ogsaa) lader Afdelingerne rykke tæt sammen; Afdeling Soldater, især en Manipel; Bevis; Varsel; Billede; Billedstøtte; Signet; Himmeltegn, Stjerne.

silentium, i n Stilhed, silentio (abl.) noctis i Nattens Stilhed, (cum) silentio i al Stilhed eller: uomtalt, silentio patrum under stiltiende Tilslutning af Senatet; Ubemærkethed; Ro, Uvirksomhed.

sileo, ui-2 tier, silens, ntis tavs, silentes de hedengangne; fortier, forbigaar i Tavshed, silenda, $\bar{o}$ rum n plur. Hemmeligheder.

silesco — 3 bliver stille.

silex, icis m og (sjæld.) f Flintesten; Klippe.

siligineus, a, um Hvede-.

siliquae, ārum f plur. Bælgfrugter. sillybus, i m Bogtitel.

silva, ae f (digt. ogsaa silua) Skov; Krat; Anlæg; Træ; Stof.

silvesco - -3 vokser vildt.

silvestris, e skovbevokset, skovrig, -ia, ium n plur. Skovegne; Skov-; vildtvoksende.

silvicola, ae m Skovbeboer.

silvosus, a, um skovrig.

sīmia, ae f og (sjæld.) sīmius, i m Abe. similis, e lig, lignende, s. sum ligner; veri s. (ogsaa i eet Ord) eller s. veri sandsynlig; s-.. atque lignende — som; lignende sin Fader; similiter adv. paa lignende Maade.

similitūdo, inis f Lighed, (med gen.)
i, med, s. veri Sandsynlighed; Lighed i

Karakter; Lignelse. sīmius se simia.

simplex, icis, enkelt, een, s. ordine i een Række; usammensat; mors s. uden Pinsler; uforandret, fortuna non s. vekslende; enkel, simpel; let; ligefrem, naturlig; ærlig, aaben; simpliciter adv. (ogsaa) simpelt hen, kun.

simplicitas, ātis f Ligefremhed; Ær-

lighed

simplum, i n det ligefremme Antal. simul adv. samtidig; sammen; tillige, desuden; simul ... simul, s-... et, cum ... s. baade — og, dels — dels; præp. med abl. sammen med; conj. simul (ac, atque) saa snart som, forstærket s. primum.

simulācrum, i n Billede; Skyggebillede; Skygge, Skin; Afbillede, Efterligning.

simulāmen, inis n Efterligning.

simulāte adv. paa Skrømt.

simulātio, iōnis f Forstillelse, Hykleri; (med gen.) Paaskud, simulatione, per s. under Paaskud af, s. timoris forstilt Frygt.

simulātor, ōris m Efterligner; Hykler, s. in omni oratione som forstaar at skjule sin sande Mening blandt Ordene.

simulatque = simul atque, se simul. simulo 1 gør lig (med), Minerva simulata Mentori i Mentors Skikkelse; efterligner, anum s. antager Skikkelse som; fremstiller et Billede af; foregiver, hykler, aegrum s. anstiller mig syg; bruger som Paaskud.

simultas, ātis f spændt Forhold, Fjendskab (ogsaa plur.), in s. sum cum aliquo

er paa spændt Fod med en.

sīn conj. men hvis (ogsaa sin autem, sin minus); sin (aliter, autem, minus) i modsat Fald.

sincērus, a, um ægte, uforfalsket; ren; oprigtig, ærlig; ubesmittet; uskadt, usaaret.

sine præp. med abl. uden, non sine Omskrivning for cum.

singillātim adv. enkeltvis, hver for sig. singulāris, e enkelt; en for en, enkeltvis; som angaar en enkelt, særlig, imperium s. Enevælde, -ia, ium n plur. Ejendommelighed; enestaaende, overordentlig, udmærket, -ia, ium n plur. Udmærkelser.

 $singul\bar{a}tim \ adv. = singillatim.$

singuli, ae, a num. distr. een til hver; een ad Gangen; hver enkelt, hver for sig; in dies s. fra Dag til Dag.

singultim adv. hikkende, stammende. singulto 1 hikker; raller; udraller.

singultus, us m Hulken, Ralen.

sinister, tra, trum venstre; -a, ae f (underf. manus) venstre Haand, (underf. pars) venstre Side, sinistrā til venstre; daarlig; uheldvarslende (efter græsk Opfattelse); gunstig (efter romersk Opfattelse). Se laevus.

sinistrorsus og -sum adv. til venstre

Side.

sino, sīvi, situm 3 tillader, sine hanc animam skaan mit Liv, ne id Juppiter sirit (= siverit) det forbyde Guderne; lader; overlader; lader beholde.

sinuo 1 bugter, krummer, arcum s. spænder, pass. bugter, krummer mig.

sinuosus, a, um bugtet, krummet;

folderig.

sinus, us m Bugtning, Krumning; svulmende Seil; Bugt. Dalkedel; Brystfold; "Lomme"; Bryst, Favn, Skød, in sinu urbis i Byens Hjerte, in sinu teneo holder ved Brystet; in sinu gaudeo i mit stille Sind; fortrolig Omgang, Kærlighed; Beskyttelse.

sīparum, i n Bramsejl.

sīguidem (ogsaa sī guidem) conj. hvis ellers, saa sandt som; eftersom.

Sīrēnes, um f plur. Sirenerne; sing.

Sīrēn Sirene, Forførerske,

 $s\bar{i}s = si vis$ hvis du vil, med din Tilladelse.

siser, eris n Gulerod.

sisto, stiti (sjæld. steti), statum 3 stiller; opstiller; bringer; s. me (vadimonium) møder for Retten; me s. indmig for Retten; standser (intrans.), bliver ening. staaende; holder mig oprejst; bestaar. sisti non potest Stillingen er uholdbar.

sistrum, i n Kastagnet (Metalrangle).

sitella, ae f Stemmeurne.

sitīculōsus, a, um tørstig, tør.

sitienter adv. begærligt.

sitio 4 tørster; er tør, mangler Vand; tørster efter.

sitis, is f Tørst, (med gen.) efter; Tørke. situs, us m Beliggenhed, regalis s. pyramidum de mod Skyerne knejsende Pyramider: Uvirksomhed; Mangel paa Dyrkning.

situs, us m Rust, Skimmel.

situs, a, um lagt (til Hvile), begravet; liggende, beliggende, in medio sita tilgængelig for alle; in aliqua re situs beroende paa noget.

sīve conj. eller hvis; eller; sive...sive hvis — (saa) men hvis — (saa), hvad enten - eller, om - eller, enten -

eller.

smaragdus, i m og f Smaragd, Jaspis. soboles, is f = suboles.

sobrīnus, i m og -a, ae f Næstsøskendebarn.

sobrius, a, um ædru; ædruelig, maadeholden; besindig.

soccus, i m lav, let Sko, Sandal, benyttet af Skuespillerne i Komedien; Komedien; komisk Stil.

socer, eri m Svigerfader; plur. Svigerforældre.

socia se socius.

sociābilis, e selskabelig; kammeratlig. Mangel paa.

sociālis, e Forbundsfælle-; kammeratlig; ægteskabelig.

societas, ātis f Fællesskab, Forbindelse: Forbund: Samfund: Handelsforbindelse; Handelsselskab.

socio 1 forbinder, aliquem urbe s. optager i, verba socianda chordis til Ledsagelse af Strengeleg; gør fælles, pass. tager Del i, foretager i Fællesskab, labor sociatus fælles.

socius, a, um forbunden, fælles; (med gen.) delagtig i; — -us, i m og -a, ae f Fælle, Kammerat, socia tori Ægtefælle; Forbundsfælle; s. navales Matroser; Medindehaver af en Forretning.

sōcordia, ae f Sløvhed, Slaphed.

socors, cordis indskrænket; sløv, slap.

socrus, us f Svigermoder.

sodalicium, i n (hemmelig) Forening. sodālis, is m og f Kammerat, god finder mig; standser (trans.), me s. gør Ven; Medlem af et Broderskab. særlig Holdt; opretholder; stiller mig; indfinder Præsteskab; Medlem af en politisk For-

> sodālitas, ātis f Kammeratskab; Broderskab; politisk Forening

sodālitium = sodalicium.

sodes = si audes hvis du har Lyst. hvis du vil være saa god.

sol, solis m Solen, s. occidit gaar ned, supremo s. ved Solnedgang; Solskin; Solhede; (plur.) Solstraaler; (plur.) solbeskinnede Dage: Dag.

solācium = solatium. sölämen, inis n Trøst.

sōlātium, i n Trøst; Erstatning; Trøster. soldūrii, ōrum m plur. Fostbrødre.

soldus (digt.) = solidus.

solea, ae f Sandal.

soleātus, a, um sandalbærende. solemnis, solennis, e = sollemnis.

soleo, solitus sum 2 plejer, ut solet som det plejer at gaa; solitus, a, um vant, sædvanlig, -um, i n det sædvan-- lige, Sædvane, praeter s mod Sædvane. solito (abl.) magis mere end sædvanligt.

 $s\bar{o}ler... = soller...$ $s\bar{o}licit... = sollicit...$

solidus, a um tæt, fast; massiv, ægte; haard; varig; urokkelig; hel, fuldstændig; - -um, i n fast Masse, Legeme; fast Grund; hele Summen.

 $s\bar{o}liferreum$, i n = solliferreum. solistimus, a, um = sollistimus.

solitarius, a, um ensom, levende for sig selv.

solitudo, inis f Ensomhed; ensomt Sted, Ørken; Hjælpeløshed; (med gen.) solitus se soleo.

solium, i n Trone; Badekar.

sōlivagus, a, um levende for sig selv. sollemnis e stadig tilbagevendende, sædvanlig, tot dies s. sunt det er den sædvanlige Frist, -ia n. plur. (adv.) paa sædvanlig Vis; aarlig tilbagevendende; højtidelig, Fest-; - -e, is n Højtid, Festdag; (plur.) Offer; Skik, Vane.

sollers, rtis kunstfærdig; kløgtig; dyg-

tig; snedig.

sollertia, ae f Opfindsomhed; Kløgt; Dygtighed: Snedighed.

sollicitatio, ionis f Ophidselse.

sollicito 1 bevæger heftigt, ryster, oprører; tirrer; ængster, plager; opmuntrer. tilskynder; ophidser; bevæger til Oprør; lokker, frister.

sollicitudo, inis f Bekymring, Æng-

stelse.

sollicitus, a, um stærkt bevæget, urolig; oprørt; bekymret, ængstelig; omhyggelig, opmærksom.

solliferreum, i n Kastespyd (udeluk-

kende af Jern).

sollistimus, a, um fuldstændig, gun-

sölor 1 trøster; lindrer, mildner.

solstitiālis, e Sommersolhvervs-, dies s. den længste Dag; Midsommer-; Sol-, orbis s. Solens Bane.

solstitium, i n Solhverv; Sommersol-

hverv: Midsommer.

solum, in Bund, Grund; Jordbund, Jord, s. agri den bare Jord; Land, s. verto skifter Opholdssted; Grundejendom; Underlag, s. Cereale af Brød; Gulv: Fodsaal.

sölum adv. se solus.

sõlus, a, um alene, ene; eneste; ensom: solum adv. blot, kun, non solum | Søvn; Sovedrik. ikke blot eller: ikke blot ikke.

solūtio, ionis f Opløsning; Betaling. solūtus, a, um ubunden; fri, (ab) aliquā re for noget; gældfri; selvstændig; uhindret, tilladt; lemfældig; slap, lige-

gyldig; blødagtig, udsvævende.

solvo, solvi, solūtum 3 løser, equum s. spænder fra, navem, ancoram s. letter Anker, navis solvit stikker i Søen; løser | skud; Sørgedragt; Sorg; Karrighed; slet fra et Løfte; aabner; navem s. løsner i Rygte. dets Fuger; adskiller; opløser; smelter (trans.), pass. tør; indløser, indfrier, fidem s. holder Ord, votum s. holder sørgeklædt. mit Løfte, iusta funeri s. viser den døde den sidste Ære; beneficia s. gengælder; betaler, ab aliquo ved Anvisning paa af ringe Herkomst; beskæmmende; karen, sum solvendo (dat.) er betalingsdyg-

tig, poenas s. lider; befrier, fritager; frikender; ophæver, tilintetgør, lader fare; gør slap, svækker.

somniculosus, a, um søvnig.

somnifer, era, erum søvnbringende: bedøvende.

somnio 1 drømmer; drømmer om.

somnium, i n Drøm.

somnus, i m Søvn, per s., (in) somno i Søvne; Sløvsind, Dorskhed.

sonābilis, e raslende.

sonans, ntis højtlydende, skingrende, longe s. højtbrusende.

sonipēs, pedis m Ganger.

sonitus, us m Larm, Klang, Knitren, Bragen, s. nostri min Tales Torden.

sonivius, a, um lydende.

sono, sonui, sonitum (sonatum) 1 larmer, suser, klirrer, knitrer; kvidrer; genlyder; lyder, klinger; har en Udtale, et Sprog; har en Betydning; lader lyde, vox hominem sonat minder om; raaber; besynger.

sonor, oris m Larm, Lyd.

sonorus, a, um klangfuld; brusende; tempestas s. tudende Storm.

sons, sontis skyldig; m. Misdæder.

sonus, i m Larm, Klang, Brusen; Stemme; (plur.) Ord, Tale, inanes s. fundo giver en tom Ordstrøm fra mig. sophia, ae f Visdom.

sophisma, atis n Sofisme, spidsfindig

Slutning.

sophistes, ae m Sofist, Fag- og Veltalenhedslærer.

sophus, a um vis; -us, i m Vismand. sopio 4 dysser i Søvn; sopitus, a, um indslumret, slumrende, ignis s. ulmende, quies s. fast Søvn; dæmper.

sopor, ōris m dyb Søvn; Dødssøvn;

soporātus, a, um bedøvende.

soporifer, era, erum søvnbringende.

sopōrus, a, um søvnbringende. sorbeo, ui - 2 indsuger; fortærer;

opsluger, sluger.

sordeo, ui — 2 er smudsig; synes

(for) ringe.

sordes, is f Smuds (mest plur.); Ud-

sordesco — — 3 bliver smudsig.

sordidātus, a, um smudsigt klædt;

sordidus, a. um smudsig; pulvere s. dækket af; tarvelig, ringe, s. loco natus rig; lumpen.

soror, oris f Søster; Kusine; Veninde.

sororius, a, um Søster-.

sors, sortis f Lodstav (Træstykke mærket med Bogstaver eller Tegn), Lod, deiecta s. est in id der blev kastet Lod om det; Lodtrækning, extra s. uden Lodtrækning, coicio provincias in s. trækker Lod om; Andel, natus in nullam s. bonorum uden Udsigt til at faa Del i Formuen: Orakelsvar: Orakel; Spaadom; Skæbne; Stand, Stilling; Virkekreds, Ledelse, Embede, s. urbana iuri dicundo Virksomheden som praetor urbanus; Art; Køn; Kapital.

sortilegus, a, um spaadomsforkyn-

dende.

sortior 4 kaster Lod; kaster Lod om; bestemmer, udtager (ved Lodkastning); udvælger; deler; fordeler; faar (ved Lodkastning); sortito (abl.) adv. efter Lodkastning eller: ifølge Naturens Orden.

sortītio, ionis f Lodkastning. sortītus, us m Lodkastning. sospes, itis frelst; lykkelig.

sospita, ae f Frelserinden (Tilnavn til

Juno).

sospito 1 bevarer. söter, eris m Frelser. spado, onis m Gilding.

spargo, sparsi, sparsum 3 udstrør, spreder, venena s. blander, crines sparsi udslaget Haar; saar; kaster, slynger; stænker, sprøjter; udspreder, udbreder; indfletter i Talen; adsplitter; sønderriver; bestrør, bestænker, væder; gør spraglet.

spartum, i n en Slags Hamp (eller Haab.

Gyvel, Visse?).

spatha, ae f Væver-Ske.

spatior 1 spadserer op og ned; udbreder mig, alae spatiantes udbredte Vinger.

spatiosus, a, um vidtstrakt; omfangs-

rig; omfattende; lang.

spatium, in Rum; Plads; Rumforhold; Udstrækning; Omfang, Længde, Størrelse: Strækning, Egn; Vej, Bane; Rendebanen, corripiunt spatia stormer hen over Rendebanen; Spadseregang; Løb, Tur; Retning; Mellemrum; Afstand, spatio (abl.) i en Afstand (af); Tidsrum, Tid, spatio (abl.) duodecim horarum efter Udløbet af: Tidsfrist, Lejlighed, do irae s. giver Tid til at rase ud; Tidsafsnit, spatia omnis temporis alle Tidsinddelinger; Varighed. speciālis, e særlig.

Skue; Drømmesyn; Forestilling, Idé; Skikkelse, Ydre: Udseende; Art, Slags; Skin, s. facio alicui faar en til at tro. specie, ad, in speciem tilsyneladende. paa Skrømt, (sub) specie alicuius rei under Paaskud af noget; Skønhed; Pragt, Glans; Værdighed, Anseelse.

specimen, inis n Prøve, Bevis; For-

billede.

speciōsus, a, um skøn, prægtig, glimrende: skuffende, pelle decorā ved sin smukke Ham.

spectābilis, e synlig; værd at skue.

spectāculum, i n Skue, Skuespil, s. alicui praebeo, spectaculo (dat.) sum alicui fryder ens Øje eller: er til Spot for en; (mest plur.) Tilskuerpladser.

spectātio, ionis f Beskuelse, Overværelse (af); Undersøgelse (af Penge). spectātor, ōris m og -trix, īcis f lagt-

tager; Tilskuer; Kender.

spectātus, a, um prøvet; fortræffelig;

agtet.

specto 1 ser, spectandus seværdig, beundringsværdig; ser paa, betragter; er Tilskuer ved, spectantes, ium m plur. Tilskuere; ser hen til, op til; ser ud, res spectat ad arma det ser ud til Krig: har Øje for, tager Hensyn til; tænker paa; undersøger; bedømmer; stræber efter; sigter til, quo spectat hoc hvad er Meningen hermed; vender, ligger, ad, in mod.

spectrum, i n Billede.

spēcula, ae f (dem. af spes) svagt

specula, ae f Udsigtssted, in s. sum sparus, i m Jagtspyd (med Modhager). ligger, paa Lur eller: er paa min Post; højt Sted (Bymur, Høj).

speculāria, orum n plur. Ruder (af

Marieglas).

speculātor, ōris m Spejder.

speculātorius, a, um Spejder-; -a, ae f (underf. navis) Spejderskib.

speculor 1 spejder; udspejder; lurer paa.

speculum, i n Spejl.

specus, us m (sjæld. n) Hule, Grotte; underjordisk Gang; Fordybning.

spēlunca, ae f Hule, Grotte.

sperno, sprēvi, sprētum 3 afviser; forkaster; foragter.

spēro 1 haaber; nærer godt Haab; venter; frygter.

spēs, spei f Haab, Forhaabning, s. species, ēi f Syn, Skue, nihil est salutis om Frelse, s. divina humanaque specie ornatius der er intet smukkere til Guder og Mennesker, s. affecto gør mig Haab; Forventning, praeter s. mod Forventning.

sphaera, ae f Kugle; Himmelglobus. sphaeromachia, ae f Nævekamp med

spica, ae f og (sjæld.) spicum, i n Aks.

spīceus, a, um Aks-.

spīculum, i n Spids; Spydspids; Kaste- Seng; Sofa, Seng. spyd, Pil.

spīcum se spīca.

spīna, ae f Torn; Tornebusk; Rygrad; Ryg; Fiskeben; Spidsfindighed.

spineus, a, um Torne-.

spīnosus, a, um tornet; spidsfindig. spīra, ae f Snoning, Bugtning.

spīrābilis, e luftagtig, s. lumen coeli | det luftfyldte lyse Rum.

spīrāculum, i n Lufthul.

spirāmentum, i n Lufthul, s. animae Forlovelsesgilde.

Luftrørene (Lungerne).

spīritus, us m Luftning, Pust; Luft; Aande, s. duco, traho drager; Indaanding; Suk; Livsaande, Liv, s. reddo opgiver Aanden; Sjæl; Sind, Sindelag; Mod; (ogsaa plur.) Overmod; Begejstring.

spīro 1 blæser, flamma pectore s. staar ud af, ignibus s. snøfter; bruser, skummer; aander, spirantia aera levende Malmstatuer; lever; udaander, udspyr; aander for, er opfyldt af; er digterisk begavet, tragicum s. har tragisk Sving.

spissāmentum, i n Tilstopningsmiddel.

spissātio, ionis f Tilstopning.

spisso 1 fortætter.

spissus, a, um tæt; tæt besat; tyk, sanguis s. stivnet; litus s. sandet; sendrægtig.

splendeo, ui — 2 straaler, glimrer, alienā invidiā s. ved at vække Had

mod andre.

splendesco, splendui — 3 bliver straa-

lende, træder straalende frem.

splendidus, a, um straalende, glimrende; prægtig; berømmelig; anset; pragtelskende, splendide me gero optræder med Pragt.

splendor, oris m Glans; Pragt; Anseelse, Værdighed, s. equester Ridderstandens Værdighed; Fortræffelighed.

spoliārium, i n Spoliariet (Rum Amfiteatret, hvor de dræbte Gladiatorer blev slæbt hen og afført Rustningerne). spoliātio, ionis f Plyndring, Udplynd-

ring; Berøvelse.

spoliātor, ōris m og -trix, īcis f Røver. spolio 1 berøver Klæderne, Rustningen; plyndrer, udplyndrer; berøver,

aliquem aliquā re en noget; spoliatus forarmet.

spolium, i n aftrukken Dyrehud: (plur.) Rustning, der trækkes af den faldne Fjende, s. opima, Rustning taget fra den faldne fjendtlige Fører; Bytte, Rov.

sponda, ae f Fodstykke paa en Sofa,

spondeo, spopondi, sponsum 2 lover højtideligt, giver mit Ord paa; lover; kautionerer; animo (loc.) s. haaber fuldt og fast.

spondēus, i m (egentl. adj. med underf.

pes) Spondæ (---).

spondylus, i m en Slags Musling. spongia, ae f Svamp; et blødt Panser.

sponsa, ae f Kæreste.

sponsālia, iōrum n plur. Forlovelse:

sponsio, ionis f højtideligt Løfte, Overenskomst; Væddemaalskontrakt, gensidig Forpligtelse for begge procederende Parter til ved Indledningen af Processen at deponere en vis Sum til den vindende.

sponsor, oris m Kautionist.

sponsum, i n Løfte; s. nego bryder mit Løfte.

sponsus, us m Kaution.

sponsus, i m Kæreste; Bejler.

sponte (kun abl. sing.) f (i Reglen med pron. poss.) (suā) sponte af egen Drift, frivilligt; af sig selv; paa egen Haand: i og for sig; for (sin) egen Skvld.

sportella, ae f Madkurv. sprētor, ōris m Foragter.

spūma, ae f Skum, Fraade, spumas egit in ore Fraaden stod ham om Mun-

den. spūmeus, a, um skumdækket.

spūmifer, era, erum skummende.

spūmo 1 skummer.

spūmōsus, a, um skumfyldt.

spurcus, a, um smudsig; lumpen; uanstændig.

spūto 1 spytter ud.

squāleo — — 2 er dækket med (et Lag af); er smudsig; er sørgeklædt.

squālidus, a, um smudsig; sørgeklædt. squālor, ōris m Smuds; forsømt Ydre;

Sørgedragt, Sorg.

squāma, ae f Skæl.

squāmeus, a, um skællet.

squāmiger, era, erum skælbærende.

squāmōsus, a, um skællet. squilla, ae f Krabbe.

st! interj. sss! stille!

stabilimen, inis n Bekræftelse.

stabilio 4 fastgør; befæster, sikrer. stabilis, e fast; sikker, urokkelig; holdende Stand; pugna s. holdende sig paa eet Sted; stadig, varig; paalidelig.

stabilitas, ātis f Fasthed; Urokkelig-

hed: Varighed.

stabulor 1 og -o 1 staar i Stald; opholder mig.

stabulum, i n Stald; Opholdssted. stadium, i n Længdemaal (600 græske

Fod, c. 190 m); Rendebane. stagno 1 staar under Vand; over-

svømmer.

stagnum, i n stillestaaende Vand, Dam, Sø; (langsomt rindende) Vand.

stāmen, inis n Rendegarn; Traad, s.

duco, torqueo spinder; Streng.

statārius, a, um faststaaende, miles s. som kæmper paa samme Sted (i Modsætning til letbevæbnede)

statim adv. straks.

statio, ionis f Stilling, Kampstilling; Post, Vagt, s. habeo holder Vagt, in s. succedo afløser; Vagtpost, Forposter; Opholdssted; Ankerplads.

statīvus, a, um staaende, (castra) sta-

tiva Standleir.

stator, ōris m Kurér (hos Provinsstatholderne).

stator, ōris m Standser; Opretholder. statua, ae f Statue.

statuārius, i m Billedstøber.

statūmen, inis n Støtte, Spante.

statuo 3 stiller, aliquem in vado s. sætter paa tørt Land; opstiller, oprejser; planter; grundlægger; fastsætter, beslutter, habeo statutum er fuldt og fast bestemt paa; træffer Afgørelse; antager bestemt, kommer til en Anskuelse.

statūra, ae f Vækst.

status, us m Stilling; Stand; Tilstand, s. vitae Livsforhold; Bestaaen; Beskaffenhed.

status, a, um fastsat; staaende. stella, ae f Stjerne; Stjernebillede. stellans, ntis stjernesmykket; funklende.

stellātus, a, um stjerneforsynet; mangeøjet; funklende; hensat blandt Stjernerne. stemma, atis n Stamtavle.

stercoro 1 gøder.

stercus, oris n Gødning.

sterilis, e ufrugtbar; gold; unyttig; amor s. ubesvaret; dræbende.

sternax, ācis stejlende.

stratus udstrakt: strækker til Jorden, fælder: styrter, omstyrter; jævner, glatter, ventos s. bringer til at lægge sig; bedækker: brolægger; belægger med Hynder: sadler.

sternū(tā)mentum, i n Nysen.

sterto — — 3 snorker.

stilla, ae f Draabe.

stillārium, i n lille Tilgift.

stillicidium, i n nedfaldende Draabe, per s. draabevis.

stillo 1 drypper; taler stødvis; lader dryppe; quiddam s. alicui lister ganske langsomt ind i en.

stilus, i m spids Metalgriffel, s. verto udsletter Skriften (med den anden, brede

Ende udraderedes Feil); Stil.

stimulo 1 piner, plager; ansporer, ophidser.

stimulus, i m Pigkæp; spids Pæl, Fodangel; Kval, Pine; Drivfjeder, Spore. stīpātio, iōnis f stort Følge.

stīpātor, ōris m Følgesvend, Drabant,

plur. Livvagt.

stīpendiārius, a, um skatskyldig (ved direkte Skat), vectigal s. aarlig fastsat

Pengeafgift; lønnet.

stīpendium, i n (direkte) Skat, Pengeafgift; Bøde; Løn, Sold, s. (mest plur.) mereo(r) fortjener Løn, gør Krigstjeneste; Krigstjeneste, s. conficio tjener min Tid ud: Tienesteaar.

stipes, itis m Træstamme; Pæl, Stang;

Træstykke.

stīpo 1 stuver sammen, stipata phalanx tæt sammentrængt; fylder; omgiver. stips, stipis f Pengebidrag; Almisse.

stipulātio, ionis f mundtlig, juridisk gyldig, Forpligtelse.

stipulor 1 lader mig (noget) love ved en stipulatio.

stirpitus, adv. fra Roden af.

stirps (ogsaa stirpis, sjæld. stirpes), stirpis f Rod; Grundvold, Oprindelse; Plante; Stamme; Slægt; Familie; Afkom, Efterkommere; Stamfader.

stīva, ae f Plovstjært.

sto, steti, statum 1 staar, ab, cum aliquo s. holder med en, pro aliqua re s. er Forsvarer af noget, animo, animis (loc.) s. er ved godt Mod; staar, holder mig oprejst; staar i Vejret, stritter, (med abl.) er fyldt af; staar opstillet; staar færdig, bygget; staar urokket, fast; (om Skibe) ligger; opholder mig; staar stille; sterno, strāvi, strātum 3 udbreder, bliver siddende fast; holder Stand; (om udstrør; kaster, strækker paa Jorden; Skuespillere) gør Lykke; bliver staaende; pass. strækker mig hen, lægger mig ned; (med abl.) støtter mig til, paa; beror

paa, per me stat quominus (eller ne) det er min Skyld, at ikke; (in) aliqua re værk. s. holder fast ved noget; overholder; staar i en Pris, koster.

stola, ae f Kvindedragt, der naaede

til Fødderne.

stolidus, a, um taabelig.

stomachicus, a, um mavesyg.

over.

stomachōsus, a, um gnaven.

Lune; Harme, s. moveo, facio fremkalder.

storea (storia), ae f Maatte.

strabo, onis m skeløjet Menneske.

strāges, is f Sammenstyrtning. Fald; Ødelæggelse; Nedsabling, Nederlag, s. do, edo, facio anretter; Dynge.

strāgulus, a, um som kan udbredes. kun vestis stragula Tæppe, Tæpper, ogsaa strāgulum, i n.

strāmen, inis n Straa, Halm (ogsaa

plur.).

strāmentum, i n Straa, Halm (ogsaa plur.); Paksadel.

strangulo 1 kvæler.

strangūria, ae f Vanskelighed ved Vandladningen.

stratēgēma, atis n Krigslist.

strātum, i n Tæppe, Hynde; Hestedækken; Paksadel; Leje; Brolægning.

strēnuitas, ātis f Raskhed.

strēnuus, a, um rask, flink, bello s. dygtig Soldat; energisk, virksom, rastløs. strepitus, us m Larm, Brusen; Klang. strepo, strepui, strepitum 3 larmer, bruser, klirrer; lyder, skingrer; genlyder; raaber larmende.

strictim, adv. kort, i Hovedtrækkene. strictūra, ae f hvidglødende Metalstang. strictus, a, um kort, knap.

strīdeo — — 2 og strīdo, strīdi — 3

piber, hvisler, suser, syder.

strīdor, ōris m Piben, Hvislen, Susen, Brølen, Knagen.

strīdulus, a, um pibende, hvinende, knagende.

strigilis, is f Skrabejern. strigo 1 holder Rast.

strigosus, a, um mager.

stringo, strinxi, strictum 3 sammensnører, strammer; strejfer; saarer; krænker; rører; afriver; afhugger; tilhugger; gladium s. drager.

stropha, ae f List.

structor, oris m Bygmester; Bygningsarbeider.

structūra, ae f Bygningsmaade; Mur-

strues, is f Stabel, Dynge, s. lignorum

Brændestabel; Masse.

strūma, ae f Kirtelsvulst.

struo, struxi, structum 3 opstabler; altaria donis s. stabler fulde af: bygger, opfører; opstiller, ordner; pønser paa. stomachor 1 ærgrer mig; ærgrer mig arbejder paa; foranstalter; anstifter, mendacium s. laver.

studeo, ui — 2 stræber efter, er ivrig stomachus, i m Mave; Smag; ondt for; begunstiger, nærer Sympati for; stu-

derer.

studiōsus, a, um ivrig; (med gen.) ivrig efter, ivrig Samler af, Tilhænger af; -us, i m Tilhænger, Beundrer; lærd. studium, i n Iver, (med gen.) Iver efter; Lyst (til), s. pugnandi Kamplyst; Hengivenhed, plur. Beviser paa Hengivenhed; stadig Beskæftigelse (med); videnskabelig Virksomhed, Studium; filosofisk Skole; Yndlingsbeskæftigelse.

stultitia, ae f Taabelighed.

stultus, a, um taabelig, -us, i m Taabe.

 $st\bar{u}pa$, ae f = stuppa.

stupefacio, fēci, factum 3 bedøver, fylder med Undren; stupefactus forstenet, maalløs; overdøver.

stupeo, ui — 2 staar bedøvet, fulgoribus s. blændes af; staar undrende, (in) aliqua re s. er opfyldt af Beundring over; studser (over).

 $st\bar{u}peus$, a, um = stuppeus. stupiditas, ātis f Dumhed.

stupor, ōris m Lammelse; Undren; Sløvhed; Dumhed.

stuppa, ae f Blaar, Hamp.

stuppeus, a, um Blaar-, Hamp-.

stupro 1 krænker, (vi) s. voldtager. stuprum, i n Utugt, s. facio driver;

Voldtægt, s. infero øver.

Stygius, a, um (af Styx, Flod i Underverdenen) underjordisk.

Suādēla, ae f Overtalelsens Gudinde suādeo, suāsi, suāsum 2 raader; raader til: bibringer den Overbevisning (at), mihi suasi jeg er kommet til den Overbevisning.

suāsio, ionis f Raad; Anbefaling.

suāsor, ōris m Raadgiver; Anbefaler.

suavior 1 = savior.

suāvis, e sød, liflig, behagelig; elskværdig; kær.

suāvitas, ātis f Sødhed, Liflighed, Behagelighed; Elskværdighed.

 $su\bar{a}vium$, i n = savium.

sub præp. med abl. (inde, nede) under, sub oculis alicuius for ens Øine, sub strā paa venstre Haand; lige neden under, tæt ved; lige bag efter; (om Tiden) i, omkring, ved, sub luce ved Daggry; (inde, nede) i; sub iis condicionibus paa de Betingelser, sub iudice lis est for Dommeren; - præp. med acc. (hen, ind, ned, op) under, tæt hen, op til; (om Tiden) henimod, straks efter.

subabsurdus, a, um lidt urimelig. subaccūso 1 dadler lidt. subālāris, e skiult under Armen. subausculto 1 lytter efter. subc... = succ... (i Verbalstammer). subcontumēliose adv. lidt haanligt. subcrispus, a, um svagt kruset. subdifficilis, e lidt vanskelig. subdiffīdo — — 3 er lidt mistroisk. subditīvus, a, um underskudt, uægte. subdo, didi, ditum 3 lægger, stiller under, calcaria equo s. giver af Sporen, me aquis s. dukker ned i; indgiver,

alicui spiritus s. indgyder en Overmod, ingenio stimulos s. ægger; underskyder. subdoceo, docui, doctum 2 underviser

lidt.

subdolus, a, um underfundig. subdubito 1 nærer lidt Tvivl.

subdūco 3 fører, trækker bort; unddrager; bortfjerner hemmeligt, stjæler, me s. stjæler mig bort; fører, trækker opad, op, naves s. trækker paa Land; rationem, summam s. trækker op, opgør Regnskabet; overvejer.

subductio, ionis f Optrækning (af Skibe)

paa Land.

subedo, ēdi, ēsum 3 fortærer nedenfra. subeo, ii (īvi), itum, īre 4 gaar ind under, ned i, ind i. parentem humeris (abl.) s. tager min Fader paa Ryggen; underkaster mig, døjer; rykker op, opad, frem; rykker frem imod, til; gaar; gaar løs paa; kommer pludselig over, griber (om Følelser og Tanker), (cogitatio) animum subit den Tanke opstaar, subiit deserta Creusa Tanken om ... greb (mig); følger efter, afløser.

sūber, eris n Korkeg; Kork.

subf... = suff...

subg... = sugg... (i Verbalstammer.) subgrandis, e temmelig stor.

subhorridus, a, um lidt frastødende af Væsen.

subiacio, ieci, iactum 3 = subicio. subicio, ieci, iectum 3 kaster nedenfra opad, corpora saltu in equos s. svinger sig op paa; kaster, lægger, stiller ind under, under; opfører ved Foden af, tæt

ictu teli inden for Skudvidde, sub sini- ved; bringer nær hen til, nærmer, aliauid oculis s. stiller noget for Øje; overrækker; indgiver; fremfører listigt; svarer: underkaster, aliquid praeconi s. sætter til Auktion; udsætter for; underordner; sætter i Stedet for, underskyder.

subiectio, ionis f Underskydelse.

subjecto 1 lægger under.

subjector, oris m Underskyder, testamentorum Forfalsker.

subjectus, a, um liggende under, tæt ved; underkastet, undergiven; udsat for.

subigo, ēgi, actum 3 driver, fører opad, op, frem; tvinger, nøder; arbejder med, bearbejder; træner; skærper; digitis opus s. glatter; medtager haardt; undertvinger. subimpudens, ntis lidt uforskammet.

subinānis, e lidt forfængelig.

subinde adv. umiddelbart efter; gentagne Gange.

subinvideo, vīdi, vīsum 2 er lidt mis-

undelig.

subinvīto (1) opfordrer underhaanden. subīrascor — 3 er lidt ærgerlig. subīrātus, a, um lidt ærgerlig.

subitārius, a, um hastigt (udskreven.) subitus, a, um (adv. -o) pludselig; -a, ōrum n. plur. pludseligt indtræffende Hændelser; alt for hurtig.

subiungo, iunxi, iunctum 3 forbinder forneden, føjer til, carmina percussis nervis (dat.) s. føjer Sang til Strengeleg; underkaster; behersker.

sublabor, lapsus sum 3 sniger mig ind, ind over; synker lidt efter lidt.

sublātus, a, um opblæst, stolt. sublego, lëgi, lectum 3 opsamler: vælger (i Stedet for en anden).

sublevo 1 løfter op, iubis equorum sublevati idet de holdt sig fast ved: letter, lindrer; understøtter, hjælper.

sublica, ae f nedrammet Pæl; Bropæl.

sublicius, a, um Pæle-. subligo 1 fastbinder. sublime se sublimis.

sublimis, e løftet op, befindende sig højt oppe, høj (kan tit oversættes ved: oppe i Luften, højt oppe), s. abit hæver sig højt gennem Luften, s. in equis højt til Hest; -e, is n Luften, in s. i Vejret; ophøjet, højtflyvende; - sublime adv. oppe i Luften; op i Luften; s. feror svinger mig i Vejret.

subluo, ui — 3 beskyller (forneden).

sublustris, e dæmrende.

subm... = summ... (i Verbalstammer.)

submolestus, a, um lidt ubehagelig,

aliquid submoleste fero er lidt ked af tropper; (plur.) Reservelinie; Undsætnoget.

subnecto, nexui, nexum 3 binder. knytter under, omkring; sammenholder. subnego 1 nægter halvvejs.

subnixus, a, um støttende sig paa; stolende paa; stolt af; tillidsfuld.

subnoto 1 mærker mig.

subnūbilus, a, um temmelig skyet.

subo 1 er brunstig.

subodiōsus, a, um lidt ubehagelig.

suboffendo, ndi, nsum 3 vækker lidt Anstød.

suboles, is f Afkom: Slægt, Efterkommere; s. militum det unge Mandskab; Ætling.

subolesco — — 3 vokser op.

suborno 1 udruster, forsyner (med); opstiller; underkøber.

subp... = supp...

subr... (ogsaa) = surr...

subrancidus, a, um lidt raadden.

subrēmigo 1 ror lidt.

subrīdeo, rīsi, rīsum 2 smiler.

subrigo, rexi, rectum 3 løfter i Vejret, aures s. spidser.

subringor — 3 bliver lidt stødt.

subrostrāni, ōrum m plur. (egentl. drivende omkring i Nærheden af Talerstolen, rostra, paa Forum) Lediggængere. subruo, rui, rutum 3 undergraver; omstyrter.

subrusticus, a, um lidt bondeagtig,

subscrībo, scripsi, scriptum 3 skriver nedenunder, pater urbis subscribor kaldes paa Indskrifter; (om Censorerne) skriver Grunden til Beskæmmelsen under vedkommendes Navn paa Senatorlisten; medunderskriver en Anklage; giver min Tilslutning til; underskriver; optegner.

subscriptio, ionis f Indskrift; Censorernes Angivelse af Grunden til Straf;

Medanklage; Fortegnelse.

subscriptor, oris m Medanklager.

subsellium, i n Bænk; Retten, versor in utrisque s. baade som Sagfører og Dommer.

subsequor, secūtus sum 3 følger umiddelbart efter; slutter mig til; følger; retter mig efter.

subsicīvus, a, um blivende tilovers (fra de egentlige Forretninger), operae s. Bibeskæftigelse, res s. Bisag.

subsidiārius, a, um Reserve-; -i ōrum

m plur. Reservetropper.

subsidium, i n Reserve, plur. Reserve-

ning; Hiælp.

subsīdo, sēdi, sessum 3 sætter mig under; parres med; giver efter for; sætter mig ned, paa Hug; ligger paa Lur (efter); sænker mig, synker; lægger mig; slaar mig ned; bliver tilbage.

subsilio, silui - 4 springer i Vejret. subsisto, stiti - 3 gør Modstand (mod); holder Stand, ud; gør Holdt,

standser: bliver tilbage.

subsortior 4 eftervælger, vælger nve. subsortītio, ionis f Eftervalg, Nyvalg. substerno, strāvi, strātum 3 strør, lægger under, Numida substratus Romano (dat.) liggende under.

substituo 3 sætter i Stedet (for); aliquid animo (loc.) s. sætter i Tanken i Stedet for (Virkeligheden), forestiller mig.

substrictus, a, um tynd, spinkel. substringo, strinxi, strictum 3 binder op, aurem alicui s. spidser Øren for at

høre en.

substructio, ionis f Fundament.

substruo, struxi, structum 3 forsyner med Underbygning; belægger.

subsum, subfui, subesse er under; er nær; er til Stede; ligger til Grund, stikker under; foreligger.

subsūtus, a, um syet forneden, bræm-

met.

subtēmen, inis n Islæt; Traad.

subter præp. med acc. hen under, frem under, under; med abl. (nede) under.

subterfugio, fūgi — 3 unddrager mig. subterlābor, lapsus sum 3 undslipper. subtero, trīvi, trītum 3 opslider forneden, iumenta subteruntur faar Huden slidt af Fødderne.

subterrāneus, a, um underjordisk.

subtexo, texui, textum 3 trækker for

(som Slør); tilslører; indfletter.

subtīlis, e fin, tynd; nøjagtig, grundig; udførlig; smagfuld; skarpsindig; jævn, naturlig.

subtīlitas, ātis f Finhed; Grundighed; Skarpsindighed; Jævnhed, Naturlighed. subtimeo - 2 frygter en Smule.

subtraho, traxi, tractum 3 trækker, drager bort under, aggerem cuniculis (abl.) s. underminerer; trækker, fører bort, me s. trækker mig tilbage eller: holder mig borte; unddrager; befrier (fra); berøver; forbigaar.

subturpiculus, a, um (dem. af subtur-

pis) lidt uanstændig.

subtus adv. forneden.

subūcula, ae f Underklædning.

sūbula, ae f Syl.

suburbānitas, ātis f Beliggenhed nær ved Bven.

suburbānus, a, um liggende nær ved Byen; -um, i n. Landejendom nær ved

suburbium, i, n Forstad.

suburg(v)eo - 2 trænger tæt

subvectio, ionis f Tilførsel.

subvecto 1 fører hid.

subveho, vexi, vectum 3 fører, bringer ning; -um, i n Svederum. op, hid, pass, kører, seiler op, frem.

subvenio, vēni, ventum 4 kommer til Hjælp, vitae alicuius s. redder; afhjæl-

subvereor — 2 er lidt bekymret.

subverto, verti, versum 3 omstyrter, montes s. jævner med Jorden; vælter; ødelægger.

subvexus, a, um gaaende skraat opad.

subvolo 1 flyver i Vejret. subvolvo — 3 vælter op.

subvorto = subverto.

succēdo, cessi, cessum 3 gaar opad mod, bestiger; gaar op; gaar ind under, ind i, ned i, mare s. trænger ind, oneri s. tager paa mine Skuldre; rykker frem til; rykker frem; lykkes, succedit det lykkes; træder i Stedet for; følger efter. succendo, ndi, nsum 3 antænder (fra

succenseo = suscenseo.

neden); opflammer.

succenturio, ionis m Undercenturion. successio, ionis f Indtrædelse; Efterfølgen (i et Embede).

successor, oris m Efterfølger.

successus, us m Fremrykning; Fremgang, godt Resultat.

succīdia, ae f Flæskeside.

succīdo, cīdi, cīsum 3 overskærer, af-

succido, cidi — 3 synker sammen.

succiduus, a, um segnende.

succingo, cinxi, cinctum 3 trækker Klæderne op over Bæltet, pinus comas (græsk acc.) succincta højløvet, opkilter; omgjorder, omgiver (med); udruster, udstyrer (med).

succino - 3 stemmer i med.

succlāmātio, ionis f Tilraab.

succlāmo 1 tilraaber.

succresco, crēvi — 3 vokser op; naar op til (med dat.).

oculi s. falder til; bukker under (for), fyldte af Taarer.

giver efter (for), animo (loc.) s. taber Modet.

succurro, curri, cursum 3 løber ind under, periculo s. gaar i Møde; iler til Hiælp; afhjælper; rinder i Hu.

succus = sucus.

succussus, us m Rystelse.

succutio, cussi, cussum 3 slynger i Veiret.

sūcus, i m Saft; Smag.

sūdātio, ionis f Svedning.

sūdātorius, a, um hørende til Sved-

sudes (sudis), is f Pæl.

sūdo 1 sveder; drypper; anstrenger mig; udsveder.

sūdor, ōris m Sved, Anstrengelse, Be-

svær.

sūdus, a, um klar; -um, i n klart Vejr. suesco, suēvi, suētum 3 vænner mig til, perf. plejer; suētus, a, um (med abl.) vant til.

sūfes, etis m Sufet, Dommer (højeste

Embedsmand i Karthago).

suffero, sustuli — 3 taaler, lider.

sufficio, fēci, fectum 3 indgiver forneden, gennemtrænger, angues suffecti oculos (græsk acc.) sanguine med blodunderløbne Øjne; indgyder; sætter i Stedet for, vælger en ny; er tilstrækkelig (til); er stærk nok (til); er i Stand (til).

suffigo, fixi, fixum 3 fæster paa. suffocātio, ionis f Kvælning.

suffoco 1 kvæler, urbem fame s. udsulter

suffodio, födi, fossum 3 undergraver: gennemborer (nedenfra).

suffossio, ionis f Undergravning. suffrägātio, ionis f Anbefaling (til et

suffrāgātor, ōris m Anbefaler.

suffrāgium, i n Afstemning, Votum, s. ineo afstemmer, s. fero afgiver; (plur.) Afstemningsmaade; Stemmeret; Bifald, Stemme, Dom, suffragio tuo rhetor efter din Dom.

suffrāgor 1 stemmer paa; anbefaler;

begunstiger.

Embede).

suffringo, frēgi, fractum 3 knuser. suffugio, fūgi, fugitum 3 flygter ind under.

suffundo, fūdi, fūsum 3 gyder, lader strømme under, ind i, over; (pass.) flyder, strømmer under, ind i, over; overgyder, gennemtrænger, fylder (med), lacrimis succumbo, cubui — 3 lægger mig ned, oculos (græsk acc.) suffusa med Øjnene

ger under, materiam invidiae s. bærer højeste Magt, s. hodierna Summen af Ved til; lader følge efter; rækker; føjer | Timerne i Dag; Pengesum, s. facio tæltil; skaffer, yder, ludum alicui s. spiller ler op; Mængde. en et Puds.

suggestus, us m og -um, i n (sjæld.)

ophøjet Plads, Talerstol.

suggillatio, ionis f Beskæmmelse. suggillo 1 gennemtærsker; forhaaner. sūgo, suxi, suctum 3 indsuger.

suillus, a, um Svine-.

sulco 1 furer; pløjer.

sulcus, i m Plovfure; Fure; Rende;

sulfur, uris n Svovl, s. vivum ægte; (plur.) Stykker Svovl; (plur.) Svovlkilder. sulfureus, a, um svovlholdig.

sullātūrio 4 har Lyst til at efterligne

Sulla.

sulphur eller sulpur = sulfur.

sum, fui, esse er, er i en Tilstand (maa oversættes forskelligt efter Forbindelsen): aliquid mihi est jeg har, ejer noget, in aere sum har Gæld, in officio sum gør min Pligt; nemini turpitudini i højeste Grad. est det tjener ingen til Skam; est magni (gen.) det er meget værd, af stor Betydning, est summae dementiae det er Tegn paa det største Vanvid, est alicuius det er ens Maade, Vane, hoc meae virtutis non est dette stemmer ikke med min Karakter; ita sit, esto lad saa være, id est det vil sige, quid est hvorledes staar det til; sunt qui der er Folk som, est ubi der er et Sted, en Lejlighed, hvor, (non) est quod (cur) der er (ingen) Grund til at, est ut det er Tilfældet at eller: det sker at eller: det er muligt at; est (med infin.) man kan; in eo est ut det er lige ved at; cum aliquo sum er hos en eller: omgaas en; fuimus Troes vi har været Troere d. v. s. det er ude med Troja; er til, lever, eksisterer; er virkeligt, sandt; gælder; finder Sted; er til Stede, findes; (om Steder) ligger; (i et Skrift) staar; opholder mig; in (med abl.) est beror paa, quantum in me est saa vidt det staar til mig.

summa, ae f (underf. pars) øverste Plads, s. ordinis Fortrinet i Rang; den højeste Magt, s. (totius) belli Ledelsen i Krigen, s. imperii Overledelsen; Helhed, s. exercitus Hæren i dens Helhed, s. belli (ogsaa) Krigen i dens Helhed, s. rerum (ogsaa) den samlede Stilling eller Statens Velfærd, ad s., in (omni) s. i derudover, satis superque mere end det hele og store; Hovedsag, Hoved-Inok, super quam (superquam) quod for-

suggero, gessi, gestum 3 bærer, læg- Grundtanke; Sum, s. rerum (ogsaa) den

summārium, i n Udtog. summārius, i m Lastdyr.

summätim adv. i Hovedtrækkene.

summe adv. se superus.

summergo, mersi, mersum 3 neddykker, nedsænker; pass. synker, under.

sumministrator, oris m Haandlanger. sumministro 1 rækker; yder; indgyder.

summissio, ionis f Sænkning.

summissus, a, um sænket; lav; rolig;

ydmyg; krybende.

summitto, mīsi, missum 3 underkaster; kaster ned, sænker, lader synke; me s. (ogsaa) nedlader mig; lader fare; formindsker, dæmper; sender hemmeligt; sender som Afløsning; sender (til Hjælp); frembringer.

summopere (ogsaa summō opere) adv.

summoveo, movi, motum 2 fierner, driver bort, driver tilbage; lader gaa bort; (om Liktorerne) befaler (Folket) at gaa til Side, summoto (abl.) efter at der var gjort Plads; afholder (fra); udelukker (fra).

summula, ae f (dem. af summa) lille Sum.

summus se superus.

 $s\bar{u}mo$, sumpsi, sumptum 3 tager (til mig), arma s. griber til, cyathos s. tømmer; tager paa, anlægger; mihi s. tiltager mig, gør Fordring paa; antager; adopterer; modtager, pecuniam mutuam s. laaner; køber; lejer; indlader mig paa, begynder; tager mig; vælger; udvælger, fastsætter.

sumptuārius, a, um som angaar Ødsel-

sumptuösus, a, um kostbar; ødsel. sumptus, us m Udgift, Bekostning, sumptui sum, s. affero volder; Penge

(til Bestridelse af Udgifter).

suo 3 syr; syr sammen, suta aerea Kædepanser.

suovetaurīlia, ium n plur. Offer af et Svin, et Faar og en Okse.

supellex, lectilis f Bohave, Indbo;

Udstyr; Tilbehør.

super adv. ovenpaa; ovenfra; derpaa; indhold; endelig Afgørelse; Hovedpunkt; uden at; desuden; tilovers; - præp.

Side af; over, mere end; fremfor, s. omnia fremfor alt; (om Tid) alii s. alios den ene efter den anden; - præp. med abl. oven over; oven paa; over, s. mero ved Vinen; paa; angaaende; foruden; s. his desuden; (om Tid) ved.

superābilis, e som kan overstiges. superātor, ōris m Besejrer.

superbia, ae f Overmod; Stolthed; Selvfølelse.

superbiloquentia, ae f overmodig Tale.

superbio 4 er stolt.

superbus, a, um højt knejsende; prægtig, herlig, postes s. auro straalende af; overmodig, stolt; streng; kræsen.

superciliosus, a, um meget mørk,

streng.

supercilium, i n Øjenbryn; Vink; rynket Pande; streng Alvor; Rand, Kant, infimo s. ved Foden af Højen.

superēmineo — 2 rager op over. superficiārius, a, um bygget paa fremmed Grund.

superficies, ēi f Bygning.

superfīgo, fixi, fixum 3 fæster paa. superfundo, fūdi, fūsum 3 gyder, kaster over, me s. og pass, strømmer, styrter, udbreder mig over, laetitia se superfundens overstrømmende.

supergredior, gressus sum 3 gaar over:

kommer ud over.

superi se superus.

superiacio, ieci, iectum 3 kaster oven paa, aequor superiectum (underf. terris) det overstrømmende Vand; overskyller; overskrider, overgaar, fidem s. augendo gaar ud over det troværdige ved at overdrive, overdriver ud over det troværdige.

superimmineo — -2 bøjer mig over. superimpono, posui, positum 3 lægger

oven paa.

superincido — — 3 falder ned oven-

superincubo — — 1 ligger oven paa. superinicio, iēci, iectum 3 kaster oven

superior se superus.

superlābor — 3 glider hen over.

superne adv. fra oven; foroven; oven-

supernus, a, um højtliggende; øvre, himmelsk.

med acc. oven over; oven paa; oven rer, pugnis i Nævekamp, vitā s. lever for; hen over; ud over; paa den anden længst; er til Stede i rigelig Mængde; er tilovers; er i Live; gaar over, overskrider, fastigia tecti ascensu s. stiger op paa, saltu viam s. springer over; rager op over; gaar, sejler forbi; kommer førend; overgaar; overvinder; overlever, overstaar.

> superoccupo 1 overrasker. superpendens, ntis hængende oven

over.

superpono, posui, positum 3 sætter, lægger oven paa; foretrækker.

superscando — — 3 stiger over. supersedeo, sēdi, sessum 2 afholder mig fra, undgaar.

supersterno, strāvi, strātum 3 lægger

oven paa.

superstes, stitis overlevende.

superstitio, ionis f Besværgelse, Ed; Overtro; hellig Sky for (med gen.); overtroisk Forestilling.

superstitiosus, a, um overtroisk. supersto, steti — 1 staar oven paa. supersum, fui, esse er tilovers, tilbage, rogis (dat.) superest er tilbage fra, guod superest for Resten eller: for Fremtiden; (med dat.) overlever, temporibus s. overstaar onde Dage; er til Stede i Overflod; er for megen.

superus, a, um øvre, (mare) s. det adriatiske Hav, de supero fra oven; hørende til Himlen eller Oververdenen. -i, orum m plur. Guderne eller: Oververdenen, Menneskene; - comp. superior, ius ovre, hojere, de (ex) s. loco fra Talerstolen eller Dommersædet, ordines s. de højere Officersposter; overlegen, equitatu i Rytteri; mægtigere; foregaaende, tidligere, ældre; - superl. suprēmus, a, um øverst, højest, størst, mons s. Bjergtinden; yderst, sidst, sole s. ved Solnedgang, fine s. ved Gravens Rand, ignes s. Ligbaalet, ore s. med døende Mund, -a, orum n plur. den sidste Ære; suprēmum adv. for sidste Gang; — superl. summus, a, um øverst, højest, maa tit oversættes ved: den øverste Del af, Toppen af eller ved andre superinsterno, strāvi — 3 lægger oven adj.: hiems s. Midvinter, consensus s. almindelig Tilslutning; -um, i n det øverste, Toppen, ad s. i det højeste, a summo fra oven, foroven; yderst, sidst, s. digiti Taaspidserne; vigtigst, væsentligst, s. res Overherredømmet, s. res publica Statens Velfærd, Bestaaen, quo res summa loco hvorledes er Sagernes supero 1 rager op; er overlegen, sej- Stilling; fornem; fremragende; summum adv. i det højeste; summe adv. i højeste Grad.

supervacāneus, a, um overflødig. supervācuus, a, um overflødig, supervacuum unyttigt.

 $superv\bar{a}do - 3$ stiger over; over-

vinder.

supervehor, vectus sum 3 sejler forbi. supervenio, vēni, ventum 4 kommer oven paa; bedækker; følger umiddelbart efter; kommer til som en Tilgift; kommer uformodet over, overrasker.

supervolo 1 flyver hen over.

supīno 1 bøjer tilbage, testudo supi-

nata liggende paa Ryggen.

supīnus, a, um tilbagebøjet, manus s. med Haandfladerne opad; skraanende; liggende paa Ryggen; ligegyldig.

suppaenitet — 2 illum han er lidt

ked af.

suppedito 1 er til Stede i rigelig Mængde; strækker til; er stor nok til; yder, skaffer; (med dat.) hjælper.

 $supp\bar{e}do - 3$ smaafjerter.

suppeto, petīvi, petītum 3 er til Stede i rigelig Mængde; er til Stede, consilium ei non s. han ved ikke, hvad han skal gøre; er tilstrækkelig til (med dat.).

supplanto 1 spænder Ben for. supplēmentum, i n Forstærkning.

suppleo, plēvi, plētum 2 udfylder, inania moenia s. befolker igen; gør fuldtallig, naves remigio s. forsyner Skibene igen med fuldtalligt Rormandskab.

supplex, plicis ydmygt bedende, s. sum alicui bønfalder en; ydmyg; supplices

tui dine Tilbedere.

supplicatio, ionis f Bede- og Takke-

rest.

supplicium, i n ydmyg Bøn; Offerfest; Sonoffer; Straf; s. (summum) Dødsstraf; Pine; Saar.

supplico 1 beder ydmygt; ofrer til. supplodo — 3 slaar ned mod Jorden, pedem s. stamper med Foden.

suppoenitet = suppaenitet.

suppōno, posui, positum 3 lægger, stiller, sætter under, ignes cineri suppositi som ruger under, cultros s. stikker i Struben; sætter i Stedet for; underskyder.

supporto 1 bringer, fører til. suppressio, ionis f Underslæb.

suppressus, a, um tilbageholdt, dæmpet. supprimo, pressi, pressum 3 trykker ned, navem s. borer i Sænk; stikker til Side; holder hemmelig; dæmper, standser, vocem s. taler sagte eller tier.

suppudet — 2 me skammer mig lidt, eorum over dem.

suppūrātio, ionis f Materiedannelse. suppūro 1 faar til at danne Materie, tristitia suppurata smertende som en Byld.

supputo 1 beregner.

suprā adv. (compar. superius) ovenover, højere oppe, ovenfor, s. sum rager op. s. repeto gaar længere tilbage; herudover, mere, i højere Grad, nihil s. potest intet kan overgaa (dette); — præp. med acc. over, oven over, oven for; paa den anden Side af; Nord eller Syd for; udover, mere end, imod, s. morem usædvanlig; før, tidligere end, s. hanc memoriam før vor Tid.

suprascando - 3 overskrider.

suprēmus se superus.

sūra, ae f Læg.

surdaster, tra, trum noget tunghør.

surditas, ātis f Døvhed.

surdus, a, um døv, følelsesløs, uimodtagelig.

surgo, surrexi, surrectum 3 rejser mig, stiger op, kommer frem; vokser op; opstaar.

surrēpo 3 kryber, lister mig ind un-

der; sniger mig over.

surripio, ripui (sjæld. surpui), surreptum 3 borttager, stjæler, aliquem morti s. unddrager en Døden, me alicui s. lister mig bort fra en.

surrogo 1 lader vælge i Stedet for en

anden.

sursum adv. op, s. deorsum op og ned.

 $s\bar{u}s$, $suis\ m$ og f Svin.

suscenseo, censui — 2 er opbragt paa, over.

suscipio, cēpi, ceptum 3 opfanger; løfter op, tager op, puerum s. anerkender (ved at tage det nyfødte Barn op fra Jorden); støtter; optager; fatter; tiltager mig; modtager, avler, ex, de aliquo med en, føder; overtager, paatager mig; begynder, foretager, vota s. aflægger Løfter, pulvinar s. opstiller; tager til Orde; begaar, scelus in me s. gør mig skyldig i; paadrager mig, udsætter mig for; anvender; anerkender som gyldig; antager.

suscito 1 faar til at rejse sig, aegrotum s. bringer paa Benene igen; vækker; ansporer, opildner; hidkalder; fremkalder, foraarsager.

d- suspectus, us, m Seen opad; Højde; Beundring. en: mistænkelig, usikker, farlig.

suspendium, i n Hængning.

suspendo, ndi, nsum 3 ophænger, udspænder, hænger, vultum mentemque victā tabellā s. hænger med Øje og Tanke ved, pueri suspensi loculos tabulamque (græsk acc.) lacerto (abl.) bærende over Armen, aliquid naso s. rynker paa Næsen ad noget; løfter i Vejret, hæver; støtter; lader svæve, pass. svæver; gør tvivlraadig; lader uafgjort.

suspensūra, ae f Hvælving.

suspensus, a, um svævende; afhængig, extrinsecus af ydre Forhold; spændt, usikker, vaklende, res s. kritisk Situa-

suspicax, ācis mistænksom.

suspīcio, ionis f Mistanke, in suspicione alicui sum er mistænkt af en, s. alicui do, facio, infero, inicio, moveo vækker Mistanke hos en, in suspicionem aliquem adduco, voco gør en mistænkelig, s. habeo de aliquo nærer Mistanke til en, s. habeo alicuius rei er mistænkt for noget, in suspicionem cado, venio bliver mistænkt, aliquid in suspicionem venit er mistænkeligt; (plur.) Grunde til Mistanke; (plur.) mistænkelige Forhold; Formodning.

suspicio, spexi, spectum 3 ser op til, paa; hæver mig til; beundrer; mistæn-

ker.

suspīciosus, a, um mistænksom; mistænkelig, vækkende Mistanke.

suspicor 1 nærer Mistanke om; mis-

tænker; formoder.

suspīrātus, us m dybt Aandedræt, Suk. suspīritus, us m dybt Aandedræt, Suk. suspīrium, i n Aandedræt, dybt Suk; Aandenød; Elskovskvide.

suspīro 1 sukker, stønner; er forelsket;

sukker efter.

susque deque adv. op og ned (til Betegnelse af noget ligegyldigt), de Octavio s. d. (est) O. bryder jeg mig ikke om.

sustento 1 holder oppe; opretholder, støtter, trøster; nærer, underholder; gør

suspectus, a, um mistænkt, alicui af Modstand; holder Stand mod; udholder; forhaler, opsætter.

> sustineo, tinui — 2 holder oppe, me s. holder mig oprejst; bærer; opretholder, støtter; underholder, ernærer; paatager mig, gennemfører; døjer, taaler, udholder, aestatem s. en Sommers Krig; holder Stand; holder Stand mod, modstaar; bekvemmer mig til; vover; holder tilbage, standser, me a lapsu holder mig oprejst med Besvær, agmen, signa s. gør Holdt; me s. ne undlader at; forhaler: opsætter.

sustollo — — 3 løfter i Vejret. susurrātor, ōris m Hvisker; hviskende.

susurro 1 hvisker.

susurrus, i m Hvisken, Mumlen.

susurrus, a, um hviskende.

sūtilis, e sammensyet. sūtor, öris m Skomager.

sūtorius, a, um Skomager-, atramentum s. Skomagersværte; -us i m forhenværende Skomager.

sutrīnum, i n Skomagerværksted.

sūtūra, ae f Syning, Søm.

suus, a, um pron. poss. sin; hans, hendes, dens, dets; deres; sui m. plur. sine Slægtninge, Venner, Landsmænd, Soldater; suum n sin Del eller: sin Ejendom; sin egen, suo tempore i sin Tid, suo Marte cadunt i indbyrdes Kamp; (sat foran) bestemt, lovbestemt, sædvanlig, suo Marte forsynet med sine almindelige Vaaben; passende, suo tempore (ogsaa) i rette Tid; (sat foran) ejendommelig, sua n plur. Ejendommeligheder; gunstig, fordelagtig, sue loco pugnat paa et for ham gunstigt Sted; m og f sin egen Herre, vix sua erat næppe sig selv mægtig; forstærket ved -met eller -pte sin egen.

syllaba, ae f Stavelse.

syllabātim adv. stavelsesvis.

syllogismus, i m Syllogisme, Fornuftslutning.

symphonia, ae f Koncert. synedrus, i m Raadsmedlem. syngrapha, ae f Gældsbevis.

Bræt, lille Tavle, t. (picta) Maleri; Feltherre; Dokument, Protokol; Arkiv. Stemmetavle; Skrive- eller Regnetavle; tabellārius, a, um Brev-, navis t. Skrivelse, Brev, t. laureata med Laur- Postskib; -us, i m Brevdrager.

tabella, ae f (dem. af tabula) lille bær omvundne Sejrsefterretninger fra en

tabeo — 2 svinder hen, artus ta- | til Underverdenen; -ius, a, um underbentes sale medtagne af Havvandet, jordisk. genae tabentes indfaldne.

taberna, ae f Træskur: Hytte: Bod:

Butik: Boglade: Værtshus.

tabernāculum, i n Skur, Telt; t. capio vælger det Udsigtssted, hvor Auspicierne skal tages.

tabernārius, i m Kræmmer.

tabes, is f Forraadnelse; Fugtighed Torturredskab. (paa Grund af Opløsning eller Forraadnelse), t. nivis liquescentis Snesjap, t. ludus t. en Skole for Balletdansere (?); sanguinis Blodpøl; Hentæring, tærende Balletdansere (?). Sygdom; Smitte, Pest.

tābesco, tābui — 3 opløses; svinder

hen: hentæres.

tābidus, a, um smeltende; tærende.

tābificus, a, um ødelæggende.

tābula, ae f Bræt, Tavle, Planke; Bænk; Maleri, t. votiva Mindetavle (med Fremstilling af forlistes Redning); Landkort; Skrive- eller Regnetavle; Auktionsliste, ad t. venio kommer til en Auktion; Proskriptionsliste; Censorliste; Regnskabsbog. t. novae Nedsættelse af al Gæld ved Lov; Liste, Dokument, længe, dum, quod, quamdiu som. Protokol; Arkiv; Testament; Gældsforskrivning.

tabulārium, i n Arkiv.

tabulārius, i m Regnskabsfører.

tabulātio, ionis f Bræddestillads.

tabulātum, i n Bjælkelag.

tābum, i n Edder, størknet Blod;

taceo 2 tier, tacens tavs, stille; fortier, taler ikke om.

taciturnitas, ātis f Tavshed.

taciturnus, a, um tavs; stille, sagte;

upaaagtet.

tacitus, a, um uomtalt, patior tacitum lader gaa upaatalt hen, aliquid tacitum | caelo facta ramt af Lynet; bestryger; fero ab aliquo gør noget uden ens Paa- smager paa, drikker; curas t. føler; naar tale; tavs, i Tavshed; stiltiende; sagte, stille, tyst, per t. i Stilhed; hemmelig, skjult; -e adv. (ogsaa) i Stilhed.

tactio, ionis f Følelsen, plur. Følelses-

indtryk.

tactus, us m Berøring; Følelsen.

taeda, ae f Fyrretræ, plur. Fyrreskov; Fyrrebrænde; Fakkel, særlig Bryllupsfakkel; Brvilup.

taedet, taeduit (taesum est) 2 me alicuius rei jeg er ked af, led ved

noget.

taedium, i n Lede, t. sollicitum Gen- adv. blot, kun.

stand for dyb Bekymring.

Taenarus, i m Forbjerg i Lakonien med en Hule, der gjaldt for Nedgangen qui (med conj.) saa stor -- at; saa bety-

taenia, ae f Baand, Bind.

taeter, tra, trum hæslig, styg. tagax, ācis tyvagtig, langfingret.

tālāris, e hørende til, naaende til Anklerne; -ia, ium n plur. Ankelpartiet; Vingesko, videamus talaria lad os tænke paa Flugt; Talar (lang fodsid Klædning):

tālārius, a, um hørende til Anklerne;

tālea, ae, f spids Pæl; Stang, Barre. talentum, i n en Talent, græsk Vægtenhed (c. 25 kg); Talent, Pengesum (c. 4000 Kr.).

tālis, e en saadan, talis ... qualis en saadan — som; følgende.

tālus, i m Ankel; Terning.

tam adv. saa, i den Grad; tam ... quam saa, lige saa (meget) — som, lige saa godt - som, saaledes - som; quam ... tam (ved comp. og sup.) jo — des.

 $tamdi\bar{u}$ (ogsaa $tam\ di\bar{u}$) adv. lige saa

tamen adv. dog, alligevel; saa dog i alt Fald, jo dog; imidlertid, under alle Omstændigheder; si tamen hvis ellers.

tamenetsī (ogsaa tamen etsī) coni.

endskønt.

tametsī conj. endskønt; og dog.

tamquam conj. og adv. ligesom; t. (si) ret som om; i den Hensigt at (ogsaa med partic.).

tandem adv. endelig, t. aliquando endelig en Gang; (i Spørgsmaal) dog,

egentlig.

tango, tetigi, tactum 3 rører, berører; forgriber mig paa; rammer, slaar, res de til, betræder; ligger nær ved; bevæger, gør Indtryk paa.

tanquam = tamquam.

tantisper adv. saa længe.

tanto adv. se tantus.

tantopere (ogsaa tantō opere) adv. i saa høj Grad, saa meget.

tantulus, a, um (dem. af tantus) saa lille, tantulo venierunt er blevet solgt saa billigt.

tantum adv. se tantus.

tantummodo (ogsaa tantum modo)

tantus, a, um saa stor, saa megen, tantus ... quantus saa stor — som, tantus ...

delig, saa vigtig; kun saa stor; - tantum (nom. og acc.) n saa meget, t. hostium saa mange Fjender, t. cladis saa mange Fjender, t. cladis saa stort et Nederlag, in aliquo t. est en er af saa stor Betydning, in tantum saa vidt, saa højt; - tanti (gen.) for saa høj en Pris, af saa stor Betydning, tanti sum gælder saa meget, tanti est (ogsaa) det er Umagen værd, est mihi tanti det er mig ligegyldigt; - tanto (abl.) adv. saa mefør; - tantum adv. saa meget, saa vidt, saa langt; kun saa meget; blot, kun; tantum ut (ne) naar blot (ikke); tantum non næsten; tantum quod netop, t. quod non blot ikke.

tantusdem, a, um -dem lige saa stor, lige saa megen; lige stor, lige megen; - tantundem (n) viae lige lang Vej; tantīdem (gen.) for samme Pris.

tapes, ētis m, tapete, is n og tapētum,

i n Tæppe, Dækken.

tardiloquus, a, um langsomt talende. tarditas, ātis f Langsomhed.

tardo 1 forsinker, holder tilbage;

svækker; nøler.

tardus, a, um langsom; langvarig; sen, træg; sløv, tungnem; lammende, vulnere t. lammet af.

n plur. Underverdenen: — tartareus, a, um hørende til Underverdenen; skræk-

taureus, a, um Tyre-, terga t. Tyrehud.

tauriformis, e tyrelignende.

taurīnus, a, um Tyre-.

taurus, i m Tyr, Okse; Navn paa et Stjernebillede.

taxo 1 vurderer.

taxus, i f Takstræ.

tector, oris m Gipser.

tectorium, i n Stukarbejde.

tectum, i n Tag; Loft; Hus, Bolig.

tectus, a, um dækket, navis t. forsynet med Dæk; skjult, hemmelig; forsigtig; hemmelighedsfuld.

tegimen, inis n Bedækning, Beklæd-

ning; Beskyttelse.

tegimentum, i n Bedækning, Beklædning; Overtræk.

tegmen(...) = tegimen(...)

tego, texi, tectum 3 dækker, bedækker, lumina somno t. lukker Øinene i Søvnen; tækker; skjuler, pass. skjuler mig; besmykker; beskytter, ab imod.

tēgula, ae f Tagsten, plur. Teglstenstag.

tegumen... = tegimen...tēla, ae, f Væv; Rendegarn.

tellus, ūris f Jorden; Jordbund; Grund-

stykke; Land, Rige.

tēlum, i n Angrebsvaaben, særlig Kastespyd, men ogsaa Sværd og Dolk; Vaaben, cum telo sum bærer Vaaben.

temerārius, a, um ubesindig, tela t.

ubesindigt udkastede.

temere adv. tilfældigt, uden Plan; get eller desto, tanto ante saa længe skødesløst; uovervejet; viljeløst; non temere ikke gerne, ikke let.

temeritas, ātis f Tilfældighed; Ube-

sindighed.

temero 1 krænker, skænder.

tēmētum, i n berusende Drik, Most.

temno — — 3 foragter.

tēmo, onis m Vognstang.

Tempe (kun nom. og acc.) n plur. Tempedalen i Thessalien; Dal.

temperans, ntis maadeholden.

temperantia, ae f Maadehold; Selv-

beherskelse, Besindighed.

temperatio, ionis f passende Blanding, Forhold, Tilstand, t. caeli behagelig Temperatur, t. corporis Velbefindende: hensigtsmæssig Indretning.

temperātūra, ae f rigtig Blanding. temperātus, a, um hensigtsmæssigt

Tartarus (-os), i m og Tartara, örum blandet, loca t. mildt Klima, animus t. virtutibus udrustet med en passende Mængde gode Egenskaber; maadeholden, besindig.

> temperies, ēi f passende Blanding; behagelig Temperatur, behageligt Klima.

> tempero 1 blander paa rette Maade: giver passende Temperatur; blander, tilbereder; indretter, ordner (paa passende Maade), victoriam (victoriae) t. bruger med Maadehold; beroliger, lindrer, mildner; leder, styrer, strepitum testudinis t. stemmer; holder borte, ab fra; viser Maadehold, in multa ved Fastsættelsen af Bøden; sætter det rette Maal for, behersker, oculis non t. lader ikke være at betragte, mihi, animo t. behersker mig, mihi, animis non t. quin (quominus) kan ikke styre min Lyst til at; afholder mig fra; skaaner.

> tempestas, ātis f Tid, multis tempestatibus i lange Tider, in paucis tempestatibus i kort Tid; Vejr; gunstige Vejr-

forhold; Uvejr, Storm; Fordærv.

tempestīvus, a, um (adv ogsaa -o) betimelig, i rette Tid; egnet (til), -a, orum n plur. passende Lejligheder; moden: tidlig begyndende.

templum, i n det Rum, som Auguren afgrænsede paa Himlen og Jorden med sin Stav til lagttagelse af Fuglenes Flugt, lagttagelseskreds; frit, aabent (helligt) Rum; indviet Sted (f. Eks. Raadhuset, Talerstolen), Fristed; Tempel: Tempelcelle; Kapel.

temporārius, a, um tilpasset efter Om-

stændighederne.

temptābundus, a, um følende sig for. temptāmen, inis n og temptāmentum. i n Forsøg, Prøve; Fristelse.

temptātio, iōnis f Forsøg, Prøve; Svg-

domsanfald.

temptātor, ōris m Frister.

tempto 1 føler paa, berører; prøver, undersøger; prøver paa, forsøger; vover mig op til, ud paa; frister, ophidser;

angriber.

tempus, oris n Tid, Tidspunkt, t. meridianum Middagstimen, tempore i Tidens Løb, eller: senere, id temporis paa den Tid, in praesens t. for Ojeblikket, in omne t. for bestandig, ad hoc t. hidtil, ad t. for en Tid eller: for Øjeblikket eller: i samme Øjeblik, ex t. paa staaende Fod, inter omne t. hele Tiden igennem, post t. senere, in reliquum t. for Fremtiden; Aarstid; Tidsalder; den gunstige Lejlighed, det rette Øjeblik, ad t., in tempore i det rette Øjeblik, suo tempore i rette Tid; Tidsomstændighed, Forhold, cedo, servio tempori retter mig efter, temporis causā tvunget af Omstændighederne, ad, in t., ex, pro t. efter Omstændighederne; Tarv; (ogsaa plur.) vanskelige Tider, Forhold; Fare.

tempus, oris n Tinding (ogsaa plur.);

(plur.) Hoved.

tēmulentus, a, um beruset.

tenācitas, ātis f Paaholdenhed.

tenax, ācis fastholdende; fast; sikker; tigdom. ubøjelig; paaholdende.

tendicula, ae f Snare, t. litterarum

Fortolkningskunster.

tendo, tetendi, tentum (tensum) 3 spænder, udfolder, praetorium t. opslaar Teltet, alicui insidias t. lægger Baghold for en; udstrækker, rækker frem; retter, styrer, vender, sagittas arcu t. udskyder fra; opslaar Telt, ligger i Lejr; (om Stedet) strækker sig; retter min Gang, drager; stræber (efter), anstrenger mig (for); (contra) t. gør Modstand, adversus tendendo ved Modforestillinger.

tenebrae, ārum f plur. Mørke, primis svag. t. ved Mørkets Frembrud; mørk Stem-

ning.

tenebricosus, a, um hyllet i Mørke, dunkel.

tenebricus, a, um dunkel.

tenebrōsus, a, um dunkel. teneo, tenui - 2 holder, me t. holder mig eller: opholder mig, castris (abl.) i Lejren, aliquid manu t. (ogsaa) kan bestemt paavise noget; holder fast ved, griber fat i; opnaar; begriber, forstaar; har i min Besiddelse; holder besat; behersker, spes me t. opfylder; befaler over; (mest perf.) har naaet, tuta t. er i Sikkerhed; bebor; sidder inde med; indtager; omfatter, poenā teneor rammes af, pass. (med abl.) indeholdes i eller: beror paa; fastholder, $(memori\bar{a})$ t. husker: fængsler; forsvarer; hævder; forpligter, pass. er bunden (ved); sætter igennem, causam t. vinder Sagen; bevarer, beholder; opretholder; overholder; holder rettet, retter, styrer, ventus adversum alicui tenet blæser mod en; holder tilbage, standser, dæmper; afholder, ne, quominus t. afholder fra at, hindrer i; sejler, drager; varer ved.

tener, era, erum tynd, fin, slank; spæd; ung, a t. unguiculis fra Barnsben; blød; svag; blødagtig; pyntelig.

tēnesmos, i m haardt Liv.

tenor, oris m uafbrudt Bevægelse. Fart, uno t. uden Afbrydelse; Sammenhæng; (uforandret) Fremgangsmaade, eodem t. duos consulatus gessi i samme Aand.

tensa, ae f Processionsvogn.

tent... = tempt...

tentōrium, i n Telt.

tenuis, e tynd, fin; mager; smal, snæver; lav; lille; simpel, jævn; fattig; ubetydelig, ringe; uenergisk; svag.

tenuitas, ātis f Tyndhed, Finhed; Fat-

tenuo 1 gør tyndere, auras t. opklarer, artus in undas t. opløser til Vand; indsnævrer; afmagrer; formindsker, svæk-

tenus præp. med abl. (sjæld. gen.) indtil (efter sin Styrelse).

tepefacio, fēci, factum 3 gør lunken, varm.

tepeo — 2 er lunken, lun, varm;

gløder, med abl. for. tepesco, tepui — 3 bliver lunken,

tepidus, a, um lunken; lun, mild;

tepor, oris m mild Varme; Dunst. ter adv. num. tre Gange.

terdeciē(n)s adv. num. 13 Gange. terebinthus, i f Terpentintræ. terebro 1 gennemborer. teres, etis rund, trind; glat.

tergeminus, a, um tredobbelt; med tre Skikkelser.

tergeo, tersi, tersum 2 aftørrer; gør blank; palatum pavone t. kildrer.

tergiversātio, ionis f Vægring.

tergiversor 1 snor mig; vægrer mig,

kommer med Udflugter.

tergum, i n Ryg, t. verto, converto, do alicui flygter for en, a tergo i Ryggen, bagfra, bagved, post t. i Ryggen, bag sig, tergo inhaereo er i Hælene paa; Bagside; Hud; Skjold; t. bovis Lædersæk; Lag (i Skjoldet); Boksehandske.

tergus, oris n Ryg; Hud. termes, itis m afskaaren Gren.

Terminālia, ium n plur. Fest for Grænseguden Terminus.

terminātio, ionis f Fastsættelse af Grænse.

termino 1 begrænser, afgrænser; maaler, mala dolore t. bestemmer efter; slutter.

terminus, i m Grænsesten; Grænse; Slutning.

terni, ae, a num. distr. tre til hver, tre ad Gangen; tre; terno (sing.) ordine i tredobbelt Række.

tero, trīvi, trītum 3 gnider, carinae vineta t. glider hen over; hvæsser; tærsker; knuser; viam, iter t. vandrer ofte; slider, opslider, ferrum t. døver; tilbringer; tilbringer paa unyttig Maade, spilder.

terra, ae f Jord; Jorden; Land, a terra fra Landsiden, terrā til Lands, terrā marique til Lands og til Vands; (plur.) hele Jorden eller: Verdensaltet, orbis terrarum hele Verden, ubi terrarum hvor i al Verden, in terris paa Jorden.

terrenus, a, um Jord-, -um, i n Mark;

jordisk; underjordisk.

terreo 2 forskrækker; jager paa Flugt; afskrækker.

terrestris, e jordisk, -ia, ium n plur. Jordens Skabninger; Land-.

terribilis, e skrækindjagende. terriculum, i n Skræmmebillede.

terrifico 1 skræmmer.

terrificus, a, um skrækindjagende. terrigena, ae m og f jordfødt Menneske.

territo 1 indiager Skræk.

terror, oris m Skræk, alicuius rei for noget, t. externus for ydre Fjender, t. kammer; (plur.) Ægteskab.

habeo ab aliqua re er i Skræk paa, Grund af; (plur.) skrækkelige Ord, skrækkelige Efterretninger.

terruncius, i m 3/12 As; en Fjerdedel

af en Arv.

tersus, a, um renvasket, ren.

tertiānus, a, um hørende til den tredje, febris t. Andendagsfeber.

tertius, a, um num, ord, den tredje; tertio og tertium adv. for tredje Gang. teruncius = terruncius.

tesca (tesqua), orum n plur. Ørkener. tessera, ae f Terning; Feltraab.

testa, ae f Krukke, Dunk; Potteskaar, testarum suffragium Ostrakisme; Skal-

testāmentārius, a, um angaaende Testamenter; -us, i m Testamentforfalsker.

testāmentum, i n Testament. testātio, iōnis f Kalden til Vidne.

testātus, a, um vidnefast, sikker. testes, ium m plur. Testikler.

testificatio, ionis f Vidneførsel; Bevis. testificor 1 kalder til Vidne; bevidner; tilkendegiver.

testimonium, i n Vidnesbyrd, t. dico aflægger, pro t. som Vidne; Bevis.

testis, is m og f Vidne.

testor 1 tager til Vidne; paakalder; bevidner; vidner om, beviser: forsikrer. fremhæver; gør Testament.

testūdo, inis f Skildpadde; Skildpaddeskal; Lyre, Citar; Hvælving; Skærm; Skjoldtag (dannet af Soldaternes Skjolde).

testula, ae f (dem. af testa) lille Potteskaar, testularum suffragium Ostrakisme; Ostrakisme.

 $t\bar{e}ter = taeter.$

Tēthys, yos f Okeanos' Hustru; Havet. tetrachmum, i n en Sølvmønt = 4Drakmer.

tetrarches, ae m Fyrste over en Fierdedel af et Land, Smaafyrste.

tetrarchia, ae f lille Fyrstendømme.

tetricus, a, um mørk, streng. texo, texui, textum 3 væver; fletter;

bygger; affatter.

textilis, e vævet, -e, is n vævet Tøj, pictura in textili Broderi.

textor, oris m Væver.

textorius, a, um vævet, t. istud est det er noget Væv.

textrīnum, i n Vævning, ars textrini Vævekunst; Væveri.

textum, i n vævet Tøj; Sammenføj-

thalamus, i m Værelse, Bolig; Sove-

theatrum, i n Skueplads, Teater; Til- | Mangel paa Erfaring; første Optræden, skuere, Tilhørere, Publikum; Spillerum, t. pono debuterer. Leilighed.

thēca, ae f Skrin, Foderal. thensaurus = thesaurus.

thermae, ārum f plur. varme Bade. Badeanlæg.

thēsaurus, i m Skat; Skatte; Skatkammer.

thiasus, i m Dans til Bacchus' Ære. tholus, i'm Kuppel.

thörax, ācis m Brystharnisk.

thunnus = thynnus.

 $th\bar{u}s = tus.$

Thyias, adis f en Bakkantinde. thymum, i n Timian (ogsaa plur.).

thynnus, i m Tunfisk.

thyrsus, i m Thyrsos-Stav (Stav smyk--ket med Efeu og Vinløv og baaren af Bacchus og Bakkantinderne).

tiāra, ae f og tiāras, ae m Tiara

(Turban).

tībia, ae f Fløjte (mest plur., fordi man plejede at blæse samtidig paa to ved et Mundstykke forbundne Fløjter).

tībīcen, inis m Fløjtespiller. tībīcina, ae f Fløjtespillerske.

tigillum, i n (dem. af tignum) lille Biælke.

tignum, i n Bjælke.

tigris, is og (sjæld.) idis f Tiger.

tilia, ae f Lind.

timefactus, a, um forskrækket.

timeo, ui — 2 (med 'acc.) frygter (som Fjende), t. ab aliquo frygter for, hvad der kan komme fra en; (med dat.) er ængstelig paa ens Vegne; t. ne frygter for at, t. ut eller ne non frygter for at ikke; (med infin.) er betænkelig ved at; timens ængstelig; timendus frygtelig

timiditas, ātis f Frygtsomhed; Forsig-

tighed.

timidus, a, um frygtsom, (med gen.)

timor, ōris m Frygt (ogsaa plur.), ab aliquo for en; religiøs Frygt; Ærefrygt; Rædsel; Genstand for Frygt.

tinea, ae f Møl.

ting(u)o, tinxi, tinctum 3 væder; farver; gennemtrænger.

tinnio 4 klinger; betaler i klingende

Mønt.

tinnītus, us m Klang, Klirren. tinnulus, a, um klirrende, raslende. tintinnābulum, i n Klokke.

tīnus, i f Snebolle (Træ).

tīro, önis m Rekrut; Begynder.

tīrunculus, i m (dem. af tiro) ung Rekrut: Begynder.

tisanārium, i n = ptisanarium.

Tītan, ānis m og Tītānus, i m et guddommeligt Væsen, der nedstammer fra en Titan; Solen.

tītillātio, ionis f Kildren.

tītillo 1 kildrer.

titubanter, adv. vaklende, stammende.

titubātio, ionis f Vaklen.

titubo 1 bringer til at vakle, vestigia titubata vaklende; vakler; er raadvild; snubler; begaar Feil.

titulus, i m Indskrift, Paaskrift, Overskrift; Titel; Hædersnavn; Ros, Ære;

Anseelse: Paaskud.

tocullio, ionis m Aagerkarl.

tōfus, i m Tufsten.

toga, ae f Toga, Overklædning, der i det offentlige Liv blev baaren af romerske Mænd i Fredstid; den bestod af et aflangt Stykke Tøj (i Reglen af Uld), der kastedes over Skulderen, saaledes at venstre Arm hvilede i den som i et Bind, medens højre Arm var fri; t. candida (skinnende hvid) brugtes af Embedsansøgere, t. picta (broderet) af Triumfatorer, t. praetexta (purpurbræmmet) af Embedsmænd og fribaarne Drenge til Syttenaarsalderen (de sidste anlagde efter det 17. Aar t. pura eller virilis eller libera, den almindelige, ubræmmede, Toga); Fredstid, Fred.

togātus, a, um togaklædt; -us, i m romersk Borger (i Modsætning til Ikke-Romer), klædt i Fredsdragt, fredelig Borger; -a, ae f (underf. fabula) det natio-

nale romerske Lystspil.

tolerābilis, e taalelig, udholdelig; taal-

modig.

tolero 1 udholder; famem t. stiller; sumptus t. bestrider; inopiam t. frister en vnkelig Tilværelse; holder ud; opretholder; holder i Live; toleranter adv. taalmodigt; tolerandus taalelig.

tollēno, onis m Svingbjælke, Belej-

ringsmaskine.

tollo, sustuli, sublātum 3 løfter op, ancoras t. letter, oculos t. slaar op, signa t. drager bort, aurem t. spidser, freta t. oprører, aliquem t. trøster, aliquem honoribus (abl.) t. hæver en til Ære og Værdighed; pass (ogsaa) hæver mig, stiger op; opløfter; hæver; gør større, animos alicui t. gør en mere tīrocinium, i n Rekruttid; Rekrutter; | modig; tager op, med mig, om Bord;

onus t. paatager mig; tager, skaffer bort, fjerner, tolle querelas bort med —, aliquem (de, e medio) t. rydder en af Vejen; udsletter, sublata auctore uden Kildeangivelse: afskaffer.

tolūtārius, a, um Trav-.

tondeo, totondi, tonsum 2 klipper, afskærer, rager, pass. lader mig klippe; beskærer; afmejer; afgræsser; hakker i. tonitrus, us m og tonitruum, i n

Torden.

tono, tonui — 1 tordner; brager, larmer; ore deos t. paakalder med tordnende Røst.

tonsa, ae f Aare.

tonsor, öris m Haarskærer, Barber. tonsorius, a, um hørende til en Haar-

skærer, culter t. Barberkniv.

tonstrīcula, ae f Barberjomfru.

tophus = tofus.

topiāria, ae f Kunstgartneri topiārius, i m Kunstgartner.

toral, ālis n Tæppe (over Sofa o. l.). toreuma, atis n Kunstværk med cise-

leret Arbejde.

tormentum, i n Gangspil; Tov; Pinebænk; Tortur; Pine, t. fortunae Skæbnens Slag; Tvang; Kastemaskine; Skud.

tormina, um n plur. Mavesmerter.
torminōsus, a, um lidende af Mavesmerter.

torno 1 drejer, former.

torōsus, a, um muskuløs.

torpeo, ui — 2 er stiv, lammet; er bedøvet, lamslaaet; er sløv, consilia tua t. du ved intet Raad.

torpesco, torpui — 3 lammes; sløves. torpidus, a, um bedøvet.

torpor, öris m Stivhed, Følesløshed; Sløvhed.

torqueo, torsi, tortum 2 drejer, snor, svinger, vender; flumina t. saxa ruller med sig; spumas t. kaster i Vejret; slynger, kaster; leder, styrer; fordrejer; piner, plager, pass. anstrenger mig.

torquis, is m Halskæde.

torrens, ntis hurtigflydende; m Bjergstrøm.

torreo, torrui, tostum 2 tørrer, bager, brænder, svider; pass. modnes.

torridus, a, um tør, udtørret; mager, indskrumpen; brændende hed.

torris, is m brændende Træstykke, Brand.

tortilis, e snoet.

tortor, öris m Bøddel.

tortuōsus, a, um fuld af Snoninger, bugtet.

tortus, us m Bugtning. tortus, a, um snoet.

torus, i m knudeformet Forhøjning; Høj; Muskel; Pude, Hynde; Leje, Sæde; Seng; Ægteseng, consors tori Ægtefælle; Ligseng.

torvus, a, um skarp; barsk; skræk-

kelig

tot adj. indecl. saa mange.

totidem adj. indecl. lige saa mange, atque som.

totiē(n)s adv. saa ofte; lige saa ofte. tōtus, a, um hel, totā Astā i hele Asien; hel og holden; ganske, fuldstændig; (plur.) alle, samtlige; -um, i n det hele, Helheden, Sagen i dens Helhed: in totum i al Almindelighed, in toto i det hele taget, totum in eo est ut det hele beror paa at.

toxicum, i n Gift.

trabālis, e Bjælke-, trabali clavo beneficium figo slaar fast med Tretommesøm; stor som en Bjælke.

trabea, ae f hvid Kappe med vand-

rette Purpurstriber, Kongekaabe.

trabs, trabis f Bjælke. Arkitrav; Træstamme, Træ, (ogsaa) Skib; Hus, Tag; Tempel.

tractābilis, e brugelig; medgørlig, tractātio, iōnis f Behandling. tractātor, ōris m Massør.

tractātus, us m Behandling, consilia tractatu dura i Henseende til Udførelsen.

tractim adv. slæbende.

tracto 1 slæber med Vold; berøver, føler paa; befatter mig med, bearbejder, haandterer, bellum t. fører; bestyrer, leder; me t. opfører mig; anvender, gør Brug af; forhandler; behandler; spiller (en Rolle); fremstiller; undersøger; overveier.

tractus, us m det at trække eller blive trukket bort; Bevægelse, Fart, Løb; Linie, Række, Stribe; Beliggenhed, Udstrækning; Egn, Strøg.

trāditio, iōnis f Overgivelse.

trādo, didi, ditum 3 overgiver, overlader, udleverer, aliquid memoriae t. husker eller indprenter mig noget, me t. alicui hengiver mig til en, giver mig en i Vold; giver som Beskyttelse; forraader; beretter, fortæller, meddeler; lærer; anbefaler.

trādūco 3 fører, bringer, sætter over; overfører; bringer til at gaa over; fører, bringer (forbi, igennem); henfører; tilbringer; haaner.

traductio, ionis f Overgang; offentlig Beskæmmelse.

trāductor, ōris m Overfører.

 $tr\bar{a}fero = transfero.$

tragicus, a, um tragisk, tragicum spiro er besjælet af Tragediens Aand, -us, i m Tragediedigter; gruelig.

tragoedia, ae Tragedie.

tragoedus, i m tragisk Skuespiller. trāgula, ae f Kastespyd (forsynet med

Rem, saa at det kunde trækkes tilbage). traho, traxi, tractum 3 trækker, slæber, drager, fører, rem ad Poenos t. holder med, decus ad consulem t. henfører til, auctores utroque trahunt trækker til begge Sider, beretter forskelligt; bevæger, forleder; — trækker frem og tilbage; udlægger, udtyder, aliquid in religionem t. betragter noget som religiøst betænkeligt; pecuniam t. forøder; overvejer, aliquid cum animo t. i mit stille Sind; - trækker ud; spinder; trækker i Langdrag; animam t. (ogsaa) henslæber mit Liv; udleder; — trækker, drager til mig, lunam t. trækker ned, vela t. reber, animam t. drager Aande, pocula fauce t. sluger; antager; faar; bortfører, røver, rapio et t. røver og plyndrer; tilriver mig; drager, fører bort; slæber efter mig; fører med mig.

trāicio, iēci, iectum 3 kaster, fører, lægger over, me t. begiver mig; sætter over, overskrider; gennemborer; gen-

nembryder.

trāiectio, ionis f Overfart. trāiectus, us m Overfart. $tr\bar{a}l\bar{a}t... = translat...$

trāma, ae f Kæden paa Væverstolen. trāmes, itis m Tværsti, Sidevej; Sti,

Vej; Gang, Løb.

 $tr\bar{a}migro = transmigro.$ $tr\bar{a}mitto = transmitto.$ trānato 1 svømmer over.

trāno 1 svømmer over; bevæger mig

igennem, flyver igennem.

tranquillitas, ātis f roligt Vejr, Vindstille, t. summa blikstille Vejr; Ro, Fred.

tranquillo 1 beroliger, pass. bliver

rolig.

tranquillus, a, um (adv. ogsaa -o) rolig; -um, i n roligt Vejr; Ro, rolige Forhold.

trans præp. med acc. paa den anden

Side af; hen over, over.

transabeo, ii — īre 4 gennemborer. transactor, oris m Gennemfører, Iscenesætter.

transadigo, egi, actum 3 borer igennem: gennemborer.

Transalpīnus, a, um boende, liggende paa den anden Side af Alperne.

transcendo, ndi, nsum 3 stiger, gaar over; overskrider, passerer; overspringer.

transcrībo, scripsi, scriptum 3 skriver (noget) fra en Bog over i en anden; overfører (en Gældspost); indskriver, in

viros mellem Mændene.

transcurro, curri (sjæld. cucurri), cursum 3 løber over, ad melius t. gør mig til gode: gennemløber: løber forbi.

 $transd\bar{u}co = traduco.$

transeo, ii (sjæld. īvi), itum, īre 4 gaar over, hen; gaar over til Fjenden; gaar, sætter over; overskrider; overstaar; gaar, drager igennem; gennemgaar; tilbringer; gaar forbi; forbigaar.

transfero, transtuli, trā(ns)lātum, transferre 3 bærer, bringer, fører over, me t. begiver mig eller: giver mig i Færd (med); overfører, t. ad, in (ogsaa) anvender paa; forlægger; opsætter; oversætter; vandler; bærer, fører forbi.

transfīgo, fixi, fixum 3 stikker igen-

nem; gennemborer.

transfigūro 1 omformer.

transfodio, fodi, fossum 3 gennemhorer.

transformis, e forvandlet. transformo 1 forvandler. transfuga, ae m Overløber.

transfugio, fūgi, fugitum 3 flygter, løber over.

transfugium, i n Overløben; (plur.)

Lejlighed til at løbe over. transfundo, fūdi, fūsum 3 overfører. transgredior, gressus sum 3 gaar,

transgressio, ionis f Overgang.

transigo, ēgi, actum 3 tilendebringer, fuldbyrder, transactum est det er forbi; slutter Overenskomst; tilbringer.

transilio, silui (sjæld. silii) — 4 sprin-

ger, gaar over; overskrider.

transitio, ionis f Overgang.

transitus, us m Overgang; Gennemgang; Pas.

sætter over.

translātīcius, a, um overleveret fra Fortiden; sædvanlig, haec translaticia Tingenes sædvanlige Gang.

translātio, ionis f Overførelse, crimi-

nis af Skylden til en anden.

translator, oris m Overfører.

translūceo — 2 skinner igennem. transmarīnus, a, um oversøisk.

transmigro 1 udvander.

transmissio, ionis f Overfart.

transmissus, us m Overfart, pari spatio Jordrystelse.
transmissus (gen.) atque af samme Afstand med Hensyn til Overfart som.
trepidante

transmitto, mīsi, missum 3 kaster, lægger, sender over; sætter over; overfører; overlader, betror; anvender, med dat. paa; lader gaa igennem; farer, flyver igennem; tilbagelægger; tilbringer.

transmontānus, a, um boende paa den anden Side Bjergene, m plur. Folk, som

bor der.

 $transm\bar{u}to 1$ ombytter. transnato = tranato.

transno = trano.

Transpadānus, a, um boende, liggende paa den anden Side Padus (Po), m plur. Folk, som bor der.

transporto 1 fører, sætter over.

Transrhēnānus, a, um boende paa den anden Side Rhenus (Rhinen), m plur. Folk, som bor der.

transsc... = transc...

Transtiberīni, ōrum m plur. Folk, som bor paa den anden Side Tiberis (Tiber). transtrum, i n Tværbjælke; Rorbænk. transulto 1 springer over. transvectio, iōnis f Overfart.

transveho, vexi, vectum 3 fører, bringer over, pass. sætter over; fører forbi, pass. rider forbi.

transverbero 1 gennemborer.

transversārius, a, um liggende paa

tværs, tignum t. Tværbjælke.

transversus, a, um liggende paa tværs, Tvær-, Side-, proelia t. Flankekampe; ex t. fra Siden; de, ex t. uformodet; aliquem t. ago fører en paa Afveje; transversa (n plur.) adv. fra Siden.

transvolo 1 flyver, iler over; flyver

forbi.

transvorsus = transversus.

 $tr\bar{a}v... = transv...$

trecēni, ae, a num. distr. 300 til hver, 300 ad Gangen.

trecentēsimus, a, um num. ord. den 300.

trecenti, ae, a num. card. 300. tredecim num. card. 13.

tremebundus, a, um skælvende.

tremefacio, fēci, factum 3 bringer til at skælve; tremefactus skælvende.

tremibundus = tremebundus.

 $tremisco\ (tremesco)\ --\ 3\ begynder$ at skælve, skælver; skælver for.

tremo, tremui — 3 skælver, ryster; skælver for; tremendus frygtelig, skrækkelig.

tremor, ōris m Skælven, t. terrae Jordrystelse.

tremulus, a, um skælvende.

trepidanter adv. ængsteligt.

trepidātio, iōnis f ængstelig Løben omkring, Forvirring, Panik.

trepido 1 løber ængstelig om; iler i Forvirring, i vild Flugt; har travlt, in usum aevi med at skaffe Livets Fornødenheder; iler, skynder mig, trepidans ilsom; er urolig, forvirret; vakler; skælver, equus t. bliver sky; skælver for.

trepidus, a, um som er i urolig Bevægelse, unda t. boblende; skælvende; ivrig; ængstelig, forvirret, raadvild, res t. forvirrede eller fortvivlede Forhold; med gen. bekymret for, dog: discurrunt trepidae rerum ængstelige i Henseende til Forholdene, raadvilde.

trēs, tria num. card. tre.

tresvir = triumvir.

triārii, ōrum m. plur. Soldaterne i tredje Række, de ældste og dygtigste Soldater; res ad triarios rediit Stillingen er kritisk.

tribuārius, a, um hørende til en Tribus, crimen t. Beskyldning for at have bestukket Tribus.

tribūlis, is m Medlem af en Tribus, Tribusfælle, t. conviva Tribusmedlem, der er indbudt til Selskab.

tribulus, i m en Ukrudtsplante (Tidsel?).

tribūnal, ālis n halvkredsformet Forhøjning, Embedssæde, Højsæde; pro t. sedeo paa Embedssædet; Domstol.

tribūnātus, us m Tribunembede, t. (plebis) en Almuetribuns Stilling, t. (militaris) en Krigstribuns Stilling.

tribūnīcius, a, um Tribun-; -us, i m forhenværende Almuetribun.

tribūnus, i m Anfører; Tribun; tribuni (plebis) Folketribuner, oprindelig en Øvrighed, der skulde beskytte Plebejerne, men som senere fik lovgivende (og derigennem stor) Magt; tribuni (militum, militares) Krigstribuner, højere Officerer, af hvilke der fandtes 6 ved hver Legion; tribuni aerarii en Klasse Borgere med noget ringere Formue end Ridderne (de hjalp Kvæstorerne med at udbetale Sold, deraf Navnet).

tribuo 3 tildeler, skænker, yder, alicui aliquid t. (ogsaa) gør noget for ens Skyld; indrømmer, tilstaar; tager Hensyn til, tillægger Værd, magnopere virtuti t. tillægger Tapperheden (for) stor Betydning;

viser Tjeneste; tilskriver, regner til; anvender paa.

tribus, us f Tribus, Afdeling af det romerske Folk; Stamme, Folkestamme; (abl.) i hvilket hver Ring bestaar af tre Distrikt; tribu moveo, emoveo udstøder af Tribus.

tribūtārius, a, um hørende til Afgifter, Skat; tabellae t. lovende rige Gaver.

tributim adv. efter Tribus. tribūtum, i n Afgift, Skat.

tribūtus, a, um hørende til Tribus. comitia t. Folkeforsamling, hvor der stemtes efter Tribus.

trīcae, ārum f plur. Fortrædeligheder. trīcēni, ae, a num. distr. 30 til hver.

30 ad Gangen.

triceps, cipitis trehovedet.

trīcēsimus, a, um num. ord. den 30. trichila, ae f Løvhytte.

trīciē(n)s adv. num. 30 Gange. trīclīnium, i n Spisesofa (til

Spisesal. trīcor 1 gør Vanskeligheder. tricorpor, oris trekroppet.

tricuspis, idis trespidset.

tridens, ntis tretandet, trespidset; m Trefork.

tridentifer, era, erum og tridentiger, era, erum den treforkbærende.

trīduum, i n Tidsrum af tre Dage.

triennia, ium n plur. Fest, der finder Sted hvert andet Aar (egentl. hvert tredje Aar, idet begge de omgivende Aar regnedes med).

triennium, i n Tidsrum af tre Aar. triens, ntis m 1/8 As, en Tredjedel af lighed.

et Hele.

trientābulum, i n den Del af Statsjorden, som Staten gav sine Kreditorer som Sikkerhed for Betalingen af en Tredjedel af Statens Gæld.

triērarchus, i m Fører for et trerad-

aaret Skib.

trietēricus, a, um findende Sted hvert andet Aar (sml. triennia), orgia, sacra t. Fest for Bacchus, der fejredes hvert jubler, de, ex over; fører i Triumf, beandet Aar.

trifāriam, adv. i tre Dele, paa tre

Steder.

trifaux, faucis kommende fra tre Svælg.

trifidus, a, um trekløvet.

triformis, e treformet; tredelt.

trigeminus, a, um tredobbelt; Trilling-. trīgēsimus = tricesimus.

trīgintā num. card. 30.

trigon, onis m haard Bold; t. lusus Boldspil.

trilībris, e vejende 3 Pund (1¹/₂ kg).

trilinguis, e tretunget.

trilix, īcis tretraadet, lorica t. auro Guldtraade.

trime(n)stris, e tre Maaneders.

trimetrus, i m Trimeter (Vers bestaaende af tre Dobbeltfødder).

trīmus, a, um treaarig.

trīni = terni.

trīnum nundinum se nundinum.

triones um m plur. Plovøksnene (den store og den lille Bjørn).

tripartītus, a, um (adv. -o) delt i tre

Dele eller Afdelinger.

tripedālis, e tre Fod lang. tripertītus = tripartitus. tripēs, pedis trebenet.

triplex, icis tredobbelt, tredelt, tre, n den tredobbelte Sum, m. plur. (underf. codicilli) Skrivetavle med tre Blade.

tripudio 1 danser Krigsdans; jubler. tripudium, i n Krigsdans; Dans; t. solistimum det som gunstigt Varsel opfattede Forhold, at Hønsene med Begærlighed kastede sig over Føden.

tripūs, odis m Trefod.

triquetrus, a, um trekantet; sicilisk. trirēmis, e treradaaret, m. (underf. navis) Skib med tre Rækker Aarer.

tristis, e bedrøvet, sørgmodig; sørgelig; ulykkelig; ulykkevarslende; usalig; alvorlig, streng; smertelig; smertefuld.

tristitia, ae f Bedrøvelse, Sørgmodighed; Alvorlighed, Strenghed; Ubehage-

trisulcus, a, um trekløftet; trespidset. trīticeus, a, um Hvede-.

trīticum, i n Hvede.

trītus, a, um slidt; ofte brugt, almindelig: øvet, fin.

triumphālis, e Triumf-, Triumfator-, -ia, ium n plur. (underf. ornamenta) Trium-

fatorens Ærestegn.

triumpho 1 holder Triumf; triumferer, seirer fuldstændigt.

triumphus, i m Sejrsindtog, Triumf,

t. ago holder, de, ex over.

triumvir, i m Medlem af et Tremandskollegium; triumviri (capitales) en Fængselsmyndighed, der foretog Henrettelserne og vaagede over den offentlige Sikkerhed; t. mensarii Myndighed til Regulering af Pengeforholdene; t. monetales Mønt-

triumvirālis, e Triumvir-, paabudt af Triumvirerne.

triumvirātus, us m en Triumvirs Stilling, Triumvirat.

triviālis, e hørende til Korsveje, Gader; almindelig.

trivium, i n Korsvej, Gade.

trivius, a um som dyrkes paa Kors-

trochaeus, i m (underf. pes) Trokæ (-- ·),

trochus, i m Tøndebaand.

Trōiugena, ae m stammende fra Troja;

tropaeum, i n Seirstegn, Seirsmindesmærke; Sejr; Mindesmærke.

trossuli, orum m plur. Lapse.

trucīdātio, ionis f Nedslagtning, Nedsabling.

trucīdo 1 nedsabler, nedslagter; ødelægger, ruinerer.

truculentus, a, um barsk, raa.

trudis, is f Stang (til at støde noget frem med).

trūdo, trūsi, trūsum 3 støder, driver af Sted, frem.

trulla, ae f Øseske; Ildpande.

trunco 1 lemlæster, olus foliis (abl.) t. berøver Bladene.

truncus, i m Stamme; Krop.

truncus, a, um lemlæstet, afhugget, arbor t. berøvet Bladene, puer trunci corporis uden Hænder og Fødder, tela t, søndrede; berøvet, manglende (med Styrelse).

trutina, ae f Vægt, Vægtskaal.

trux, trucis barsk, streng.

tū pron. pers. du, forstærket tute, tutemet du selv; man, en.

tuba, ae f Tuba (en Slags Trompet). tūber, eris n Svulst.

tubicen, inis m Tubablæser.

tubula, ae f (dem. af tuba) lille Tuba. tueor - 2 ser paa, betragter; beskytter, forsvarer, media acies ei tuenda data est Ledelsen af Kampen i Centrum, ab imod; sørger for, opretholder. hævder; underholder; vedligeholder.

tugurium, i n Hytte.

tum adv. da, dengang, tum primum da for første Gang, tum demum først - og.

tumefacio, feci, factum 3 faar til at hele min Formue. svulme; tumefactus oprørt.

tumeo, ui - 2 er opsvulmet, svulmer; lenter) urolig; oprørsk; forstyrret. er opblæst; bruser op; er opbragt; er i Gæring.

tumesco, tumui — 3 svulmer.

tumidus, a, um svulmende; opsvulmet; forspist; opblæst; svulstig; opbragt.

tumor, oris m opsvulmet Tilstand; Ophrusen, t. rerum Gæring.

tumulo 1 jorder.

tumulōsus, a, um bakket.

tumultuārius, a, um i Hast sammenskrabet, irregulær; udført, opført i Hast, uordentlig, castra t. midlertidig, dux t. valgt under Situationens Tryk.

tumultuātio, ionis f forvirret Larm.

tumultuor 1 larmer, er urolig, forvirret: - (impers.) tumultuatur der hersker Larm eller: der leveres Smaatræfninger.

tumultuosus, a, um larmende, forvir-

ret, urolig; foruroligende.

tumultus, us m Larm, Uro, t. edo, facio, praebeo, moveo fremkalder; Tordenbulder; Storm; Lidenskab; Oprør; pludselige farlige Uroligheder i eller nær ved Italien, t. decerno bekendtgør, at Krigsfaren er overhængende.

tumulus, i m Høj; Gravhøj, tumulo

(abl.) condo højsætter.

tunc adv. = tum,

tundo, tutudi, tūsum 3 støder, slaar; bestormer.

tunica, ae f Tunika, ulden Underbeklædning, der bares af baade Mænd og Kvinder, Uldtrøje.

tunicātus, a, um som (kun) gaar med Tunika; -i, ōrum m plur. den store Hob.

turba, ae f Larm, Forvirring; Strid, Kiv; Sværm, Skare; den store Hob, aliquid in turbam exit kommer ud blandt Folk.

turbātio, ionis f Forvirring.

turbātor, ōris m Ophidser; Anstifter. turbātus, a, um urolig, oprørt; bestyrtet, forvirret; forbitret.

turbidus, a, um larmende, urolig, oprørt, imber t. heftigt Regnskyl; forvirret; -um, i n Uro, plur. urolige Forhold, Tider. turbineus, a, um hvirvlende.

turbo, inis m Hvirvel, hvirvlende Bevægelse; Hvirvelvind, Storm; Svingkraft,

Kraft; Top; Spiral.

turbo 1 oprører, aquam t. plumrer; da; derpaa, saa; i saa Tilfælde; tum ... | bringer i Uorden, i Forvirring; fremtum snart - snart, cum ... tum baade kalder Forvirring, Uro; bringer Uro i, forstyrrer; t. in omnibus rebus forøder

turbulentus, a, um (adv. ogsaa turbu-

turdus, i m Kramsfugl.

tūreus, a, um Røgelse-, af Røgelse. turgeo, tursi — 2 svulmer; er svulstig.

turgesco — 3 svulmer, bruser op. (plur.) Beskyttelsesomraade; Genstand turgidus, a, um opsvulmet, svulmende; svulstig.

tūribulum, i n Røgelsepande.

tūricremus, a, um røgelsebrændende. turma, ae f en Turme, Rytterafdeling paa 30 Mand; Mængde, Skare.

turmāles, ium m plur. Ryttere af samme Turme.

turmātim adv. turmevis.

turpis, e hæslig; skændig, skammelig, nedværdigende.

turpitūdo, inis f Hæslighed: Skændig-

hed, Skændsel, Vanære.

turpo 1 skæmmer; besmitter, besudler. turriger, era, erum taarnbærende.

turris, is f Taarn; bevægeligt Belejringstaarn af Træ; Borg, Slot.

turrītus, a, um forsynet med Taarne;

taarnhøj.

turtur, uris m og f Turteldue.

turturilla, ae f (dem. af turtur) lille Turteldue.

tūs, tūris n Røgelse.

tussio 4 hoster.

tussis, is f Hoste.

tūtāmen, inis n og tūtāmentum, i n Hersker. Beskyttelsesmiddel, Beskyttelse.

tūte se tu.

tūtēla, ae f Beskyttelse, Varetægt;

for Beskyttelse; Beskytter; Formynderskab, in meam t. (per)venio bliver myndig; en Myndlings Formue.

tūtor, ōris m Beskytter; Formynder. tutor 1 beskytter, forsvarer, ab imod:

sikrer mig imod, afværger.

 $t\bar{u}tus$, a, um (adv. -o) beskyttet; sikret, ab imod; sikker, farefri, n Sikkerhed, sikkert Sted, adv. i Sikkerhed: paalidelig; forsigtig.

tuus, a, um pron. poss. din, (foran subst.) din egen; tui m plur. dine Slægtninge eller Folk eller Venner; tuum n (og tua n plur.) din Ejendom; tuus (tua) din elskede; desiderium tuum (ogsaa) Længsel efter dig; tempore tuo paa en for dig gunstig Tid; sin, ens.

tympanum, i n Tamburin.

typus, i m Figur.

tyrannicīda, ae m Tyranmorder.

tyrannicus, a, um tyrannisk.

tyrannis, idis f Tyranni; en Tyrans Landomraade.

tyrannoctonus, i m Tyranmorder.

tyrannus, i m Tyran, Enehersker;

Tyrius, a, um fra Tyrus i Fønikien (berømt for sit Purpur); Purpur-.

tvrotarichum, i n Sildesalat.

u (som Forkortelse) 1) a. u. c. (se a), 2) U. R. = uti rogas.

über, eris n Yver, Moderbryst; Frugt-

barhed.

ūber, eris frugtbar; fuld af, rig paa; indbringende; fyldig, indholdsrig.

ūbertas, ātis f Frugtbarhed, Fylde;

Rigdom.

ubi adv. og conj. hvor, hvor? est ubi id valeat der gives Tilfælde, hvor, ubi terrarum hvor i al Verden?; naar; ubi (primum) saa snart som, da.

ubicumque eller ubicunque conj. og adv. hvor end; overalt hvor; overalt.

ubinam adv. hvor vel, u. gentium sumus hvor i al Verden er vi dog?

ubique adv. overalt; paa hvert enkelt

ubiubi (ogsaa ubi ubi) hvor som helst end.

ubivīs adv. hvor som helst, overalt. ūdus, a, um fugtig; ganske frisk.

ulcero 1 bringer til at svulme op, ancilla tuum iecur ulcerat faar dit Hjerte til at svulme.

ulcerosus, a, um fuld af Bylder;

elskovssyg.

ulciscor, ultus sum 3 hævner, skaffer Oprejsning; hævner mig; hævner mig paa, straffer; undertiden med pass. Betvdn.

ulcus, eris n Byld.

ulcusculum, i n (dem. af ulcus) lille Svulst.

ullus, a, um pron. indef. nogen som helst, nogen.

ulmus, i f Elm.

ulna, ae f Underarm, Arm; Alen.

ulterior, ius comp. som er paa den anden Side, Gallia u. som er paa den anden Side af Alperne, Hispania u. som er paa den anden Side af Ebro; fjernere, ulteriores, um m. plur. de fjernere boende Folk; værre, yderligere; - superl. ultimus, a, um yderst, fjernest, den yderste, fjerneste Del af; fjerntboende; sidst, ad ultimum til det sidste, til sidst, endelig; bagest; ældst; højest, størst; lavest, ringest; — ultimum, i n den sidste Del, Slutning; den højeste Grad, det yderste; ultimum adv. for sidste Gang.

ultio, ionis f Hævn, Straf, u. ab aliquo

peto tager Hævn over en.

ultor, oris m Hævner; adj. hæv-

nende.

 $ultr\bar{a}$ adv. $(comp.\ ulterius)$ paa den anden Side $(comp.\ l$ ængere borte); herudover; yderligere, mere; — præp. med acc. paa den anden Side af; udover, mere end.

ultrix, īcis f Hævngudinde; adj. hæv-

nende.

ultrō adv. til den anden Side; ultro citroque frem og tilbage; oven i Købet; af sig selv, frivilligt; uden Grund; omvendt, tværtimod, endog; ultro tributa (n. plur.) de af Statskassen afholdte Udgifter til offentlige Bygninger,

ululātus, us m Hyl; Klageskrig. ululo 1 hyler; genlyder; paakalder med

Hyl.

ulva, ae f Siv.

umbilīcus, i m Navle; Midtpunkt; Knap (paa den Stok, som Bogrullen vikledes omkring).

umbo, onis m Skjoldknap; Skjold.

umbra, ae f Skygge, sub u. i Skyggen; Skyggebillede; (plur.) Skygge af en afdød; (plur.) Skyggeriget; Mørke, Nat; skyggegivende Træ eller Sted (f. Eks. en Bod); Beskyttelse; Følgesvend, Klient; svagt Skin; Paaskud.

umbrātilis, e hørende til Skyggen, Husets Indre, vita u. stillesiddende.

umbrifer, era, erum skyggebringende. umbro 1 beskygger, bedækker. umbrōsus, a, um skyggefuld.

ūmecto 1 fugter, væder.

 $\bar{u}meo - - 2$ er fugtig, vaad; umens fugtig, vaad.

umerus, i m Skulder; Bov. ūmidus, a, um fugtig. vaad. ūmor, ōris m Fugtighed, Vædske.

umquam = unquam.

ūnā adv. sammen, una cum sammen med; sammen med dem (nævnt i det foregaaende); samtidig.

ūnanimitas, ātis f Endrægtighed. ūnanimus, a, um endrægtig.

uncia, ae $f^{-1}/_{12}$ As, en Tolvtedel af et Hele, ex u. heres til en Tolvtedel.

perl. ultimus, a, um yderst, fjernest, den unciārius, a, um udgørende en Tolvteyderste, fjerneste Del af; fjerntboende; del, fenus u. som udgør en Tolvtedel af sidst ad ultimum til det sidste, til sidst. Kapitalen

unctor, oris m Indsalver.

unctus, a, um salvet, fedtet; fed, lækker, -um, i n lækkert Maaltid; rig.

uncus, i m Hage, Krog. uncus, a, um krum.

unda, ae f Bølge, Bølgerne; Vand, Hav; Bølgegang, Hvirvel, fumus agit

undam hvirvler op.

unde adv. og conj. hvorfra; fra, af, hos hvem, unde ius stat paa hvis Side. is unde petitur den indstævnte; (med conj.) for at — derfra, saa at — derfra, derfor; hvoraf; hvorfor.

undē... "een fra" se de enkelte Tal-

ord.

undeciē(n)s adv. num. 11 Gange.

undecim num. card. 11.

undecimus, a, um num. ord. den 11. undecimviri, ōrum m. plur. de 11 Mænd, en Politiøvrighed i Athen.

undēni, ae, a num. distr. 11 til-

hver; 11.

undeunde adv. hvorfra det skal være. undique adv. alle Vegne fra; overalt. undo 1 bølger, strømmer, bruser, syder,

habenae undantes slappe.

undōsus, a, um bølgende. ūnetvīcē(n)simus, a, um num. ord. den 21.

ungo, unxi, unctum 3 salver, besmører, gør fedtet; væder, tela manu u. bestryger med Gift.

unguentārius, a, um Salve-; us, i m Salvehandler.

unguentum, i n Salve.

unguiculus, i m (dem. af unguis) lille Negl, a teneris u. fra den spædeste Barndom.

unguis, is m Negl, de tenero u. fra Barnsben, u. transversum ab aliqua re non discedo viger ikke en Haarsbred fra noget, ad unguem paa et Haar (Billedhuggerne prøvede med Neglen Arbejdets Glathed), ad u. factus homo en fuldendt Kavaler.

ungula, ae f Hestehov, omnibus u. med Hænder og Fødder; Hest.

unguo = ungo.

ūnicolor, ōris ensfarvet.

ūnicus, a, um eneste; enestaaende, udmærket; unice adv. overordentligt.

unimanus, a, um enhaandet.

ūnitas, ātis f Enhed.

ūniversus, a, um hel, plur. samtlige, alle under eet, -um, i n Universet; almindelig,

in universum i Almindelighed, i det hele taget; universe adv. i Almindelighed.

unquam. adv. nogen Sinde.

ūnus, a um een (Talord), ad unum (omnes) alle som een, in unum cogo samler paa eet Sted; den ene; en enkelt; kun een; en eneste, nemo unus ikke en eneste, nihil unum slet intet; ene, allene; aller- (ved superl.); i særlig Grad; en og samme, den samme, ens; en hvilken som helst, den første den bedste.

ūnusquisque, ūnaquaeque, ūnumquidque (subst.) og ūnumquodque (adj.) (alle ogsaa i to Ord) pron. indef. hver enkelt.

urbānitas, ātis f Bylivet, Hovedstadslivet; Belevenhed, Dannelse; Aandrighed,

Vid.

urbānus, a, um hørende til Byen, Hovedstaden, By-, sors u. Byprætorens Virkekreds; -i, örum m plur. Bybeboerne, frons u. Bybeboernes overlegne Optræden; beleven, fint dannet; aandrig, vittig, -us, i m vittigt Hoved.

urbs, urbis f By, særlig en større By;

Hovedstaden, Rom.

urceus, i m Lerkrukke, Krus.

urg(u)eo, ursi — 2 trænger frem, paa (intrans.), nihil u. det har ingen Hast, malum urgens overhængende, fluctus ad litora u. ruller mod; trænger, driver. støder, saxum u. ruller op ad; trænger ind paa, bestormer; angriber; trykker; favner; omslutter; hviler tungt over, ruger over; plager, besværer; holder fast ved, urge bliv ved!; altum u. holder mig stadig i rum Sø; holder mig til, gør gældende; arbejder ivrigt paa, har travlt med.

ūrīnātor, ōris m Dykker.

urna, ae f Urne.

ūro, ussi, ustum 3 brænder; opbrænder; faar til at gløde; brændemærker; opflammer, sætter i Brand, pass. fortæres af Kærlighed, si quid urimur hvis jeg har en Flamme; udførrer, afsvider; svier, loris, virgis uror faar Pisken at smage; trykker; plager, ængster.

ursa, ae f Hunbjørn. ursus, i m Bjørn.

urtīca, ae f Brændenælde.

ūrus, i m Urokse.

ūsitātus, a, um sædvanlig, almindelig. usquam adv. nogetsteds; nogetsteds hen; i, til noget som helst.

usque adv. lige, u. adhuc lige til nu, u. eo dum, quoad lige indtil, u. adeo, eo lige dertil, i den Grad; stadig, uafbrudt.

usquequāque (ogsaa usque quāque) adv. overalt.

ustor, oris m Lighrænder.

 $\bar{u}s\bar{u}capio$, $i\bar{o}nis$ f Erhvervelse ved Hævd.

 $\bar{u}s\bar{u}capio$, $c\bar{e}pi$, captum 3 faar Hævd paa.

ūsūra, ae f Brug; Laan; Rente.

ūsurpātio, iōnis f Benyttelse, u. itineris Foretagelse af.

ūsurpo 1 bruger, anvender, memoriam alicuius u. mindes en; kalder, nævner; paaberaaber mig; gør uretmæssig For-

dring paa.

ūsus, us m Brug; Vane; Sprogbrug; Hævd, usus (et) fructus, usus fructusque Brugsret; Samkvem, Omgang, domesticus u. fortrolig; Øvelse, Træning; Erfaring, Praksis, ratio et usus Teori og Praksis; Fordel, Nytte, usui, ex usu til Fordel; Behov, Nødvendighed, usus adest, est, venit det er nødvendigt, usus est aliqua re noget behøves; usu venit det hænder.

 $\bar{u}$ susfructus, us m se usus.

ut adv. og conj. hvorledes?; (i Udraab) hvor!; saaledes som, ligesom, som; ut si som om; ut ... ita (sic) ligesom saaledes, vel — men; alt efter som, i samme Grad som, ut quisque (med superl.) ... ita (sic) jo (mere) — des (mere); (i Forsikringer) ita ... ut saa sandt - som; saasom, da - jo (saaledes ofte foran en relat. Sætning); som f. Eks.; i Egenskab af; for saa vidt som; saa godt som; ut (primum) saa snart som: fra den Tid af, da; (relat.) hvor; - (med conj.) for at; saa at; sæt at; selv om; at; hvor (i Udraab om noget utænkeligt, med underforstaaet fieri non potest), tu ut umquam te corrigas hvor skulde du nogen Sinde; gid (med underf. opto), ut te dii perduint gid Guderne vil —; (efter Frygtsverber) at ikke.

utcumque eller utcunque conj. og adv. alt efter som; hvorledes end; naar blot;

nogenlunde.

ūtens, ntis som bruger, utentior (compar.) som kan bruge mere.

ūtensilia, ium n plur. Fornødenheder (Næringsmidler o. 1.).

uter, utris m Lædersæk.

uter, utra, utrum pron. hvem af to, plur. hvilken af to Parter; hvem af to der; den ene eller den anden af to.

utercumque eller utercunque, utracumque, utrumcumque pron. hvem af to der.

uterque, utraque, utrumque pron.

indef. hver især af to, begge, uterque omgaas, aliquo amico u. har en til nostrum vi begge; utrumque begge Dele; utrique plur. begge Partier, Parter, begge.

uterus, i m Bug.

utervīs, utravīs, utrumvīs pron. indef. hvilken som helst af to.

 $ut\bar{\iota} = ut$.

ūtilis, e brugelig, nyttig; adv. (ogsaa) til Nytte, compar. med større Fordel.

ūtilitas, ātis f Brugbarhed; Fordel, Nytte, plur. (ogsaa) nyttige Tjenester.

utinam adv. gid.

utique adv. i alt Fald, i det mindste. ūtor, ūsus sum 3 bruger, anvender; min Gane. maa efter Styrelsens Betydning ofte oversættes ved andre Verber: mari u. beseiler, finibus u. bliver boende i Landet, fører; Mage, Hun. honore u. beklæder, invidia u. er Genstand for, proelio secundo u. leverer, arbitrium rei uxoriae Voldgiftsdom mig af, følger, har, viser, udøver, nyder,

Ven.

utpote adv. nemlig, især i Forbindelse med et pron. relat. da - jo.

utrimque eller utrinque adv. fra begge

Sider: paa begge Sider.

utro adv. til hvilken af to Sider. utrobique adv. paa begge Sider, Steder. utroque adv. til begge Sider, Steder. ntrubique = utrobique.

utrum adv. mon; conj. om. utut conj. hvorledes end.

ūva, ae f Drue.

ūvesco — − 3 bliver fugtig; væder

 $\bar{u}vidus$, a, um fugtig; beruset.

uxor, ōris f Hustru, u. duco hjem-

uxōrius, a, um hørende til en Hustru, castris u. opholder mig i; andre alm. Anledn. af Hustruens Medgift; afhængig Oversættelser er: behandler, betjener af Hustruen, amnis u. en Tøffelhelt af en Flod.

vacātio, ionis f Fritagelse, v. aetatis bestemte Dag; Møde for Retten, Proces, Orlov.

vacca, ae f Ko.

vacillo 1 vakler, in vetere aere v. tynges haardt af.

vaco 1 er tom, fri; (ab) aliqua re v. er fri for, er uden noget; ligger uopdyrket eller øde hen; er ubesat, ledig; har god Tid, beskæftiger mig med (med Styrelse), vacat (upers.) alicui der er god Tid for en; holder Fest.

vacuēfacio, fēci, factum 3 gør tom, ryddelig, Scyrum v. affolker, possessiones

vacuefactae gjort herreløse. vacuitas, $\bar{a}tis$ f Frihed, doloris for Smerte; et Embedes Henstaaen ubesat,

Vakance; Enkestand.

vacuus, a, um tom, fri; fri for, blottet for, uden; vacuum facio rømmer; -um, i n tomt Rum eller Luften; aaben, tilgængelig; vid; ledig; ubekymret; ubeskyttet; herreløs, -um, i n herreløs Besiddelse; mennesketom, stille.

vadimonium, i n Løfte (under Sikkerhedsstillelse) om at møde for Retten til bestemt Tid, v. concipio opstiller i lovbestemt Form, v. sisto stiller Sikkerhed, d. v. s. indfinder mig for Retten til den

paa Grund af Alder; Rejsetilladelse, v. alicui impono stævner en for Retten.

> $v\bar{a}do - 3$ skrider, vandrer, gaar. vador 1 stævner for Retten.

vadōsus, a, um grundt, lav.

vadum, i n grundt Sted, Vadested; Vand, Bølge.

vae interj. ve! ak! vae victis ve de beseirede!

vaecor... = vecor...

vaesan... = vesan...

vafer, fra, frum fiffig; spidsfindig.

vafritia, ae, f Fiffighed. vāgīna, ae, f Skede.

vāgio 4 skriger.

vāgītus, us m Skrig; Brægen.

vagor 1 strejfer om, animus v. errore svæver i Uvished, cum lembis circa Lesbum v. krydser; vandrer, driver om; udbreder mig; har frit Spillerum; gør Sidespring (bort fra Emnet).

vagus, a, um omstreifende, omvandrende, luna v. vandrende, flumina v. rindende eller overstrømmende, venti v. ustadige, fulmina v. farende, crines v. flagrende; flygtig, upaalidelig; ubestemt; usikker; concubitus v. uordentlig.

valdē, adv. stærkt; i høj Grad.

valedīco (ogsaa vale dīco) 3 siger ten, v. annonae vekslende Kornpriser; Farvel.

valens, ntis kraftig, stærk; rask; mægtig, opibus v. i Besiddelse af stor Magt;

vægtig.

valeo 2 er kraftig, stærk; er rask, ut valet? hvorledes har han det, pedibus v. er godt til Bens, vale!, cura ut valeas lev vel, far vel, valere aliquem iubeo siger en Farvel; har Betydning, Indflydelse, Magt, med infin. har Magt til, formaar, valeo ad har Magt til eller: tjener til eller: har Betydning for; har Gyldighed, gælder, in aliquem gælder om, sigter til, hoc eo valet dette gaar ud paa; trænger igennem; betyder.

valētūdinārius, a, um sygelig; -um, i n

Svgeværelse.

valētūdo, inis f Helbred; godt Helbred; Sygdom.

valide = valde.

validus, a, um stærk, kraftig; rask, male v. sygelig; mægtig.

 $valit\bar{u}d... = valetud.$.

vallāris, e Vold-, corona v. en gylden Krans (Belønning for den Soldat, der først havde besteget Fiendens Vold).

vallis (sjæld. valles), is f Dal. vallo 1 forskanser; omgiver (beskyt- læggelse, Hærgning.

tende).

vallum, i n Vold; Materiale til en ødelægger, hærger; forvirrer. Vold.

ning af Skansepæle.

valvae, ārum f plur. Fløjdøre. vāniloguentia, ae f Praleri.

vāniloguus, a, um pralende.

vānitas, ātis f Tomhed; Unyttighed;

Urigtighed, Falskhed: Usandhed.

 $v\bar{a}nus$, a, um tom; tynd; indholdsløs; unyttig; virkningsløs; ubegrundet; forfængelig; hovmodig; upaalidelig, løgnagtig; ukyndig, v. veri om Sandheden; -um, i n det tomme, ubegrundede, ex vano uberettiget, in vanum forgæves.

vapor, oris m Damp, Dunst; hed Ud-

dunstning; Røg; Hede; Ild.

vaporārium, i n ophedet Rum under et Værelse.

vaporo 1 bringer til at dampe; gen-

nigt.

vāpulo 1 faar Prygl; gennemhegler. variatio, ionis f Forskellighed; Meningsforskel.

varietas, ātis f Brogethed; Mangfoldighed, Forskellighed; Afveksling, Skif-

Forskel; Meningsforskel; Ustadighed.

vario 1 gør broget, pletter; pryder; lader veksle, forandrer; gør forskellig, variatis hominum sententiis da Meningerne var delte, sententiis variabatur der herskede forskellige Meninger: angiver forskelligt; er forskellig, veksler, skifter; er indbyrdes afvigende, uenige.

varius, a, um broget, plettet, spraglet; mangfoldig; forskellig, afvekslende, adv. med afvekslende Held; alsidig; karakter-

løs, lunefuld.

 $v\bar{a}rix$, icis m og f Aareknude.

 $v\bar{a}rus$, a, um udadbøjet; hjulbenet; modsat.

vas, vadis m Garant (for, at en anden

vilde møde for Retten).

vās, vāsis n Kar, Fad; (plur.) Indbo; (plur.) Oppakning, vasa colligo pakker sammen.

vasculārius, i m Metalarbeider.

vastātio, iönis f Ødelæggelse, Hærgning (ogsaa plur.).

vastator, oris m Ødelægger, Hærger. vastificus, a, um skabende Øde, hærgende.

vastitas, ātis f Øde, Tomhed: Øde-

vasto 1 gør øde, tom; blotter for;

vastus, a, um øde, tom, ab for, haec vallus, i m Pæl, Skansepæl; Befæst- vasta dabo dette vil jeg lægge øde; plump, udannet.

vastus, a, um vidt udstrakt, vid; vældig, umaadelig; animus v. umættelig.

vātes, is m Spaamand, Seer, f Spaakvinde, Seerske; Skjald.

vāticinātio, iōnis f Spaadom.

vāticinor 1 spaar; forkynder; taler i Vildelse.

vāticinus, a, um spaadomsforkyndende.

vatillum, i n = batillum.

-ve (altid efterhængt) eller; eller overhovedet; -ve ... -ve enten — eller.

vēcordia, ae f Vanvid, Afsind.

vēcors, cordis afsindig.

vectīgal, ālis n Afgift (til Staten); Statsindtægt, især indirekte Skat, v. exerceo bestyrer, v. redimo forpagter, v. vappa, ae f fordærvet Vin; Døge- exigo inddriver; Provinsbeboernes (ikke lovbefalede) Afgift til enkelte Embedsmænd; Indtægt.

vectīgālis, e betalt som Afgift; skat-

skyldig.

vectis, is m Løftestang; Bom for en

vecto 1 fører, bringer; pass. carpento v. kører, (equo) v. rider, praeter oram v. seiler.

vector, ōris m Passager. vectorius, a, um Fragt-.

vectūra, ae f Befordring, Transport. vegetus, a, um frisk, kraftig, usvæk-

ket.

vehemens, ntis heftig, hidsig, rasende, voldsom, lidenskabelig; energisk, stærk, kraftig, somnus v. dyb; adv. heftigt, i høj Grad.

vehiculum, i n Befordringsmiddel,

Vogn, Skib.

veho, vexi, vectum 3 bringer, fører, bærer; bringer med mig; pass. drager, (curru) kører, (equo) rider, (navi) sejler,

flvver.

vel adv. og conj. endog; endog blot; i det mindste; (ved superl.) aller-; for Eksempel; — eller; vel ... vel enten eller, saavel - som, dels - dels; eller snarere.

vēlāmen, inis n Klædning; Slør.

vēlāmentum, i n Dække, Tæppe; (plur.) Uldbind (bundet om Kviste), der brugtes som Fredstegn af bedende.

νēles, itis m letvæbnet; scurra ν. drillende; (plur.) letvæbnede Soldater (der

brugtes til korte, hurtige Angreb). *vēlifer*, *era*, *erum* sejlbærende.

vēlificātio, ionis f Sejlads. vēlificor 1 sætter Sejl til; giver Vind i Sejlene.

vēlitāris, *e* hørende til de letvæbnede. vēlivolus, a, um sejlbefaret.

vellico 1 river ned paa; ansporer.

vello, velli, vulsum 3 rykker (en i), rykker (i), rykker op, ud, vallum v. river Skansepælene op, river Volden ned, signa v. rykker Fanerne op (bryder

vellus, eris n afklippet Faareuld: Faareskind (med Ulden paa); Skind.

vēlo 1 tilhyller, indhyller, tildækker; omvikler, smykker.

vēlocitas, ātis f Hurtighed; (plur.) hurtige Bevægelser.

vēlox, ōcis hurtig.

vēlum, i n Sejl (mest plur.), v. do, facio, pando sætter Sejl til, sejler, v. contraho reber; Tæppe.

velut eller velutī conj. og adv. ligesom; velut (si) som om; som for Eks.; (cum) bonā v. overbærende, naadigt; (foran partic.) i den Tanke at.

 $v\bar{e}mens = vehemens.$ vēna, ae f Aare; Metal. vēnābulum, i n Jagtspyd. vēnālicium, i n Afgift af Handels-

vēnālis, e som er til fals; m plur. Slaver, som udbydes til Salg.

vēnāticus, a, um Jagt-.

vēnātio, ionis f Jagt; Dyrekamp; Vildt.

vēnātor, oris m Jæger; adj. Jagt-.

vēnātōrius, a, um Jæger.

vēnātrix, īcis f Jægerske; adj. Jagt-.

vēnātus, us m Jagt.

vendibilis, e letsælgelig; yndet. venditatio, ionis f Praleri; sine v.

uden at vække Opsigt.

venditio, iōnis f Salg; Auktion. vendito 1 udbyder til Salg; driver Handel med, sælger, operam meam v. faar godt betalt; anbefaler, me alicui v.

søger at indsmigre mig hos en.

venditor, ōris m Sælger. vendo, didi, ditum 3 sælger, male billigt, recte dyrt, versus concinnior totum poëma v. skaffer afsat; sælger ved

Auktion; bortforpagter; anbefaler. venēfica se veneficus.

venēficium, i n Giftblanderi; Gift.

venēficus, a, um Trolddoms-; -us, i m Giftblander, Troldmand; -a, ae f Giftblanderske, Troldkvinde.

venēnātus, a, um forgiftet, giftig; Trylle-.

venēnifer, era, erum giftbærende. venēno 1 forgifter.

venēnum, i n Giftdrik, Gift; Trylledrik, Tryllemiddel; Farvestof, Farve.

vēneo, ii — īre 4 er til Salg; bliver

venerābilis, e ærværdig.

venerābundus, a, um fuld af Ære-

venerandus, a, um ærværdig, høj-

venerātio, iōnis f Værdighed.

Venerius, a, um hørende til Venus: (servi) Venerii Slaver i Venustemplet paa Bjerget Eryx; homo V. Kvindejæger; -ae, ārum f plur. Venusmuslinger.

veneror 1 tilbeder, dyrker; ærer; an-

raaber om, bønfalder.

venia, ae f Indrømmelse. Gunst. Naade, votis (dat.) v. do bønhører, aliquem veniā prosequor opfylder ens Bøn, bonā v. alicuius med ens Tilladelse. Tilgivelse, Undskyldning.

venio, vēni, ventum 4 kommer, venturus kommende; maa tit oversættes forskelligt efter Forbindelserne: in partem alicuius rei v. maa deltage i, in suspicionem v. bliver mistænkt, in spem alicuius rei v. fatter Haab om noget in invidiam v. bliver Genstand for Misundelse, aliquid in consuetudinem venit noget bliver Vane; kommer tilbage; drager; gaar, begiver mig; gaar over til; rykker frem; optræder (for Retten); stammer (fra); indtræffer, hænder: (med dat.) tilfalder; (med dat.) kommer over, rammer, griber.

 $venn\bar{u}(n)cula = venucula.$

vēnor 1 jager; jager efter.

venter, tris m Bug, Mave; Livsfrugt, v. fero er frugtsommelig.

ventilo 1 bevæger (i Luften); sætter i Bevægelse; fægter i Luften.

ventito 1 kommer ofte.

ventosus, a, um luftfyldt; stormfuld; hurtig som Vinden; ustadig; tom; pralende.

ventus, i m Vind; Modvind.

vēnūcula, ae f en Slags Vindruer.

vēnum (kun acc. og dat.) Salg, venumdo (ogsaa venum do) sælger, venumeo (ogsaa venum eo) er til Salgs, sælges.

venus, eris f Elskov; mea v. min

elskede; Ynde, Skønhed.

venustas, ātis f Ynde; Belevenhed.

venustus, a, um yndig, fin, elegant; beleven.

vepres, is m Tornebusk; (plur.) Tjørne-

vēr, vēris n Foraar, ver sacrum et Førstegrøde-Offer, et i farefulde Tider lovet Offer af alt, hvad der blev født i en vis Foraarsperiode.

vērax, ācis sanddru.

verbenae, arum f plur. Kviste af hellige Træer.

verber, eris (i sing. kun gen. og abl., mest plur.) n Pisk, Svøbe; (plur.) Piskeslag, Piskning; Slag, Stød.

verberātio, ionis f Piskning; Straf.

verbero, onis f Slyngel. verbero 1 slaar, pisker.

verbosus, a, um ordrig, udførlig.

verbum, i n Ord, verbo (abl.) med et enkelt Ord eller: mundtligt, verbum (e) verbo, ad verbum Ord for Ord; verbi causā for Eksempel; verbis (abl.) alicuius i ens Navn, paa ens Vegne; Udtryk; (plur.) Tale, v. facio, habeo tager Ordet, holder en Tale; tomme Ord, faar et godt Udfald. Skin; (plur.) Formular.

vēre, adv. sandt, latrones verius quam hostes snarere; i Sandhed, virkelig; ærligt.

verēcundia, ae f Skamfølelse, Undseelse, (med gen.) Sky for, quae v. est postulare vos hvad er det for en (Mangel paa) Skamfølelse; Beskedenhed, Tilbageholdenhed; (med gen.) Ærefrygt, Agtelse for.

verēcundus, a, "um undselig, ærbar, color v. Skamrødme; beskeden, tilbage-

holdende.

vereor 2 undser mig ved, skammer mig for; har Ærbødighed for, verendus ærværdig; frygter for, (med dat.) er bekymret for, ne at, ut at ikke.

vergo — - 3 skraaner, sænker mig:

vender, ligger (imod).

vergobretus, i m (keltisk Ord) den højeste Embedsmand (= den, hvis Dom er virksom).

vēridicus, a, um sandhedsforkyndende. vērisimilis (ogsaa vēri similis), e sand-

synlig.

vēritas, ātis f Sandhed; Virkelighed; det virkelige Forhold, Liv; Ærlighed; Upartiskhed.

verminātio, ionis f krybende Fornem-

melse, "Myrekryb".

verna, ae m en Slave, der er født i sin Herres Hus, Husslave.

vernāculus, a, um hørende til en Husslave; crimen v. hjemmelavet; Hovedstads-.

vernīlis, e hørende til en Husslave; trælleagtig, krybende.

vernīlitas, ātis f Kryberi.

verno 1 befinder mig i Foraaret, humus v. forvnges.

vernus, a, um Foraars-.

vēro adv. sandelig, i Sandhed; rigtignok; (i bekræftende Svar) ja, jo, (i benægtende Svar) nej; (ved Opfordring) dog; immo vero ja, jo, nej tværtimod; (ved Konjunktioner) endog, særlig, først og fremmest, men (særlig), og (særlig); iam vero og nu fremdeles; nisi vero medmindre maaske; an vero eller mon; age vero nuvel da.

verres, is m Orne.

Verria, ōrum n plur. Verres-Festen. verro, verri, versum 3 fejer; fejer sammen; strejfer, stryger hen over;

slæber med mig.

verrūca, ae f Vorte. verrunco 1 vender mig, hoc bene v.

versātilis, e, bevægelig; smidig.

versicolor, ōris, broget.

versiculus, i m (dem. af versus) lille Linie, lille Vers.

verso 1 vender, drejer frem og tilbage, ofte, currum in gramine v. kører om- men alligevel. kring, lumina v. fordrejer Øjnene, exdaglig i Hænderne; vælter, kaster, ryster; driver, tumler; dolos v. iværksætter; omtumler; driver mit Spil med; foruroliger; henvender (paa), retter (mod); former, forandrer; bearbejder, indvirker paa; overvejer; udlægger, tyder; - pass. elsket: rasende, vild. vender, drejer mig stadig, frem og tilbage; opholder mig, færdes; opfører mig; befinder mig, lever, in periculo v. svæver i; staar for Øje, Tanke; beskæfud paa; forekommer; hører til, angaar. Aftenen, sent; Vesten. versum == versus.

versūra, ae f Laan (til at betale den gamle Gæld med), v. facio optager et nyt Laan.

versus, i m Række; Linie (i Skrift);

versus adv. (mest efterstillet) hen (imod), i Retning (af).

versütia, ae f Snuhed, Snedighed. versūtus, a, um snedig, forslagen.

vertebra, ae f Led.

vertex, icis m Hvirvel, v. volutus flammis Flammehvirvel; Isse; Hoved; Tinde, Top, Højdepunkt, a vertice fra oven; Pol.

verticosus, a, um hvirvelfyldt.

vertīgo, inis f Omdrejning; Svimmel-

verto, verti, versum 3 vender, drejer, cognomen in risum v. gør latterligt; pass, drejer mig, vender mig; annus vertens indeværende Aar; versus vendende (imod), liggende (i Retning af); me v. vender mig eller flygter, tergum v. begiver mig paa Flugt, aliquem (in fugam) v. driver en paa Flugt, aliquid ad me v. tilegner mig noget; vender ofte, stadig; pass. færdes, opholder mig, in aliqua re v. befinder mig eller afhænger af; vender op og ned paa, terram aratro (abl.) v. oppløjer, cadum v. tøm mer; vælter, fælder, omstyrter, tilintetgør; henvender (paa), retter (mod), in admirationem versus henrevet af; forandrer, forvandler, me eller pass. forandrer mig, verso Marte da Krigslykken havde vendt sig; oversætter; udlægger, tyder, ad, in som, in religionem v. gør til Genstand for religiøs Betænkelighed: v. in (med acc.) tilskriver; vender mig. veru, us n Spid; Kastespyd.

vērum conj. men.

vērumtamen (ogsaa vērum tamen) conj.

vērus, a, um sand; rigtig, virkelig, emplaria Graeca diurna manu v. tager ægte, re vera i Virkeligheden; sanddru, ærlig; billig; fornuftig; — n. Sandheden; Virkeligheden; det rette.

> verūtum, i n Kastespyd. vēsānia, ae f Afsind.

vēsānus, a, um afsindig; afsindig for-

vescor — 3 spiser; nyder; indaander. vēsīca, ae f Blære.

vespa, ae f Hveps.

vesper, eri (sjæld. eris) m Aftenstjertiger mig (med), er virksom (ved); gaar nen; Aften, vesperi (loc.), vespere om

vespera, ae f Aften.

vesperascit, rāvit — 3 det lakker ad Aften.

vespertinus, a, um Aften-; affattet, modtaget om Aftenen; vestlig.

Vestālis, e hørende til Vesta; -is, is f Vestalinde.

vester, stra, strum pron. poss. eders, jeres; odium vestrum (ogsaa) Had til eder; vestrum n eders Ejendom, eders Sædvane, eders Sag.

vestibulum, i n Pladsen foran Ind-

gangsdøren; Indgang.

vestīgium, i n Fodsaal; Fod; Fodspor, ex v. paa Stedet, v. facio sætter min Fod, aliquem vestigiis (abl.) sequor, vestigiis (dat.) alicuius insto følger en Hælene; Fodsbred; Spor, Mærke, Kendetegn; Plet, Sted; v. temporis Øjeblik.

vestigo 1 eftersporer; opsporer

vestimentum, i n Klædningsstykke, Klædning; Tæppe.

vestio 4 beklæder, klæder; bedækker,

dækker; smykker.

vestis, is f Klædningsstykke, Klædning, v. muto anlægger Sørgedragt; v. (stragula) Tæppe.

vestītus, us m Klædning, v. muto an-

lægger Sørgedragt.

veterānus, a, um gammel, mangeaarig; legio v. bestaaende af Veteraner; m plur. gamle (øvede) Soldater.

veterāria, ōrum n plur. Forraad af

gammel Vin.

veterātōrius, a, um snedig.

veternōsus, a, um døsig; artificium v. ganske unyttig.

veternus, i m Sovesyge; Sløvhed. vetitum, i n det forbudte; Forbud. veto, vetui, vetitum 1 forbyder, pass.

det forbydes mig; fraraader, hindrer.

vetulus, a, um (dem. af vetus) tem- 20.; -a, ae f (underf. pars) Afgift af 5% gammel, aldrende, mi vetule (særlig ved Slavers Frigivelse). melig gamle Ven!

vetus, eris gammel; (med gen.) erfaren i; gammeldags; m. plur. de gamle Mænd, Forfædrene; f plur. (underf. tabernae) de gamle Veksellererbutikker paa Forum; n plur. de gamle Begivenheder, Forhold, gamle Sagn.

vetustas, ātis f høj Alder, lang Varighed, v. edax Tidens Tand, tarda v. Alderdom; Fortiden; (fjern) Fremtid; gam-

melt Bekendtskab; Erfaring.

vetustus, a, um gammel, mores v. de

gode gamle Sæder.

vexātio, ionis f stærk Bevægelse, Rystelse; (kraftig) Anstrengelse; Smerte: Mishandling, Ødelæggelse.

vexātor, oris m Mishandler; Forhin-

vexillārius, i m Fanebærer.

vexillum, i n Tøjfane (især i Rytteriet); rød Fane paa Feltherreteltet som Tegn til Angreb; Afdeling.

vexo 1 bevæger stærkt, ryster; hærger, ødelægger; angriber; mishandler,

plager.

via, ae f Vej, viā eo ad den lige Vej, alicui v. do skaffer en Plads; Hovedvej; Gade; Lejrgade; Gang, March, Rejse, v. facio drager, rejser, in via underveis, me in v. do begiver mig paa Rejse; Rejse til Lands; Mulighed for at gaa; Gennemgang; Middel, Fremgangsmaade.

viārius, a, um Vej-.

viāticum, i n Rejsepenge, Rejsefor-

raad; Sparepenge.

viātor, ōris m Vandringsmand, rejsende; Bud (hos forskellige romerske Embedsmænd).

vibro 1 ryster, svinger, flamina v. vestes udspiler, crines vibrati krusede; skælver, lingua v. spiller; funkler.

vicāni, ōrum m plur. Indbyggerne i

en Landsby.

vicārius, i m stedfortrædende; -Stedfortræder, Afløser; en Slaves Tje-

vīcātim adv. kvartervis, gadevis; i Landsbyer.

vice og vicem se vicis.

vīcēni, ae, a num. distr. 20 til hver,

20 ad Gangen.

vīcē(n)simārius, a, um hørende den 20. Del; aurum v. Afgift af 5 % (ved Slavers Frigivelse).

vices se vicis.

vīciē(n)s adv. num. 20 Gange, H S (= sestertium v.) 2 Millioner Sestertier. vīcīnālis, e hørende til Naboer, ad usum v. til Brug i Nærheden.

vīcīnia, ae f Naboskab, Nærhed;

Naboer.

vīcīnitas, ātis f Naboskab, Omegn; Naboer.

vīcīnus, a, um nærliggende, tilgrænsende; m Nabo; f Naboerske; n Nabo-

skab, Omegn (ogsaa plur.)

vicis (gen., - desuden kun acc. vicem, abl. vice, plur. nom. og acc. vices, dat. og abl. vicibus) f Afveksling, Omskiftelse, vices (acc.) variant de afløser hinanden, terra mutat vices skifter Udseende, vices sermonum Ordskifte; in vicem vekselvis, efter Tur eller gensidigt; per vices afvekslende; Skæbne; Gengældelse (Løn, Tak, Hævn), in vicem (vices) til Gengæld; Opgave, Stilling; Plads, Sted, alicuius vicem paa ens Vegne, suam vicem for deres eget Vedkommende; vicem alicuius paa ens Maade, som en.

vicissim adv. afvekslende: gensidigt;

til Gengæld.

vicissitūdo, inis f Afveksling; Gensidighed.

victima, ae f Offerdyr; Offer. victimārius, i m Offertjener.

victor, oris m Sejrherre, libidinis over sin Lidenskab, propositi som har opnaaet sin Hensigt; adj. sejrende, sejrrig. victoria, ae f Sejr, de, ex aliquo over

en, v. ex aliquo fero, refero, ab aliquo reporto vinder Sejr over en; Sejrsgudinden.

victoriātus, i m Sølvmønt med Billede af Seirsgudinden (af 1/2 Denars Værdi). victrix, īcis f Sejrvinderske; adj. sej-

rende, sejrrig.

victus, us m Næring, Kost; Livsfornødenheder; Levemaade.

vidēlicet adv. aabenbart, naturligvis.

viden = videsne, se ne.

video, vīdi, vīsum 2 ser, aliquem sedentem v. ser en sidde; faar Øje paa; iagttager; er Vidne til, oplever; ser paa, betragter; undersøger; overvejer; mærker; indser, forstaar, ved; ser til, sørger for, ne at ikke; retter mig efter, har Øje for; ser mig om efter; besøger; - pass. ses; viser mig; har Udseende af, synes, (for vīcē(n)simus, a, um num. ord. den det meste personl:) videris hoc fecisse

videor tror; videtur alicui det synes rig- | overgaar; sætter igennem; beviser. tigt for en, en finder for godt eller: en beslutter.

vidua se viduus.

viduitas, ātis f Enkestand.

viduo 1 blotter (for).

viduus, a, um berøvet, tom for; ugift; ensom; - f ugift Kvinde; Enke.

viētus, a, um indskrumpet, vissen.

vigeo, ui — 2 er kraftig, animo v. er ved friskt Mod: staar i min fulde Livskraft, blomstrer; hersker.

vīgēsimus = vicesimus.

vigil, ilis vaagen, paapasselig, -es, um m plur. Nattevagter.

vigilans, ntis vaagen.

vigilantia, ae f Evne til at holde sig vaagen; Paapasselighed.

vigilax, ācis stadig vaagen.

vigilia, ae f Vaagen (om Natten), plur. (ogsaa) gennemvaagede Nætter; Vagt (om Natten), v. ago holder; Nattevagt (som Tidsinddeling 1/4 af Natten, regnet fra Solnedgang til Solopgang); Vagtmandskab, Vagtpost; Post; Paapasselighed.

vigiliārium, i n Vagthus.

vigilo 1 vaager; vaager over, passer paa; gennemvaager.

vīgintī num. card. 20.

vīgintīvirātus, us m Embedet som vigintivir.

vīgintīviri, orum m plur. Udvalg paa 20 Mand.

vigor, ōris m Livskraft, Kraft, Energi. $v\bar{\imath}licus = villicus$.

 $v\bar{\imath}lis$, e billig; ringe, værdiløs. $v\bar{\imath}litas$, $\bar{a}tis$ f lav Pris.

villa, ae f Gaard; Landsted.

villicus, i m Bestyrer paa en Gaard (Slave eller frigiven).

villosus, a, um behaaret; langhaaret. villus, i m tvkt Haar.

vīmen, inis n Pilekvist, Kvist, plur. Fletværk.

vīmineus, a, um Vidje-.

vīnāceus, i m Druekerne.

vīnārius, a, um Vin-; -um, i n Vindunk.

vincio, vinxi, vinctum 4 ombinder, omvikler (med); binder; fængsler; sammenføjer; befæster; sikrer.

vinclum = vinculum.

vinco, vīci, victum 3 sejrer, vinder, faar Ret, sætter min Mening igennem, iudicium (iudicio, abl.) v. vinder Processen; besejrer, overvinder; bevæger, omstem- bestaaende af Slanger.

det synes, at du har gjort dette; (mihi) mer, pass. (ogsaa) lader mig overtale;

vinculum, i n Baand; Snor, Reb, Rem, Tov; (plur.) Lænker; (plur.) Fængsel.

vindēmia, ae f Vinhøst.

vindēmiātor, oris m Vingaardsmand. vindēmiola, ae f (dem. af vindemia) Biindtægter (spøgende).

vindex, icis m og f Beskytter(inde). v. iniuriae mod Uret, v. periculi i Faren;

Hævner(ske); adj. hævnende.

vindiciae, ārum f plur. Nedlæggelse af Paastand (for Retten) om Besiddelse af en Ting eller Person; foreløbig Afgørelse af, hvem Stridens Genstand skulde tilhøre; v. do, decerno secundum libertatem (in servitutem) fælder den foreløbige Kendelse, at en Person skal være fri (Slave).

vindico 1 gør (for Retten) Fordring paa en Ting eller Person, især paa, at en Person foreløbig skal være fri; gør Fordring paa; (in libertatem) v. sætter i Frihed, befrier, frelser; beskytter, sikrer, ab imod; skrider ind imod; straffer;

hævner.

vindicta, ae f Frigivelse (egentl. af en Slave for Prætoren); Frigivelsesstaven; Befrielse, Udløsning, huius vitae af dette

vīnea, ae f Vinbjerg; Vinstok; Storm-

tag.

vīnētum, i n Vingaard. vīnolentia, ae f Drukkenskab.

vīnolentus, a, um drukken, m Drukkenbolt; vinholdig.

vīnōsus, a, um hengiven til Vin, drikfældig.

vīnum, i n Vin; (ogsaa plur.) Drikke-

lag.

viola, ae f Viol; Violfarve.

violābilis, e som tør krænkes. violārium, i n Violbed.

violātio, ionis f Krænkelse.

violātor, ōris m Krænker.

violens, ntis voldsom, adv. violenter paa voldsom Maade.

violentia, ae f Voldsomhed, Vildskab. violentus, a, um voldsom, heftig; oprørsk; anmassende.

violo 1 øver Vold mod, mishandler; besmitter; hærger, ødelægger; krænker.

vīpera, ae f Slange.

vīpereus, a, um Slange-, pennae v. vingede Slanger; slangehaaret.

viperinus, a, um Slange-, nodus v.

(plur. ogsaa) Fodfolk; Menneske.

virāgo, inis f Heltinde. virectum, i n grøn Plads.

virens, ntis som grønnes, grøn; blomstrende, ungdomsfrisk.

vireo — 2 er grøn; grønnes; er syn; ser efter; besøger. ungdomsfrisk.

viresco — 3 begynder at grønnes. virga, ae f Kvist; Aflægger; tynd

Stav. Stok: (plur.) Stokkeslag. virgātus, a, um stribet. virgeus, a, um af Kviste. virginālis, e jomfruelig. virgineus, a, um jomfruelig. virginitas, ātis f Jomfruelighed.

virgo, inis f Jomfru, ung Pige; ung Kvinde; Vestalinde; adj. jomfruelig, ugift. virgula, ae f (dem. af virga) Kvist,

lille Stav.

virgultum, i n Krat; (plur.) Kviste. viridans, ntis som grønnes, grøn. viridārium, i n Park.

viridis, e grøn, grønlig, -ia, ium n plur. Park; frisk, kraftig, ungdommelig.

viriditas, ātis f grøn Farve; v. herbescens det spirende grønne; Friskhed, Ungdomskraft.

virīlis, e mandlig, Mands-; mandig, modig; personlig, pro parte v. efter

virītim adv. Mand for Mand, til hver

enkelt Mand; enkeltvis.

virtus, ūtis f alle gode (mandlige) Egenskaber: Kraft, Styrke, Mod, Tapperhed, Dygtighed, Energi, Udholdenhed o. s. v.; Dyd; (plur.) Fortrin; (plur.) Fortjenester; (plur.) Bedrifter.

vīrus, i n Gift; Stank.

vīs (i sing. kun tillige acc. vim og abl. vi; plur. vīres fuldst.) f Kraft, Styrke, summa vi af al Kraft; (raa) Magt, Vold, alicui vim adhibeo, affero, facio, infero øver Vold mod en, vi, per vim med Magt; Voldshandling; Tvang, Tvangsmiddel; Angreb, Storm, vi, per vim urbem expugno med Storm; Indflydelse, Virkning; Mod, Energi; Mængde. Masse; Indhold, Væsen; Mening, Betydning; — plur. Kræfter; Stridskræfter; Pengemidler.

viscātus, a, um bestrøget med Fugle-

lim; lokkende.

viscerātio, ionis f (offentlig) Køduddeling til Folket.

viscum, i n Mistelten; Fuglelim.

viscus, eris n (sjæld. sing.) de indvendige Dele af et Menneske, Indvol- vivo i ens Levetid, flumen v. rindende,

vir, viri m Mand; Ægtemand; Soldat, dene (ogsaa Hjerte, Lever, Lunge); Kød; ens eget Kød og Blod; Indre, Kerne,

> visendus, a, um seværdig, n plur. Seværdigheder.

vīsio, ionis f Syn; Forestilling.

vīso, vīsi — 3 ser paa, tager i Øje-

vīsum, i n Billede, Syn; v. (somniorum) Drømmesyn.

vīsus, us m Syn.

vīta, ae f Liv; Livsførelse, Levemaade; Privatlivet: Levnedsbeskrivelse: elsket. Yndling: Aand, Siæl.

vītābundus, a, um søgende at undgaa. vītālis, e Livs-, viae v. Luftrør; livskraftig; vita v. værd at leve; n plur. de vigtigste Livsorganer.

vitātio, ionis f Undgaaen.

vitellus, i m Æggeblomme.

vitio 1 fordærver, plumbum v. beskadiger; forfalsker; (i Religionssproget) erklærer en Dag for ubrugelig til Statshandlinger.

vitiositas, ātis f Lastefuldhed.

vitiosus, a, um fejlfuld, urigtig; Modstrid med Varslerne, consul v. valgt ved en Formfejl; lastefuld; syg, sygelig.

vītis, is f Vinranke; Vinstok. vītisator, ōris m Vinstokplanter.

vitium, i n Fejl, Mangel, Skade; Fejltrin, Skyld; religiøs Hindring, Formfejl; Last, vitio (dat.) do, verto regner til.

vīto 1 søger at undgaa; undgaar.

vitreārius, i m Glaspuster.

vitreus, a, um Glas-, -um, i n Glasskaal; krystalklar; straalende.

vitricus, i m Stedfader.

vitrum, i n Glas; Vajd (en Plante). vitta, ae f Hovedbind; Baand, Bind. vitula, ae f Kviekalv.

vitulīnus, a, um Kalve-, -a, ae f (underf. caro) Kalvekød.

vitulus, i m Kalv.

vituperātio, iōnis f Dadel, Bebrejdelse, in v. adducor, cado, venio bliver Genstand for; forkastelig Optræden.

vituperātor, ōris m en Dadler.

vitupero 1 dadler.

vīvārium, i n Dyrepark; Hyttefad.

vīvax, ācis længelevende; varig, holdende sig frisk; udødelig; livlig, kraftig,

sulfura v. hurtigbrændende.

vīvidus, a, um livfyldt; livlig, kraftig. vīvirādix, īcis f Aflægger med Rod. vīvo, vixi, victum 3 lever, cum aliquo v. omgaas en, vive lev vel!

vīvus, a, um levende, i Live, aliquo

Natur-, livagtig: — n Kødet, Huden; Kapitalen.

vix adv. næppe, med Nød og næppe; vix tandem endelig en Gang; vix ... cum (et) næppe — før.

vixdum adv. næppe endnu.

vocābulum, i n Benævnelse, Navn. $v\bar{o}c\bar{a}lis$, e talende; sladrende, syn-

gende, tonende.

vocātor, ōris m en (Tjener), som indbyder til Gæstebud.

vocātus, us m Kalden.

vociferatio, ionis f højt Raab; Skrig. vociferor 1 og (sjæld.) vocifero 1 raaber høit, skriger.

vocito 1 nævner ofte.

voco 1 raaber, kalder; paakalder, anraaber: hidkalder, sammenkalder; stævner; indbyder; opfordrer, lokker; udfordrer; kalder, benævner; bringer i en Tilstand, aliquem in crimen v. gør en til Genstand for, aliquem in eundem luctum v. lader en dele Sorgen med mig, ad exitum v. vier til.

vocula, ae f (dem. af vox) svag Stem-

me; (plur.) Sladder.

volāticus, a, um flygtig.

volātilis, e flyvende; forgængelig.

Volcānus = Vulcanus.

volens, ntis villig, aliquid alicui volenti est noget er efter ens Ønske; frivillig; velvillig, naadig.

volg... = vulg...

volito 1 flyver omkring; løber, sværmer omkring, driver mit Spil; bryster mig.

voln... = vuln...

volo, onis m frivillig Soldat.

volo 1 flyver, iler; volantes, ium m

plur. Fuglene.

volo, volui - velle vil, vil have, har Lyst til, ønsker; velim jeg kunde ønske; vellem jeg vilde ønske (uopfyldeligt), jeg vilde have ønsket; aliquem v. ønsker at tale med en; alicuius causā v. er en hengiven eller: vil gøre (noget) for en; bene alicui v. nærer Agtelse for en; quid tibi vis hvad er din Mening hermed, quid sibi vult hoc hvad betyder dette; vis tu (med infin.) vil du være saa god; bestemmer, beslutter; antager, indviet. paastaar; vil hellere.

volp... = vulp...volt... = vult...

volūbilis, e drejende sig rundt, kredsende, rullende; ustadig, foranderlig.

volūbilitas, ātis f kredsende Bevæ- lovet Offer, Gave (til Guderne); Ønske,

lucerna v. brændende; frisk; naturtro, gelse; Runding; v. linguae Tungefærdighed.

volucer, cris, cre flyvende, -cris, is f Fugl (underf. bestia); bevinget; hurtig; flygtig,

volumen, inis n Krumning, Bøjning, Hvirvel, volumina siderum Kredsløb;

Skriftrulle, Bog, Bind.

voluntārius, a, um frivillig. voluntas, ātis f Vilje, Ønske; fri Vilje, voluntate (mea) af egen Drift, frivilligt; Hensigt, Beslutning; Stemning, Tænkemaade; Velvilje.

voluptārius, a, um nydelsesrig, som

skaffer Glæde; nydelsessyg.

voluptas, ātis f Nydelse, Lyst; Følelse af Glæde, (plur.) Vellyst: Genstand for Lystfølelse, mea v. min Fryd og Glæde. volūtātio, ionis f Vælten sig om; Ubestandighed.

volūto I vælter, ruller; animum cogitationibus volutavi har beskæftiget; pass. vælter mig, ruller mig, ruller frem og tilbage; volutans væltende mig; lader lyde; overvejer, betænker.

volva, ae f Livmoder (særlig af en

So: betragtedes som Delikatesse).

volvo, volvi, volūtum 3 vælter, ruller, drejer, pass. vælter, ruller, drejer mig, volvens væltende mig, volventibus annis i Aarenes Kredsløb; fumum v. ophvirvler, orbem v. danner; vælter, river bort med mig; strækker til Jorden; lader rulle, følge efter hinanden; tot casus v. gennemlever, maa udstaa; overvejer, er opfyldt af.

vomer, eris m Plovjern. vomica, ae f Pestbyld.

vomito 1 brækker mig.

vomitor, oris m en som brækker sig. vomitus, us m Brækning.

vomo, vomui, vomitum 3 brækker mig;

udspvr.

vorāgo, inis f Afgrund, Dyb.

vorax, ācis graadig.

voro 1 sluger.

vors... = vers...

vort... = vert...vosmet I selv.

voster = vester.

votīvus, a, um lovet (til Guderne),

votum, i n Løfte til Guderne, v. concipio aflægger, v. solvo, exsequor indfrier, voti damnatus (reus) forpligtet til at opfylde sit Løfte, v. deum (= deorum) til Guderne, ex voto ifølge et Løfte; aliquid in votum (mihi) venit jeg faar Lyst til noget; Genstand for Ønske, Haab.

voveo, vovi, votum 2 aflægger et

Løfte (til en Gud); ønsker.

vox, vōcis f Stemme; Lyd, Klang; Raab, Skrig; Ord, Ytring, Tale; Formel, særlig Trylleformel; Udtryk, Benævnelse; Sprog.

Vulcānus, i m Vulkan (Gud for Ilden og Smedekunsten); Ild, Flamme.

vulgāris, e almindelig.

vulgātus, a, um almindelig bekendt. vulgo 1 gør almindelig, fælles; vulgor cum privatis stiller mig paa Linie med; udbreder; prisgiver.

vulgo adv. almindeligt; i Mængde;

overalt; offentligt.

vulgus, i n den store Mængde, Publikum, in vulgus almindeligt, v. militum de almindelige Soldater; Masse, Mæng-

de; Hoben, Pøbelen; den første den bedste.

vulnerātio, iōnis f Tilføjelse af Saar. vulnero 1 saarer.

vulnificus, a, um saarvoldende.

vulnus, eris n Saar; Hug, Slag, Stød, Bid; Pil, Lanse; Skade, Tab; Krænkelse; Kummer, Smerte.

vulpēcula, ae f (dem. af vulpes) ung

Ræv.

vulpes, is f Ræv.

vulticulus, i m (dem. af vultus) en noget streng Mine.

vultur, uris m Grib. vulturius, i m Grib.

Vulturnus, i m Østsydøstvind (efter

Bjerget Vultur).

vultus, us m Ansigtsudtryk, Mine, Blik; strengt Blik; (plur.) Ansigt, Udseende.

vulva = volva.

X

xystus, i m Terrasse.

Z

zēlotypia, ae f Skinsyge. Zephyrus, i m Vestenvinden; Vind. zona, ae f Bælte; Jordbælte, Zone. zonārius, i m Bæltefabrikant.

RETTELSER

S.82 Sp. 2 hēroicus, a, um heltemodig; S.83 Sp. 1 hīc (pron. dem.) rettes til: Betydningen rettes til: heroisk, som an- hic (pron. dem.). gaar Heroerne.

TILFØJELSER

(væsentligt til sjældent læste Taler af Cicero og til Senecas Breve).

S. 81 Sp. 2 gurgustium, i n Knejpe. S. 84 Sp. 2. I Artiklen humus tilføjes efter humi (loc.) paa Jorden: eller til

Jorden. S. 107 Sp. 1 tilføjes Lars, Lartis m

Fyrste (etruskisk Ord).

S. 109 Sp. 1 tilføjes Liberālia, ium n pl. Fest til Ære for Liber (Bacchus), fejredes d. 17. Marts.

S. 116 Sp. 1 efter mātūtīnus, a, um Morgen- tilføjes: , -um, i n (underf.

tempus) Morgen.

S. 117 Sp. 2 mensa, ae f Bord; her- | f (dem. af offensio) lille Ærgrelse. efter læses: Vekselererbord, m. publica offentlig Bank, Statskasse; (plur.) o. s. v.

S. 121 Sp. 1 monitor, oris m; efter Betydningen retskyndig Veileder til-

føjes: Raadgiver.

S. 122 Sp. 1 tilføjes: Mulciber, eri m Tilnavn til Vulkan (blødgørende Ilden?), Ilden.

S. 122 Sp. 2 tilføjes: mulierārius, a,

um Kvinde-, lejet af en Kvinde.

S. 123 Sp. 1 tilføjes: murmillo (myrmillo), onis m Gladiator, bevæbnet med Sværd, Skjold og Hjelm.

S. 125 Sp. 1 $n\bar{a}vis$, is f; efter Lastskib læses: n. praetoria Admiralskib, n. tecta Skib forsynet med Dæk.

S. 126 Sp. 1 nemus, oris n; efter Lund tilføjes: ; den til en Gud indviet Lund, særlig om Dianas Lund ved Aricia.

S. 126 Sp. 2 nēquam adj. indecl.; herefter læses: (comp. nēquior, sup. nēquissimus).

S. 126 Sp. 2 nimius, a, um; efter nimium tilføjes: subst. med gen. alt for meget (af).

S. 132 Sp. 1 tilføjes: obsonātor, oris m

Kødindkøber.

S. 132 Sp. 1 tilføjes: obsono (1) indkøber Kød.

S. 133 Sp. 1 tilføjes: obustus, a, um brændt, brændende; hærdet i Ilden.

S. 134 Sp. 1 tilføjes: octōgiē(n)s adv. num. 80 Gange

S. 134 Sp. 2 tilføjes offensiuncula, ae

S. 139 Sp. 1 tilføjes: pāginula, ag f (dem. af pāgina) lille Blad, lille Side, plur. Fortegnelser.

S. 139 Sp. 1 tilføjes: pāla, ae f Spade.

S. 139 Sp. 1 tilføjes: Palīlia, ium n pl. Renselsesfest til Ære for den gammelitaliske Hyrdegud Pales.

S. 140 Sp. 2 tilføjes: parmula, ae f

(dem. af parma) lille Skjold.

S. 141 Sp. 1 paternus, a, um; efter Betydningen Fader- læses: ; hørende til Fædrelandet.

S. 142 Sp. 2 pecūlium, i n Sparepenge: herefter læses: (kun tilhørende Folk under en andens potestas).

S. 144 Sp. 1 tilføjes: perbacchor 1 til-

bringer med Svir.

S. 144 Sp. 2 tilføjes: percursātio, ionis f Rejse omkring i.

S. 146 Sp. 1 tilføjes: peristroma, atis

n Tæppe. S. 147 Sp. 2 tilføjes: persalūtātio, ionis f Hilsen rundt.

S. 150 Sp. 1 tilføjes: phoenīcopterus, i, m "Rødvinge", Flamingo.

S. 150 Sp. 2 tilføjes: pilicrepus, i, m

Boldspiller.

S. 153 Sp. 1 tilføjes: porticula, ae f (dem. af porticus) et lille Galleri.

S, 156 Sp. 1 tilføjes: praediātōrius, a, um angaaende Godsers Pantsættelse.

S. 160 Sp. 1 tilføjes: *Prīmigenia*, ae f den allerførste (Tilnavn til Fortuna), Fødselslykken.

S. 186 Sp. 2 tilføjes: sauciātio, iōnis f Tilføjelse af Saar.

S. 186 Sp. 2 tilføjes: scabellum, i n Træsaal, hvormed Fløjtespillerne gav Signalet til et Stykkes Begyndelse og Slutning.

S. 187 Sp. 1 tilføjes: scapulae, ārum

f pl. Skulderbladene, Ryggen.

S. 201 Sp. 1 tilføjes: subsigno 1 optegner.

